

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

370.64

ΓΥΜ

ΔΑΤ

1099

ΔΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Ἐγκεκριμένη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝ. Ν. ΣΙΔΕΡΗ

46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 46 (ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ)

1927

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πρός

τὸν κ. *Ιωάν. Κ. Ζουράρην*

Ἄνακοινοῦμεν ὅμιν, ὅτι δι^o ἡμετέρας πρόξεως τῇ 12ῃ τοῦ παρελθόντος μηνὸς ἐκδοθείσης καὶ τῇ 27ῃ τοῦ αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐν τῷ ὑπ^o ἀριθ. 41 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐνεκρίθη τὸ βιβλίον ὑμῶν *Δατινικὴ Γραμματικὴ* διὰ τὰ Γυμνάσια διὰ μίαν δεκαετίαν, λογιζομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1927—28, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως συμμορφωθῆτε^o πρὸς τὰς ἐν ταῖς σχετικαῖς ἐκθέσεσιν ὑποδείξεις τῆς κριτικῆς ἐπιτροπείας.

Ἐντολῇ τοῦ Υπουργοῦ

Ο Διευθυντὴς

E. KAKOYROS

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον
αὐθημερόν

Ο Τμηματάρχης

K. K A M P E R H S

β') τὰ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰλημμένα θηλυκά : methōdus (μέθοδος).

γ') τὰ πόλεων, νήσων καὶ χωρῶν ὀνόματα : Corinthus (Κόρινθος), Delus (Δῆλος), Aegyptus (Αἴγυπτος), καὶ

δ') τὰ ὀνόματα alvus (χοιλία), humus (γῆ), vannus (λίκνον).

Τρία ἐπίσης εἰς us εἶναι οὐδέτερα : pelagus (πέλαγος), virus (δηλητήριον), vulgus (ὄχλος).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Τρίτη αλίσεις (tertia declinatio).

§ 27. Τὰ ὀνόματα τῆς τρίτης αλίσεως εἶναι ἀρσενικά, θηλυκά καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς μὲν τὴν ὀνομαστικὴν εἰς τὰ φωνήντα a, e, i, o, y καὶ εἰς τὰ σύμφωνα c, l, n, r, s, t, x, εἰς δὲ τὴν γενικὴν εἰς is.

§ 28. Τὰ ὀνόματα τῆς γ' αλίσεως διαιροῦνται εἰς ισοσύλλαβα (parisyllaba), ἔχοντα χαρακτήρα i - oīov civis (πολίτης) civ - is civi - um, nubes (νεφέλη) nub - is nubi - um, καὶ εἰς περιττοσύλλαβα (imparisyllaba), ἔχοντα χαρακτήρα σύμφωνον (πλὴν τῶν grus gru - is (γέρανος) καὶ sus su - is (σūς, ἀγριόχοιρος) ἔχόντων χαρακτήρα u) oīov lapis (λίθος) lapid - is lapid - um, lex (νόμος) leg - is leg - um, corpus (σῶμα) corpor - is corpor - um.

§ 29. Τὰ ὀνόματα τῆς γ' αλίσεως κλίνονται ως ἔξης :

Singularis

	ἀρσενικά	θηλ.	οὐδ.
Nom.	dux (ἡγεμών)	orīgō (ἀρχή)	fulgūr (ἀστραπή)
Gen.	duc - is	origīn - is	fulgur - is
Dat.	duc - ī	origin - ī	fulgur - ī
Acc.	duc - em	origin - em	fulgur
Voc.	dux	origō	fulgur
Abl.	duc - e	origin - e	fulgur - e

Pluralis

Nom.	duc - ēs	origin - ēs	fulgur - a
Gen.	duc - um	origin - um	fulgur - um
Dat.	duc - ībus	origin - ībus	fulgur - ībus
Acc.	duc - ēs	origin - ēs	fulgur - a
Voc.	duc - ēs	origin - ēs	fulgur - a
Abl.	duc - ībus	origin - ībus	fulgur - ībus

§ 30. Ἀγωματίαι τῆς γ' κλίσεως,

1) Ἐν τῇ γενικῇ τοῦ πληθυντικοῦ ἔχουσίν ium ἀντὶ um τὰ χάτωθι.

α') Τὰ εἰς is καὶ es ἐν τῇ δύναμαστικῇ τοῦ ἑνικοῦ λήγοντα ieo σύλλαβα ὄνόματα, olov hostis (ἔχθρες) host - is host - ium, avis (πτηγὴ) av - is av - ium, clades (ὅλεθρος) clad - is clad - ium.

ΣΗΜ. Τὰ ισοσύλλαβα canis (κύων), juvenis (γεννιας) καὶ sedes (εδρα) σχηματίζονται δημαλῶς: canum, juvēnum, sedum.

β') Τὰ ἔχοντα πρὸ τῆς καταλήξεως τῆς γενικῆς is πλείονα τοῦ ἑνὸς σύμφωνα olov mons ἄρσ. (ὄρος) mont - is mont - ium, dens ἄρσ. (όδονς) dent - is dent - ium, ars θηλ. (τέχνη) art - is art - ium, nox θηλ. (νὺξ) noct - is noct - ium, os οὐδ. (όστον) oss - is oss - ium.

ΣΗΜ. Τὰ ὄνόματα pater patr - is (πατήρ), mater matr - is (μήτηρ), frater fratr - is (ἀδελφός) καὶ parentes (γονεῖς) σχηματίζονται δημαλῶς: patr - um, matr - um, fratr - um, parent - um.

γ') Τὰ εἰς as atis καὶ is itis ἔθνικὰ ὄνόματα olov Arpīnas (διάτοικος τοῦ Ἀρπίνου ἢν Ἰταλίᾳ) Arpinat - is Arpinat - ium, Samnis (Σαυνίτης) Samnit - is Samnit - ium. Ἐτι δὲ τὰ ὄνόματα optimātes (ἀριστεῖς) optimat - ium καὶ penātes (πατρῷοι θεοί) penat - ium.

δ') Τὰ ὄνόματα dos θηλ. (προϊξ) dot - is, dot - ium
fauces θηλ. (φάρυγξ) fauc - ium
fraus θηλ. (δόλος) fraud - is fraud - ium
lis θηλ. (έριξ) lit - is lit - ium.
mus ἄρσ. (μῦς) mur - is mur - ium.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα (*lingua latina*), ἡ γλῶσσα τῶν κατοίκων τοῦ Λατίου, τῶν Λατίνων, ἀνήκει εἰς τὴν διμάδα τῶν Ἰνδοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν καὶ εἶναι συγγενῆς πρὸς τὴν Ἑλληνικήν. Ὁμιλουμένη κατ' ἀρχὰς ἐν τῷ Λατίῳ ἐπεξετάθη διὰ τῶν κατακτήσεων τῆς Ρώμης, πρωτευούσης αὐτοῦ, οὐμόνον εἰς τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας χώρας, ἃς οἱ Ρωμαῖοι εἶχον ὑποτάξει· ἐκ τῆς ἐν ταῖς χώραις δὲ ταύταις λαλουμένης δημώδους λατινικῆς γλώσσης προῆλθον αἱ νεώτεραι λατινογενεῖς λεγόμεναι γλῶσσαι, ἡ Ἰταλική, ἡ γαλλική, ἡ Ἰσπανική, ἡ πορτογαλική καὶ ἡ ὁυμανική.

Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα ἐλαλεῖτο μέχρι τοῦ ΣΤ μ. Χ. αἰῶνος, ὅτε ἦρχισε νὰ ἐκλείπῃ ὡς ἐκ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν βαρβάρων, οἵτινες κατέλυσαν τὸ δυτικὸν ὁμαϊκὸν κράτος (476 μ. Χ.)· ἀλλὰ καὶ ἔκτοτε καὶ μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν λατινογενῶν γλωσσῶν ἐξηκολούθει νὰ ὑφίσταται ὡς γλῶσσα διπλωματικὴ (μέχρι Λουδοβίκου XIV τῆς Γαλλίας), ὡς γλῶσσα τῶν λογίων καὶ ὡς ἐπίσημος γλῶσσα τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας, ἔνθα ἐπικρατεῖ ἀκόμη καὶ σήμερον.

Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη, ὑπέστη πολλὰς μεταβολὰς κατὰ τὸν μακρὸν αὐτῆς βίον· ἐνταῦθα διμως θὰ ἐξετάσωμεν αὐτὴν ὡς ἐγοάφετο κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς Λατινικῆς πεζογραφίας, κατὰ τοὺς χρόνους δηλαδὴ τοῦ Καίσαρος καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Γράμματα (litterae)

§ 1. Τὰ γράμματα τοῦ Λατινικοῦ ἀλφαβήτου εἰναι 24, τὰ ἔξης.

A a	ă	I i	ĭ	R r	ĕr
B b	(μ)	πέ	(J j	γιώτ)	ĕs
C c	Kă	L l	ĕl	T t	te
D d	(v)	τὲ	M m	ĕm	oū
E e	ĕ	N n	ĕn	V v	βe
F f	ĕf	O o	ŏ	X x	ĭx
G g	γκէ	P p	piē	Y y	ŭ ψιλὸν
H h	(χ)	ă	koō	Z z	čῆτα
		Q q			

ΣΗΜ. 1. Ἐρχαιότερον ἦτο ἐν χρήσει καὶ τὸ γράμμα Κκ κἄ : Kalendae (αἱ Καλάνδαι)· ὅπερον ὅμως ἀντ' αὐτοῦ μεταχειρίζονται τὸ Σ : Calendae.

ΣΗΜ. 2. Τὸ Ζ εἰσήχθη εἰς τὴν Λατινικὴν μετὰ τούς χρόνους τοῦ Κικέρωνος καὶ εὑρίσκεται μόνον εἰς λέξεις εἰλημμένας ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἢ ἄλλης τινὸς γλώσσης π. χ. Zona, Zama.

§ 2. Τὰ γράμματα διαιροῦνται εἰς φωνήεντα (vocales) a, e, i, o, u, y καὶ εἰς σύμφωνα (consonantes) b, c, d, f, g, j, l, m, n, p, q, r, s, t, v, x, z.

ΣΗΜ Τὸ h εἰναι κυρίως σημεῖον τοῦ δασέος πνεύματος, ὅχι φθόγγου δηλωτικόν : Hesiōdus ("Ἡσίοδος"), Homērus ("Ομηρος").

§ 3. Τὰ φωνήεντα τῆς Δατινικῆς γλώσσης εἶναι πάντα δίχρονα, ἥτοι ἀλλοτε μὲν λαμβάνονται ως μακρὰ (longae —), ἀλλοτε δὲ ως βραχέα (breves —). Φωνήεν πρὸ φωνήεντος ἢ πρὸ h, μεθ' ὅ ἀκολουθεῖ πάλιν φωνήεν, εἶναι σχεδὸν πάντοτε βραχὺ (vocalis ante vocalem corripitur): d̄eūs (θεός), filiūs (υἱός), contrāho (συστέλλω).

§ 4. Τὰ σύμφωνα διαιροῦνται εἰς ἀφωνα (mutae) b, c, d, g, p, q, t· εἰς δύρχ (liquidae) l, r· ἔρρινα (nasales) m, n· συριστικὰ (sibilantes ἢ spirantes) j, s, f, v καὶ διπλᾶ (duplices) X (cs, gs, Ks), Z (ds).

§ 5. Τὰ ἀφωνα διαιροῦνται εἰς οὐρανισκόφωνα (gutturales) c, g, q· χειλόφωνα (labiales) b, p καὶ δδοντόφωνα (dentales) d, t.

§ 6. Δασέα σύμφωνα ἢ Δατινικὴ δὲν ἔχει, τὰ δὲ τῆς ἑλληνικῆς θ, φ, χ ἀποδίδονται ἐν αὐτῇ διὰ τῶν th, ph, ch: thesaurus (θησαυρός), philosophy (φιλοσοφία), Chios (Χίος). Κατὰ ταῦτα καὶ pulcher (ώρατος), sepulchrum (τάφος).

ΣΗΜ. Τὸ ἀρκτικὸν ἢ ἀποδίδεται ἐν τῇ λατινικῇ διὰ τοῦ rh: Rhodus (Ῥόδος), τὸ δὲ ἐν μέσῳ λέξεως rr διὰ τοῦ rrh: Pyrrhus (Πύρρος).

Προφορὰ τῶν γραμμάτων.

§ 7. Τὰ Δατινικὰ φωνήεντα a, e, i, o, u προφέρονται ως τὰ ἀντίστοιχα ἑλληνικὰ α, ε, ι, ο, υ, τὸ δὲ u ως ἡ ἑλληνικὴ δίφθογγος ου.

§ 8. Ἐκ τῶν συμφώνων τὰ f, l, m, n, p, r, t, v, x, z προφέρονται ως τὰ ἀντίστοιχα ἑλληνικὰ φ, λ, μ, ν, π, ρ, τ, θ, ξ, ζ.

Τὸ b καὶ τὸ d προφέρονται ως ἐν τῇ γαλλικῇ γλώσσῃ: barba (πώγων), domīnus (κύριος).

Τὸ c προφέρεται ως κ πχ caput (κεφαλή), color (χρῶμα), custos (φύλαξ), cras (αὔριον), Cicero (Κικέρων), Cyrus (Κῦρος), caelum (οὐρανός).

Τὸ g προφέρεται ως γχ: genus (γένος)· τὸ gū δημως μετὰ ἔρρινον π καὶ πρὸ φωνήεντος προφέρεται ως γχθ ἐν μιᾷ συλλαβῇ μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος: lingua (γλῶσσα).

Τὸ j προφέρεται ως γι: janua (θύρα).

Τὸ q ἀκολουθούμενον πάντοτε διπλὸν τοῦ u συνεκφωνεῖται μετ-

αύτοῦ ὡς καὶ ἐν μιᾷ συλλαβῇ μετὰ τοῦ ἑπομένου φωνήγεντος, aqua (ὕδωρ).

Τὸ s προφέρεται ὡς σ: soror (ἀδελφή), μεταξὺ δημοσίου φωνηγέντων ἐν μέσῳ λέξεως συγήθως ἔκφωνεῖται ὡς ζ: musa (μοῦσα), causa (αἰτία).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Δίφθογγοι (Diphthongi).

§ 9. Αἱ δίφθογγοι ἐν τῇ Λατινικῇ εἰναι 4 :

ἡ αε ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν ἑλληνικὴν καὶ καὶ προφερομένη ὡς αὐτή : Aegyptus (Αἴγυπτος).

ἡ αυ ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν αυ καὶ ἡ ευ ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν εὐ ἀλλὰ προφερόμεναι σύτως ὥστε νὰ ἀκούωνται ἀμφότεροι οἱ φθόγγοι α - ου καὶ ε - ου ἐν μιᾷ συλλαβῇ : nau - ta (γαύτης), Eu - ro - pa (Εὐρώπη).

καὶ τέλος ἡ οε ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν οι καὶ ω καὶ προφερομένη ὡς ἡ γαλλικὴ ευ : Boeotia (Βοιωτία), comoedia (κωμῳδία).

Αἱ δίφθογγοι πᾶσαι εἰναι μακραῖ.

ΣΗΜ. Ἀντὶ τῆς ἑλληνικῆς διφθόγγου ει ἡ Λατινικὴ ἔχει πρὸ συμφώνου μὲν πάντοτε τ, πρὸ φωνήγεντος δὲ ἔ τὴ ι : Aristides (Ἀριστείδης), Darēus ἢ Darīus (Δαρεῖος).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Συλλαβισμός, ποσότης συλλαβῶν, τονισμός.

§ 10. Ὁ συλλαβισμὸς ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ γίνεται δημοσίς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ : co - rō - na (στέφανος), a - crī - ter (δξέως), capil - lus (κόμη), fruc - tus (χαρπός), om - nis (πᾶς), in - e - o (εἰσειμι).

§ 11. Καὶ ἐν τῇ λατινικῇ συλλαβή τις (syllaba) εἰναι βραχεῖα (brevis), ἣν ἔχῃ βραχὺ φωνῆν πρὸ ἄλλου φωνήγεντος ἢ ἀπλοῦ συμφώνου ἢ ἐν τέλει λέξεως : dēus (θεός), anīmal (ζῷον), terrā (γῆ).

φύσει μακρὰ (natūrā longā), ἀν ἔχη μακρὸν φωνῆγεν η δίφθογγον : amīcus (φίλος), coena (δεῖπνον). Θέσει μακρά (positiōne longa), ἀν ἔχη βραχὺ φωνῆγεν πρὸ δύο η πλειόνων συμφώνων η πρὸ διπλοῦ : praecēptor (διδάσκαλος), āxis (ἄξων) καὶ τέλος δίχρονος η ἀδιάφορος (anceps), ἀν ἔχη βραχὺ φωνῆγεν πρὸ δύο συμφώνων, ὃν τὸ πρώτον εἶναι ἀφωνον καὶ τὸ δεύτερον ύγρὸν (muta cum liquida) : tenēbrae (σκότος), volūcris (πτηνόν).

ΣΗΜ. Αἱ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰλημμέναι λέξεις τηροῦσι καὶ ἐν τῇ λατινικῇ τὴν αὐτὴν ποσότητα τῶν συλλαβῶν, ἣν ἔχουσι καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ, τονίζονται δὲ διμοις κατὰ τοὺς κανόνας τῆς λατινικῆς : Mēdēa (Μήδεια), Mēnēlāus (Μενέλαος).

§ 12. Ἐπὶ τῶν λέξεων τῆς Λατινικῆς οὐδεὶς τόνος τίθεται, ὁ δὲ τονισμὸς αὐτῶν ἀκολουθεῖ τοὺς ἔξῆς κανόνας.

Αἱ δισύλλαθοι λέξεις τονίζονται πάντοτε ἐπὶ τῆς παραληγούσης ; ara (βωμός), liber (βιβλίον), mater (μήτηρ).

Αἱ πολυσύλλαθοι λέξεις τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης μὲν ἀν η παραληγουσα εἶναι φύσει η θέσει μακρά : regīna (βασίλισσα), fenestra (παράθυρον), puella (κόρη)', ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης δὲ ἀν η παραληγουσα εἶναι βραχεῖα : fabūla (μῦθος), oppīdum (πόλις).

ΣΗΜ. "Οταν εἰς λέξεις προπαροξυτόνους η παροξυτόγους προστίθενται τὰ ἑγκλιτικὰ μόρια que (τε), - ve (η), - ne (ἐρωτηματικὸν μόριον), - nam (ὅπερ προστίθεται εἰς ἑρωτηματικάς λέξεις, oloν quisnam, ecquisnam, quandōnam, ubinam), — per (ὅπερ προστίθεται εἰς τὰς λέξεις parum καὶ paulis = ὀλίγον), οἱ προσχηματισμοὶ — te, - ce, - met, - pte (οἵτινες προστίθενται εἰς ἡντωνυμίας), τότε ταῦτα μεταβιβάζουσι τὸν τόνον αὐτῶν εἰς τὴν λόγιονσαν τῆς προηγουμένης λέξεως, αὗτη δὲ ἀποδάλλει τὸν τόνον αὐτῆς : π. χ. corpus (σῶμα) corpūsque, corōnā (στέφανος) coronāque, ubi (ὅπου) ubique (καὶ ὅπου), ita (οὕτω) itāque (καὶ οὕτω). "Αλλ' ἐὰν η λόγιονσα τῆς προηγουμένης λέξεως εἶναι βραχεῖα καὶ ἐκ τῆς προσθήκης τῶν ἑγκλιτικῶν μορίων δὲν ἀποτελήται θέσει μακρά συλλαβῆ, ἀλλὰ μένη βραχεῖα, τότε δὲ τονισμὸς ἀκολουθεῖ τοὺς γενικοὺς κανόνας π. χ. ubīnam (ποῦ);, ἐγδīmet (ἔγωγε), tibīmet (σοίγε). Οἱ γενικοὶ κανόνες τοῦ τονισμοῦ τηροῦνται ἐπίσης καὶ διὰ τῆς προσθήκης τοῦ -que σχηματίζεται νέα λέξις, idīan ἔχουσα σημασίαν π. χ. undīque (πανταχόθεν), itāque (δθεν).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Σημεῖα στίξεως.

§ 13. Τὰ ἐν τῇ Λατινικῇ ἐν χρήσει σημεῖα τῆς στίξεως εἰγαι: τὰ
ἔξης:

- 1) ἡ τελεία στιγμή. (punctum)
  - 2) τὸ κῶλον: (colon)
  - 3) τὸ γμίκωλον; (punctum et comma ἢ semicolon)
  - 4) τὸ κόμμα, (comma ἢ virgula)
  - 5) τὸ ἐρωτηματικόν? (signum interrogatiōnis)
  - 6) τὸ ἐπιφωνηματικόν! (signum exclamatiōnis)
  - 7) ἡ παρέγθεσις ( ) (parenthēsis)
  - 8) ἡ παράγραφος § (paragraphus).
-

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΤΥΠΙΚΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Μέρη τοῦ λόγου (partes oratiōnis).

§ 14. Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἰναι: 9, τὰ ἔξης:

- 1) ὄνομα οὐσιαστικὸν (nomen substantīvum)
- 2) ὄνομα ἐπίθετον (nomen adjectīvum)
- 3) ἀριθμητικὸν (numerāle)
- 4) ἀντωνυμία (pronōmen)
- 5) ρῆμα (verbum)
- 6) ἐπίρρημα (adverbium)
- 7) πρόθεσις (praepositio)
- 8) σύνδεσμος (conjunction)
- 9) ἐπιφώνημα (interjectio).

ΣΗΜ. Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα δὲν ἔχει ἀρθρον.

Ἐκ τῶν μερῶν τοῦ λόγου τὰ δέ πρῶτα εἶναι κλιτὰ (declinabilia), τὰ δὲ λοιπὰ ἀκλιταὶ η̄ μόρια (indeclinabilia η̄ particūlae). ἐκ δὲ τῶν κλιτῶν τὰ οὐσιαστικά, ἐπίθετα, ἀριθμητικὰ καὶ ἀγτωνυμίαι εἶναι, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ, πτωτικὰ (casualia).

§ 15. Τὰ οὐσιαστικὰ διακρίνονται εἰς συγκεκριμένα (concreta) καὶ ἀφηρημένα (abstracta) τὰ συγκεκριμένα ὑποδιαιροῦνται εἰς κύρια (propria), προσηγορικὰ (appellatīva) καὶ περιληπτικὰ (collectīva).

Α'. ΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Πτωτικά.

§ 16. Τὰ παρεπόμενα τῶν πτωτικῶν εἶναι τὸ γένος (genus), ἀριθμὸς (numerus), η̄ πτῶσις (casus) καὶ η̄ κλίσις (declinatio).

Τὰ γένη εἶναι τρία: ἀρσενικὸν (masculīnum), θηλυκὸν (femīnum) καὶ οὐδέτερον (neutrūm).

Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι δύο: ἑνικὸς (singulāris) καὶ πληθυντικὸς (plurālis).

Αἱ πτώσεις εἶναι ἕξ: ὀνομαστικὴ (nominatīvus), γενικὴ (genetīvus), δοτικὴ (datīvus), αἰτιατικὴ (accusatīvus), κλητικὴ (vocabatīvus) καὶ ἀφαιρετικὴ (ablatīvus),

Αἱ κλίσεις εἶναι πέντε:

- α') η̄ πρώτη κλίσις (prima declinatio) ἔχουσα χαρακτήρα α.
- β') η̄ δευτέρα (secunda) ἔχουσα χαρακτήρα ο.
- γ') η̄ τρίτη (tertia) ἔχουσα χαρακτήρα σύμφωνον η̄ i.
- δ') η̄ τετάρτη (quarta) ἔχουσα χαρακτήρα u.
- καὶ ε') η̄ πέμπτη (quinta) ἔχουσα χαρακτήρα ε.

ΣΗΜ. Ο χαρακτήρ τῶν ὀνομάτων εὑρίσκεται ἀφαιρουμένης ἀπὸ τῆς γενικῆς τοῦ πληθυντικοῦ διὰ μὲν τὴν α' καὶ δ' κλίσιν τῆς καταλήξεως —rum : gloria (δόξα) gloriā —rum, hortus (κῆπος) hortō —rum. διὰ δὲ τὴν γ' καὶ δ' τῆς υπολεξίας (νόμος) leg —um, civis (πολίτης) civi —um, fructus (καρπός) fructu —um, διὰ δὲ τὴν ε' τῆς rum : dies (ἡμέρα) diē —rum.

§ 17. Αἱ πτωτικαὶ καταλήξεις τῶν κλίσεων εἶναι αἱ ἔξης:

Singularis

<i>α' κλίσις</i>	<i>β' κλίσις</i>	<i>γ' κλίσις</i>	<i>δ' κλίσις</i>	<i>ε' κλίσις</i>
	ἀρ. καὶ θηλ. οὐδ.	ἀρ. καὶ θηλ. οὐδ.	ἀρ. καὶ θηλ. οὐδ.	
Nom. - a	- us - um	— —	- us - ū	- ēs
Gen. - ae	- ī	- is	- ūs	- ī
Dat. - ae	- ō	- ī	- uī	- ī
Ac. - am	- um	- em(im)ώς ἡ ὄν.	- um	- em
Voc. - a	- e - um	ώς ἡ ὄν.	- us - ū	- ēs
Abl. - ā	- ō	- e (ī-)	- ū	- ē

Pluralis

Nom. - ae	- ī	- a	- ēs - a (- ia)	- ūs - ua	- ēs
Gen. - ārum	- ūrum		- um (- ium)	- uum	- īrum
Dat. - īs	- ūs		- ūbus	- ūbus (- ūbus)	- ībus
Ac. - ās	- ūs	- a	- ēs - a (- ia)	- ūs - ua	- ēs
Voc. - ae	- ī	- a	- ēs - a (- ia)	- ūs - ua	- ēs
Abl. - īs	- ūs		- ūbus	- ūbus (- ūbus)	- ībus

ΣΗΜ. Αἱ μὴ ἔχουσαι διφθογγοὺς καταλήξεις ἐφ' ὧν δέν συμειοῦται τὸ ογμένον τοῦ μακροῦ εἶναι βραχεῖται.

§ 18. Ἐπὶ πασῶν τῶν κλίσεων παρατηροῦμεν τὰ ἔξης:

α') Ἡ κλητικὴ ἐκατέρου ἀριθμοῦ εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν δινομαστικὴν τοῦ ἰδίου ἀριθμοῦ μόνον ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν εἰς us τῆς β' κλίσεως διαφέρει τῆς δινομαστικῆς λήγουσα εἰς ē: domīnus (κύριος), dominē.

β') Ἡ δοτικὴ καὶ ἡ ἀφαιρετικὴ τοῦ πληθυντικοῦ ἔχουσι πάντοτε τὴν αὐτὴν κατάληξιν.

γ') Τὰ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ ἐκάστης κλίσεως ἔχουσιν εἰς δλας τὰς πτώσεις τὰς αὐτὰς καταλήξεις.

δ') Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τὴν αὐτὴν κατάληξιν διὰ τὴν δινομαστικήν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν ἐκατέρου ἀριθμοῦ ἐν τῷ πληθυντικῷ εἰς πάσας τὰς κλίσεις τὰ οὐδέτερα εἰς τὰς πτώσεις ταύτας λήγουσιν εἰς ā.

ε') Αἱ καταλήξεις τῶν οὐδέτερων ἐν ἐκάστῃ κλίσει διαφέρουσι τῶν καταλήξεων τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν μόνον εἰς τὴν δινομαστικήν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν ἐκατέρου ἀριθμοῦ εἰς τὰς λοιπὰς πτώσεις αἱ καταλήξεις εἶναι αἱ αὐταί

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Πρώτη κλίσις (prima declinatio)

§ 19. Ἡ πρώτη κλίσις περιέχει δύναματα θηλυκὰ κατὰ τὸ πλειστον καὶ τινὰ ἀρσενικὰ λήγοντα εἰς α. Κλίνονται δὲ κατὰ τὸ ἔξης παράδειγμα.

Singularis	Pluralis
Nom. ar - a (ό βωμὸς)	ar - ae (οἱ βωμοὶ)
Gen. ar - ae	ar - arum
Dat. ar - ae	ar - is
Acc. ar - am	ar - as
Voc. ar - a	ar - ae
Abl. ar - ā	ar - īs

§ 20. Κατὰ τὴν α' κλίσιν κλίνονται καὶ τινὰ ἀρσενικὰ εἰς - as η̄ - es καὶ τινὰ θηλυκὰ εἰς ē, τὰ ὄποια, εἰλημμένα ἐκ τῆς ἑλληνικῆς, φυλάττουσιν εἰς τινας πτώσεις τὰς ἑλληνικὰς καταλήξεις.

Nom. Aenē - as (Αἰνεῖχς)	Anchīs - ēs (Ἄγχίσης)	Pēnēlōp - ē
Gen. Aene - ae	Anchis - ae	Penelop - ēs
Dat. Aene - ae	Anchis - ae	Penelop - ae
Acc. Aene - an	Anchis - ēn	Penelop - ēn
Voc. Aene - ā	Anchis - ē	Penelop - ē
Abl. Aene - ā	Anchis - ā	Penelop - ā

§ 21. Ἀνωμαλίαι τῆς πρώτης κλίσεως,

α') Τὰ δύναματα dea (θεά) καὶ filia (θυγάτηρ) σχηματίζουσι τὴν δοτικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν τοῦ πληθυντικοῦ εἰς ābus ἀντὶ is : deābus, filiābus, ἵνα διαχρίνωνται τῶν ἀντιστοίχων ἀρσενικῶν τῆς β' κλίσεως deus (θεὸς) deis, filius (υἱὸς) filiis.

β') Τὸ ὄνομα familia (οἰκογένεια) πλὴν τῆς γενικῆς familiae ἔχει καὶ τὸν τύπον familias, ζστις διεσώθη εἰς τὰς φράσεις pater familias (οἰκοδεσπότης), mater familias (οἰκοδέσποινα) καὶ filius, filia familias.

γ') Ἡ ἑνικὴ γενικὴ παλαιότερον ἔληγεν εἰς āi : aula (αὐλὴ) aulāi, terra (γῆ) terrāi.

δ') Ὄνόματά τινα τὴν γεγικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ἔχουσιν εἰς ὑπὸ^{τι}
ἀντὶ ἄρων : drachma (δραχμὴ) drachmūm ἀντὶ drachmārum.

Γένος τῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης κλίσεως.

§ 22. Τὰ ὀνόματα τῆς α' κλίσεως εἶναι ἐν γένει γένους θηλυκοῦ-
ἔξαιρονται καὶ εἶναι ἀρσενικὰ τὰ σημαίγοντα ἀνδρας, ἐπάγγελμα ἀν-
δρῶν, λαοὺς καὶ ποταμούς: Publicōla (Ποπλικόλας), agricōla (γεωρ-
γός), Persa (Πέρσης) Sequāna (Σηκουάνας).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Δευτέρα κλίσις (Secunda declinatio).

§ 23. Ἡ β' κλίσις περιέχει ὀνόματα ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ λή-
γοντα εἰς - us καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς - um.

Κλίνονται δὲ ὡς ἔξῆς :

Singularis

Nom.	lud - us (ἄγων)	mal - us (μηλέα)	oppid - um (πόλις)
Gen.	lud - ī	mal - ī	oppid - ī
Dat.	lud - ō	mal - ō	oppid - ō
Acc.	lud - um	mal - um	oppid - um
Voc.	lud - e	mal - e	oppid - um
Abl.	lud - ō	mal - ō	oppid - ō

Pluralis

Nom.	lud - ī (ἄγωνες)	mal - ī (μηλέαι)	oppid - a (πόλεις)
Gen.	lud - ōrum	mal - ōrum	oppid - ōrum
Dat.	lud - īs	mal - īs	oppid - īs
Acc.	lud - ōs	mal - ōs	oppid - a
Voc.	lud - ī	mal - ī	oppid - a
Abl.	lud - īs	mal - īs	oppid - īs

§ 24. Ὄνόματά τινα ἀρσενικὰ λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς

-rus ἀπέδαλον τὰς καταλήξεις - us καὶ - ε τῆς δνομαστικῆς καὶ κλητικῆς : puer (us) (παις), puer (e). δσχ δὲ τούτων πρὸ τοῦ γε εἰχον σύμφωνον, μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ - us καὶ - ε ἀνέπτυξαν πρὸ τοῦ γε τὸ φωνῆν τὸ π. χ. (agrus, agr-) ager (ἀγρός). Κατὰ τὰ λοιπὰ κλίνονται ώς τὰ εἰς us.

Sing. puer, pueri, puero, puerum, puer, Puer.

Plur. pueri, puerorum, pueris, pueros, pueri, pueris.

Sing. ager, agri, agro, agrum, ager, agro.

Plur. agri, agrorum, agris, agros, agri, agris.

Κατὰ τὸ puer κλίνονται καὶ τὸ gener (γαμβρός), socer (πενθερός), liberi ɔrum (τὰ τέκνα), vesper (ἔσπέρα) κτλ. ἔτι δὲ τὸ μοναδικὸν vir (ἀνήρ) κατὰ δὲ τὸ ager τὰ liber (βιβλίον), magister (διδάσκαλος), minister (ὑπουργός, ὑπηρέτης), caper (τράγος) κτλ.

§ 25. Ἀνωμαλίαι τῆς β' κλίσεως.

α') Τὰ εἰς ius καὶ ium ὑπερδισύλλαβα ἐν τῇ γενικῇ τοῦ ἐνικοῦ συγαιροῦσι τὸ ii εἰς ī, τότε δὲ τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης καὶ ἐν αὐτῃ εἶναι βραχεῖα, Vergilius (Βεργίλιος) Vergili, consilium (βουλὴ) consili.

β') Τὰ εἰς ius γνήσια λατινικὰ κύρια δνόματα καὶ τὸ προσηγορικὸν filius (υἱός) ἔχουσιν ἐν τῇ κλητικῇ ī ἀντὶ ie: Vergili (Βεργίλιε), fili (υἱέ).

γ') Τὸ deus κλίνεται ώς ἔξῆς : deus, dei, deo, deum, dive (deus), deo—dei καὶ dii καὶ di, deorum καὶ deūm, deis καὶ diis καὶ dis, deos, dei καὶ dii καὶ di, deis καὶ diis καὶ dis.

δ') Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ πολλῶν δνομάτων λήγει εἰς īm ἀντὶ ɔrum : vir (ἀνήρ) virum, liberi (τέκνα) liberum, socius (σύμμαχος) socium. Τοῦτο μάλιστα παρατηρεῖται ἐπὶ τῶν σημανόντων νομίσματα ἡ μέτρα καὶ συνεκφερομένων μετ' ἀριθμητικοῦ προσδιορισμοῦ : duo milia talentūm (δύο χιλιάδες ταλάντων), quinque medimnūm (πέντε μεδίμνων).

Γένος τῶν δνομάτων τῆς β' κλίσεως.

§ 26. Τὰ εἰς us εἶναι καθέλου ἀρσενικά θηλυκὰ μόνον εἶναι :

α') Τὰ δνόματα τῶν δένδρων : cupressus (κυπάρισσος), laurus (δάφνη).

τωνες) ἡ πολλοὺς ἀνδρας ἔχοντας διμοιάτητά τινα πρὸς τὸ διὰ τοῦ κυρίου ὄνόματος ἐν τῷ ἑνικῷ δηλούμενον γνωστὸν πρόσωπον, οἷον multi Cicerōnes (πολλοὶ Κικέρωνες, ἔσχοις δηλαδὴ ρήτορες, οἷος ἦτο δι Κικέρων).

β') Τὰ ἀφγρημένα οὐσιαστικὰ justitia (δικαιοσύνη), pietas (εὐ-σέβεια), virtus (ἀρετή) καὶ ταῦτα ὅμως τίθενται ἐνίστε κατὰ πληθυν-τικὸν ἵνα ἐντονώτερον ἔξαρθῃ ἢ ἔννοια αὐτῶν, οἷον virtutes orato-iae (ἀρεταῖ δητορικαῖ), delectatiōnes (ἡδοναῖ), odia (μίση).

γ') Τὰ περιληπτικὰ vulgus (ὄχλος) plebs (πληθύς).

δ') Τὰ σημαίνοντα ψληγῆ : aurum (χρυσὸς) ferrum (σιδηρος).

ε') Τὰ meridies (μεσημβρία), vesper (ἔσπέρα), ver (ἔαρ), justi-
tium (δικαιοστάσιον), letum (θάνατος), specimen (δεῖγμα).

2) Pluralia tantum εἶναι

α') Τὰ ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀπαντῶντα κύρια ὄνόματα : Athēnae
(Ἄθηναι), Gabii (Γάβιαι), Ueji (Οὐήσι, Βῆσι).

β') Τὰ πλεῖστα ὄνόματα τῶν ἑορτῶν : Saturnalia (Κρόνια), Bac-
chanalia (Διογύσια).

γ') Τὰ κάτωθι συγηθέστατα ὄνόματα :

arma orum (ὅπλα)	liberi orum (τέκνα)
angustiae arum (στενὴ διόδος)	majores orum (πρόγονοι)
calendae arum (ἡ πρώτη ἑκά- [στου μηνὸς])	manes ium (σκιαὶ τεθγεώτων, νε-
divitiae arum (πλοῦτος)	[κροῖ)
epūlae arum (δεῖπνον)	moenia ium (τεῖχος)
excubiae arum (φρουρά, φυλακή)	Nonae arum (Νῶναι)
exuviae arum (σκύλα)	nuptiae arum (γάμος)
fasti orum (ἡμερολόγιον)	nugae arum (φλυαρία)
fauces ium (φάρυγξ)	nundīnae arum (ἡ ἡμέρα τῆς ἀ-
feriae arum (έσορται)	[γορᾶς)
gemini orum (δίδυμοι)	posteri orum (οἱ ἀπόγονοι)
idus uum (Εἰδοί)	procères um (οἱ πρωτεύοντες, οἱ
indutiae arum (ἀνακωχὴ)	[μεγιστᾶνες)
inferi orum (οἱ κάτω, οἱ ἐν "Α- [δου])	reliquiae arum (λείψανα)
insidia arum (ἐνέδρα)	superi orum (οἱ ἄνω θεοὶ)
	tenēbrae arum (σκότος)
	viscera rum (τὰ σπλάγχνα)

§ 45. Οὐσιαστικά τινα ἔχουσιν ἄλλην σημασίαν ἐν τῷ ἑνικῷ καὶ
ἄλλην ἐν τῷ πληθυντικῷ.

aedes is (ναὸς)	aedes ium (οἰκος)
auxilium i (βοήθεια)	auxilia orum (ἐπικουρικὸν στρά- [τευμα])
castrum i, castellum i (φρούριον)	castra orum (στρατόπεδον)
comitium i (ὅ ἐν τῇ ῥωμαϊκῇ ἀ- γορᾷ τόπος ἐν ᾧ συνήρχετο ἡ ἐκκλησία τοῦ λαοῦ)	comitia orum (ἡ ἐκκλησία αὐτῆς)
copia ae (ἀφθονία)	copiae arum (στράτευμα)
fortūna ae (τύχη)	fortūnae arum (τὰ τῆς τύχης ἀ- [γαθὰ)
impedimentum i (κώλυμα)	impedimenta orum (κώλύματα [ἀποσκευαῖ)
littera ae (γράμμα)	litterae arum (τὰ γράμματα καὶ [ἡ ἐπιστολὴ)
op̄era ae (κόπος)	op̄erae arum (ἔργάται)
rostrum i (ῥάμφος τῶν πτηνῶν, [ἔμβολον τῶν γεῶν])	rostra orum (ῥάμφη, ἔμβολα, τὸ ἐν τῇ ῥωμαϊκῇ ἀγορᾷ δημόσιον δῆμα)

2) Ἐλλειπτικὰ κατὰ πτώσεις.

§ 46. Τὰ συνηθέστερα τούτων εἶναι fas (βίον) nefas (ἀνόσιον). ἔχουσι μόνον δυομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἑνικοῦ
dicis γενικὴ ἑνικοῦ ἐν τῇ φράσει dicis causā ἢ dicis gratiā (λόγου χάριν, διὰ τὸν τύπον)
fors δυομαστικὴ καὶ forte ἀφαιρετικὴ ἑνικοῦ (τύχη)
infitias αἰτιατικὴ πληθυντικὴ ἐν τῇ φράσει infitias ire (ἀρνεῖσθαι)
nauci γενικὴ ἑνικοῦ homo non nauci (ἀνθρωπος οὐτιδονὸς)
pondō ἀφαιρετικὴ (κατὰ τὸ βάρος) auri quinque (librae) pondo (χρυσοῦ 5 λίτραι τὸ βάρος)
sponte ἀφαιρετικὴ ἑνικοῦ: mea sponte (ἐμῇ βουλήσει), sua sponte (οἰκείᾳ βουλήσει)
vis (βία, δύναμις), vim, vi πληθυν. vires, virium, viribus...

B'. Πλεονάζοντα (abundantia)

§ 47. Πλεονάζοντα λέγονται τὰ ἔχοντα διπλοῦς τύπους ἐν τῇ δημοκρατικῇ τοῦ ἑνικοῦ εἰναι δὲ τριῶν εἰδῶν.

α') Τὰ ἔχοντα τὴν αὐτὴν κλίσιν καὶ διάφορον γένος, οἷον

baculus i καὶ baculum i (βακτηρία)

callus i καὶ callum i (τύλος, κάλλος)

clipeus i καὶ clipeum i (ἀσπίς)

pileus i καὶ pileum i (πῖλος)

β') Τὰ ἔχοντα διάφορον κλίσιν καὶ τὸ αὐτὸν γένος οἷον

elephantus i καὶ elephas antis (έλέφας)

barbaria ae καὶ barbaries ēi (βαρβαρότης)

duritia ae καὶ durities ēi (σκληρότης)

luxuria ae καὶ luxuries ēi (τρυφή)

materia ae καὶ materies ēi (ὕλη)

mollitia ae καὶ mollities ēi (μαλακότης)

plebs plebis καὶ plebes ēi (πληθὺς)

γ') Τὰ ἔχοντα διάφορον κλίσιν καὶ διάφορον γένος, οἷον

alimonia ae καὶ alimonium i (τροφή)

penus us θηλ. καὶ penus ὄρις οὐδ. τῆς γ' καὶ penum i. οὐδ. τῆς β'. (τροφή, τὰ ἐπιτήδεια)

tapetum i καὶ tapes ētis (τάπης)

§ 48. Εἰς τὰ πλεονάζοντα δύνανται νὰ ἀναχθῶσι καὶ τὰ ἑτερογενῆ (heterogenea) καὶ τὰ ἑτερόκλιτα (heteroclitā).

1) Ἐτερογενῆ λέγονται δοσα χωρὶς νὰ μεταβάλλωσι κλίσιν ἔχουσιν ἄλλο γένος ἐν τῷ ἑνικῷ καὶ ἄλλο ἐν τῷ πληθυντικῷ, οἷον

frenum i (χαλινὸς) πληθ. freni καὶ frena

jocus i (παιδά) » joci καὶ joca

locus i (τόπος) » loci (χωρίον βιβλίον), loca

Tartarus i (Τάρταρος) » Tartāra

2) Ἐτερόκλιτα λέγονται δοσα ἐκ μιᾶς δημοκρατικῆς ὅρμώμενα σχηματίζουσι πτώσεις τινὰς κατὰ κλίσιν διάφορον τῆς ὑπὸ τῆς δημοκρατικῆς δηλουμένης. Τοιαῦτα εἰναι τὰ δύναματα

ficus (συκῆ) καὶ laurus (δάφνη) τῆς β'. κλίσεως ἄλλὰ λαμβάνουσι καὶ ἐκ τῆς δ'. τὰς εἰς us καὶ u ληγούσας πτώσεις

vas vasis οὐδ. (χρυγεῖον) ἐν τῷ ἑνικῷ κατὰ τὴν γ'. κλίσιν, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ κατὰ τὴν δ'. vasa, vasorum, vasis
 jugerum i (πλέθρον) ἐν τῷ ἑνικῷ κατὰ τὴν δ'. κλίσιν, ἐνδὲ τῷ πληθυντικῷ κατὰ τὴν γ'. jugera, jugerum, jugeribus
 requies ētis (ἀνάπαιλα, ἡσυχία) κατὰ τὴν γ'. κλίσιν, ἀλλὰ τὴν ἑνικήν αἰτιατικήν καὶ ἀφαιρετικήν καὶ κατὰ τὴν ε'. requiem, requie-

Γ'. "Ακλιτα (indeclinabilia)

§ 49. "Ακλιτα εἰναι

α') Τὰ δνόματα τῶν γραμμάτων jota (ἰώτα)

β') Ξενικά τινα δνόματα Adam (Άδαμ)

γ') Τὰ δνόματα secus (γένος), mane (πρωΐα), instar (σχῆμα).

Δ'. "Ανώμαλα κατὰ τὴν κλίσιν

§ 50. Ὁνόματά τινα τῆς γ' κλίσεως σχηματίζουσι τύπους τινάς καὶ ἔξ ἄλλου θέματος. Τὰ συνηθέστερα τούτων εἰναι τὰ ἔξης.

Jupp̄ter (Ζεύς), Jovis, Jovi, Jovem, Jupp̄ter, Jove
 caro (κρέας) carnis, carni κτλ. Πληθ. carnes, carnium, car-
 nibus κτλ.

bos (βοῦς) bovis, bovi κτλ. Πληθ. boves, γεν. boum, δοτ. καὶ
 ἀφαιρ. bōbus καὶ būbus

iecur (ἵπαρ), jecōris καὶ jecinōris δοτ. jecōri καὶ jecinōri κτλ.
 iter (εδός), itinēris κτλ. Πληθ. itinera.

Senex (γέρων) γεν. senis, seni, senem, sene. Πληθ. senes
 senum, senibus

nix (χιών), nivis, nivi κτλ. Πληθ. nives, nivium κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ'.

Ἐπίθετα (adjectiva)

§ 51. Τὰ ἐπίθετα διαιροῦνται καὶ ἐν τῇ λατινικῇ εἰς τρικατάλη-
 κτα, δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα.

nix θηλ. (χιών) niv - is niv - ium.

vis θηλ. (δύναμις) πληθ. vir - es vir - ium.

2) Ἐν τῇ ἑνικῇ αἰτιατικῇ ἔχουσιν im καὶ ἐν τῇ ἑνικῇ ἀφαιρετικῇ I τὰ κάτωθι :

'α) Τὰ εἰς is ισοσύλλαβον ποταμῶν καὶ πόλεων δύνματα Tiberis ἀρσ. (Τίβερις) Tiber - im, Tiber - I, Neapolis θηλ. (Νεάπολις) Neapol - im, Neapol - I.

β') Τὰ προσηγορικὰ

febris θηλ. (πυρετός) febr - im febr - I

puppis θηλ. (πρύμνη) pupp - im pupp - I

secūris θηλ. (πέλεκυς) secur - im secur - I

sitis θηλ. (δίψα) sit - im sit - I

turris θηλ. (πύργος) turr - im turr - I

vis θηλ. (δύναμις) vim vi.

ΣΗΜ. Ἐν τῇ ἑνικῇ ἀφαιρετικῇ ἔχουσι πολλάκις I καὶ ἄλλα ισοσύλλαβα δύνματα, olov civis (πολίτης) civi, navis (ναῦς) navi, avis (πτηγὸν) avi, ignis (πῦρ) igni· πάντοτε δὲ ἔχουσιν I τὰ ὡς οὐσιαστικὰ λαμβανόμενα εἰς is ἐπίθετα. olov aequālis (διμήλικος) aequali, annālis (χρονογραφία) annali, consulāris (ὑπατικός) consulari, familiāris (οἰκεῖος) familiari, sodālis (ἔτατρος) sodali, ὡς καὶ τὰ εἰς is καὶ er δύνματα τῶν μηνῶν olov Aprilis (Ἀπρίλιος) Aprili, December (Δεκέμβριος) Decembri. Τὸ trirēmis (navis) (τριήρης) ἔχει trirēmi καὶ trirēme

3) Τὰ εἰς ἃ ἀλ καὶ ἄρ οὐδέτερα ἔχουσιν ἐν τῇ ἑνικῇ ἀφαιρετικῇ I, ἐν τῇ πληθυντικῇ γενικῇ ium καὶ ἐν τῇ πληθυντικῇ δημομάτικῃ αἰτιατικῇ καὶ ιλητικῇ ia olov mare (θάλασσα) mar - is, mar - i, mar - ium, mar - ia — rete (δίκτυον) ret - is, ret - i, ret - ium, ret - ia — animal (ζῷον) animál - is, animal - i, animal - ium, animal - ia — calcar (πτερυγιστήριον) calcár - is, calcar - i calcar - ium, calcar - ia, par (ζεῦγος) par - is.

§ 31. Πάντα τὰ δύνματα τὰ ἔχοντα εἰς τὴν πληθυντικὴν γενικὴν ium κατὰ τοὺς καλοὺς χρόνους τῶν λατινικῶν γραμμάτων είχον εἰς τὴν αἰτιατικὴν τοῦ πληθυντικοῦ Is ἀντὶ ēs olov hostis (πολέμιος) host - Is ἀντὶ host - ēs, civis (πολίτης) civ - IIs ἀντὶ civ - ēs.

Γένος τῶν δημάτων τῆς γ' αλίσεως.

§ 32. Ἀρσενικὰ εἰναι τὰ λήγοντα.

α') εἰς or color colōris (χρῶμα) amor amōris (ἀγάπη). Ἔξαιτιατικὴ Γραμματικὴ

ροῦνται τὰ soror sorōris (ἀδελφή), uxor uxōris (σύζυγος), arbor arbōris (δένδρον) ὅντα θηλυκὰ καὶ τὰ cor cordis (καρδία) marmor marmōris (μάρμαρον) καὶ aequor aequōris (ἐπιφάνεια, πέλαγος) ὅντα οὐδέτερα.

β') εἰς os : mos mōris (ἔθος), flos flōris (ζήθος). Ἐξαιροῦνται τὰ dos dotis (προϊξ) καὶ cos cotis (ἀκόνη) ὅντα θηλυκὰ καὶ τὰ os oris (στόμα) καὶ os ossis (δστοῦν) ὅντα οὐδέτερα.

γ') εἰς er imber imbris (βροχή), venter ventris (κοιλία). Ἐξαιροῦνται τὸ linter lintris (λέμβος) ὃν θηλυκὸν καὶ τὰ cadāver cada-vēris (πτῶμα), iter itineris (δόξις), uber uberis (μαστός), ver veris (εἱρ), verber verbēris (μάστιξ, μαστίγωσις) ὡς καὶ τὰ εἰς er ὀνόματα τῶν δένδρων οἷον acer acēris (σφένδαμνος), papāver papavēris (μήκων) ὅντα οὐδέτερα.

δ') εἰς es περιττοσύλλαβα pes pedis (πούς), aries ariētis (κριός), paries pariētis (τοῖχος). Ἐξαιροῦνται τὰ quies quiētis (ἡσυχία), merces mercēdis (μισθός), seges segētis (σπαρτὸν) καὶ compes compēdis (πέδη, δεσμός) ὅντα θηλυκὰ καὶ τὸ aes aeris (χαλκός) ὃν οὐδέτερον.

§ 33. Θηλυκὰ εἶγαι τὰ λήγοντα

α') εἰς o, do καὶ go : oratio oratiōnis (ρήτορικός λόγος), magnitūdo magnitudinis (μέγεθος), imāgo imāgīnis (εἰκών). Ἐξαιροῦνται ὅντα ἀρσενικὰ τὰ sermo sermōnis (λόγος, γλῶσσα), ordo ordīnis (τάξις), cardo cardīnis (στρόφιγξ), pugio pugiōnis (ξιφίδιον), septentriōnes septentriōnum (βορρᾶς), τὰ ὀνόματα τῶν ζώων leo leōnis (λέων) καὶ τὰ τοπικὰ οἷον Sulmo Sulmōnis (Σοῦλμον, πόλις τῆς Ἰταλίας).

β') εἰς as : aetas aetātis (ἡλικία), aestas/aestātis (θέρος). Ἐξαιροῦνται τὸ as assis (ἀσσάριον, ρωμαϊκὸν νόμισμα) ὃν ἀρσενικὸν καὶ τὸ vas vāsis (χυγγεῖον) ὃν οὐδέτερον.

γ') εἰς is : navis navis (ναῦς). Ἐξαιροῦνται καὶ εἶγαι ἀρσενικὰ τὰ λήγοντα εἰς nis οἷον cinis cineris (κόνις), ignis, ignis (πῦρ), finis, finis (σύνορον), ἔτι δὲ τὰ περιττοσύλλαβα lapis lapīdis (λίθος), pulvis pulvēris (χονιορτός), sanguis sanguīnis (αἷμα) καὶ τὰ iσοσύλλαβα collis (λόφος), fascis (δέσμη), mensis (μήν), orbis (κύκλος), piscis (ἰχθύς), postis (παραστάς), unguis (ὄνυχ).

δ') εἰς x : vox vocis (φωνή), lex legis (νόμος), lux lucis (φῶς).

Ἐξαιροῦνται ὅντα ἀρσενικὰ τὰ grex gregis (ἀγέλη), calix calycis (κύλιξ, ποτήριον) καὶ τὰ εἰς ex γενικὴ īcis oīov cortex corticis (φλοιούς), codex codicis (βίβλος, κώδιξ), vertex verticis (δίνη).

ε') εἰς es ισοσύλλαβα : nubes nubis (νεφέλη), strues struis (σωράς).

στ') εἰς s προηγουμένου συμφώνου : ars artis (τέχνη), mens mentis (νοῦς, διάνοια). Ἐξαιροῦνται καὶ εἰναι ἀρσενικά dens dentis (δόδοις), fons fontis (πηγή), mons montis (ὄρος), pons pontis (γέφυρα).

§ 34. Οὐδέτερα εἰναι τὰ λήγοντα

α') εἰς e, 1, ar : mare maris (θέλασσα), animal animalis (ζῷον), calcar calcāris (πτερυιστήριον). Ἐξαιροῦνται καὶ εἰναι ἀρσενικὰ τὰ sol solis (ἥλιος) καὶ sal salis (ἀλας).

β') εἰς us γεν. ūris, us γεν. ūris, us γεν. ūris : jus jūris (δίκαιον), corpus corpōris (σῶμα), genus genēris (γένος). Ἐκ τούτων ἐξαιροῦνται καὶ εἰναι ἀρσενικὰ μὲν τὰ ὄνόματα τῶν ζώων, oīov lepus lepōris (λαγωός), mus mūris (μῦς), θηλυκὰ δὲ τὸ tellus tellūris (χθών, γῆ) καὶ τὰ εἰς us ūris ἡ ūdis ὄνόματα oīov salus salūtis (σωτηρία), virtus virtūtis (ἀρετή), palus palūdis (τέλμα), pecus pecūdis (χτηνος).

γ') εἰς men, ma : nomen nomīnis (ὄνομα), poēma poemātis (ποίημα).

δ') εἰς ur : fulgur fulgūris (ἀστραπή, κερκυνός), sulfur sulfūris (θεῖον), ebur ebōris (ἐλεφάντινον ὀστοῦν), Ἐξαιρεῖται ὅν ἀρσενικὸν τὸ vultur vultūris (γύψος).

ε') εἰς c, t : lac lactis (γάλα), caput capūtis (κεφαλή).

§ 35. Τὰ ἐπίθετα καὶ αἱ μετοχαὶ λαμβάνομεναι ᾧς οὐσιαστικὰ διατηροῦσι τὸ γένος τοῦ παραλειπομένου οὐσιαστικοῦ. annālis (liber) ἀρσ. (χρονογραφία), aprilis (mensis) ἀρσ. (Ἄπριλιος), continens (terra) θηλ. ἥπειρος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

Τετάρτη οὐλίσις (quarta declinatio)

§ 36. Η τετάρτη οὐλίσις περιέχει ὄνόματα ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ λήγοντα εἰς καὶ τινὰ οὐδέτερα λήγοντα εἰς u.

Κλίγονται δὲ κατὰ τὰ ἔξης παραδείγματα :

Singularis

	ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.
Nom.	fructu - s (καρπὸς)	manu - s (χεὶρ)	cornū (χέρας)
Gen.	fructū - s	manū - s	cornū - s
Dat.	fructu - I	manu - I	cornū
Acc.	fructu - m	manu - m	cornū
Voc.	fructu - s	manu - s	cornū
Abl.	fructū	manū	cornū

Pluralis

Nom.	fructū - s	manū - s	cornū - a
Gen.	fructu - um	manu - um	cornu - um
Dat.	fructī - bus	mani - bus	cornī - bus
Acc.	fructū - s	manū - s	cornu - a
Voc.	fructū - s	manū - s	cornu - a
Abl.	fructī - bus	mani - bus	cornī - bus

§ 37. Ἀγωματίαι.

α') Η κατάληξις ί τῆς ἑνικῆς δοτικῆς μετὰ τοῦ προηγουμένου με συναρτεῖται ἐνίστε εἰς π : senatū ἀντὶ senatuī, fructū ἀντὶ fructui.

β') Τὰ δισύλλαβα τὰ ἔχοντα c πρὸ τοῦ us καὶ u οἷον arcus (τόξον), acus (βελόνη), pecu (κτῆγος) καὶ τὸ artus (μέλος τοῦ σώματος) καὶ tribus (φυλὴ) ἔχουσιν ἐν τῇ πληθυντικῇ δοτική καὶ ἀφαιρετική ūbus ἀντὶ ūbus : arcūbus, acūbus, pecūbus, artūbus, tribūbus.

ΣΗΜ. Τὰ ὄνόματα lacus (λίμνη), portus (λιμήν), partus (τοκετός) καὶ veru (όνειλός) διφοροῦνται οἷον lacūbus καὶ lacūbus.

γ') Τὸ domus (οἶκος) ἔχει τὴν ἀφαιρετικὴν τοῦ ἑνικοῦ καὶ τὴν γενικὴν καὶ αἰτιατικὴν τοῦ πληθυντικοῦ κατὰ τὴν ^{β'}. κλίσιν : domo, domorum, domos.

ΣΗΜ. Ο τύπος domi (οἶκοι) πάντοτε καὶ οἱ τύποι domum (οἶκαδε), domo (οἶκοθεν) συνήθωσ λαμβάνονται ἐπιρρηματικῶς οἷον domi manēre (οἶκοι μένειν), domum reverti (οἶκαδε ἐπιστρέψειν), domo emigrare (οἶκοθεν ἀποδημεῖν).

Γένος τῶν ὀνομάτων τῆς δ'. κλίσεως.

§ 38. Τὰ εἰς us εἶναι ἀρσενικά· θηλυκὰ εἶναι μόνον τὰ acus (βελόνη), domus (οἰκος), idus iduum (Εἰδῶλοι), manus (χείρ), porticus (στοά) καὶ tribus (φυλή)· τὰ δὲ εἰς u λήγοντα εἶναι οὐδέτερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ IA'.

Πέμπτη κλίσις (quinta declinatio)

§ 39. Ἡ πέμπτη κλίσις περιέχει ὄνόματα ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ λήγοντα εἰς es.

Κλίνονται δὲ κατὰ τὰ ἑξῆς παραδείγματα:

S i n g u l a r i s

Nom.	diē-s (ἡμέρα)	rē-s (πρᾶγμα)
Gen.	diē-i	rē-i
Dat.	diē-i	rē-i
Acc.	die-m	re-m
Voc.	diē-s	rē-s
Abl.	diē	rē

P l u r a l i s

Nom.	diē-s	rē-s
Gen.	diē-rum	rē-rum
Dat.	diē-bus	rē-bus
Acc.	diē-s	rē-s
Voc.	diē-s	rē-s
Abl.	diē-bus	rē-bus

Πλήρη τὸν πληθυντικὸν ἔχουσι μόνον τὰ dies καὶ res. Ἐκ τῶν λοιπῶν τινὰ ἔχουσι μόνον τὰς εἰς es ληγούσας πτώσεις acies (παράταξις), effigies (εἰκών), facies (Ὄψις, πρόσωπον), species (Ὄψις), spes (ἐλπίς), τὰ δὲ ἄλλα στεροῦνται ἐντελῶς πληθυντικοῦ.

§ 40. Τὸ ε τῆς καταλήξεως εἰ εἶναι μακρὸν μὲν ἀν προηγήτας φωνῆιν διεῖ, βραχὺ δὲ ἀν προηγήται σύμφωνον: fides (πίστις) fidēi.

Γένος τῶν ὀνομάτων τῆς ε'. κλίσεως.

§ 41. Τὰ ὄνόματα τῆς ε'. κλίσεως εἶναι πάντα θηλυκά πλὴν τοῦ dies (ἡμέρα) καὶ meridies (μεσημέρια), ἅτινα εἶναι ἀρσενικά· οἷον proximus dies (ἡ προσεχῆς ἡμέρα). τὸ dies ὅμως εἶναι ἐν τῷ ἑνικῷ θηλυκὸν δταν σημαίνη χρόνον ἢ προθεσμίαν· οἷον longa dies (μακρὸς χρόνος), certa dies (ώρισμένη προθεσμία).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Ἄνωμαλα οὐσιαστικά.

§ 42. Τὰ ἀνώμαλα οὐσιαστικὰ διαιροῦνται εἰς ἐλλειπτικά (defectiva), πλεονάζοντα (abundantia), ἀκλιτα (indeclinabilia) καὶ ἀνώμαλα κατὰ τὴν κλίσιν.

A'. Ἐλλειπτικά (defectiva)

§ 43. Ταῦτα ὑποδιαιροῦνται 1) εἰς ἐλλειπτικὰ κατ' ἀριθμὸν (defectiva numero) καὶ 2) εἰς ἐλλειπτικὰ κατὰ πτώσεις (defectiva casibus).

1) Ἐλλειπτικὰ κατ' ἀριθμὸν

§ 44. Τὰ ἐλλειπτικὰ κατ' ἀριθμὸν ἀπαντῶσιν εἴτε εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμὸν (singularia tantum), εἴτε εἰς τὸν πληθυντικὸν (pluralia tantum).

1) Singularia tantum εἶναι

α') Τὰ ἐν τῷ ἑνικῷ ἀπαντῶντα κύρια ὄνόματα Roma (Ῥώμη) Latium (Λάτιον), Caesar (Καῖσαρ).

ΣΗΜ. Τὰ δηλωτικὰ προσώπων κύρια ὄνόματα σχηματίζουσι πληθυντικὸν ἐντός δταν σημαίνωσιν πολλούς δμωνύμους ἄνδρας, οἷον duo Catōnes (οἱ δύο Κά-

Τὰ τρικατάληκτα ἐπίθετα λήγουσιν εἰς

α') us, a, um : bonus, a, um (ἀγαθός), clarus, a, um (ἐνδοξός)

β') er, (e) ra, (e) rum, liber, libera, liberum (ἐλεύθερος), piger,

pigra, pigrum (νωθρός)

γ') er, (e) ris, (e) re : celer, celēris, celēre (ταχύς), acer,
acris, acre (όξυς)

Τὰ δικατάληκτα λήγουσιν εἰς is διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν καὶ
ε διὰ τὸ οὐδέτερον fortis, forte (ἰσχυρός).

Τὰ μονοκατάληκτα τέλος λήγουσιν εἰς

α') x γεν. cis : audax ācis (τολμηρός)

β') r γεν. ris : pauper ēris (πτωχός)

γ') l γεν. lis : vigil Ilis (ἄγρυπνος)

δ') ans γεν. antis : elēgans antis (ἐξαίρετος)

ε') ens γεν. entis : prudens entis (συνετός)

στ') us γεν. ēris : vetus ēris (παλαιός)

ζ') es γεν. ītis : dives ītis (πλούσιος)

§ 52. Ἐκ τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων τὰ λήγοντα εἰς us, a,
um καὶ er, (e) ra, (e) rum κλίνουσι τὸ μὲν ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον
κατὰ τὴν β'. κλίσιν, τὸ δὲ θηλυκὸν κατὰ τὴν α'. Τὰ δὲ τρικατάληκτα
εἰς er, (e) ris, (e) re ὡς καὶ πάντα τὰ δικατάληκτα καὶ μονοκατάλη-
κτα κλίνονται εἰς πάντα τὰ γένη κατὰ τὴν γ'. κλίσιν.

§ 53. Κλίσις τῶν εἰς us, a, um καὶ er (e) ra, (e) rum ἐπιθέτων.

Singularis

Nom. clar-us	clar-a	clar-um	liber	liber-a	liber-um
Gen. clar-ī	clar-ae	clar-ī	liber-ī	liber-ae	liber-ī
Dat. clar-ō	clar-ae	clar-ō	liber-ō	liber-ae	licer-ō
Acc. clar-um	clar-am	clar-um	liber-um	liber-am	liber-um
Voc. clar-e	clar-a	clar-um	liber	liber-a	liber-um
Abl. clar-ō	clar-ā	clar-ō	liber-ō	liber-ā	liber-ō

Pluralis

Nom. clar-ī	clar-ae	clar-a	liber-ī	liber-ae	liber-a
Gen. clar-ōrum	clar-ārum	clar-ōrum	liber-ōrum	liber-ārum	liber-ōrum
Dat. clar-īs	clar-īs	clar-īs	liber-īs	liber-īs	liber-īs
Acc. clar-ōs	clar-ās	clar-a	liber-ōs	liber-ās	liber-a
Voc. clar-ī	clar-ae	clar-a	liber-ī	liber ae	liber-a
Abl. clar-īs	clar-īs	claa-īs	liber-īs	liber-īs	liber-īs

Singularis

Pluralis

Nom.	piger	pigr-a	pigr-um	pigr-ī	pigr-ae	pigr a
Gen.	pigr-ī	pigr-ae	pigr-ī	pigr-ōrum	pigr-ārum	pigr-ōrum
Dat.	pigr-ō	pigr-ae	pigr-ō	pigr-īs	pigr-īs	pigr-īs
Acc.	pigr-um	pigr-am	pigr-um	pigr-ōs	pigr-ās	pigr-a
Voc.	piger	pigr a	pigr-um	pigr ī	pigr-ae	pigr-a
Abl.	pigr-ō	-igr-ā	pigr-ō	pigr-īs	pigr-īs	pigr-īs

Κατὰ τὸ liber κλίνεται καὶ τὸ μογαδικὸν satur, satūra, satūrum (πλήρης), τὸ δὲ dexter (δεξιός) ἔχει dextera καὶ dextra, dextērum καὶ dextrum.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ερ ἐπίθετα προσήλθον ἐκ τῶν εἰς rus ἐπίθέτων ὅπως τὰ εἰς ερ οὐσιαστικὰ ἐκ τῶν εἰς rus οὐσιαστικῶν διὰ τῆς ἀποθολῆς τοῦ us καὶ ε ἐν τῇ ἔνικῃ δονυμαστικῇ καὶ κλητικῇ: liber (us), liber (e). ὅσα δὲ τούτων πρὸ τοῦ rus εἰχον σύμφωνον, ταῦτα μετὰ τὴν ἀποθολήν τοῦ us καὶ ε ἀνέπτυξαν πρὸ τοῦ τὸ φωνῆσεν ε pigr (us) piger, pigra, pigrum.

§ 54. Τὰ κάτωθι ἐπίθετα καὶ ἐπίθετικαὶ ἀντωνυμίαι εἰς us, a, um καὶ er, (e) ra, (e) rum σχηματίζουσιν ἀνωμάλως τὴν γενικήν τοῦ ἔνικοῦ καὶ τῶν τριῶν γενῶν εἰς īus καὶ τὴν δοτικήν εἰς ī.

solus, a, um (μόνος)	γεν.	solīus	δοτ.	solī
totus, a, um (ὅλος)	»	totīus	»	totī
ullus, a, um (τίς)	»	ullīus	»	ullī
nullus, a, um (οὐδεὶς)	»	nullīus	»	nullī
alius, a, ud (ἄλλος)	»	alīus	»	alī
uter, tra, trum (πότερος)	»	ūtrīus	»	ūtrī
alter, ēra, ērum (ἔτερος)	»	altērīus	»	alterī
neuter, tra, trum (οὐδέτερος)	»	nēūtrīus	»	nēūtrī

ΣΗΜ. Τὸ ī τῆς γενικῆς īus πολλάκις παρὰ ποιηταῖς εὑρίσκεται βραχύ: alterīus, utrīus.

§ 55. Κλίσις τῶν τριτοκλίτων ἐπίθέτων

Τὰ κατὰ τὴν γ'. κλίσιν κλινόμενα ἐπίθετα ἔχουσιν ἐν τῇ ἔνικῃ ἀφαιρετικῇ ī, ἐν τῇ γενικῇ πληθυντικῇ īum, καὶ ἐν τῇ δονυμαστικῇ αιτιατικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ πληθυντικοῦ τῶν οὐδετέρων ia. Κλίνονται δὲ κατὰ τὰ ἔξης παραδείγματα.

Singularis

Pluralis

Nom.	ācer	acr-is	acr-e	acr-ēs	acr-ia
Gen.		acr-is		acr-iūm	
Dat.		acr-ī		acr-ibus	
Acc.		acr-em	acr-e	acr-ēs	acr-ia
Voc.	acer	acr-is	acr-e	acr-ēs	acr-ia
Abl.		acr-ī		acr-ibus	

Nom.	fort-is	fort-e	Jort-ēs	fort-ia
Gen.		fort-is		fort-iūm
Dat.		fort-ī		fort-ibus
Acc.	fort-em	fort-e	fort-ēs	fort-ia
Voc.	fort-is	fort-e	fort-ēs	fort-ia
Abl.		fort-ī		fort-ibus

Nom.	felix (εύτυχίς)		felic-ēs	felic-ia
Gen.		felic-is		felic-iūm
Dat.		felic-ī		felic-ibus
Acc.	felic-em	felix	felic-ēs	felic-ia
Voc.		felix	felic-ēs	felic-ia
Abl.		felic-ī		felic-ibus

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ερ τρικατάληκτα ἐπίθετα τῆς γ' κλίσεως celer, eris, ere (ταχύς), acer, cris, cre (όξεός), celēber, bris, bre (περιφημος), equester, stris, stre (ἱππικός) κτλ. ήσαν κατ' ἀρχὰς δικανάληκτα (celeris ἄρσ. καὶ θηλ. celere οὐδ. acris ἄρσ. καὶ θηλ. acre οὐδ. κτλ.), είτα ὅμως τὰ ἀρσενικὰ ἀπέδαλον τὴν κατάληξιν is τῆς ὀνομαστικῆς καὶ κλητικῆς τοῦ ἔνικου καὶ σύτῳ ἐμφανίζονται ώς τρικατάληκτα π.χ. celer (is), ce'eis, celere· ἐάν δὲ πρὸ τοῦ τὸν ὑπῆρχεν ἔτερον σύμφωνον τότε ἀνεπτύχθη μεταξὺ αὐτῶν τὸ π.χ. acr (is) acēr, acris, acre.

*Ανωμαλίαι

§ 56. Τὰ κάτωθι ἐπίθετα ἔχουσιν ἐν τῇ ἑνικῇ ἀφαιρετικῇ τὸ, ἐν τῇ πληθυντικῇ γενικῇ τοι καὶ ἐν τῇ πληθυντικῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ τῶν οὐδετέρων α
vetus τοι (παλαιός), vetere, veterum, vetera
dives divitiae (πλούσιος), divite, divitium

pauper ἔρις (πτωχός), paupere, pauperum
princeps princeps (πρόκριτος), principe, principum
particeps cūpis (μέτοχος), participe, participum
compos compōtis (έγκρατής), sospes sospītis (σῶς, ἀκέραιος). su-
perstes superstītis (παρών, ἐπιζῶν), caelebs caelībis (ἄγαμος).

ΣΗΜ. Τὸ inops inōpis (ἐνδεής) ἔχει ἀφαιρετικὴν inopī, γεν. πληθ. inopum.
ὅμοιως τὸ memor memōris (μνήμων) memōri, memorum.

§ 57. Τὰ ἐπίθετα λαμβάνομενα ὡς κύρια ὀνόματα ἔχουσαν ἀφαιρε-
τικὴν εἰς οἶον Felix Felīce (Φῆλιξ) Celer Celere (Κέλερ). Ἐμοίως
τὰ εἰς ans καὶ ens ἐπίθετα οὐσιαστικῶς λαμβάνομενα εἰς δήλωσιν
προσώπου: adulescens adulescentis (νεανίας), infans infantis (νή-
πιον) π.χ. ab adulescente magnae res gestae factae sunt (ὑπὸ
τοῦ νεανίου μεγάλα ἔργα ἐγένοντο)—ab infante quies domus per-
turbatur (ὑπὸ τοῦ νηπίου ἡ ἴσυχία τοῦ οἴκου δικταράτεται),

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

§ 58. Κλίσις τῶν μετοχῶν

Αἱ μετοχαὶ εἰς οὓς τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ παθητικοῦ
παρακειμένου κλίνονται κανονικῶς κατὰ τὰ εἰς οὓς, α, υἱοὶ ἐπίθετα
οἶον amatīrus, a, υἱοὶ (ἀγαπήσων) amatus, a, υἱοὶ (ἡγαπημένος).

Αἱ μετοχαὶ εἰς ans antis καὶ ens entis τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶ-
τος κλίνονται κατὰ τὰ εἰς ans antis καὶ ens entis μονοκατάληκτα
ἐπίθετα. Καὶ δταν μὲν λαμβάνωνται ὡς κυρίως μετοχαὶ ἢ εἰς δήλωσιν
προσώπου ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ἀφαιρετικῇ εἰς οἶον errans (πλανώμε-
νος) errante, errantium, errantia,—sapiens (σοφὸς) a sapiente
δταν δὲ λαμβάνωνται ὡς ἐπίθετα ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ἀφαιρετικῇ ή
οἶον constans (εὐσταθής) constanti, constantium, constantia π.χ.
ab homine per silvam errante fons aquae dulcis visa est (ὑπὸ
ἀγδρὸς ἀνὰ τὸ δάσος πλανωμένου παρετηρήθη πηγὴ γλυκέος δύσκοτος)
—A constanti viro omnis difficultas superatur (ὑπὸ τοῦ εὐστα-
θοῦς ἀγδρὸς πᾶσα δυσκολία διπεριγκάται).

Παράθεσις τῶν ἐπιθέτων

§ 59. Καὶ ἐν τῇ λατινικῇ οἱ βαθμοὶ τῆς συγκρίσεως (gradus

comparationis) είναι τρεῖς : ὁ θετικὸς (gradus positivus) ἐσυγχριτικὸς (gr. comparativus) καὶ ὁ ὑπερθετικὸς (gr. superlativus).

§ 60. Τὰ συγχριτικὰ σχηματίζονται μεταβαλλομένων τῶν καταλήξεων *i* καὶ *is* τῆς γενικῆς τοῦ ἔνικου εἰς *ior* διὰ τὸ ἀρσ. καὶ θηλ. καὶ *ius* διὰ τὸ οὐδέτερον *οἷον*

longus (*μακρὸς*) *long - i* long - *ior*, *long - ius*

celer (*ταχὺς*) *celer - is* *celer - ior*, *celer - ius*

acer (*δέξις*) *acr - is* *acr - ior*, *acr - ius*

brevis (*βραχὺς*) *brev - is* *brev - ior*, *brev - ius*

felix (*εύτυχης*) *felic - is* *felic - ior*, *felic - ius*

Κλίνονται δὲ ὡς ἔξης :

Singularis

Nom.	<i>long-iōr</i>	<i>long-iōs</i>	<i>long-iōres</i>	<i>long-iōra</i>
Gen.		<i>long-iōris</i>		<i>long-iōrum</i>
Dat.		<i>long-iōri</i>		<i>long-iōribus</i>
Acc.	<i>long-iōrem</i>	<i>long-iōs</i>	<i>long-iōres</i>	<i>long-iōra</i>
Voc.	<i>long-iōr</i>	<i>long-iōs</i>	<i>long-iōres</i>	<i>long-iōra</i>
Abl.		<i>long-iōre</i>		<i>long-iōribus</i>

Τὰ ὑπερθετικὰ σχηματίζονται μεταβαλλομένων τῶν καταλήξεων *i* καὶ *is* τῆς γενικῆς τοῦ ἔνικου εἰς *iss̄imus*, *iss̄ima*, *iss̄imum*, *οἷον*

longus *long-i* *long-issimus*, *a*, *um*

brevis *brev-is* *brev-issimus*, *a*, *um*

felix *felic-is* *felic-issimus*, *a*, *um*

§ 61. Ἀνωμαλίαι.

α) Τὰ εἰς ερ ἐπίθετα σχηματίζουσι τὸ ὑπερθετικὸν διὰ τῆς προσθήκης τῆς καταλήξεως *rimus*, *rima*, *rimum* εἰς τὴν ἔνικὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ *οἷον*

celer *celer-rimus*, *rima*, *rimum*

pulcher (*ώραῖος*) *pulcher-rimus*, *rima*, *rimum*

β') Τὰ ἐπίθετα *fac̄ilis* (*εύκολος*), *diffic̄ilis* (*δύσκολος*), *similis* (*ὅμοιος*), *dissimilis* (*ἀνόμοιος*), *humilis* (*ταπεινός*), *gracilis* (*ἰσχνός*), σχηματίζουσι τὸ ὑπερθετικὸν μεταβαλλομένης τῆς καταλήξεως *is* τῆς γενικῆς τοῦ ἔνικου εἰς *limus*, *lima*, *limum*, *οἷον facilis*, *facil-is*,

facil-iор facil-limus a, um, similis simil-is, simil-iор, simil-li-mus, a, um

γ') Τὰ εἰς δῖcus. fīcus καὶ νῦlus σύνθετα ἐπίθετα (ἔχοντα ώς 6'). συνθετικὸν τὸ ῥῆμα dico=λέγω, facio=ποιῶ, volo=βούλομαι) σχηματίζουσι τὰ παραθετικὰ μεταβαλλομένης τῆς καταλήξεως ι τῆς γενικῆς τοῦ ἔνικοῦ διὰ μὲν τὸ συγχριτικὸν εἰς entior, entius, διὰ δὲ τὸ ὑπερθετικὸν εἰς entissimus a, um, olov

maledīcus (κακολόγος) maledic-i, maledic-entior, maledic-en-tissimus

magnifīcus (μεγαλοπρεπής) magnific-i, magnific-entior, magnific-entissimus

benevōlus (εὔμενής) benevol-i, benevol-entior, benevol-entis-simus

Κατ' ἀναλογίαν τούτων καὶ τὸ provīdus (προνοητικός) provid-entior, brovid-entissimus, egēnus (ἐνδεής) egentior, egentis-simus

δ') Τὰ κάτωθι ἐπίθετα σχηματίζουσιν ἀνωμάλως τὰ παραθετικά, bonus (χραθός) melior (χρείνων) optimus (ἀριστος) malus (κακός) peior (χείρων) pessimus (χείριστος) magnus (μέγας) maior (μείζων) maximus (μέγιστος) parvus (μικρός) minor (ἐλάσσων) minimus (ἐλάχιστος) multus (πολὺς) plus (οὐδ. πλέον) plurimus (πλεῖστος) dives (πλούσιος) divitior καὶ ditior, divitissimus καὶ ditissimus

nequam (οὐτιδανός), nequior (οὐδαμιγώτερος), nequissimus. (οὐδαμιγώτατος)

frugi (χρηστός), frugalior, frugalissimus

dexter (δεξιός), dexterior, dextimus

sinister (ἀριστερός), sinistrior, sinistimus

matūrus (ώριμος), maturior, maturissimus καὶ maturrimus.

ΣΗΜ. Τοῦ plus (συγχρ. τοῦ multus) εἰναι: ἐν χρήσει εἰς μὲν τὸν ἔνικὸν μόνον ἡ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τοῦ οὐδετέρου plus καὶ ἡ γενικὴ plūris (μόνον ώς γενικὴ τοῦ τιμῆματος), εἰς δὲ τὸν πληθυντικὸν πᾶσατ αἱ πτώσεις ἀρσ. καὶ θηλ. ὄνομ. plures γεν pluriūm κτλ., οὐδ. ὄνομ. plura γεν. plurium κτλ.

§ 62. Τὰ συγχριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ τῶν ἐπιθέτων σχηματίζονται ἔνλοτε καὶ περιφραστικῶς διὰ τοῦ magis (μᾶλλον), maxime (μάλι-

στιχ) μετὰ τοῦ θετικοῦ· τοῦτο συμβαίνει κανονικῶς εἰς τὰ εἰς ως ἐπίθετα τὰ ἔχοντα πρὸ τοῦ ως φωνῆγεν, οἷον idoneus (ἀρμόδιος), magis idoneus (ἀρμοδιώτερος), maxime idoneus (ἀρμοδιώτατος).

§ 63. Τὰ κάτωθι παραθετικὰ στεροῦνται θετικοῦ

(citra)	criterior	(δὲ ἐγγυτέρω),	cit̄imus	(δὲ ἐγγυτάτω)
(ultra)	ulterior	(δὲ πέραν),	ult̄imus	(δὲ ἔσχατος)
(prope)	propior	(ἐγγύτερος),	proximus	(ἐγγύτατος)
(intra)	interior	(ἐνδότερος),	int̄imus	(ἐνδότατος)
—	deterior	(χείρων),	deterr̄imus	(χείριστος)
—	prior	(πρότερος),	primus	(πρῶτος)
—	potior	(κρείσσων),	potissimus	(κράτιστος)
—	ocior	(ώκυτερος),	ocissimus	(ώκυτατος)

§ 64. Τὰ κάτωθι ἐπίθετα ἔχουσι διπλοῦν ὑπερθετικὸν

exterus (δὲ ἔξω), exterior (ἔξωτερος), extr̄emus καὶ ext̄imus (δὲ ἔξωτατος)

inferus (δὲ κάτω), inferior (κατώτερος), inf̄imus καὶ imus (κατώτατος)

superus (δὲ ἄνω), superior (ὑπέρτερος), supr̄emus καὶ summus (ὕπατος, ὕψιστος)

posterus (δὲ ὕστερον), posterior (ὕστερος), postr̄emus καὶ postūmus (ὕστατος ἔσχατος)

§ 65. Τὰ κάτωθι ἐπίθετα στεροῦνται συγκριτικοῦ.

falsus (ψευδής) falsissimus

diversus (διάφορος, ἐναντίος) diversissimus

inclītus (ἐνδοξός, περικλυτός) inclitissimus

invītus (ἄκων) invitissimus

sacer (ἱερός) sacerrimus

novus (νέος) novissimus

nuperus (νεαρός) nuperrimus

vetus (παλαιός) (vetustior) veterrimus

Ὑπερθετικοῦ δὲ στεροῦνται τὰ ἐπίθετα adolescens (νέος) συγκρ. adolescentior, juvenis (νέως) συγκρ. junior, senex (γέρων) συγκρ. senior καὶ τὰ πλειστα τῶν ἀπὸ ὥρημάτων παραγομένων εἰς ilis ἐπιθέτων π.χ. agilis (εὐκίνητος), creditibilis (πιστευτός), docilis (εύμαθής).

§ 66. Δὲν σχηματίζουσι παραθετικὰ τὰ ἐπίθετα τὰ σημαίνοντα;

Δατινικὴ Γραμματικὴ

ὕλην, οἷον aureus (χρυσοῦς), ferreus (σιδηροῦς)
χρόνον, οἷον matutīnus (έωθινός), vespertīnus (έσπερινός)
καταγωγήν. π.χ. Romanus (ρωμαϊκός)
καὶ τελείαν ἡ ἀρνητικὴν ἔννοιαν π.χ. omnipotens (παντοδύναμος),
mortālis (θυητός), immortālis (ἀθάνατος).

Παράθεσις τῶν ἐπιρρημάτων

§ 67. Ὡς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, οὕτω καὶ ἐν τῇ λατινικῇ τὰ ἔξ ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν σχηματίζομενα εἰς ἔ, ἢter καὶ εἰς ἐπιρρήματα (§ 120) σχηματίζουσι συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν βαθμόν. Καὶ δὲ μὲν συγκριτικὸς εἶναι αὐτὸς τὸ οὐδέτερον τοῦ ἔνικοῦ τοῦ συγκριτικοῦ τῶν ἐπιθέτων, δὲ δὲ ὑπερθετικὸς σχηματίζεται ἐκ τοῦ ὑπερθετικοῦ τοῦ ἐπιθέτου μεταβολῇ τῆς καταλήξεως ι τῆς γενικῆς εἰς ε (σπανίως εἰς ο ἢ εἰς um) π.χ.

recte (ὅρθως), rectius, rectissime
facile (εύκόλως), facilis, facilissime
bene (εὖ, καλῶς), melius, optime
male (κακῶς), peius, pessime
misere (ἀθλίως), miserius, miserrime

Ἐὰν τὰ ἐπιθέτα δὲν ἔχωσι συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν βαθμὸν τότε καὶ τὰ παραθετικὰ τῶν ἐπιρρημάτων ἐκφέρονται περιφραστικῶς διὰ τοῦ magis (μᾶλλον) καὶ maxime (μάλιστα), οἷον dubie (ἀμφιβόλως), magis dubie, maxime dubie.

§ 68. Τὰ μὴ ἔξ ἐπιθέτων παραγόμενα ἐπιρρήματα δὲν ἐπιδέχονται σύγκρισιν. Ἐξαιροῦνται τὰ ἔξης:

diu	(πολὺν χρόνον),	diutius,	diutissime
sæpe	(πολλάκις),	sæpius,	sæpissime
magnopere	(μεγάλως),	magis,	maxime
nuper	(νεωστί),	—	nuperrime
prope	(ἔγγυς),	propius,	proxime
satis	(ἀρκετά),	satius (μᾶλλον)	—
temperi	(ἐγκαίρως),	temperius	—
oc̄ter	(ταχέως),	ocius,	ocissime
—	deterius (χεῖρον),	deterrime	

*Ἐπίσης τὰ κάτωθι στερούμενα θετικοῦ

—	potius	(χμειγον),	potissimum (ssime)
—	prius	(πρότερον),	primum (primo)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Ἄριθμητικά (numeralia)

§ 69. Τὰ ἀριθμητικὰ διαιροῦνται εἰς ἐπίθετα ἀριθμητικὰ (adjectiva numeralia) καὶ εἰς ἐπιρρήματα ἀριθμητικὰ (adverbia numeralia).

Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα διαιροῦνται α') εἰς ἀπόλυτα (cardinalia) β') εἰς τακτικὰ (ordinalia) γ') εἰς διανεμητικὰ (distributiva) δ') εἰς πολλαπλασιαστικὰ (multiplicativa) καὶ ε') εἰς ἀναλογικὰ (propotionalia).

ΣΗΜ. Αἱ ἔρωτηματικαὶ λέξεις εἰς ἄς ἀποκρινόμεθα δι': ἀριθμητικῶν εἰναὶ, quot (πόσοι) ἐπὶ τῶν ἀπολύτων, quotus (πόστος) ἐπὶ τῶν τακτικῶν, quotēni (ἀνὰ πόσους) ἐπὶ τῶν διανεμητικῶν, quotuplex (ποσαπλάσιος) ἐπὶ τῶν πολλαπλασιαστικῶν καὶ ἀναλογικῶν καὶ quoties (ποσάκις) ἐπὶ τῶν ἐπιρρημάτων οἷον Quot discipuli (πόσοι μαθηταί;)—Decem (δέκα). Quota hora est? (πόστη ὥρα ἔστιν;)—Quarta (τετάρτη) κτλ.

§ 70. Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα εἶγαι τὰ ἔξης.

α') Ἀπόλυτα

β') Τακτικά

1	I	unus, una, unum (εἰς, μία, ἐν)	primus (πρῶτος)
2	II	duo, duæ, duo (δύο)	secundus ἡ alter, era, erum (δεύτερος)
3	III	tres, tria (τρεῖς, τρία)	tertius
4	IV	quattuor	quartus
5	V	quinque	quintus
6	VI	sex	sextus
7	VII	septem	septimus
8	VIII	octo	octāvus
9	IX	novem	nonus
10	X	decem	decimūs
11	XI	undēcim	undecimūs
12	XII	duodēcim	duodecimūs
13	XIII	tredēcim	tertius decimus
14	XIV	quattuordēcim	quartus decimus

15	XV	qui:dēcim	quintus decimus
16	XVI	sedēcim ἡ decem et sex	sextus decimus
17	XVII	septendēcim ἡ decem et septem	septimus decimus
18	XVIII	duodeviginti ἡ decem et octo	duodevicesimus ἡ octavus decimus
19	XIX	undeviginti ἡ decem et novem	undevicesimus ἡ nonus decimus
20	XX	viginti	vicesimus
21	XXI	viginti unus	vicesimus primus
30	XXX	triginta	tricesimus
40	XL	quadraginta	quadragesimus
50	L	quinquaginta	quinquagesimus
60	LX	sexaginta	sexagesimus
70	LXX	septuaginta	septuagesimus
80	LXXX	octoginta	octogesimus
90	XC	nonnaginta	nonagesimus
100	C	centum	centesimus
200	CC	ducenti, æ, a	ducentesimus
300	CCC	trecenti, æ, a	trecentesimus
400	CCCC	quadringenti, æ, a	quadringentesimus
500	D(I)	quingenti, æ, a	quingentesimus
600	DC	sescentsi, æ, a	sescantesimus
700	DCC	septingenti, æ, a	septingentesimus
800	DCCC	octingenti, æ, a	octingentesimus
900	DCCCC	nongenti, æ, a	nongentesimus
1000	M(CI)	mille	millesimus
2000	MM ἡ (I)CI	duo milia	bis millesimus
3000	MMM	tria milia	ter millesimus
5000	CCI	quinque milia	quinquies millesimus
10000	CCCI	deceni milia	decies millesimus
50000	CCCI	quinquaginta milia	quinquagies millesimus
100000	(CCCI)	centum milia	centies millesimus

γ') Διανεμητικά

1	singuli, æ, a (ἀνὰ ἔνα)	7	septenii
2	bini, æ, a (ἀνὰ δύο)	8	octonii
3	terni (τρινοί) (ἀνὰ τρεῖς)	9	noveni
4	quaterni	10	deni
5	quini	11	undēni
6	seni	12	duodēni

13	terni deni	100	centēni
14	quaterni deni	200	ducēni
15	qui ni deni	300	trecēni
16	seni deni	400	quad·ingēni
17	septeni deni	500	quingēni
18	octonidi deni η duodevicēni	600	sescēni
19	noveni deni η undevicēni	700	septingēni
20	vicēni	800	octingēni
21	viceni singuli	900	nongēni
30	tricēni	1000	singula milia
40	quadragēni	2000	bina milia
50	quinquagēni	3000	terna milia
60	sexagēni	5000	quina milia
70	septuagēni	10000	dena milia
80	octogēni	50000	quinquagēna milia
90	nonagēni	100000	centēna milia.

δ') Πολλαπλασιαστικὰ

Τὰ ἐν χρήσει τούτων εἶναι

simplex (ἀπλοῦς)	quincuplex (πενταπλοῦς)
duplex (διπλοῦς)	septempplex (έπταπλοῦς)
triplex (τριπλοῦς)	decempplex (δεκαπλοῦς)
quadruplex (τετραπλοῦς)	centupplex (έκατονταπλοῦς)

ε') Αναλογικά

Τούτων εύχρηστα εἶναι

simplus (ἀπλοῦς)	quadruplus (τετραπλάσιος)
duplus (διπλάσιος)	octuplus (όκταπλάσιος)
triplus (τριπλάσιος)	

§ 71. Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα εἶναι τὰ ἔξης:

1	semel (ἀπαξ)	8	octies
2	bis (δις)	9	novies
3	ter (τρις)	10	decies
4	quater	11	undecies
5	quinquies	12	duodecies
6	sexies	13	ter decies η tredecies
7	septies	14	quaterdecies η quattuordecies

15	quinquies decies η quindecies	200	ducenties
16	sexies decies η sedecies	300	trecenties
17	septies decies	400	quadringenties
18	duodevicies η octies decies	500	quingenties
19	undevicies η novies decies	600	sescenties
20	vicies	700	septingenties
21	vicies semel η semel et vicies	800	octingenties
30	tricies	900	nongenties
40	quadragies	1000	millies
50	quinquagies	2000	bis millies
60	sexagies	3000	ter millies
70	septuagies	5000	quinquies millies
80	octogies	10000	decies millies
90	nonagies	50000	quinquagies millies
100	centies	100000	centies millies

§ 72. Ἐπὶ τῶν ἀριθμητικῶν παρατηροῦμεν τὰ ἔξῆς :

1) Τὰ ἀπόλυτα εἶναι ἀκλίτα. Κλιτὰ εἶναι μόγον τὸ unus, una, unum, ὅπερ κλίνεται ἐν τῷ ἑνικῷ καὶ τῷ πληθυντικῷ, τὸ duo, duae, duo καὶ tres, tria ἐν μόνῳ τῷ πληθυντικῷ καὶ αἱ ἑκατοντάδες ἀπὸ τοῦ ducenti μέχρι τοῦ nongeni, αἱ τινες κλίνονται ἐν μόνῳ τῷ πληθυντικῷ κατὰ τὰ εἰς us, a, um ἐπίθετα.

Tὸ unus duo καὶ tres κλίνονται ως ἔξῆς:

Singularis

Nom.	unus	una	unum
Gen.	unīus		
Dat.	unī		
Acc.	unum	unam	unum
Voc.	une	una	unum
Abl.	uno	una	uno

Pluralis

uni	unae	una
unōrum	unārum	unōrum
	unīs	
unos	unas	una
uni	unae	una
	unīs	

Nōm.	duo, duae, duo	trēs	tria
Gen.	duōrum, duārum, duōrum		trium
Dat.	duōbus, duābus, duōbs		tribus
Acc.	duo η duos, duas, duo	trēs	tria
Abl.	duōbus, duābus, duōbus		tribus

Tὸ mille εἶναι ἐπίθετον ἀκλιτον π.χ. mille milites (χιλιοι στρατιῶται), mille militum (χιλίων στρατιωτῶν), τὸ δὲ milia (ἀρχαιότερον millia) εἶναι οὐσιαστικὸν πληθυντικὸν γένους οὐδετέρου κλινόμενον κατὰ τὸ tria· π.χ. quattuor milia militum (τέσσαρες χιλιάδες στρατιῶται).

ΣΗΜ. Τὸ unus ἀπαντῷ ἐν τῷ πληθυντικῷ

α') "Οταν συνάπτηται μὲν οὐσιαστικὰ pluralia tantum (§ 44,2) π.χ. unae nuptiae (εἰς γάμος)

β') ὅταν σημαίνῃ μόνος : uni Suēbi (μόνοι οἱ Σουηβοι)

γ') ὅταν σημαίνῃ ὁ αὐτός, ὁ ίδιος· Lacedaemonii septingentos annos unis moribus et legibus utebantur (οἱ Δακεδαιμόνιοι ἐπὶ ἐπιτακόσιᾳ ἔτη τὰ αὐτὰ ἥθη καὶ νόμους μετεχειρίζοντο)

δ') ὅταν σημαίνῃ οἱ μὲν ἐν τῇ φράσει uni... alteri (οἱ μέν... οἱ δέ).

Τὰ τακτικά, διανεμητικὰ καὶ ἀναλογικὰ κλίνονται κατὰ τὰ εἰς us, a, um ἐπίθετα, τὰ διανεμητικὰ δῆμως πλὴν τοῦ singuli ἔχουσι τὴν γενικὴν πληθυντικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου εἰς um ἀντὶ δῆμον π.χ. binum, binarum, binum· τέλος τὰ πολλαπλασιαστικὰ κλίνονται ώς τὰ μονοκατάληκτα εἰς x ἐπίθετα τῆς γ' κλίσεως.

2) Τὰ διανεμητικὰ εἶναι ἐν χρήσει

α') ως ἐν τῇ Ἑλληνικῇ π.χ. bini milites (ἀνὰ δύο στρατιώτας)

β') ἀντὶ τῶν ἀπολύτων (πλὴν τοῦ singuli καὶ terni) ὅταν συνάπτωνται μὲν οὐσιαστικὰ pluralia tantum π.χ. bina castra (δύο στρατόπεδα) ἀλλὰ duo castra (δύο φρούρια) καὶ

γ') ἐν τῷ πολλαπλασιασμῷ π.χ. bis bina sunt quattuor ($2 \times 2 = 4$)

3) Οἱ σύνθετοι ἀριθμοὶ μέχρι μὲν τοῦ 100 ἐκφέρονται κατὰ δύο τρόπους, ἢ προτασσομένου τοῦ μικροτέρου καὶ ἐπιτασσομένου τοῦ μεγαλυτέρου μετολαθοῦντος τοῦ et, ac, atque (καὶ), ἢ προτασσομένου τοῦ μεγαλυτέρου καὶ ἐπιτασσομένου τοῦ μικροτέρου μετὰ ἢ ἀνευ τοῦ et, ac, atque, π.χ. quinque et quadraginta ἢ quadraginta (et) quinque (45) Πέραν δὲ τοῦ 100 προτάσσεται πάντοτε δ μεγαλύτερος καὶ ἐπιτάσσεται δ μικρότερος καὶ ἀν μὲν οἱ ἀριθμοὶ εἶναι δύο μόνον, τότε τὸ et καὶ τίθεται καὶ παραλείπεται π.χ. centum (et) viginti (120), tria milia (et) trecenti milites (3300 στρατιῶται). ἀν δὲ οἱ ἀριθμοὶ εἶναι περισσότεροι παραλείπεται δ et' mille ducenti octoginta milites (1280 στρατιῶται).

4) Οἱ μετὰ τῶν 8 καὶ 9 σύνθετοι ἀριθμοὶ 18, 19, 28, 29, κτλ.

έκφέρονται συνήθως δι' ἀφαιρέσεως ἀπὸ τῆς ἐπομένης δεκάδος· π.χ.
duo de viginti (18) (χρηστὸν ἑλληνικὸν δυοῖν δέοντα εἰκοσι)—unde-
quadraginta (39) (ἐνδὲ δέοντα τεσσαράκοντα).

§ 73.	Οἱ κλασματικοὶ ἀριθμοὶ ἔκφέρονται ὡς ἔξης		
$\frac{1}{2}$	dimidia pars	$\frac{3}{4}$	tres (quartae) partes
$\frac{1}{3}$	tertia pars	$\frac{5}{9}$	quinque nonae partes
$\frac{1}{4}$	quarta pars	$\frac{4}{5}/\frac{5}{8}$	quattuor et quinque octa- vae partes
$\frac{1}{10}$	decima pars		
$\frac{2}{3}$	duae (tertiae) partes		

Δηλαδὴ, ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ, ὁ μὲν ἀκέραιος καὶ ὁ ἀριθμητής τοῦ κλάσματος δηλοῦται δι' ἀπολύτων, ὁ δὲ παρονομαστής διὰ τακτικῶν ἀριθμητικῶν. Ἐὰν δὲ ὁ ἀριθμητής εἴναι ἡ μονάς, λέγεται μόνον ὁ παρονομαστής μετὰ τοῦ pars $\frac{1}{10}$ =decima pars, ἐὰν δὲ ὁ παρονομαστής εἴναι μείζων τοῦ ἀριθμητοῦ κατὰ μίαν μονάδα, τότε τίθεται ὁ ἀριθμητής μετὰ τοῦ pars παραλειπομένου συνήθως τοῦ παρονομαστοῦ $\frac{5}{6}$ =quinque partes.

§ 74. Οἱ Δατῖνοι ἔχρησιμοι ποίουν διὰ τὴν παράστασιν τῶν ἀριθμῶν τὰ ἔξης σημεῖα I=1, V=5, X=10, L=50, C=100, D ἢ CI=500, M=1000. Διὰ τούτων ἔγραφον τοὺς ἀριθμοὺς ἀκολουθοῦντες τοὺς ἔξης κανόνας.

α') Πᾶς μικρότερος ἀριθμὸς προσγραφόμενος ἀλλιψ μεγαλυτέρῳ ἢ Ισος Ισῷ σημαίνει πρόσθεσιν III=(1+1+1)3, XVI(10+5+1)16, XX(10+10) 20, DCCLXXXII(500+100+100+50+10+10+10+1+1) 782.

β') Πᾶς μικρότερος ἀριθμὸς γραφόμενος πρὸ μεγαλυτέρου σημαίνει ἀφαιρέσιν IV (5—1)4, XL(50—10)40, MCMXXVII (1000+1000—100+10+10+5+1+1) 1927

γ') Τὸ C ἀνεστραμμένον προστιθέμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ D ἢ CI Ισοδυναμεῖ πρὸς τὸ μηδενικὸν τῶν ἀριθμῶν σημείων D(I)=500, CI=C=5000, CCI=50, CCCI=5000, CCCI=10000,

δ') Οἱ ἀριθμοὶ διπλασιάζεται ὅταν ἔξ ἀριστερῶν τῆς γραμμῆς κατὰ τὴν γραφὴν τοῦ D ὡς CI προστεθῆσι τόσα C ὅσα εἴναι τὰ ἐκ δεξιῶν: CI=500, CCI=1000, CCC=5000, CCCI=10000, CCCCC=50000, CCCCC=100000.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Ἀντωνυμίαι (pronomina)

§ 75. Αἱ ἀντωνυμίαι εἰγαι

- 1) προσωπικαὶ (pronomina personalia)
- 2) κτητικαὶ (pron. possessīva)
- 3) δεικτικαὶ (pron. demonstrativa)
- 4) δριστικαὶ (pron. determinativa)
- 5) ἀναφορικαὶ (pron. relativa)
- 6) ἐρωτηματικαὶ (pron. interrogativa)
- 7) ἀόρισται (pron. indefinīta)

§ 76. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι

Ἄνται εἰγαι

S i n g u l a r i s

	prima persona	secunda persona	tertia persona
Nom.	ěgő (ἐγώ)	tū (σὺ)	—
Gen.	meī	tuī	suī
Dat.	mihǐ	tibǐ	sibǐ
Acc.	mē	tē	sē
Abl.	mē	tē	sē

P l u r a l i s

Nom.	nos	vōs	—
Gen.	nostrī, nostrum	vestrī, vestrum	suī
Dat.	nōbīs	vōbīs	sibǐ
Acc.	nōs	vōs	sē
Abl.	nōbīs	vōbīs	sē

Ἡ ἀντωνυμία sui, sibi, se, se λαμβάνεται μάνον ἐπὶ αὐτοπαθείας καὶ λέγεται αὐτοπαθής ἀντωνυμία (pronomen reflexivum) καὶ στερεῖται δονομαστικῆς ὡς καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ εἰς δήλωσιν δὲ τοῦ τρίτου προσώπου λαμβάνεται συνηθέστερον μὲν ἡ δριστικὴ is, ea, id, ἐνίστε δὲ αἱ δεικτικαὶ ille, iste κτλ.

ΣΗΜ. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι πλήν ἦ: τι καὶ τῆς γενικῆς πληθυντικῆς τοῦ α' καὶ β' προσώπου ἐπιτείνονται διὰ τῆς συλλαβῆς μετ: egōmet (ἔγωγε), nosmet, tib̄met, sēmet. Τὸ τι ἐπιτείνεται διὰ τοῦ τε: tute (σύγε). Οἱ δὲ τύποι mē, tē, sē, ἐπιτείνονται διὰ διπλασιασμοῦ: meme (ἐμέγε), tete (σέγε), sese (έσωτόν γε).

§ 77. Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.

Αὔται γίνονται ἐκ τοῦ θέματος τῶν προσωπικῶν καὶ εἰναι αἱ ἔξτις

- 1) meus, a, um (ἐμός, ἐμή, ἐμὸν)
- 2) noster, tra, trum (ἡμέτερος, α, ον).
- 3) tuus, a, um (σός, σή, σὸν)
- 4) vester, tra, trum (ἀρχαῖκῶς voster) (ὑμέτερος, α, ον).
- 5) suus, a, um (δ, ή, τὸ ἔσωτοῦ, ἔσωτῆς, ἔσωτοῦ, δ, ή, τὸ ἔσωτῶν).

Κλίνονται δὲ ὡς τὰ εἰς us, a, um καὶ er, ra, rum τρικατάληγτα ἐπίθετα.

Παρατηρήσεις

α') Ἡ κλητικὴ τοῦ meus εἰναι η meus: meus animus (ψυχή μου), η mi: mi fili (υἱέ μου).

β') Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τοῦ ἀρσενικοῦ ἀρχαῖκῶς εἶχεν um καὶ om ἀντὶ ōrum: maiorum meum (τῶν ἐμῶν προγόνων).

ΣΗΜ. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι ἐπιτείνονται διὰ τῆς συλλαβῆς μετ η pte π. χ. mēmet facta (τὰ ἐμάγε κατορθώματα), suāpte manu (τῇ iδιᾳ αἰτοῦ χειρί).

§ 78. Ἐκ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν ἐσχηματίσθησαν τὰ δηλοῦντα τὴν πατρίδα μονοκατάληκτα ἐπίθετα (nomina patria) nostras ātis (ἡμεδαπός) καὶ vestras vestrātis (ὑμεδαπός) ἀποκρινόμενα εἰς τὸ ἐρώτημα cuias ātis (ποδαπός),

§ 79. Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι

Αὔται εἰναι

- 1) hic, haec, hoc (ὅδε, οὗδε, τόδε)
- 2) iste, ista, istud (οὗτος αὕτη, τοῦτο η οὗτοι...).
- 3) ille, illa, illud (ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο).
- 4) talis ἀρσ, καὶ θηλ. tale (τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο).
- 5) tantus, tanta, tantum (τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο).
- 6) tot ἀκλιτον (τοσοῦτοι, τοσαῦται, τοσαῦτα).
- 7) totidem ἀκλιτον (ἔτεροι τοσοῦτοι).

Αἱ hic, iste καὶ ille κλίνονται ὡς ἔξης.

Singularis

Pluralis

Nom.	hic	haec	hoc	hī	hae,	haec
Gen.	hīus			hōrum,	hārum,	hōrum
Dat.	hūc				hīs	
Acc.	hunc	hanc	hoc	hōs	hās	haec
Abl.	hōc	hāc	hōc		hīs	

Nom.	istē	istā	istud	istī	istae	istā
Gen.	istīus			istōrum	istārum	istōrum
Dat.	istī				istīs	
Acc.	istum	istam	istud	istōs	istās	istā
Abl.	istō	istā	istō	istīs		

Nom. illē, illā	illud		illī	illae	illā
Gen. illīus			illōrum,	illārum,	illōrum
Dat. illī			illīs		
Acc. illum, illam	illud		illōs	illās,	illā
Abl. illō	illā	illō	illīs		

Αἱ ἀντωνυμίαι talis καὶ tantus κλίνονται ὡς τὰ δύοιν τὰ λήγοντα ἐπίθετα.

ΣΗΜ. Οἱ τύποι τῶν ἀντωνυμιῶν hic, iste καὶ ille οἱ λήγοντες εἰς τὰ δύοιν τῆς συλλαβῆς ce οἷον huiusc, hosce, hasce.

§ 80. Ὁριστικαὶ ἀντωνυμίαι.

Αὗται εἰναι:

1) is, ea, id (οὗτος, αὕτη, τοῦτο—αὐτός, αὕτη, αὔτδ—ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο πρὸ τῶν ἀναφορικῶν).

2) idem, eādem, idem (ὁ αὐτές, ή αὐτή, τὸ αὐτό : idem rex=δ αὐτός βασιλεύς). Αὕτη εἰναι σύνθετος ἐκ τοῦ is, ea, id καὶ τοῦ ἀκλίτου dem.

3) ipse, ipsa, ipsum (αὐτός, αὐτή, αὐτό : ipse rex αὐτός δ βασιλεύς).

Κλίγονται δὲ ως ἐξῆς

Singularis

Nom.	is	ěā	id
Gen.		ěius	
Dat.		ei	
Acc.	ěum	ěam	id
Abl.	ěo	ěā	ěo

Pluralis

iī (ěī)	ěae	ěa
ěōrum	ěārum	ěōrum
	ěīs (ěīs)	
ěōs	ěās	ěa
ěīs (ěīs)		

Nom.	īdem	ěādem	ěīdem (iīdem)	ěaedem	ěādem
Gen.		ěiusdem	ěorundem	ěarundem	ěorundem
Dat.		ěīdem		ěīsdem (iisdem) καὶ īdem	
Acc.	ěundem	ěandem	ěōsdem	ěāsdem	ěādem
Abl.	ěōdem	ěādem	ěīsdem (iisdem) καὶ īdem		

Nom.	ipse	ipsă	ipsum	ipsī	ipsae	ipsă
Gen.		ipsīus		ipsōrum	ipsārum	ipsōrum
Dat.		ipsī			ipsīs	
Acc.	ipsum	ipsam	ipsum	ipsōs	ipsās	ipsă
Abl.	ipsō	ipsā	ipsō		ipsīs	

§ 81. Ὄντας εἰναι.

Ἄνται εἰναι

- 1) qui, quae, quod (ἢ, ᾧ, ὅ)
- 2) qualis ἀρσ. καὶ θηλ. quale (οἷος, οἶα, οἷον)
- 3) quantus, a, um (ὅσος, ἥλικος)
- 4) uter, tra, trum (ἕπότερος)
- 5) quot ἀκλιτον (ὅσαι)
- 6) quicumque, quaecumque, quodcumque (ὅστισδήποτε)
- 7) qualiscumque, qualecumque (οἵοσδήποτε)
- 8) quantuscumque, quantacumque, quantumcumque (ὅσος-δήποτε)
- 9) utercumque, utracumque, utrumcumque (ἕποτεροσδήποτε)
- 10) quotcumque (ὅσαιδήποτε)

11) quotquot (*όσαιςδήποτε*)

12) quisquis, quidquid (*όστισδήποτε*)

*H qui, quae, quod κλίνεται ως ἔξης

Singularis

Nom.	qui	quae	quod
Gen.	cuius		
Dat.	cui		
Acc.	quem	quam	quod
Abl.	quo	qua	quo

Pluralis

qui	quae	quae
quorum	quarum	quorum
	quisbus	
quos	quas	quae
	quisbus	

Αἱ ἀντωνυμίαι qualis, quantus, uter κλίνονται ως τὰ δμοίως λέγοντα ἐπίθετα, τῶν δὲ quicumque, qualiscumque, quantuscumque καὶ utercumque κλίνεται μόνον η ἀντωνυμία.

ΣΗΜ. 1. Ὡς ἀφαιρετικὴ τοῦ ἔνικου τῆς qui ητο ἐν χρήσει καὶ δ τύπος qui κοινὸς καὶ διὰ τὰ τρία γένη, διτις εὑρίσκεται συνηγμένος μετὰ τῆς cum προθέσεως : quiccum (μεθ' οὐ)

ΣΗΜ. 2. Ἐκ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν αἱ μὲν πέντε πρῶται λέγονται προνόμια relativa definita (δριστικαὶ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι), αἱ δὲ δεύτεραι σχηματιζόμεναι ἐκ τῶν πρώτων διὰ τῆς προσθήκης τοῦ μορίου cumque η δι' ἐπαναλήψεως λέγονται pronomina relativa indefinita (ἀδριστοὶ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι).

§ 82. Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι

Αὗται εἰγαται

1) quis ἢρσ. θηλ. quid (τίς, τι) συνήθως οὐσιαστικὴ

Singularis

Nom.	quis (τίς)	quid (τι)
Gen.	cuius (τίνος)	
Dat.	cui (τίνι)	
Acc.	quem (τίνα)	quid (τι)
Abl.	quo	

Pluralis

qui (τίνες)	quae (τίνες)	quae (τίνα)
	ώς η ἀναφορικὴ	

2) qui, quae, quod (ποῖος), συνήθως ἐπιθετική. Κλίνεται ως η ἀναφορική.

- 3) uter, tra, trum (*πότερος*)
 4) quantus, a, um (*πόσος*, *πηλίκος*)
 5) qualis ἄρσ. θηλ. quālē οὐδ. (*ποῖος*)
 6) quo^t ἀκλιτον (*πόσοι*)
 7) quisnam, quidnam (*τίς δὴ*)
 8) quinam, quaenam, quodnam (*ποῖος δὴ*)
 9) cuias ἀτις; (*ποδαπός*)
- Κλίνονται ως κι ἀντίστοιχοι
ἀναφορικαὶ

ΣΗΜ. Πλὴν τῆς ἀφαιρετικῆς τοῦ ἔνικοῦ quo ἡ ἀντωνυμία quis ἔχει καὶ τὸν τύπον qui, ὅστις μετὰ τῆς προθέσεως cum εὑρίσκεται πάντοτε συνηγμένος εἰς μίαν λέξιν quiccum? (μετὶ τίνος;) πολλάκις δὲ λαμβάνεται καὶ ώς τροπικὸν ἐπίρημα: quāt sit? (πῶς γίνεται;)

§ 83. Ἀόριστοι ἀντωνυμίαι

Αὗται εἰναι

Οὐσιαστικαὶ

Ἐπιθετικαὶ

- 1) aliquis, aliquid (*τίς, τί*)
 γεν. alicuius, δοτ. alicui, αἰτ.
 aliquem, aliquid, ἀφαιρ. aliquo
 Τοῦ οὐδ. ἡ πληθ. δνομ. καὶ αἰτ.
 aliquā.

- 2) quis quid (*τίς, τί*), γεν.
 cuius.

Τοῦ οὐδ. καὶ πληθ. δνομ. καὶ
 αἰτ. συνηγθέστερον qua ἡ quaε

Ἡ ἀντωνυμία quis, quid καὶ qui· qua, quod εἰναι ἐν χρήσει
 μὲ τοὺς συνδέσμους si (εἰ, ἐὰν), nisi (εἰμή), ne (ἴνα μή), num (ἄρα, εἰ).

Τῶν κάτωθι συγθέτων ἀντωνυμιῶν κλίνεται μόνον τὸ α' μέρος, τὸ
 δὲ β' μένει ἀκλιτον.

- 3) quisquam, quidquam ἡ quic- ullus, ulla, ullum,
 quam (*τίς, τί*)

Ἡ ullus τίθεται μόνον ἐν ἀργητικαῖς προτάσεσιν.

- 4) quispiam, quidpiam (*τίς, τί*), quispiam, quæpiam, quod-
 piām.

- 5) quidam, quædam, quiddam (*τίς, τί*), quidam, quædam,
 quoddam (*τίς, τί*).

S i n g u l a r i s

Nom.	quīdam	quædam	quiddam ἢ ἐπιθ. quoddam
Gen.		cūiusdam	
Dat.		cūīdam	
Acc.	quendam	quandam	quiddam ἢ ἐπιθ. quoddam
Abl.	quōdam	quādam	quōdam

P l u r a l i s

Nom.	quīdam	quædam	quædam
Cen.	quorundam	quarundam	quorundam
Dat.		quibusdam	
Acc.	quōsdam	quāsdam	quædam
Abl.		quibusdam	

Oὐσιαστικαὶ

Ἐπιθετικαὶ

- 6) quisque quidque (ἐκαστος)
 7) unusquisque, unumquidque (εἰς ἐκαστος)

- 8) quivis, quaevis, quidvis (δστισδήποτε)
 9) quilibet, quaelibet, quidlibet (δστισδήποτε)

- 10) aliquot (τινὲς)

- 11) uterque, utrāque, utrumque (ἐκάτερος).

- 12) utervis, utrāvis, utrumvis (όποτεροσοῦν, ἐκάτερος).

- 13) uterlībet, utrālībet, utrumlībet (όποτεροσοῦν).

- 14) nemo (οὐδεὶς) γεν. nullus, δοτ. nemīni, αἰτ. nemīnem, ἀφ' nullo.

- 15) —

- quisque, quaeque, quodque
 unusquisque, unaquaeque,
 unumquodque

- quivis, quaevis, quodvis

- quilibet, quaelibet, quodlibet

-

-

-

-

- nullus, nulla, nullum

- neuter, neutra, neutrum (οὐδέτερος)

Oνσιαστικαὶ

Ἐπιθετικαὶ

16) nihil (οὐδὲν) γεν. nullius
rei, δοτ. nulli rei, αἰτ. nihil,
ἀρ. nulla re. Πληθ. nullae
res κτλ.

17) — aliquantus, a, um (ποσδὲς)

18) ambo, ambae, ambo
(ἄμφω, ἀμφότεροι). Κλίνεται κατὰ
τὸ duo.

19) — alter, era, erum (ἔτερος)

20) — aliis, a ud (ἄλλος)

§ 84. Συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι (pronomina correlativa)
Αὗται ἐμφαίνονται εἰς τὸν κάτωθι πίνακα.

Ἐρωτηματικαὶ Δεικτικαὶ Ἀναφορικαὶ Ἀόριστοι

1) quis, quid hic (ὅδε)
(τίς, τι) ille (ἐκεῖνος)
is (αὐτὸς) qui, quae, quod aliquis, aliquid
(ἔστις, ἥτις, δτι) (τίς, τι)

2) qualis, quale (ποιος)
tal, tale (τοι) qualis (οἷος)
οὗτος) qualiscumque
(οἵοσδήποτε) —

3) quantus, tantus, a, um
a, um (πόσος, πη (τόσος, τοσοῦτος) ἥλικος)
λίκος) quantuscumque
(έσσοσδήποτε) —

4) quantum tantum (τόσον,
(πόσον) τοσοῦτον) quantum (ὅσον, aliquantum (τι,
ἥλικον) ποσῶς)
tantundem quantumcumque
(έτερον τοσοῦτο) (όσονδήποτε)

5) quot (πόσαι, πόσαι, πόσα)
tot (τοσοῦτοι, τοσαῦται, τοσαῦτα) quot (ὅσαι, ὅσαι, alīquot (τινές,
ὅσα). εἴναι) quot totūdem (έτεροι τοσοῦτοι) quotcumque καὶ quotquot
(όσοιδήποτε)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'.

‘Ρήματα (Verba)

§ 85. Τὰ παρεπόμενα τοῦ ῥήματος εἰναι, ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ, αἱ διαθέσεις, αἱ φωναί, αἱ ἐγκλίσεις, οἱ χρόνοι, οἱ ἀριθμοί, τὰ πρόσωπα καὶ αἱ συζυγίαι.

1) Αἱ διαθέσεις (genera) εἰναι τέσσαρες.

α') ἡ ἐνεργητικὴ (genus actīvum) amo (ἀγαπῶ)

β') ἡ παθητικὴ (genus passīvum) amor (ἀγαπῶμαι)

γ') ἡ μέση (genus medium) lavor (λούομαι) καὶ

δ') ἡ οὐδετέρα (genus neutrum) valeo (ύγιαίνω).

Τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα (verba activa) εἰναι ἡ μεταβατικὰ (transitiva) ἡ ἀμετάβατα (intransitiva).

2) Αἱ φωναὶ (formae) εἰναι δύο

α') ἡ ἐνεργητικὴ (forma activa) λήγουσα εἰς ο : laudo (ἐπαινῶ)

β') ἡ παθητικὴ (forma passiva) λήγουσα εἰς or : laudor (ἐπαινοῦμαι)

3) Αἱ ἐγκλίσεις (modi) εἰναι τρεῖς

α') ἡ δριστικὴ (modus indicatīvus)

β') ἡ ὑποτακτικὴ (modus conjunctīvus) καὶ

γ') ἡ προστακτικὴ (modus imperatīvus)

Πλὴν τούτων ὑπάρχουσι καὶ οἱ ἔξις ὀνοματικοὶ τύποι.

α') τὸ ἀπαρέμφατον (infinitivus)

β') ἡ μετοχὴ (participium)

γ') τὸ ὅπτιον ἡ σουπῆνον (supīnum)

δ') τὸ γερούνδιον ἡ πρῶτον θετικὸν (gerundium) καὶ

ε') τὸ γερουνδιακὸν ἡ δεύτερον θετικὸν (gerundivum).

Ἐκ τῶν ἀνω τύπων ἡ δριστικὴ, ἡ προστακτικὴ, τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ ἀντιστοιχοῦσι καθόλου πρὸς τὰ ἑλληνικά.

Ἡ ὑποτακτικὴ ἀντιστοιχεῖ ὅτε μὲν πρὸς τὴν ὑποτακτικήν, ὅτε δὲ πρὸς τὴν εὐκτικήν.

Τὸ ὅπτιον ἔχει δύο τύπους : τὸν εἰς um, δστις τίθεται μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥήμάτων καὶ δηλοῖ σκοπὸν π.χ. eo visum (πορεύομαι ὁψόμενος, ἵνα ἴδω) καὶ τὸν εἰς u, δστις δηλοῖ ἀναφορὰν π.χ. incredibile dictu (ἀπίστευτον εἰπεῖν).

Τὸ γερούνδιον ἀπαντᾶ μόνον εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἑγικοῦ ἔχον γενικὴν ndi, δοτ. ndo, αἰτ. ndum, ἀφαιρ. ndo καὶ ισοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἔναρθρον ἀπαρέμφατον π.χ. ars dicendi (ἡ τέχνη τοῦ λέγειν).

Τὸ γερουγδιακὸν λήγει εἰς ndus, nda, ndum καὶ ισοδυναμεῖ συνίθως μὲ τὰ εἰς τέος ρήματικὰ π.χ. delenda est Carthāgo (καταστρεπτέα ἐστὶν ἡ Καρχηδόν).

4) Οἱ χρόνοι (tempora) εἰναι ἔξ

α') ἐ ἐνεστῶς (praesens)

β') ὁ παρατατικὸς (imperfectum)

γ') ὁ μέλλων (futūrum)

δ') ὁ παρακείμενος (perfectum)

ε') ὁ διπερσυντέλικος (plusquamperfectum) καὶ

στ') ὁ τετελεσμένος μέλλων (futurum exactum).

ΣΗΜ. Ὁ παρακείμενος τῆς λατινικῆς ισοδυναμεῖ ἄλλοτε μὲν πρὸς τὸν ἀριστον τῆς ἑλληνικῆς, ἄλλοτε δὲ πρὸς τὸν παρακείμενον π.χ. amavi (ἡγάπησα καὶ ἡγάπηκα).

5) Οἱ ἀριθμοὶ (numeri) εἰναι δύο

α') ἑνικὸς (singularis) καὶ

β') πληθυντικὸς (pluralis).

6) Τὰ πρόσωπα (persōnae) εἰναι τρία

α') τὸ πρῶτον πρόσωπον (prima persona)

β') τὸ δεύτερον πρόσωπον (secunda persona) καὶ

γ') τὸ τρίτον πρόσωπον (tertia persona).

ΣΗΜ. Πᾶς ρήματικὸς τύπος κλινόμενος κατὰ ἔγκλισιν, χρόνον, ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον λέγεται παρεμφατικὸν ρῆμα (verbum finitum).

7) Αἱ συζυγίαι (conjugatiōnes) εἰναι τέσσαρες καὶ διακρίνονται ἐκ τῆς καταλήξεως τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου τοῦ ἐνεστῶτος. Καὶ τῆς μὲν α' εἰναι ἀre : amāre (ἀγαπᾶν), τῆς β' ἔre : delēre (καταστρέφειν), τῆς γ' ἔre : leḡere (ἀναγινώσκειν), tribūre (ἀπογέμψειν), τῆς δὲ δ' ἕre : audīre (ἀκούειν).

§ 86. Τὸ θέμα τῶν ρήμάτων εὑρίσκομεν ἐκ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου τοῦ ἐνεστῶτος ἀφαιροῦντες διὰ μὲν τὴν α', β' καὶ δ' συζυγίαν τὴν κατάληξιν re, διὸ δὲ τὴν γ' ἔre, οἷον ama - re, delē - re, leg - ᔁre, tribu - ᔁre, audi - re. Θέμα amā - , dele - , leg - , tribu - , audi - . Ἐπομένως ἡ α' συζυγία ἔχει χαρακτῆρα ἄ, ἡ δ' ἔ, ἡ γ' σύμφωνον ἥ u καὶ ἡ δ' ī.

§ 87. Έν τῇ κλίσει τῶν ρήμάτων ἔχομεν τὰς ἑξῆς προσωπικὰς καταλήξεις.

Ἐνεργητικὴ φωνὴ

Παθητικὴ φωνὴ

I Ὁριστικὴ καὶ ὑποτακτικὴ

Ἐνικός	1—o	ἢ-m (πρκ. - i)	—r ḥ-or
»	2—s	(πρκ. - isti)	—ris
»	3—t	(πρκ. - it)	—tur
Πληθ.	1—mus	(πρκ. imus)	—mur
»	2—tis	(πρκ. istis)	—mini
»	3—nt	(πρκ. ērunt)	—ntur

II Προστακτικὴ

Ἐγεστῶς	Μέλλων	Ἐγεστῶς	Μέλλων
Ἐνικός	2 ἀκατάληκτος ḥ e	—to	—re
»	3	—to	—tor
Πληθ.	2 —te	—tōte	—mini
»	3	—nto	—ntor

III Ἀπαρέμφατον

Ἐγεστῶς	—re	—ri (γ' συζυγίας—i)
Παρακ.	—isse	περιφραστικὸς

IV Μετοχὴ

Ἐγεστ.	ns	λείπει
Παρακ.	λείπει	ns, a, um
Μέλλ.	urus, a, um	λείπει
ΣΗΜ. Ἡ κατάληξις ε τοῦ δ' ἐνικοῦ προσώπου τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος μετὰ μὲν τοῦ χαρακτῆρος a, e καὶ i τῆς α' δέ καὶ δ' συζυγίας συναιρεῖται εἰς ā, ē, ī π.χ. amā - e=amā, dele - e=dele, audi - e=audi, μετὰ δὲ τοῦ χαρακτῆρος οὐ τῆς γ' παραμένει π.χ. tribu - e, legi - e.		
§ 88. Οἱ κύριοι τύποι παντὸς ρήματος, ἐξ ὧν σχηματίζονται οἱ τύποι πάντων τῶν χρόνων καὶ πασῶν τῶν ἐγκλίσεων εἶναι α')		

§ 88. Οἱ κύριοι τύποι παντὸς ρήματος, ἐξ ὧν σχηματίζονται οἱ τύποι πάντων τῶν χρόνων καὶ πασῶν τῶν ἐγκλίσεων εἶναι α')

στῶς τῆς δριστικῆς δ') δ παρακείμενος τῆς δριστικῆς καὶ γ') τὸ ὅπτιον.
Οἱ τύποι οὗτοι λέγονται ἀρχικοὶ χρόνοι (tempora primitiva).

Σχηματισμὸς τοῦ φήματος esse

§ 89. Τὸ φῆμα sum, fui, esse (εἰναι) καλεῖται βοηθητικὸν (verbum auxiliare), διότι τῇ βοηθείᾳ αὐτοῦ σχηματίζονται τύποι τινὲς τῶν ἄλλων φρμάτων.

Κλίνεται δὲ ὡς ἔξης

I Indicativus

II Conjunctivus

Ἐνεστῶς

Sing.	sum	εἰμί	sim	ὦ	εἴην
	ēs	εἰ	sīs	ἢς	εἴης
	ēst	ἔστιν	sit	ἢ	εἴη
Plur.	sūmus	ἔσμεν	sīmus	ῶμεν	εἴημεν
	ēstis	ἔστε	sītis	ἢτε	εἴητε
	sunt	εἰσιν	sint	ῶσιν	εἴησαν

Imperfectum

Sing.	ēram	ἢγ	essem	εἴθε νὰ ἥμην
	ērās	ἢσθα	essēs	εἴθε νὰ γίσο
	ērat	ἢγ	esset	εἴθε νὰ ἥτο
Plur.	ērāmus	ἢμεν	essēmus	εἴθε νὰ ἥμεθα
	ērātis	ἢτε	essētis	εἴθε νὰ ἥσθε
	ērant	ἢσαν	essent	εἴθε νὰ ἥσαν

Futurum

Sing.	ērō	ἔσομαι		sim
	ēris	ἔσει	futūrus, a—um.	sis
	ērit	ἔσται		sit
Plur.	ērīmus	ἔσόμεθα		simus
	ērītis	ἔσεσθε	futūri, ae, a.	sitis
	ērunt	ἔσονται		sint

I Indicativus

II Conjunctivus

Perfectum

Sing.	fuī γέγονα ἢ ἐγενόμην fuistī γέγονας ἢ ἐγένου fuit	fuěrim fuěris fuěrit
Plur.	fuīmus fuistis fuěrunt	fuěrīmus fuěrītis fuěrint

Plusquamperfectum

Sing.	fuěram εἰχον γίνει fuěrās εἰχεις γίνει... fuěrat	fuissem fuissēs fuisset
Plur.	fuěrāmus fuěrātis fuěrant	fuissēmus fuissētis fuissent

Futurum exactum

Sing.	fuěrō θὰ ἔχω γίνει fuěris θὰ ἔχῃς γίνει. fuěrit	θαλλείπει
Plur.	fuěrīmus fuěrītis fuěrint	

III Imperatim

Praesens

Futurum

Sing. 2 es ισθι	Sing. 2 esto ισθι
Plur. 2 este έστε	Plur. 2 estōte έστε

IV Infinitivus

Praesens esse εἶναι

Perfectum fuisse γεγονέναι ἢ γενέσθαι

Futurum : futūrum, am, um | esse η̄ före ēσεσθαι
futūros, as, a |

V Participium

Futurum : futūrus, a, um, ēσόμενος, η, ov.

Παρατηρήσεις

α') Τὸ sum εἰναι ῥῆμα ἀνώμαλον ἐνεργητικῆς φωνῆς καὶ στερεταῖ οὐπίσιου, γερουνδίου καὶ γερουνδιακοῦ.

β') Ὡ μετοχὴ τοῦ ἐνεστῶτος sens εἰναι εὔχρηστος μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις absens (ἀπών) καὶ praesens (παρών).

γ') Ὡ οὐποτακτικὴ τοῦ παρατακτικοῦ ἀντὶ essem, esses, esset, es- sent εἰναι καὶ förem, föres, föret, förent.

δ') Ὁ ἐνεστῶτος τῆς οὐποτακτικῆς ἀρχαιότερον ἦτο siem, sies, siet, simus, sitis, sient. Πλὴν τούτων οὐπῆρχον καὶ οἱ τύποι fuam, fuas, fuat, fuant.

§ 90. Κατὰ τὸ sum κλίγονται καὶ τὰ κάτωθι σύνθετα αὐτοῦ.

absum	afui	abesse	(ἀπειμι)
adsum	adfui	adesse	(πάρειμι, βοηθῶ)
dēsum,	dēfui,	dēesse	(ἐλλείπω, ἀπολείπω)
insum,	fui in	inesse	(εῖσειμι, ἐνυπάρχω)
intersum,	interfui,	interesse	(παραγίγνομαι)
obsum,	obfui,	obesse	(ἐναντιοῦμαι, βλάπτω)
praesum,	praeſui,	praeſſe	(προΐσταμαι)
prōsum,	prōfui,	prōdesse	(ώφελῶ)
supersum,	superfui,	superēſſe	(περιγίγνομαι).

§ 91. Τὰ ῥῆματα τῶν τεσσάρων συζυγιῶν σχηματίζονται ὡς ἔξης.

A'. Ἐνεργητικὴ φωνὴ

I Indicativus

Praesens

amō (¹)	dele - ὅ	lēg - ὅ	audi - ὅ

amo ἐκ τοῦ ama - o

amā - s	delē - s	leg - Ÿ - s	audī - s
ama - t	delē - t	leg - i - t	aud - t
amā - mus	delē - mus	leg - Ÿ - mus	audī - mus
amā - tis	delē - tis	leg - Ÿ - tis	audī - tis
ama - nt	dele - nt	leg - u - nt	audi - u - nt

Imperfectum

amā - ba - m	delē - ba - m	leg - ē - ba - m	audi - ē - ba - m
amā - ba - s	delē - bā - s	leg - ē - ba - s	audi - ē - bā - s
amā - ba - t	delē - ba - t	leg - ē - ba - t	audi - ē - ba - t
amā - bā - mus	delē - bā - mus	leg - ē - bā - mus	audi - ē - bā - mus
amā - bā - tis	delē - bā - tis	leg - ē - bā - tis	audi - ē - bā - tis
amā - ba - nt	delē - ba - nt	leg - ē - ba - nt	audi - ē - ba - nt

Futurum

amā - bō	delē - bō	leg - a - m	audi - a - m
amā - bi - s	delē - bi - s	leg - ē - s	audi - ē - s
amā - bl - t	delē - bi - t	leg - e - t	audi - e - t
amā - b̄ - mus	delē - b̄ - mus	leg - ē - mus	audi - ē - mus
amā - b̄ - tis	delē - b̄ - tis	leg - ē - tis	audi - ē - tis
amā - bu - nt	delē - bu - nt	leg - e - nt	audi - e - nt

Perfectum

amāv - i	delēv - ī	leg - ī	audiv - ī
amāv - istī	delēv - istī	leg - istī	audiv - istī
amāv - it	delēv - it	leg - it	audiv - it
amāv - Ÿmus	delēv - Ÿmus	leg - Ÿmus	audiv - Ÿmus
amāv - istis	delēv - istis	leg - istis	audiv - istis
amāv - ērunt	delēv - ērunt	leg - ērunt	audiv - ērunt

Plusquamperfectum

amāv - ēra - m	delēv - ēra - m	leg - ēra - m	audiv - ēra - m
amāv - ēra - s	delēv - ērā - s	leg - ērā - s	audiv - ērā - s
amāv - ēra - t	delēv - ēra - t	leg - ēra - t	audiv - ēra - t
amāv - ērā - mus	delēv - ērā - mus	leg - ērā - mus	audiv - ērā - mus
amāv - ērā - tis	delēv - ērā - tis	leg - ērā - tis	audiv - ērā - tis
amāv - ēra - nt	delēv - ēra - nt	leg - ēra - nt	audiv - ēra - nt

Futurum exactum

amāv - ērō	delēv - ērō	leg - ērō	audiv - erō
amāv - ēri - s	delēv - ēri - s	leg - ēri - s	audiv - ēri - s
amāv - ēri - t	delēv - ēri - t	leg - ēri - t	audiv - ēri - t
amāv - ērī - mus	delēv - ērī - mus	leg - ērī - mus	audiv - ērī - mus
amāv - ērī - tis	delēv - ērī - tis	leg - ērī - tis	audiv - ērī - tis
amāv - ēri - nt	delēv - ēri - nt	leg - ēri - nt	audiv - ēri - nt

II Conjunctionus

Praesens

ame - m	dele - a - m	leg - a - m	audi - a - m
amē - s	dele - ā - s	leg - ā - s	audi - ā - s
ame - t	dele - a - t	leg - a - t	audi - a - t
amē - mus	dele - ā - mus	leg - ā - mus	audi - ā - mus
amē - tis	dele - ā - tis	leg - ā - tis	audi - ā - tis
ame - nt	dele - a - nt	leg - a - nt	audi - a - nt

Imperfectum

amā - re - m	delē - re - m	leg - ē - re - m	audī - re - m
amā - rē - s	delē - rē - s	leg - ē - rē - s	audī - rē - s
amā - re - t	delē - re - t	leg - ē - re - t	au lī - re - t
amā - rē - mus	delē - rē - mus	leg - ē - rē - mus	audī - rē - mus
amā - rē - tis	delē - rē - tis	leg - ē - rē - tis	audī - rē - tis
amā - re - nt	delē - re - nt	leg - ē - re - nt	audī - re - nt

Futurum

amatūrus, a,	deletūrus, a,	lectūrus, a,	auditūrus, a,
um sim, sis	um sim, sis	um sim, sis	um sim, sis
sit	sit	sit	sit
amatūri, æ	deletūri, æ	lectūri, æ a	auditūri, æ a
a, simus, sitis	a simus, sius,	simus, sitis,	simus, sitis,
sint	sint	sint	sint

Perfectum

amāv - ēri - m	delēv - ēri - m	lēg - ēri - m	audiv - ēri - m
amāv - ēri - s	delēv - ēri - s	leg - ēri - s	audiv - ēri - s

amāv - eri - t	delēv - ēri - t	leg - ēri - t	audiv - ēri - t
amāv - ērī - mus	delēv - ērī - mus	leg - ērī - mus	audiv - ērī - mus
amāv - ērī - tis	delēv - ērī - tis	leg - ērī - tis	audiv - ērī - tis
amāv - ēri - nt	delēv - ri - ēnt	leg - ēri - nt	audiv - ēri - nt

Plusquamperfectum

amāv - isse - m	delēv - isse - m	lēg - isse - m	audiv - isse - m
amāv - issē - s	delēv - issē - s	leg - issē - s	audiv - isse - s
amāv - isse - t	delvē - isse - t	leg - iese - t	audiv - isse - t
amāv - issē - mus	delvē - issē - mus	leg - issē - mus	audiv - issē mus
amāv - issē - tis	delēv - issē - tis	leg - issē - tis	audiv - issē - tis
amāv - isse - nt	delēv - isse - nt	leg - isse - nt	audiv - isse - nt

III Imperativus

Praesens

Sing 2 amā	delē	leg - ē	aūdī
Plur 2 omā - te	delē - te	leg - ī - te	audī - te

Futurum

Sing. 2 amā - tō	delē - tō	leg - ī - tō	audī - tō
3 amā - tō	delē - tō	leg - ī - tō	audī - tō
Plur 2 amā - tōte	delē - tōte	leg - ī - tōte	audī - tōte
3 amā - ntō	delē - ntō	leg - u - ntō	audī - u - ntō

IV Infinitivus

Praesens

amā - re	delē - re	leg - ē - re	audī - re

Futurum

amatūrum, am, um	deletūrum, am, um	lectūrum, am	auditūrum
esse	esse	um esse	am, um, esse
amatūros, as, a	deletūros, as, a	lectūros, as, a	auditūros, as,
esse	esee	esse	a esse

Perfectum

amāv - isse

delēv - isse

leg - isse

audiv - isse

V Gerundium

Gen. ama - ndi

dele - ndi

leg - e - ndi

audi - e - ndi

Dat. ama - ndō

dele - ndō

leg - e - ndō

audi - e - ndō

Acc. ama - ndum

dele - ndum

leg - e - ndum

audi - e - ndum

Abl. ama - ndō

dele - ndō

leg - e - ndō

audi - e - ndō

VI Supinum

amā - tu - m

delē - tu - m

lec - tu - m

audī - tu - m

amā - tū

delē - tū

lec - tu

audī - tu

Participium

Praesens

amā - ns, ntis

delē - ns, ntis

leg - ē - ns, ntis

audi ē - ns, ntis

Futurum

amā - tūrus a, um, dele - tūrus, a, um, lec - tūrus, a, um, audi - tūrus a, um

B'. Παθητικὴ φωνὴ

Προσημείωσις. Τῆς παθητικῆς φωνῆς δι παρακείμενος, δι περσυντέλικος καὶ τετελεσμένος μέλλων σχηματίζονται περιφραστικῶς ἐκ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου καὶ τῶν τύπων sum, eram, ero τοῦ βοηθητικοῦ esse· οἱ δὲ λοιποὶ χρόνοι σχηματίζονται ἐκ τῶν ἀντιστοίχων τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ ο εἰς or, τοῦ bam εἰς bar, τοῦ am εἰς ar καὶ τοῦ em εἰς er.

I Indicativus

Praesens

amo - r ⁽¹⁾

dele - or

leg - o - r

audi - o - r

(1) ἐκ τοῦ ama-or

amā - ris	delē - ris	leg - č - ris	audī - ris
amā - tur	delē - tur	leg - ī - tur	audī - tur
amā - mur	delē - mur	leg - ī - mur	audī - mur
amā - mīnī	dele - mīnī	leg - ī - mīnī	audī - mīnī
ama - ntur	dele - ntur	leg - u - ntur	audi - u - ntur

Imperfectum

amā - ba - r	dele - ba - r	leg - ē - ba - r	audi - ē - ba - r
amā - bā - ris	dele - bā - ris	leg - ē - bā - ris	audi - ē - bā - ris
amā - bā - tur	dele - bā - tur	leg - ē - bā - tur	audi - ē - bā - tur
amā - bā - mur	dele - bā - mur	leg - ē - bā - mur	audi - ē - bā - mur
amā - bā - mīnī	dele - ba - mīnī	leg - ē - bā - mīnī	audi - ē - bā - mīnī
amā - ba - ntur	dele - ba - ntur	leg - ē - ba - ntur	audi - ē - bā - ntur

Futurum

amā - bo - r	dele - bo - r	leg - a - r	audi - a - r
amā - bě - ris	dele - bě - ris	leg - ē - ris	audi - ē - ris
amā - bī - tur	dele - bī - tur	leg - ē - tur	audi - ē - tur
amā - bī - mur	dele - bī - mur	leg - ē - mur	audi - ē - mur
amā - bī - mīnī	dele - bī - mīnī	leg - ē - mīnī	audi - ē - mīnī
amā - bu - ntur	dele - bu - utur	leg - e - ntur	audi - e - ntur

Perfectum

amātus a, um	sum es est	delētus a, um	sum es est	lectus a, um	sum es est	audītus a, um	sum- es est
amati æ, a	sumus estis sunt	deleti æ, a	sumus estis sunt	lecti æ, a	sumus estis sunt	auditii æ, a	sumus- estis sunt

Plusquamperfectum

amatus a, um	eram eras erat	deletus,a, um	eram eras erat	lectus a, um	eram eras erat	auditus a, um	eram eras erat
amati æ, a	eramus eratis erant	deleti æ, a	eramus eratis erant	lecti æ, a	eramus eratis erant	auditii æ, a	eramus- eratis erant

Futurum exactum

amatus a, um	ero eris erit	deletus a, um	ero eris erit	lectus a, um	ero eris erit	audītus a, um	ero eris erit
amati æ, a	erimus eritis erunt	deleti æ, a	erimus erītis erunt	lecti æ, a	erimus eritis erunt	audīti æ, a	erimus eritis erunt

II Conjunctions

Praesens

ame - r	dele - a - r	leg - a - r	audi - a - r
amē - ris	dele - ā - ris	leg - ā - ris	audi - ā - ris
amē - tur	delē - ā - tur	leg - ā - tur	audi - ā - tur
amē - mur	dele - ā - mur	leg - ā - mur	audi - ā - mur
ame - mīnī	dele - ā - mīnī	leg - ā - mīnī	audi - ā - mīnī
ame - ntur	dele - a - ntur	leg - a - ntur	audi - a - ntur

Imperfectum

amā - re - r	delē - re - r	leg - ē - re - r	audi - re - r
amā - rē - ris	delē - rē - ris	leg - ē - rē - ris	audi - rē - ris
amā - rē - tur	delē - rē - tur	leg - ē - rē - tur	audi - rē - tur
amā - rē - mur	delē - rē - mur	leg - ē - rē - mur	audi - rē - mur
amā - rē - mīnī	delē - rē - mīnī	leg - ē - rē - mīnī	audi - rē - mīnī
amā - re - ntur	delē - re - ntur	leg - ē - re - ntur	audi - re - ntur

Futurum

Ἐλλείπει

Perfectum

amatus a, um	sim sis sit	deletus a, um	sim sis sit	lectus a, um	sim sis sit	auditus a, um	sim sis sit
amati æ, a	simus sitis sint	deleti æ, a	simus sitis sint	lecti æ, a	simus sitis sint	auditi æ, a	simus sitis sint

Plusquamperfectum

amatus a, um	essem esses esset	dele ^t us a, um	essem esses esset	lectus a, um	essem esses esset	auditus a, um	essem esses esset
amati æ, a	essēmus essētis essent	deleti æ, a	essēmus essētis essent	lecti æ, a	essēmus essētis essent	audi ^t i æ, a	essēmus essētis essent

III Imperativus

Praesens

Sing. amā - re	delē - re	leg - č - re	audī - re
Plur. amā - mīni	dele - mīni	leg - ī - mīni	audī - mīni

Futurum

Sing. 2 amā - tor	delē - tor	leg - č - tor	audī - tor
3 amā - tor	delē - tor	leg - ī - tor	audī - tor
Plur. 3 amā - ntor	dele - ntor	leg - u - ntor	audi - u - ntor

IV Infinitivus

Praesens

amā - rī	delē - rī	leg - ī	audī - tī

Perfectum

amātum, am um esse	deletum, am um esse	lectum, am um esse	auditum, am um esse
amātos, as, a, esse	dele ^t os, as, a ēsse	lectos, as, a esse	auditos, as, a esse

Futurum

amātum rī	deletum - rī	lectum rī	auditum rī

Futurum exactum

amātum, am, um fore	deletum, am, um fore	lectum, am, um fore	auditum, am, um fore
amātos, as, a fore	dele ^t os, as, a fore	lectos, as, a fore	auditos, as, a fore

V Participium

Perfectum

amā - *tus,a, um delē - tns, a, um lec - tus, a, um audī - tus, a, um*

VI Gerundivum

ama - *ndus, a, um dele - ndus, a, um leg - e - ndus, a, um audi - e - ndus, a, um*

Σχηματισμὸς τῶν ὁρημάτων τῶν τεσσάρων συζυγιῶν

§ 92. Πάντες οἱ χρόνοι πασῶν τῶν ἐγκλίσεων σχηματίζονται ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστῶτος τῆς δριστικῆς, τοῦ παρακειμένου τῆς δριστικῆς καὶ τοῦ ὑπτίου.

1) Ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστῶτος σχηματίζεται ὁ ἐνεστώς καὶ ὁ παρατακτικὸς τῆς δριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς, ὁ μέλλων τῆς δριστικῆς, ἡ προστακτικὴ καὶ τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεστῶτος, ἀμφοτέρων τῶν φωγῶν, ἔτι δὲ ἡ ἐνεργητικὴ μετοχὴ τοῦ ἐνεστῶτος, τὸ γερούνδιον καὶ τὸ γερουνδιακόν. Θέμα ἐνεστῶτος *ama*: *amo* (*ama - o*), *amor*, *amabam*, *amabar*, *ameim*, *amer*, *amarem*, *amarer*, *amabo*, *amabor*, *ama*· *amare*, *amare*, *amari*, *amans*, *amandī*, *amandus*.

2) Ἐκ τοῦ θέματος τοῦ παρακειμένου σχηματίζεται ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος τῆς δριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς, ὁ τετελεσμένος μέλλων τῆς δριστικῆς καὶ ὁ παρακείμενος τοῦ ἀπαρεμφάτου τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς. Θέμα παρακ. *amav-amavi*, *amaveram*, *amaverim*, *amavissem*, *amavero*, *amavisse*.

3) Ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ὑπτίου σχηματίζεται τὸ ὑπτιον (ἐξ οὐ καὶ τοῦ ιτί ὁ παθητικὸς μέλλων τοῦ ἀπαρεμφάτου, ὁ παθητικὸς παρακείμενος τῆς μετοχῆς (ἐξ οὐ καὶ τοῦ esse ὁ παρακείμενος τῆς δριστικῆς, τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου, ὁ ὑπερσυντέλικος τῆς δριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων τῆς δριστικῆς καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου τῆς παθητικῆς φωνῆς) καὶ ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων τῆς μετοχῆς (ἐξ οὐ καὶ τοῦ esse ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου). Θέμα ὑπτίου *amat*: *amatum* (*amatum iri*), *amatus* (*amatus sum*, *amatus sim*, *amatum esse*, *amatus eram*, *amatus essem*, *amatus ero*, *amatum fore*), *amaturus* (*amaturus sim*, *amaturum esse*).

§ 93. Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι τῶν τεσσάρων συζυγίῶν σχηματίζονται διμαλῶς κατὰ τὰ ἔξῆς παραδείγματα.

A'. συζυγία· θέμικ *ama*. Ἐν. *amo* (*ama-o*) (ἀγαπῶ), παρακ. *amā-vi*, ὅπτιον *amā-tum*, ἀπαρ. *amā-re*.

B'. συζυγία· θέμικ *dele*. Ἐν. - *dele-o* (καταστρέφω), παρακ. *dele-vi*, ὅπτιον *dele-tum*, ἀπαρεμ. *dele-re* ἢ συνηθέστερον θέμικ *mone*. Ἐν. *mone-o* (παραινῶ), πρακ. *mon-ui*, ὅπτιον *mon-itum*, ἀπαρ. *monē-re*

C'. συζυγία· —θέμικ *tribu*. Ἐν. *tribu-o* (ἀπονέμω), πρακ. *tribu-i* ὅπτιον *tribūtum*, ἀπαρ. *tribu-ere*.

ΣΗΜ. Καὶ ἐν τῇ λατινικῇ σύρανισκόφωνον ἢ χειλόφωνον πρὸ διδοντοφώνου γίνεται διμόπνουν πρός αὐτό. Ἐν. *leg-o* (ἀναγινώσκω), ὅπτιον (*leg-tum*) *lec-tum*. Ἐν. *scribo* (γράψω). ὅπτιον (*scrib-tum*) *scrip-tum*

D'. συζυγία· —θέμικ *audi*. Ἐν. *audi-o* (ἀκούω), πρακ. *audī-vi*, ὅπτιον *audī-tum*, ἀπαρ. *audī-re*.

§ 94. Γενικαὶ παρατηρήσεις εἰς τὰς τέσσαρας διμιλὰς συζυγίας.
α') Οἱ εἰς ἄντι. ἕνι καὶ ἕνι παρακείμενοι μετὰ τῶν ἀπ' αὐτῶν παραγομένων τύπων, δταν μετὰ τὴν συλλαβὴν *vi* ἢ νε ἀκολουθῇ ἑτέρᾳ συλλαβῇ ἀρχομένῃ ἀπὸ *i* ἢ *r* ἀποσθάλλουσι τὸ *v*, τὰ δὲ ἔκτιτέρωθεν αὐτοῦ φωνήεντα συναιροῦνται ἐξαιροῦνται μόνον τὰ φωνήεντα *ie* τῆς δ'. συζυγίας, ἀτινα μετὰ τὴν ἀποσθολὴν τοῦ *v* δὲν συναιροῦνται, οἷον *amasti*, *amāram*, *amasce* ἀντὶ *amavisti*, *amaveram*, *amavisse-delesti*, *delēram* ἀντὶ *deleveram* *audisse* ἀντὶ *audivisse*, ἀλλὰ *audieram* ἀντὶ *audiveram*.

β') Τὸ γ'. πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τῆς δριστικῆς ἀντὶ τοῦ ἔρunt ἔχει καὶ ἔτερον τύπον ἡ τον εὔχρηστον εἰς ἔτε π.χ. *amavērunt* καὶ *amavēre*.

γ') Ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ δλων τῶν συζυγίῶν τὸ β'. ἐνικὸν πρόσωπον ἀντὶ τῆς καταλήξεως *ris* ἔχει πολλάκις *r̄e* π.χ. *amaris* καὶ *amare*, *amab̄ris* καὶ *amab̄are*, *amab̄ris* καὶ *amab̄ere*, *amēris* καὶ *amēre*, *amarēris*, καὶ *amarēre* κτλ.

Περιφραστικὴ συζυγία (conjugatio periphrastica).

§ 95. Πλὴν τῶν τεσσάρων συζυγίῶν αἵτινες σχηματίζουσι καὶ τύπους τινὰς περιφραστικῶς, ὅπέρχει καὶ συζυγία τις, τῆς ὁποίας πάντες οἱ τύποι σχηματίζονται περιφραστικῶς, ἢ περιφραστικὴ λεγομένη συζυγία (conjugatio periphrastica).

Ταύτης διαχρίνονται δύο κύρια εἴδη.

α) Ἡ ἐνεργητικὴ περιφραστικὴ συζυγία (conj. periph. activa) σχηματιζομένη ἐκ τῆς ἐνεργητικῆς μετοχῆς τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ sum : scripturus sum (μέλλω γράφειν), scripturus eram (ἔμελλον γράφειν) κτλ.

καὶ δ') ἡ παθητικὴ περιφραστικὴ συζυγία (conj. periph. passiva) ἐκ τοῦ γερουνδιακοῦ καὶ τοῦ sum : laudandus sum (μέλλω ἔπαι γεισθαι), laudandus eram (ἔμελλον ἔπαιγεισθαι) κτλ.

ΣΗΜ. Ἀντὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου δυνάμεθα νὰ ξωμεν τὸ ρῆμα habeo καὶ τὴν μετοχὴν τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου, πχ. legi καὶ lectum habeo, audiri καὶ auditum habeo.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'.

Ἀποθετικὰ ρήματα (verba deponentia)

§ 96. Καὶ ἐν τῇ λατινικῇ ὑπάρχουσι ρήματα ἀποθετικὰ (verba deponentia Ἐνικ. verbum deponens), δηλαδὴ ρήματα, ἀτινα ἀπαντῶσιν εἰς μόνην τὴν παθητικὴν φωνὴν, ἔχουσιν διμως ἐνεργητικὴν ἢ οὐδετέραν σημασίαν πλὴν τοῦ γερουνδιακοῦ, διπερ ἔξαιρεῖται καὶ ἔχει πάντοτε παθητικὴν σημασίαν (πρβλ. ἐλλην., κτῶματι, ὠνοματι, ἥδοματι, μάχοματι, κτλ.)

Παραδείγματα

α') συζυγία hortor, hortatus sum, hortari (προτρέπω)

β') συζυγία vereor, veritus sum, vereri (εὐλαβοῦμαι)

γ') συζυγία sequor, secutus sum, sequi (ἀκολουθῶ)

δ') συζυγία blandior, blanditus sum, blandiri (χολακεύω)

§ 97. Τὰ ἀποθετικὰ σχηματίζονται ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ρήματα τῆς παθητικῆς φωνῆς μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἔχουσι καὶ ἐκ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τοὺς ἔξης τύπους.

α') τὸ ὅπτιον

β') τὸν μέλλοντα τῆς ὑποτακτικῆς

γ') τὸν μέλλοντα τοῦ ἀπαρεμφάτου

δ') τὸ γερούνδιον

ε') τὸν ἐνεστῶτα τῆς μετοχῆς καὶ
στ') τὸν μέλλοντα τῆς μετοχῆς.

Ἐκ δὲ τῶν τύπων τῆς παθητικῆς φωνῆς δὲν ἔχουσι τὸν μέλλοντα
τοῦ ἀπαρεμφάτου

Κλίγονται δὲ ως ἑξῆς.

I Indicativus

Praesens

horto - r	vere - or	sequ - o - r	blandi - o - r
hortā - ris	verē - ris	sequ - ē - ris	blandī - ris
hortā - tur	verē - tur	sequ - ī - tur	blandī - tur
hortā - mur	verē - mur	sequ - ī - mur	blandī - mur
hortā - mīni	verē - mīni	sequ - ī - mīni	blandī - mīmi
horta - ntur	vere - ntur	sequ - u - ntur	blandi - u - ntur

Imperfectum

hortā - ba - r	verē - ba - r	sequ - ē - ba - r	blandi - ē - ba - r
horta - bā - ris	vere - bā - ris	sequ - ē - bā - ris	blandi - ē - bā - ris
horta - bā - tur	vere - bā - tur	sequ - ē - bā - tur	blandi - ē - bā - tur
horta - bā - mur	vere - bā - mur	sequ - ē - bā - mur	blandi - ē - bā - mur
horta - bā - mīni	vere - bā - mīni	sequ - ē - bā - mīni	blandi - ē - bā - mīni
horta - ba - ntur	vere - ba - ntur	sequ - ē - ba - ntur	blandi - ē - ba - ntur

Futurum

hortā - bo - r	verē - bo - r	sequ - a - r	blandi - a - r
horta - bē - ris	vere - bē - ris	sequ - ē - ris	blandi - ē - ris
horta - bī - tur	vere - bī - tur	sequ - ē - tur	blandi - ē - tur
horta - bī - mur	vere - bī - mur	sequ - ē - mur	blandi - ē - mur
horta - bī - mīni	vere - bī - mīni	sequ - ē - mīni	blandi - ē - mīni
horta - bu - ntur	vere - bu - ntur	sequ - e - ntur	blandi - e - ntur

Perfectum

hortātus, sum verītus sum	secūtus sum	blandītus sum
a, um es a, um es	a, um es	a, um es
est est	est	est
hortāti, sumus verīti, sumus	secūti, sumus	blandīti, sumus
ae, a estis ae, a estis	ae, a estis	ae, a estis
sunt sunt	sunt	sunt

Plusquamperfectum

hortātus	eram	verītus	eram	secūtus,	eram	blandītus,	eram
a, um	eras	a, um	eras	a, um	eras	a, um	eras
	erat		erat		erat		erat
hortāti,	eramus	verīti	eramus	secūti	eramus	blandīti,	eramus
æ, a	eratis	æ, a	eratis	æ, a	eratis	æ, a	eratis
	erant		erant		erant		erant

Futurum exactum

hortātus,	ero	verītus,	ero	secūtus,	ero	blandītus,	ero
a, um	eris	a, um	eris	a, um	eris	a, um	eris
	erit		erit		erit		erit
hortāti	erīmus	verīti,	erīmus	secūt æ,	erīmus	blandīti,	erīmus
æ, a	erītis	æ, a	erītis	a	erītis	æ, a	erītis
	erunt		erunt		erunt		erunt

II Conjunctivus

Praesens

hortē - r	vere - a - r	sequ - a - r	blandi - a - r
hortē - ris	vere - ā - ris	sequ - ā - ris	blandi - ā - ris
hortē - tur	vere - ā - tur	sequ - ā - tur	blandi - ā - tur
hortē - mur	vere - ā - mur	sequ - ā - mur	blandi - ā - mur
hortē - m̄ni	vere - ā - m̄ni	sequ - ā - m̄ni	blandi - ā - m̄ni
hortē - ntur	vere - a - ntur	sequ - a - ntur	blandi - a - ntur

Imperfectum

hortā - re - r	verē - re - r	sequ - ē - re - r	blandī - re - r
horta - rē - ris	vere - rē - tis	sequ - ē - rē - ris	blandi - rē - ris
horta - rē - tur	vere - rē - tur	sequ - ē - rē - tur	blandi - rē - tur
horta - rē - mur	vere - rē - mur	sequ - ē - rē - mur	blandi - rē - mur
horta - rē - m̄ni	vere - rē - m̄ni	sequ - ē - rē - m̄ni	blandi - rē - m̄ni
horta - re - ntur	vere - re - ntur	sequ - ē - re - ntur	blandi - re - ntur

Futurum

hortatūrus	sim	veritūrus,	sim	secutūrus	sim	blanditūrus	sim
a, um	sis	a, um	sis	a, um	sis	a, um	sis
	sit		sit		sit		sit

hortatūri æ, a	simus veritūri sitis æ, a sint	simus secutūri, sitis æ, a sint	simus blanditūri sitis æ, a sint	simus sitis sint

Perfectum

hortātus a, um	sim verītus sis a, um sit	sim secūtus sis a, um sit	sim blandītus sis a, um sit	sim sis sit
hortāti, æ, a	simus verīti, sitis æ, a sint	simus secūti, sitis æ, a sint	simus blandīti, sitis æ, a sint	simus sitis sint

Plusquamperfectum

hortātus, a, um	essem verītus, esses a, um esset	essem secūtus, esses a, um esset	essem blandītus, esses a, um esset	essem esses esset
hortāti, æ, a	essēmus verīti, essētis æ, a essent	essēmus secūti, essētis æ, a essent	essēmus blandīti essētis æ, a essent	essēmus essētis essent

III Imperativus

Praesens

Sing. 2 hortā - re	verē - re	sequ - ē - re	blandī - re
Plur. 2 hortā - mīni	verē - mīni	sequ - ī - mīnf	blandī - mīni

Futurum

Sing. 2 hortā - tor	verē - tor	sequ - ī - tor	blandī - tor
3 hortā - tor	verē - tor	sequ - ī - tor	blandī - tor
Plur. 3 horta - ntor	vere - ntor	sequ - u - ntor	blandī - u - ntor

IV Infinitivus

Praesens

hortā - ri	verē - ri	sequ - i	blandī - ri

Perfectum

hortātum, am, um esse	verītum, am, um esse	secūtum, am um esse	blandītum, am. um esse

hortātos, as, a esse	verītos, as, a esse	secūtos, as, a esse	blandītos, as, a esse

Futurum

hortatūrum, am, um esse	veritūrum, am, um esse	secutūrum, am, um esse	blanditūrum, am, um esse
hortatūros, as, a esse	veritūros, as, a esse	secutūros, as, a esse	blanditūros, as, a esse

Futurum exactum

hortātum, am, um fore	verītum, am, um fore	secūtum, am, um fore	blandītum, am, um fore
hortātos, as, a fore	verītos, as, a fore	secūtos, as, a fore	blandītos, as, a fore

V Supīnum

hortā - tum	verī - tum	secū - tum	blandī - tum
hortā - tū	verī - tū	secū - tū	blandī - tū

VI Gerundium

Gen. horta - ndi	vere - ndi	sequ - e - ndi	blandi - e - ndi
Dat. horta - ndo	vere - ndo	sequ - e - ndo	blandi - e - ndo
Acc. horta - ndum	vere - ndum	sequ - e - ndum	blandi - e - ndum
Abl. horta - ndo	vere - ndo	sequ - e - ndo	blandi - e - ndo

VII Gerundivum

horta - ndus, a, um   vere - ndus, a, um   sequ - e - ndus, a, um   blandi - e - ndus, a, um

VIII Participium

Praesens

horta - ns ntis	vere - ns ntis	sequ - e - ns ntis	blandi - e - ns ntis

Perfectum

hortā - tus, a, um	verītus, a, um	secūtus, a, um	blandītus, a, um

Futurum

horta - tūrus, a, um	veritūrus, a, um	secutūrus, a, um	blanditūrus, a, um

§ 98. Ἡμιαποθετικά (semideponentia)

Τούτων ἀλλα μὲν ὅντα ἐνεργητικῆς φωνῆς ἔχουσι τὸν παρακείμενον καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ παραγομένους χρόνους κατὰ τὴν παθητικὴν φωνὴν, ἀλλα δὲ τούτων ὅντα παθητικῆς φωνῆς ἔχουσι τὸν παρακείμενον καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ παραγομένους χρόνους κατὰ τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν (πρᾶ. ἐλλην. ἀκούσομαι, γιγνώσκω γνώσομαι, μανθάνω μαθήσομαι κτλ. ἀλίσκομαι ἐάλων, ἐάλωκα, ὅλυμποι, ὅλωλα).

Ταῦτα εἰναι

audeo, ausus sum, audēre (τολμῶ)

gaudeo, gavisus sum, gaudēre (χαίρω)

soleo, solitus sum, solēre (εἰωθα)

confido, confisus sum, confidēre (πέποιθα)

diffido, diffisus sum, diffidēre (δυσπιστῶ)

revertor, reverti, reverti (ἐπιστρέψω)

assentior, assensi, assentiri (συγαινῶ)

ΣΗΜ. Ἀποθετικῶν τινων ῥημάτων ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου λαμβάνεται καὶ ἐπὶ ἐνεργητικῆς καὶ ἐπὶ παθητικῆς σημασίας, οἷον comitōr (συνοδεύω), comitātus (συνοδεύσας καὶ συνοδευθείς), dimetior (καταμετρῶ) di-mensus (καταμετρήσας καὶ καταμετρηθείς), ementior (ἀπατῶ) ementītus (ἀπατήσας καὶ ἀπατηθείς), populor (δημῶ) populatus (δημώσας καὶ δημώθείς) κτλ.

Ἀντιθέτως μετοχαί τινες τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου ἐνεργητικῶν ῥημάτων ἔχουσιν ἐνεργητικὴν σημασίαν: coeno (δειπνῶ) coenatus (δειπνήσας), — prandeo (ἄριστῶ) pransus (ἄριστήσας), — juro (ὅμημι) juratus (δέμσας). Αἱ δὲ μετοχαί potus τοῦ poto, potare (πίνειν) καὶ tacitus τοῦ taceo, tacere (σιωπῶ), ἔχουσιν ἀλλοτε μὲν ἐνεργητικὴν, ἀλλοτε δὲ παθητικὴν σημασίαν.

§ 99. Ρήματα οὐδέτερα παθητικά.

Ἀντίθετα πρὸς τὰ ἀποθετικά εἰναι: τὰ οὐδέτερα παθητικά (verba neutralia passiva) ἔχοντα ἐνεργητικὸν τύπον καὶ παθητικὴν σημασίαν π. χ. pereo, perire (ἀπόλλυμαι), veneo, venire (πωλοῦμαι), vapulo, vapulare (μαστιγοῦμαι).

~~~~~
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

Ἀνώμαλα ὁμοία.

§ 100. Τὰ ἀνώμαλα τῆς λατινικῆς διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις:

α') εἰς ἀνώμαλα κατὰ τὸν ἐκ τοῦ ρήματικοῦ θέματος σχηματισμὸν τῶν ἀρχικῶν μόνον τύπων, τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων τύπων σχηματιζομένων διμαλῶς, καὶ

β') εἰς ἀνώμαλα κατὰ τὸν σχηματισμὸν ὅχι μόνον τῶν ἀρχικῶν τύπων ἀλλὰ καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων (κυρίως ἀνώμαλα).

A'. Ἀνώμαλα ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῶν ἀρχικῶν μόνον τύπων.

ΣΗΜ. Ταῦτα κλίνουσι τοὺς παραγομένους τύπους κατὰ τὴν συζυγίαν τοῦ οἰκείου ἀρχικοῦ.

§ 101. Οἱ ἑνεστῶς τῆς δριστικῆς ἀντὶ νὰ προσλά�ῃ ἀμέσως μετὰ τὸν χαρακτῆρα τὴν κατάληξιν ο ὡς αιμο (aima - o), dele - o, leg - o, audi - o, παρουσιάζει τὰς ἐξῆς συνήθεις ἀνωμαλίας.

1) Δαμβάνει ἑνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμὸν π.χ. θέμα gen - (ἐξ οὐ gen - ui, gen - ictum) ἐν. gigno (gig(e)no) (γεννῶ), ἔλλ. γί - γν - ομαι, si - st - o ἔλλ. σί - στη - μι, ὥ - στη - μι (Ὥστημι).

2) Προσλαμβάνει μεταξὺ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς καταλήξεως διέλφυτη φορά πρόσφυματα ἦτοι

α') τὸ πρόσφυμα α π.χ. θέμα sec - (ἐξ οὐ sec - ui, sec - tum) ἐν. (sec - a - o) seco (τέμνω)

β') τὸ πρόσφυμα ε π.χ. θέμα lug - (ἐξ οὐ (lug - tum) luctum) ἐν. lug - e - o (θρηνῶ)

γ') τὸ πρόσφυμα ι π.χ. θέμα fug - (ἐξ οὐ fug - i) ἐν. fug - i - o (φεύγω) — θέμα aper - (ἐξ οὐ aper - ui, aper - tum) ἐν. aper - i - o (ἀνοίγω).

δ') τὸ πρόσφυμα η π.χ. θέμα cer - (ἐξ οὐ cer - tus) ἐν. cer - n - o (κρίνω) — θέμα fal - (ἐξ οὐ falsum) ἐν. (fal - n - o) fallo (σφάλλω) πρᾶ. ἔλλ. τέμνω.

ΣΗΜ. Ρήματά τινα τὸ π λαμβάνουσι πρὸ τοῦ χαρακτῆρος π.χ. θέμα frag - (ἐξ οὐ (frag - tum) fractum) ἐν. fra - n - go (θραύω, ρήγνυμι) πρᾶ. ἔλλ. μα - ν - θάνω.

ε') τὸ πρόσφυμα τ π.χ. θέμα pec - (ἐξ οὐ (pec - si) pexi, (pec - sum) pexum) ἐν. pec - t - o (κτενίζω)

στ') τὸ πρόσφυμα sc π.χ. θέμα pa - (ἐξ οὐ pa - vī) ἐν. pa - sc - o (ποιμαίνω)

ΣΗΜ. Εἰς τινα ῥήματα τὸ πρόσφυμα τοῦ ἐνεστῶτος μεταδίδεται καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀρχικοὺς τύπους, εἴτε ἀμφοτέρους π.χ. jug—(jug - um) ἐν. ju - n - go, πρκ. ju - n - xi, ὅπτιον ju - n - ctum (ζεύγνυμι), εἴτε εἰς τὸν ἔτερον μόνον π.χ. θέμα pig—ἐν. pi - n - go πρκ. pi - n - xi, ὅπτιον (pig - tum) pictum (ζωγραφῶ).

§ 102. Ὁ παρακείμενος παρουσιάζει τὰς ἔξης συγήθεις ἀνωμαλίας.

1) Λαμβάνει ἀναδιπλασιασμὸν

do (δίδωμι), dedi, dare
pendo (σταθμῶμαι), pependi, pendere
cano (ἀδω), cecini, canere
pario (γεννῶ), pepéri, parere
spondeo (σπένδομαι), spoondi, spondere
cædo (φονεύω), cecidi, cædere
posco (ζητῶ), poposci, poscere
sto (ἵσταμαι), steti, stare
curro (τρέχω), cucurri, currere
mordeo (δάκνω), momordi, mordere.

ΣΗΜ. Τὰ ῥήματα ταῦτα ὡς ἔτη συνθετικὸν δὲν λαμβάνουσι συγήθως ἀναδιπλασιασμὸν π.χ. concido (κατακόπτω), concidi, concidere.

2) Ἐκτείνει τὸ φωνῆεν τοῦ ῥηματικοῦ θέματος π.χ.

lēgo (ἀναγινώσκω), lēg - i, legere
vīdeo (δρῶ), vīdi, videre
vēnio (ἔρχομαι), vēni, venire
mōveo (κινῶ), mōvi, movere
lāvo (λούω), lāvi, lavare
šedo (έσθιω), ēdi, edere

3) Μεταβάλλει μετὰ τῆς ἐκτάσεως τὸ θεματικὸν φωνῆεν ἢ εἰς ἔτη π.χ.

fācio (ποιῶ), fēci, facere
jācio (ρίπτω), jēci, jacere
cāpio (λαμβάνω), cēpi, capere
frango (ρήγνυμι), frēgi, frangere
ăgo (ἄγω), ēgi, agere

ΣΗΜ. Οἱ παρακείμενοι καὶ τῶν τριῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν ἔχουσι πάντοτε χρονικὴν κατάληξιν i (οὐδέποτε vi ἢ ui ἢ si) οἰασθήποτε συζυγίας καὶ ἂν εἰναι τὸ ῥῆμα.

4) Σχηματίζεται διὰ τῆς προσθήκης τῆς καταλήξεως si π.χ.
scribo (γράφω), (scrib - si) scripsi, scribere

dico (λέγω), (dic - si) dixi, dicere
maneo (μένω), mansi, manere

ΣΗΜ. Ρημάτων τινῶν τῆς γ' συνύγιας δὲ παρακείμενος ἐσχηματίσθη εἰς ἴνι
ώς δὲ παρακείμ. τῶν ὁρημάτων τῆς δὲ συνύγιας π.χ.
peto (ζητῶ), petīvi, petere
quæro (ζητῶ), quæsīvi, querere

§ 103. Τὸ ὅπτιον πλὴν τῆς συνήθους καταλήξεως εἰς—tum, οὐθεν
ama - tum, dele - tum, lec - tum, audi - tum, λαμβάνει πολλάκις
καὶ τὴν καταλήξιν—sum. Τοῦτο συμβαίνει κυρίως εἰς τὰ ρήματα τὰ
ἔχοντα χαρακτήρα d, t, διότι δὲ χαρακτήρ d, t μετὰ τοῦ τῆς κατα-
λήξεως tum γίνεται ss, οὐθεν concutio (συγκρόω), concussum,
(concut - tum).

Τὰ ss ἀπλοποιοῦνται εἰς s, οὖταν προηγῆται σύμφωνον, μακρὸν
φωνῆσιν ἢ δίφθογγος π.χ.

ardeo (φλέγομαι), arsum (ard - tum, ars - sum)

rideo (γελῶ), risum (rid - tum, ris - sum).

claudio (κλεῖω), clausum (claud - tum, claus - sum)

Κατ' ἀναλογίαν τούτων σχηματίζονται καὶ ἄλλα ρήματα π.χ.
fallo (σφάλλω), falsum, μάλιστα δὲ τὰ ἔχοντα παρακείμενον εἰς si, olov
maneo (μένω), mansi, mansum
figo (πήγνυμι), fixi (fig - si), fixum (fig - sum)

§ 104. Τὰ εἰς ētum, ētum, ītum, ὅπτια ἔχουσι τὰ φωνήεντα
a, e καὶ u μακρά: amātum, delētum, minūtum.

Ἐξαιροῦνται καὶ ἔχουσιν αὐτὰ βραχέα τὸ dātum τοῦ dāre (διδό-
γαι), τὸ rātum τοῦ rēri (νομίζειν), τὸ sātum τοῦ serēre (σπείρειν),
τὸ rūtum τοῦ ruēre (καταρρέειν) καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν σύνθετα circum-
dātum, obrūtum κτλ.

Τὰ εἰς itum ὅπτια, ἐὰν μὲν δὲ παρακείμενος λήγῃ εἰς ivi, ἔχουσι
τὸ i μακρόν, ἐὰν δὲ λήγῃ εἰς ui, ἔχουσι τὸ i βραχὺ π.χ. audītum
(audīvi) τοῦ audio, habītum (habui) τοῦ habeo,

Ἐξαιροῦνται καὶ ἔχουσι ī, καίτοι δὲ παρακείμενος ἔχει ivi, τὰ ītum
τοῦ eo (ivi) (πορεύομαι), cītum τοῦ cieo (cīvi) (κινῶ), lītum τοῦ
lino (līvi καὶ levī) (ἀλείφω), quiūtum τοῦ queo (quivi) (δύναμαι),
sītum τοῦ sino (sivi) (ἀφήνω) καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν σύνθετα oīov adī-
tum κτλ.

B'. Κυρίως ἀνώμαλα.

§ 105. Ταῦτα πλὴν τοῦ sum. fui, esse εἰναι 1) τὰ εἰς io δῆματα τῆς γ' συζυγίας 2) possum (δύναμαι) 3) edo (ἐσθίω), 4) volo (βούλομαι), nolo (οὐ βούλομαι), malo (προτιμῶ) 5) eo (εἰμι) 6) queo (δύναμαι), nequeo (οὐ δύναμαι) 7) fero (φέρω) 8) fio (γίγνομαι).

1) *Tὰ εἰς io δῆματα τῆς γ' συζυγίας.*

§ 106. Πήματά τινα τῆς γ' συζυγίας εἰς τὸ λήγοντα ἐν τῷ ἐγεστῶτι τῆς δριστικῆς καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ παραγομένοις χρόνοις ἀποδάλλουσι τὸ i τοῦτο, ὅταν ἀκολουθῇ ἄλλο i, ἢ συλλαβὴ ἔτ τὸ τελικὸν ႋ.

Ταῦτα εἰναι:

- capio, cēpi, captum, capere (λαμβάνω)
- cupio, cupīvi, cupītum, cupere (ἐπιθυμῶ)
- facio, fēci, factum, facere (ποιῶ)
- fodio, fōdi, fossum, fodere (δρύττω)
- fugio, fūgi, fugītum, fugere (φεύγω)
- jacio, jēci, jactum, jacere (βίπτω)
- lacio, —, —, lacere (ἐφέλκω) κυρίως τὰ σύνθετα
- elicio, elicui, elicītum, elicere (ἐξέλκω) κτλ.
- pario, pepēri, partum, parere (τίκτω, γεννῶ)
- quatio, —, quassum, quatere (σείω), σύνθ.
- concutio, concussi, concussum, concutere (συσείω)
- rapio, rapui, raptum, rapere (ἀρπάζω)
- sapio, sapīvi —, sapere (γεῦσιν ἔχω)
- specio, spexi, spectum, specere (σκοπῶ) σύνθ.
- conspicio, conspexi, conspectum, conspicere (θεῶμαι)
- gradior, gressus sum, grādi (βαδίζω) σύνθ.
- adgredior, adgressus sum, adgrēdi (προσέρχομαι, προσβαίνω)
- moriōr, mortuus sum, mori (ἀποθνήσκω)
- patior, passus sum, pati (πάσχω)

Κλίνονται δὲ κατὰ τὸ ἐξῆς παράδειγμα.

Ἐνεργητικὴ φωνὴ

Παθητικὴ φωνὴ

I Indicativus

Praesens

cap - i - o

capī - s (capi - is)

capī - t (capi - it)

capī - mus (capi - īmus)

capī - tis (capi - ītis)

cap - i - unt

cap - i - or

cap - ē - ris (capi - eris)

cap - ī - tur (capi - ītur)

cap - ī - mur (capi - īmur)

cap - i - mīni (capi - imīni)

cap - i - untur

Imperfectum

cap - i - ēbam, cap - i - ēbas... cap - i - ēbar, cap - i - ebāris...

Futurum

cap - i - am, cap - i - ēs...

cap - i - ar, cap - i - ēris...

II Conjunctivus

Praesens

cap - i - am, cap - i - as...

cap - i - ar, cap - i - āris...

Imperfectum

cap - ē - rem (capiērem)

cap - ē - rer (capiērer)

cap - ē - res (capiēres)...

cap - e - rēris (capierēris)...

III Imperativus

Praesens

2 ἐν. cap - e (capiēre)

cap - ere (capiēre)

2 πλ. cap - īte (capiīte)

cap - imīni (capiimīni)

Futurum

*Ἐν. 2 cap - īto (capiīto)

cap - ītor (capiītor)

3 cap - īto (capiīto)

cap - ītor (capiītor)

Πληθ. 2 cap - itōte (capiitōte)

3 cap - i - unto

cap - i - untor

Ἐνεργητικὴ φωνὴ

Παθητικὴ φωνὴ

IV Infinitivus

Praesens

cap - **ere** (capiēre)

cap - **i** (capii)

Οἱ λοιποὶ τύποι ὅμαλῶς.

ΣΗΜ. Τὸ facio ἔχει τὸ 6' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος τῆς προστακτικῆς fac ἀντὶ face. Τὰ ἔκ τοῦ facio ὅμως σύνθετα τὰ μεταβάλλοντα τὸ a εἰς i ἔχουσι τὴν προστακτικὴν κανονικὴν confīce, effīce.

Κατὰ τὸ fac ἔχομεν καὶ duc, dic, fer, τῶν ῥημάτων ducēre (ἀγειν), dicēre (λέγειν), ferre (φέρειν), ἀτιγα καὶ ἐν συνθέσει φυλάττουσι τὸν τύπον αὐτόν, olov adduc, infer.

2) Possum, potui, posse

§ 107. Τὸ possum, εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ pot (potis η̄ potē = δυνατός) καὶ τοῦ sum εὖ ἀκολουθεῖ καὶ τὸν σχηματισμόν.

I Indicativus

Praesens

possum, potes, potest, possūmus, potestis, possunt.

Imperfectum

potēram, potēras, potērat, poterāmus, poterātis, potērant.

Futurum

potero, poteris, poterit, poterīmus, poterītis, potērunt.

II Conjunctivus

Praesens

possim, possis, possit, possīmus, possītis, possint.

Imperfectum

possem, posses, posset, possēmus, possētis, possent.

III Imperativus

έλλείπει

IV Infinitivus

Praesens

posse

V Participium

Praesens

potens ἐν χρήσει ως ἐπίθετον (δυνατός)

Ο παρακείμενος καὶ οἱ ἔξ αὐτοῦ παραγόμενοι χρόνοι σχηματίζονται δμαλῶς

3) **έδο, ἀδι, ἀσυμ, εδέρε**

§ 108. Τὸ έδο κλίνεται δμαλῶς κατὰ τὴν γ' συζυγίαν, ἔχει δμως ἔνιαχοῦ καὶ τινας συγκεκομένους τύπους δμοιάζοντας πρὸς τοὺς ἀναλόγους τοῦ sum μὲ τὴν διαφορὰν διτὶ τῶν τύπων τοῦ μὲν έδο τὸ εἰναι μακρόν, τοῦ δὲ sum τὸ εἰναι βραχύ.

I Indicativus

Praesens

edo, edis καὶ ēs, edit καὶ ēst, edīmus, edītis καὶ ēstis, edunt.

II Conjunctivus

Imperfectum

edērem καὶ essem, edēres καὶ esses, edēret καὶ esset, ederēmus καὶ essēmus, ederētis καὶ essētis, edērent καὶ essent.

III Imperativus

Praesens

2 ἐν. ede καὶ ēs

2 πληθ. edīte καὶ este

Futurum

Ἐν. 2 edīto καὶ esto

3 edīto καὶ esto

Πληθ. 2 editōte καὶ estōte

3 edunto

IV Infinitivus

Praesens

edēre καὶ esse

Εἰς τὴν παθητικὴν φωνὴν ἔχουσι δευτέρους τύπους τὸ edētur καὶ estur, ederētur καὶ essetur.

Όμοίως κλίνονται τὰ σύνθετα comēdo (κατεσθίω), exēdo (κατα-βιβρώσκω), perēdo (διαβιβρώσκω).

4) Volo, nolo, malo

§ 109. Τὰ δῆματα volo, volui, velle (βούλομαι), nolo (non volo), nolui, nolle (οὐ βούλομαι) καὶ malo (magis volo), malui, malle (προτιμῶ), κλίνονται ως ἔξης.

I Indicativus

Praesens

volo	nolo	malo
vis	non vis	mavis
vult	non vult	mavult
volūmus	nolūmus	malūmus
vultis	non vultis	mavultis
volunt	nolunt	malunt

Imperfectum

volēbam, as...	nolēbam, as...	malēbam, as....

Futurum

volam, es...	nolam, es...	malam, es...

II Conjunctivus

Praesens

velīm	nolīm	malīm
velīs	nolīs	malīs
velīt	nolīt	malīt
velīmus	nolīmus	malīmus

velitis	nolitis	malitis
welint	nolint	malint
Imperfectum		
vellem, es, et	nolle, es, et	mallem, es, et
vellēmus, ētis, ent	nollēmus, ētis, ent	mallēmus, ētis, ent
III Imperativus		
Praesens		
έλλείπει	noli, nolite	έλλείπει
Futurum		
έλλείπει	Sing. nolito, nolito	έλλείπει
	Plur. nolitōte, nolunto	
IV Infinitivus		
Praesens		
velle	nolle	malle
V Participium		
Praesens		
volens	nolens	malens

Οι παρακείμενοι volui, nolui, malui καὶ οἱ ἔξ αὐτῶν παραγόμενοι χρόνοι σχηματίζονται διμαλῶς.

5) Εο, (ivi) ii, ίtum, ίre (είμι)

§ 110. Τὸ ρῆμα eo, ii (ivi), ίtum, ίre παρουσιάζει τὴν ἀνωμάλιαν δι τι ἔχει δύο μορφὰς τοῦ θέματος, ε πρὸ τῶν φωνηέντων a, o, u καὶ i εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν.

I Indicativus

Praesens eo, is, it, ίmus, ίtis, eunt
 Imperfectum ίbam, ίbas, ίbat, ibāmus, ibātis, ίbant
 Futurum ίbo, ίbis, ίbit, ib̄mus, ib̄tis, ίbunt

II Conjunctivus

Praesens eam, eas, eat, eāmus, eātis, eant
 Imperfectum īrem, īres, īret, irēmus, irētis, īrent
 Futurum itūrus, a, um sim, sis...

III Imperativus

Praesens i, īte
 Futurum īto, īto, itōte, eunto

IV Infinitivus

Praesens īre

V Participium

Praesens iens, euntis

VI Gerundium

eundi, eundo, eundum, eundo

VII Gerundivum

eundus, a, um

Οι λοιποὶ τύποι δμαλῶς.

Ἐκ τῆς παθητικῆς φωνῆς εὐχρηστοῦς τὸ ἀπαρέμφατον īri καὶ τὸ γ' ἐνικὴν πρόσωπον ἔκάστου χρόνου ītur, ībātur, ībītur, ītum est, ītātur, irētur κτλ. πάντα ἀπροσώπως. Μόνον τὰ σύνθετα τὰ λαμβάνοντα ἐνεργητικὴν σημασίαν ἔχουσι πλήρες τὸ παθητικὸν π.χ. adeo (προσδάλλω), παθ. adeor (προσδάλλομαι), adīris, adītur, adīmur, adimīni, adeuntur· παρατ. adībar, μέλλ. adībor.

Κατὰ τὸ εο κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα.

abeo (ἀπειμι)	praetereo (παρέρχομαι)
adeo (πάρειμι)	prodeo (πρόειμι)
exeo (ἔξειμι)	redeo (ἐπάνειμι)
ineo (εἰσειμι)	subeo (ὑπέρχομαι, ἐπιχειρῶ)
intereo (ἀπόλλυμαι)	transeo (διαβαίγω)
introeo (εἰσειμι)	veneo (σύνθετον ἐκ τοῦ venum
obeo (πρόσειμι, ἀφανίζομαι)	καὶ εο, παθ. τοῦ vendo),
pereo (παθητ. τοῦ perdo) (ἀπόλ-	ἀγευ ὑπέλου (πωλοῦμαι)
λυμαι)	

6) Queo (*δύναμαι*), nequeo (*οὐ δύναμαι*)

§ 111. Τὰ ρήματα queo, quivi, quire καὶ nequeo, nequivi, nequire κλίνονται κατὰ τὸ εο. Τούτων οἱ συνηθέστεροι τύποι εἰναι οἱ ἔξι.

I Indicativus

Praesens

queo, quis, quit
qui^mus, qui^tis, queunt

nequeo, nequis, nequit
nequi^mus, nequi^tis, nequeunt

Imperfectum

qui^bam, bas κτλ.

nequi^bam, bas κτλ.

qui^bo, bis κτλ.

nequi^bo, bis κτλ.

Perfectum

qui^vi, —, quivit
—, —, quivērunt

nequi^vi, nequisti, nequīvit (ii)
—, —, nequivērunt

Plusquamperfectum

ἐλλείπει
—, —, nequierat
—, —, nequierant

II Conjunctivus

Praesens

queam, queas, queat
queāmus, queātis, queant

nequeam, nequeas, nequeat
nequeāmus, nequeātis, nequeant

Imperfectum

qui^rem —, qui^ret
—, —, quirēnt

nequi^rem, —, nequi^ret
nequirēmus, —, nequirēnt

Perfectum

—, —, quiverit
—, —, —,

nequiverim, —, nequierit
—, —, nequierint

Plusquamperfectum

—, —, —,	—, —,	—, —,	nequisset
—, —, —,	quissent	—, —,	nequivissent

III Infinitivus

Praes. quire nequire

Perf. quivisse, quisse nequivisse, nequisse

Participium

Praes. quiens γεν. queuntis nequiens γεν. nequeuntis

7) **Fero, tuli, latum, ferre (φέρω)**

§ 112. Τὸ ρῆμα fero, tuli, latum, ferre κλίνεται διμαλῶς κατὰ τὴν γ' συγγίναν, ἀλλ' εἰς τοὺς ἐκ τοῦ θέματος fer- σχηματιζομένους τύπους συγκόπτει τῆς δευτέρας συλλαβῆς τὸ e, δταν μετ' αὐτῷ ἀκολουθῇ r, καὶ τὸ i δταν μετ' αὐτῷ ἀκολουθῇ s ή t.

Ἐνεργητικὴ φωνὴ Παθητικὴ φωνὴ

I Indicativus

Praesens

fero, fers, fert feror, ferris, fertur

ferimus, fertis, ferunt ferimur, ferimini, feruntur

II Conjunctivus

Imperfectum

ferrem, ferres, ferret ferrer, ferrēris, ferrētur

ferrēmus, ferrētis, ferrent ferrēmur, ferremīni, ferrentur

III Imperativus

Praesens

Sing. 2 fer Plur. 2 ferte Sing. 2 ferre Plur. 2 ferimīni

Futurum

Sing. 2 fertō 3 fertō Sing. 2 fertor 3 fertor

Plur. 2 fertōte 3 ferunto Plur. 2 —, 3 feruntor

Δατινικὴ Γραμματικὴ

Ἐνεργητικὴ φωνὴ

Παθητικὴ φωνὴ

IV Infinitivus

Praesens

ferre

ferri

Οἱ λοιποὶ τύποι σχηματίζονται διμαλῶς κατὰ τὴν γ' συζυγίαν.

‘Ομοίως κλίνονται τὰ σύνθετα

antefero (προτιμῶ)

circumfero (περιφέρω)

defero (κατάγω, ἀναγγέλλω)

perfero (διακομίζω)

præfero (προκομίζω, δηλῶ)

profero (προσφέρω, φθέγγομαι)

affero (adfero), attūli, allātum, afferre (προσφέρω)

aufero (ab, abs - fero), abstūli, ablātum, auferre (ἀφαιρῶ)

confero, contūli, collātum, conferre (συμφέρω, συγκρίνω)

differo (dis - fero), distūli, dilātum, differre (ἀναβάλλω, διαφέρω)

effero, extūli, elātum, efferre (ἐκφέρω)

infero, intūli, illātum, inferre (εἰσφέρω, ἐπιφέρω)

offerо (ob - fero), obtūli, oblātum, offerre (προσφέρω)

referо, rettūli, relātum, referre (ἀναφέρω)

refert, retūlit, referre (ἐνδιαφέρειν)

suffero (sub - fero), sustūli, sublātum, sufferre (ὑπομένω)

8) Fio, factus sum, fieri (*γίγνομαι*)

§ 113. Τὸ ρῆμα fio, factus sum, fieri (*γίγνομαι*), παθητικὸν τοῦ facio, fēci, factum, facere κλίνεται διμαλῶς κατὰ τὴν δ' συζυγίαν πλὴν τοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς.

I Indicativus

Praes. fio, fis, fit, fimus, fitis, fiunt

Imperf. fiēbam, fiēbas, fiēbat...

Futur. fiam, fies, fiet...

II Conjunctivus

Praes. fiam, fias, fiat...

Imperf. fiērem, fiēres, fiēret...

III Imperativus

Praes. fi, fīte

IV Infinitivus

Praes. fieri

Futur. fore ἢ futurum esse ἢ factum iri

V Participium

Perf. factus, a, um

Futur. futurus, a, um

VI Gerundivum

faciendus, a, um

Οι λοιποὶ τύποι σχηματίζονται δύκλως ἐκ τοῦ factus καὶ τοῦ sum.

ΣΗΜ. 1. Ἡ μετοχὴ τοῦ παρακεψένου factus καὶ τὸ γερουγιδιακόν faciendus ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ facio.

ΣΗΜ. 2. Τὸ i τοῦ ρήματος τούτου είναι πνηταχοῦ μακρὸν παρὰ τὸν κανόνα, ἐκτὸς ὅταν εἰς τὴν συλλαβήν fi ἀκολουθῇ ἔτι fiēri, fiērem.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Ἐλλιπῆ ρήματα (verba defectiva)

§ 114. Ἐλλιπῆ ρήματα λέγονται τὰ ἀπαντῶντα εἰς δλίγους μόνον τύπους είναι δὲ τὰ ἔξης.

1) aio (λέγω)

I Indicativus

Praes. aio, ais, ait, —, —, aiunt

Imperf. ajēbam, - bas, - bat, - bāmus, - bātis, - bant

Perf. —, —, ait

II Conjunctivus

Praes. —, aias, aiat, —, —, aiant

III Imperativus

Praes. 2. ai

IV Participium

Praes. aiens

2) Inquam (*φημι*)

I Indicativus

Praes. inquam, inquis, inquit, inquimus, inquistis, inquiunt

Imperf. —, —, inquiēbat (inquiēbat)

Futur. —, inquies, inquiet

Perf. —, inquisti, inquit

II Imperativus

Praes. inque

Futur. 2, 3 inquīto

Τὸ δῆμα inquam ἀπαντᾷ μόνον παρενθετικῶς εἰς τὸν εὐθὺν λόγον, οἷον: tum ille «nego, inquit, verum esse» (τότε ἔκεινος: «ἀρνοῦμαι, εἰπεν, δτι εἰναι ἀληθές»).

3) For, fatus sum, fari (*λέγω*)

Τοῦτο ἀπαντᾷ ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ ποιηταῖς. Σύνθετα αὐτοῦ εἰναι τὸ affari (προσαγορεύειν), effari (ἐκφωνεῖν), praefari (προλέγειν), profari (ἀποφθέγγεσθαι, προφητεύειν). Ἐχει δὲ τοὺς ἑξῆς τύπους.

I Indicativus

Praes. —, —, fatur, (famur, famīni, fantur)

Imperf. (fābar), —, —, —, —, (abantur)

Futur. fabor, (faberis), fabītur, fabīmur, fabimīni, fabuntur

Perf. fatus, a, um sum, es, est....

Plusqu. fatus, a, um eram, eras, erat....

II Conjunctivus

Imperf. (farer)

Perf. fatus, a, um sim, sis....

Plusqu. fatus, a, um essem, esses....

III Imperativus

Praes. fare

IV Infinitivus

Praes. fari

V Participium

Praes. fans

Perf. fatus

VI Supinum

fatu

VII Gerundium

Gen. fandi Abl. fando

VIII Gerundivum

fandus, a, um

ΣΗΜ. Οι έντος τῶν παρενθέσεων τύποι ἀπαντᾶσι μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις.

4) Coepi, memini, odi

Τὰ ρήματα coepi (ἥρξάμην), memini (μέμνημαι) καὶ odi (μισῶ)
είναι κυρίως παρακείμενοι ἔχοντες πλὴν τοῦ coepi σημασίαν ἐνεστῶτος.

I Indicativus

Perf. coepi, isti.. memini, isti... odi, odisti...

Plusq. coep̄ram, ēras.. memin̄ram, ēras.. od̄ram, ēras..

Fut. coepero, ēris.. memin̄ro, ēris.. od̄ro, od̄ris..

II Conjunctivus

Perf. coeperim, ēris.. memin̄rim, ēris.. od̄rim, ēris..

Plusq. coepissem, isses.. meminissem, isses.. odissem, isses.

III Imperativus

Perf. — memento, - ntōte

IV Infinitivus

Perf.	coepisse	meminisse	odisse
Fut.	coeptūrum esse	—	osūrum esse

V Participium

Perf.	coeptus	—	osus
Fut.	coeptūrus	—	osūrus

Παρατηρήσεις

α') Ἀντὶ odi, oderam, odero, λέγεται καὶ περιφραστικῶς osus sum, osus eram, osus ero καὶ osus fui, osus fueram, osus fuero (μισῶ, ἐμίσουν κτλ.).

β') Ἀντὶ coepi, cooperam, ἔχομεν coeptus sum, οὐταν τὸ ἐξ αὐτῶν ἐξαρτώμενον ἀπαρέμφατον εἶναι παθητικόν π.χ. domus aedicari coepita est (δοίκος ἤρξατο οἰκοδομούμενος).

γ') Ως ἐνεστῶς τοῦ coepi λαμβάνεται τὸ incipio (incēpi, inceptum, incipere) καὶ σπανιώτερον τὸ occipio (occēpi, occēptum, occipēre).

5) *Apage, ave, salve, vale*

Ταῦτα εἶγαι προστακτικά. Καὶ τὸ μὲν apāge συντάσσεται μετατιτικῆς: apage te (ἀπαγε σεαυτὸν) η κεῖται μόνον τῶν δὲ ave (have), salve (χαῖρε) καὶ vale (ὑγίαινε, ἔρρωσο) κείνται οἱ ἐπόμενοι τύποι.

I Imperativus

Sing.	ave (avēto)	salve (salvēto)	vale (valēto)
Plur.	avēte	salvēte	valēte

II Indicativus

Fut.	—	salvēbis	valēbis

III Infinitivus

Praes.	avēre	salvēre	valēre

6) Cedo

Τοῦτο ἔχει μόνον τοὺς τύπους cedo (δός, εἰπὲ) πληθ. cette, οἷον: cedo tuum consilium (εἰπὲ τὴν σὴν γνώμην), cedo dextram (δὸς τὴν δεξιάν).

7) Quaeso

Τὸ ρῆμα quaeso, quaesūtus παρεμβάλλεται ἐν τῷ λόγῳ τοῦ λέγοντος καὶ δὴ μετὰ προστακτικήν· tu, quaeso, scriibe (σύ, παρακαλῶ, γράφε).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'.

‘Απρόσωπα δήματα (verba impersonalia)

§ 115. Τὰ ἀπρόσωπα ρήματα ἀπαντῶσιν, ὡς καὶ εἰς τὴν ἑλληνικήν, μόνον εἰς τὸ γ' ἐνικὸν πρόσωπον ἔκάστου χρόνου καὶ δὲν ἔχουσιν οὔτε προστακτικήν (πλὴν τοῦ licet προστ. licēto), οὔτε ὕπτιον, οὔτε μετοχήν. Ἀντὶ τῆς προστακτικῆς γίνεται χρῆσις τῆς ὑποτακτικῆς: misereat te pauperum (οἴκτειρε τοὺς πτωχούς).

Τὰ συνηθέστερα τῶν ἀπρόσωπων εἰναι

α') Τὰ δηλοῦντα ἀτμοσφαιρικήν κατάστασιν: oīon pluit (ὕει), ningit (χιονίζει), grandinat (πίπτει χάλαζα), fulgūrat (ἀστράπτει), tonat (βροντᾷ).

β') Τὰ ἔξης ρήματα τῆς 6' συζυγίας libet, libuit καὶ libitum est, libere (ἀρέσκει) licet, licuit καὶ licitum est, licere (ἔξεστι) miseret καὶ miseretur, miseruit καὶ miseritum est, miserere (οἴκτος ἔχει) oportet, oportuit, oportere" (δεῖ)

piget, piguit, καὶ pigitum est, pigere (ἀηδές, ἀνιαρδύ ἔστιν) paenitet, paenituit, paenitere (μεταμέλει) pudet, puduit καὶ puditum est, pudere (ἀηδές ἔστιν) tædet, tæduit ἢ pertæsum est, tædere me (ἄσῃ με ἔχει ἀηδιάζω) decet, decuit, decere (πρέπει) dedecet, dedecuit, dedecere (οὐ πρέπει)

γ') Τὰ κάτιαθι ρήματα ἀτινα, προσωπικὰ ὅντα, ἐν ὥρισμένη σημα-
σίᾳ λαμβάνονται ὡς ἀπρόσωπα

interest καὶ refert (μέλει)

apparet (δῆλόν ἐστιν)

constat (όμολογεῖται)

expedit (συμφέρει)

praestat (κρείττον ἐστιν)

restat (ὑπολείπεται)

liquet (σαφές ἐστιν)

juvat, delectat (εὐφραίνει)

ΣΗΜ. 'Ως ἀπρόσωπον λαμβάνεται καὶ τὸ γ' ἔνικὸν πρόσωπον καὶ τὸ παθητικὸν
ἀπαρέμφατον ἀμεταβάτων τινῶν ρήμάτων, ἀτινα ὡς ἐκ τῆς σημασίας αὐτῶν δὲν
ἔχουσι παθητικὸν τύπον: olov itur (πορεύεται τις), vivitur (ζῇ τις), ἔτι δὲ καὶ
τὸ γ' ἔνικὸν πρόσωπον τῆς παθητικῆς φυνῆς μεταβατικῶν τινῶν ρήμάτων olov
clamātur (βοᾷ τις).

Β'. ΑΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ'

'Επιρρήματα (adverbia)

§ 116. Τὰ ἐπιρρήματα είναι διττά: πρωτότυπα (adverbia primītiva) καὶ παράγωγα (adverbia derivāta).

1) Τὰ πρωτότυπα είναι δλίγα, olov cur (διατί), fere (σχεδόν), vix (μόλις), sat ἢ satis (ἰκανῶς), sic ἢ ita (οὕτως), tum (τότε), nunc (νῦν), saepe (πολλάκις), cras (αὔριον), jam (ήδη), mox (μετ' δλί-
γον), tam (τόσον), nimis (ἄγαν).

2) Τὰ παράγωγα ἐπιρρήματα παράγονται ἐξ οὐσιαστικῶν, ἐπιθέ-
των, ἀριθμητικῶν, ἀντωνυμιῶν καὶ ρήμάτων καὶ λήγουσιν

α') εἰς ἔ. Ταῦτα σχηματίζονται ἀπὸ τῶν εἰς us, a, um ἐπιθέτων
καὶ μετοχῶν καὶ ἀπὸ τῶν εἰς er, ra, rum ἐπιθέτων μεταβολῇ τοῦ i
τῆς ἔνικῆς γενικῆς εἰς ἔ: rectē (δρθῶς), false (ψευδῶς), miserē
(χθλίως).

ΣΗΜ. Τὸ μᾱ (κακῶς) καὶ βενὲ (καλῶς) ἐκ τῶν ἐπιθέτων malus καὶ bonus ἔχουσιν ἔ.

δ') εἰς ter. Ταῦτα σχηματίζονται ἐκ τῶν τριτοκλίτων ἐπιθέτων τῶν ληγάντων εἰς εἰς ἢ is, προστιθεμένης τῆς καταλήξεως - ter εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐπιθέτου τὰ ἐκ τῶν εἰς πις γεν. ntis δμως σχηματίζόμενα ἐπιρρήματα ἀντὶ ter λαμβάνουσι μόνον εἰς: acrī - ter (δριμέως), fortī - ter (ἰσχυρῶς), prudent - er (συνετῶς). Κατ' ἀναλογίαν τούτων καὶ loquacīter (πολυλόγως) ἐκ τοῦ loquax, - acis (λάλος), felicī - ter (εὐτυχῶς) ἐκ τοῦ felix - icis (εὐτυχής) κτλ.

γ') εἰς ies. Ταῦτα σχηματίζονται ἐκ μόνων τῶν ἀριθμητικῶν: de- cies (δεκάκις) § 71

δ') εἰς im, tim, atim. Τούτων τὰ μὲν εἰς im σχηματίζονται κυ- ρίως ἐκ ῥημάτων μεταβολῆς τοῦ um τοῦ ὑπτίου εἰς im: τὰ δὲ εἰς tim, atim ἐξ ὀνομάτων, οἷον:

punctim (pungo, punctum) νύγδην
raptim (rapio, raptum) (ταχέως)
tractim (traho, tractum) (συνεχῶς)
statim (sto, statum) (παραχρῆμα)
nominatim (nomino, nominatum) (ὄνομαστι)
privātim (privō, privātum) (ἰδίᾳ)
furtim (fur) (λάθρα, κλεπτικῶς)
gregātim (grex) (ἀγεληδὸν)
virītim (vir) (κατ' ἀνδρα)

ε') εἰς ītus. Ταῦτα σχηματίζονται ἀπὸ ὀνομάτων, τιθεμένης τῆς καταλήξεως ītus ἀντὶ τῆς καταλήξεως τῆς γενικῆς καὶ σημαίνουσι κί- νησιν ἀπὸ τοῦ δηλουμένου ὑπὸ τοῦ πρωτοτύπου οἷον

cælītus (cælum) (οὐρανόθεν)
fundītus (fundus) (θεμελιόθεν)
divinītus (divīnus) (θεέθεν)
antiquītus (antīquus) (ἀρχαιόθεν)

§ 117. Ως ἐπιρρήματα λαμβάνονται καὶ τινες ὀνομαστικαὶ οὐδε- τέρων ἐπιθέτων οἷον multum (πολύ), paulum (δλίγον), primum (πρῶτον), impūne (νηποινί), ceterum (ἄλλα), facile (ῥᾴδιως), re- cens (γεωρτί).

Ἐπίσης αἱ κάτωθι αἰτιατικαὶ: partim (τοῦ pars) (κατὰ μέρος), alias (ἄλλοτε), secus (τοῦ οὐδ. secus) (ἄλλως) κτλ.

*Ομοίως αἱ κάτωθι ἀφαιρετικαὶ noctu (νύκτωρ), tempore ἢ temporī ἢ temperi (έγκαίρως), paucis (διὰ βραχέων), gratis (δωρεάν), crebro (συνεχῶς), falso (ψευδῶς), subīto (αἰφνης), merito (ἀξίως), sedūlo (ἐν σπουδῇ), tuto (ἀσφαλῶς), manifesto (προδήλως), perpetuo (συνεχῶς), raro (σπανίως) κτλ.

§ 118. *Ἐπιρρήματά τινα προῆλθον διὰ τῆς ὑφὸς ἐν γραφῇς συνεκφερομένων μερῶν τιγων τοῦ λόγου. Τοιαῦτα εἰναι extēmō (παρευθύς), incassum ἢ in cassum (μάτην), invicem ἢ in vicem (ἐναλλάξ, ἀμοιβαίως), magnopere ἢ magno opere (μεγάλως), imprimis ἢ in primis (ἐν πρώταις), forsitan ἢ fors sit an (ἴσως), dumtaxat ἢ dum taxat (μόνον), denuo (ἐκ τοῦ de novo) (ἐκ νέου), quemadmodum (ὅπως), obviam (εἰς ὑπάντησιν, ἀντίον κτλ.)

§ 119. *Ἐπιρρήματα ἀντωνυμικὰ συσχετικὰ (adverbia pronominalia correlativa) λέγονται τὰ ἐκ τῶν συσχετικῶν ἀντωνυμιῶν παραγόμενα.

Ταῦτα ἐμφαίνονται εἰς τὸν κάτωθι πίνακα

Ἐρωτηματικὰ	Ἄρθριστα	Δεικτικὰ	Ἀναφορικὰ
ubi? ποῦ	alicubi { ποῦ, ἔν usquam τινι τόπῳ nusquam οὐδαμοῦ ubique πανταχοῦ alibi ἄλλοθι	hic ἐνθάδε istic αὐτόθι illic ἐκεῖ ibi ἐνταῦθα ibidem ἐν τῷ αὐ- [τῷ τόπῳ	ubi οὗ, δηπου ubicumque δηπου- [δήποτε
quo? ποτ	aliquo εἰς τινα [τόπον alio ἄλλοσε	huc εἰς τάν δε τὸν [τόπον isto, istuc αὐτόσε illo, illuc ἐκεῖσε eo εἰς τοῦτον τὸν [τόπον eodem εἰς τὸν αὐ- [τὸν τόπον	quo δποι, εἰς δη- [τινα τόπον quocumque δηποι- δήποτε, εἰς οἰον- δήποτε τόπον
unde? πόθεν;	alicunde ποθέν, ἐκ [τινος τόπου utrimque ἀμφοτέ- [ρωθεν undique πανταχό- [θεν aliunde ἄλλοθεν	hinc ἐνθέγδε istinc αὐτόθεν illinc ἐκεῖθεν inde ἐντεῦθεν indiden ἐκ τοῦ αὐ- [τοῦ τόπου	unde δηπεν undecumque δηπεν. [δήποτε

quando? πότε;	aliquando ἐνίστε quondam ποτὲ olim ποτέ, πάλαι umquam ποτέ, πώ- [ποτε] numquam οὐδέποτε alias ἄλλοτε	(τότε, σαπό) οὐδεὶς (θερινής) αἴθιος οὐδέποτε οὐδεὶς (θερινής) αἴθιος

ΣΗΜ. Ἡ διὰ τόπου κίνησις qua? (πῇ) δηλοῦται διὸ τῆς ἑνικῆς ἀφαιρετικῆς τοῦ θηλυκοῦ ea, hac, qua, recta, dextra (ἐγνοεῖται viā).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'.

Προθέσεις (præpositiones)

§ 120. Αἱ προθέσεις τῆς λατινικῆς γλώσσης εἰναι πολλαὶ καὶ συντάσσονται αἱ περισσότεραι μὲν μετ' αἰτιατικῆς, δλίγαι μετ' ἀφαιρετικῆς καὶ τέσσαρες ἄλλοτε μὲν μετ' αἰτιατικῆς εἰς δήλωσιν κινήσεως, ἄλλοτε δὲ μετ' ἀφαιρετικῆς εἰς δήλωσιν στάσεως.

α') Αἱ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμεναι προθέσεις εἰναι
ante (πρό), apud (παρά), ad (πρός, παρά), adversus (κατά, ἀντικρύ).
circum καὶ circa (περί), citra καὶ cis (ἐπὶ τάδε), contra (κατά, ἀντικρύ).
erga (πρός), extra (ἐκτός).
intra (ἐντός), inter (μεταξύ), infra (ὑπό).
juxta (ἔγγυς)
ob (ἔνεκα, πρό)
penes (ἐπὶ δοτ.), praeter (παρὰ δοτ., πλήν), post (μετὰ αἰτ.), prope
(ἔγγυς), propter (ἔγγυς, ᔍνεκα), per (διά).
secundum (κατὰ αἰτ.), supra (ὑπὲρ)
trans (πέραν)
ultra (πέραν, ὑπὲρ αἰτ.)
versus (πρὸς)

β') Αἱ δὲ μετ' ἀφαιρετικῆς εἰναι
a, ab, abs (a μόνον πρὸ συμφώνου, ab συνήθως πρὸ φωνήνετος, abs
μετὰ τοῦ te καὶ ἐν συνθέσει πρὸ τοῦ c καὶ t abscēdo=ἀπο-
χωρῶ, abstūli=ἀφήρεσα) (ἀπό, ὑπό).
cōram (ἐνώπιον), cum (μετά, σύν).

de (ἐκ, περὶ γεν.)

ex, e (ex πρὸ φωνήσεως καὶ συμφώνου, e μόνον πρὸ συμφώνου),
(ἐκ, ἀπὸ)

prae (πρό), pro (ὑπέρ, ἀντί)

sine (ἄνευ)

γ') Αἱ κάτωθι προθέσεις ἐπὶ μὲν κινήσεως συντάσσονται μετ' αἰτια-
τικῆς, ἐπὶ δὲ στάσεως μετ' ἀφαιρετικῆς.

in (εἰς, ἐν), sub (ὑπό), super (ὑπέρ), tenuis (μέχρις)

ΣΗΜ. Πλείονα περὶ τῶν προθέσεων ιδὲ ἐν τῷ συντακτικῷ § 187—188.

§ 121. Καταχρηστικαὶ προθέσεις. Ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ, οὕτω καὶ
ἐν τῇ λατινικῇ πτώσεις τινὲς οὐσιαστικῶν μετὰ γενικῆς συντασσόμεναι
ἐκ τῆς πολλῆς χρήσεως τῆς τοιεύτης συντάξεως καταχρηστικαί.
Τοιαῦται εἰναι causā (ἔνεκα ἢ χάριν), gratia (χάριν), ergo (ἔνεκα ἢ χάριν), instar (δίκην), fine (μέχρι).

§ 122. Ἀχώριστοι προθέσεις (praepositiōnes inseparabiles).
Οὕτως διομάζονται μόριά τινα, ἀτινα ἀπαντῶσι μόνον ἐν συνθέσει,
οὐδέποτε δὲ καθ' ἔαυτὰ ώς χωρισταὶ λέξεις.

Εἰναι δὲ ταῦτα

α') ambi (έλλ. ἀμφί) amb (πρὸ φωνήσεως), am (πρὸ τοῦ p) καὶ
an πρὸ τοῦ c, f, q, oīov ambifarius (ἀμφίλογος), ambēdo (περι-
τρώγω), amplector (περιβάλλω), anceps, ancipītis (ambi - caput)
(ἀμφικέφαλος), anquītro (ἀναζητῶ).

β') dis (συνήθως διά, α ἢ αν στερητικὸν) oīov discēdo (ἀποχω-
ρίζομαι), dispar (ἄνισος), dispereo (ἀπέλλυμαι τελείως), dissimīlis
(ἀνόμοιος).

Τὸ s τοῦ dis πρὸ τοῦ b, d, g, l, m, n, r, v καὶ πρὸ τοῦ s +
συμφώνῳ ἀποβάλλεται· oīov dirumpo (διαρρήγνυμι), disto (διέστα-
μαι) πρὸ τοῦ i ἢ μένει ἢ ἀποβάλλεται· oīov dis(i)icio (διαρρίπτω),
dijudīco (διαγιγνώσκω) πρὸ τοῦ f ἀφομοιοῦται, oīov difficīlis (dis-
facīlis) (δύσκολος) τέλος μεταξὺ δύο φωνήσεων τρέπεται εἰς r:
dirīmo (dis - imo ἐκ τοῦ dis - emo) (διαιρῶ).

γ') por (πρό) : portendo (προλέγω, προσημαίνω).

δ') re ἢ red (ἀπό, πάλιν) : remitto (ἀποπέμπω), redeo (ἐπανέρ-
χομαι).

ε') se καὶ πρὸ φωνήσεως sed (ἄνευ, δίχα) : secūrus (ἀφροντις),
seditio (διχοστασία).

στ') τὰ ἀρνητικὰ in (έλλ. ἀν, ἀ) ne, ve : inut̄lis (ἀνωφελής), ne-
fas (ἀνδρίαν), vesānus (ἀφρων).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

Σύνδεσμοι (conjunctiones)

§ 123. Οἱ σύνδεσμοι εἰναι διττοὶ, παρατακτικοί, συγδέοντες προτά-
σεις ἀνεξαρτήτους ἀπ' ἄλλήλων, καὶ ὑποτακτικοί, προσθέτοντες εἰς τὴν
κυρίαν πρότασιν ἄλλην ἀπὸ ταύτης ἔξαρτωμένην.

A'. Παρατακτικοὶ σύνδεσμοι

§ 124. Οἱ παρατακτικοὶ σύνδεσμοι εἰναι

1) Συμπλεκτικοὶ (conjunctiones copulativæ) et, ac, atque (καὶ), que (τέ), etiam, quoque (καὶ ἐπιδοτικοί), nec, neque (οὔτε,
οὐδέ), nec... nec, neque... neque (οὔτε... οὔτε), cum... tum
(καὶ... καὶ).

2) Διαζευχτικοὶ (conj. disjunctivæ) aut, vel, τὸ ἐγκλιτικὸν ve
(ἢ), sive... sive, seu... seu, (εἴτε... εἴτε).

3) Ἀντιθετικοὶ (conj. adversatивæ) sed, verum, ceterum
(ἄλλα, ἄλλος θμως), vero, autem (δέ, θμως), at (ἄλλά), tamen (μήν,
θμως), at tamen, verum tamen, atque (ἄλλος θμως), non solum
(non modo, non tantum)... sed etiam (οὐ μόνον... ἄλλὰ καὶ). Τού-
των οἱ sed, verum καὶ at κείνται ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, οἱ δὲ autem
καὶ vero μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις.

4) Αἰτιολογικοὶ (conj. causales) nam (διότι), enim (γάρ), nam-
que, etenim (καὶ γάρ). Τούτων δὲ enim κείται μετὰ μίαν ἢ πλείονας
λέξεις, ως τὸ ἐλληνικὸν γάρ, οἱ δὲ λοιποὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου.

5) Συλλογιστικοὶ (conj. conclusivæ) itaque (ὅθεν), igitur (οὖν),
ergo (ἄρα), eo, ideo, idcirco, propterea, proinde (ὅθεν, τούτου
ἔνεκα).

B'. Ὑποτακτικοὶ σύνδεσμοι

§ 125. Οἱ δὲ ὑποτακτικοὶ σύνδεσμοι εἰναι

1) Συγκριτικοὶ ἢ παραβολικοὶ (conj. comparativæ) ut, uti, ve-

lut, veluti, sicut, sicuti, tamquam, quasi, acsi (ώς, ὥσπερ), quemadmodum, quomodo (ὅν τρόπον, ώς), prout (καθάπερ), quam (μετὰ τὰ συγκριτικά, ἢ).

2) Συλλογιστικοί (conj. conclusivæ) quare, quamobrem, quade causa, quapropter, quocirca (οὖ ἔνεκκα).

3) Συμπερασματικοί (conj. consecutivæ) ut (ὦτε), ut non, quin (ώστε μή).

4) Τελικοί (conj. finales) ut (ἴνα), ne (ἴνα μή), neve, neu (καὶ ίνα μή), quo (δπως, ώς), quominus (ἴνα μή), quin (ἴνα μή, ίνα).

5) Χρονικοί (conj. temporales): cum ἢ quum ἢ quom, quando, ubi, ut, uti, dum (δτε, ἐν φ), ut primum, cum primum, simul, simulac, simulatque (εὐθὺς ώς, δμα), antequam, priusquam (πρὶν ἢ), postquam, posteaquam (ἀφ' οῦ), donec, dum, quoad, quamdiu, quatenus (ἐφ' δσον), quoties (δσάκις, δπότε), quandoquidem (δπότε δή).

6) Αἰτιολογικοί (conj. causales) quia, quod, cum ἢ quom ἢ quum, quoniam (διότι, ἐπειδή), quando (ἐπει ποτε), quandoquidem (ἐπειδή πέρ), si quidem (εἴγε).

7) Υποθετικοί (conj. conditionales) si (εἰ, ἐάν), sin (εἰδέ, ἐάν, δέ), sinon, nisi, ni (εἰ μή), si quidem (εἰ δή), dum, modo, simodo, dummodo (ἐάν μόνον), dummodo ne, modo ne, dum ne (ἐάν μόνον μή).

8) Ἐναντιωματικοί (conj. concessivæ) etsi, etiamsi, tametsi, quamquam, quamvis, quantum, vis, quamlibet, licet, cum ἢ quom ἢ quum, ut (εἰ καὶ, καὶ εἰ).

9) Ἐρωτηματικοί (conj. interrogativæ) utrum, utrumne (πότερον), an, anne, τὸ ἐγκλιτικὸν ne (ἢ, μήν, μή οὔν).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'. οσβί οσ (εαν) οσι

Ἐπιφωνήματα (interjectiōnes)

§ 126. Τὰ ἐπιφωνήματα εἰναι ἢ ἀναρθροί τινες φωναὶ ἢ λέξεις καὶ φράσεις λαθοῦσαὶ ἐπιφωνηματικὴν σημασίαν.

1) Κυρίως ἐπιφωνήματα

- α') χαράς io, iu, ha, he, hahahe, euðe, euax
 β') λύπης vae, heu, eheu, ohe, au, hei, pro
 γ') θαυμασμοῦ o, eu, ecce, hem, hui, aha, atat, papae
 δ') ἀποστροφῆς phui
 ε') εὐφημίας eia, euge
 στ') κλητικὰ hem, o, echo, ehōdum

2) Τοῦ 6' εἶδους ἄλλα μὲν εἰγαι δόνματα, οἷον pax (σιγά), indignum (αἰσχος), nefas (ψεῦ), miserum (οἴμαι, τάλας) ἄλλα δένματα, οἷον quæso, oro, precor, obsecro (πρὸς θεῶν), age, agīte, apage ἄλλα δὲ δόνματα θεῶν, οἷον Hercules, hercle, mehercules, mehercle ('Ηράκλεις).

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'

Παραγωγὴ (derivatio)

§ 127. Αἱ λέξεις εἰναι ἀπλαῖ ἢ σύνθετοι.

Αἱ ἀπλαῖ λέξεις εἰναι ἢ πρωτότυποι (verba primitiva) σχηματίζομεναι ἡμέσως ἐκ τῆς δίαι προσλήψεως τῶν δονοματικῶν ἢ δηματικῶν καταλήξεων, ἢ παράγωγοι (verba derivata) παραγόμεναι ἐκ τοῦ θέματος τῶν πρωτοτύπων ἢ ἄλλων παραγώγων διὰ προσλήψεως διαφόρων καταλήξεων, οἷον δίξα reg - πρωτότυποι rex (reg - s) (βασιλεύς), παράγωγοι regno (βασιλεύω), regālis (βασιλικός), regaliōlus (βασιλίσκος), regīna (βασίλισσα).

Αἱ παράγωγοι λέξεις εἰναι οὐσιαστικά, ἐπίθετα, δόνματα καὶ ἐπιρήματα.

ΣΗΜ. Περὶ τῶν παραγώγων ἐπιρρημάτων ἐγένετο λόγος ἐν τῷ κεφαλαίῳ ΚΑ.

§ 128. Παράγωγα οὐσιαστικά (substantiva derivata).

Ταῦτα παράγονται

α') Ἐκ τῶν δόνμάτων (substantiva verbalia).

Αἱ συνηθέστεραι καταλήξεις τῶν ἐκ ὥγμάτων παραγόμενων οὐσιαστικῶν εἰναι

1) or εἰς ἀμετάθλητον τὸ θέμα τοῦ ῥήματος προστιθεμένη καὶ παράγουσα οὐσιαστικὰ δηλοῦντα πρᾶξιν ἢ κατάστασιν π.χ. (amo) amor (ἔρως), (timeo) timor (φόβος)

2) or εἰς τὸ ὅπτιον προστιθεμένη μετὰ τὴν ἀποδολὴν τῆς καταλήξεως υἱοὶ καὶ σημαίνουσα τὸ δρῶν πρόσωπον π.χ. (amo) amator (ἔραστής), (vinco) victor (νικητής) θηλ. εἰς *trix π.χ. victrix (ἢ νικήτρια).

3) io καὶ us (γεν. us) εἰς τὸ ὅπτιον προστιθέμεναι μετὰ τὴν ἀποδολὴν τῆς καταλήξεως υἱοὶ καὶ σημαίνουσαι πρᾶξιν ἢ κατάστασιν π.χ. (lego) lectio (ἀνάγγωσις), (fleo) fletus (χλαυθμός).

ΣΗΜ. Σπανιώτεραι καταλήξεις τῆς αὐτῆς σημασίας εἰναι ἢ illa, ēla, īdo καὶ ium π.χ. (pingo) pictūra (ζωγραφία), (queror) querēla (μέμψις), (orior) orīgo (ἀρχή), (cupio) cupīdo (ἐπιθυμία), (gaudeo) gaudium (χαρά).

4) men καὶ mentum προστιθέμεναι εἰς τὸ θέμα τοῦ ῥήματος καὶ σημαίνουσαι τὴν ἐνέργειαν τοῦ ῥήματος ὡς πρᾶγμα ἢ ὡς μέσον, π.χ. (solor) solāmen (παραμύθιον), (fluo) flumen (ρεῦμα), (orno) ornamentum (κόσμημα), (blandior) blandimentum (κολακεῖα).

5) ūlum, būlum, culum εἰς τὸ θέμα τοῦ ῥήματος προστιθέμεναι καὶ σημαίνουσαι τὸ μέσον ἢ τὸ ὅργανον, σπανιώτερον δὲ τὸν τόπον π.χ. (vincio) vinculum (δεσμός), (sto) stabūlum (σταθμός), (veho) vehiculum (δχημα).

ΣΗΜ. Μέσον σημαίνει καὶ ἢ κατάληξις trum π.χ. (ato) aratrum (ἄροτρον).

6') Ἐξ ἐπιθέτων (substantiva nominalia)

Ταῦτα σημαίνουσι τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐπιθέτου, αἱ δὲ καταλήξεις αὐτῶν εἰναι

1) tas π.χ. (verus) verītas (ἀλήθεια), (liber) libertas (ἐλευθερία), (pius) piētas (εὔσεβεια), (vetus) vetustas (παλαιότης).

2) tūdo π.χ. (magnus) magnitūdo (μέγεθος), (similis) similitūdo (δημοιότης)

3) ia π.χ. (audax) audacia (τόλμη), (elēgans) elegantia (χορώφτης).

4) itia π.χ. (justus) justitia (δικαιοσύνη).

ΣΗΜ. Λίταν σπάνιαι εἰναι ἡ ἔδο καὶ monia π.χ. (dulcis) dulcēdo (γλυκύτης), (acer) acrimonia (δριψύτης).

γ') Ἐξ ἄλλων οὐσιαστικῶν (substantiva nominalia)

Τούτων αἱ καταλήξεις εἰναι

1) iūm ἥτις προστιθεμένη εἰς τὸ θέμα δνομάτων προσώπων σημαίνει συνάφειαν ἢ τὴν σχέσιν αὐτῶν π.χ. (collēga) collegium (έταιρία), (sacerdos) sacerdotium (ἱερατεία)

2) atus (γεν. us) ἥτις προστιθεμένη εἰς τὸ δνομα προσώπων σημαίνει τὸ ἀξίωμα ἢ τὸ ἐπάγγελμα π.χ. (consul) consulatus (δπατεία), (pontīfex) pontificatus (ἀρχιερωσύνη)

3) arium σημαίνουσα τόπον ἀθροίσεως ἢ σχέσιν π.χ. (columba) columbarium (περιστερεών), (semen) seminarium (φυτώριον)

4) ētum ἥτις προστιθεμένη εἰς δνόματα φυτῶν σημαίνει τόπον παράγοντα πληθὺν αὐτῶν π.χ. (quercus) quercētum (δρυμώγ), (oliva) olivētum (έλαιωγ)

5) Ille ἥτις προστιθεμένη εἰς δνόματα κτηγῶν σημαίνει τὸν σταθμὸν αὐτῶν π.χ. (bos) bovīle (βουστάσιον), (equus) equīle (ἴππωγ)

6) Iīna ἥτις εἰς πρόσωπα προστιθεμένη σημαίνει πρᾶξιν ἢ τὸν τῆς πράξεως τόπον π.χ. discipulus disciplina (παίδευσις), tonstrīna (κουρεῖον).

Εἰς τὰ ἔξ οὐσιαστικῶν παράγωγα καταλέγονται καὶ τὰ ὑποκοριστικὰ (deminutiva).

Τούτων καταλήξεις εἰναι

1) *H lus, la, lum προστιθεμένη ἢ ἀμέσως εἰς τὸ θέμα ἢ παρεμβαλλομένου τοῦ συγδετικοῦ φωνήντος ί (δ εἰς τὰ δνόματα τῆς α' κα δ' κλίσεως, ἢν τῷ θέμα τελευτῇ εἰς ί ἢ ε π.χ.

lapis (λίθος) θέμα lapid -, ὑποκ. lapid - lus, lapillus (λιθίδιον)

vox (φωνή) θέμα voc -, ὑποκ. vocula (μικρὰ φωνή)

caput (κεφαλή) θέμα capit -, ὑποκ. capitulum (κεφάλαιον)

gloria (δόξα) θέμα glori -, ὑποκ. gloriōla (δοξάριον)

filius (υἱός) θέμα fili -, ὑποκ. filiōlus (μικρὸς υἱός)

horreum (σιτοθολῶν) θέμα horre -, ὑποκ. horreōlum (μικρὸν σιτοθόλιον)

ΣΗΜ. "Οταν τὸ θέμα λήγῃ εἰς τὴν προσθήκην τῆς καταλήξεως lus, la, lum τὸ μὲν τὸ πάντοτε ἀφομοιοῦται πρὸ τοῦ I, τὸ δὲ τὸ ἐνίστε, puer (παῖς) θέμα puer -, ὑποκ. puer - la puella (κόρη)

liber (βιβλίον) θέμα liber -, ὅποι. liberlus libellus (μικρὸν βιβλίον)
corōna (στέφανος) θέμα coron - , ὅποι. corona corolla (στεφάνη)

Κατ' ἀναλογίαν τούτων ἐσχηματίσθησαν καὶ ἄλλα οἰον
asellus (ἀνάριον) ἐκ τοῦ asinus (ὄνος)
labellum (χειλάριον) ἐκ τοῦ labrum (χεῖλος)
ocellus (όφθαλμίδιον) ἐκ τοῦ oculus (όφθαλμὸς) κτλ.

2) Ἡ culus, cula, culum προστιθεμένη εἰς τὰ ὀνόματα τῆς γ' δ'
καὶ εἴ κλίσεως ἢ ἀμέσως εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἔνικου ἢ εἰς τὸ θέμα
μετὰ ἣ ἄγει συγδετικοῦ φωνήεντος π. χ.

frater (ἀδελφὸς) fratercūlus (ἀδελφίδιον)
opus (ἔργον) opuscūlum (μικρὸν ἔργον)
res (πρᾶγμα) rescūla (πραγμάτιον)
ignis (πῦρ) ignicūlus (μικρὸν πῦρ)
versus (στίχος) versiculus (ἀντὶ versuculus) (στιχίδιον)
pons (γέφυρα) ponticulus (γεφυρίδιον)

Πολλάκις, ώς καὶ ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ, σχηματίζονται ἐξ ὑποκορι-
στικῶν γένει ὑποκοριστικὰ π. χ.

auris (օὖς) auricūla (ώτειον) auricilla
puer (παῖς) puella (κόρη) puellula

§ Τὰ ὑποκοριστικὰ τηροῦσι συγήθως τὸ γένος τῶν πρωτοτύπων.

§ 129. Παράγωγα ἐπίθετα (adjectiva derivata)

Ταῦτα παράγονται

α') Ἐκ ρημάτων (adjectiva verbalia)

Τούτων καταλήξεις είναι

1) ūdus καὶ ūcus δηλοῦσαι ἐπιθετικῶς τὴν σημασίαν τοῦ ρήματος
π. χ. (caleo) calūdus (θερμός), (valeo) valūdus (ὑγιής), (amo) amī-
cus (φίλος), (pudeo) pudīcus (αἰδήμων)

2) ūlis καὶ būlis συγήθως σημαίνουσαι τὸ δυνατὸν γενέσθαι π. χ.
(amo) amabūlis (ἀγαπητός), (credo) credibilis (πιστευτός)

3) αχ σημαίνουσα κλίσιν π. χ. (pugno) pugnax (φιλόμαχος, μά-
χιμος), (mordo) mordax (δηκτικός).

ΣΗΜ. Σπανιώτεραι καταλήξεις είναι ἡ uss σημαίνουσα τὸ δυνατὸν γενέσθαι
ἢ ἔχουσα τὴν σημασίαν τῆς ἐνεργητικῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεστῶτος ἢ τῆς παθητικῆς
τοῦ παρακειμένου, π. χ. (conspicio· conspicuus (καταφανής), (assideo) assiduus
(ἐπικιελής), (irrigo) irriguus (κατάρρυτος) καὶ ἡ illus ἔχουσα τὴν σημασίαν τῆς
ἐνεργητικῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεστῶτος ἢ σημαίνουσα κλίσιν π. χ. (credo) credūlus
(εὔπιστος), (bibo) bibulus (φιλοπότης)

6') Έξ ούσιαστικῶν προσηγορικῶν καὶ κυρίων (adjectiva nominalia)

Τὰ ἀπὸ τῶν προσηγορικῶν ούσιαστικῶν παραγόμενα ἐπίθετα ἔχουσι τὰς ἑξῆς καταλήξεις.

1) eus, aceus, icius· αὗται σημαίνουσι συνήθως τὴν ὅλην π.χ. (aurum) aureus (χρυσοῦς), (ignis) igneus (πύρινος), (membrāna) membranaceus (διμεγώδης), (later) latericus (πλίνθινος)

2) ūnus καὶ ūnus· αὗται σημαίνουσι τὸ ἐκ τυνος πράγματος πρερχόμενον. Καὶ ή μὲν ūnus ἀναφέρεται μόνον εἰς φυτὰ καὶ δρυκτά, ή δὲ ūnus μόνον εἰς ἔμψυχα ὄντα π.χ. (fagus) fagūnus (φήγινος), (crystallum) crystallūnus (χρυστάλλινος), (equus) equūnus (ἴπιειος), (divus) divūnus (θεῖος).

3) ius, ūcus, ūlis, ūlis, ūvus, ūnus, ensis· αὗται σημαίνουσι τὸ ἀνήκον εἰς τι π.χ. (rex) regius (βασιλικός), (bellum) bellīcus (πολεμικός), (puer) puerilis (παιδικός), (rex) regālis (βασιλικός), (populus) populāris (δημοτικός), (aqua) aquatīlis (ἔνυδρος) aestas aestīvus (θεριγός), (mons) montānus (όρεινός), (forum) forensis (ἐγοραῖος)

4) arius· αὕτη σημαίνει τὸ ἀνήκον εἰς τι. Τὰ μετὰ τῆς καταλήξεως ταύτης ἐπίθετα κείνται ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀντὶ οὐσιαστικῶν καὶ σημαίνουσιν ἐπάγγελμα π.χ. (argentum) argentarius (τραπεζίτης), (ostium) ostiarius (θυρωρός)

5) ūsus καὶ lentus· αὗται σημαίνουσι πλησμονὴν π.χ. (periculum) periculōsus (κινδυνώδης), (fraud) fraudulentus (ἰπατηλός)

6) atus καὶ ai σπάνιαι ūtus καὶ ūtus· αὗται σημαίνουσι τὸν ἔχοντά τι π.χ. (barba) barbātus (πωγωνοφόρος), (pellis) pellītus (δερματοφορῶν), (cornu) cornūtus (κερασφόρος)

Τὰ δὲ ἀπὸ τῶν κυρίων δονομάτων παραγόμενα ἐπίθετα λήγουσιν

1) εἰς iānus· ταύτην ἔχουσι τὰ ἀπὸ δονομάτων ἀγδρῶν παραγόμενα ἐπίθετα π.χ. Cicero Ciceroniānus

ΣΗΜ. Σπανιώτεραι καταλήξεις εἰναι· ai ūnus καὶ ūnus π.χ. Sulla Sullanus Verres Verrinus.

2) ūcus καὶ σπανιώτερον ius· ταύτας ἔχουσι τὰ ἀπὸ ἑθνικῶν δομάτων παραγόμενα ἐπίθετα π.χ. Britannus Britanicus, Syrus Syrius

3) ensis, ūnus, ūnus καὶ as· ταύτας ἔχουσι τὰ ἀπὸ δονομάτων

πόλεων παραγόμενα ἐπίθετα π.χ. Cannae Cannensis, Florentia Florentinus, Roma Romānus, Arpīnum Arpīnas.

- γ') Ἐξ ἀλλων ἐπιθέτων. Ταῦτα εἰγαι οὐποκοριστικὰ
 parvus (μικρὸς) parvulus (μικκύλος)
 bellus (ώραῖος) bellulus (ἐπίχαρις)
 longus (μακρὸς) longulus (οὐπόμακρος), longiusculus (δλίγῳ μα-
 κρότερος)

- δ') Ἐξ ἐπιρρημάτων
 cras (αὔριον) crastinus (αὔριανδρος)
 hodie (σήμερον) hodiernus (σημερινὸς)
 semper (πάντοτε) sempiternus (παντοτινὸς)
 post (διπισθεν) posticus (διπισθιος)
 ante (πρό, ἔμπροσθεν) anticus (πρόσθιος), antiquus (ἀρχαῖος)

ΣΗΜ. Τὰ εἰς Ἰcus ἔαν μὲν παράγωνται ἐκ ρήμάτων καὶ ἐπιρρημάτων ἔχουσι τὸ
 i μακρόν: amīcus postīcus, ἀν δὲ ἐξ οὐσιαστικῶν ἔχουσι τὸ i βραχὺ: civīcus. Τοῦ-
 ναντίον τὰ εἰς Ἰlis ἔαν μὲν παράγωνται ἐκ ρήμάτων ἔχουσι τὸ i βραχύ: facīlis,
 ἔαν δὲ ἐξ ὀνομάτων ἔχουσι τὸ i μακρόν: civīlis.

§ 130. Παράγωγα ρήματα (verba derivata)

Ταῦτα παράγονται

- α') Ἐξ ὀνομάτων (verba nominalia)

bellum (πόλεμος)	bello (πολεμῶ)
laus (ἔπαινος)	laudo (ἔπαινω)
flos floris (ἄνθος)	floreo (ἄνθω)
finis (ὅριον)	finio (ὅριζω)

- β') Ἐξ ἀλλων ρήμάτων (verba verbalia)

Ταῦτα διακρίνονται

- 1) εἰς ἐναρκτικὰ (inchoativa ή incohativa) δηλοῦντα πρᾶξιν ἐν
 τῷ ἀρχεσθαι. Ταῦτα λήγουσιν εἰς sco καὶ τὰ ἀποθετικὰ εἰς scor ἀλλὰ
 τὴν κατάληξιν sco καὶ scor ἔχουσι μόγον εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ τοὺς
 ἐξ αὐτοῦ παραγομένους χρόνους, ἐν φεντε εἰς τὸν παρακείμενον καὶ τὸ
 ὅπτιον ἔχουσι τὰς καταλήξεις τῶν ρήμάτων, ἐξ ὧν παράγονται, οἷον
 inveterasco, inveteravi, inveteratum, inveterascere (ἔγγηράσκω) ἐκ τοῦ invetero, floresco, florui, florescere (ἀρχίζω γάνθω) ἐκ τοῦ
 floreo.

ΣΗΜ. Ἐναρκτικὰ παράγονται καὶ ἐξ ὀνομάτων, δτε ἔχουσι παρακείμενον εἰς.

αι, ἀγενούς οἷον duresco, durui, durescere (ἀποσκληροῦμαι) ἐκ τοῦ durus (σκληρός), εἴτις δὲ ἐξ ἀχρήστων θεμάτων, διε τὸ σχηματίζονται παρακείμενον εἰς νῦν καὶ ὑπτίους τοῦ τοῦ οἷον cresco, crevi, cretum crescere (ἀβέβανομαι).

2) εἰς θαμιστικὰ ἢ ἐπιτατικὰ (frequentativa ἢ intensitiva) δηλοῦντα συχνὴν ἐπανάληψιν ἢ ἐπίτασιν τῆς πράξεως. Ταῦτα κλινόμενα κατὰ τὴν α' συζυγίαν σχηματίζονται ἐκ τοῦ ὑπτίου μεταβολῆς τοῦ υπερεπαρέμφατον σχηματίζεται εἰς itare π.χ.

curro (τρέχω) cursum	θαμ.	cursare (περιτρέχω)
cano (ἀδω) cantum	»	cantare (ἀδω)
traho (ἔλκω) tractum	»	tractare (έλκυστάζω)
clamo (βοῶ) clamatum	»	clamitare (κραυγάζω)
rogo (ἐρωτῶ) rogatum	»	rogitare (διερωτῶ)

3) εἰς ἔφετικὰ (desiderativa) δηλοῦντα ἐπιθυμίαν. Ταῦτα παράγονται ἐκ τοῦ ὑπτίου μεταβολῆς τῆς καταλήξεως υπερεπαρέμφατον καὶ εἶναι τῆς δ' συζυγίας

edo (έσθιω) esum	έφ.	esurio (βρωσείω, ἐπιθυμῶ νὰ τρώγω)
emo (ώνοῦμαι) emptum	»	emturio (ώνησείω)
pario (γεννῶ) partum	»	parturio (ώδίνω)

4) εἰς ὑποκοριστικὰ (deminutiva). Ταῦτα σχηματίζονται διὰ τῆς καταλήξεως illo προσαρτωμένης εἰς τὸ θέμα τοῦ δήματος ἢ τοῦ ὑπτίου καὶ εἶναι τῆς α' συζυγίας π.χ.

cano (ἀδω) cantum	ὑποκ.	cantillo (ὑπάδω)
conscrībo (καταγράφω)	»	conscribillo (ἐπιγράφω)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΣΤ'.

Σύνθεσις (compositio)

§ 131. Αἱ σύνθετοι λέξεις (vocabula composita) εἶναι

1) Πρόθεσις μετά	οὐσιαστικοῦ interrex (μεσοθασιλεὺς)
	ἐπιθέτου permagnus (ὑπέρμεγας)
2) Ἐπίθετον μετά οὐσιαστικοῦ (magnus - animus) magnanīmus (μεγάθυμος)	ρήματος permitto (ἐπιτρέπω)
	ἐπιρρήματος persaepe (συχνότατα)

- 3) Ἀριθμητικὸν | ἀπόλυτον μετὰ οὐσιαστικοῦ (tres anni) triennium (τριετία)
                                 | τακτικὸν μετὰ ὥρματος (primus - capio) princeps (πρόκριτος)
- 4) Οὐσιαστικὸν μετὰ ὥρματος (aedes - facio) aedifico (αἰκαδομῶ)
                                 | οὐσιαστικοῦ (se - cura) securus (ἀσφαλής)
- 5) Ἀχώριστον μέριον μετὰ | ἐπιθέτου (in ἀρ. probus) imprōbus (φαῦλος)
                                 | ὥρματος dis - cēdo (ἀποχωρῶ)

§ 132. Αἱ συνθέσεις, αἵτινες εἰναι ἀπλαῖ παραθέσεις δύο λέξεων δυναμένων καὶ χωριστὰ γὰρ γράφωνται, καλοῦνται καταχρηστικαὶ συνθέσεις. Τοιαῦται εἰγαι

respublica (πολιτεία)
 maledīco (κακολογῶ)
 decemvīri (οἱ δέκαρχοι)

§ 133. Ἡ σύνθετος λέξις ἢ ἔξακολουθεῖ νὰ μένῃ οἷον μέρος λόγου εἰναι καὶ τὸ δ' συνθετικὸν αὐτῆς, οἷον mitto (πέμπω) permitto (ἐπιτρέπω), magnus, permagus, ἢ μεταβάλλεται εἰς ἐπίθετον, animus οὖσ. (ψυχὴ) magnanīmus ἐπίθ. (μεγάθυμος) fero ὥρμ. (φέρω) frugifer ἐπίθ. (καρποφόρος) cor cordis οὖσ. (καρδία) excors ἐπίθ. (μωρός).

§ 134. Μεταβολαὶ κατὰ τὴν σύνθεσιν

1) "Οταν τὸ α' συνθετικὸν εἰναι κλιτὸν μέρος λόγου, παραλαμβάνεται εἰς τὴν σύνθεσιν μόνον τὸ μέρος τοῦ θέματος, ὅπερ ἐν τῇ κλίσει μένει ἀμετάβλητον καὶ προσκολλᾶται ἀμέσως εἰς τὸ δ' συνθετικόν, ἀν τοῦτο ἀρχηται ἀπὸ φωνήνετος, παρεγνιθεμένου δὲ τοῦ συνδετικοῦ i, ἀν ἀρχηται ἀπὸ συμφώνου, οἷον

(magnus - animus) magnanīmus (μεγάθυμος)
 (arma - gero) armīger (δπλοφόρος)

2) "Οταν τὸ α' συνθετικὸν εἰναι πρόθεσις, δρίσταται τὰς κάτωθι μεταβολὰς

α') ἡ cum μεταβάλλεται εἰς com, con καὶ πρὸ φωνήνετος ἢ hi εἰς co ἢ ab εἰς ab, abs, a, au ἢ δὲ ex εἰς ex, ef, e π.χ. (cum - moveo) commoveo (συγκινῶ, τίθημι εἰς κίνησιν), (cum - tendo)

contendo (συντείνω), (cum - eo) coeo (συμπορεύομαι), (cum - habeo) cohibeo (συνέχω) abrumpo (ἀποθραύω), abscedo (ἀποχωρῶ), amitto (ἀποπέμπω), (ab - fero) aufero (ἀποφέρω) exeo (ἐξέρχομαι), (ex - fero) effero (ἐκφέρω), (ex - lego) eligo (ἐκλέγω).

6') "Οταν τὸ δὲ συνθετικὸν ἀρχηται ἀπὸ συμφώνου, συχνάκις γίνεται ἀφομοίωσις (assimilatio) τοῦ τελικοῦ συμφώνου τῆς προθέσεως πρὸς αὐτὸν π.χ.

(cum - laudo, conlaudo) collaudo (ὑπερεπαιγῷ)

(adfacio, adficio) afficio (διατίθημι)

(in - mortalis) immortalis (ἀθάνατος)

3) Τὰ μετὰ προθέσεως συντιθέμενα ὥρηματα ἢ μένουσιν ἀμετάβλητα: adscribo (προσγράψω), praecaveo (ψυλάττομαι) ἢ μεταβάλλουσι τὸ φωνῆγεν ἢ τὴν διφθογγον τῆς α' αὗτῶν συλλαβῆς

Μεταβάλλεται δὲ

α') Τὸ δὲ εἰς Ἡ, ἀλλ᾽ ὅταν ἀκολουθῶσι ὅνο σύμφωνα ἢ ὅταν προηγήται ἢ ἀκολουθῇ τ., τότε μεταβάλλεται εἰς τὸ π.χ.

cādo (πίπτω) concēdo (καταπίπτω)

spargo (σπείρω, ρίχνω) conspergo (καταρραίνω)

gradior (βαδίζω) ingrēdior (ἐμβαίνω)

6') Τὸ δὲ εἰς Ἡ π.χ.

ēmo (ἀγαράζω) redīmo (ἀντωνοῦμαι, λυτροῦμαι τινα)

prēmo (πιέζω) comprīmo (συμπιέζω)

γ') Ἡ διφθογγος αε εἰς Ἡ π.χ.

laedo (βλάπτω) adlīdo, allīdo (προσκρούω)

caedo (κόπτω) incēdo (ἐγκόπτω, ἐγχαράττω)

δ') Ἡ διφθογγος αυ εἰς τὸ π.χ.

claudio (κλείω) inclūdo (ἐγκλείω)

ΣΗΜ. Ὁμοίαν ἔχεισθένησιν τοῦ θεματικοῦ φωνήγεντος ἢ τῆς διφθόγγου ἐν τῷ πρώτῳ συλλαβῇ τοῦ δὲ συνθετικοῦ πάσχουσι πλὴν τῶν μετὰ προθέσεως συνθέτων ὥρημάτων καὶ ἀλλα σύνθετα π.χ.

caput (κεφαλή) occēput (ὅπισθοκράνιον)

tibia (τιλίδιον) - cano (ἄσω), tibīcen, tibīcīnis (αὐλητής).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

§ 135. Τὰ συνηθέστερα τῶν ἀνωμάλων ρήματων εἰναι τὰ κάτωθι.

A.

aboleo, abolēvi, abolītum, abolēre (*ἀφαγίζω*) Ἐναρκ. abolesco
(*ἀφανίζομαι*)

accendo, accendi, accensum, accendere (*ἀνάπτω*)

adolesco,adolēvi,adultum,adolescere (*αὐξάνομαι*)

ago, ēgi, actum, agēre (*ἄγω, πράττω*). Τὰ σύνθετα πλὴν τοῦ circumago, ēgi, actum, agere (*περιάγω*) καὶ perago, ēgi, actum, agēre (*ἐπιτελῶ*) σχηματίζονται εἰς igo, egi, actum, igēre, olov abīgo (*ἀπάγω*), exigo (*ἐξάγω*), dego ἀνευ ὑπέτου (διάγω), redigo (*ἐπανάγω*), subīgo (*ὑπάγω*), cogo (cum-ago), coēgi, coactum, cogere (*συνάγω, ἀναγκάζω*)

algeo, alsi, algēre (*ῥιγῶ*) Ἐναρκτ. algesco (*ψύχομαι*)

alo, alui, altum, alere (*τρέφω*)

amicio (ambi - jacio) amicui ἢ amixi, amictum, amicīre (*περιβάλλω*)

amplector (ambi - plecto) amplexus sum, amplecti^{περιθάλλω}

ango, anxi, anctum, angere (*ἄγχω, πνίγω*)

aperio (ab - pario) aperui, apertum, aperire (*ἀνοίγω*)

apiscor, aptus sum, apisci (*ἐπιτυγχάνω*). Σύνθ. adipiscor, adeptus sum, adipisci (*κατορθῶ*)

arceo, arcui, artum ἢ arctum, arcēre (*εἱργω*): τὰ σύνθετα σχηματίζονται εἰς erceo, ercui, ercītum, ercēre olov coerCEO (con - arceo) (*καθειργνύω*), exerceo (*ἀσκῶ*)

arcesso ἢ accesso, arcessīvi, arcessītum, arcessēre (*μεταπέμπομαι*)

ardeo, arsi, arsum, ardēre (*καίομαι*) Ἐναρκτ. ardesco (*καίομαι*)
Σύνθ. exardesco, exarsi, exarsum, exardescere (*ἐκκαίομαι*)

arguo, argui, argūtum (accusātum) arguēre (*ἐλέγχω*)

audeo, ausus sum, audēre (*τολμῶ*)

augeo, auxi, auctum augēre (*αὐξάνω*)

B.

bibo, bībi (bib̄tum), bibere (πίνω) Ὡς ὅπτιον λαμβάνεται μᾶλλον τὸ πότυ τοῦ ρήματος πότο, potāvi, potātum καὶ πότυ potare (πίνω)

C.

cādo, cēcīdi, cāsum, cadēre (πίπτω). Τὰ σύνθετα σχηματίζονται εἰς cīdo, cīdi, cāsum, cidere : occīdo (ob - cado) (δύω), incīdo (ἐμπίπτω), concīdo (καταπίπτω), decīdo (ἐκπίπτω)

cædo, cecīdi, cæsum, cædere (κόπτω). Τὰ σύνθετα σχηματίζονται εἰς cīdo, cīdi, cīsum, cidere : occīdo (ob - cædo) (φογεύω), concīdo (con - cædo) (συγκόπτω), incīdo (ἐγκόπτω, ἐγχαράττω)

cano, cecīni, cantum (cantātum) canēre (ἀδω). Τὰ σύνθετα σχηματίζονται εἰς cīno, cinui, centum, cinēre : concīno (con - cano) (συγκόδω, συμφωνῶ), præcīno (præ - cano) (προάδω)

capesso, capessīvi, capessītum, capessēre (δράττομαι)

cāpīo, cēpi, captum, capēre (λαμβάνω). Τὰ σύνθετα εἰς cipio, cēpi, ceptum, cipere : accipio (ad - capio) (δέχομαι), decipio (ἀπατῶ), præcipio (προλαμβάνω, παραινῶ), incipio (ἀρχομαι, ἐπιχειρῶ), percipio (καταλαμβάνω), recipio (ἀναλαμβάνω, ὑποδέχομαι), suscipio (ἀποδέχομαι)

careo, carui, carēre (στεροῦμαι)

carpo, carpsi, carpum, carpere (καρποῦμαι, δρέπομαι). Τὰ σύνθετα εἰς cerpo, cerpsi, cerptum, cerpere : discerpo (dis - carpo) (σπαράττω), decerpo (δρέπομαι), excerpo (ἐκλέγω)

cāveo, cāvi, cautum, cavēre (φυλάττομαι)

cēdo, cessi, cessum, cedēre (χωρῶ). Σύνθετα accedo (προσχωρῶ), antecedo (προχωρῶ, προέχω), concēdo (συγχωρῶ), decedo (ἀποχωρῶ, τελευτῶ), discedo (ἀπέρχομαι, χωρίζομαι), excedo (ἐξέρχομαι, ὑπερέχω), incedo (εἰσέρχομαι), procēdo (προχωρῶ), recedo (ἀναχωρῶ, χωρίζομαι), succedo (ὑπέρχομαι, διαδέχομαι τινα)

censeo, censui, censum, censere (ἡγοῦμαι, δοκεῖ μοι)

cerno, crēvi, crētum, cernēre (χρίνω). Σύνθ. decerno (διαγιγνώσκω), discerno (διακρίνω), secerno (χωρίζω)
cieo, cīvi, cītum, ciēre (κινῶ). Τὰ σύνθετα σχεδὸν πάντοτε κατὰ τὸ cio, cīre τῆς δ' συζυγίας
cingo, cinxi, cinctum, cingere (ζώνγυμα)
cīo, cīvi, cītum, cīre (κινῶ). Σύνθ. concio (συγκαλῶ), accio (προσκαλῶ)
claudio, clausi, clausum, claudēre (κλείω). Τὰ σύνθετα εἰς clūdo,
clūsi, clūsum, clūdere : conclūdo (συγκλείω), inclūdo (ἐγκλείω), exclūdo (ἀποκλείω), interclūdo (ἀποκλείω)
coalesco, coalui, coalītum, coalescēre (συγκαυξάνομαι)
cōlo, colui, cultum, colēre (γεωργῶ, θεραπεύω). Σύνθ. excōlo (ἐξεργάζομαι), incōlo (κατακῶ)
commīniscor, commentus sum, comminisci (ἐπινοῶ)
como, comsi (compsi), comtum (comptum) comēre (κομμῶ, κοσμῶ)
compesco, compescui, compescere (κολάζω)
complector (con - plecto), complexus sum, complecti (περιπλέκομαι)
consūlo, consūlui, consultum, consūlere (βουλεύομαι)
cōquo, coxi, coctum, coquēre (ἔψω, μαγειρεύω)
crēpo, crēpui, crepītum, crepāre (κροτῶ)
cresco, crēvi, crētum, crescēre (αὐξάνομαι)
cūbo, cubūi, cubītum, cubāre (κεῖμαι)
cumbo, cubui, cubītum, cumbēre (κλίνομαι) μόνον ἐν συνθέσει :
accumbo (ad - cumbo) (κατακλίνομαι), incumbo (ἐπερείδομαι), occumbo (ob-cumbo) (δύσμαι), procumbo (κατακλίνομαι, καταπίπτω), succumbo (ὑποκλίνομαι, κατακλίνομαι)
cupio, cupīvi, cupītum, cupēre (ἐπιθυμῶ). Ἐναρκτ. concupisco (ἐφίεμαι)
curro, cūcurri, cursum, currere (τρέχω). Σύνθετα accurro, accurrui
(accucurri), accursum, accurrere (προστρέχω), concurro
(συντρέχω, συμπίπτω), decurro (καταφεύγω, καταθέω), dis-
curro (διασπείρομαι), occurro (προστρέχω, ἀπαντῶ), pro-
curro (προστρέχω, ἔκτείνομαι), recurro (ἐπαγατρέχω, καταφεύγω), sucurro (ὑποδύομαι, βοηθῶ)

D.

deceo, decui, decere (ἀρμόζω). Ἀπρόσ. decet, decuit, decere (ἀρμόζει, προσήκει)

defendo, defendi, defensum, defendere (ὑπεράσπίζω)

delitesco, delitui, delitescere (ἀποκρύπτομαι)

dico, dixi, dictum, dicere (φράζω, λέγω). Σύνθ. edīco (κηρύττω, προλέγω), indīco (κηρύττω), interdico (ἀπαγορεύω), prae-dico (προλέγω, μαντεύομαι)

disco, dīdīci, discere (διδάσκομαι, μανθάνω)

divīdo, divīsi, divīsum, dividere (διαιρῶ)

do, dēdi, dātum, dāre (διδόναι). Τὰ σύνθετα μετὰ μονοσυλλάβου α' συνθετικοῦ σχηματίζονται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν εἰς do, dīdi, dītum dēre : abdo (κρύπτω), addo (προστίθημι), condo (κτίζω), dedo (παραδίδωμι), edo (ἐκδίδωμι), vendo (πωλῶ), παθ. veneo, perdo (ἀπόλλυμι), παθ. pereo, prodo (προδίδωμι), reddo (ἀποδίδωμι), triado (παραδίδωμι), credo (πιστεύω, δανείζω). τὰ δὲ λοιπὰ σύνθετα κατὰ τὸ ἀπλοῦν, circumdo, circumdēdi, circumdātum, circumdāre (περιβάλλω)

doceo, docui, doctum, docere (διδάσκω)

doleo, dolui, dolere (ἀλγῶ)

dōmo, domīi, domītum, domāre (δαμάζω)

dūco, duxi, ductum, ducre (ἄγω, ἡγοῦμαι). Σύνθετα adduco (προσάγω), conduco (συνάγω, μισθοῦμαι τι), deduco (κατάγω, ἀπάγω),educo (ἐξάγω, ἀνεγείρω), induco (εἰσάγω, ἐξαπατῶ), reduco (ἐπανάγω, προπέμπω), subduco (ὑφαιρῶ, ἀνασπῶ), traduco (μεταβιβάζω, διάγω).

E.

ēdo, ēdi, ēsum, edēre καὶ esse (ἔδομαι, ἔδήδοκα). Σύνθ. comēdo,

ὕπτιον comesum καὶ comedestum (καταβιβρώσκω)

egeo, egēre (στεροῦμαι). Σύνθ. indigeo (in - egeo), indi-gui, indigēre (στεροῦμαι, δέομαι)

emo, ēmi, emptum, emēre (ἀγοράζω). Σύνθ. adēmo (ἀφαιρῶ),

eximo (ἐξαιρῶ), dirimo (dis - emo) (διαιρῶ, χωρίζω), inter-

īmo (ἀφενίζω, φθείρω), coemo (συγωνοῦμαι), redimo (ἀντωνοῦμαι, λυτροῦμαι τινα, ἐργολαβῶ) ἀλλὰ demo (de - emo) dem (p) si, dem (p) tum, demere (ἀφκιρῶ), promo (pro - emo) prom (p) si, prom (p) tum, promere (ἐξαιρῶ, προσφέρω)

emungo, emunxi, emunctum, emungēte (ἀπομύτω)
experior, expertus sum, experīri (πειρῶμαι)
exūo, exūi, exūtum, exuēre (ἐξαιρῶ, ἀποδύω).

F.

facio, fēci, factum, facēre (ποιῶ), παθ. fio. Τὰ σύνθετα μετὰ πρόθεσεων καὶ τῶν ἀχωρίστων μορίων σχηματίζονται εἰς ficio, feci, fectum, ficēre, παθ. εἰς ficiar: afficio (διατίθημι), conficio (ἀποτελῶ), deficio (ἀπολείπω), efficio (καταπράττω), interficio (κτείνω), sufficio (ἐπαρκῶ), perficio (διαπράττομαι), praeficio (προτίτημι τινά τινος), proficio (προβάίνω, ὡφελῶ), reficio (ἀνακανίζω, ἀναφρώννυμι). Τὰ λοιπὰ σύνθετα σχηματίζονται ώς τὸ ἀπλοῦν καὶ ἔχουσιν ἐν τῷ παθητικῷ fio: calefacio, calefēci, calefactum, calefacēre (θερμαίνω) παθ. calefīo, patefacio (ἀνοίγω) παθ. patefīo, satisfacio (ἴκανος ποιῶ), adsuefacio (ἐθίζω) παθ. adsuefīo

fallo, fēfelli, falsum (deceptum) fallere (σφάλλω, ἀπατῶ, λανθάνω)
farcio, farsi, fartum ἢ farctum, farcīre, (σάττω, φράττω). Σύνθ.
refercīo, refersi, refertum, refercīre (πληρῶ), confercio
(πυκνῶ)

fāteor, fassus sum, fatēri (όμοιογῶ). Σύνθ. confīteor, confessus
sum, confitēri (καθομολογῶ, ἔξομοιογῶ), profiteor (ἐπαγγέλομαι)

fatisco, fatiscere καὶ fatiscor, fatisci (διαρρήγνυμαι, σχίζομαι,
καταπονοῦμαι). Σύνθ. defetiscor, defessus sum, defetisci
(ἀποκάμνω)

faveo, fāvi, fautum, favēre (εὔγοῶ)

ferveo καὶ fervo, servi καὶ ferbui, fervēre καὶ fervēre (ζέω, θερμός εἰμι)

fīdo, fīsus sum, fidere (πέποιθα). Σύνθ. confīdo (ἐμπιστεύομαι),
diffīdo (δυσπιστῶ)

figo, fixi, fixum, figere (*πήγνυμι*). Σύνθ. affīgo (*προσπήγνυμι*), perfīgo (*διατιτρώσκω*), transfīgo (*διατιτρώσκω, διακεντῶ*)
findo, fidi, fissum, findere (*σχίζω*)
fingo, finxi, fictum, fingere (*πλάττω*)
flecto, flexi, flexum, flectēre (*κάμπτω*)
fligo, flixi, flictum, fligere (*ἀράσσω, κρούω*). Σύνθ. afflīgo (*προσ-
αράσσω, καταβάλλω*), conflīgo (*συγκρούω*) ἀλλὰ proflīgo
(*καταβάλλω*) κατὰ τὴν α' συζυγίαν
fleo, flevi, fletum, flere (*κλαίω*). Σύνθ. defleo (*καταδακρύω*)
floreo, florui, florere (*ἄνθω*) Ἐναρκτ. floresco (*ἀρχίζω νάνθω*)
fluo, fluxi, fluxum, fluere (*ῥέω*). Σύνθ. affluo (*προσρέω, εὐπορῶ*),
confluo (*συρρέω, ἀθροίζομαι*), influo (*εἰσρέω*)
fodio, fōdi, fossum, fodēre (*δρύττω*). Σύνθ. effodio (*ἐξορύττω*),
perfodio (*διορύττω*)
fōveo, fōvi, fōtum, fovēre (*θερμαίνω, θεραπεύω*)
frango, frēgi, fractum, frangēre (*ρήγνυμι, θραύω*). Σύνθ. con-
fringo (*κατάγνυμι*), infringo (*κατακλῶ*)
frēmo, fremui, fremītum, fremēre (*βρέμω, γεγγύζω*)
frendo, frendui, frēsum καὶ fressum, frendere (*συντρίσω, βρύχω*)
frīco, fricūi, fricātum καὶ frictum, fricāre (*ψήχω, τρίσω τινὰ*)
frīgeo, frixi, frigēre (*διγῶ, ψυχρός εἰμι*)
frīgo, frixi, frixum καὶ frictum, frigēre (*φρύγω*)
fruor, fruītus ἢ fructus sum, frui (*καρποῦμαι, ἀπολαύω*)
fugīo, fūgi, fugītum, fugēre (*φεύγω*). Σύνθ. anfugio (*ἀποφεύγω*),
confagio (*καταφεύγω*), effugio (*διαφεύγω*)
fulcio, fulsi, fulsum, fulcīre (*ἔρείδω*)
fulgeo, fulsi, fulgēre (*ἀστράπτω*)
fundo, fūdi, fūsum, fundēre (*χέω, χύνω*). Σύνθ. circumfundō
(*περιχέω*), confundo (*συγχέω*)
fungor, functus sum, fungi (*ἐπιτελῶ*). Σύνθ. defungor (*ἀποτελῶ,
ἀπαλλάττομαι*), perfungor (*ἐπιτελῶ*).

G.

gaudeo, gavīsus sum, gaudēre (*χαίρω*)
gēmo, gemui, gemītum, gemēre (*στένω*)

gěro, gessi, gestum, gerěre (φέρω, πράττω)

gigno, genui, genitum, gignere (γεννῶ)

grādior, gressus sum, gradi (βαδίζω) Σύνθ. aggrēdior, aggressus sum, aggrēdi (προσβάλλω), congregdior (συναντῶ, συμβάλλω), egredior (ἐκβαίνω), ingredior (ἐμβαίνω), progredior (προβαίνω, προχωρῶ), transgredior (διαβαίνω, διεργαζόμενω).

H.

habeo, habui, habitum, habēre (ἔχω). Σύνθ. adhibeo, adhibui, adhibitum, adhibēre (χρῶμαι, προσφέρω), debeo (de - habeo, dehībeo) (δέψειω), diribeo (dis - habeo, dis - hībeo), diribui, diribitum, diribēre (διαχωρίζω τὰς ψήφους κατὰ τὴν διαλογήν), prohibeo (κωλύω), præbeo (præhabeo, præhibeo) (παρέχω)

hæreo, hæsi, hæsum, hærēre (ἔχομαι τινος, ἐμπέπηγα). Σύνθ. co-hæreo (ἔχομαι τινος, διαμένω)

haurio, hausi, haustum, haurīre (ἀντλῶ). Σύνθ. exhaustio (έξ-αντλῶ).

I.

imbuo, imbūi, imbutum, imbuēre (ἐμβάπτω)

incendo (in - cando), incendi, incensum, incendere (ἀνάπτω)

incesso, (in - cedo), incessīvi, incessere (δρμῶ)

indulgeo, indulsi, indulsum, indulgere (συγχωρῶ, χαρίζομαι)

induo, indūi, indūtum, induēre (ἐνδύω)

ingemisco, ingemui, ingemiscēre (ἐπιστενάζω)

inveterasco, inveterāvi, inveterascēre (γηράσκω)

irascor, irātus sum, irasci (δργίζομαι)

J.

jacio, jēci, jactum, jacēre (βίπτω, βάλλω). Τὰ σύνθετα σχηματίζονται εἰς icio (iicio), jeci, jectum, icere (iicere) : conicio ή coicio (συμβάλλω), abicio (ἀποβάλλω), adicio (προστίθημι), deicio (καταβάλλω), eicio (ἐκβάλλω), inicio (ἐμβάλλω), obicio (προβάλλω, παρέχω), proicio (προβάλλω, ἐκβάλλω), reicio (ἀνα-

θάλλομαι, ἀποθάλλω), subicio (ὑποθάλλω, ὑποκαθίστημι),
traicio (ὑπερθάλλω, διαθίσάζω)
jubeo, jussi, jussum, jubēre (χελεύω)
jungo, junxi, junctum, jungere (ζεύγνυμι). Σύνθ. conjungo (συ-
ζεύγνυμι, συνάπτω), adjungo (ἐπιζεύγνυμι, προστίθημι)
jūvo, jūvi, jūtum, juvare (βοηθῶ). Μετοχὴ μέλλ. juvatūrus. Σύνθ.
adjuvo (βοηθῶ).

L.

¹abor, lapsus sum, lābi (ἀλισθαίω, σφάλλομαι). Σύνθ. collabor
(καταπίπτω), delābor (κατολισθαίνω), dilabor (κατολισθαίνω,
καταρρέω), prolābor (κατολισθαίνω, ἔξοχέλλω)
lacesso, lacessīvi, lacessītum, lacessere (ἔρεθίζω)
lacio, laxi, lactum, lacēre (ἔφέλκω). — Σύνθ. allicio (ad-lacio) allexi,
allectum, allicere (ἔφέλκω), illicio, (in-lacio) (δελεάζω).
ἀλλὰ elicio (ex-lacio), elicui, elicitum, elicere (ἔξέλκω)
lædo, læsi, læsum, lædere (βλάπτω). Σύνθ. allido, allisi, allisum,
allidere (προσκρούω), elido (ἐπικρούω, ἐκθλίζω)
lambo, lambi, lambere (λείχω)
lateo, latui, latēre (λανθάνω)
lāvo, lāvi, lautum (lōtum) lavāre (λούω, νίπτω)
lēgo, lēgi, lectum, legēre (ἀναγινώσκω). Σύνθ. perlēgo (διαγιγνώ-
σκω), collēgo (συλλέγω), delēgo (αἴροῦμαι, διαλέγω) elēgo
(ἔξαιροῦμαι, ἐκλέγω). ἀλλὰ dilēgo, dilēxi, dilectum, dili-
gere (φιλῶ), neglēgo (ἀμελῶ), intellego (ἐννοῶ)
libet η libet, libuit η libitum est, libēre (ἀρέσκει)
liceo, licui, licitum, licēre (πωλοῦμαι)
liceor, licitus sum, licēre (ἀγοράζω, ὠνοῦμαι: ἐν δημοπρασίᾳ). Σύνθ.
polliceor, (pote - liceor), (ὑπισχνοῦμαι)
licet, licuit, η licitum est, licēre (ἔξεστι)
lingo, linxi, linctum, lingere (λείχω)
līno, līvi (lēvi), lītum, līnēre (ἀλείφω, χρείω). Σύνθ. oblīno (ἐπι-
χρίω)
linquo, līqui, lictum, linquēre (λείπω). Σύνθ. relinquo (κατα-
λείπω)

loquor, locūtus sum, loqui (λέγω, δμιλῶ). Σύνθ. collōquor (διαλέγομαι), elōquor (ἀγορεύω), oblōquor (ἀντιλέγω), adlōquor (προσαγορεύω)

luceo, luxi, lucēre (λάμπω, φέγγω)

lūdo, lūsi, lūsum, ludēre (παίζω). Σύνθ. elūdo (παίζων ἀφαιροῦμαί τι, ἔξαπατῶ), illūdo (ἔμπαίζω, χλευάζω)

lugeo, luxi, luctum, lugēre (πενθῶ, θρηνῶ)

lūo, lūi, lūtum, luēre (ἀποτίνω). Μέλλων τῆς μετ. luitūrus

M.

mando, mandi, (mandui, mandidi), mansum, mandēre (μασῶμαί τι)

maneo, mansi, mansum, manēre (μένω). Σύνθ. remaneo (διαμένω), permaneo (έμμενω)

medeor, sanāvi, medēri (ἰατρεύω)

mērēo, merui, merītum, merēre καὶ mereor, merītus sum, merēri (ἄξιός τινός εἰμι)

mergo, mersi, mersum, mergēre (βαπτίζω, καταδύω). Σύνθ. de-mergo (καταδύω), immergeo (καταδύω, ἐμβάπτω)

met̄or, mensus sum, met̄iri (μετρῶ). Σύνθ. dimetior (διαμετρῶ)

měto, messūi, messum, metēre (θερίζω)

metūo, metūi, metuēre (φοδοῦμαι)

mīco, micui, —, micāre (πάλλομαι, στίλθω). Σύνθ. dimīco, di-micavi (dimicui), dimicātum, dimicāre (διαμάχομαι), emīco (έξατσω, ἐκλάμπω)

mingo, minxi, minctum ἢ mictum, mingēre (օύρω)

minūo, minūi, minūtum, minuēre (ἔλαττω)

misceo, miscūi, mixtum ἢ mistum. miscēre (μείγνυμι)

misērēo, miserūi, miserītum, miserēre καὶ misereor, miserītus sum, miserēri (οἰκτείρω)

mitto, misi, missum, mittēre (πέμπω). Σύνθ. amitto (ἀποδάλλω), admitto (εἰσδέχομαι, ἐῶ) committo (συγάπτω, ἐμπιστεύω), demitto (καταπέμπω), emitto (ἀφίημι), immitto (ἐμβάλλω, ἐῶ), intermitto (διαλείπω, διακόπτω), omitto (ἀφίημι, ἐῶ), permitto (έπιτρέπω), præmitto (προαποστέλλω), præeter-

mitto (παραλείπω), promitto (ὑπισχνοῦμαι), remitto (ἀπο-
πέμπω), submitto (ὑποβάλλω, ὑποχορηγῶ), transmitto (δια-
βεβάζω, διαβαίνω)

molo, molui, mol̄tum, mol̄re (ἀλήθω, μύλλω)

mon̄o, mon̄i, mon̄tum, mon̄re (παραινῶ, ὑπομιμνήσκω). Σύνθ.

admoveo (παραινῶ)

mord̄eo, mōmordi, morsum, mord̄re (δάκνω)

mor̄or, mort̄us sum, mōri (ἀποθνήσκω.) Μετοχὴ μέλλ. mor̄-
turus

mōveo, mōvi, mōtum, mov̄re (κινῶ). Σύνθ. amoveo (ἀποκινῶ),

commoveo (κατακινῶ, ταράττω), permovo (δικινῶ), re-
moveo (ἀποκινῶ, ἀπελαύνω), submoveo (ἀπελαύνω, κωλύω)

mulc̄eo, mulsi, mulsum (multum), mulc̄re (θέλγω)

mulgeo, mulsi, mulsum (multum) mulḡre (ἀμέλγω)

N.

nanciscor (nanctus) nactus sum, nancisci (ἐπιτυγχάνω, κατορθῶ)

nascor, nātus sum, nasci (γεννῶμαι)

nēco, necāvi (necui), necatum (nectum) necāre (φονεύω). Σύνθ.
enēco (ἀποκτείνω)

necto, nexi (nexui), nexus, nectere (συνδέω, συνάπτω)

ningo (ninguo), ninxi, ninḡre (ninguere) (νίφω, χιονίζω). Συνή-
θως ἀπρόσωπον

nītor, nīsus (nixus) sum, niti (ἐρείδομαι). Σύνθ. innītor (ἐπερεί-
δομαι), obnītor (ἀντερείδομαι, διατείνομαι)

nōc̄eo, noc̄i, noc̄tum, noc̄re (βλάπτω)

nosco, nōvi, nōtum, nosc̄re (γιγνώσκω) ῥίζα gno. Σύνθ. ignosco
(in - gnosco) (συγγιγνώσκω) ἀλλὰ agnosco (ad - nosco),
agnōvi, agn̄tum, agnosc̄re (ἀναγνωρίζω), cognosco
(con - nosco) (καταμανθάνω), r̄cognosco (ἀναγνωρίζω)

nūbo, nupsi, nuptum, nub̄re (ὑπανδρεύομαι)

(nuo, nūi, nūtum, nūre) (νεύω). Μόνον ἐν συνθέσει : abnuo, με-
τοχ. μέλλ. abnuiturus (ἀπονεύω), adnuo (προσγεύω)

O.

oblīviscor, oblītus sum, oblivisci (ἐπιλανθάνομαι)

Δατινικὴ Γραμματικὴ

occūlo, occului, occultum, occulēre (*ἀποκρύπτω*)
offendo, offendī, offendūsum, offendēre (*προσκρούω*)
operio(*ob - pario*), operui, opertum, operīre (*καλύπτω*)
opp̄erior, opperītus (*oppertus*) sum, opperītri (*περιμένω*)
ordior, orsus sum, ordīri (*ἀρχομαι*). Σύνθ. exordior (*ἐξάρχομαι*)
orior, ortus sum, orīri (*ἀνατέλλω*). Μετοχή μέλλ. oritūrus, γε-
ρουγδιακὸν oriundus. Ὁ ἐνεστῶς τῆς ἑριστικῆς σχηματίζεται
κατὰ τὴν γ' συζυγίαν orior, orēris, orītur, orīmur. Σύνθ.
adorior (*προσβάλλω*), exorior (*ἀνατέλλω, ἀναφαίνομαι*), co-
orior (*ἐξοριῶ, ἀναφαίνομαι*).

P.

paciscor, pactus sum, pacisci (*συντίθεμαι, δμολογῶ*)
pando, pandi, passum (*pansum*), pandere (*πετάννυμι, ἀνοίγω*)
pango, p̄ep̄igi, pactum, panḡre (*συντίθεμαι, πήγγυμι*). Σύνθ.
compingo, compēgi, compactum, compingere (*συμπή-
γνυμι, συνάπτω*)
parco, ~~peperci~~ (parsi), parsuμ (*parcītum*), parcēre (*φείδομαι*)
pareo, parui, parītum, parēre (*φάίνομαι, ὑπακούω*). Σύνθ. appareo
(*ἐμφαίνομαι*)
pārīo, p̄ep̄eri, partum, parēre (*γεννῶ*). Μετοχή μέλλ. paritūrus.
Σύνθ. compērio, compēri, compertum, comperīre (*κατα-
μανθάνω*), reperio, repp̄eri, repertum, reperīre (*ἀνευρίσκω*)
pasco, pāvi, pastum, pascēre (*βόσκω*)
pātior, passus sum, pati (*πάσχω, ἀνέχομαι*). Σύνθ. perpētior,
perpessus sum, perpēti (*ἀνέχομαι, ὑπομένω*)
pāveo, pāvi, pavēre (*πτοεῦμαι, τρέμω*). Ἐναρκ. pavesco (*φο-
βοῦμαι*)
pecto, pexi, pexum, pectere (*κτενίζω*)
pello, p̄ep̄uli, pulsum, pellēre (*ἐλαύνω, ὠθῶ*). Σύνθ. appello,
appūli, appulsum, appellere (*προσελαύνω, προσορμίζω*),
compello (*συνωθῶ, παρορμῶ*), depello (*ἐπελαύνω, ἀποτρέπω*),
expello (*ἐξελαύνω, ἀποθάλλω*), impello (*ἐλαύνω, προτρέπω*),
propello (*προωθῶ, καταθάλλω*), repello, reppuli, repulsum,
repellere (*ἀπωθῶ*)

- pendeo, p̄pendi, pendere (*χρέμαμαι*). Σύνθ. impendeo, impen-
dere (*ἐπίκειμαι*)
- pendo, p̄pendi, pensum, pendere (*σταθμῶμαι*, *ζυγίζω*)
- percello, percūli percussum, percellere (*καταβάλλω*)
- p̄eto, petīvi, petītum, petere (*ζητῶ*, *αἰτοῦμαι*). Σύνθ. repēto
(*ἐπανέρχομαι*, *ἐπαναλαμβάνω*), appēto (*ἐφίεμαι*, *ἐξορμῶ*)
- pingo, pinxi, pictum, pingere (*ζψγραφῶ*)
- pinso, pinsi (pinsui), pinsum (pinsūtum, pistum), pinsere
(*πτίσσω*, *ἴγδιζω*)
- placēo, placui, placītum, placere (*ἀρέσκω*). Σύνθ. complaceo
(*ἀρέσκω*), perplaceo (*πάνυ ἀρέσκω*) ἀλλὰ displiceo (*ἀπαρέ-
σκω*)
- plango, planxi, planctum, plangere (*κόπτομαι*, *θρήνω*)
- plundo, plausi, plausum, plaudere (*χειροκροτῶ*)
- plecto, plexi, plexum, plectere (*πλέκω*)
- (pleo) ὡς ἀπλοῦν ἀχρηστὸν. Σύνθ. compleo, complēvi, complētum,
complēre (*πληρῶ*), expleo (*πληρῶ*), suppleo (*ἀναπληρῶ*),
impleo (*πληρῶ*, *ἐκτελῶ*)
- plīco, plicavi (plicui), plicātum (plicītum), plicāre (*πτύσσω*).
Σύνθ. complīco (*συμπτύσσω*), implīco (*ἐμπλέκω*), explīco
ἀναπτύσσω)
- plūo, plūi (plūvi), plūere (*ὕω*). συνήθως ἀπρόσωπον
- pōno, posūi, posītum, ponere (*τίθημι*). Σύνθ. antepōno (*προτί-
θημι*), compōno (*συντίθημι*, *καταπαύω*), depōno (*κατατί-
θημι*), dispōno (*διατίθημι*, *διατάττω*), expono (*ἐκτίθημι*, *ἀπο-
φαίνω*), impōno (*ἐπιτίθημι*, *ἐπιδάλλω*), oppōno (*ἀντιτίθημι*,
ἀντιτάττω), praepono (*προτίθημι*, *προτιμῶ*), propōno (*προ-
τίθημι*, *δηλῶ*)
- posco, poposci, postulātum, poscere (*ἀπαιτῶ*)
- prandēo, prandi, pransum, prandere (*ἀριστῶ*)
- prehendo (prendo), prehendi, prehensum, prehendere (*καταλαμ-
βάνω*). Σύνθ. comprehendo (*συλλαμβάνω*, *περιλαμβάνω*), de-
prehendo (*καταλαμβάνω*, *κατανοῶ*), reprehendo (*ἐπιλαμβά-
νομαι*, *φέγω*)
- prēmo, pressi, pressum, premere (*πιέζω*). Τὰ σύνθετα σχηματί-
ζονται εἰς prīmo, pressi, pressum, primere : exprimo

(ἐκπιέζω, ἐκφράζω), comprimo (συμπιέζω), opprimo (καταπιέζω), reprimo (υστέλλω)
proficiscor, profectus sum, proficisci (ἀπέρχομαι)
pungo, pūpūgi, punctum, pungere (κεντῶ, στίζω). Τὰ σύνθετα παρακείμενον punxi.

Q.

quæro, quæstīvi, quæstūm, quærere (ζητῶ, ἔρωτῶ). Τὰ σύνθετα εἰς quītro, quisīvi, quisītūm, quīrēre: acquītro (κτῶμα), conquītro (συνάγω), inquītro (ξναζητῶ)
quātio, quassi, quassum, quātēre (σείω, τινάσσω). Τὰ σύνθετα εἰς cutio, cussi, cussum, cutere, concutio (κατασείω), excutio (ἐκτινάσσω), incutio (ἐντείω, ἐμβάλλω), percutio (πλήττω τινά, ἀποκτείνω)
quēror, questus sum, queri (μέμφομαι)
quiesco, quiēvi, quiētūm, quiescēre (ἡσυχάζω).

R.

rado, rāsi, rāsum, radere (ξέω)
rapīo, rapui, raptum, rapēre (ἀρπάζω). Τὰ σύνθετα εἰς ripio, ripui, reptum, ripere: abripi (ἀφαρπάζω), arripi (ad - rapi) (ξναρπάζω), corripi (con - rapi) (συναρπάζω), eripio (ex - rapi) (ἐξαρπάζω), diripio (dis - rapi) (διαρπάζω)
rēgo, rexī, rectum, regēre (εύθυνω, διοικῶ). Σύνθ. corrīgo (διορθῶ), dirigo (dis - rego) (διευθύνω), erīgo (ἀνορθῶ), surgo (sub - rego, sur - rigo) surrexi, resurrectum, surgēre (ἀρθῶ, ἀνίστημι), pergo (per - rego), per · rexī, perrectum, pergēre (χωρῶ). Σύνθ. expergo (ἐξεγείρω). Ἐναρκτ. expergiscor (ἐξεγείρομαι)
rēor, rātus sum, rēri (νομίζω)
rēpo, repsi, reptum, repēre (ἔρπω). Σύνθ. arrēpo (ad - repo) (προσέρπω)
rīdeo, rīsi, rīsum, ridēre (γελῶ). Σύνθ. irrideo (σκώπτω, καταγελῶ)
rōdo, rosi, rosum, rodere (τρώγω)
rūdo, rudīvi, rudītūm, rudēre (όγκωμα, μυκῶμα)

rumpo, rūpi, ruptum, rumpere (ρήγνυμι, συντρίβω). Σύνθ. abrumpo (ἀπορρήγνυμι, παύω), corruimpo (διαφθείρω), erumpo (ἐκρήγνυμι, ἐκδογθῶ), irrumpo (εἰσπίπτω, παραβάνω), per-rumpo (διαρρήγνυμι)
ruo, rui, rūtum (ἄλλὰ ruitūrus), ruere (καταπίπτω) corruo (κατα-
πίπτω), diruo (κατασκάπτω, ἀφανίζω), obruo (καταχώννυμι,
ἀφανίζω).

S.

sæpio, sæpsi, sæptum, sæpīre (φράττω)
săl̄io, salăi, saltum, salīre (πηδῶ). Τὰ σύνθετα εἰς silio, silui,
sultum, silīre : exsilio (ἐκπηδῶ), desilio (καταπηδῶ), transil-
ilio (ὑπερπηδῶ)
sancio, sanxi, sanctum, sanctīre (κυρῶ)
sapio, sapīvi (sapui), sapēre (χυμὸν ἢ γεῦσιν ἔχω, συνετός εἰμι).
Τὰ σύνθετα sipio, sipui, sipēre : desipio (παραφρονῶ)
sarcio, sarsi, sartum, sarcīre (ἐπισκευάζω, ἀκοῦμαι)
scalpo, scalpsi, scalptum, scalpēre (γλάφω, σκαλίζω)
scando, scandi, scansum, scandēre (χναδίζω). Σύνθ. ascendo,
ascendi, ascensum, ascendēre (ἀναβαίνω), concendo (ἐπι-
βαίνω), descendō (καταβαίνω)
scindo, scidi, scissum, scindere (σχίζω). Σύνθ. rescindo (δια-
σχίζω, ἀκυρῶ)
scribo, scripsi, scriptum, scribere (γράψω). Σύνθ. conscribō (κατα-
γράφω, συγγράφω), describō (διαγράφω, διηγοῦμαι), inscribō
(ἐπιγράφω), præscribō (προγράφω, παραγγέλλω), proscrībo
(προγράφω, δημεύω)
sculpo, sculpsi, sculptum, sculpēre (γλύφω)
sēco, secui, sectum, secāre (τέμνω). Μετοχὴ μέλλ. secatūrus.
Σύνθ. desēco (ἐποτέμνω), inseco (ἐντέμνω)
sēdeo, sēdi, sessum, sedēre (κάθημαι). Τὰ μετὰ μονοσυλλάβου α'
συνθετικοῦ σύνθετα σχηματίζονται εἰς sideo, sēdi, sessum,
sidēre : assideo (παρακάθημαι), obsideo (πολιορκῶ), possi-
deo (κέκτημαι), insideo (ἐπικάθημαι). τὰ δὲ μετὰ δισυλλάβου
προθέσεως κατὰ τὸ ἀπλοῦν : circumsedeo (περικάθημαι)
sentio, sensi, sensum, sentīre (αἰσθάνομαι). Σύνθ. consentio

- (συμφωνῶ), dissentio (διαφωνῶ). Ἀποθ. assentior, assensus sum, assentiri (συγαινῶ)
sepelio, sepelīvi, sepultum, sepelīre (θάπτω)
- sum, s̄equi (ἐπομαι). Σύνθ. ass̄equor (καταλαμβάνω, τυγχάνω), consequor (ἐπομαι, τυγχάνω), exsequor (ἀκολουθῶ, ἐπίτελω), insequor (ἐπομαι, καταδιώκω), obsequor (ἐπομαι, πείθομαι), persequor (διώκω), prosequor (προπέμπω, ἀκολουθῶ), subsequor (ἐφέπομαι, ἀκολουθῶ)
- ro, s̄evi, s̄atum, serere (σπείρω) ἀλλὰ ins̄ero, ins̄evi, ins̄itum, inserere (ἐνσπείρω)
- s̄ero, serui, sertum, serere (πλέκω, εἱρω). Σύνθ. des̄ero (ἐγκαταλείπω), consero (συγείρω, συνάπτω)
- serpo, serpsi, serpentum, serpere (ἔρπω)
- s̄ido, s̄edi (s̄idi), sessum, sidere (καθέζομαι). Σύνθ. cons̄ido, cons̄edi, considere (καθέζομαι), ins̄ido (ἐπικαθέζομαι), poss̄ido (κτῶμαι)
- s̄ino, s̄ivi, s̄itum, sinere (ἀφήνω). Σύνθ. des̄ino (παύσομαι, λήγω)
- sisto, steti (st̄ti), st̄atum, sistere (ἴστημι τινα). Σύνθ. consisto, const̄iti, const̄itum, consistere (ἴσταμαι), desisto (καθίστημι, παύσομαι), exsisto (ἀναφαίνομαι, γίγνομαι), obsisto (ἀνθίσταμαι, παρίσταμαι), resisto (ἴσταμαι, ἀνθίσταμαι)
- soleo, solitus sum, solere (εἰωθα)
- solvo, solvi, solutum, solvēre (λύω, ἀποτίνω). Σύνθ. absolvo (ἀπολύω), dissolvo (διαλύω)
- sono, sonui, sonitum, sonare (ἡχῶ). Μετοχὴ μέλλ. sonatūrus
- spargo, sparsi, sparsum, spargere (σπείρω, πάσσω). Τὰ σύνθετα εἰς spergo, spersi, spersum, spergere: conspergo (καταρραίνω)
- sp̄cio, spexi, spectum, specere (σκοπῶ). Σύνθ. adspicio, adspexi, adspectum, adspicere (προσθλέπω), despicio (ὑπερορῶ, καταφρονῶ), conspicio (καθορῶ), respicio (ἀποθλέπω), inspicio (βλέπω εἰς τι, ἐπισκοπῶ), perspicio (διορῶ, κατανοῶ), prospicio (προορῶ, φροντίζω)
- sperno, spr̄evi, spr̄etum, spernere (καταφρονῶ)
- spondeo, sp̄pondi, sponsum, spondere (ἐγγυῶμαι). Σύνθ. respondeo, respondi, responsum, respondere (ἀποκρίνομαι)

- spūo, spūi, spūtum, spuēre (πτύω)
stātūo, statui, statūtum, statuēre (ἴστημι, ἰδρύομαι). Τὰ σύνθετα
εἰς stituo : restituo (ἀποκαθίστημι), constituo (καθίστημι,
ἰδρύω)
- sterno, strāvi, stratum, sternēre (στρώννυμι, στορέννυμι). Σύνθ.
prosterno (καταστορέννυμι, καταβάλλω)
- stinguo, stinxī, stinctum, stinguēre (σθέννυμι). Σύνθ. extinguo
(ἀποσθέννυμι), distinguo (διακρίνω, ποικίλλω), restinguo
(ἀποσθέννυμι)
- sto, stēti, stātūm, stārē (ἴσταμαι). Τὰ μετὰ δισυλλάβου προθέσεως
σχηματιζόμενα σύνθετα ἔχουσι παρακ. stēti· olov circumsto
(περίἴσταμαι) παρακ. circumstēti, τὰ δὲ μετὰ μονοσυλλάβου
stīti olov adsto (παρίσταμαι) παρακ. adstīti, consto (συγ-
ίσταμαι, τιμῶμαι) παρακ. constīti, praesto (προέχω, παρέχω)
πρκ. praestīti
- strepo, strepūi, strepītum, strepēre (ψοφῶ, θορυβῶ)
- strīdeo, strīdi, srīdēre καὶ strīdo, strīdi, strīdēre (σίζω, τρίζω)
- stringo, strinxī, strictum, stringere (σφίγγω)
- strūo, struxī, structum, strūere (σωρεύω, οἰκοδομῶ). Σύνθ. con-
struo (οἰκοδομῶ), exstruo (κατασκευάζω), instruo (παρα-
σκευάζω, παιδεύω)
- studeo, studui, studēre (σπουδάζω)
- suadeo, suāsi, suāsum, suadēre (πείθω). Σύνθ. persuadeo (κατα-
πείθω)
- suesco, suēvi, suētum, suescēre (ἐθίζομαι). Σύνθ. consuesco
(ἐθίζω τινά, εἰωθα), assuesco (ἐθίζομαι)
- sūgo, suxi, suctum, sugēre (βδάλλω, ἀπομυζῶ)
- sūmo, sumsi (sumpsi), sumtum (sumptum), sumēre (λαμβάνω).
Σύνθ. adsūmo (κατανάλισκω), consūmo (ἀγαλίσκω)
- suo, sui, sūtum, suēre (βάπτω, κατένω).

T.

- taceo, tacui, tacītum, tacēre (σιωπῶ). Τὰ σύνθετα εἰς ticeo, ti-
cui, ticēre ὅθεν ἐναρκτ. εἰς ticesco η̄ ticisco : reticeo (ἀπο-
σιωπῶ), reticesco, conticeo (σιγῶ), conticesco η̄ conti-
cisco

- tango, tētīgi, tactum, tangēre (ἐγγίζω, θιγγάνω). Τὰ σύνθετα εἰς
tingo, tīgi, tactum, tingere attingo (ἐφάπτομαι), contingo
(ἀπτομαι) Ἀπρόσωπα : obtingit, obtīgit καὶ contingit,
contīgit (ιυμδχίνει).
- tēgo, texi, tectum, tegēre (στέγω). Σύνθ. protēgo (προστατεύω),
detēgo (ἀποστεγάζω, ἀποκαλύπτω)
- temno, tem(p)si, tem(p)tum, temnēre (καταφρονῶ). Σύνθ. con-
temno (καταφρονῶ)
- tendo, tētendi, tentum, tendēre (τείνω). Σύνθ. contendō, con-
tendi, contentum, contendēre (συντείνω), portendo (por-
ro - tendo) (προηγμαίνω), ostendo, ostendi, ostentātum,
ostendēre (δεικνύω)
- tenēo, tenui, tentum, tenēre (κατέχω, κρατῶ). Σύνθ. attineo (ad -
teneo) attinui, attentum, attinēre (προτείνω, προσήκω),
obtineo (κατέχω, ἀντέχομαι), retineo (ἐπέχω, κωλύω),
abstineo (ἀπέχομαι), contineo (συνέχω), pertineo (διήκω),
sustineo (βαστάζω, ἀνέχομαι)
- tergeo καὶ tergo, tersi, tersum, tergēre καὶ tergēre (σμήχω,
σπογγίζω)
- tero, trīvi, trītum, terēre (τρίζω)
- terreo, terrui, terrītum, terrēre (φοβίζω τινά). Σύνθ. absterreo
(φέρω ἀποτρέπω τινά), deterreo (ἐκφεύγω, ἀποτρέπω), per-
terreo (καταπλήττω)
- texo, texui, textum texere (ύφαίνω). Σύνθ. retexo (χναλύω, δια-
λύω), praetexo (παρυφαίνω, προφασίζομαι)
- timeo, timui, timēre (φοβοῦμαι)
- tingo (tinguo), tinxi, tinctum, tingere (τέγγω, βάπτω)
- tollo, sustūli, sublātum, tollere (αἴρω)
- tondeo, tōtondi, tonsum, tondēre (κείρω)
- tōno, tonui, tonītum, tonāre (βροντῶ)
- torqueo, torsi, tortum, torquēre (στρέψω)
- torreo, torrui, tostum, torrēre (φρύγω, ξηραίνω)
- trāho, traxi, tractum, trahēre (σύρω, ἔλκω). Σύνθ. retrāho (ἐπα-
νάγω), extrāho, (ἐξέλκω, προάγω), abstrāho (ἀφαιρῶ), con-
trāho (ιυστέλλω)
- tremo, tremui, tremēre (τρέμω)

trībūo, tribūi, tribūtum, tribuēre (χπονέμω). Σύνθ. adtribuo
 (χπονέμω), distribuo (διατρῶ, διανέμω)
 trūdo, trūsi, trūsum, trudēre (ώθω)
 tueor, tuītus (tūtus, tutātus) sum, tuēri (τηρῶ). Σύνθ. contuēor
 (καθορῶ), intueor (προσβλέπω)
 tundo, tūtūdi, tūsum (tunsum), tundēre (χρούω, ἀράσσω)
 turgeo, tursi, turgēre (οἰδῶ, σφριγῶ).

U.

ulciscor, ultus sum, ulcisci (τιμωροῦμαι τινα)
 unguo (ungo), unxi, unctum, unguēre (ungēre) (χλείψω)
 urgeo, ursi, urgēre (ώθω)
 ȳro, ussi, ustum, urēre (καίω). Σύνθ. combūro (κατακαίω), in-
 uro (ἐγκαίω, ἐντυπῶ)
 ȳtor, ȳsus sum, ȳti (χρῶμαι). Σύνθ. abȳtor (καταχρῶμαι).

V.

vādo, vāsi, vāsum, vadēre (βαίνω, βαδίζω) Σύνθ. evādo (ἐκβαί-
 νω), invādo (ἐμπίπτω)
 valeo, valui, valēre (ἰσχύω, εῦ ἔχω)
 věho, vəxi, vectum, vehēre (δχω, φέρω). Σύνθ. convěho (συγκο-
 μίζω), inveho (εἰσκομίζω). Ἀποθ. vehor equo (ἱππεύω),—
 curru (δχοῦμαι ἐφ' ἀρματος), — navi (πλέω)
 vello, velli (vulsi), vulsum, vellēre (τίλλω)
 věnio, vēni, ventum, venīre (ἔρχομαι). Σύνθ. circumvenio (περι-
 ἔχω, κυκλῶ), advenio (προσέρχομαι), antevenio (προλαμ-
 βάνω), convenio (συνέρχομαι), evenio (ἐξέρχομαι, ἀπο-
 βαίνω), invenio (εὑρίσκω), pervenio (ἀφικνοῦμαι), subvenio
 (βοηθῶ)
 vereor, verītus sum, verēri (εὐλαβεῦμαι, φοδοῦμαι)
 vergo, versi, vergēre (κλίνω πρός τι μέρος)
 verro, verri, versum, verrēre (σαρῶ)
 verto, verti, versum, vertēre (στρέψω). Σύνθ. animadverto (προσ-
 ἔχω, καταγοῶ), avertō (ἀποτρέπω), converto (περιστρέψω,
 μεταβάλλω). Ἡμιἀποθετικὰ devertor, deverti, deverti (κα-

τάγομαι, καταλύω ἐν τῷ οἴκῳ τινός), revertor καὶ reverto
(ἐπιστρέφω)
veto, vetui, vetūtum, vetāre (ἀπαγορεύω)
vídeo, vídi, vísum, videre (δρῶ). Παθητ. videor, visus sum, vi-
deri (φαίγομαι).[¶] Σύνθ. invideo (φθονῶ), provideo (προορῶ),
φροντίζω)
vincio, vinxi, vinctum, vincīre (δένω)
vinco, víci, victum, vincēre (νικῶ). Σύνθ. convinco (ἐξελέγχω),
devinco (κατανικῶ)
víso, visi, visum, visēre (θεῶμαι, ἐπισκέπτομαι)
vivo, vixi, victim, vivēre (ζω)
volvo, volvi, volūtum. volvēre (συστρέφω)
vomo, vomui, vomītum, vomēre (ἔμω)
voveo, vōvi, vōtum, vovēre (εύχομαι).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'.

ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΥΤΩΝ

A'. "Οροι τῆς προτάσεως

§ 136. Οἱ κύριοι δροι τῆς προτάσεως καὶ ἐν τῇ λατινικῇ εἶναι
τὸ ὄποκείμενον (subjectum), καὶ τὸ κατηγορούμενον (praedicatum).

Τὸ ὄποκείμενον κυρίως εἶναι ἡ οὐσιαστικὸν ἡ προσωπικὴ ἀντωνυ-
μία, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἄλλο μέρος λόγου καὶ δλόκληρος πρότασις. Arbor
viret (τὸ δένδρον θάλλει)—Ego credo, tu dubitas (ἔγὼ πιστεύω,
σὺ ἀμφιβάλλεις)—Dulce et decōrum est pro patria mori (ἥδη καὶ
εὐπρεπές ἔστι τὸ ὑπὲρ πατρίδος θνήσκειν)—Qui peccat ebrius, luit
sobrius (ὅστις ἀμαρτάνει μεθύων, πληρώνει νήφων).

Τὸ κατηγορούμενον εἶναι ἡ ὁρμα (verbum finitum): arbor

floreū (τὸ δένδρον θάλλει) ἢ ἐπίθετον ἢ ἀλλο μέρος λόγου, ὅτε συνδέεται μὲ τὸ ὑποκείμενον διὰ τοῦ συγδετικοῦ (copūla) esse καὶ τῶν δμοίων: Discipulus sedulus est (δι μαθητής ἔστιν ἐπιμελῆς)—Deus est creator mundi (δι Θεός ἔστιν δημιουργός τοῦ κόσμου)—Vivere est laborare (ζῆν ἔστιν ἐργάζεσθαι) Nemo fit casu bonus (οὐδεὶς γίγεται ἐκ τύχης ἀγαθός)—Graecia nominatur mater artium (ἡ Ἑλλὰς καλεῖται μήτηρ τῶν τεχνῶν).

B'. Συμφωνία τῶν δρων τῆς προτάσεως

1) Τοῦ όντας

§ 137. Τὸ ρῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ πρόσωπου καὶ ἀριθμόν. Ego valeo, si vos valetis (ἔγω ὑγιαίνω, εὖσαίς ὑγιαίνητε)—Virtus manet, divitiae pereunt (ἥ ἀρετὴ μένει, δι πλοῦτος ἀπόλλυται).

ΣΗΜ. Ὅποκείμενον ἔνικὸν περιληπτικὸν συντάσσεται πολλάκις μετὰ πληθυντικοῦ ρήματος (constructio ad intellectum): Multitudo lapides conjiciebant (ἥ πληθὺς λίθους ἔβαλλον).

§ 138. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἰναι πλείονα τοῦ ἑνός, τὸ ρῆμα τίθεται ἥ κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμόν: Beneficium et gratia homines inter se conjungunt (ἥ εὐεργεσία καὶ ἥ χάρις τοὺς ἀνθρώπους πρὸς ἀλλήλους συνάπτουσι) ἥ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ πλησιεστέρου. Cibo et potionē fames sitisque depellitur (τῇ τροφῇ καὶ τῷ ποτῷ ἥ πεινα καὶ ἥ δίψα ἀποβάλλεται).

Ἐὰν τὰ ὑποκείμενα εἰναι διαφόρων προσώπων τὸ ρῆμα τίθεται ἐν τῷ πληθυντικῷ κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον πρόσωπον. Si tu et Tullia valetis, bene est; ego et suavissimus Cicero valemus (ἐὰν σὺ καὶ ἡ Τυλλία ὑγιαίνητε, ἔχει καλῶς ἔγω καὶ διῆδιστος Κικέρων ὑγιαίνομεν).

2) Τοῦ κατηγορουμένου

§ 139. Τὸ κατηγορούμενον, ἂν μὲν εἴγαι ἐπίθετον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν: Verae amicitiae semper terna sunt (αἱ ἀληθεῖς φιλίαι εἰσὶν αἰώνιαι). ἂν δὲ εἰναι οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ κατὰ πτῶσιν, τυχαίως δὲ κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν:

Thebae sunt oppidum Graeciae (αἱ Θῆβαι εἰσὶ πόλις τῆς Ἑλλάδος).

Ἐὰν δημως τὸ οὐσιαστικὸν ἔχῃ ἵδιαν κατάληξιν διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ ἵδιαν διὰ τὸ θηλυκὸν (substantivum mobile) οἷον magister (διδάσκαλος) magistra, rex (βασιλεὺς) regina, dominus (κύριος) domina, inventor (έφευρετής) inventrix, rector (κυβερνήτης) rectrix, adjutor (βοηθός, διπηρέτης) adjutrix, ἢ ἐὰν τὸ οὐσιαστικὸν εἴναι κοινὸν (substantivum commune) οἷον civis (πολίτης), custos (φύλαξ), dux (ἡγεμών), sacerdos (ἱερεὺς), τότε συμφωνεῖ ὡς τὸ ἐπίθετον, μὲν τὴν διαφορὰν διτὶ ἐὰν τὸ ὑποκείμενον εἴναι οὐδετέρου γένους τότε τὸ κατηγορούμενον substantivum mobile τίθεται κατὰ γένος ἀρσενικόν. Justitia est domina et regina omnium virtutum (ἢ δικαιοσύνη είναι ἡ κυρία καὶ βασίλισσα πασῶν τῶν ἀρετῶν).—Natura optima dux vitae est (ἢ φύσις δὲ ἀριστος δῆγηδος τοῦ βίου ἐστίν).—Tempus vitae magister est (δὲ χρόνος ἐστιν διδάσκαλος τοῦ βίου).

§ 140. "Οταν τὰ ὑποκείμενα είναι δύο ἢ πλείονα, τότε τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον"

1) Ἀναφέρεται εἰς ἐν μόνον τῶν ὑποκειμένων διτὶ τίθεται κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ γένος αὐτοῦ : Rex profectus est et regina (δὲ βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα ἀνεχώρησαν)—Oppida et agri vastati sunt (αἱ πόλεις καὶ οἱ ἄγροι ἐδηγώθησαν).

2) Ἀναφέρεται εἰς πάντα τὰ ὑποκείμενα διτὶ :

α') ἂν τὰ ὑποκείμενα είναι ἔμψυχα, τίθεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν καὶ κατὰ τὸ γένος αὐτῶν ἂν είναι δημοιογενῆ, κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον δέ, ἐὰν είναι ἑτερογενῆ : Platon et Aristoteles sapientes erant (δὲ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἦσαν σοφοί).—Pater et mater carissimi sunt (δὲ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ εἰσὶν προσφιλέστατοι)

β') ἂν τὰ ὑποκείμενα είναι ἔψυχα, τότε τὸ κατηγορούμενον τίθεται συνήθως κατ' οὐδέτερον γένος καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἢ κατὰ τὸ γένος αὐτῶν, ἐὰν είναι δημοιογενῆ : Secundae res, imperia, honores, victoriae fortuita sunt (ἢ εὐπραγία, τὰ ἀξιώματα, αἱ τιμαί, αἱ νίκαι τυχηρά εἰσιν) —Justitiae adjunctae sunt pietas, bonitas. liberaliras (τῇ δικαιοσύνῃ εἰσὶ συγημέναι ἡ εὐσέθεια, ἡ ἀγαθότης, ἡ ἐλευθερίάτης)

γ') ἂν τὰ μὲν τῶν ὑποκειμένων είναι ἔψυχα, τὰ δὲ ἔψυχα, τότε τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἢ κατὰ τὸ γέ-

νος τῶν ἐμψύχων ἢ κατ' οὐδέτερον γένος: Rex regiaque classis una profecti sunt (ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ βασιλικὸς στόλος ὅμοι ἀνεχώρησαν)—Naturā inimica sunt inter se libera civitas et rex (φύσει ἔχθρα εἰσὶ πρὸς ἄλληλα ἐλευθέρα πολιτεία καὶ βασιλεύς).

3) Τῶν ἀντωνυμιῶν

§ 141. Αἱ δεικτικαὶ καὶ αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι, δταν μὲν ἀναφέρωνται εἰς ὄνομα, συμφωνοῦσι πρὸς τοῦτο κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν, δταν δὲ ἀναφέρωνται εἰς δλόκληρον πρότασιν, τίθενται κατ' οὐδέτερον γένος. Ἀντὶ τοῦ quod ἔχομεν συγήθως id quod, δταν ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀναφέρηται εἰς δλόκληρον πρότασιν.

Ἡ δὲ πτῶσις αὐτῶν κανονίζεται ἐκ τῆς θέσεως, ἣν ἔχουσιν ἐν τῇ προτάσει, ἐν ἦν εὑρίσκονται.

Rex urbem hostium delevit; hanc diu obsederat (ὁ βασιλεὺς τὴν πόλιν τῶν πολεμίων κατέστρεψεν· ταύτην ἐπὶ μακρὸν εἶχε πολιορκήσει).—Litterae, quas heri ad me scripsisti, hodie mihi redditiae sunt (ἡ ἐπιστολὴ, ἣν χθὲς πρὸς ἐμὲ ἔγραψας, σήμερον μοι παρεδόθη) Urbs hostium, quod nemo speraverat, primo impetu capta est (ἡ πόλις τῶν πολεμίων, ὃ οὐδεὶς ἤλπιζε, διὰ τῆς πρώτης ἐφόδου ἐκυριεύθη). Timoleon, id quod difficilior putatur, multo sapientius tulit secundam quam adversam fortunam (Ο Τιμολέων, ὃ δυσχερέστερον νομίζεται, πολλῷ συνετώτερον ὑπέμεινε τὴν εύτυχίαν ἢ τὴν δυστυχίαν).

§ 142. Ἐν ἡ ἀντωνυμία ἀναφέρηται εἰς πλείονα τοῦ ἐνδος οὐσιαστικά, τότε τίθεται κανονικῶς κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμόν, ὃς πρὸς δὲ τὸ γένος αὐτῆς ἐφαρμόζονται οἱ ἐν τῇ § 140 ὡς πρὸς τὸ κατηγορούμενον λισχόντες κανόνες: Cæsar Helvetios oppida vicosque, quos incenderant, restituere jussit (δ Καῖσαρ διέταξε τοὺς Ἐλουητίους νὰ ἀποκαταστήσωσι τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας, ἃς εἶχον πυρπολήσει).—Noli divitias et honores, quae cadūca sunt, pluris aestimare quam virtutem (νὰ μὴ, ἐκτιμᾶς περισσότερον τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον καὶ τὰς τιμάς, ἀτινά εἰσι φθαρτά).

§ 143. Ὅταν εἰς τὴν δεικτικὴν ἡ ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν ἀποδίδεται κατηγορούμενον οὐσιαστικόν, τότε αὕτη καθ' ἔλξιν συμφωνεῖ πρὸς τὸ κατηγορούμενον. Idem velle atque idem nolle, ea (id) de-

mum firma amicitia est (τὸ αὐτὸ θέλειν καὶ τὸ αὐτὸ μὴ θέλειν, αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι ή ἀληθής φιλία).—Roma, quod (quae) est caput Italiae, ad Tiberim sita est (ἡ Ρώμη, ητις ἔστιν ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἰταλίας παρὰ τὸν Τίβεριν κεῖται).

~~~~~  
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'.

Σύνδεσις τῶν προτάσεων

§ 144. Αἱ προτάσεις συγδέονται πρὸς ἄλληλας η κατὰ παράταξιν (προτάσεις διμοταγεῖς): Ora et labora (προσεύχου καὶ ἐργάζου) η καθ' ὑπόταξιν (προτάσεις κύριαι η ἀνεξάρτητοι, ἔξηρτημέναι η δευτερεύουσαι): Edimus, ut vivamus, non vivimus, ut edamus (τρώγομεν, ἵνα ζῶμεν, δὲν ζῶμεν, ἵνα τρώγωμεν).

~~~~~  
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ'.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

I. Ἐπιθετικοὶ καὶ παραθετικοὶ προσδιορισμοί.

§ 145. Οἱ ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ (attribūta) εἶναι οἱ αὐτοὶ πρὸς τοὺς τῆς ἐλληνικῆς καὶ συμφωνοῦσι πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον, ώς τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον πρὸς τὸ ὑποκείμενον: Mala societas depravat bonos mores (η κακὴ συγχαναστροφὴ διαφθείρει τὰ χρηστὰ ηθη)—Miseros homines consolemur (τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους ζει παραχυμθῶμεν).

§ 146. Η παράθεσις (appositio) εἶναι η αὐτὴ πρὸς τὴν τῆς ἐλληνικῆς καὶ συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον, ώς τὸ αὐσιαστικὸν κατηγορούμενον πρὸς τὸ ὑποκείμενον. Antiqui poetae narrant Cerberum, canem inferorum, tria capita habuisse (οἱ παλαιοὶ ποιηταὶ διηγοῦνται δτὶ δ Κέρβερος, δ κύων τῶν χθονίων, τρεῖς κεφαλὰς ἔσχεν).

ΣΗΜ. Τὸ ρῆμα τῆς προτάσεως καὶ τὸ κατηγορούμενον συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον καὶ οὐχὶ πρὸς τὴν παράθεσιν· ἂν διμως ώς παράθεσις κυρίου ὄντος πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ χρησιμεύωσι τὰ προσηγορικὰ urbs, oppidum, civitas, τότε τὸ ρῆμα καὶ τὸ κατηγορούμενον συμφωνοῦσι πρὸς τὴν παράθεσιν:

Athenæ, civitas Achaiæ, ab Aristione Atheniensi Mithridati tradita est (αὶ Ἀθῆναι, πόλις τῆς Ἀχαΐας, ὅπο τοῦ Ἀθηναίου Ἀριστίωνος παρεδόθησαν τῷ Μιθρίδατῳ).

II Οἱ διὰ πνώσεων προσδιορισμοί.

A'. Ὄνομαστικὴ

§ 147. Ἡ ὄνομαστικὴ καὶ ἐν τῇ λατινικῇ τίθεται· ὡς ὑποκείμενού τῶν παρεμφατικῶν ῥημάτων, ὡς κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου, μεθ' οὗ συνάπτεται διὰ τοῦ ῥήματος esse καὶ ὡς προσδιορισμός. Vita rustica parsimoniæ et diligentia magistra est (ἡ ἀγροτικὴ ζωὴ εἶναι διδάσκαλος τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἐπιμελείας).

§ 148. Πλὴν τοῦ esse τίθενται ὡς συγδετικὰ καὶ δέχονται ὄνομαστικὴν τοῦ κατηγορουμένου καὶ τὰ ἔξῆς ῥήματα.

α') fieri (γίγνεσθαι), evadere (ἀποθαίνειν), existere (γίγνεσθαι), nasci (γεννᾶσθαι), manere (μένειν)

β') τὰ δοξαστικὰ videri, apparere (φαίνεσθαι), existimari, putari, haberri (νομίζεσθαι), judicari (χρίνεσθαι)

γ') τὰ κλητικὰ dici, vocari, appellari, nominari (καλεῖσθαι)

δ') τὰ προχειριστικὰ creari, designari, eligi (ἐκλέγεσθαι), declarari, renuntiari (ἀνακηρύττεσθαι) καὶ τὰ ὅμοια τούτοις.

Ex inimicis multi sæpe amici facti sunt (ἔξ ἔχθρῶν πολλοῖς πολλάκις φίλοι ἐγένοντο)—Lacrimæ auroræ ros putantur (τὰ δάκρυα δρόσος τῆς αὐγῆς νομίζονται)—Cicero in senatu pater patriæ appellatus est (ὁ Κικέρων ἐν τῇ συγκλήτῳ πατήρ τῆς πατρίδος ἐκλήθη)—Miltiades dux creatus est (ὁ Μιλτιάδης γέρεθη στρατηγός).

B'. Γενικὴ

I. Ἡ γενικὴ ύπετὰ τῶν οὐσιαστικῶν

§ 149. Ἡ γενικὴ οὐσιαστικοῦ ἢ ἀλλης λέξεως οὐσιαστικῶς λαμβάνομένης προσδιορίζουσα ἄλλο οὐσιαστικὸν εἶναι

1) Γενικὴ ὑποκειμενικὴ (genetivus subjectivus). Ἡ γενικὴ αὕτη δηλοῖ

α') τὸν κτήτορα, κάτοχον πράγματός τινος: domus regis (ὁ οἰκος τοῦ βασιλέως),—templum Jovis (ὁ ναὸς τοῦ Διὸς)

β') τὸν αὐτουργόν, τὸν αἴτιον τῆς πράξεως τῆς ὑπὸ τοῦ προσδιορίζομένου οὐσιαστικοῦ σημαινομένης : *Conjuratio nobilitatis* (ἡ συνωμοσία τῶν εὐγενῶν)—*Calamitates belli* (αἱ συμφοραὶ τοῦ πολέμου)—*Carmina Homeri delectant et docent* (τὰ ἔπη τοῦ Ὁμήρου τέρπουσι καὶ διδάσκουσι)

Ἡ γενικὴ αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς κτητικὴ (gen. possessivus)

ΣΗΜ. Ἡ γενικὴ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν *mei, tui, sui, nostri, vestri*, οὐδέποτε τίθεται ὡς γενικὴ ὑποκειμενική, ἀντ' αὐτῆς δὲ τίθενται αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι *meus, tuus, suus, noster, vester*. *Amicus noster discipulus est* (ὁ φίλος ἡμῶν εἰναι μαθητής)—*Parvus vester hortus plenus pomiferis arboribus est* (ὁ μικρὸς κῆπος ὑμῶν εἰναι πλήρης ὀπωροφόρων δένδρων). Οὖτω λέγεται καὶ μεῖα *causā, tuā causā κτλ.* (ἐξ αἰτίας μου, ἐξ αἰτίας σου κτλ.) καὶ οὐχὶ *causā mei, causā tui κτλ.* *Multa, quae nostrā causā nunquam faceremus, amicorum causā facimus* (πολλά, ἀτιναὶ ἐξ αἰτίας ἡμῶν αὕτῶν οὐδέποτε θὰ ἐπράττομεν, ἐξ αἰτίας τῶν φίλων πράττομεν).

2) Γενικὴ ἀντικειμενικὴ (gen. objectivus). Αὕτη δηλοῖ τὸ ἀντικείμενον εἰς ὃ μεταβαίνει ἡ ὑπὸ τοῦ ἑτέρου οὐσιαστικοῦ δηλουμένη ἐνέργεια. *Rex Leonidas propter magnum amorem patriæ semipiterna admiratione dignus est* (ὁ βασιλεὺς Λεωνίδας διὰ τὴν μεγάλην φιλοπατρίαν εἰναι ἀξιος αἰώνιου θαυμασμοῦ)—*Reverentia senum apud nullam gentem Graeciae tanta erat, quanta apud Lacedæmonios* (ὁ σεβασμὸς τῶν γερόντων εἰς οὐδὲν φῦλον τῆς Ἑλλάδος ἦτο τόσας, δοσας εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους). *Timor pœnæ improbos homines a scelere deterret* (ὁ φόδιος τῆς τιμωρίας ἀποτρέπει τοὺς πονηροὺς ἀπὸ τοῦ ἐγκλήματος).

Ἄντι τῆς ἀντικειμενικῆς γενικῆς τίθενται ἐνίστε αἱ προθέσεις *in, orga, adversus μετ' αἰτιατικῆς*. *Hannibal multa de fide sua et edio in Romanos commemoravit* (ὁ Ἀννίβας πολλὰ περὶ τῆς ἔαυτοῦ πίστεως καὶ τοῦ κατὰ τῶν Ῥωμαίων μίσους ὑπέμνησε)

ΣΗΜ. Αἱ γενικαὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν *mei, tui, sui, nostri, vestri* τίθενται κανονικῶς ὡς γενικὴ ἀντικειμενική. *Natura induit nobis amorem nostri* (ἡ φύσις ἐνέθαλεν ἡμῖν τὴν ἀγάπην ἡμῶν αὕτῶν).—Ἄντι αὕτῶν ἐνίστε γίνεται χρῆσις καὶ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν. *Mea invidia injusta est* (ὁ κατ' ἐμοῦ φθόνος εἰναι ἀδικος). ὅταν δημιως ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει πρόκειται νὰ δηλωθῶσιν ἀμφότεραι αἱ σχέσεις, ὑποκειμενικὴ καὶ ἀντικειμενικὴ δι' ἀντωνυμιῶν, τότε πρὸς δήλωσιν τῆς ἀντικειμενικῆς σχέσεως τίθεται πάντοτε ἡ γενικὴ τῆς προσωπικῆς. *Grata mihi*

est vehementer memoria nostri tua (σφόδρα εὐάρεστός μοι εἶναι ἡ σήμαντης ημέρα).

3) Γενική τῆς ιδιότητος (gen. qualitatis). Αὕτη δηλοῖ ιδιότητα ή ποιότητα τοῦ προσδιορίζομένου καὶ συνάπτεται κανονικῶς μετά τυcos ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ. Vir magnae auctoritatis consul designatus est (Ἄνδρας μεγάλου κύρους ἡρέθη ὅπατος)—Titus imperator facilitatis tantæ fuit et liberalitatis, ut nemini quidquam negaret (ὁ Τίτος ὁ αὐτοκράτωρ τοσαύτης φιλανθρωπίας καὶ ἐλευθεριότητος ὑπῆρξεν, ὥστε εἰς οὐδένα τι ἥρνειτο).

‘Η ιδιότης ἔκφέρεται καὶ κατ’ ἀφαιρετικὴν (§ 176.4) εἰς δῆλωσιν ὅμως ἀξίας, τάξεως, εἰδους, μεγέθους, σχέσεως τόπου καὶ χρόνου ἢ, ὅταν ὁ προσδιορισμὸς εἶναι ἀριθμητικόν, τίθεται μόνον ἡ γενική, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ ἀφαιρετική. Anulus magni pretii (δακτύλιος μεγάλης ἀξίας)—Homo inferioris ordinis (Ἄνθρωπος κατωτέρας τάξεως).—Titus imperator summæ liberalitatis fuit (Τίτος ὁ αὐτοκράτωρ μεγίστης ἐλευθεριότητος ὑπῆρξεν)—Navem inusitatæ magnitudinis in portu vidiimus (γαῦν ἀσυνήθους μεγέθους ἐν τῷ λιμένι εἴδομεν).—Iter unius diei (πορεία μιᾶς ἡμέρας).

4) Γενικὴ διαιρετικὴ (gen. partitivus). Αὕτη δηλοῖ τὸ δλον ἐξ οὗ μέρος τι λαμβάνεται καὶ τίθεται.

α') μετὰ τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρημάτων. Alexander seniores militum in patriam remisit (ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς πρεσβύτερους τῶν στρατιωτῶν εἰς τὴν πατρίδα ἀπέστειλεν).—Socrates omnium Graecorum sapientissimus fuit (ὁ Σωκράτης ὑπῆρξε πάντων τῶν Ἑλλήνων σοφώτατος).—Themistocles maximè omnium laudandus fuit (ὁ Θεμιστοκλῆς μάλιστα πάντων ἐπαινετέος ἐγένετο).

β') μετὰ τῶν λέξεων τῶν ἔχουσῶν ὄπως δήποτε ἀριθμητικὴν ἔννοιαν, ἢτοι τῶν κυρίως ἀριθμητικῶν, τῶν ἀντωνυμιῶν quis, uter, aliquis, alter, uterque, nemo, nullus κτλ., τῶν ἐπιθέτων solus, multi, pauci καὶ ἄλλων δμαίων λέξεων: Populus Romanus legem dedit, ut consulum alter ex plebe crearetur (ὁ Ρωμαϊκὸς λαὸς νόμον ἔθετο, ὁ ἔτερος τῶν ὑπάτων ἐκ τῆς πληθύσους νὰ ἐκλέγηται).—Nemo mortalium sine vitiis natus est (οὐδεὶς τῶν θυγητῶν ἀνευ κακιῶν ἐγεννήθη).

γ') μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν τῶν δηλούντων μέτρου, βάρος, πλήθος
Δατινικὴ Γραμματικὴ

οἰον modius, medimnus (μέδιμνος), libra (λίτρα), pondus (βάρος), talentum (τάλαντον), jugerum (πλέθρον), multitudo, vis, copia (πλῆθος) κτλ. Magna vis auri Romam allata est (μεγάλη ποσότης χρυσοῦ εἰς τὴν Ἄρωμην εἰσήχθη).

δ') μετὰ τῆς ὄνομαστικῆς καὶ αἰτιατικῆς τοῦ οὐδετέρου ἐπιθέτων τινῶν καὶ ἀντωνυμιῶν multum, plus, plurimum, minus, minimum, tantum, quantum, aliud, quid καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ συνθέτων, quod, id, idem, hoc, illud, istud, nihil οὖσιαστικῶς λαμβανομένων. Nihil omnium rerum melius quam omnis mundus administratur (οὐδὲν πάντων τῶν πραγμάτων ἀμεινον ἢ τὸ σύμπαν διοικεῖται).—Quantum incrementi Nilus capit, tantum spei in annum est (ὅσην αὔξησιν λαμβάνει ὁ Νεῖλος, τόση ἐλπὶς ὑπάρχει διὰ τὸ ἔτος).

ΣΗΜ. Μετὰ τῶν οὐδετέρων τούτων ὡς γενικὴ διαιρετικὴ τίθεται καὶ ἡ γενικὴ οὐδετέρων ἐπιθέτων τῆς δέ κλίσεως. Aliquid falsi (ψευδές τι)—Nihil novi (οὐδὲν νέον)—Tantum mali (τοσοῦτο κακόν).

ε') μετὰ τῶν ἐπιρρημάτων sat, satis (ἴκανῶς), abunde, affātim (ἀφθόνως), parum (δλίγον), nimis (λίαν). In Catilina erat satis eloquentiae, sapientiae parum (ἐν τῷ Κατιλίνᾳ ἦτο ἀρκετὴ εὐγλωττία, σύνεσις δλίγη).

στ') μετὰ τῶν τοπικῶν ἐπιρρημάτων ubi, ubique, ubicumque, quo, eo, hoc, nusquam, hic, huc κτλ. μεθ' ὅν συνήθως εὕρηνται αἱ γενικαὶ terrarum, gentium, loci ἢ locorum. Ubi terrarum sumus? (ποῦ γῆς ἐσμέν;) — Eo furoris progressus est (εἰς τοῦτο μανίας ἐλήλυθεν).

ΣΗΜ. 1. Ἀντὶ τῆς "γενικῆς διαιρετικῆς γίνεται χρῆσις τῶν προθέσεων ex, in, inter καὶ σπανιώτερον τῆς de μετὰ τῶν καταλλήλων πτώσεων ἐπὶ τῶν ἀριθμητικῶν, συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν. Crassus unus ex triumviris multo cupidior erat auri quam gloriae (ὁ Κράσσος ὁ εἰς ἐκ τῶν τριαρχῶν πολλῷ ἐπιθυμητικώτερος τοῦ χρυσοῦ ἢ τῆς δόξης ἦτο)—Inter omnes oratores Graecos clarissimus fuit Demosthenes (πάντων τῶν Ἑλλήνων ἡγιερῶν ὄνομαστότατος ἐγένετο ὁ Δημοσθένης).

ΣΗΜ. 2. Ἐκ τῶν δύο τύπων τῆς πληθυντικῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν οἱ μὲν nostri καὶ vestri τίθενται ὡς ἀντικειμενικὴ γενικὴ, ἢ δὲ nostrum καὶ vestrum ὡς διαιρετικὴ: Nemo nostrum vitiis liber est (οὐδεὶς ἡμῶν ἀπηλλαγμένος κακιῶν ἐστιν).

II Ἡ γενικὴ μετὰ τῶν ἐπιθέτων

§ 150. Ἡ γενικὴ μετὰ τῶν ἐπιθέτων εἰναι

1) Γενικὴ κτητικὴ (gen. possessivus). Ταύτην δέχονται τὰ ἐπίθετα *proprius* (ἴδιος) καὶ *sacer* (ἱερός). *Hominis est propria veri investigatio* (τοῦ ἀνθρώπου ἴδια εἰναι ἡ ἀνερεύνησις τοῦ ἀληθοῦς). — *Terra sacra omnium deorum est* (ἡ γῆ εἰναι ἱερὰ πάγτων τῶν θεῶν).

2) Γενικὴ τοῦ ἐγκλήματος (gen. criminis). Αὕτη τίθεται μετὰ τῶν ἐπιθέτων *reus* (ὑπόδικος), *noxius*, *sons* (ἔνοχος), *innoxius*, *insonus* (ἀθῷος), *suspensus* (ὑποπτος) κτλ. *Reus avaritiæ* (ὑπόδικος ἐπὶ πλεονεξίᾳ) — *Noxius conjurationis* (ἔνοχος συνωμοσίας).

3) Γενικὴ ἀντικειμενικὴ (gen. objectivus). Αὕτη τίθεται

α') μετὰ τῶν ἐπιθέτων τῶν σημαντικῶν ἐπιθυμίαν, ἐμπειρίαν, μνήμην, μετοχήν, πλησμονήν, ἐπιμέλειαν, ἐγκράτειαν, φειδὼ καὶ τῶν ἔναντιών τούτοις: *avidus*, *cupidus* (ἐπιθυμητικός), *studiōsus* (ἐπιμελής), *perītus* (ἐμπειρος), *imperītus* (ἀπειρος), *memor* (μνήμων), *immēmor* (ἀμνήμων), *compos* (ἐγκρατής), *impos* (ἀκρατής), *particeps* (μέτοχος), *expers* (ἀμέτοχος), *plenus* (πλήρης), *inops* (ἐγδεής), *parcus* (φειδωλὸς) κτλ. *Medicamentorum salutarium plenissimae sunt terræ* (αἱ γαῖαι εἰσὶ πλήρεις σωτηρίων φαρμάκων) — *Solus homo particeps rationis est* (μόνος δὲ ἀνθρωπὸς εἰναι μέτοχος τοῦ λογικοῦ) — *Homo probus acceptorum beneficiorum semper memor est* (δὲ καλὸς ἀνθρωπὸς εἰναι πάντοτε μνήμων τῶν ληγθεισῶν εὐεργεσιῶν) — *Omnes virtutis compotes beati sunt* (πάντες οἱ ἀρετῆς ἐγκρατεῖς (=ἐνάρετοι) εἰναι εὔτυχεῖς).

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν πλησμονῆς σημαντικῶν ἐπιθέτων π.χ. *refertus*, *confertus* (πλήρης), *vacuus* (κενός), *plenus* (πλήρης) συντάσσονται καὶ μετ' ἀφαρετικῆς: *Vita periculis referta est* (ἡ ζωὴ εἰναι πλήρης κινδύνων).

β') μετὰ τῶν μετοχῶν τοῦ ἐνεστῶτος τῶν μεταβατικῶν ὥρημάτων, δταν λαμβάνωνται ἐπιθετικῶς, δτε δηλοῦσι μόνιμον καὶ διαρκῆ ἴδιοτητα καὶ σχηματίζουσι παραθετικά. *Amans patriæ* (φιλόπατρις), — *Veritatis diligens* (φιλαλήθης): ἄλλως συντάσσονται κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ ὥρηματος ἦεις δὲ ἀνήκουσι. *Patiens frigus* (δὲ [ἐν ὠρισμένῃ] περιπτώσει ὑπομένων τὸ ψῦχος).

III. Ἡ γενικὴ μετὰ τῶν ὁρμάτων

§ 151. Ἡ γενικὴ μετὰ τῶν ὁρμάτων εἶναι:

1) Γενικὴ κτητικὴ (gen. possessivus). Ταύτην ἥτις κυρίως εἶναι γενικὴ κατηγορηματική, δέχονται τὰ ὁρμάτα esse καὶ fieri καὶ δηλοῖ εἰς ὃν ἡ εἰς δι τὸ ἀνήκει ἢ λιδάζει τι: *Imprōbi hominis est mendacio fallēre* (πονηροῦ ἀνθρώπου εἶναι διὰ τοῦ φεύδους νὰ ἀπατᾶ). — *Divitum sunt multi amici, pauperum pauci* (τῶν πλουσίων εἰσὶ πολλοὶ φίλοι, τῶν πενήτων δλίγοι). — *Omnia, quae mulieris fuerunt, viri fiunt dotis nomine* (πάντα, ὅσα ὑπῆρχαν τῆς γυναικός, γίγονται τοῦ ἀνδρὸς ὄντας προικός).

Ἐπὶ τῆς ἐννοίας ταύτης οὐδέποτε τίθεται ἡ γενικὴ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν *mei, tui, sui, nostri, vestri*, ἀλλὰ πάντοτε τὸ οὐδέτερον τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν *meum, tuum, suum, nostrum, vestrum*. *Tuum est nihil praeter virtutem in bonis ducere* (σόγι ἔστι πλὴν τῆς ἀρετῆς οὐδὲν ἐν τοῖς ἀγαθοῖς νὰ γομίζῃς).

2) Γενικὴ τοῦ ἐγκλήματος (gen. criminis). Αὕτη τίθεται μετὰ τῶν δικαστικῶν λεγομένων ὁρμάτων (*verba judicialia*): *accusare, incusare* (κατηγορεῖν, μέμφεσθαι), *arguere, insimulare* (ἐλέγχειν), *convincere, coarguere* (ἔξελέγχειν, ἀποδεικνύει τιγά ἔνοχον), *arcessere, citare* (ἐγκαλεῖν), *damnare, condemnare* (καταδικάζειν), *multcare* (ζημιοῦν), *obsolvere, liberare* (ἀθφώνειν) καὶ δηλοῖ τὸ ἐγκλημα δι' ἓ τις κατηγορεῖ, καταδικάζει κτλ. *Proditionis convictus est rex Pausanias* (δ βασιλεὺς Παυσανίας ἀπεδείχθη ἔνοχος προδοσίας) — *Romani Hannibalem injustitiæ et perfidiæ arguebant, quod cum Saguntinis bellum gereret* (οἱ Ῥωμαῖοι ἤλεγχον τὸν Ἀννίδαν δι' ἀδικίαν καὶ ἀπιστίαν, διότι ἐπολέμει πρὸς τοὺς Σαγουντηγούς).

Μετὰ τῆς γενικῆς ταύτης ἐνίστεται ἡ ἀφαιρετικὴ *crimine* (κατηγορία, ἐγκλήματι), *nomine* (ὄντας), *judicio* (κρίσει): *Multi damnati sunt crimine repetundarum* (πολλοὶ κατεδικάσθησαν κατηγορίᾳ κακώσεως τῆς ἐπαρχίας). Ἀντὶ δὲ τῆς γενικῆς δύναται νὰ τεθῇ ἡ de μετ' ἀφαιρετικῆς. *Dux accusatus est de proditione exercitus* (δ ἡγεμών κατηγορήθη ἐπὶ προδοσίᾳ τοῦ στρατοῦ).

Ἡ ποινὴ ἐκφέρεται κατ' ἀφαιρετικήν ἐπὶ τῶν ὁρμάτων δμως, *damnare, condemnare, absolvere, ἡ ποινή*, δταν ὀρίζηται διὰ τῆς.

λέξεως caput (κεφαλική ποινή), ἐκφέρεται συνηθέστερον κατὰ γενικήν. Miltiades capit is quidem non damnatus sed tanta pecunia multatus est, quantam solvere non poterat (διὰ Μίλτιάδης βεβαίως δὲν κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ἀλλ᾽ ἐπιμωρήθη διὰ τοσούτων χρημάτων, δσα δὲν ἤδοντα νὰ ἀποτίσῃ).

3) Γενικὴ τῆς ἀξίας ἡ τοῦ τιμήματος (gen. pretii).

Ως γενικαὶ τῆς ἀξίας μετὰ μὲν τῶν ὁγμάτων emere (ἀγοράζειν), redimere (ἀνταγοράζειν), vendere (πωλεῖν), venire (πωλεῖσθαι), locare (μισθοῦν), conducere (μισθοῦσθαι), stare, constare (τιμᾶσθαι), καὶ licere (πωλεῖσθαι ἐν δημοπρασίᾳ) τίθενται μόνον αἱ tanti, tantidem, quanti, pluris, minoris, olov : Tanti vendo, quanti emi (τοσούτου πωλῶ, δσον ἡγόρχσα).— Magis illa juvant, quae pluris emuntur (μᾶλλον εὐαρεστοῦσιν ἔκεινα, δσα πλείονος ἀγοράζονται) : μετὰ δὲ τῶν ὁγμάτων esse, fieri (ἀξίζειν), aestimare, ducere, facere, habere, pendere, putare (ἐκτιμᾶν) τίθενται αἱ magni (permagni), maximi, parvi, minimi, plurimi, nihilī ὡς καὶ αἱ γενικαὶ tanti, tantidem, quanti, pluris, minoris, olov Voluptatem virtus minimi facit (τὴν ἤδονὴν ἡ ἀρετὴ ἐλαχίστου λογίζεται).— Magni aestimamus fortitudinem illorum, qui patriæ ptæsidio fuerunt (μεγάλως ἐκτιμῶμεν τὴν ἀνδρείαν ἔκείνων, οἵτινες προστασία τῆς πατρίδος ἐγένοντο).

Ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει ἡ ἀξία δηλοῦται διὸ ἀφαιρετικῆς. Laboribus vendunt nobis omnia bona dei (τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰ γαθὰ οἱ θεοί) Πρᾶ. § 176. 3.

ΣΗΜ. Αἱ γενικαὶ tanti, tantidem, quanti, pluris, minoris τίθενται καὶ μετὰ παντὸς ὁγμάτος, ὅπερ λαμβάνει ἀνάγκην προσδιορισμοῦ τῆς ἀξίας, olov Quantum docet Chrysogonus? (πόσον διδάσκει ὁ Χρυσόγονος;)—Quanti constat? (πόσον τιμᾶται;)

4) Γενικὴ τοῦ ἀντικειμένου (gen. objectivus). Γενικὴν τοῦ ἀντικειμένου δέχονται τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικὰ ὁγματα meminisse, reminisci (ἐνθυμεῖσθαι) (ἄλλα recordari de aliquo ἐπὶ πρώσπου), oblivisci (ἐπιλανθάνεσθαι) καὶ τὰ ἀναμνησικὰ admonere, commonere, commonefacere (ἐναμιμηγῆσκειν) : Pater moriens filios admonuit, ne præceptorum suorum obliviscerentur (διὰ πατὴρ θνήσκων ὑπέμνησε τοὺς υἱούς, νὰ μὴ ἐπιλάθωνται τῶν ἑαυτοῦ παραχγγελμάτων) — Domine, memento Atheniensium (μέμνησο,

δέσποτα, Ἀθηναίων) — Veteris amicitiae te commonefacio (σὲ ὑπομιμήσκω τὴν παλαιὰν φιλίαν).

Ἄλλος ἔαν τὸ ἀντικείμενον τῶν μνήμης καὶ λήθης σημαντικῶν ὁμιλάτων εἶναι πρᾶγμα, δύναται νὰ τεθῇ καὶ κατ' αἰτιατικήν. Homo imprōbus aliquando cum dolore flagitia sua recordabitur (δ πονηρὸς ἄνθρωπός ποτε μετὰ λύπης θὰ ἐνθυμῆται τὰ αἰσχη του). Πάντοτε δὲ τίθεται κατ' αἰτιατικήν τὸ ἀντικείμενον τῶν μνήμης καὶ λήθης σημαντικῶν καὶ τῶν ἀναμνηστικῶν ὁμιλάτων, δταν τοῦτο εἶναι οὐδέτερον ἀντωνυμίας (id, hoc, illud...) η ἐπιθέτου (multa, omnia...) η μετοχῆς οὐσιαστικῶς λαμβανομένης (dicta, facta, mandata...). Discipulos id unum moneo, ut studia ament (τοὺς μαθητὰς τοῦτο μόνον παραινῶ, νὰ ἀγαπῶσι τὰς σπουδάς). — Memini facta majorum (ἐγθυμοῦμαι τὰ ἔργα τῶν προγόνων).

§ 152. Interest, refert

Τὸ ἀπρόσωπον ὅγμα interest (μέλει) συντάσσεται μετὰ γενικῆς τοῦ προσώπου ὅπερ ἐνδιαφέρεται : Regis interest (τῷ βασιλεῖ μέλει, δ βασιλεὺς ἐνδιαφέρεται). πάντοτε δμως ἀντὶ τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμίῶν τίθεται αἱ ἔνικαὶ ἀφικρετικαὶ τοῦ θηλυκοῦ τῶν κτητικῶν meā, tuā, suā, nostrā, vestrā : meā interest, tuā interest... (μέλει μοι, μέλει σοι... ἐνδιαφέρομαι, ἐνδιαφέρεσαι...)

Τὸ πρᾶγμα δι' ὃ τις ἐνδιαφέρεται ἔκφέρεται

α') δι' ὀνομαστικῆς οὐδετέρου ἀντωνυμίας; ducis hoc interest (τὸν ἡγεμόνα τοῦτο ἐνδιαφέρει)

β') δι' ἀπαρεμφάτου : ducis interest vincere (τὸν ἡγεμόνα ἐνδιαφέρει νὰ νικᾷ)

γ') δι' αἰτιατικῆς καὶ ἀπαρεμφάτου : ducis interest milites fortis esse (δ ἡγεμὼν ἐνδιαφέρει οἱ στρατιῶται νὰ εἶναι ἀνδρεῖοι)

δ') διὰ πλαγίας ἐρωτηματικῆς προτάσεως : ducis interest quid milites faciant (τὸν ἡγεμόνα ἐνδιαφέρει τὶ πράτουσιν οἱ στρατιῶται)

ε') σπανίως διὰ τοῦ ut (ne) καὶ ὑποτακτικῆς : ducis interest ut milites fortes sint (τὸν ἡγεμόνα ἐνδιαφέρει οἱ στρατιῶται νὰ εἶναι ἀνδρεῖοι).

Τὸ πόσον ἐνδιαφέρεται τις ἔκφέρεται

α') διὰ γενικῆς τῆς ἀξίας magni, permagni, parvi, tanti, quanti

β') δι' αἰτιατικῆς οὐδετέρου ἐπιθέτου η ἀορίστου ἀντωνυμίας multum, plus, plurimum, tantum, quantum, quid, aliquid, nihil

γ') δι' ἐπιρρήματος magnopere, magis, maxime, valde, vehementer, minus, minime, parum. Omnia civium^o maxime interesse debet patriam salvam esse (πάντες οἱ πολῖται τὰ μάλιστα πρέπει νὰ ἔνδιαφέρωνται νὰ είγαι ἀκεραία ἡ πατρίς).—Non multum nostra interest utrum amicus tuus in Italia an in Græcia sit (διλίγον ἔνδιαφέρεις ήμᾶς ἀν δ φίλος σου εἰναι ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἢ ἐν τῇ Ἑλλάδῃ).

Τὴν σύνταξιν τοῦ interest ἔχει καὶ τὸ refert (ἐνδιαφέρει) μὲ τὴν διαφορὰν δι τὸ γενικὴ τοῦ προσώπου δὲν εἰναι εὔχρηστος ἀλλ᾽ ἡ συντάσσεται πρὸς τὰς ἀφαιρετικὰς τοῦ, τυā... ἡ τίθεται ἀπολύτως ἐν τῷ λόγῳ. Magni mea refert quid prudentes homines de me judicent (πολὺ μὲ ἔνδιαφέρει τὶ φρονοῦσι περὶ ἐμοῦ οἱ φρόνιμοι ἀνθρώποι).— Quid refert? (τί ἔνδιαφέρει; ;)

Γ'. Δοτικὴ

I. Η δοτικὴ ἐπὶ τῶν δομάτων

§ 153. Καὶ ἐν τῇ λατινικῇ ἡ δοτικὴ πολλάκις δῆλοι τὸ πρόσωπον ἢ τὸ προσωπικῶς λαμβανόμενον πρᾶγμα διὰ τὸ διποτὸν γίνεται τι.

Ταύτης διακρίνονται τὰ ἔξης εἰδῆ :

1) Δοτικὴ κτητικὴ (dativus possessivus) μετὰ τοῦ ὅμιλος esse: Sunt mihi libri (ἔστι μοι βιβλία).— Una salus victis, nullam sperare salutem (μία σωτηρία ἔστιν εἰς τοὺς ἡττημένους, μηδεμίαν σωτηρίαν νὰ ἔλπιζωσιν).

Ἐν τῇ φράσει est mihi nomen ἢ cognomen, mihi datum est nomen ἢ cognomen, τὸ κύριον ὄνομα ἢ τὸ ἐπώνυμον ἐκφέρεται ἢ κατ' ὄνομαστικὴν ὥς παράθεσις πρὸς τὸ nomen, cognomen, ἢ κατὰ δοτικὴν καθ' ἔλξιν πρὸς τὴν ἀντωνυμίαν. Ei morbo nomen est avaritiae (τῇ νόσῳ ταύτη ὄνομά ἔστι φιλαργυρία).— Syracusis fons est aquae dulcis cui nomen Arethusa est (ἐν Συρακούσαις ἔστι πηγὴ γλυκέος ὕδατος, ἢ ὄνομά ἔστιν Ἀρέθουσα).

Ἐνίοτε δὲ ἂλλὰ μόνον ἐπὶ ἐπωνυμίων καὶ κατὰ γενικήν : Q. Metello cognomen Macedonici inditum est (τῷ Κ. Μετέλλῳ τὸ τοῦ Μακεδονικοῦ ἐπωνύμιον ἐπετέθη).

Κατ' ἀναλογίαν καὶ ἐν ταῖς φράσεσι dare, addere, indere, ponere, imponere, tribuere, dicere alicui nomen (cognomen) τὸ

κύριον ὄνομα τίθεται ἢ κατ' αἰτιατικὴν συμφωνοῦσαν πρὸς τὸ nomen ἢ κατὰ δοτικήν. Filius cui Ascanium (Ascanio) parentes nomen dixerunt (υἱὸς φίλος οἵ γονεῖς ἔθεντο ὄνομα).

2) Δοτικὴ χαριστικὴ ἢ ἀντιχαριστικὴ (dat. commodi et incommodi). Non scholæ sed vitæ discimus. quæ discimus (οὐχὶ χάριν τοῦ σχολείου ἀλλὰ χάριν τοῦ βίου μανθάνομεν, δια μανθάνομεν). — Quidquid peccamus, nobis peccamus (διτιδήποτε ἀμαρτάνομεν, πρὸς βλάβην ἡμῖν ἀμαρτάνομεν).

3) Δοτικὴ τῆς ἀναφορᾶς (dat. relationis) σπανία καὶ ἐν τῇ λατινικῇ : Caesar Gomphos pervenit, quod est oppidum primum Thessaliae venientibus ab Epiro (δι Καΐσαρα ἀφίκετο εἰς Γόμφους, οὗτις ἐστὶν ἡ πρώτη τῆς Θεσσαλίας πόλις τοῖς ἐξ Ἡπείρου ἐρχομένοις) (Πρᾶ. Ἐπίδαμνός ἐστι πόλις ἐν δεξιᾷ εἰσπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον).

4) Δοτικὴ ήθικὴ (dat. ethicus) ἐπίσης ἀσυνήθης ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ. Quid mihi Celsus agit? (τί μοι δι Κέλσος πράττει; πῶς μοι δι Κέλσος ἔχει :)

5) Δοτικὴ τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου (dat. auctoris). Τὸ ποιητικὸν αἴτιον διπέρ συνήθως ἐκφέρεται διὰ τῆς α, ab καὶ ἀφαιρετικῆς ἢ διὸ ἀπλῆς ἀφαιρετικῆς (πρᾶ. § 177.5) ἐκφέρεται κατὰ δοτικὴν συνήθως μὲν ἐπὶ τῶν συνθέτων χρόνων τοῦ παθητικοῦ ρήματος, κακονικῶς δὲ ἐπὶ τοῦ γερουνδιακοῦ. Mihi consilium jamdiu captum est (ὑπὲρ ἐμοῦ ἡ ἀπόφασις ἥδη πρὸ πολλοῦ ἐλήφθη). — Boni libri discipulis legendi sunt (ὑπὸ τῶν μαθητῶν καλὰ βιβλία πρέπει νὰ ἀναγινώσκωνται).

Καὶ ἐπὶ τοῦ γερουνδιακοῦ διμως τὸ ποιητικὸν αἴτιον ἐκφέρεται διὰ τῆς α, ab μετὸ ἀφαιρετικῆς, κυρίως μὲν ἐπὶ τῶν μετὰ δοτικῆς συντασσομένων ρήματων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀλλων πρὸς ἀποφυγὴν ἀμφιθολίας περὶ τὴν ἔνοιαν. Aguntur bona multorum civium, quibus est a nobis (ἀντὶ nobis) consulendum (διακινδυνεύουσι τὰ ἀγαθὰ πολλῶν πολιτῶν, διὰ τὰ ὅποια πρέπει ἡμεῖς νὰ φροντίσωμεν).

§ 151. Μετὰ δοτικῆς τοῦ ἐμμέσου ἀντικειμένου συντάσσονται τὰ ρήματα τὰ ἔχοντα τὴν ἔνοιαν τοῦ διδόναι, λέγειν, δεικνύαι καὶ τὰ δημοια (dare, tradere, tribuere, donare, dicere, narrare, nuntiare, monstrare...) Fabulam pueris narro (μῦθον τοῖς παισι διηγοῦμαι). — Erranti viam monstremus (τῷ πλανωμένῳ διεικνύωμεν τὴν ὁδόν).

Ἡ δοτικὴ αὕτη μένει καὶ ἐν τῇ παθητικῇ συντάξει : Sermo multis datus est, sapientia paucis (δὸς λόγος ἐδόθη εἰς πολλούς, η̄ σοφία εἰς ὀλίγους)

§ 155. Ρήματά τινα ἐν τῇ λατινικῇ συντάσσονται μετὰ δοτικῆς ἐνῷ τὰ ἀντίστοιχα ἐν τῇ ἑλληνικῇ συντάσσονται πρὸς αἰτιατικὴν ἢ λαμβάνουσιν ἄλλην σύνταξιν. Ταῦτα εἶναι

nocere (βλάπτειν τινὰ)	nubere (γυμφεύεσθαι τινα, ἐπὶ γυ-
blandiri (κολακεύειν τινὰ)	[γαικός)
mederi (ἰασθαι τινα)	prodesse (ώφελεῖν τινα)
obtrectare (διαβάλλειν τινὰ)	obesse (βλάπτειν τινὰ)
suadere (πείθειν τινὰ)	invidere (φθονεῖν τινι)
persuadere (καταπείθειν τινὰ)	maledicere (κακολογεῖν τινα)
studere (σπουδάζειν περὶ τι)	benedicere (εὖ λέγειν τινὰ)
supplicare (έκτενειν τινὰ)	malefacere (κακῶς ποιεῖν τινα)
parcere (φείδεσθαι τινος)	benefacere (εὖ ποιεῖν τινα)
favere (εὔγοειν τινι)	

Παραδείγματα

Homo probus nemini invidet (δὸς χρηστὸς ἀνθρωπος σύδένα φθονεῖ).—Medici omnibus morbis mederi non possunt (οἱ Ἰατροὶ δὲν δύνανται πάσας τὰς νόσους νὰ θεραπεύωσιν).—Bonis nocuit, qui malis pepercit (τοὺς ἀγαθοὺς ἔδλαψεν, δστις τῶν πονηρῶν ἐφείσθη).—Tempori parce (χρόνου φείδου).—Homines hominibus plurimum prosunt et obsunt (οἱ ἀνθρωποι τοὺς ἀνθρώπους πλείστον ὕφελοῦσι καὶ βλάπτουσιν).

Tὰ ρήματα ταῦτα ἐν τῷ παθητικῷ εἶναι εὐχρηστά μόνον ἀπροσώπως καὶ φυλάττουσι τὴν δοτικήν : Divitibus saepe invidetur (οἱ πλούσιοι πολλάκις φθονοῦνται).—Nunquam mihi persuadebitur animos esse mortales (οὐδέποτε θὰ πεισθῶ δτι αἱ ψυχαὶ εἶναι θνηταί).

§ 156. Tὰ ρήματα τὰ σύνθετα ἐκ τῶν προθέσεων ad, ante, cum, in, inter, ob, post, prae, sub καὶ super ἢ συντάσσονται μετὰ δοτικῆς ἢ ἐπαναλαμβάνεται ή πρόθεσις ἢ ἄλλη συνώνυμος μετὰ τῆς ἀρμοδίας πτιώσεως. Stipendium victis victores imponunt (φόρον τοῖς ἡττημένοις οἱ νικηταὶ ἐπιβάλλουσιν).—Natura sensibus rationem adjunxit (ἡ φύσις συνῆψεν εἰς τὰς αἰσθήσεις τὸ λογικόν).—In hac

vita nihil inest nisi miseria (ἐν τῇ ζωῇ ταύτη οὐδὲν ἔνεστιν εἰπὴ ἀθλιότης).

ΣΗΜ. Κανονικῶς ἐπαναλαμβάνεται ἡ πρόθεσις ἐπὶ τοπικῆς σχέσεως· ὅμοιως τὰ ἀπὸ τῶν προθέσεων ad, cum, in σύνθετα ρήματα προτιμώσι τὴν ἐπανάληψιν τῆς προθέσεως. Macedones ad imperium Graeciae adjunxerunt Asiam (οἱ Μακεδόνες εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑλλάδος προσέθεσαν τὴν Ἀσίαν).

§ 157. Τὰ ἐπόμενα ρήματα συντάσσονται ἡ μετὰ δοτικῆς τοῦ προσώπου καὶ αἰτιατικῆς τοῦ πράγματος ἢ μετὰ αἰτιατικῆς τοῦ προσώπου καὶ ἀφιερετικῆς τοῦ πράγματος:

aspergere, inspergere (προσράι-

exuere (ἐκδύειν)

[νειν, προσάπτειν)

induere (ἐγδύειν)

circumdare (περιβάλλειν)

intercludere (ἐποκλείειν)

circumfundere (περιχέειν)

impertire (μεταδιδόναι)

donare (δωρεῖσθαι)

Παραδείγματα.

Oppido fossam circumdare ἢ oppidum fossa circumdare (τάφρῳ περιβάλλειν τὴν πόλιν).—Ciceroni populus Romanus immortalitatem donavit (τῷ Κικέρωνι δὲ Ρωμαϊκὸς λαὸς τὴν ἀθηγασίαν ἐδωρήσατο).

Ἄξιοσημείωτος εἶναι ἡ σύνταξις interdicere alicui aqua et igni (ἀποκλείειν τινὰ διδατος καὶ πυρός).

§ 158. Ρήματά τινα λαμβάνουσιν ἄλλην σημασίαν συντασσόμενα μετὰ δοτικῆς καὶ ἄλλην μετ' αἰτιατικῆς

consulere aliquem (συμβουλεύεσθαι	consulere alicui (φροντίζειν περὶ τινος)

[τινα]

prospicere aliquid (προβλέπειν τι)	prospicere alicui } (φροντίζειν, προ-

provide |

cavere aliquem (φυλάττεσθαι τινα)

metuere |

timere | aliquem (φοβεῖσθαι τινα)

vereri |

cupere aliquid (ἐπιθυμεῖν τι)

provide	alicui } (φροντίζειν περὶ τινος)

cavere alicui (προνοεῖν περὶ τινος)

metuere |

timere | alicui } (φοβεῖσθαι δια-

vereri |

cupere alicui (εὖνοεῖν τινα)

Παραδείγματα.

Timeo Danaos et dona ferentis (φοβοῦμαι τοὺς Δαναοὺς καὶ δῶρα φέροντας).—Consulum erat saluti reipublicæ consulere

(τῶν ὑπάτων (έργον) ήτο νὰ φροντίζωσι διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πολιτείας).

§ 159. Τὰ δόγματα esse (εἰναι, χρησιμεύειν), dare (διδόναι, θεωρεῖν), ducere (ἄγειν, θεωρεῖν), mittere (πέμπειν), habere (έχειν, λογαριάζειν), relinquere (καταλείπειν), tribuere (νέμειν, λογαριάζειν), venire (ἔρχεσθαι), vertere (τρέπειν, θεωρεῖν) συντάσσονται μετὰ διπλῆς δοτικῆς, ἐξ ὧν ή μία δηλοῖ τὸ πρόσωπον εἰς ὃ δίδει, καταλείπει... τις, ή δὲ ἄλλη τὸν σκοπὸν δι' ὃν τις δίδει, καταλείπει... Somnus miseris et ægris solacio est (ὁ ὕπνος εἰς τοὺς δυστυχεῖς καὶ τοὺς ἀσθενεῖς εἰναι πρὸς παρηγορίαν).— Quod alio vitio vertis, id tibi laudi vertere noli (ὅπερ εἰς ἄλλον ἐλάττωμα θεωρεῖς, τοῦτο μὴ θεωρῆς ἔπαινον εἰς σεχυτόν).— Pausanias Atheniensibus auxilio venit (ὁ Παυσανίας ἥλθε πρὸς βοήθειαν τῶν Ἀθηναίων).

Ἡ δοτικὴ αὕτη τοῦ σκοποῦ (dativus finalis) δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἑλληνικήν.

II. Ἡ δοτικὴ ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων, ἐπιθετικῶν καὶ οὐδιαδτικῶν

§ 160. Δοτικὴν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἔννοίας αὐτῶν δέχονται τὰ κάτωθι ἐπίθετα.

α') Τὰ φιλίας ή ἔχθρας, ὡφελείας ή βλάβης σημαντικά : amicus (φίλος), inimicus (ἐχθρός), faustus (εὔνους), infestus (δυσμενής), utilis (ώφελιμος), inutilis (ἀνωφελής), contrarius, adversarius (ἐναντίος) κτλ. Cunctis esto benignus, nulli blandus (πᾶσιν ἔσο εὔμενής, οὐδενὸς κολακευτικός).— Nihil reipublicæ perniciosius est quam bella civilia (οὐδέν ἔστιν δλεθριώτερον τῇ πολιτείᾳ τῶν ἐμφυλίων πολέμων).

β') Τὰ ταυτότητος, δμοιότητος, ἴσοτητος καὶ συμφωνίας σημαντικά καὶ τὰ ἔναντια τούτων : similis (δμοιος), dissimilis (ἀνόμοιος), par (ἴσος), impar (ἀνισος), communis (κοινός), aequalis (ἡλικιώτης) κτλ. Nihil similius insano quam ebrius (οὐδὲν δμοιότερον τῷ μωρῷ η δ μεθύων).

γ') Τὰ προσεγγίσεως ή συγγενείας σημαντικά : vicinus (γειτονικός), affinis (δμορος), cognatus (συγγενής), familiaris (οἰκεῖος), propinquus (πλησιόχωρος), proximus (ἐγγύτατος). Ebrietas proxima est insaniæ (η μέθη πλησιαιτάτη ἔστι τῇ μωρίᾳ).

δ') Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀρμόζοντος καὶ μὴ ἀρμόζοντος :

idoneus, aptus (ἀρμόδιος), ineptus (ἀναρμόδιος) : Homo est idoneus omni arti (ὁ ἀνθρωπός ἐστιν ἐπιτήδειος πρὸς πᾶσαν τέχνην).

Kai τὰ ἐπιρρήματα τὰ ἔχοντα ἔννοιαν παρεμφερῆ πρὸς τὰ ρηθέντα ἐπίθετα η ἐξ αὐτῶν παραγόμενα συντάσσονται μετὰ δοτικῆς. Convenienter naturae vivere (όμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν).—Obviam ire hostibus (ἀπαντᾶν τοῖς πολεμίοις).

ΣΗΜ. 1. Πολλὰ τῶν ἀνωτέρω ἐπιθέτων (affinis, propinquus, amicus, inimicus, familiaris, cognatus, communis, adversarius κτλ.) οὐσιαστικῶς λαμβανόμενα συντάσσονται καὶ μετὰ γενικῆς κτητικῆς. Dolor esse videtur acerrimus virtutis adversarius (ἡ ὁδύνη φαίνεται ὅτι εἰναι δεινότατος τῆς ἀρετῆς ἀντίπαλος). Tὸ similiς καὶ dissimilis κακονικῶς συντάσσονται μετὰ γενικῆς, ἢν αὕτη δηλοὶ πρόσωπον η εἰναι ή γενικὴ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν mei, tui, sui, nostri, vestri : Frater mei dissimilis est (δ ἀδελφός ἀνόμοιός μου ἐστιν).

ΣΗΜ. 2. Τὰ ἐπίθετα propior (ἐγγύτερος) καὶ proximus (ἐγγύτατος) κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν πρόθεσιν prope συντάσσονται συνηθέστερον μετ' αἰτιατικῆς η μετὰ δοτικῆς, τὰ δὲ ἐπιρρήματα proprius (ἐγγύτερον) καὶ proxime (ἐγγύτατα) κακονικῶς μετ' αἰτιατικῆς. Urbs proxima montem (πόλις πλησιαίτη τῷ ὅρε).—Filius sedebat proxime patrem (δ οἰδέ ἐκάθητο πλησιαίτατα τοῦ πατρός).

ΣΗΜ. 3. Τὰ ἐπίθετα aptus, idoneus καὶ utilis δέχονται πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ πάντοτε τὴν αἱ μετ' αἰτιατικῆς. Homo ad nullam rem idoneus (ἀνθρωπός πρὸς οὐδὲν ἐπιτήδειος).—Oculi sunt nobis utiles ad visum (οἱ ὀφθαλμοὶ εἰναι εἰς ἡμᾶς ὡφέλιμοι διὰ τὴν ὄρασιν).

§ 161. Οὐσιαστικὰ μετὰ δοτικῆς συντάσσομενα εἰναι ἐλάχιστα ρηματικὰ παραγόμενα ἐκ τῶν μετὰ δοτικῆς συντάσσομένων ρημάτων : Obtemperatio legibus (ὑπακοή τοῖς νόμοις).—Invidia victoribus (δ κατὰ τῶν νικητῶν φθόνος).

Δ'. Αἰτιατικὴ

I. Ἡ αἰτιατικὴ ως ἄμεσον ἀντικείμενον

§ 162. Ἡ αἰτιατικὴ τίθεται, ως καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, ως ἄμεσον ἀντικείμενον τῶν μεταβατικῶν ρημάτων (verba transitiva). Milites patriam defendunt (οἱ στρατιῶται ὑπερασπίζουσι τὴν πατρίδα).—Ventus navigationem impedit (δ ἀνεμος ἐμποδίζει τὴν ναυσιπλοΐαν).

Μεταβαλλομένης τῆς ἐνεργητικῆς συντάξεως εἰς παθητικήν, η μὲν

αίτιατική τοῦ ἀντικειμένου μεταβάλλεται εἰς δημοσιαστικήν, ή δὲ δημοσιαστική τοῦ ὑποκειμένου εἰς ἀφαιρετικήν ἀπλῆν μὲν ἐπὶ ἀψύχων, μετὰ τῆς προθέσεως δὲ α, ab ἐπὶ ἐμψύχων. Vento navigatio impeditur.—Patria defenditur a militibus.

§ 163. Ρήματά τινα ἀμετάβατα λαμβάνονται ἐνίστε ὡς μεταβατικὰ καὶ συντάσσονται κατ' αἰτιατικήν. Ταῦτα εἰναι

α') Τὰ σημαίνοντα ψυχικὴν διάθεσιν ἢ ἔκδήλωσιν ψυχικῆς διαθέσεως: dolere (ἀλγεῖν), lugere (πενθεῖν), mærere (λυπεῖσθαι), flere (κλαίειν), gemere (στεγάζειν), lamentari (δούρεσθαι), queri, conqueri (παραπονεῖσθαι), horrere, reformidare (τρέμειν), fastidire (σικχαίνεσθαι), mirari, admirari (θαυμάζειν), ridere (γελᾶν), tacere, silere (σιγᾶν), fugere (φεύγειν), sperare (ἐλπίζειν). Ἡ αἰτιατική ἐπὶ τούτων σημαίνει κυρίως τὸ αἴτιον τοῦ ψυχικοῦ πάθους: Rideo inconstantiam hominum (γελῶ διὰ τὴν ἀστάθειαν τῶν ἀνθρώπων).—Lamentor mortem amici (θρηγῶ τὸν θάνατον τοῦ φίλου).

β') Τὰ σημαίνοντα ὅζειν, γεῦσιν ἔχειν τινός: olere, redolere, sapere, resipere: Piscis mare sapit (ἔ ιχθὺς ὅζει θαλάσσης).

§ 164. Ως ἐν τῇ ἑλληνικῇ, οὕτω καὶ ἐν τῇ λατινικῇ πολλὰ ὥρματα ἀμετάβατα, μάλιστα κινήσεως σημαντικά, συντιθέμενα μετὰ προθέσεως καὶ μάλιστα τῆς circum, per, praeter, trans γίνονται μεταβατικὰ καὶ λαμβάνουσιν αἰτιατικὴν τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου: venire (ἔρχεσθαι), circumvenire hostes (περικυκλοῦν τοὺς πολεμίους).—salire (πηδᾶν), transilire murum (ὑπερπηδᾶν τὸ τεῖχος).—currere (τρέχειν), percurrere agros (διατρέχειν τοὺς ἀγρούς),—pugnare (μάχεσθαι), oppugnare urbem (πολιορκεῖν τὴν πόλιν).

Τὰ μετὰ τῆς trans δημος σύνθετα μεταβατικὰ transducere, traiectere (διαβιβάζειν), transportare (μετακομίζειν) πλὴν τῆς αἰτιατικῆς τοῦ ἀντικειμένου δέχονται καὶ αἰτιατικὴν τοῦ τόπου ἥτις μένει καὶ ἐν τῇ παθητικῇ συντάξει: Dux milites navibus flumen trajecit (δι στρατηγὸς τοὺς στρατιώτας διὰ νεῶν διεβιβάσσε πέραν τοῦ ποταμοῦ). Παθητ. Milites a duce navibus trajecti sunt flumen (οἱ στρατιῶται δι πόδο τοῦ στρατηγοῦ διὰ νεῶν διεβιβάσθησαν πέραν τοῦ ποταμοῦ).

§ 165. Καὶ ἐν τῇ λατινικῇ μετὰ παντὸς σχεδὸν ὥρματος καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν παθητικῶν καὶ τῶν ἀμεταβάτων δύναται νὰ τεθῇ αἰτιατικὴ συστοίχου ἢ συγωνύμου ἀντικειμένου καγονικῶς μετά τινος ἐπιθετικοῦ ἢ ἄλλου τινὸς προσδιορισμοῦ. Vitam miseram vivere (ζῆν

βίον ἀθλιον).—Servitutem durissimam servire (δουλείαν σκληρότατην δουλεύειν).—Exsulis vitam vivere (ζῆν βίον φυγάδος).

Ἐνίστε παραλείπεται τὸ σύστοιχον ἀντικείμενον καὶ τίθεται ἀντ’ αὐτοῦ συνηθέστατα μὲν τὸ οὐδέτερον ἀντωνυμίας, πολλάκις δὲ καὶ τὸ οὐδέτερον ἐπιθέτου. Quid peccavi? (τί γῆμαρτον?).—Dulce ridere (ἡδὺ γελᾶν).

§ 166. Τὰ ἀπρόσωπα ρήματα piget (ἀνιψι μέ τι), pudet (αἰσχύνομαι), pænitet (μεταμέλει μοι), taedet (ἀηδῶς ἔχω πρός τι) καὶ miseret (οἰκτείρω) συντάσσονται πρὸς αἰτιατικὴν τοῦ προσώπου διπερ ἀνιψι, αἰσχύνεται... καὶ γενικὴν τῆς αἰτίας δι’ ἣν ἀνιψι, αἰσχύνεται τις. Miseros sæpe taedet vita (οἱ δυστυχεῖς πολλάκις ἀηδῶς ἔχουσι πρὸς τὴν ζωὴν).—Nos miseret pauperum (οἰκτείρομεν τοὺς πένητας).

Αντὶ τῆς γενικῆς τῆς αἰτίας δύναται νὰ τεθῇ καὶ ἀπαρέμφατον, ἐὰν δὲ ἡ αἰτία δηλοῦται δι’ οὐδετέρου δεικτικῆς ἢ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, τότε τίθεται κατ’ ὀνομαστικὴν ἑνικοῦ. Socratem non pudebat fateri se multas res nescire (ὁ Σωκράτης δὲν ἦσχύνετο νὰ δημολογῇ ὅτι πολλὰ ἤγνοε).—Recte fecisti, amice; nihil est quod te pænitentiat (δρθῶς ἔπραξας, φίλε· οὐδέν ἔστι δι’ ὃ νὰ μετανοήσῃς).

Τὸ dēcet (πρέπει) καὶ dedēcet (οὐ πρέπει) συντάσσονται μετ’ αἰτιατικῆς τοῦ προσώπου, εἰς ὃ πρέπει ἢ οὐ πρέπει τι· τὸ δὲ πρᾶγμα ὃ πρέπει ἢ οὐ πρέπει τίθεται ἢ κατ’ ἀπαρέμφατον ἢ κατ’ ὀνομαστικὴν οὐδετέρου ἀντωνυμίας ἢ ἐπιθέτου, δτε ἡ σύνταξις γίνεται προσωπική. Judicem irasci non decet (τῷ δικαστῷ οὐ πρέπει δργίζεσθαι).

Quod virum decet, id puerum sæpe dedēcet (ὅτι πρέπει εἰς τὸν ἄνδρα, τοῦτο πολλάκις δὲν πρέπει εἰς τὸν παῖδα).—Parvum parva decent (εἰς τὸν μικρὸν μικρὰ πρέπουσι).

§ 167. Ἡ αἰτιατικὴ τίθεται ἐπίσης πρὸς δύλωσιν τῆς τοπικῆς ἐκτίσεως ἢ τῆς χρονικῆς διαρκείας: Notum est Alexandrum Magnum tredēcim annos regnavisse (γνωστόν ἔστιν ὅτι ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐβασίλευσε δεκατρία ἔτη).—Templum Dianæ Ephesiae quadringentos quinquaginta pedes longum et ducentos viginti pedes latum erat (ὅτι ναὸς τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος ἦτο τε τρακοσίους πεγτήκοντα πόδας μακρὸς καὶ διακοσίους εἴκοσι πόδας πλατύς).

Μετὰ τῆς αἰτιατικῆς τῆς χρονικῆς διαρκείας δύναται νὰ τεθῇ καὶ ἡ πρόθεσις per: per triennium (ἐπὶ τριετίαν).

ΣΗΜ. Εἰς δήλωσιν τοῦ πόσον τόπος τις ἀφίσταται ἀπό τινος ἄλλου ἢ εἰς δήλωσιν τοῦ πόσον μακρὰν ἀπό τινος τόπου γίνεται τι τίθεται ἐπίσης αἰτιατικὴ ἢ ἀφαιρετικὴ. Τὰ ὄγόματα διμως spatium καὶ intervallum (διάστημα) ἐν τῇ χρήσει ταῦτῃ τίθενται πάντοτε κατ' ἀφαιρετικήν. Aesculapii templum quinque millibus passuum ab Epidauro distat (ὅ ναὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀπέχει ἀπό τῆς Ἐπιδαύρου πέντε χιλιάδας βγυμάτων).—Mille fere et quingentos passus castra ab hoste locat (σχεδὸν χιλία πεντακόσια βῆματα ἀπὸ τοῦ ἔχθροῦ στρατοπεδεύει).—Castra Cleopatræ non longo statio a Ptolemai castris distabant (τὸ στρατόπεδον τῆς Κλεοπάτρας δὲν ἀπεῖχε μακρὸν διάστημα ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Πτολεμαίου).

II Διπλὴ αἰτιατικὴ

§ 168. Πήματά τινα δέχονται, ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ, δύο αἰτιατικάς, μίαν τοῦ προσώπου καὶ ἑτέραν τοῦ πράγματος. Ταῦτα εἶναι.

α') Τὰ παιδευτικὰ docēre, edocēre (διδάσκειν) καὶ τὸ ἐναντίαν ἔχον σημασίαν celare (ἀποκρύπτειν) : Catilina juventutem mala facinora edocebat (ὅ Κατιλίνας τὴν νεότητα κακὰ ἔργα ἐδίδασκε).—Patrem subitam filii mortem celare non potui (δὲν ἤδυνήθην νὰ κρύψω (ἀπὸ) τὸν πατέρα τὸν αἰφνίδιον θάνατον τοῦ υἱοῦ).

Ως παθητικὸν τοῦ docere χρησιμεύει τὸ discere καὶ erudiri.

ΣΗΜ. Ἐν τῇ παθητικῇ συντάξει τὸ celare ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς τοῦ πράγματος δέχεται τὸ de μετ' ἀφαιρετικῆς. Debes existimare te maximis de rebus a fratre esse celatum (ὅ φειλεις γὰ πιστεύῃς ὅτι σπουδαιότατα πράγματα ἀπεκρύθησαν ἀπὸ σοῦ ὅπὸ τοῦ ἀδελφοῦ).

β') Τὰ αἰτητικὰ poscere (αἰτεῖν), reposcere (ἀπαιτεῖν), flagitare (ἐπιμόνως ἀπαιτεῖν). Nulla salus bello ; pacem te poscimus omnes (οὐδεμίᾳ σωτηρίᾳ ἐκ τοῦ πολέμου εἰρήνην πάντες αἰτούμεθά σε).—Cotidie Caesar Haeduos frumentum, quod polliciti erant, flagitabat (ὅ Καῖσαρ καθ' ἐκάστην ἀπὸ τοὺς Αἰδούους τὸν σῖτον, ὃν εἰχον ὑποσχεθῆ, ἐπιμόνως ἀπήγτει).

ΣΗΜ. Ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς τοῦ προσώπου δύναται νὰ τεθῇ ἡ α, ab μετ' ἀφαιρετικῆς· τοῦτο κανονικῶς παρατηρεῖται ἐπὶ τοῦ postulare (ἀπαιτεῖν) καὶ petere (αἰτεῖν), ἐπὶ δὲ τοῦ querere (ἐρωτᾶν, ζητεῖν) ἡ ex, a, de μετ' ἀφαιρετικῆς. In amicitia nihil nisi honestum alter ab altero postulabit (ἐν τῇ φιλίᾳ οὐδὲν εἰμὴ ἔντιμον δὲ τερος παρὰ τοῦ ἑτέρου θὰ ζητήσῃ).

Ἄντι δὲ τῆς αἰτιατικῆς τοῦ πράγματος, ἐὰν αὗτη δὲν εἶναι οὐδέτερον ἀντωνυμίας ἢ ἐπιθέτου, ἐπὶ μὲν τῶν ῥημάτων rogare, inter-

rogare (έρωτάν), τίθεται ἡ de μετ' ἀφαιρετικής ἢ πλαγία ἔρωτημα-
τική, πρότασις, ἐπὶ δὲ τῶν ρημάτων orare (δέεσθαι), rogare (ἐπὶ τῆς
σημασίας δέεσθαι) καὶ petere, δλόκηρος πρότασις μετὰ τοῦ ut ἢ ne.
Responde ad id. discipule, quod te interrogavi (ἀπόντησον εἰς
τοῦτο, μαθητά, δ σε ἡρώτησα).—Mater filium de causa lacrima-
tum interrogat (ἡ μήτηρ ἔρωτῷ τὸν οὖν περὶ τῆς αἰτίας τῶν δα-
κρύων).—Hoc te vehementer rogo, ut mihi ignoscas (ἐπεξήγη-
σις) (τοῦτο σφοδρῶς δέομαι σου, γὰ μὲ συγχωρήσῃς).

Λέγεται ὅμως πάντοτε ἡ τυπικὴ καὶ ἐπίσημος φράσις rogare ali-
quem sententiam suam (έρωτάν τινα τὴν ἑαυτοῦ γνώμην) κα-
πιθητ. rogari sententiam (έρωτάσθαι τὴν ἑαυτοῦ γνώμην).

§ 169. Ρήματά τινα δέχονται δύο αἰτιατικάς, μίαν ὡς ἀντικείμε-
νον καὶ ἑτέραν ὡς κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου. Ταῦτα εἰναι

α') τὰ δοξαστικὰ judicare (κρίνειν), ducere, putare, existi-
mare, habere (νομίζειν) κτλ.

β') τὰ κλητικὰ nominare, appellare, vocare, dicere (καλεῖν)

γ') τὰ προχειριστικὰ declarare, designare, renuntiare (ἀνακη-
ρύττειν), creare, eligere, deligere (ἐκλέγειν)

δ') τὰ praebere, praestare (παρέχειν, δεικνύναι), dare (διδόναι),
sumere (λαμβάνειν), invenire (εὑρίσκειν), cognoscere (ἀναγνωρί-
ζειν), facere, efficere, reddere, instituere (καθιστάναι).

Παραδείγματα.

Timoleon eam victoriam praeclaram ducebat, in qua plus
esset clementiae quam crudelitatis (ὁ Τιμολέων ἐκείνην τὴν νί-
κην περιφανῆ ἐνόμιζεν, ἐν ἣ ὑπῆρχε περισσοτέρα ἐπιείκεια ἢ σκληρό-
της).—Summum consilium Romani appellarunt senatum (τὸ
ὕπατον συμβούλιον οἱ Ῥωμαῖοι ἐκάλεσαν σύγκλητον).—Romani Ci-
ceronem consulem creaverunt (οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Κικέρωνα ὕπατον
ἔξελεξαν).—Phrixus, ut Jovi gratum se praeberet, arietem ei
immolavit (ὁ Φρίξος, ἵνα τῷ Διὶ εὐγνώμονα ἑαυτὸν παράσχῃ, κριὸν
αὐτῷ ἔθυσίασεν).

Ἐν τῇ παθητικῇ συντάξει ἀμφότεραι αἱ αἰτιατικαὶ μεταβάλλονται
εἰς ὄνομαστικήν. Ii cives existimantur, qui patriae salutem suaē
saluti praeferunt (ἐκεῖνοι οἱ πολῖται νομίζονται ἀγαθοί, οἵτινες προ-
τιμῶς τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας).—Usus et

magister nominatur et egregius magister est (ἡ ἀσκησις καὶ διδάσκαλος δινομάζεται καὶ ἔξοχος διδάσκαλος είναι).

III. Ἡ αἰτιατικὴ ἐπὶ ἀναφωνήσεων

§ 170. Πολλάκις ἐν ἀναφωνήσεσι πρὸς ἔκφρασιν πόνου ἢ θαυμασμοῦ γίνεται χρῆσις τῆς αἰτιατικῆς, ὅτε προτάσσεται συνήθως ἐπιφώνημά τι ο !, heu !, : Me miserum ! ἢ ο me miserum ! (Ὥ τάλας ἐγώ !).—Ο bonum civem ! (Ὥ ὁ ἀγαθὸς πολίτης !)—Ο tempora, o mores ! (Ὥ χρόνοι, ὥ ἡθη !)

E'. Ἀφαιρετικὴ

§ 171. Τῆς ἀφαιρετικῆς διακρίνονται δύο εἶδη, ἡ κυρίως ἀφαιρετικὴ (ablativus separatus), ἀνθ' ἦς ἐν τῇ ἑλληνικῇ κανονικῶς τίθεται ἡ γενική, καὶ ἡ καταχρηστικὴ ἀφαιρετικὴ, ἀνθ' ἦς ἐν τῇ ἑλληνικῇ τίθεται ἡ δοτική.

Ἡ καταχρηστικὴ ἀναλόγως τῆς ἐννοίας ὑποδικιρεῖται εἰς ἀφαιρετικὴν δργανικὴν (abl. instrumentalis), ἀφαιρετικὴν χρονικὴν (abl. temporalis) καὶ ἀφαιρετικὴν τοπικὴν (abl. locativus).

I. Κυρίως ἀφαιρετικὴ

§ 172. Ἡ ἀφαιρετικὴ (ablativus ἐκ τοῦ aufero=ἀποφέρω) σημαίνει κυρίως τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ἐξ οὗ τις ἀποχωρίζεται, ἀπομακρύνεται κτλ. Ὁθεν συντάσσονται πρὸς ἀφαιρετικὴν τὰ ρήματα τὰ χωρισμοῦ καὶ ἀπομακρύνσεως, ἀπαλλαγῆς καὶ ἀπελευθερώσεως σημαντικά· arcere (ἀπείργειν), defendere (ἀμύνειν, ἀπείργειν), expellere (ἐξωθεῖν), solvere (λύειν, ἀπαλλάττειν), levare (ἀνακουφίζειν), liberare (ἐλευθεροῦν, ἀπαλλάττειν) abesse, abstinere (ἀπέκχειν), desistere (ἀφίστασθαι), exire, egrēdi (ἐκβαίνειν) κτλ. Boni cives abstinent injuria (οἱ ἀγαθοὶ πολῖται ἀπέχουσι τῆς ἀδικίας).—Poena arcet multos homines scelere (ἡ ποινὴ ἀπείργει πολλοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τοῦ ἐγκλήματος).

Μετὰ τῆς ἀφαιρετικῆς ταύτης τίθενται πολλάκις αἱ προθέσεις ab, de, ex· ἐὰν διμως ἡ ἀφαιρετικὴ είναι προσώπου δηλωτική, τίθεται πάντοτε ἡ ab : Nostri majores liberaverunt patriam a tyrannis (οἱ πρόγονοι διμῶν ἡλευθέρωσαν τὴν πατρίδα ἀπὸ τῶν τυράννων).

§ 173. Πρὸς ἀφαιρετικὴν ἐπίσης συντάσσονται τὰ ρήματα τὰ σηματινικὴ Γραμματικὴ

μαίνοντα πλήρωσιν ἢ κένωσιν, πλησμονὴν ἢ ἔνδειαν : complere, implere (πληροῦν), ornare (κοσμεῖν), imbuere, instruere (παιδεύειν), afficere (περιβάλλειν), spoliare, privare (στερεῖν), orbare (ἀρφανίζειν), abundare, affluere (ἀφθονεῖν), carere (στερεῖσθαι), egere, indigere (δεῖσθαι) : Omnes homines deorum egent auxilio et tutela (πάντες οἱ ἀνθρωποι δέονται τῆς βοηθείας καὶ προστασίας τῶν θεῶν). — Voluptate virtus saepe caret, numquam indiget (τῆς ἡδονῆς πολλάκις στερεῖται ἢ ἀρετή, ἀλλ᾽ οὐδέποτε ἔχει ἀνάγκην).

Kai τὰ ἐπίθετα τὰ ἔχοντα παρεμφερῆ σημαίνουν πρὸς τὰ ἐν ταῖς § § 172, 173 ῥήματα, οἷον liber, purus (καθαρός), immunis (ἀτελής, ἐλεύθερος), vacuus (κενός), nudus (γυμνός), onustus, refertus, confertus (πλήρης) συντάσσονται ἢ πρὸς ἀπλῆν ἀφαιρετικὴν ἢ πρὸς ἀφαιρετικὴν μετὰ τῆς προθέσεως ab : Parentes cura liberi esse nequeunt (οἱ γονεῖς δὲν δύνανται νὰ εἰναι ἀπηλλαγμένοι φροντίδος) — Animus per somnum curis vacuus est (ἡ ψυχὴ καθ' ὑπνους εἶναι ἀπηλλαγμένη φροντίδων) — Tradita est urbs nuda praesidio, referta copiis (ἡ πόλις παρεδέθη γυμνὴ φρουρᾶς, πλήρης προμηθεῶν).

Kat' ἀναλογίαν τούτων συντάσσονται πρὸς ἀφαιρετικὴν καὶ τὰ ἐπίθετα fretus (πεποιθώς), praeditus (ἔχων), contentus (εὐχαριστημένος), dignus (ἀξιός), indignus (ἀνάξιος), alienus (ἀλλότριος). Dives est qui paucissimis rebus contentus est (πλούσιος εἶναι ὅστις εὐχαριστεῖται εἰς ἐλάχιστα).

§ 174. Πρὸς ἀφαιρετικὴν συντάσσονται καὶ τὰ ἐπιθετικὰ uti (χρῆσθαι), frui (καρποῦσθαι), fungi (ἐπιτελεῖν), potiri (γίγνεσθαι κύριον), nitiri (στηρίζεσθαι), vesci, pasci (τρέφεσθαι), dignari (ἀξιοῦν), laetari (χαίρειν), gloriari (καυχᾶσθαι) ὡς καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν σύνθετα. Senes baculo nituntur et tribus quasi pedibus utuntur (οἱ γέροντες στηρίζονται ἐπὶ τῆς βακτηρίας καὶ ὥστε τρεῖς πόδας μεταχειρίζονται) — Multi divitiis abutuntur (πολλοὶ καταχρῶνται τοῦ πλούτου).

ΣΗΜ. Τὸ potiri συντάσσεται καὶ μετὰ γενικῆς regni potiri (γίγνεσθαι κύριον τῆς ἀρχῆς) πάντοτε δὲ λέγεται gerum potiri (γίγνεσθαι κύριον τῶν πολιτικῶν πραγμάτων). Τὸ δὲ nitor καὶ μετὰ τῆς in καὶ ἀφαιρετικῆς. In bonis civibus salus civitatis nittitur (εἰς τοὺς καλοὺς πολίτας στηρίζεται ἡ σωτηρία τῆς πολιτείας).

§ 175. Ἡ φράσις opus est (χρεία ἐστι) συντάσσεται μετὰ δοτικῆς τοῦ προσώπου τοῦ ἔχοντος χρείαν καὶ ἀφαιρετικῆς τοῦ πράγματος, οὐ εἶναι χρεία (ἀπρόσωπος σύνταξις) ἐάν έμως τὸ πρᾶγμα, οὐ εἶναι χρεία,

είναι σύδετερον ἀντωνυμίας ή ἐπιθέτου, τότε τίθεται κατ' ὄγομαστικὴν ὡς ὑποκείμενον (προσωπικὴ σύνταξις) : Consilio tuo nobis opus est (ἔχομεν ἀνάγκην τῆς συμβούλης σου). — Multa nobis opus sunt (πολλῶν ᔁχόμεν ἀνάγκην).

Τὸ πρᾶγμα, οὐ εἶναι χρεία, δύναται νὰ ἔξενεχθῇ καὶ δι' ἀπαρεμφάτου. Opus est nobis mori (εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποθάνωμεν) ή δι' ἀφαιρετικῆς τοῦ ἑνίκου τοῦ οὐδετέρου τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου. Opus est facto (ἀνάγκη ἔργου ἐστίν).

§ 176. Εἰς τὴν κυρίως ἀφαιρετικὴν ἀνήκουσι καὶ τὰ κάτωθι εἰδη.

1) Ἡ ἀφαιρετικὴ τῆς καταγωγῆς (abl. originis) δηλοῦσα τὸ ὄγομα τῶν γονέων καὶ τὸ γένος, ἥπ' οὐ τις κατάγεται. Αὕτη τίθεται μετὰ τῶν ῥημάτων nasci (γεννᾶσθαι), gigni (γίγνεσθαι, γεννᾶσθαι), oriri (ἀνατέλλειν, γίγνεσθαι), παρὰ ποιηταῖς δὲ καὶ μετὰ τῶν μετοχῶν editus, satus, cretus (καταγόμενος). Mercurius Jove et Maia natus est (ὁ Ἐρμῆς ἐκ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μαίας ἐγεννήθη). — Maece-nas, atavis edite regibus (Μαικήνα, ἐκ βασιλικῶν προγόνων καταγόμενε).

Μετὰ τῆς ἀφαιρετικῆς ταύτης τίθεται καὶ η πρόθεσις ex καὶ μάλιστα δταν η ἀφαιρετικὴ η δηλοῦσα τὴν καταγωγὴν εἶναι ἀντιωνυμία η πρόκειται περὶ τῆς μητρός : Liberi ex eo nati (παῖδες ἐκ τούτου γεννηθέντες). — Aeneas ex Venere natus est (ὁ Αἴνειας ἐκ τῆς Ἀφροδίτης ἐγεννήθη).

Πρὸς δήλωσιν τῶν ἀπωτέρων προγόνων τίθεται η μετοχὴ ortus μετὰ τῆς προθέσεως a, ab; καὶ ἀφαιρετικῆς : Plerique Belgae a Germanis orti sunt (οἱ πλείονες Βέλγαι ἀπὸ τῶν Γερμανῶν κατάγονται).

2) Ἡ συγκριτικὴ ἀφαιρετικὴ (abl. comparativus). "Οπως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὁ δέ δρος τῆς συγκρίσεως ἐκφέρεται η διὰ γενικῆς η διὰ τοῦ συνδέσμου η, οὕτω καὶ εἰς τὴν λατινικὴν ἐκφέρεται η δι' ἀφαιρετικῆς η διὰ τοῦ συγκριτικοῦ συνδέσμου quam (η). Καὶ δι' ἀφαιρετικῆς μὲν συνηθέστερον ἐκφέρεται δέ δρος τῆς συγκρίσεως, δταν δ' α' δρος εἶναι πτώσεως ὄγομαστικῆς η αἰτιατικῆς, η δὲ πρότασις, ένη κεῖται, ἀρνητικὴ η ἐρωτηματικὴ καταφαιτικὴ ίσοδύναμος πρὸς ἀρνητικήν: δι' ἀφαιρετικῆς ἐπίσης ἐκφέρεται δέ δρος πάντοτε, ἀν εἶναι ἀναφορικὴ ἀντωνυμία. Nihil utilius sale et sole (οὐδὲν ὠφελιμώτερον τοῦ ἀλατος καὶ τοῦ ἥλιου). — Nemo negabit falso amico

nihil peius esseⁱ (οὐδεὶς Ήλα ρνηθῇ δτι τοῦ ψευδοῦς φίλου οὐδὲν χειρόν ἔστιν).—Ex Nestoris lingua melle dulcior fluebat oratio (ἀπὸ τῆς γλώσσης τοῦ Νέστορος ἔρρεεν γλυκίων μέλιτος αὐδή).—Quid est magis saxo durum, quid mollius unda? (τί εἶναι τῆς πέτρας σκληρότερον, τί τοῦ ὕδατος μαλακώτερον;).—Amicitia colenda est, qua nihil melius habemus (ἡ φιλία, ἡς οὐδὲν καλύτερον ἔχομεν, πρέπει νὰ θεραπεύηται).

Διὰ τοῦ quam δὲ ἐκφέρεται δ' ὅρος τῆς συγκρίσεως, δταν δ' α' ὅρος εἶναι πτώσεως γενικῆς, δοτικῆς καὶ ἀφαιρετικῆς, ἐνίστε δὲ καὶ δταν δ' α' ὅρος εἶναι πτώσεως ὀνομαστικῆς ἢ αἰτιατικῆς. Ο διὰ τοῦ quam ἐκφερόμενος δ' ὅρος τῆς συγκρίσεως ἢ ἐκφέρεται δμοιοπτώτως πρὸς τὸν α' ὅρον ἢ δι' ἴδιαιτέρας προτάσεως ἔχούσης ρῆμα μὲν τὸ esse, ὑποκείμενον δὲ τὸν δ' ὅρον τῆς συγκρίσεως: Saepe victoribus quam victimis accedit (πολλάκις χεῖρον ἀποβαίνει εἰς τοὺς νικητὰς ἢ εἰς τοὺς ήττημένους) — Argentum reddidisti L. Curidio, homini honesto sed non gratiosiori quam Gn. Calidius est) (ἀπέδωκας τὸ ἀργύριον τῷ Δ. Κουριδίῳ, ἀνθρώπῳ τιμφ μέν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀξιωτέρῳ εύγοίας ἢ δσον εἶναι δ Γν. Καλίδιος).

ΣΗΜ. Μετὰ τὰ συγκριτικὰ ἐπιρρήματα minus, plus, amplius, longius πρὸ τῶν ἀριθμητικῶν ἢ ἄλλων τινῶν ποσοτικῶν λέξεων appus, biennium (διετία), dimidium (ἡμισυ), dimilia pars δ' ὅρος τῆς συγκρίσεως ἐκφέρεται ἢ δι' ἀφαιρετικῆς ἢ διὰ τοῦ quam καὶ δμοιοπτώτως πρὸς τὸν α' ὅρον. Εγ τῷ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει καὶ διαν τὰ plus, amplius κτλ. εἶναι πτώσεως ὀνομαστικῆς ἢ αἰτιατικῆς, τὸ quam ἐνίστε παραλείπεται καὶ ἀκολουθεῖ δ' ὅρος καθ' ἥν καὶ δ' α' ὅρος πτώσιν. Plus trecenti equites (trecentis equitibus) capti sunt (πλειονες τῶν τριακοσίων ἵππων συνελήφθησαν)—Non minus ducentas naves socii miserunt (οἱ σύμμαχοι δὲν ἔστειλαν ἐλάσσους τῶν διακοσίων νεῶν).—Apes numquam plus unum regem patiuntur (αἱ μέλισσαι οὐδέποτε ἀνέγονται πλέον τοῦ ἔνδει βασιλέως).

3) Ἡ ἀφαιρετικὴ τῆς ἀξίας ἢ τοῦ τιμήματος (abl. pretii). Κατ' ἀφαιρετικὴν ἐκφέρεται τὸ τίμημα πάντοτε, δταν εἶναι ἀκριβῶς ὀρισμένον καὶ δηλοῦται δι' οὐσιαστικοῦ δταν δμως τὸ τίμημα δηλοῦται γενικῶς, ἐκφέρεται συνηθέστερον κατὰ γενικὴν (πρᾶ. § 151.3). Αἶ ἀφαιρετικὴ δμως τῶν ἐπιθέτων magno, permagno, plurimo, minimo, parvo, minimo, paululo, tantulo τίθενται μετὰ τῶν ρημάτων emere, mercari (ἀγοράζειν), vendere (πωλεῖν), venire (πωλεῖσθαι), locare (μισθοῦν), conducere (μισθοῦσθαι), stare, constare, esse (τι-

μᾶσθαι), aestimare (ἐκτιμᾶν) πρὸς δήλωσιν τοῦ τιμῆματος, καίτοι τοῦτο δηλοῦται ἀορίστως. Viginti talentis unam orationem Isocrates vendidisse dicitur (δὲ Ἰσοκράτης λέγεται οὗτος ἐπώλησεν ἔνα λόγον ἣντι εἶχοι ταλάντων).—Amicus conduxit non magno domum (δὲ φίλος ἐμισθώσατο εὐθηγὰ οἰκίαν).—Haec domus plurimo empta est (δὲ οἰκος οὗτος πλείστου ἡγοράσθη).

4) Ἡ ἀφαιρετικὴ τῆς ἴδιότητος (abl. qualitatis) πάντοτε μετά τινος ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ. Dux erat vir magno ingenio (δὲ ἡγεμὼν ἦτο ἀνὴρ μεγάλης εὐφυΐας).

Μετὰ τοῦ ρήματος esse ἡ ἀφαιρετικὴ αὕτη λαμβάνεται ὡς κατηγορούμενον. Agesilāus fuit statura humili et corpore exiguo (δὲ Ἀγησίλαος ὑπῆρξε μικροῦ ἀναστήματος καὶ λεπτοῦ σώματος).

ΣΗΜ. Ἡ ιδιότης ἐκφέρεται καὶ κατὰ γενικὴν (§ 149.3).³ Εκφέρεται δημος πάντοτε κατ' ἀφαιρετικὴν.

α') ὅταν ὁ λόγος εἶναι περὶ ιδιοτήτων μερῶν τοῦ σώματος. Germani sunt capillo flavo (οἱ Γερμανοὶ εἰσὶ κόμης ἔσωθῆς)

β') ὅταν δηλοῦται παροδικὴ ιδιότης. Rono animo sum (ἔχω θάρρος).—Ea mente sum (οὗτοι διάκεψαν)

γ') ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν προσδιορίζηται διὰ τοῦ par, similis, dissimilis, aequus: Magistratus pari potestate (ἄρχοντες ίσης ἔξουσίας).

II Καταχρηστικὴ ἀφαιρετικὴ

A'. Ὁργανικὴ ἀφαιρετικὴ

§ 177. Τῆς ὀργανικῆς ἀφαιρετικῆς γίνεται χρῆσις εἰς δήλωσιν

1) Τοῦ ὀργάνου δι' οὐ γίνεται τι (abl. instrumenti): Cornibus tauri, dentibus apri, morsu leones se tutantur (τοῖς κέρασιν οἱ ταῦροι, τοῖς δόοσιν οἱ κάπροι, τῷ δήγματι οἱ λέοντες ἀμύνονται).—Providentia dei mundus regitur (τῇ τοῦ θεοῦ προνοίᾳ δὲ κόσμος κυβερνᾶται).

"Αν δημος τὸ ὄργανον εἶναι πρόσωπον, ἀντὶ τῆς ὀργανικῆς ἀφαιρετικῆς τίθεται ἡ per met' αἰτιατικῆς ἢ ἡ ἀφαιρετικὴ operā, auxilio μετὰ γενικῆς τοῦ προσώπου ἢ μετὰ κτητικῆς ἀντωνυμίας. Persae studiose per legatos Graeciae civitates ad bellandum sollicitabant (οἱ Πέρσαι ἐπιμελῶς διὰ πρέσβεων τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος εἰς πόλεμον ἔξηγειρον).—Urbs opera militum (mea opera) servata est (ἡ πόλις διὰ τῶν στρατιωτῶν (δι' ἐμοῦ) ἐσώθη).

2) Τοῦ τρόπου καθ' ὃν γίνεται τι (abl. modi). Καὶ ἀν μὲν ἡ ἀφαιρετικὴ τοῦ οὐσιαστικοῦ ἔχη ἐπιθετικὸν τινα προσδιορισμόν, τότε τίθεται μετὰ ἡ ἀνευ τῆς cum, ἐὰν δὲ δὲγ τῆς, τότε τίθεται πάντοτε μετὰ τῆς cum. Pericles rei publicae Atheniensium summa cum gloria praefuit (δ Περικλῆς προέστη τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν μετὰ ὑψίστης δόξης).—Vir sapiens aequo animo injuriam fert (δ σοφὸς ἀνὴρ ἀπαθῶς φέρει τὴν ἀδικίαν).—Amicitiam cum fide colamus (τὴν φιλίαν μετὰ πίστεως ἀς θεραπεύωμεν).

Πάντοτε ὅμως τίθενται ἀνευ τῆς cum αἱ λέξεων δηλωτικῶν τρόπου ἀφαιρετικαὶ modo, ratione, more, animo, consilio, lege, condicione, ritu, jure, injuria, ordine, vi, fraude, specie, silentio, voluntate, imperio, auspiciis· ἔτι δὲ αἱ μελῶν τοῦ σώματος δηλωτικαὶ capite, capillo, barba, pedibus: Jure proditor patriae supplicio affectus est (δικαίως δ προδότης τῆς πατρίδος ἐτιμωρήθη διὰ θανάτου).—Socrates nudo capite incedebat (δ Σωκράτης ἐδάδιζε γυμνὸς τὴν κεφαλήν).

ΣΗΜ. 1. Ἡ cum τίθεται ὅταν θέλωμεν νὰ δηλώσωμεν τὰ τὴν πρᾶξιν παρακολουθοῦντα περιστατικὰ ἡ τὴν ἐνέργειαν τῆς πράξεως. Multis cum lacrimis servus veniam a me petivit (μετὰ πολλῶν θακρύων διοῦλος συγγνώμην παρέμποι ἐξήγησεν).—Miltiades Athenas magna cum offense civium suorum rediit (δ Μιλτιάδης πρὸς μεγάλην λύπην τῶν συμπολιτῶν αὗτοῦ ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Αθήνας).

ΣΗΜ. 2. Ἡ ἀφαιρετικὴ τοῦ τρόπου ἀντικαθίσταται ἐνίστε διὰ τῆς per καὶ αἰτιατικῆς : per vim (βίᾳ), per jocum (παιδιᾷ) κτλ.

3) Τοῦ μέτρου ἡ τῆς διαφορᾶς (abl. mensurae aut discriminis): Ἡ ἀφαιρετικὴ αὕτη τίθεται συγήθως μετὰ τῶν συγκριτικῶν ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρημάτων καὶ μετὰ τῶν παραθετικὴν ἔννοιαν ἔχόντων ὥρμάτων καὶ ἐπιθέτων καὶ δηλοῖ κατὰ πόσον πρᾶγμά τι ὑπερβαίνει ἡ ὑπολείπεται ἄλλου. Ἰδίως εἰναι εὔχρηστοι αἱ ἀφαιρετικαὶ multo, paulo, aliquanto, dimidio, quo... eo, quanto... tanto, nihilo: Quo plures hostes sunt, eo splendidior victoria (δσφ πλείστες πολέμιοι, τόσῳ λαμπροτέρα ἡ νίκη).—Sol magnitudine multo terram antecedit (δ ἥλιος κατὰ τὸ μέγεθος ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὴν γῆν).

4) Τῆς αἰτίας (abl. causae). Concordia parvae res crescunt, discordia etiam maxima dilabuntur (ἐκ τῆς ὁμονοίας τὰ μικρὰ πράγματα προάγονται, ἐκ τῆς διχονοίας καὶ τὰ μέγιστα καταρρέουσιν).

Η ἀφαιρετικὴ αὕτη εἶναι συνήθης ἐπὶ τῶν ψυχικοῦ πάθους σημαντικῶν ρήματων καὶ ἐπιθέτων. Iis rebus magis laetamur, quas studio adipiscimur, quam iis, quas casu nanciscimur (δι’ ἔκεινα μᾶλλον χαίρομε, δσα διὰ τῆς ἐπιμελείας κτώμεθα, η δι’ ἔκεινα, δσα ἐκ τύχης λαμβάνομεν).

Ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ρήματων ἀπαντᾷ μὲν καὶ η ἀφαιρετικὴ καὶ μάλιστα κεῖται κανονικῶς ὅταν αὕτη εἶναι λέξεως ρήματικῆς τῆς δικλίσεως jussu, injussu, hortatu... η ψυχικῆς διαθέσεως σημαντικῆς spe, timore, metu, ira, dolore, odio, studio, misericordia, συνήθως δμως πρὸς δήλωσιν τῆς αἰτίας τίθενται αἱ προθέσεις propter, per, ob, ex, prae μετὰ τῆς ἀρμοδίας πτώσεως καὶ η ἀφαιρετικὴ causa μετὰ γενικῆς προσώπου η τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν μεā, tuā... Liberi Niōbae jussu Latonae necati esse narrantur (τὰ τέκνα τῆς Νιόβης διαταγῇ τῆς Λητοῦς λέγεται δτι ἐφονεύθησαν).— Milites spe praedae longius progressi sunt (οἱ στρατιῶται ἐξ ἐπιδίος λείας μακρότερον προεχώρησαν).— Sapientia propter voluptatem expetenda est (η σοφία πρέπει νὰ ζητήται διὰ τὴν φύσιν).

ΣΗΜ. Ἀντὶ τῆς ἀπλῆς ἀφαιρετικῆς τῆς αἰτίας τίθεται συνήθως μετοχὴ τις τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου adductus, impulsus, incensus, inductus, commotus, permotus, perterritus κτλ. μετὰ τινος τῶν ἀνωτέρω ἀφαιρετικῶν εἰς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου (abl. rei efficientis : Frumenti inopia permotus exercitus obsidionem solvit (ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τῆς ἐλλείψεως τοῦ σίτου ὁ στρατός ἔλυσε τὴν πολιορκίαν)).

5) Τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου (abl. auctoris et rei efficientis). Τὸ ποιητικὸν αἴτιον, ἀν μὲν εἶναι πρόσωπον η πρᾶγμα προσωποποιούμενον η ὄνομα περιληπτικὸν η ὄνομα ζώου, ἐκφέρεται κατ’ ἀφαιρετικὴν μετὰ τῆς προθέσεως a, ab, ἀν δὲ εἶναι πρᾶγμα, ἐκφέρεται κατ’ ἀφαιρετικὴν ἀπλῆν : Urbs Alexandriā ab Alexandro, rege Macedonum, condita est (γ, πόλις Ἀλεξάνδρεια ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, βασιλέως τῶν Μακεδόνων, ἰδρυθη).— A muribus clipei derosi sunt (ὑπὸ τῶν μυῶν αἱ ἀσπίδες περιεφαγώθησαν).— Equi strepitū armorum perturbati sunt (οἱ ἵπποι ἐταράχθησαν ὑπὸ τοῦ κρότου τῶν ὅπλων).

Τὸ ποιητικὸν αἴτιον ἐκφέρεται καὶ κατὰ δοτικὴν (Προθ. § 153 5)

6) Τοῦ κατά τι η τῆς ἀναφορᾶς (abl. limitationis). Rex Agesilaus fuit claudus altero pede (ὁ βασιλεὺς Ἄγησιλαος ὑπῆρξε χωλὸς

τὸν ἔτερον πόδα). — Meo quidem judicio nulla gens Romanos fortitudine et constantia adaequavit (κατὰ τὴν ἐμὴν τούλαχιστον γνώμην οὐδὲν ἔθνος ἐγένετο ἵσσον πρὸς τοὺς Ρωμαίους κατὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν εὐστάθειαν).

7) Τῆς ὅλης ἡξ ἥξ εἰναι τι κατεσκευασμένον (abl. materiae) Crater argento, pocula fago (κρατήρ ἀργύρου, ποτήρια φηγοῦ). Μετὰ ταύτης δύνανται νὰ τεθῶσι καὶ αἱ προθέσεις ex, de: Pocula ex auro, templum de marmore (ποτήρια ἐκ χρυσοῦ, ναὸς ἐκ μαρμάρου)

ΣΗΜ. Περὶ τῆς χρονικῆς ἀφαιρετικῆς ιδὲ § 179 καὶ ἑξῆς, περὶ δὲ τῆς τοπικῆς § 182 καὶ ἑξῆς.

ΣΤ'. Κλητικὴ

§ 178. Καὶ ἐν τῇ λατινικῇ ἡ χρῆσις τῆς κλητικῆς εἰναι ὅμοια πρὸς τὴν τῆς ἐλληνικῆς: ἡ διαφορὰ εἰναι ὅτι τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα οὐδέποτε τίθεται ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ, ὅταν ἡ κλητικὴ δηλοῖ ἀπλῆν ἐπίκλησιν, ἀλλὰ μόνον ἐν ἀναφωνήσεσιν καὶ ὅταν δ λόγος εἰναι ζωρὸς καὶ παθητικός. O fortunate adulescens, qui tuae virtutis Homerum praeconem inveneris (ὦ μακάρες νεανίχ, ὅστις τῆς σῆς χρετῆς τὸν "Ομηρον κήρυκα εὗρες").

Καὶ ἐν τῇ λατινικῇ, μάλιστα παρὰ τοῖς ποιηταῖς, τίθεται ἐνίστε ἡ δονοματικὴ ἀντὶ τῆς κλητικῆς: Almae filius Maiae (υἱὲ τῆς ποτύιας Μαίας).

III. Ο προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου

§ 179. Τὸ πότε; δηλοῦται

α') Δι^ο ἀφαιρετικῆς μετὰ τῆς προθέσεως in ἐπὶ ὀνομάτων δηλούντων χρόνον οὐχὶ ώρισμένον: Antonius Ciceronis condiscipulus in pueritia, familiaris in adulescentia, collega in quaestura fuit (δ Ἀντώνιος ὑπῆρξε συμμαθητὴς τοῦ Κικέρωνος ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ, οἰκεῖος ἐν τῇ ἐφηβικῇ, συνάρχων ἐν τῇ ταμείᾳ). — In bello (ἐν πολέμῳ), in pace (ἐν εἰρήνῃ), ἀλλὰ πάντοτε domi bellique, pace belloque, bello ac pace, pace ac bello (ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ).

β') Δι^ο ἀπλῆς ἀφαιρετικῆς, ἀν εἰναι δινόματος σημαίνοντος χρόνον ώρισμένον, vere, aestate, autumno, hieme, die, meridie, nocte,

vespere (vesperi), Calendis, Nonis, Idibus, Saturnalibus κτλ. Hieme gelida multae arbores plenaes nivis spectantur (κατὰ τὸν παγερὸν χειμῶνα παρχηροῦνται πολλὰ δένδρα πλήρη χιόνος).— Socrates supremo vitae die de immortalitate animi cum amicis collocutus est (ὁ Σωκράτης κατὰ τὴν ἐσχάτην τοῦ βίου ἡμέραν συνεζήτησε μετὰ τῶν φίλων περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς).— Quia nocte Alexander natus est eādem templum Ephesiae Dianaē deflagravit (καθ' ἥν νύκτα ἐγεννήθη ὁ Ἀλέξανδρος κατὰ τὴν αὐτὴν ἑκάνη ὁ ναὸς τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος).

Kai ἂλλα ὅμως ὀνόματα χρόνου δηλωτικὰ vigilia, tempus, aetas, juvenus, pueritia, senectus, adulescentia κτλ., ὅταν διά τυνος ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ ἢ γενικῆς συμβάνωσιν εἰδικῶς ὠρισμένον χρόνον, τίθενται καθ' ἀπλῆν ἀφαιρετικήν. Pyrrhi temporibus jam Apollo versus facere desierat (ἥδη ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Πύρρου ὁ Ἀπόλλων εἶχε παύσει νὰ κάμη στίχους).— Bello Peloponnesiaco perniciosus morbus delevit Athenas (κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ὀλέθριος λοιμὸς κατέστρεψε τὰς Ἀθήνας).

Εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀπλῆν ἀφαιρετικήν τοῦ χρόνου προστίθεται ἢ πρόθεσις in ἵνα δηλωθῇ ὅτι συνέβη τι ἐντὸς τοῦ ὑπὸ αὐτῆς δηλουμένου χρόνου. In bellis Persarum (διαρκοῦντων τῶν Περσικῶν πολέμων) ἀλλὰ bellis Persarum (κατὰ τὸν χρόνον τῶν Περσικῶν πολέμων). In servili tumultu (διαρκοῦντος τοῦ δουλικοῦ πολέμου) ἀλλὰ servili tumultu (κατὰ τὸν δουλικὸν πόλεμον).

§ 180. Τὸ πόσον χρόνον πρότερον ἢ πόσον χρόνον ὕστερον ἔχεται.

α') δι' ἀφαιρετικῆς μετὰ τῶν ante καὶ post ἐπιτασσομένων ἢ παρεμβαλλομένων μεταξὺ τοῦ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ

β') δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων ante καὶ post προτασσομένων ἢ παρεμβαλλομένων.

Τὸ ἀριθμητικὸν δύναται νὰ είναι ἢ ἀπόλυτον ἢ τακτικόν.

“Οθεν ἔχομεν τοὺς τύπους

tribus annis post (ante)

tribus post (ante) annis

ante (post) tres annos

tres ante (post) annos

tertio anno post (ante)

tertio post (ante) anno

ante (post) tertium annum

tertium ante (post) annum

Themistocles idem fecit, quod viginti annis ante fecit Coriolanus (δ Θεμιστοκλῆς ἔκαμε τὸ αὐτό, ὅπερ εἶχοσιν ἔτη πρότερου ἔκαμεν δ Κοριολανός). — Eodem etiam Rhodia classis post dies paucos venit (εἰς τὸν αὐτὸν τόπον μετ' ὀλίγας ημέρας καὶ δ Πόδιος στόλος ἥλθεν).

ΣΗΜ. 1. Ἐκ τῶν ἐπιτασσομένων ante ἡ post πολλάκις ἔξαρτᾶται αἰτιατική. Homerus annis multis fuit ante Romulum (δ Ομηρος ὑπῆρξε πολλὰ ἔτη πρὸ τοῦ Ρωμύλου). "Οταν δὲ εἰς τὰς φράσεις ταύτας προστίθεται τὸ quam μετὰ ῥήματος, δύναται τοῦτο μετὰ τοῦ ante καὶ post νὰ συντεθῇ εἰς μίαν λέξιν antequam, postquam καὶ πολλάκις μάλιστα ἀντὶ τοῦ postquam νὰ τεθῇ μόνον quam προηγουμένου τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ. Aristides sexto fere anno, postquam expulsus erat, in patriam restitutus est (δ Αριστείδης τὸ ἔκτον σχεδὸν ἔτος, ἀφ' ὅτου ἔξωστρακισθῇ, εἰς τὴν πατρίδα ἐπανῆλθεν). — Tertio anno, quam rediit, imperator designatus est (τὸ τρίτον ἔτος, ἀφ' ὅτου ἐπανῆλθεν, ἀνεκηγρύζεται στρατηγός).

ΣΗΜ. 2. Τὸ πόσον χρόνον πρὸ τοῦ νῦν χρόνου ἐκφέρεται ἡ διὰ τοῦ abhinc μετ' αἰτιατικῆς (σπανίως ἀφαιρετικῆς) ἡ διὰ τοῦ ante μετὰ τοῦ hic καὶ αἰτιατικῆς καὶ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν. Abhinc tres annos (πρὸ τριῶν ἔτῶν). — Abhinc annis quindēcim (πρὸ δέκα πέντε ἔτῶν). — Ante hos quinque annos (πρὸ πέντε ἔτῶν).

§ 181. Τὸ ἐν πόσῳ χρόνῳ δηλοῦται ἡ διὸ ἀφαιρετικῆς ἀπλῆς ἡ διὰ τῆς προθέσεως intra μετ' αἰτιατικῆς. Agamemno cum universa Graecia vix decem annis unam cepit urbem (δ Αγαμέμνων μετὰ συμπάσης τῆς Ἑλλάδος μόλις ἐντὸς δέκα ἔτῶν κατέλαβε μίαν πόλιν). — Vergilius intra septem annos Georgica scripsisse dicitur (λέγεται δι τὸ Βεργίλιος ἐντὸς ἐπτὰ ἔτῶν ἔγραψε τὰ Γεωργικά).

ΣΗΜ. 1. Τὸ ἀπὸ πόσου χρόνου δηλοῦται διὸ αἰτιατικῆς χρονικοῦ ὄνόματος μετὰ τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ, μεθ' ἣς συνάπτεται συνήθως καὶ τὸ μόριον jam. Mithridātes annum jam tertium et vicesimum regnat (δ Μιθριδάτης τρίτον καὶ είκοστέν γένεται δέκη βασιλεύει).

ΣΗΜ. 2. "Οταν ὀρίζηται χρονικόν τι σημείον τοῦ μέλλοντος πρὸς ἐκτέλεσιν πράξεώς τινος τίθεται αἰτιατικὴ μετὰ τῆς προθέσεως in : In posterum diem ad cœnam invitatus sum (διὰ τὴν διατεραίαν ἐκλήθην εἰς δεῖπνον).

Οὕτως δηλοῦται καὶ τὸ διὰ πόσον χρόνον: Phaëthon currum paternum in diem rogavit (δ Φαέθων ἐζήτησε τὸ ὅρμα τοῦ πατρὸς διὰ μίαν ημέραν).

IV. Ο προσδιορισμὸς τοῦ τόπου

§ 182. "Ο προσδιορισμὸς τοῦ τόπου ἐπὶ μὲν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως ἐκφέρεται διὰ τῆς in μετ' ἀφαιρετικῆς : sum in horto (εἰμὶ ἐν τῷ κήπῳ), ἐπὶ δὲ τῆς ἐκ τόπου κινήσεως διὰ τῆς ex καὶ ἀφαιρετικῆς : redeo ex urbe (ἐπανέρχομαι ἐκ τῆς πόλεως), ἐπὶ δὲ τῆς εἰς τόπου κινήσεως διὰ τῆς in καὶ αἰτιατικῆς : proficiscor in Italiā (ἀναχωρῶ εἰς τὴν Ἰταλίαν), ἐπὶ δὲ τῆς διὰ τόπου κινήσεως διὸ ἀπλῆς ἀφαιρετικῆς ἢ διὰ τῆς προθέσεως per καὶ αἰτιατικῆς : via appia proficiscor (ἀναχωρῶ διὰ τῆς ἀππίας ὁδοῦ). — per medium urbem ire (διὰ μέσης τῆς πόλεως πορεύεσθαι)

§ 183. Ἐξαρέσεις

1) Ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων καὶ μικρῶν νήσων ἡ ἐν τόπῳ στάσις ἐκφέρεται, ἐὰν μὲν εἶναι ὄνομα α' ἢ δ' κλίσεως καὶ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, κατὰ γενεικήν, ἐὰν δὲ εἶναι πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ α' ἢ δ' κλίσεως ἢ τῆς γ' κλίσεως οἰουδήποτε ἀριθμοῦ, κατ' ἀφαιρετικήν. Roma, Corinthi, Athenis, Carthagine, Deli, Cypri (ἐν Ῥώμῃ, Κορίνθῳ, Ἀθήναις, Καρχηδόνι, Δήλῳ, Κύπρῳ) ἡ ἐκ τόπου κίνησις καθ' ἀπλῆν ἀφαιρετικήν : Roma, Corintho, Athenis, Carthagine, Delo, Cypro (ἐκ Ῥώμης, Κορίνθου, Ἀθηνῶν, Καρχηδόνος, Δήλου, Κύπρου) ἡ δὲ εἰς τόπον κίνησις διὸ ἀπλῆς αἰτιατικῆς : Romam, Corinthum, Athenas, Carthaginem, Delum, Cyprum (εἰς Ῥώμην, Κόρινθον, Ἀθήνας, Καρχηδόνα, Δήλον, Κύπρον).

ΣΗΜ. Ἡ πρόθεσις α, ab tibetatu metà τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων πρὸς δῆλωσιν τῆς ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τῶν περιχώρων τῆς πόλεως, ἡ δὲ ad πρὸς δῆλωσιν τῆς προσεγγίσεως εἰς αὐτήν. Hostes veniunt ab Athenis (οἱ πολέμιοι ἔρχονται ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν). — Hannibal ad Romam pervenit (ὁ Ἀννιβᾶς πρὸ τῆς Ῥώμης ἦλθεν).

2) Τίθεται ἐπίσης ἀπλῆ ἀφαιρετικὴ πρὸς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως

α') ἐὰν δὲ προσδιορισμὸς τοῦ τόπου συνάπτηται μετὰ τοῦ ἐπιθέτου totus : tota urbe (ἐν πάσῃ τῇ πόλει), toto mari (καθ' ἀπασαν τὴν θάλασσαν) ἀλλὰ καὶ in tota urbe, in tota Italia.

β') ἐπὶ τοῦ locus, ἐὰν ἔχῃ ἐπιθετικόν τινα προσδιορισμόν : hoc loco (ἐν τούτῳ τῷ τέπῳ), multis locis (ἐν πολλοῖς τόποις), aequo loco (ἐν διμαλῷ τόπῳ).

γ') ἐπὶ τοῦ terra marique (κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν) : Ly-sander Athenas terra marique obsedit (δὲ Δύσανδρος ἐποιείρκησε τὰς Ἀθήνας κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν).

§ 184. Ὁταν πρὸς τὰ δνόματα τῶν πόλεων συνάπτωνται τὰ προσηγορικὰ urbs, oppidum, colonia (χποικία), municipium (ἰσοτελής πόλις), ταῦτα, εἴτε προτάσσονται τοῦ κυρίου δνόματος, εἴτε ἐπιτάσσονται, ἔχουσι πάντοτε τὴν κατάλληλον πρόθεσιν μόνον ἐπὶ τῆς ἐν τόπῳ στάσεως καὶ δταν ἐπιτάσσωνται, δύναται, σπανίως ὅμως, ή in nā παραλειφθῆ. In urbem Romam καὶ Romam, in urbem Italiae.—ex oppido Neapoli καὶ Neapoli, ex oppido nobilissimo.—in urbe Athenis, καὶ Athenis, in urbe clarissima καὶ Athenis, urbe clarissima. Themistocles exsul Magnesiae, in oppido Asiae, mortuus est (δὲ Θεμιστοκλῆς ἐξόριστος ἐν Μαγνησίᾳ, πόλει τῆς Ἀσίας, ἀπέθανεν).—Demaratus Corintho Tarquinios, in urbem Etruriae, fugit (δὲ Δημάρατος ἐκ τῆς Κορίνθου εἰς τοὺς Ταρκυνίους, πόλιν τῆς Τυρρηνίας ἔφυγε).—Archia poëta Antiochiae, celebri quondam urbe et copiosa, natus est (δὲ ποιητῆς Ἀρχίας ἐν Ἀντιοχείᾳ δνομαστῇ ποτε καὶ πλουσίᾳ πόλει ἔγεννηθη).

§ 185. Ὁταν πρὸς τὸ σνομα τῶν πόλεων η μικρῶν νήσων συνάπτηται ἐπίθετον η ἀντωνυμία, ἐπὶ μὲν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως ἐκφέρονται ἀμφότερα κατ' ἀφιερεικήν μετὰ η ἔνευ τῆς in : ipsa Roma η in ipsa Roma : ἐπὶ δὲ τῆς εἰς τόπον κινήσεως κατ' ἀπρόθετον αἰτιατικήν : proficiscor doctas Athenas (ἀναχωρῶ εἰς τὰς σοφάς Ἀθήνας) καὶ ἐπὶ τῆς ἐκ τόπου κινήσεως δι' ἐμπροθέτου ἀφιερεικῆς : venio e doctis Athenis (ἔρχομαι ἐκ τῶν σοφῶν Ἀθηνῶν).

§ 186. Τὴν χρῆσιν τῶν δνομάτων τῶν πόλεων ἀκολουθοῦσι καὶ τὰ προσηγορικὰ domus, rus καὶ humus : domi (οἰκοί), ruri (ἀγρόθι), humili (χαμαὶ)—domum (οἰκαδε), rus (χαρόνδε)—domo (οἰκοθεν), rure (χαρόθεν).

Ομοίως καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ domi, δταν συνάπτωνται μετ' αὐτοῦ, καὶ αἱ γενικαὶ belli, militiae : domi bellique (οἰκοί καὶ ἐν πολέμῳ), domi militiae que (οἰκοί καὶ ἐν στρατείᾳ). Saepe imperatorum sapientiā constituta est salus civitatis aut belli aut domi (πολλάκις τῇ τῶν στρατηγῶν συνέσει κατεστάθη η σωτηρία τῆς πόλεως εἴτε ἐν πολέμῳ, εἴτε ἐν εἰρήνῃ).

Tὸ domi, domum, domo δύναται: η συναφθῆ καὶ μετὰ τῶν κτη-

τικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ τῆς γενικῆς τοῦ κτήτορος ἢ τοῦ ἐπιθέτου alienus, δτε δύνανται νὰ τεθῶσι καὶ αἱ προθέσεις: domum meam, domo Caesaris, domi Caesaris, domi alienae καὶ in domum meam, in domo Caesaris, in domo aliena κτλ. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν αἱ προθέσεις τίθενται πάντοτε: in domo illa, e nova domo.

V. Ἐμπρόθετοι προσδιορισμοί.

§ 187. Τῶν προθέσεων ἄλλαι συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς, ἄλλαι μετ' ἀφαιρετικῆς καὶ ἄλλαι, ὅτε μὲν μετ' αἰτιατικῆς, ὅτε δὲ μετ' ἀφαιρετικῆς.

A'. Αἱ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμεναι προθέσεις.

- 1) ad α') ἐπὶ τόπου· κίνησιν πρός τι: ad te venio (ἔρχομαι πρὸς σέ). στάσιν παρά τι: pugna ad Marathonem (ἢ παρὰ τὸν Μαραθῶνα μάχη).
- β') ἐπὶ χρόνου ad id tempus (μέχρι τούτου τοῦ χρόνου), ad occasum solis (κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ήλιου), ad vesperum (περὶ τὴν ἐσπέραν)
- γ') ἐπὶ σκοποῦ· πρός τι: canes alere ad venandum (κύνας τρέφειν πρὸς τὸ θηράν)
- δ') ἐπὶ ἀριθμοῦ· εἰς, μέχρι: ad mille homines (μέχρι χιλίων ἀνθρώπων)
- 2) adversus δηλοῦσα α') ἀντικρύ τινος: adversus urbem (ἀντικρὺ τῆς πόλεως)
- β') σχέσιν ἔχθρικὴν ἢ φιλικὴν πρός τινα: Justitia adversus deos (ἢ πρὸς τοὺς θεοὺς δικαιοσύνη), ingratus adversus merita (ἀχάριστος πρὸς τὰς εὐεργεσίας)
- γ') ἐναντίον τινός, κατά τινος: adversus hostes proficisci (ἐξεγειγαί κατὰ τῶν πολεμίων)
- 3) ante τοπικῶς καὶ χρονικῶς· πρό τινος: ante portas (πρὸ τῶν πυλῶν), ante medium noctem (πρὸ τοῦ μεσονυκτίου) ἀντίθ. post.
- 4) apud συνήθως ἐπὶ προσώπων, σπανίως ἐπὶ τόπων: παρά τινες

- apud Cretenses (*παρὰ τοῖς Κρητί*), apud Xenophontem
Cyrus haec dicit (*παρὸς τῷ Ξενοφῶντι λέγει δὲ Κύρος τάδε*)
- 5) circa περὶ τι (τοπικῶς καὶ χρονικῶς): circa castra (*περὶ τὸ στρατόπεδον*), circa horam nonam (*περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν*)
- 6) circum περὶ τι, πέρις (μόνον τοπικῶς); circum muros (*περὶ τείχη*)
- 7) circiter περὶ τι, περίπου (μόνον χρονικῶς): circiter meridiem (*περὶ τὴν μεσημβρίαν*)
- 8) citra ἢ cis ἐπὶ τάδε α' τοπικῶς: citra Padum (*ἐπὶ τάδε τοῦ Πάδου*)
- 6') χρονικῶς: citra Trojana tempora (*πρὸ τῶν Τρωϊκῶν χρόνων*) ἀντίθ. trans, ultra
- 9) contra α') ἀντικρύ τινος: contra Italiām (*ἀντικρὺ τῆς Ἰταλίας*)
6') ἐναντίον, κατά τινος: contra hostes (*κατὰ τῶν πολεμίων*)
γ') παρά τι: contra naturam (*παρὰ φύσιν*), contra opinionem (*παρὰ δόξαν*)
- 10) erga πρὸς (φιλικῶς ἢ ἐχθρικῶς): pius erga deos (*εὐτεθῆς πρὸς τοὺς θεούς*), erga malos malus (*πρὸς τοὺς κακοὺς κακός*)
- 11) extra ἔξω extra castra (*ἔξω τοῦ στρατοπέδου*), extra causam (*ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως*), extra modum (*παρὰ τὸ μέτρον*)
- 12) infra κάτωθεν τινος: infra lunam (*κάτωθεν τῆς σελήνης*), res humanas infra se putat (*τὰ ἀνθρώπινα ἡττω ἔαυτοῦ νομίζει*) ἀντίθ. supra
- 13) inter α') μεταξύ: inter urbem et vicum flumen erat (*μεταξὺ τῆς πόλεως καὶ τῆς κώμης ποταμὸς ἦτο*) pueri diligunt inter se (*οἱ παιδεῖς ἀγαπῶσιν ἀλλήλους*)
6') χρονικῶς ἐντός: inter decem annos (*ἐντὸς δέκα ἔτῶν*)
- 14) intra τοπικῶς καὶ χρονικῶς ἐντός: intra castra (*ἐντὸς τοῦ στρατοπέδου*), intra viginti dies (*ἐντὸς εἴκοσιν ἡμερῶν*) ἀντίθ. extra
- 15) juxta ἐγγύς: juxta murum (*ἐγγύς τοῦ τείχους*)
- 16) ob α') πρό τινος (συνών. ante): ob oculos (*πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν*)
6') ἔνεκα: ob iram (*ἔνεκα ὀργῆς*)
- 17) penes παρά τινι, ἐπὶ τινι: penes dictatorem summa potestas est (*ἐπὶ τῷ δικτάτωρι (εἰς τὰς χεῖρας τοῦ δικτάτωρος) ἢ ὑψηστῇ ἔξουσίᾳ εἰναι;*)

- 18) per α') τοπικῶς διά τινος : per medios hostes ire (διὰ μέσου τῶν πολεμίων ἔνει) κατά τι, ἀνά τι : per montes vagari (ἀνὰ τὰ ὅρη πλανᾶσθαι)
- β') χρονικῶς διά τινος, παρά τι, κατά τι : per totam vitam (διὰ παντὸς τοῦ βίου)
- γ') μεταφορικῶς πρὸς δήλωσιν ὀργάνου, τρόπου, αἰτίας κτλ. διά τινος : per litteras colloqui (δι' ἐπιστολῶν διαλέγεσθαι), per jocum (ἐν παιδιᾷ), per se est virtus expetenda (ἡ ἀρετὴ αὐτὴ διὸ ἔαυτὴν ζητητέα ἐστίν)
- δ') πρὸς τινος : per deos obsecrare (πρὸς τῶν θεῶν παρακαλεῖν)
- 19) post : μετά τι, ὕστερον, ὅπισθέν τινος α') τοπικῶς : post castra (ὅπισθεν τοῦ στρατοπέδου)
- β') χρονικῶς : post mortem regis (μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως), post hominum memoriam (ἔφ' ὅσου οἱ ἀνθρώποι ἐνθυμοῦνται)
- 20) praeter α') παρά τι, πλησίον : praeter oram (παρὰ τὴν ἀκτὴν)
- β') ὑπέρ τι : praeter ceteros beatus (ὑπὲρ τοὺς ἄλλους εὐδαίμων)
- γ') πλὴν τινος praeter amicos nemo aderat (πλὴν τῶν φίλων οὐδεὶς ἦτο παρών)
- δ') παρά τι multa praeter spem eveniunt (πολλὰ παρ' ἐλπίδα συμβαίνουσι), praeter opinionem (παρ' ἐλπίδα), praeter morem (παρὰ τὸ ἔθος)
- 21) prope (ἐγγύς τινος) : prope oppidum (ἐγγύς τῆς πόλεως)
- 22) propter α') ἐγγύς τινος : propter mare (ἐγγύς τῆς θαλάσσης)
- β') ἔνεκα τινος, διά τι : propter virtutem (ἔνεκα τῆς ἀρετῆς), propter gloriae cupiditatem (διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς δέξης)
- 23) secundum α') τοπικῶς : ὅπισθέν τινος, παρά τι : secundum mare iter facere (παρὰ τὴν θάλασσαν πορεύεσθαι), secundum aram (ὅπισθεν τοῦ βωμοῦ)
- β') χρονικῶς μετά τι : secundum proelium (μετὰ τὴν μάχην)
- γ') κατά τι, συμφώνως πρὸς τι : secundum legem (κατὰ τὸν νόμον), secundum naturam vivere (κατὰ τὴν φύσιν, ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν) ἀντίθ. contra
- 24) supra α') ὑπέρ τι, ἀνωθέν τινος : supra lunam sunt aeterna omnia (ὑπὲρ τὴν σελήνην πάντα εἶναι αἰώνια) ἀντίθ. infra

- 6') πέρχν τινος, ὑπέρ τι : supra modum (ὑπὲρ τὸ μέτρον), supra vires (ὑπὲρ τὰς δυνάμεις)
- 25) trans πέρχν τινός : trans mare (πέραν τῆς θαλάσσης), ἀντίθ. cis, citra.
- 26) ultra πέρχν (τοπικῶς, χρονικῶς, μεταφορικῶς) : ultra montem (πέραν τοῦ ὄρους), ultra pueriles annos (πέραν τῆς παιδικῆς ἡλικίας), ultra modum (πέραν τοῦ μέτρου, ὑπὲρ τὸ μέτρον), ultra legem (παρὰ τὸν νόμον)
- 27) versus πρός τι, ἐπὶ τι : tίθεται κανονικῶς μετὰ τὴν αἰτιατικὴν πρὸ τῆς δοποίας συγήθως τίθεται καὶ ἡ πρόθεσις ad ἢ in: Italianam versus navigare (ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν πλέειν), ad Oceanum versus proficisci (πρὸς τὸν Ὡκεανὸν ἀπέρχεσθαι).

B'. Αἱ μετ' ἀφαιρετικῆς συντασσόμεναι προθέσεις.

- 1) a, ab, abs α') τοπικῶς: ἀπό τινος, παρά τινος, ἐκ τινος : ab urbe proficisci (ἀπὸ τῆς πόλεως ἀναχωρεῖν), a rege venio (Ἐρχομαι παρὰ τοῦ βασιλέως), Marathon ab Athenis abest decem millia passuum (δι Μαραθὼν ἀπέχει τῶν Ἀθηνῶν δέκα χιλιάδας βημάτων).
- 6') χρονικῶς : ἀπό τινος, μετά τι : ab Urbe condita (ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης), a pueris (ἐκ παιδῶν)
- γ') ἐπὶ τοῦ αἰτίου, μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῦ ἐμψύχου ποιητικοῦ αἰτίου : ὑπὸ τινος, παρά τινος : ab amico diligī, ab hoste metui : (ὑπὸ τοῦ φίλου ἀγαπᾶσθαι, ὑπὸ τοῦ ἔχθρου τρομάζεσθαι), ab ira (ὑπὸ δργῆς)
- ΣΗΜ. α λέγεται μόνον πρὸ συμφώνου, ab πρὸ φωνήσεως, πρὸ h καὶ πρὸ συμφώνου πλὴν b, v, m, f, p, abs μόνον πρὸ τοῦ te καὶ ἐν συνθέσει πρὸ τοῦ t καὶ c: abstuli, abscedo.
- 2) cum α') σὺν τινί, μετά τινος : pater venit cum filio (δι πατήρ ἔρχεται σὺν τῷ γενέτῳ), cum deis volentibus (σὺν Θεῷ, Θεοῦ ἀέλοντος) ἀντίθ. sine
- 6') ἅμα τινί : cum prima luce (ἅμα τῇ ἡμέρᾳ)
- γ') πρός τινα : tecum certo (πρὸς σὲ ἀγωνίζομαι)
- 3) coram ἐνώπιον, μόνον ἐπὶ προσώπων : coram amico (ἐνώπιον τοῦ φίλου)

- 4) de α') τοπικῶς ἀπό τινος (ὑψηλοτέρου τάπου): de monte descendō (ἀπὸ τοῦ ὅρους καταβαίνω), dec̄do de lecto (ἀπὸ τῆς καλίνης πίπτω)
- δ') χρονικῶς ἀπό τινος, ἐκ τινος, εὐθὺς μετά τι: non bonus somnus est de prandio (οὐ καλὸς δὲ ἐξ ἀρίστου ὑπνος), de tertia vigilia profectus est (ἀπὸ τῆς τρίτης νυκτερινῆς φυλακῆς ἀπῆλθεν)
- γ') περὶ τινος, ὑπέρ τινος: de republica loqui (δμιλεῖν περὶ τῆς πολιτείας), de gloria pugnare (ὑπὲρ δόξης μάχεσθαι)
- δ') κατά τι: de more vetusto (κατὰ παλαιῶν ἔθος), de sententia tua (κατὰ τὴν σὴν γνώμην)
- ε') παρά τινος: audivi hoc de patre (ήκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦτο)
- στ') ἐκ τινος, ἀπό τινος: accusator de plebe (κατήγορος ἐκ τοῦ δήμου), de meo potat (ἐκ τῶν ἐμῶν πίνει)
- 5) ex, e α') τοπικῶς: ἐκ τινος, ἀπό τινος: cado ex equo (πίπτω ἀπὸ τοῦ ἵππου)
- δ') χρονικῶς: ἐκ τινος: ex eo tempore (ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου), statim e somno (εὐθὺς ἐκ τοῦ ὑπνου)
- γ') ἐπὶ ὅλης, ὅλου κτλ.: ἀπό τινος, ἐκ τινος: pocula ex auro (ποτήρια ἐκ χρυσοῦ), unus ex decemviris εἰς ἐκ τῶν δέκα ἀνδρῶν)
- δ') ἐπ' αἰτίας κτλ. ἐκ τινος, ἀπό τινος: ex vulnere æger (ἀσθενής ἐκ τοῦ τραύματος)
- ε') ἐκ τινος, κατά τι: ex omnium sententia (κατὰ τὴν γνώμην πάντων), ex consuetudine (κατὰ τὸ ἔθος)
- στ') ὑπέρ τινος, ἐπὶ τινι: e republica facere aliquid (ποιεῖν τι ἐπ' ὧφελείᾳ τῆς πόλεως), ex nullius injuria (ἐπ' ἀδικίᾳ οὐδεγός).

ΣΗΜ. ex πρὸ φωνήσεως καὶ πρὸ συμφώνου, εἶ μόνον πρὸ συμφώνου.

- 6) præ α') τοπικῶς: πρό τινος, ἔμπροσθέν τινος: villa præ se flumen habet (ἡ ἔπαυλις πρὸ ἔαυτῆς τὸν ποταμὸν ἔχει)
- δ') διά τι, ὑπό τινος: præ jaculorum multitudine solem non videre (διὰ τὸ πλῆθος τῶν βελῶν οὐχ ὁρᾶν τὸν ἥλιον), præ gaudio (ὑπὸ χαρᾶς)

- γ') ἀπέναντι, ἐν συγκρίσει πρός: omnia humana præ divitiis spernere (πάντα τὰ ἀνθρώπινα ἀπέναντι τοῦ πλούτου καταφρογεῖν)
- 7) pro α') πρό τινος, ἔμπροσθέν τινος (τοπικῶς μόνον): pro aede (πρὸ τοῦ ναοῦ)
- β') ὑπέρ τινος: pro patria mori (ὑπὲρ πατρίδος ἀποθνήσκειν)
- γ') ἀντί τινος: pro consule (ἀντὶ ὑπάτου), habere aliquid pro certo (βέβαιον ἡγεῖσθαι τι)
- δ') κατά τι, συμφώνως πρός τι: pro dignitate laudare (κατὰ ἀξίαν ἐπαινεῖν)
- ε') ἀντί τινος, εἰς ἀμοιβήν τινος: amare aliquem pro eius suavitate (ἀγαπᾶν τινα εἰς ἀμοιβήν τῆς χάριτος αὐτοῦ)
- 8) sine ἀνευ: sine ulla spe (ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐλπίδος)
- 9) tenus μέχρι: τίθεται μετὰ τὸ οὐσιαστικόν: cælo tenus (μέχρι τοῦ οὐρανοῦ), nomine tenus (κατὰ τὸ ὄνομα μόνον).

*Γ'. Προθέσεις συντασσόμεναι δὲ μὲν μετ' αἰτιατικῆς,
δὲ δὲ μετ' ἀφαιρετικῆς.*

- 1) in μετ' αἰτιατικῆς δηλοῖ συνήθως κίνησιν
- α') τοπικῶς εἰς τι, ἐπὶ τι: in castra proficisci (ἀναχωρεῖν εἰς τὸ στρατόπεδον), in collem configere (ἐπὶ λόφον καταφεύγειν)
- β') χρονικῶς: in posterum diem invitare aliquem (διὰ τὴν ἐπομένην ἡμέραν προσκαλεῖν τινα)
- γ') κατά τινος, ἐπὶ τινα: oratio in Catilinam (δικαίωσις Κατιλίνα λόγος)
- δ') πρός τινα (φιλικῶς ἢ ἔχθρικῶς): amor in patriam (ἢ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη), impietas in deos (ἢ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀσέβεια).

Μετ' ἀφαιρετικῆς δὲ δηλοῖ συνήθως στάσιν

α') τοπικῶς: ἐν τινι, ἐπὶ τινος: dicere in senatu (λέγειν ἐν τῇ συγκλήτῳ), in monte (ἐπὶ τοῦ ὅρους)

β') χρονικῶς: ἐν τινι, ἐντὸς τινος: in hoc tempore (ἐντὸς τούτου τοῦ χρόνου), in bello, in pace (ἐν πολέμῳ, ἐν εἰρήνῃ)

γ') ἐν τινι, ἐπὶ τινι: in deis est (ἐν τοῖς θεοῖς ἔστιν, εἰς τὴν ἔξουσίαν τῶν θεῶν εἰγαι)

δ') πρό τινος, ἔμπροσθέν τινος : in oculis hominum (πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν ἀνθρώπων)

2) sub Μετ' αἰτιατικῆς συγήθως ἐπὶ κινήσεως

α') τοπικῶς· ὑπό τι : exercitum hostium sub jugum mittere (τὸν στρατὸν τῶν πολεμίων ὑπὸ τὸν ζυγὸν πέμπειν)

β') χρονικῶς· ὑπό τι, πρός τι : sub noctem (ὑπό, πρὸς τὴν νύκτα), sub vesperum (ὑπὸ τὴν ἐσπέραν).

Μετ' ἀφαιρετικῆς συγήθως ἐπὶ στάσεως.

α') τοπικῶς· ὑπό τινι, κάτωθέν τινος : sub monte considerare (ὑπὸ τῷ ὅρῃ καθέέσθαι) μετὰ ῥημάτων στάσεως σημαντικῶν

β') χρονικῶς· περὶ τι, κατά τι ; sub eodem tempore (περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον), sub somno (κατὰ τὸν ὅπνον)

γ') ὑπό τινι: sub Hannibale (ὑπὸ τῷ Ἀγγίδᾳ, ἐν τῇ ἔξουσίᾳ τοῦ Ἀγγίδα)

3) super Μετ' αἰτιατικῆς

α') ἐπὶ τινος, ὑπέρ τι : super tumulum statuere columellam (ἐπὶ τοῦ τύμβου στήλην ἴσταναι), super modum (ὑπὲρ τὸ μέτρον)

β') παρά τινι, ἐν τινι : super cœnam (ἐν τῷ δείπνῳ)

Μετ' ἀφαιρετικῆς

α') σπανίως τοπικῶς· ὑπέρ τι, ἐπὶ τινος : ensis super cervice pendet (ξίφος ὑπὲρ τὸν τράχηλον κρέμεται)

β') σπανίως χρονικῶς· nocte super media (ἐν μέσῃ νυκτὸς)

γ') περὶ τινος, ὑπέρ τινος : scribere super aliqua re (γράφειν περὶ τιγος)· συνών. de aliqua re scribere.

Θέσις τῆς προθέσεως

§ 188. Ἡ κανονικὴ θέσις τῆς προθέσεως εἶναι πρὸ τῆς πτώσεως, μεθ' ἣς συντάσσεται : ante portas (πρὸ τῶν πυλῶν), pro patria (ὑπὲρ πατρίδος). Προθέσεις τινὲς ὅμως, μάλιστα μὲν δισύλλαβοι καὶ τρισύλλαβοι, σπανιώτερον δὲ καὶ μονοσύλλαβοι, τίθενται μετὰ τὴν πτώσιν, μεθ' ἣς συντάσσονται καὶ μάλιστα ἡ αὕτη εἶναι ἀναφορικὴ ἁντωνυμία. Saxa inter et alia loca periculosa (μεταξὺ τῶν βράχων καὶ τῶν λοιπῶν ἐπικινδύνων τόπων).—Quos inter (ἐν μεταξύ). Πολὺ συγηθέστερον καὶ μονοσύλλαβοι καὶ ἡ ante παρεμβάλλονται μεταξὺ τοῦ

οὐσιαστικοῦ καὶ τοῦ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ, δταν μάλιστα οὕτος εἶναι ἀναφορικὴ ἀντωνυμία: Summa cum laude (μετὰ μεγίστου ἐπαίνου), qua de causa (ἐξ ἡς αἰτίας), quam ob rem (δι' ὅπερ, δθεν).

Ἡ πρόθεσις cum, δταν συντάσσηται μετὰ τῆς ἀφαιρετικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, ἐπιτάσσεται πάντοτε καὶ συνάπτεται εἰς μίαν λέξιν meeum, tecum..., δταν δὲ συντάσσηται μετὰ τῆς ἀφαιρετικῆς τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας qui, quae, quod, τότε καὶ ἐπιτάσσεται καὶ προτάσσεται: quocum, quibus cum καὶ cum quo, cum quibus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Λ'.

Χρῆσις τῶν ἀντωνυμιῶν.

§ 189. Οἱ τύποι τῶν πλαγίων πτώσεων τοῦ α' καὶ δ' προσώπου εἶναι ἐν χρήσει καὶ ὡς αὐτοπαθεῖς: laudo me (ἐπαινῶ ἐμαυτόν), amamus nos (ἀγαπῶμεν ἡμᾶς αὐτούς).

Ἡ ἀντωνυμία sui, sibi, se καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς παραγομένη κτητικὴ suus, sua, suum κείνται πάντοτε ἐπὶ αὐτοπαθείας καὶ τίθενται

α') δταν ἀναφέρωνται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, ἐν ᾧ κείνται (εὐθεῖα ἀντανάκλασις). Qui se excusat, se accusat (ὅστις δικαιολογεῖ ἑαυτόν, κατηγορεῖ ἑαυτόν).— Multi homines aliorum vitia vituperant, sua non spectant (πολλοὶ ἀνθρώποι τὰ ἔλαττώματα τῶν ἄλλων φέγουσι, τὰ ἑαυτῶν δὲν βλέπουσι)

β') εἰς ἐξηρτημένην πρότασιν ἢ μετῷ ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς, δταν ἀναφέρωνται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως, οὕτινος τὸ διανόημα ἐκφράζει ἡ ἐξηρτημένη, τὸ ἀπαρέμφατον ἢ ἡ μετοχὴ (πλαγία ἀντανάκλασις). Athenienses Lacedæmonios rogaverunt, ut sibi contra Persas auxilio venirent (οἱ Ἀθηναῖοι παρεκάλεσαν τοὺς Λακεδαιμονίους νὰ ἔλθωσιν εἰς βοήθειαν αὐτῶν κατὰ τῶν Περσῶν).— Amicus timet ne sui simus immemores (δ φίλος φοβεῖται μήπως ὥμεν ἀμνήμονες αὐτοῦ).— Alexander se filium Jovis esse jactabat (δ Ἀλέξανδρος ἐκαυχᾶτο δτι ἡτο υἱὸς τοῦ Διός).— Cæsar legiones se absente dimicare vetuit (δ Καῖσαρ ἀπηγόρευσεν οἱ λεγεῶνες νὰ πολεμήσωσιν ἀπόντος αὐτοῦ).

*Ἐπὶ δὲ ἐτεροπαθείας καὶ ἐπὶ τῶν προτάσεων τῶν μετὰ τοῦ ut

consecutivum εἰσαγομένων ἀντὶ τῆς sui, sibi, se, γίνεται χρῆσις τῆς is, ae, id καὶ ἀντὶ τῆς κτητικῆς suus, τῆς γενικῆς eius, eorum, earum. T. Manlius imperavit ut filius suus securi percuteretur; lictor eum necavit (δ Τ. Μάνλιος διέταξεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ νὰ φονευθῇ διὰ πελέκεως· ὁ ραθδοῦχος ἐφόνευσεν αὐτόν).—Lyra Apollinis tam molliter sonuisse dicitur ut feræ bestiae dulci sono eius mollirentur (ἡ λύρα τοῦ Ἀπόλλωνος λέγεται ὅτι τόσον μαλακῶς ἥχει ὡστε τὰ ἄγρια θηρία διὰ τοῦ γλυκέος ἥχου αὐτῆς ἐμαλάσσοντα).—Agrippa tam humili loco natus erat ut eum generis sui puderet (δ Ἀγρίππας ἐκ τόσον ταπεινοῦ γένους εἶχε γεννηθῆ, ὡστε ἥσχύνετο διὰ τὸ γένος του).

ΣΗΜ. "Οταν ἡ ἀντωνύμια suus σημαίνῃ οἰκεῖος, ίδιος, δύναται νὰ ἀναφέρηται καὶ εἰς ἄλλην λέξιν τῆς προτάσεως πλὴν τοῦ ὑποκειμένου. Hannibalem sui cives e civitate ejecerunt (τὸν Ἄνγιθον οἱ οἰκεῖοι πολέται ἐκ τῆς πόλεως ἔξεβαλον).—Sui cuique mores fingunt fortunam (ἐκάστῳ τὰ ίδια ἥθη πλάττουσι, μισρφοῦσι) τὴν τύχην).

§ 190. Ἡ ἀλληλοπάθεια ἐν τῇ λατινικῇ δηλοῦται

α') διὰ τῆς προθέσεως inter καὶ τῆς αἰτιατικῆς πληθυντικῆς τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας nos, vos, se. Homines inter se amare debent (οἱ ἀνθρώποι διείλουσι νὰ ἀγαπῶσιν ἄλλήλους). "Οταν δὲ ἡ φράσις inter se ἀναφέρηται εἰς ἄλλην πτῶσιν πλὴν τῆς ὀνομαστικῆς ἢ αἰτιατικῆς, δύναται νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς inter ipsos. Ratio qua societas hominum inter ipsos continetur (δ λόγος δι' οὗ συνέχεται ἡ τῶν ἀγθρώπων κοινωνία πρὸς ἄλλήλους).

β') διὰ τῶν ἀντωνυμιῶν aliis alium, alii alios, alter alterum, alteri alteros, uterque alterum: Homines alii aliis prodesse possunt (οἱ ἀνθρώποι δύνανται νὰ ὀφελῶσιν ἄλλήλους).

§ 191. Ἐκ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, ἡ hic ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὸ α' πρόσωπον, ὡς ἡ ἐλληνικὴ ὅδε, ἡ iste εἰς τὸ β' πρόσωπον, ὃς ἡ οὗτος, καὶ ἡ ille εἰς τὸ γ' πρόσωπον, ὃς ἡ ἔκεινος. Haec urbs (ἥδε (ἡ ἡμετέρα) πόλις), ista vox (χῦτη (ἡ σὴ) φωνή), illi mores (ἔκεινα (τὰ παλαιὰ) ἥθη)."Οθεν ἡ hic δεικνύει τὸ τοπικῶς ἢ χρονικῶς πλησιέστατα κείμενον, ἡ ille τὸ τοπικῶς ἢ χρονικῶς μακρὰν κείμενον καὶ ἡ iste τὸ ἀπέναντι τοῦ λέγοντος κείμενον. Et pedites et equites in fugam conjecti sunt: his (equitibus) contigit ut incolumes in castra pervenirent, illi (pedites) omnes capti sunt (καὶ οἱ πε-

ζοὶ καὶ οἱ ἵππεις εἰς φυγὴν ἐτράπησαν· εἰς τούτους συνέδη σῶς· γὰρ φθάσωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον, ἔκεινοι πάντες συνελήφθησαν).

Κατὰ ταῦτα λαῖς dixit σημαίνει εἰπε ταῦτα (τὰ ἀμέσως προηγούμενα) ἢ εἰπε τάδε (τὰ ἀμέσως ἐπόμενα).

ΣΗΜ. Ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἡ hic ἐν τῷ στόματι τοῦ συνηγόρου τοῦ κατηγορούμένου δηλοῖ τὸν κατηγορούμενον, ἡ δὲ iste τὸν κατῆγορον· ἐν δὲ τῷ στόματι τοῦ κατηγόρου ἡ iste δηλοῖ τὸν κατηγορούμενον, πολλάκις μάλιστα ὡς ἡ ἑλληνικὴ αὐτός, πρὸς δήλωσιν καταφρονήσεως. Iste nebullo (αὐτός δὲ οὐτισκός).

§ 192. Ἡ ipse τίθεται ὡς ἡ ἑλληνικὴ αὐτός: ego ipse (ἐγὼ αὐτός), ipse ille (αὐτὸς ἐκεῖνος), ipse dixit (αὐτὸς ἔφα). — Vos me monetis, qui ipsi non cavistis? (στὶς μὲ συμβουλεύετε, οἵτινες αὐτοὶ δὲν ἔφυλάχθητε ;). Μετὰ τῆς αὐτοπαθίους ἀντωνυμίας sui, sibi... ἢ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ὡς αὐτοπαθῶν λαμβανομένων, τίθεται κατὰ τὴν πτῶσιν μὲν τοῦ ὑποκειμένου, ἐὰν ἡ ἔμφασις πίπτῃ εἰς τὸ ὑποκειμένον, κατὰ τὴν πτῶσιν δὲ τῆς ἀντωνυμίας, ἐὰν ἡ ἔμφασις πίπτῃ εἰς τὸ ἀντικείμενον: Medici ipsi se curare non possunt (οἱ λατροὶ αὐτοὶ ἔκατον δὲν δύνανται νὰ θεραπεύσωσιν). — Me ipsum irrideo (ἔμαυτὸν σκώπτω).

§ 193. Ἐκ τῶν ἀορίστων ἀντωνυμιῶν ἡ aliquis καὶ quispiam οὖσιαστικῶς καὶ ἡ aliquis καὶ quispiam ἐπιθετικῶς κείνται κανονικῶς ἐν καταφατικαῖς προτάσεσιν: Calumniare audacter; semper aliquid hæret (διάδαλλε τολμηρῶς· πάντοτε μένει τι).

Ἡ ἀντωνυμία quis, quid καὶ ἡ ἐπιθετικὴ qui, quæ, quod ὡς καὶ τὸ ἐπίρρημα quando κείνται ἐπίσης ἐν καταφατικαῖς προτάσεσιν, ἵδιως δὲ μετὰ τὰ μόρια si, nisi, ne, num καὶ τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας καὶ τὰ ἐπιρρήματα: Si quis dicat (εἴ τις λέγοι). — Quo quis est prudentior, eo est modestior (ὅσῳ τις εἶναι συνετώτερος, τόσῳ εἶναι μετριώτερος).

Ἡ quisquam οὖσιαστικῶς καὶ ἡ ullus ἐπιθετικῶς κείνται ἐν ἀρνητικαῖς προτάσεσιν ἡ ἀρνητικὴ ἔννοιαν ἔχούσαις. Nego ante mortem quemquam esse beatum prædicandum (ἀρνοῦμαι δτὶ πρέπει νὰ ἀναγορεύηται τις εὔτυχης πρὸ τοῦ Ήανάτου). — Post cladem Cannensem vix ulla profecto alia gens in bello perseverare constituisset (μετὰ τὴν ἐν Κάνναις συμφορὰν μόλις βεβαίως ἄλλο τι ἔθνος θὰ ἀπεφάσισε νὰ ἔμμεινη εἰς τὸν πόλεμον). — Legati sine ulla spe pacis domum redierunt (οἱ πρέσβεις ἀνευ τινὸς ἐλπίδος εἰρή-

νης ἐπανῆλθον οἰκεῖο). Ἀλλὰ non sine aliqua spe διότι non sine=cum.

Ἡ quidam (τίς) τίθεται ἐπὶ προσώπου ἢ πράγματος, ὅπερ εἶναι μὲν καθ' ἑαυτὸν ὀρισμένον ἀλλ' ὁ λέγων δὲν θέλει ἢ δὲν δύναται νὰ δηλώσῃ ἢ ἀκριβέστερον νὰ ὀρίσῃ. Alcidamas quidam scripsit laudationem mortis (Ἀλκιδάμας τις ἔγραψεν ἐπανον τοῦ θανάτου). Τούναντίον ἡ aliquis τίθεται, ὅταν σημαίνηται καθόλου ἀόριστον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα. Fecit hoc aliquis tui similis (ἔπραξε τοῦτο τις δομιώδεις σου).

Ἡ quisque (ἐκκαστος) τίθεται μόνον α') μετὰ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας sui, sibi, se καὶ τῆς κτητικῆς suus. Se quisque amat (ἐκκαστος ἀγαπᾷ ἑαυτόν). Suae quisque fortunae faber est (ἐκκαστος εἶναι δημιουργὸς τῆς τύχης του).

δ') ἐν ἐξηρτημέναις προτάσεσιν μετὰ ἀναφορικὴν ἢ ἐρωτηματικὴν ἀντωνυμίᾳν. Virtus praceptoris est quo quemque natura ferat intelligere (ἀρετὴ τοῦ διδασκάλου εἶναι νὰ κατανοῇ ποῦ ἐκαστον ἢ φύσις φέρει)

γ') μετὰ τὴν ὑπερθετικὰ καὶ τὰ τακτικὰ ἀριθμητικά. Optimus quisque (ἐκκαστος ἀριστος).— Quinto quoque anno (καθ' ἐκκαστον πέμπτον ἔτος).

Ἐγ πάση ἄλλη περιπτώσει ἐκκαστος δηλοῦται διὰ τοῦ omnes, unus quisque, nemo non κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΑ'.

Περὶ δήματος.

§ 194. Οἱ τύποι τοῦ ῥήματος διακρίνονται εἰς verbum finitum καὶ verbum infinitum.

Verbum finitum καλοῦνται πάντες οἱ ῥηματικοὶ τύποι, οἵτινες διὰ τῆς καταλήξεως αὐτῶν δεικνύουσιν ὀρισμένον πρόσωπον, ἢτοι ἢ δριστική, ἢ ὑποτακτική καὶ ἢ προστακτική.

Verbum infinitum καλοῦνται πάντες οἱ λοιποὶ ῥηματικοὶ τύποι, ἢτοι τὸ ἀπαρέμφατον, ἢ μετοχή, τὸ γερουγδιακόν, τὸ γερούγδιον καὶ τὸ ὕπτιον.

A'. Verbum infinitum

Ι. Ἀπαρέμφατον

§ 195. Τὸ ἀπαρέμφατον ἔχει τρεῖς χρόνους ἐν τῇ ἐνεργητικῇ καὶ τῇ παθητικῇ φωνῇ, ἐνεστῶτα, παρακείμενον καὶ μέλλοντα, laudare, laudavisse, laudaturum, -am, -um esse—laudari, laudatum, -am, -um esse, laudatum iri.

Ἄντι τοῦ ἀπαρεμφάτου τοῦ μέλλοντος, ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ, γίνεται χρῆσις τῆς περιφράσεως fore ut ἢ futurum esse ut μεθ' ὑποτακτικῆς ἐνεστῶτος ἢ παρατατικοῦ, ἀναλόγως τοῦ χρόνου τῆς κυρίας προτάσεως. Spero fore ut amicus mox veniat, ἀντὶ spero amicum mox venturum esse (ἐλπίζω ὅτι ὁ φίλος θὰ ἔλθῃ μετ' ὀλίγον).—Spero fore ut hostes vincantur ἀντὶ spero hostes victum iri (ἐλπίζω ὅτι θὰ νικήθωσιν οἱ πολέμιοι).

Ἡ περίφρασις αὕτη εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὰ ὅρματα ἀτινα στεροῦνται ὑπὲισου. Credo futurum esse ut brevi te huius facti pæniteat (νομίζω ὅτι θὰ μετανοήσῃς ἐντὸς ὀλίγου διὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην).

ΣΗΜ. Τὸ fore μετὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου τῶν παθητικῶν καὶ τῶν ἀποθετικῶν ὥρμάτων ἔχει σημασίαν τετελεσμένου μέλλοντος: Hoc possum dicere me satis adeptum fore, si ex tanto beneficio nullum in me periculum redundaret (τοῦτο δύναμαι νὰ εἰπω ὅτι ἀρκούντως θὰ ἔχω ἐπιτύχει, ἐὰν ἐν τῇς τοσαύτης ἐνεργείας οὐδεὶς κίνδυνος ἐπέλθῃ κατ' ἐμοῦ).

§ 196. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεστῶτος ἐπὶ ζωηρᾶς διηγήσεως γεγονότων τοῦ παρελθόντος τίθεται πολλάκις ἀντὶ τοῦ παρατατικοῦ τῆς δριστικῆς. Τὸ τοιοῦτον ἀπαρέμφατον ὀνομάζεται ἴστορικὸν (infinitivus historicus ἢ descriptivus) καὶ ἔχει τὸ ὑποκείμενον κατ' ὄνομαστικήν. Hostes ex omnibus partibus signo dato decurrere, lapes in vallum conicere. Nostri primo integris viribus fortiter repugnare neque ullum frustra telum ex superiore loco mittere (οἱ πολέμιοι πανταχόθεν, δοθέντος σημείου, ἐφώρμων καὶ λίθους ἔβαλλον ἐπὶ τὸ χαράκωμα. Οἱ ἡμέτεροι τὸ πρῶτον δι' ἀκαταπογήτων δυνάμεων ἀνδρείως ἀνθίσταντα οὐδὲ βέλος ἐκ τῆς ἀνωτέρας θέσεως μάτην ἔρριπτον).

§ 197. Τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἐν τῇ λατινικῇ τίθεται πολλάκις ἀπο-

λύτως πρὸς δήλωσιν ἀγανακτήσεως, ἐκπλήξεως, θαυμασμοῦ : Condemnari tot homines ! (νὰ καταδίκασθῶσι τόσοι ἀνθρώποι !) — Mene incepto desistere victam ! (ἐγὼ ἡττημένη νάποιστῷ τοῦ ἔγχειρήματος !) Πρὸ. ἐμὲ παθεῖν τάδε ; — φεῦ τὸ καὶ λαβεῖν πρόσφθεγμα τοιοῦδ' ἀνδρός !

§ 198. Τὸ ἀπαρέμφατον λαμβάνεται ἀντὶ οὐσιαστικοῦ καὶ τίθεται ἐν τῇ προτάσει ὡς ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον ἢ προσδιορισμός : Errare humanum est (τὸ ἀμαρτάνειν ἔστιν ἀνθρώπινον). — Docto viro vivere est cogitare (τῷ σοφῷ ἀνδρὶ ζῆν ἔστιν διανοεῖσθαι). — Vincere scis, Hannibal, victoria uti nescis (γνωρίζεις νὰ νικᾶς, Ἀννίβα, τὴν νίκην νὰ μεταχειρισθῆς ἀγνοεῖς) — Una salus victis, nullam sperare salutem (μία σωτηρία τοῖς ἡττημένοις, οὐδεμίαν νὰ ἐλπίζωσι σωτηρίαν).

ΣΗΜ. Ὡς ὑποκείμενον τίθεται τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ τοῦ συνδετικοῦ esse καὶ πολλῶν ἀπροσώπων ῥημάτων καὶ φράσεων, δταν τὸ ὑποκείμενον δὲν εἶναι ώριμόν (πρὸ. § 200 σημ.). Mentiri turpe est (τὸ φεύδεσθαι αἰσχρόν ἔστιν). — Mori decent quam cum dedecore vivere (πρέπει νὰ ἀποθνήσκῃ τις παρὰ νὰ ζῇ μετ' ἀτιμίας).

“Ως ἀντικείμενον δὲ τίθεται μετὰ τῶν δυνητικῶν, ἐνάρξεως καὶ λήξεως, βουλήσεως καὶ ἐπιθυμίας (πρὸ. § 202) σημαντικῶν ῥημάτων ὡς καὶ πολλῶν ἄλλων πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐνοίσιας αὐτῶν : Non desinam vos monere ut summo studio in litteris incumbatis (δὲν θὰ παύσω νὰ σας παρανῦ μετὰ μεγίστης σπουδῆς νὰ ἐπιμελήσθε τῶν γραμμάτων). — Rationi quam fortunae confidere malo (προτιμῶ νὰ ἔχω πεποιθησιν εἰς τὸ λογικόν μᾶλλον ἢ εἰς τὴν τύχην).

§ 299. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶναι ἢ αὗτὸ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὐ ἔξαρταται, δτε παραλείπεται (ταυτοπροσωπία, nominativus cum infinitivo) Boni cives pacem stabilire student (οἱ ἀγαθοὶ πολιταὶ φροντίζουσι νὰ ἀσφαλίζωσι τὴν εἰρήνην) · ἢ διάφορον τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ῥήματος, ἐξ οὐ ἔξαρταται, δτε τίθεται, ὡς καὶ τὸ κατηγορούμενον αὐτοῦ, ἀν ὑπάρχῃ. κατ' αἰτιατικὴν (ἀπαρεμφατικὴ πρότασις, accusativus cum infinitivo) Thales omnia ex aqua orta esse dicebat (δ Θαλῆς ἔλεγεν δτι τὰ πάντα ἐγένοντο ἐξ ὕδατος). — Cato dixit radices litterarum amaras esse, fructus jucundos (δ Κάτων εἶπεν δτι αἱ βίζαι τῶν γραμμάτων εἶναι πικραί, οἱ καρποὶ γλυκεῖς).

“Ἐν τῇ λατινικῇ ὅμως καὶ ἐπὶ ταυτοπροσωπίας ἀκόμη τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται κατ' αἰτιατικήν, κανονικῶς μὲν τοῦ

ἔξαρτωμένου ἔξ ̄ ἐνεργητικῶν ἢ ἀποθετικῶν λεκτικῶν, διοξαστικῶν, αἰσθήσεως καὶ γγώσεως σημαντικῶν ὥρμάτων, σπανιώτερον δὲ τοῦ ἔξαρτωμένου ἐκ βουλήσεως καὶ ἐπιθυμίας σημαντικῶν ὥρμάτων καὶ δὴ δταν τοῦτο εἶναι παθητικὸν ἢ τὸ ὥρμα esse μετὰ κατηγορούμενου· τότε δὲ αἱ ἀντωνυμίαι τοῦ α' καὶ β' προσώπου τίθενται συνήθως πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως: Nego me esse mendacem (ἀρναῦμαι δτι εἰμαι φεύστης).—Socrates dicere solebat se nihil scire (δ Σωκράτης συνήθιζε νὰ λέγῃ δτι οὐδὲν γνωρίζει).—Timoleon maluit se diligi quam metui (δ Τιμολέων προετίμησε νὰ ἀγαπᾶται ἢ νὰ παρέχῃ φόβον).—Cupio me esse clementem, cupio me non dissolutum videri (ἐπιθυμῶ νὰ εἰμαι ἐπιεικῆς, ἐπιθυμῶ νὰ μὴ φαίνωμαι ἀμελῆς).¹ Αλλὰ prisci homines dicuntur nudi vivere (οἱ παλαιοὶ ἀνθρώποι λέγεται δτι ἔζων γυμνοί), διότι τὸ ἀπαρέμφατον ἔξαρτᾶται ἐκ προσωπικοῦ παθητικοῦ ὥρματος (πρδ. § 201).

ΣΗΜ. "Οταν τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶναι ἀόριστον, παραλείπεται, οἱ δὲ προσδιορισμοὶ αὐτοῦ, ἀν ὑπάρχωσι, τίθενται κατ' αἰτιατικήν: Contentum esse suis rebus maximæ certissimæque sunt divitiae (τὸ ἀρνεῖσθαι τινα τοὺς ἔχατον εἶναι μέγιστος καὶ βεβαιώτατος πλοῦτος).

§ 200. Ἡ ἀπαρεμφατικὴ πρότασις τίθεται ὡς ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ὥρμάτων καὶ ἀπροσώπων φράσεων constat, appareat, decet, dedecet, oportet, bonum est, turpe est, verum est, verisimile est, opus est, fas est, nefas est, necesse est κτλ. Constat voces obtrectantium a multitudine imperita libenter audiri (δμολογεῖται δτι αἱ φωναὶ τῶν λοιδορούντων ὑπὸ τοῦ ἀμυθῶς πλήθους ἀσμένως ἀκούονται).—Necesse est mundum a deo regi (εἶναι ἀνάγκη δικέμος νὰ διοικῇται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ).

ΣΗΜ. Τὸ oportet, necesse est καὶ licet ἀντὶ ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως λαμβάνουσιν ἐνίστε ὑποτακτικὴν ἢ καὶ ἀπλοῦν ἀπαρέμφατον: Me ipsum ames oportet, non mea, si veri amici futuri sumus (έμε αὐτὸν πρέπει νὰ ἀγαπᾶς, οὐχὶ τὰ ἔμα, ἔαν θὰ είμεθα ἀληθεῖς φίλοι).—Virtus necesse est vitium aspernetur atque oderit (εἶναι ἀνάγκη ἢ ἀρετὴ νὰ καταφρονῇ καὶ νὰ μισῇ τὴν κακίαν).—Ludas licet (ἔξεστι σοι παιζεῖν).—Aut vincere aut vinci necesse est (ἀνάγκη εἶναι ἢ νὰ νικᾷ τις ἢ νὰ νικᾶται).

Τὸ necesse est καὶ licet μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου λαμβάνουσι καὶ δοτικήν, τὸ δὲ licet τότε καθ' ἔλεγι λαμβάνει καὶ τὸ κατηγορούμενον, ἀν ὑπάρχῃ, κατὰ δοτικήν: Homini necesse est mori (τῷ ἀνθρώπῳ ἀνάγκη εἶναι νὰ ἀποθάνῃ).—Nemini licet esse mendaci (οὐδὲντι ἔξεστι εἶναι φεύστη)

§ 201. Ἡ ἀπαρεμφατικὴ πρότασις τίθεται ὡς ἀντικείμενον τῶν δοξαστικῶν, λεκτικῶν, αἰσθήσεως καὶ γνώσεως σημαντικῶν ὁρημάτων καὶ τῶν τούτοις ὅμοίων (verba sentiendi et declarandi): Antiqui putabant sæpe homines in arbores mutatos esse (οἱ παλαιοὶ ἐνόμιζον ὅτι πολλάκις οἱ ἄνθρωποι μετεβλήθησαν εἰς δένδρα).— Democritus dicebat innumerabiles esse mundos (ὁ Δημόκριτος ἔλεγεν ὅτι διπάρχουσιν ἀναρίθμητοι κόσμοι).— Sentit animus se sua vi non aliena moveri (αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ ὅτι τῇ ἔχεται, οὐχὶ ἀλλοτρίᾳ δυνάμει κινεῖται).— Bias se omnia sua secum portare jactabat (ὁ Βίας ἐκαυχᾶτο ὅτι ἔφερε μεθ' ἔχατοῦ πάντα τὰ ἔχατοῦ).

Τὰ παθητικὰ τούτων συντάσσονται ἢ ἀπροσώπως, ὅτε ἡ ἀπαρεμφατικὴ πρότασις μένει, ἢ προσωπικῶς, ὅτε μεταβάλλεται εἰς διομαστικὴν καὶ ἀπαρέμφατον. Ἡ προσωπικὴ σύνταξις εἶναι κανονικὴ ἐπὶ τῶν ὁρημάτων videri, juberi, vetari, argui, convinci καὶ fertur, συνηθεστέρα δὲ ἐπὶ τῶν κυρίων λεκτικῶν καὶ δοξαστικῶν ὁρημάτων, πλὴν τῶν μετὰ τοῦ esse μετοχῶν τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ γερουνδιακοῦ τούτων, ἀτιγα συνηθέστερον συντάσσονται ἀπροσώπως: Homerus caecus fuisse dicitur (ὁ Ὁμηρος λέγεται ὅτι ὑπῆρξε τυφλός).— Neptunus, deus marium, tridente terram quassare putabatur (ὁ Ποσειδῶν, ὁ θεὸς τῶν θαλασσῶν, ἐπιστεύετο ὅτι διὰ τῆς τριαίνης ἔσειε τὴν γῆν). Ἄλλὰ traditum est Homerum cæcum fuisse (παρεδόθη ὅτι ὁ Ὁμηρος ὑπῆρξε τυφλός).— Hannibalem rei militaris peritissimum fuisse existimandum est (πρέπει νὰ ὑπόθεσωμεν ὅτι ὁ Ἀννίβας ὑπῆρξεν ἐμπειρότατος τῶν στρατιωτικῶν).

ΣΗΜ. Τὰ ὁρήματα sperare (ἐλπίζειν), minari (ἀπειλεῖν), promittere, polliceri (ὑποσχνεῖσθαι) καὶ jurare (ὅμνύναι) συντάσσονται πρὸς ἀπαρέμφατον μέλλοντος, ὅταν ἡ διὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου δηλουμένη πρᾶξις ἀναφέρηται εἰς τὸ μέλλον: Rusticus sperat se aliquando multum frumenti ex agris comportaturum esse (ὁ γεωργὸς ἐλπίζει ὅτι ποτὲ θὰ συγκομίσῃ πολὺν σῖτον ἐκ τῶν ἀγρῶν).— Cæsar se id facturum esse pollicitus est, quod legati oraverant (ὁ Καῖσαρ ὑπεσχέθη νὰ πρᾶξῃ ὅτι οἱ πρέσβεις εἰχον ζητήσει).

§ 202. Ἡ ἀπαρεμφατικὴ πρότασις τίθεται ἐπίσης ὡς ἀντικείμενον τῶν βουλήσεως καὶ ἐπιθυμίας σημαντικῶν ὁρημάτων velle, nolle, malle, cupere, studere ἐπὶ ἐτεροπροσωπίας, ἐπὶ δὲ ταυτοπροσωπίας ταῦτα συνήθως συντάσσονται πρὸς ἀπλοῦν ἀπαρέμφατον. Δύνανται δέ μας ἐπὶ ταυτοπροσωπίας νὰ συνταχθῶσι καὶ πρὸς ἀπαρεμφατικὴν

πρότασιν, μάλιστα δὲ ὅταν τὸ ἔξ αὐτῶν ἔξαρτώμενον ἀπαρέμφατον εἰναι παθητικὸν η̄ τὸ ρῆμα esse μετὰ κατηγορουμένου (πρᾶ. § 199) Archimedes a milite Romano necatus est; Marcellus eum necari noluerat (δ 'Αρχιμήδης ὑπὸ Ρωμαίου στρατιώτου ἐφονεύθη· δ Μάρκελλος δὲν ἥθέλησεν αὐτὸς (δ 'Αρχιμήδης) νὰ φονευθῇ).—Omnes homines beati esse cupiunt (πάντες οἱ ἀνθρωποι ἐπιθυμοῦσι νὰ εἰναι εὐδαιμονες).—Me Cæsaris militem dici volo (ἐπιθυμῶ νὰ λέγωμαι στρατιώτης τοῦ Καίσαρος).

ΣΗΜ. Τὰ ρήματα velle, malle, cupere, studere καὶ optare συντάσσονται καὶ πρὸς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ut, τὰ δὲ velle, nolle, malle καὶ πρὸς ἀπλῆν ὑποτακτικὴν, ὅταν σημαίνωσιν εὐχὴν καὶ τὸ ὑποκείμενὸν τῆς ἐξηρτημένης προτάσεως εἰναι διάφορον τῆς κυρίας: Phaethon optavit ut in currum patris tolleretur (δ Φαέθων ἐπεθύμησε νὰ ἀνέλῃ εἰς τὸν δίφρον τοῦ πατρός).—Nolo accusator in judicium potentiam afferat (δὲν θέλω δ κατήγορος νὰ φέρῃ δύναμιν εἰς τὴν δίκην).—Volo hoc nobis contingat (εὐχομαι νὰ συμβῇ τοῦτο εἰς ἡμῖν).

§ 203. Ἀπαρεμφατικὴν πρότασιν ὡς ἀντικείμενον δέχονται καὶ τὰ ἔξης ρήματα:

α') Τὰ ρήματα pati, sinere (χνέχεσθαι, ἐπιτρέπειν), jubere (κελεύειν) καὶ vetare (κωλύειν): ταῦτα δέχονται κκνονικῶς αἰτιατικὴν μετ' ἀπαρεμφάτου ἐνεργητικοῦ μέν, ἐὰν ἐκφράζηται τὸ πρόσωπον τὸ διατασσόμενον η̄ κωλυόμενον, παθητικοῦ δέ, ἐὰν δὲν ἐκφράζηται. Nervii vinum ad se importari omnino non siverunt (οἱ Νερούται ἐν γένει δὲν ἐπέτρεψαν νὰ εἰσάγηται εἰς αὐτοὺς οἶνος).—Lycurgus cives suos emigrare vetuit (δ Λυκοῦργος ἀπηγόρευσε νὰ μετοικοσιν οἱ συμπολῖται αὐτοῦ).—Alexander se filium Jovis appellari non solum passus est sed etiam jussit (δ 'Αλέξανδρος οὐ μόνον ἤνέχθη νὰ δονομάζηται ωδὲ τοῦ Διός, ἀλλὰ καὶ διέταξεν).—Epaminnondas victoria nuntiata ferrum removeri jussit (δ 'Ἐπαμεινώνδας ἀγγελθείσης τῆς νίκης διέταξε νὰ ἀφαιρεθῇ τὸ δόρυ).

β') Τὰ ψυχικοῦ πάθους σημαντικὰ ρήματα (verba affectuum): gaudere, delectari, dolere, mirari, indignari, laetari, gratulari, queri κτλ. Rex exercitum hostium tam facile victum esse miratus est (δ βασιλεὺς ἐθαύμασεν δτι δ στρατὸς τῶν πολεμίων τόσον εὐκόλως ἤττήθη).

Ταῦτα ἀντὶ τῆς ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως δύνανται νὰ συνταχθῶσι καὶ πρὸς πρότασιν διὰ τοῦ quod. Indignor, inquit, civis Atheniensis quod Aristides ab omnibus justus appellatur (ἀγανακτῶ

εἰπεν, δὲ Ἀθηναῖος πολίτης, διότι δὲ Ἀριστείδης ὑπὸ πάντων δίκαιος δονομάζεται) (πρᾶ. § 255).

§ 204. Ὅταν ἐν τῇ ἀπαρεμφατικῇ προτάσει ὑπάρχῃ καὶ ἀντικείμενον κατ’ αἰτιατικήν, πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως ή σύνταξις μεταβάλλεται εἰς παθητικήν. Ab Alexandro Romanos vincī posse puto (νομίζω δτὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἡδύναντο νὰ νικηθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ἀλέξανδρου) ἀντὶ Alexandrum Romanos vincere posse puto, ὅπερ δύναται νὰ ἔρμηνευθῇ διττῶς (νομίζω δτὶ δὲ Ἀλέξανδρος ἡδύνατο νὰ νικήσῃ τοὺς Ῥωμαῖους καὶ νομίζω δτὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἡδύναντο νὰ νικήσωσι τὸν Ἀλέξανδρον).

II Μετοχὴ

§ 205. Τὰ ἐνεργητικὰ ρήματα ἐν τῇ μετοχῇ ἔχουσι δύο μόνον χρόνους, τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν μέλλοντα: laudans (ἐπαινῶν), laudaturus (ἐπαινέσων).

Τὰ παθητικὰ ἔχουσιν ἐναὐτόνον χρόνον, τὸν παρακείμενον: laudatus (ἐπαινεθεὶς).

Τὰ ἀποθετικὰ ἔχουσι τρεῖς χρόνους, ὃν δύο μὲν ἐνεργητικοὺς κατὰ τύπον καὶ σημασίαν, τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν μέλλοντα: hortans (παραινῶν), hortaturus, (παραινέσων), ἕνα δὲ παθητικὸν μὲν κατὰ τύπον, ἐνεργητικὸν δὲ κατὰ σημασίαν, τὸν παρακείμενον: hortatus (παραινέσας).

ΣΗΜ. Ἀποθετικῶν τινῶν ρημάτων η̄ μετοχὴ τοῦ παρακειμένου ἐκτὸς τῆς ἐνεργητικῆς ἔχει καὶ παθητικὴν σημασίαν: comitatus (συνῳδευμένος), interpretatus (ἔρμηνευθείς), meditatus (ἐσκεμμένος), populatus (λεηλατηθείς), adeptus (ληφθείς), complexus (περιεπτυγμένος), pactus (ώρισμένος), dimensus (καταμετρημένος), confessus (ώμοιογγημένος), ementitus (πλαστός), expertus (δεδοκιμασμένος), partitus (μεμερισμένος) κτλ.

§ 206. Ἡ ἐλλείπουσα ἐνεργητικὴ μετοχὴ τοῦ παρακειμένου ἀγαπληροῦται η̄ διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου συνωνύμων ἀποθετικῶν ρημάτων η̄, ὅπερ συνηθέστερον, δι’ ἀφαιρετικῆς ἀπολύτου (πρᾶ. § 210) μεταβαλλομένης τῆς ἐνεργητικῆς συντάξεως εἰς παθητικὴν η̄ τέλος δι’ ἀναλελυμένου λόγου: Caesar hortatus milites decessit (δὲ Καῖσαρ παραινέσας τοὺς στρατιώτας ἀπεχώρησεν).—Hannibal Alpibus superatis (postquam superavit Alpes) in Italiam pervenit.

(δ 'Αννέθις ὑπερβάς τὰς "Αλπεις (ἢ φ' οὐ ὑπερέβη τὰς "Αλπεις) ἔφθασεν εἰς τὴν Ἰταλίαν).

"Ομοίως ἀναπληροῦται ἡ ἐλλείπουσα παθητικὴ μετοχὴ τοῦ ἐνεστῶτος δι' ἀναλευμένου λόγου: Ciceronis liber qui Cato major inscribitur (τὸ βιβλίον τοῦ Κικέρωνος τὸ ἐπιγραφόμενον Κάτων δ πρεσβύτερος).

§ 207. Τὰ ρήματα τὰ δηλοῦντα ἀποφασίζειν, γνωρίζειν σχηματίζουσι τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον περιφραστικῶς διὰ τῆς παθητικῆς μετοχῆς τοῦ παρακείμενου καὶ τοῦ ρήματος habeo· θίεν λέγεται cognitum, perspectum, exploratum, statum, constitutum, deliberatum, persuasum habeo ἢντι cognovi, perspexi... Antiquitatem Atticus diligenter habuit cognitam (δ 'Αττικὸς τὴν ἀρχαιότητα ἐπιμελῶς ἐγγώρισεν).

§ 208. Ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ παρακείμενου τίθεται ἐπὶ τετελεσμένων πράξεων ἀντὶ ρήματικοῦ οὐσιαστικοῦ: Ab urbe condita (ἀπὸ κτίσεως τῆς πόλεως, τῆς Ῥώμης), post urbem conditam (μετὰ τὴν κτίσιν τῆς πόλεως), ante Christum natum (πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ).—Epistula recitata omnes gaudio affecit (ἢ ἀνάγνωσις τῆς ἐπιστολῆς ἐπλήρωσε χαρᾶς πάντας).

§ 209. Ἡ μετοχὴ ἐν τῷ λόγῳ τίθεται τριχῶς

α') ἐπιθετικῶς: Medea draconem vellus aureum custodientem sopivit (ἢ Μήδεια ἔκοιμισε τὸν ὄφιν τὸν φυλάσσοντα τὸ χρυσοῦν δέρας).

Ἡ μετοχὴ αὕτη καὶ μάλιστα ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακείμενου τῶν ἀμεταβάτων ρήμάτων συνηθέστερον ἀποδίδεται: δι' ἀναφορικῆς ἢ ἄλλης λεισθυνάμου προτάσεως: Egens est is, qui non sati habet (ἔγδεής εἰναι δὲ μὴ ἔχων ἀρκετά).—Milites, qui in pugna ceciderunt, magnos honores nacti sunt (οἱ πεσόντες ἐν τῇ μάχῃ στρατιῶται ἔτυχον μεγάλων τιμῶν).—Errant, si qui in bello omnes secundos rerum proventus exspectant (πλανῶνται οἱ προσδοκῶντες ἐν πολέμῳ πάσας τὰς ἐκδάσεις τῶν πραγμάτων εὔτυχεῖς)

β') κατηγορηματικῶς, μόνον μετὰ τῶν ρήμάτων audire, videre, facere (παριστάναι), fingere, inducere. Dic, hospes, Spartae nos te hic visisse jacentes (εἰπέ, ὡς ξένε, εἰς τὴν Σπάρτην, δι τι εἰδεις ἡμᾶς ἔδω κειμένους).—Timoleon lumina oculorum amisit, quam calamitatem ita moderate tulit, ut nemo eum querentem audierit

(δι Τιμολέων ἀπώλεσε τὸ φῶς τῶν δρυθαλμῶν, ἢν συμφορὴν τόσον καρτερικῶς ὑπέμεινεν, ὥστε οὐδεὶς ἡκουσεν αὐτὸν μεμψιμοιροῦντα).—Homerus Jovem querentem inducit (δι Ὁμηρος εἰσάγει τὸν Δία παραπογόμενον).

ΣΗΜ. Τὰ ρήματα ταῦτα συντάσσονται καὶ πρὸς ἀπαρέμφατον: Equites viderunt exercitum hostium appropinquare (οἱ ἵππεῖς εἶδον τὸν στρατὸν τῶν πολεμίων νὰ πλησιάζῃ).—Plato construi a deo mundum facit (δι Πλάτων ποιεῖ τὸν κόσμον δημιουργούμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ).

γ') παραθετικῶς: Mendaci homini ne verum quidem dicenti credere solemus (τῷ ψεύστῃ, οὐδὲ ὅταν λέγῃ τὴν ἀλήθειαν, συνηθίζομεν γὰ πιστεύωμεν) — Animus se non videns alia cernit (ἡ ψυχὴ ἔχει τὴν μὴ βλέπουσα τὰ ἄλλα διακρίνει).—Veteres medici saepe secantes urentesque curabant aegrotos (οἱ παλαιοὶ ἱατροὶ πολλάκις τέμνοντες καὶ καίοντες ἐθεράπευον τοὺς ἀσθενεῖς).

§ 210. Ἡντι τῆς γενικῆς ἀπολύτου τῆς ἐλληνικῆς ἡ λατινικὴ ἔχει τὴν ἀφαιρετικὴν ἀπόλυτον (ablativus absolutus): Tarquinio Superbo expulso Romæ consules creabantur (ἐξεσθέντος τοῦ Ταρκινίου τοῦ Υπερηφάνου ἐν Ρώμῃ ὑπατοὶ ἔξελέγοντο).—Reluctante natura irritus labor est (ἀνθισταμένης τῆς φύσεως μάταιος δι κόπος).

Ἡ ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου εἶναι ἐν χρήσει καὶ ἀντὶ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου (πρᾶ. § 206).

ΣΗΜ. Ἐν τῷ λόγῳ πολλάκις κείνται ἀπολύτως ὑποκειμενικαὶ καὶ κατηγορηματικαὶ ἀφαιρετικαὶ ἄνευ μετοχῆς. Τοῦτο συμβαίνει

α') ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῶν σημανόντων ἐνέργειαν τοῦ ῥήματος: dux (διδηγός), comes (ἄκολουθος), iudex (δικαστής), testis (μάρτυς): Natura duce (ὑπὸ τὴν διδηγίαν τῆς φύσεως)

β') ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τίτλων καὶ ἀξιωμάτων rex, consul, prætor: Valerio, Horatio consulibus (ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ Βαλερίου καὶ Ὀρατίου)

γ') ἐπὶ τῶν οὖσιαστικῶν ἥλικίας σημαντικῶν: me puerο (ἐπὶ τῆς παιδικῆς μου ἥλικιας).

δ') ἐπὶ τινῶν ἐπιθέτων: deo propitio (θεοῦ εὐδιόκοῦντος), invita Minerva (Ἀθηνᾶς ἀκούσης), me vivo (ἐμοῦ ζῶντος).

§ 211. Ἡ χρῆσις τῆς κατ' ἀφαιρετικὴν ἀπόλυτον συντάξεως γενικῶς ἀποφεύγεται

α') ὅταν μετὰ τοῦ ῥήματος συνάπτεται κατηγορούμενος: Cum Ci-

cero consul creatus esset (ὅτε δὲ Κικέρων ἐγένετο ὑπάτος) καὶ ὅχει Cicerone consule creato.

δ') δταν μετὰ τοῦ ῥήματος συγάπτηται παράθεσις, κατηγορηματικὸν ἐπίθετον ἢ μετοχή: Cum Gaius puer mortuus esset (ὅτε δὲ παις Γάϊος ἀπέθανεν).— Cum milites inviti ex castris educti essent (ὅτε οἱ στρατιῶται ἀκοντεῖς ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἔξήχθησαν).— Cum milites fortiter pugnantes caesi essent (ὅτε οἱ στρατιῶται, καίπερ γενναίως ἀγωνισθέντες, ἔφονεύθησαν).

§ 212. Πολλάκις ἡ ἀφαιρετικὴ τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου, ἀλλὰ μόνον τῶν ῥημάτων τῶν σημανόντων πληροφορίαν τίθεται μόνη: ἡ τοιαύτη δ' ἀπόλυτος ἀφαιρετικὴ συντάσσεται ἢ πρὸς ἀπαρέμφατον ἡ πρὸς δλόκηρον πρότασιν: Alexander audito Darium appropinquare cum exercitu, obviam ire constituit (ὁ "Αλέξανδρος ἀκούσας ὅτι δὲ Δαρεῖος ἐπλησίαζε μετὰ στρατοῦ, ἀπεφάσισε γὰρ ἀντιπαραταχθῆνας πρὸς αὐτόν).— Edicto nequis in jussu pugnaret, exercitus castra posuit (κηρυχθέντος γὰρ μὴ μάχηται τις αὐθαιρέτως, δὲ στρατὸς ἐστρατοπέδευσεν).— Exposito quid pararet, dux profectus est (ἐκτεθέντος τί παρεσκεύαζεν δὲ στρατηγὸς ἀνεχώρησεν).

Τοιαῦται μετοχὴ εἶναι audito, cognito, comperto, explorato, nuntiato, edicto, exposito, auspicato, pacto.

III Γερουγδιακὸν

§ 213. Τὸ γερουγδιακὸν ἀντιστοιχεῖ συνήθως πρὸς τὰ εἰς τέος ῥηματικὰ καὶ δέχεται, ως καὶ αὐτά, τὸ ποιητικὸν αἴτιον κατὰ δοτικὴν (πρβ. § 153,5). Epistula mihi scribenda est (γραπτέα μοι ἔστιν ἡ ἐπιστολή).— Diligentia in omnibus rebus plurimum valet; haec nobis præcipue colenda est, haec semper adhibenda (ἡ ἐπιμέλεια ἐν πᾶσι πλεῖστον ἴσχύει· αὕτη κατ' ἔξοχὴν πρέπει γὰρ θεραπεύηται ὅφθημῶν, αὕτη πάντοτε γὰρ παρέχηται).

ΣΗΜ. Τὸ γερουγδιακὸν πολλάκις ισοδυναμεῖ καὶ πρὸς μετοχὴν παθητικοῦ μέλλοντος, ἐνίστε δὲ καὶ ἐνεστῶτος: laudandus (ἐπαινεθησόμενος καὶ ἐπαινούμενος).

§ 214. Τὸ γερουγδιακὸν συντάσσεται ἢ προσωπικῶς ἢ ἀπροσώπως. Καὶ προσωπικῶς μὲν συντάσσεται τὸ γερουγδιακὸν τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων καὶ κατ' αἰτιατικὴν συντασσομένων, ἀπροσώπως δὲ τῶν ἀμεταβάτων ως καὶ τῶν μεταβατικῶν τῶν κατ' ἄλ-

λην πτῶσιν, πλὴν τῆς αἰτιατικῆς, η̄ μετ' ἐμπροθέτου προσδιοριζμοῦ συντασσομένων. Miseris et aegris cibi præbendi sunt (εἰς τοὺς δυστυχεῖς καὶ ἀσθενεῖς τροφαὶ δέον νὰ παρέχωνται). — Omnibus hominibus moriendum est (πάντες οἱ ἀνθρώποι ἀνάγκη νὰ ἀποθάνωσιν). — Victis parcendum est (πρέπει νὰ φείδηται τις τῶν ἡττημένων). — De officio alia parte orationis dicendum nobis erit (περὶ καθήκοντος ἐν ἀλλῷ μέρει τοῦ λόγου πρέπει νὰ λεχθῇ ὑφὶ ἡμῶν).

§ 215. Μετὰ τὰ ῥήματα curare, — dare, tradere, — mittere, permittere, concedere, — accipere, suscipere, — locare, conducere καὶ τῶν δμοίων, τίθεται τὸ γερουνδιακὸν ώς κατηγορούμενον πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ, καὶ δὴ ἐπὶ μὲν τῶν ἐνεργητικῶν κατ' οἰτιατικήν, ἐπὶ δὲ τῶν παθητικῶν κατ' ὀνομαστικήν. Pueris sententias ediscendas damus (τοῖς παισὶ γνώμας, ἵνα ἔκμανθάνωσι, δίδομεν). — Oppidum militibus diripiendum permissum est (ἡ πόλις ἐπετράπη τοῖς στρατιώταις πρὸς διαρπαγήν).

ΣΗΜ. Ὁ σκοπός ἐπὶ τῶν ῥημάτων τούτων ἐκφέρεται ἐνίστε καὶ διὰ τῆς ad μετὰ γερουνδίου. Viros bonos mihi ad imitandum propono (ἀνδρας ἀγαθοὺς προτίθημι ἔμικτῳ πρὸς μίμησιν).

§ 216. Τὸ γερουνδιακὸν τίθεται ἐνίστε ἀντὶ ῥηματικοῦ οὐσιαστικοῦ ἐπὶ οὕπω τετελεσμένων πράξεων, ώς ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου ἐπὶ τετελεσμένων (§ 208) : Pelopidas patriæ liberandæ consilium cepit (δὲ Πελοπίδας συνέλαβε τὸ σχέδιον τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος). — Ἀλλὰ gloria patriæ liberatæ penes Pelopidam fuit (ἡ δόξα τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος ἀνήκει εἰς τὸν Πελοπίδαν).

IV Γερούνδαι

§ 217. Τὸ γερούνδιον εἶναι πάντοτε ἐνεργητικῆς σημασίας καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἐνάρθρου ἢ παρεμφάτου τοῦ ἐνεστῶτος τῆς Ἑλληνικῆς. Ὅθεν scribendi (τοῦ γράψειν), scribendo (τῷ γράψειν), ad scribendum (πρὸς τὸ γράψειν), scribendo (τῷ γράψειν).

§ 218. Τὸ γερούνδιον συντάσσεται μεθ' ής καὶ τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ παράγεται, πτώσεως. Consilium parcendi hostibus (ἡ συμβουλὴ τοῦ φείδεσθαι τῶν ἔχθρῶν).

Ἄλλ' ἂν τὸ ῥῆμα συντάσσηται μετ' αἰτιατικῆς, τότε συγήθως τὸ *Δατινικὴ Γραμματικὴ*

μὲν γερούνδιον μεταβάλλεται εἰς γερουνδιακὸν λαμβάνον τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ γένος τοῦ ἀντικείμενου, τὸ δὲ ἀντικείμενόν τίθεται κατὰ τὴν πτῶσιν τοῦ γερουνδίου: Consuetudo immolandi homines=consuetudo immolandorum hominum (ἡ συνήθεια τοῦ θυσιάζειν ἀνθρώπους). Ἡ σύνταξις αὕτη καλεῖται γερουνδιακὴ ἔλξις (attractio gerundiva).

Πλὴν τῶν μετ' αἰτιατικῆς συντασσομένων ρημάτων ἡ γερουνδιακὴ ἔλξις συμβαίνει καὶ εἰς τὰ γερούνδια τῶν ρημάτων utor, fruor, fungor καὶ potior: Spes potiundi imperii (ἡ ἐλπὶς τοῦ γενέσθαι κύριον τῆς ἔξουσίας).

ΣΗΜ. Ἡ γερουνδιακὴ ἔλξις εἶναι ἀπαραίτητος, ἵνα τὸ γερούνδιον εἶναι πτώσεως δοτικῆς ἡ ἔχῃ πρόθεσιν, συνηθεστέρα δέ, ἵνα τὸ γερούνδιον εἶναι γενικῆς ἡ ἀπλῆς ἀφαιρετικῆς. Τούναντίον γίνεται χρῆσις μόνον τοῦ γερουνδίου, διατὰ τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ εἶναι αἰτιατικὴ οὐδετέρου ἐπιθέτου ἢ ἀντωνυμίας: Creati sunt decem viri legibus scribendis (ἔξελέγησαν δέκα ἄνδρες πρὸς τὸ συγγράψαι νόμους).—Auctor urbis obsidenda καὶ auctor urbem obsidendi (εἰσιγγητὴς τοῦ πολιορκεῖν τὴν πόλιν). Ἀλλὰ multa discendo hominis mens alitur (ὅ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου τρέφεται διὰ τοῦ πολλὰ μανθάνειν).

§ 219. Ἡ γενικὴ τοῦ γερουνδίου τίθεται

α') μετὰ τῶν ἐπιθέτων τῶν μετὰ γενικῆς συντασσομένων: cupidus bellandi (ἐπιθυμητικὸς τοῦ πολεμεῖν)

β') μετὰ τῶν ἔξης μάλιστα οὐσιαστικῶν: ars (τέχνη), causa (αἰσια), consilium (σχέδιον, γνώμη), consuetudo (συνήθεια), occasio, opportunitas (εὐκαιρία), ratio (τρόπος), facultas, potestas (ἔξουσία, δύναμις), voluntas (θέλησις), studium (ζήλος), cupiditas (ἐπιθυμία), spes (ἐλπίς), metus (φόβος): Beate vivendi cupiditate incensi omnes sumus (πάντες φλεγόμεθα διὰ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ εὐδαιμόνως ζῆν).—Legendi semper occasio est, audiendi non semper (πάντοτε διάρχει εὐκαιρία τοῦ ἀναγινώσκειν, τοῦ ἀκούειν οὐχὶ πάντοτε). Ὁμοίως μετὰ τῶν ἀείποτε ἐπιτασσομένων ἀφαιρετικῶν causā, gratiā (χάριν, ἔνεκα): venandi causā (χάριν τοῦ θηράν).

ΣΗΜ. Ὅταν ἀντικείμενον τῆς γενικῆς τοῦ γερουνδίου εἶναι αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι me, te, se, nos, vos, aītineis ἐν τῇ γερουνδιακῇ ἔλξει μεταβάλλονται εἰς mei, tui, sui, nostri, vestri, τότε τὸ γερουνδιακὸν τίθεται πάντοτε κατὰ γενικὴν εἰς ndi ἀνεξαρτήτως τοῦ γένους ἢ τοῦ ἀριθμοῦ τῆς ἀντωνυμίας: Vestri videndi cupidus sum (εἰμὶ ἐπιθυμητικὸς τοῦ δρᾶν ὑμᾶς).—Virgines occasionem sui librandi nactae sunt (αἱ παρθένοι εὑρον εὐκαιρίαν τοῦ ἐλευθερώσαι εἴσαιτάς).

§ 220. Ἡ γενικὴ τοῦ γερουγδίου μετὰ συνημμένου οὐτιαστικοῦ τίθεται ἐνίστε μετὰ τοῦ ὥρματος esse εἰς δήλωσιν τοῦ πρὸς τὶ χρησιμεύει τι : Regium imperium conservandæ libertatis atque augendæ rei publicæ fuerat (τὸ βασιλικὸν ἀξιωματικὴ εἶχε χρησιμεύσει πρὸς διατήρησιν τῆς ἐλευθερίας καὶ πρὸς αὔξησιν τῆς πολιτείας).

§ 221. Ἡ δοτικὴ τοῦ γερουγδίου τίθεται

α') μετὰ τῶν ἐπιθέτων utilis, inutilis, noxius (βλαβερός), par (ἴσος), aptus, idoneus (κατάλληλος). Aqua semper utilis est bibendo (τὸ ὕδωρ πάντοτε εἶναι ὡφέλιμον εἰς πόσιν).

β') μετὰ τῶν ὥρμάτων studere (σπουδάζειν, φροντίζειν), sufficere, satis esse (ἀρκεῖν), esse (ἴκανὸν εἶναι), deesse (ἔλλείπειν), tempus impendere (δικτανγᾶν χρόνον), operam dare (προσπαθεῖν) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ : Brutus, cum studere revocandis in urbem regibus liberos suos comperisset, securi eos percussit (ὁ Βροῦτος πληροφορηθεὶς διὰ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐφρόντιζον πρὸς ἀνάκλησιν τῶν βασιλέων εἰς τὴν πόλιν, ἐφόνευσεν αὐτὰ τῷ πελέκει).

γ') μετὰ τῶν ὄνομάτων ἀξιωμάτων καὶ ἀρχῶν εἰς δήλωσιν σκοποῦ : Trium viri rei publicæ constituendæ (τρεῖς ἄνδρες πρὸς τὸ συντάξαι τὴν πολιτείαν).

§ 222. Ἡ αἰτιατικὴ τοῦ γερουγδίου τίθεται μόνον μετὰ προθέσεων, συνήθως τῆς ad καὶ inter, σπανιώτερα δὲ τῆς ob, ante, in, circa : Mores puerorum se inter ludendum simplicius detegunt (οἱ χαρακτῆρες τῶν παιδῶν καταφράγεστερον ἀποκαλύπτονται ἐν τῷ παιζειν).—Pauci sunt apti ad regnandum (διλίγοι εἰσὶν ἐπιτήδειοι πρὸς τὸ βασιλεύειν).

§ 223. Ἡ ἀφαιρετικὴ τοῦ γερουγδίου τίθεται

α') ἀπροθέτως πρὸς δήλωσιν τοῦ δργάνου, τρόπου ἡ αἰτίας : Timendo non superabitur periculum (διὰ τοῦ φοβεῖσθαι δὲν θὰ ὑπερνικηθῇ ἐκάνδυνος). Currendo ac luctando corpus confirmatur (διὰ τοῦ τρέχειν καὶ διὰ τοῦ παλαίειν τὸ σῶμα κρατύνεται),

β') μετὰ τῶν προθέσεων ab, de, ex, in. Virtutes cernuntur in agendo (καὶ ἀρεταὶ ἀναγγωρίζονται ἐν τῇ πράξει).—Ex discendo capimus voluptatem (ἐκ τοῦ μανθάνειν ἡδονὴν λαμβάνομεν).

V. Υπτιον

§ 224. Τὸ ὑπτιον εἶναι κυρίως ῥῆματικὸν σύσιαστικὸν καὶ ἔχει δύο τύπους εἰς υἱον καὶ υἱον αματον, amatum, amatu.

1) Τὸ ὑπτιον εἰς υἱον ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν καὶ τίθεται μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥῆμάτων εἰς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ, διὸ δύ γίνεται ἡ κίνησις. Lacedaemonii Agesilāum bellatum in Asiam miserunt (οἱ Δακεδαιμόνιοι ἔπειμψαν τὸν Ἀγησίλαον πολεμήσοντα εἰς τὴν Ἀσίαν).

2) Τὸ εἰς υἱον ἔχει παθητικὴν σημασίαν καὶ τίθεται εἰς δήλωσιν ἀναφορᾶς

α') μετὰ τὰς φράσεις fas est, nefas est: Humanus animus cum alio nullo, nisi cum ipso deo, si hoc fas est dictu, comparari potest (ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ πρὸς οὐδὲν ἄλλο, εἰ μὴ πρὸς αὐτὸν τὸν θεόν, εἰ διεόν ἔστιν εἰπεῖν τοῦτο, δύναται νὰ παραβληθῇ).

β') μετὰ τῶν ἐπιθέτων honestus, turpis, acerbus, jucundus, facilis, difficilis, incredibilis, utilis, dignus, indignus, memorabilis, mirabilis, optimus κτλ. Acerbum audito (πικρὸν ἀκοῦσαι) — Mirabile visu (θαυμαστὸν ἰδεῖν, θαῦμα ἰδέσθαι).

ΣΗΜ. Τὰ συνηθέστερα ὑπτια εἰς υἱον dictu, auditu, cognitu, factu, inventu, memoratu, usu, natu. Τὸ τελευταῖον τοῦτο συνάπτεται μετὰ τοῦ major, maximus, minor, minimus, grandis.

§ 225. Ἄντὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ ῥήματος esse τῆς περιφραστικῆς συζυγίας τίθεται ἐνίστε τὸ ὑπτιον μετὰ τοῦ ῥήματος ire. In mea vita tu tibi laudem is quaesītum (quaesiturus es) (ἐν τῷ βίῳ μου σὺ μέλλεις νὰ ζητήσῃς ἔπαινον σεαυτῷ). — Qui paucis sceleratis parcunt bonos omnes perditum eunt (ὅσοι φείδονται δλίγων ἐγκληματιῶν, μέλλουσι νὰ ἀπολέσωσι πάντας τοὺς καλούς). Διὰ δὲ τοῦ ὑπτίου καὶ τοῦ iri σχηματίζεται περιφραστικῶς ἢ παθητικὸς μέλλων τοῦ ἀπαρεμφάτου: factum iri (ποιηθήσεσθαι).

B'. Verbum finitum

I. Οἱ χρόνοι

§ 226. Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος διακρίνονται

α') εἰς χρόνους τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος, ἐγεστῶτα (prae-

sens), κυρίως παρακείμενον (perfectum praesens), μέλλοντα (futurum) καὶ τετελεσμένον μέλλοντα (futurum exactum)

β') εἰς χρόνους τοῦ παρελθόντος, παρατατικὸν (imperfectum), ἴστορικὸν παρακείμενον (perfectum historicum) καὶ ὑπερσυντέλικον (plusquamperfectum).

A'. Οἱ χρόνοι τῆς δριστικῆς ἐν ταῖς ἀνεξαρτήτοις προτάσεσιν.

1) Ἐνεστῶς

§ 227. Ὁ ἐνεστῶς δηλοῖ πρᾶξιν γινομένην ἐν τῷ παρόντι καὶ διαρκοῦσαν: scribimus (γράφομεν), frater dormit (ὁ ἀδελφὸς κοιμᾶται), pluit (βρέχει).

Τίθεται προσέτι

α') εἰς δήλωσιν πράξεως κατὰ συγήθειαν ἐπαναλαμβανομένης ἢ πάντοτε ἵσχουσης: Audaces fortuna juvat (τοὺς τολμηροὺς βοηθεῖ τῇ τύχῃ).—Homines sunt mortales (οἱ ἀνθρωποί εἰσιν θνητοί)

β') εἰς δήλωσιν πράξεως παρελθούσης μὲν ἀλλ' ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ λέγοντος ζωηρῶς ἀναπαριστωμένης δι τοιοῦτος ἐνεστῶς λέγεται ἴστορικὸς (praesens historicum) καὶ τίθεται ἀντὶ παρακειμένου: Helvetii oppida sua omnia incendunt frumentum omne comburunt (οἱ Ἐλουήται τὰς ἔαυτῶν πόλεις πάσας πυρπολοῦσι, τὸν σῖτον πάντα κατακαίουσιν).

2) Παρατατικὸς

Ο παρατατικὸς δηλοῖ

α') πρᾶξιν γινομένην καὶ διαρκοῦσαν ἐν τῷ παρελθόντι Themistocles adulescens liberius vivebat et rem familiarem neglebat (δι Θεμιστοκλῆς νέος ὣν ἐλευθεριώτερον ἔζη καὶ τὰ οἰκεῖα παρημέλει).

β') πρᾶξιν κατὰ συγήθειαν ἐπαναλαμβανομένην ἐν τῷ παρελθόντι. "Οθεν τίθεται ίδιως πρὸς περιγραφὴν χωρῶν, ἡθῶν, ἐθίμων καὶ θεσμῶν: Anseres Romæ publice alebantur in Capitolio (αἱ χῆνες ἐν Ῥώμῃ δημοσίᾳ δικτάνη ἐτρέφοντο ἐν τῷ Καπιτωλίῳ).

3) Μέλλων

Ο μέλλων δηλοῖ πρᾶξιν γενησομένην ἐν τῷ μέλλοντι. Veniemus (θὰ ἔλθωμεν), hodie pluet (σήμερον θὰ βρέξῃ).

4) Ιδτορικὸς παρακείμενος

‘Ο ιστορικὸς παρακείμενος δηλοὶ πρᾶξιν ἀπλῶς γενομένην ἐν τῷ παρελθόντι : Herostratus templum Dianæ inflammavit (ὁ Ἡρόστρατος ἔκαυσε τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος).— Veni, vidi, vici (ῆλθον, εἰδον, ἔγκηγρα).

5) Κυρίως παρακείμενος

‘Ο κυρίως παρακείμενος δηλοὶ πρᾶξιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρόντε καὶ διαρκοῦσσαν ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς : Fuimus Troes, fuit Ilium et ingens gloria Teucrorum (ἔχομεν ὑπάρξει (γεγόναμεν) οἱ Τρῶες, ἔχει ὑπάρξει τὸ Ἰλιον καὶ ἡ μεγίστη δόξα τῶν Τρώων).— Tu liberos habes, ego habui (σὺ ἔχεις τέκνα, ἐγὼ ἔσχηκα, δὲν ἔχω πλέον διότι ἀπέθαγον).

6) Υπερδυντέλικος

‘Ο υπερσυντέλικος δηλοὶ πρᾶξιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρελθόντι καὶ διαρκοῦσσαν ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς. Cognoveram (εἶχον γνωρίσει= sciebam),— Scripseram epistulam, cum amicus advenit (εἶχον γράψει τὴν ἐπιστολήν, θτε ὁ φίλος ἔφθασεν).

7) Τετελεσμένος μέλλων

‘Ο τετελεσμένος μέλλων δηλοὶ πρᾶξιν τετελεσμένην ἐν τῷ μέλλοντι : Mox epistulam scripserō (μετ’ ὀλίγον θὰ ἔχω γράψει τὴν ἐπιστολήν).

Β'. Οἱ χρόνοι τῆς δριστικῆς ἐν ταῖς ἔξηρτημέναις προτάσεσιν.

§ 228. Αἱ ἔξηρτημέναι προτάσεις αἱ καθ’ δριστικὴν ἔκφερόμεναι δηλοῦσσιν ἀπλῶς τὴν σχέσιν ὡς πρὸς τὸν χρόνον τοῦ λέγοντος καὶ ἔχουσιν ἐν γένει τὸν χρόνον, ὃν θὰ εἴχον, ἐὰν ἔξεφέροντο ὡς ἀνεξάρτητοι : Laudo, quae dixisti (ἐπανιὼ, δσα εἰπες).— Doleo quod mater diu ægrota erat (λυποῦμαι: διότι ἡ μήτηρ ἐπὶ πολὺ ἦτο ἀσθενής).— Jam faciam, quod diu recusavi (ἡδη θὰ πράξω, δ, τι ἐπὶ πολὺ ἥρνήθη).

Ἐὰν ἡ ὑπὸ τῆς ἔξηρτημένης δηλουμένη πρᾶξις εἰναι σύγχρονος

πρὸς τὴν τῆς κυρίας, τότε ἐπὶ κοινοῦ ὑποκειμένου τίθεται ὁ αὐτὸς χρόνος εἰς ἀμφοτέρχς. Quam diu poteram, tacebam (ἐφ' ὅσον ἡδυνάμην, ἐσίγων).—Donec felix eris, multos numerabis amicos (ἐφ' ὅσον θὰ εἰσαι εὐτυχής, πολλοὺς θὰ ἀριθμήσῃς φίλους).—Ἐδώ δὲ ἡ ὑπὸ τῆς ἔξηρτημένης δηλουμένη πρᾶξις εἶναι προγενεστέρα τῆς ὑπὸ τῆς κυρίας δηλουμένης καὶ ἀναφέρηται εἰς τὸ μέλλον ἢ ἐκφράζῃ ἀδριστον ἐπανάληψιν, τότε τίθεται παρακείμενος μέν, ἀν ἐν τῇ κυρίᾳ εἶναι ἐνεστώς, ὑπερσυντέλικος. ἀν ἐν τῇ κυρίᾳ εἶναι παρακείμενος ἢ παρατατικός, καὶ τετελεσμένος μέλλων, ἀν ἐν τῇ κυρίᾳ εἶναι μέλλων: Plutoni eripi non possunt, quae rapuit (ἀπὸ τὸν Πλούτωνα δὲν δύνανται γὰρ ἀφαιρεθῶσιν, ὅσα ἀρπάζει).—Servi quodcumque peccaverant, crudelissime apud Romanos castigabantur (ὅτι δήποτε εἶχον ἀμαρτήσεις οἱ δοῦλοι, σκληρότατα παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἐκολάζοντο).—Ut segmentem feceris, ita metes (ὅπως θὰ σπείρης, σύτως θὰ θερίσῃς).

Γ'. Χρῆσις τῶν χρόνων ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς.

§ 229. Οἱ Ῥωμαῖοι γράφοντες ἐπιστολὴν ἐλάμβανον συνήθως ὑπὸ ὅψιν ὅχι τὸν χρόνον, καθ' ὃν αὐτοὶ ἔγραφον, ἀλλὰ τὸν χρόνον, καθ' ὃν θὰ ἀνεγίνωσκε τὴν ἐπιστολὴν δλαμβάνων αὐτήν. διὰ τοῦτο μετεχειρίζοντο συνήθως παρακείμενον ἢ παρατατικὸν (ἀναλόγως τῆς ἐννοίας) ἀντὶ τοῦ ἐνεστῶτος, ὑπερσυντέλικον ἀντὶ τοῦ παρακειμένου καὶ παρατατικὸν τῆς περιφραστικῆς συζυγίας ἀντὶ τοῦ ἐνεστῶτος τῆς δριστικῆς: Pridie idus scripsi (scribo) ante lucem; eo die apud Pomponium in eius nuptiis eram (sum) cenaturus (τῇ προτεραιᾳ τῶν Εἰδῶν ἔγραψα (γράψω) πρὸ τῆς ἡμέρας τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἔμελλον γὰρ δειπνήσω (θὰ δειπνήσω) παρὰ τῷ Πομπανίῳ ἐν τοῖς γάμοις αὐτοῦ).—Summa cura exspectabam (exspecto) adventum servi, quem ad te miseram (misi) μετὰ μεγίστης φροντίδος ἀνέμενον (ἀναμένω) τὴν ἀφίξιν τοῦ δούλου, ὃν εἶχον πέμψει (ἔπεμψκ) πρὸς σέ.

Ἐγίστε δμως εὑρίσκεται καὶ χρῆσις τῶν χρόνων ἐν ἐπιστολαῖς δμοίᾳ πρὸς τὴν παρ' ἡμῖν. Et si nihil habeo, quod ad te scribam, scribo tamen, quia tecum loqui video (ἀν καὶ οὐδὲν ἔχω, ὅπερ πρὸς σὲ γὰρ γράψω, ἀλλ' δμως γράψω, διότι γομίζω δτι διαλέγομαι μετὰ σοῦ).

III. Αἱ ἐγκλέσεις

A'. Αἱ ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 230. Αἱ κύριαι ἢ ἀνεξάρτητοι προτάσεις διακρίνονται ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ

1) εἰς προτάσεις κρίσεως. "Αρνησις ποι, neque, nihil. Αὗται ἔκφέρονται καθ' δριστικὴν μὲν, ὅταν τὸ λεγόμενον παρίσταται ὡς πραγματικόν, καθ' ὑποτακτικὴν δέ, ὅταν τὸ λεγόμενον παρίσταται ὡς δυνατὸν γενέσθαι ἢ ὡς μὴ πραγματικόν: Homines pulvis et umbra sumus (οἱ ἀνθρώποι εἴμεθα κόνις καὶ σκιά).—Hoc sine ulla dubitatione confirmaverim, eloquentiam, esse rem omnium difficultissimam (τοῦτο ἄγει οὐδενὸς δισταγμοῦ δύναμαι νὰ διέσχυρισθῶ, διτὶ ἡ εὐγλωττία εἶναι πρᾶγμα πάντων δυσχερέστατον).—Sine amicitia vita tristis esset (ἄγει φιλίας δὲ βίος θὰ ἦτο ἀνιαρδὲς)

2) εἰς προτάσεις ἐπιθυμίας. "Αρνησις ne, neve, nihil, nemo, numquam. Αὗται ἔκφέρονται κατὰ προστακτικὴν πρὸς δήλωσιν προσταγῆς ἢ ἀπαγορεύσεως, καὶ ὑποτακτικὴν πρὸς δήλωσιν παρακελεύσεως, εὐχῆς, ἀπαγορεύσεως...Ora et labora (προσεύχου καὶ ἐργάζου). Nocturna sacrificia ne sunt (νυκτεριναὶ θυσίαι δὲς μὴ ὥσιν).—Sibi quisque consulat (ἐκαστος δὲς σκέπτηται περὶ ἔχυτοῦ)—Sis felix (εἰης εὔτυχής).—Ne dixeris hoc (μὴ εἰπῆς τοῦτο).—Nemo plus optet quam quod ad vivendum satis est (μηδεὶς δὲς ἐπιθυμῇ περισσότερον ἢ διτὶ εἶναι ἀρκετὸν πρὸς τὸ ζῆν).

Αἱ προτάσεις τῆς κρίσεως καὶ αἱ προτάσεις τῆς ἐπιθυμίας αἱ ἐρωτηματικῶς ἔκφερόμεναι δύνομάζονται ἐρωτηματικαὶ προτάσεις.

α') Ἐρωτηματικαὶ προτάσεις κρίσεως: Quid magis est saxo durum, quid mollius aqua? (τί εἶναι σκληρότερον τοῦ βράχου, τί μαλακώτερον τοῦ θύλακος;);—Quisnam Herculem vituperet? (τίς δύναται γὰρ φέξῃ τὸν Ἡρακλέα;).

β') Ἐρωτηματικαὶ προτάσεις ἐπιθυμίας. Quo me vertam? (ποῦ νὰ στραφῶ, ποῖ τράπωμαι;).

1) Ἡ ὁριστικὴ

§ 231. Ἡ δριστικὴ τῆς λατινικῆς ἀντιστοιχεῖ καθόλου πρὸς τὴν δριστικὴν τῆς ἑλληνικῆς καὶ ἔκφράζει τι ὡς πραγματικόν. Mors ae-

quo pede pulsat pauperum tabernas regumque turres (δόθάνατος ίσω ποδὶ (έξ ίσου) πλήγτει τὰς καλύβας τῶν πενήτων καὶ τοὺς πύργους τῶν βασιλέων).

‘Η δριστικὴ ἀπαντᾶ παρὰ Λατίνοις καὶ

α') μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν σημαινόντων δύνασθαι καὶ δφείλειν (posse, debere, oportet, necesse est) Fratri invides, quem admirari debes (τὸν ἀδελφὸν φθονεῖς, τὸν δποτὸν θὰ ὡφείλεις νὰ ἀγαπᾶς)

β') μετὰ τῶν ἀπροσώπων ἐκφράσεων (justum est, aequum est, consentaneum est, melius est, meum est, longum est, difficile est, convénit). Si homines rationem a dis datam in fraudem convertunt, non dari illam melius fuit (έὰν οἱ ἀνθρωποι τὸ ὑπὸ τῶν θεῶν δοθὲν λογικὸν χρησιμοποιῶσι πρὸς δόλον, καλύτερον θὰ γῆτο νὰ μὴ ἔδιδετο)

γ') μετὰ τὸ paene, prope, non multum afuit quin μετὰ παρακειμένου δριστικῆς : Prope oblitus sum, quod maxime fuit scribendum (σχεδὸν ἐλησμόνησα, δ.τι τὰ μάλιστα ἔπειτε νὰ γράψω)

δ') μετὰ τὰς ἀορίστους ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας καὶ ἐπιρρήματα (quisquis, quicumque, qualiscumque, quantuscumque, quotquot, utut est, utcumque res se habet...) Homines benevolos, qualescumque sunt, grave est insequi contumelia (τοὺς εὐμενεῖς ἀνθρώπους, οἵοι δήποτε καὶ ἐν εἰναι, εἰναι βαρὺ νὰ ներիշցէ)

ε') μετὰ τοὺς συνδέσμους sive... sive (seu... seu) : Sive magnus sive parvus est hostium numerus, statim cum iis pugnandum est (εἴτε μέγας εἴτε μικρὸς εἰναι δ ἔριθμὸς τῶν πολεμίων, εὐθὺς πρέπει νὰ πολεμήσωμεν πρὸς αὐτούς).

Ἐπὶ ἀρνήσεως τίθενται αἱ λέξεις non, nemo, nullus, nihil, non... neque, neque... neque, nec... nec, ne—quidem.

2) Ἡ ὑποτακτικὴ

§ 232. Ἡ ὑποτακτικὴ ἐν τῇ λατινικῇ ἀντιστοιχεῖ οὐ μόνον πρὸς τὴν ὑποτακτικὴν τῆς ἐλληνικῆς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν εὐκτικήν, τὴν προστακτικὴν καὶ τὴν δριστικὴν ἐνίστε.

Τῆς ὑποτακτικῆς διακρίνονται τὰ ἔξι τοις εἰδῆς.

α') Conjunctions potentialis (δυνητικὴ ὑποτακτική). Καὶ πρὸς δήλωσιν μὲν τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι ἐν τῷ παρόντι τίθεται ἀδιαφόρως ἔνεστώς καὶ παρακείμενος τῆς ὑποτακτικῆς, πρὸς δήλωσιν δὲ τοῦ δυ-

νατοῦ γενέσθαι ἐν τῷ παρελθόντι παρατατικὲς τῆς ὑποτακτικῆς. Quis stellas numerare aut mundi magnitudinem metiri conetur? (τίς δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ ἀριθμήσῃ τοὺς ἀστέρας η νὰ μετρήσῃ τὸ μέγεθος τοῦ κόσμου;). — Haud facile discerneres utrum Hannibal juvenis imperatori an exercitui carior esset (δυσκόλως ἡδύνασο νὰ διακρίνῃς πότερον δ' Ἀννίβας νεανίας ὥν εἰς τὸν στρατηγὸν η εἰς τὴν στρατὸν ἦτο προσφιλέστερος).

Ἡ ἀργησις ὡς καὶ ἐν τῇ δριστικῇ.

6') Conjunctivus optativus (ὑποτακτικὴ εὐκτική). "Αργησις ne. Καὶ πρὸς δήλωσιν μὲν εὐχῆς δυναμένης νὰ πληρωθῇ τίθεται ἐνεστῶς η παρακείμενος τῆς ὑποτακτικῆς συνγηθέστατα μετὰ τοῦ utinam (εἴθε), utinam ne (εἴθε μὴ) η τοῦ velim, nolim, malim πρὸς δήλωσιν δὲ εὐχῆς ητις δὲν ἔξεπληρώθη η δὲν ἔκπληροῦται, τίθεται παρατατικὸς η ὑπερσυντέλικος τῆς ὑποτακτικῆς, πάντοτε μετὰ τοῦ utinam, utinam ne η τοῦ vellem, nolle, mallem: Vivat, floreat, crescat respublica nostra (εἴθε νὰ ζῇ, ἀκμάζῃ καὶ αὐξάνῃ η ἡμετέρα πολιτεία). — Utinam semper viri belli periti copiis nostris praesint (εἴθε πάντοτε νὰ προστανται τῶν ἡμετέρων δυνάμεων ἀνδρες ἐμπειροπόλεμοι). — Utinam tacuisse (εἴθε νὰ εἰχεις σιγήσει). — Vellem equidem idem posse gloriari quod tu (εἴθε νὰ ἡδυνάμην ἀληθῶς νὰ καυχηθῶ διὰ τοῦτο, δι' ὃ σύ).

γ') Conjunctivus concessivus (ὑποτακτικὴ παραχωρητικὴ) κατ' ἐνεστῶτα η παρακείμενον. Αὕτη δηλοὶ συγκατάθεσιν η παραχώρησιν. "Αρησις ne: Fiat justitia, pereat mundus (εἴθε νὰ γίνῃ δικαιοσύνη καὶ ἀς καταστραφῇ δ κόσμος). — Ne sit summum malum dolor, malum certe est (ἀς μὴ είναι, ἔστω δι τοῦ δὲν είναι μέγιστον κακὸν η λύπη, βεβαίως είναι κακόν).

Τῆς ὑποτακτικῆς ταύτης δύναται νὰ προταχθῇ τὸ ut καὶ licet. Ut omnes captivi idem dixerint, fides iis habenda non est (καὶ ἀν πάντες οἱ αἰχμάλωτοι εἰπωσι τὸ αὐτό, δὲν πρέπει νὰ δοθῇ εἰς αὐτοὺς πίστις). — Licet omnes imminēant terrores periculaque impendeant omnia, succurram (καὶ ἀν πάντα τὰ δειγὰ ἐπίκεινται καὶ πάντες οἱ κίνδυνοι ἐπικρέμανται, θὰ βοηθήσω).

δ') Conjunctivus hortativus (ποτακτικὴ προτρεπτικὴ) μόνον εἰς τὸ α' πληθυντικὸν καὶ εἰς τὸ γ' ἐνικὸν καὶ πληθυντικὸν τοῦ ἐνεστῶτος. "Αρησις ne. Miseros homines consolemur (τοὺς δυστυχεῖς

ἀνθρώπους ἃς παραμυθῶμεν).—Sit modus in rebus (ἔστω μέτρον πᾶσιν).—Videant consules ne quid detrimenti res publica capiat (Ἄς ιδωσιν αἱ ὄπατοι γὰ μὴ πάθη ζημίαν τινὰ ἢ πολιτεία).

ε') Conjunctivus dubitativus ἢ deliberativus (ὑποτακτικὴ ἀπορηματική) μόνον κατ' ἐνεστῶτα καὶ παρατατικόν. "Αρνησις non. Maneam an abeam? (γὰ μείνω ἢ νὰ ἀπέλθω;);—Quo ire? cuius auxilium implorarem? (ποῦ γὰ μετέβαινον; τίνος τὴν βοήθειαν νὰ ἔχητο;)

στ') Conjunctivus irrealis κατὰ παρατατικὸν ἢ ὑπερσυντέλικον πρὲς δῆλωσιν τοῦ μὴ πραγματικοῦ. "Αρνησις non. Neque agricultura neque frugum fructuumque reliquorum perceptio et conservatio sine hominum opera ulla esse potuisse (εἴτε ἡ γεωργία, εἴτε ἡ συγκομιδὴ καὶ συντήρησις τῶν σιηρῶν καὶ λοιπῶν καρπῶν θὰ γίνεται γὰ υπάρξῃ ἀνευ τινὸς ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων).

3) Ἡ προστακτικὴ

§ 233. Ἡ προστακτικὴ ἔχει δύο τύπους, ἐνεστῶτος (ἐνεργητικοῦ 6' ἐν. ama, 6' πληθ. amate.—Παθ. 6' ἐν. amare, 6' πληθ. amarmini) καὶ μέλλοντος (ἐνεργητικοῦ β' ἐνικοῦ amato, γ' ἐν. amato, 6' ἐν. πληθ. amatote, γ' πληθ. amanto.—Παθητ. 6' amator, γ' ἐν. amator, γ' πληθ. amantor).

Καὶ ὁ μὲν ἐνεστῶς δηλοῖ ὅτι τὸ προστασσόμενον πρέπει ἀμέσως νὰ ἐκτελεσθῇ ἢ ὅτι πρᾶξίς τις υπάρχουσα ἥδη πρέπει γὰ ἔξακολουθήσῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον νὰ υπάρχῃ. Aut scribe aut abi (ἢ γράφε ἢ ἀπελθε).—Vive felix (γὰ ζῆς εὐτυχῆς).

Ο δὲ μέλλων δηλοῖ ὅτι τὸ προστασσόμενον πρέπει γὰ ἐκτελεσθῇ, ἀφ' εὑρίη ἄλλο τι πρότερον ἢ καθόλου ἐν τῷ μέλλοντι διὰ τοῦτο τίθεται ιδίως εἰς νόμους, συνθήκας, διαθήκας κτλ., σπανίως δὲ ἐν τῇ συνήθει γλώσσῃ: Regio imperio duo suntio iique consules appellantor, militiae summum jus habento, nemini parento, illis salus populi suprema lex esto (βασιλικῆς ἔξουσίας δύο ἀνδρες ἃς εἶναι, οὗτοι δὲ ὄπατοι ἃς καλῶνται, τοῦ στρατοῦ τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν νὰ ἔχωσιν, εἰς οὓδενα γὰ υπακούωσιν, αὐτοῖς ἀγώτατος νόμος ἢ σωτηρία τοῦ δήμου ἔστω).

§ 234. Αγτὶ τῆς προστακτικῆς ἀμφοτέρων τῶν χρόνων τίθεται

α') ὁ μέλλων τῆς δριστικῆς Valebis meaque negotia non negliges (ὑγίαινε καὶ μὴ παρχαμέλει τὰς ἐμάς ὑποθέσεις).

δ') ὁ ἐνεστῶς τῆς ὑποτακτικῆς. Aut bibat, aut abeat (ἢ ἀς πίῃ ἢ ἀς ἀπέλθῃ).—Dii prohibeant malum a nobis (οἱ θεοὶ ἀς ἀπομακρύνωσι τὸ κακὸν ἀφ' ἡμῶν).

Περιφραστικῶς δ' ἔκφέρεται ἡ προστακτικὴ διὰ τοῦ cura ut (τοῦ φήματος curare), fac ut ἢ fac (ἄγει τοῦ ut) μεθ' ὑποτακτικῆς : Fac ut valeas ἢ cura ut valeas (vale=ὑγίαινε).—Fac animo fortis sis (ἰσθι γενναῖος).

§ 235. Ἡ ἀπαγόρευσις ἔκφέρεται διὰ τῆς προστακτικῆς μετὰ τοῦ ne ἢ neve ἀλλὰ μόνον παρὰ ποιηταῖς καὶ εἰς τὴν γλώσσαν τῶν νόμων : Hominem mortuum in urbe ne sepelito neve urito (ἀνθρωπὸν νεκρὸν νὰ μὴ θάπτης μήτε νὰ καίγεις ἐν τῇ πόλει).—Equo ne credite, Teucri (εἰς τὸν ἵππον μὴ πιστεύετε, Τρῶες).

Ἐν δὲ τῷ πεζῷ λόγῳ ἔκφέρεται :

α') διὰ τοῦ noli ἢ nolite μετ' ἀπαρεμφάτου : Noli turbare circulos meos (μὴ μου τοὺς κύκλους τάραττε).—Noli me tangere (μὴ μου ἄπτου).

β') διὰ τοῦ ne (nemo, nihil, nunquam) μεθ' ὑποτακτικῆς παρακειμένου : Ne nimis festinaveris (μὴ λίαν σπεῦδε).—Nihil timeris (μηδὲν φοβοῦ).

ΣΗΜ. Ἀντὶ τοῦ παρακειμένου τίθεται ἐνεστῶς, ὅταν ἡ πρότασις ἔκφράζη προτροπὴν ἔχουσαν γενικὸν κῦρος : Tempora ne calpes, cum sis tibi causa doloris (μὴ αἰτᾶσαι τὰς περιστάσεις, ὅταν σὺ εἰσαι εἰς σεαυτὸν αἰτία τῆς λύπης).

γ') διὰ τοῦ non μετὰ μέλλοντας δριστικῆς. Non facies hoc (τοῦτο οὐ ποιήσεις)

δ') διὰ τοῦ cave, cave ne, fac ne μετ' ἐνεστῶτος ἢ παρακειμένου ὑποτακτικῆς ἐπὶ δ' προσώπου : Cave eas (μὴ πηγαίνῃς).—Fac ne omittas (μὴ παράλειπε).—Cave dixeris (μὴ εἴπῃς)

ε') διὰ τοῦ parce μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ μετὰ δοτικῆς (ποιητικόν) : Parce damnare (μὴ καταδικάζῃς).—Parce metui (μὴ φοβοῦ).

Εὐθεῖαι ἢ ἀνεξάρτητοι ἐρωτήσεις.

§ 236. Αἱ εὐθεῖαι ἐρωτήσεις εἰσάγονται

α') "Ανευ ἐρωτηματικῆς λέξεως, ὅτε διακρίγονται διὰ τοῦ τόνου τῆς

φωνῆς ἢ διὰ τοῦ ἐρωτηματικοῦ σημείου, ἀν εἶναι γραπταῖ. Αἱ τοιαῦται ἐρωτήσεις συνήθως ἐκφράζουσιν ἀγανάκτησιν ἢ θαυμασμόν: Haec tu ausus es negare? (ταῦτα σὺ ἐτόλμησας νὰ ἀρνηθῆς;)

β') Διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων. Quid vis? Quo vadis? (τί θέλεις; ποῦ οπάγεις;)

γ') Διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν, μορίων πε (ἄρα), πυν (μή, μήπως), ποννε (οὐ). Τὸ πε, ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστατον, προσαρτᾶται εἰς τὴν λέξιν, ἐφ' ἡς ἢ ἔμφασις, εἴτε καταφατική, εἴτε ἀποφατική ἀναμένεται ἢ ἀπόκρισις· τὸ πυν προστίθεται, ὅταν ἢ ἀπόκρισις ἀναμένηται ἀποφατική καὶ τὸ ποννε, ὅταν καταφατική: Venies ne ad nos? (θὰ ἔλθης πρὸς ἡμᾶς;)—Potestne tibi haec lux, Catilina, aut huius caeli spiritus esse jucunda; (δύναται, Κατιλίνα, τὸ φῶς τοῦτο ἢ διῆρ τούτου τοῦ οὐρανοῦ νὰ σοὶ εἶναι εὐάρεστος;).—Num negare audes? (μήπως τολμᾶς νὰ ἀρνηθῆς;).—Nonne te pudet talia dixisse? (δὲν αἰσχύνεσαι ὅτι εἴπεις ταῦτα;)

§ 237. Αἱ εὐθεῖαι ἐρωτήσεις ἐκφέρονται

α') καθ' ὅριστικήν παντὸς χρόνου Quid facis? ubi habitas, amice? (τί ποιεῖς; ποῦ κατοικεῖς, φίλε;)

β') καθ' ὅποτακτικήν δυνητικήν (potentialis) ἢ ἀπορηματικήν (dubitativus): Quis talia dicere audeat? (τίς δύναται νὰ τολμήσῃ νὰ εἴπῃ ταῦτα;).—Quid faciam? quo me vertam? (τί νὰ πράξω; ποῦ γὰρ στραφῶ;)

§ 238. Αἱ ἐρωτήσεις εἶναι ἢ πραγματικαὶ ἐρωτήσεις: Quid facis?—Scribo (τί ποιεῖς;—γράφω) ἢ ῥητορικαὶ ἐρωτήσεις ισοδυναμοῦσαι πρὸς ἀρνητικὴν πρότασιν κρίσεως, ἀν εἶναι καταφατικαὶ, ἢ πρὸς καταφατικὴν πρότασιν κρίσεως, ἀν εἶναι ἀποφατικαὶ. Quid turpius est quam mentiri? (τί εἶναι αἰσχρότερον τοῦ φεύδεσθαι;).=Nihil turpius... —Nonne vos pudet levitatis vestrae? (δὲν αἰσχύνεσθε διὰ τὴν κουφότητα διών;)=Nos pudet...

§ 239. Αἱ διπλαὶ ἐρωτήσεις ἐκφέρονται καθ' ἔνα τῶν ἔξῆς τύπων.

α') utrum an

β') ne (ἐγκλιτικὲν) an

γ') — an

Haec utrum lex est an legum omnium dissolutio? (πότερον, νόμος εἶναι οὗτος ἢ πάντων τῶν νόμων διάλυσις;).—Servus esne an liber? (δοῦλος εἶσαι ἢ ἐλεύθερος;).—Ipse percussit patrem an aliis

occidendum dedit? (αὐτὸς ἔφρονευσε τὸν πατέρα ή εἰς ἄλλους ἔδωκεν, ἵνα φογεύσωσιν αὐτόν;)

Tὸ δημέτερον η̄ ὅχι λέγεται an non. Isne est quem quaero an non? (αὐτὸς εἰναι, ὃν ζητῶ η̄ ὅχι;)

§ 240. Πολλάκις παραλείπεται τὸ α' μέρος τῆς διπλῆς ἐρωτήσεως, οὕτως δὲ ἔχομεν ἀπλῆν ἐρώτησιν εἰσαγομένην διὰ τοῦ an η̄ an non. Τοῦτο συμβαίνει

α') ἐπὶ τῶν ῥητορικῶν ἐρωτήσεων αἴτινες ισαδυγαμοῦσι πρὸς ἀρνητικὴν πρότασιν: Nolite hos vestro auxilio spoliare: an, quod ad diem non venerunt, de eorum fide constantiaque dubitatis? (μὴ στερήσητε αὐτοὺς τῆς ὑμετέρας βοηθείας: η̄ διότι δὲν γίλθον τὴν ὁρισμένην ἡμέραν ἀμφιβόλετε περὶ τῆς πίστεως αὐτῶν καὶ εὐσταθείας;)

β') ἐπὶ τῆς λεγομένης ἐπανορθώσεως: Quando vis oraculorum evanuit? an postquam homines minus creduli esse coeperunt? (πότε η̄ δύναμις τῶν χρημάτων ἔξηγοθένησεν; η̄ δτε οἱ ἀνθρώποι ηρχισαν γὰ εἰναι διλιγώτερον εὔπιστοι;)

Ἀκολουθία τῶν χρόνων (consecutio temporum)

§ 241. Αἱ καθ' ὑποτακτικὴν ἐκφερόμεναι ἔξηρτημέναι προτάσεις φᾶσι πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων κανονίζονται πάντοτε (πλὴν τῶν συμπερασματικῶν) ἐκ τοῦ χρόνου τῆς προτάσεως, ἐξ η̄ς ἔξαρτῶνται. Πρὸς τοῦτο ισχύουσιν οἱ ἔξῆς κανόνες.

Κανὼν 1. Μετὰ τοὺς χρόνους τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ἐξ η̄ς ἔξαρταται προτάσεως ἀκολουθοῦσιν ἐν τῇ ἔξηρτημένῃ οἱ χρόνοι τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ὑποτακτικῆς. Καὶ ἀν μὲν η̄ πρᾶξις η̄ δηλουμένη διὰ τοῦ ρήματος τῆς ἔξηρτημένης προτάσεως εἰναι σύγχρονος μὲ τὴν πρᾶξιν τὴν δηλουμένην διὰ τοῦ ρήματος τῆς ἐξ η̄ς ἔξαρταται προτάσεως, τότε ἐν τῇ ἔξηρτημένῃ τίθεται ἐνεστῶς τῆς ὑποτακτικῆς, ἀν δὲ εἰναι προγενεστέρα, τίθεται παρακείμενος τῆς ὑποτακτικῆς, ἀν δὲ μεταγενεστέρα, ἐνεστῶς τῆς περιφραστικῆς συζυγίας εἰς urus, a, um sim η̄το:

quaero quis hoc dicat (ἐρωτῶ τίς διισχυρίζεται τοῦτο· σύγχρονον)
quaero quis hoc dixerit (ἐρωτῶ τίς διισχυρίσθη τοῦτο· προτερόχρονον)
quaero quis hoc dicturus sit (ἐρωτῶ τίς μέλλει νὰ διισχυρίσθῃ τοῦτο· διτερόχρονον)

δμοίως quaeram quis hoc dicat (dixerit, dicturus sit)
quaesivero quis hoc dicat (dixerit, dicturus sit)

Κανὼν 2. Μετὰ τοὺς χρόνους τοῦ παρελθόντος τῆς ἐξ ἡς ἐξαρτᾶται προτάσεως ἀκολουθοῦσιν ἐν τῇ ἐξηρτημένῃ οἱ χρόνοι τοῦ παρελθόντος τῆς ὑποτακτικῆς. Καὶ ἂν μὲν ἡ δηλουμένη διὰ τοῦ βήματος τῆς ἐξηρτημένης προτάσεως πρᾶξις εἰναι σύγχρονος μὲ τὴν πρᾶξιν τῆς ἐξ ἡς ἐξαρτᾶται προτάσεως, τότε ἐν τῇ ἐξηρτημένῃ τίθεται παρατακτικός, ἀν δὲ εἰναι προγενεστέρα, τίθεται ὑπερσυντέλικος, ἀν δὲ μεταγενεστέρα, παρατακτικὸς τῆς περιφραστικῆς συζυγίας εἰς ursus essem : quaesivi quis hoc diceret (ἡρώτησα τίς τοῦτο δισχυρίζετο· σύγχρονον) quaesivi quis hoc dixisset (ἡρώτησα τίς τοῦτο εἶχε δισχυρισθῆ· προτερόχρονον)

quaesivi quis hoc dicturus esset (ἡρώτησα τίς ἔμελλε νὰ δισχυρισθῇ τοῦτο· ὑστερόχρονον).

δμοίως quaerebam quis hoc diceret (dixisset, dicturus esset)
quaesiveram quis hoc diceret (dixisset, dicturus esset).

ΣΗΜ. 1. Ὁ ιστορικὸς ἐνεστῶς (præsens historicum) ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τῶν χρόνων λαμβάνεται δὲ μὲν ὡς χρόνος τοῦ παρόντος, δὲ δὲ ὡς χρόνος τοῦ παρελθόντος. Vercingetorix Gallos hortatur, ut communis libertatis causa arma capiant (δι Οὐερκυγκετόριξ παρανεῖ τοὺς Γαλάτας νὰ λάβωσι τὰ ὅπλα χάριν τῆς κοινῆς ἐλευθερίας).—Athenienses domi creant decem prætores, qui exercitui præcessent (οἱ Ἀθηναῖοι ἐκλέγουσιν ἐν τῇ πατρίδι δέκα στρατηγούς, οἵτινες νὰ προστανται τοῦ στρατοῦ).

ΣΗΜ. 2. Ὁ παρακείμενος ἐᾶτος οὐδὲν ἐξαρτᾶται πρότασις τις, λαμβάνεται ὡς χρόνος τοῦ παρελθόντος. Ως χρόνος τοῦ παρόντος (perfectum præsens) λαμβάνεται, διατὰν ἀντ' αὐτοῦ δύναται νὰ τεθῇ ἀλλο βῆμα κατ' ἐνεστᾶτα. Membris utimur prius quam didicimus (scimus) cuius ea causā utili, tatis habeamus (τὰ μέλη μεταχειρίζόμεθα πρὶν ἡ γνωρίσωμεν ἔνεκα τίνος ὠφελείας αὐτὰ ἔχομεν).—Quantam quisque multitudinem ad id bellum pollicitus sit cognovimus (scimus) (πόσον ἔκαστος πλῆθος εἰς τοῦτο τὸν πόλεμον ὑπεσχέθη (γνωρίζομεν)).

ΣΗΜ. 3. Τοὺς κανόνας τῆς ἀκολουθίας τῶν χρόνων ἰδιαιτέρως ἀκολουθοῦσι αἱ αἱ πλάγιαι ἐρωτηματικαι προτάσεις (§ 263...) δ') αἱ διὰ τοῦ quin εἰσαγόμεναι προτάσεις (§ 252...) γ') αἱ τελικαι (§ 244...) δ') αἱ τελικαι ἀντικειμενικαι (§ 245...) ε') αἱ μετὰ τοῦ timeo, metuo, vereor ne (§ 248...) καὶ στ') αἱ ἀναφορικαι τελικαι προτάσεις (§ 269.3).

ΣΗΜ. 4. Χρόνοι τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος εἰναι
α') δι ἐνεστῶς καὶ οἱ μέλλοντες πασῶν τῶν ἐγκλίσεων
δ') τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος, τὸ γερούνδιον,

γερουνδιακὸν καὶ τὸ ὅπτιον ὅταν ἐξαρτῶνται ἐκ χρόνων τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος.

Χρόνοι τοῦ παρελθόντος εἰναι

α') δι παρατατικός καὶ δι ὑπερσυντέλικος δριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς

β') διστορικὸς παρακείμενος τῆς δριστικῆς, τὸ διστορικὸν ἀπαρέμφατον, τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παρακείμενου

γ') τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος, τὸ γερούνδιον, τὸ γερουνδιακὸν καὶ τὸ ὅπτιον ὅταν ἐξαρτῶνται ἐκ χρόνων τοῦ παρελθόντος.

§ 242. Ὅταν ἡ ἐξηρτημένη πρότασις ἐξαρτᾶται ἐκ verbum infinitum, τὸ ρήμα τῆς ἐξηρτημένης προτάσεως δὲν ῥυθμίζεται ἐξ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκ τοῦ ρήματος τῆς προτάσεως, ἐξ ἣς τὸ verbum infinitum. Εάν δημοσίευτο τὸ verbum infinitum εἰναι ἀπαρέμφατον ἡ μετοχὴ τοῦ παρακείμενου τὸ παρελθόν δηλοῦσσα, τότε ἐν τῇ ἐξηρτημένῃ τίθενται πάντοτε οἱ χρόνοι τοῦ παρελθόντος. Nemo dicere potest qualis sit animus (οὐδεὶς δύναται γὰρ εἴπη διοίᾳ εἰναι ἡ ψυχή). — Alexander amicis suadentibus, ut nocte hostes adoriretur, assensus non est (δι Ἀλέξανδρος δὲν συνήγενεν εἰς τοὺς φίλους συμβουλεύοντας ἐν καιρῷ νυκτὸς γὰρ προσβάλῃ τοὺς πολεμίους). — Servus dicit se nescisse quis adesset (δι δοῦλος λέγει δτι δὲν ἔμχθε τίς ἡτο παρών). — Versabor in re saepius quae sita, suffragia in magistratu mandando clam an palam ferri melius esset (θὰ ἐνδιατρίψω εἰς τὸ πολλάκις ἐξετασθὲν ζήτημα, ἀν εἰναι καλύτερον νὰ φέρωνται αἱ ψῆφοι φανερῶς ἢ κρύφα κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀρχόντων).

Χρῆσις τοῦ μέλλοντος τῆς ὑποτακτικῆς ἐν ταῖς
ἐξηρτημέναις προτάσεσιν.

§ 243. Η ὑποτακτικὴ δὲν ἔχει μέλλοντα οὔτε ἐν τῇ ἐγεργητικῇ οὔτε ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ. Ο ἐν τῇ γραμματικῇ συνήθως φερόμενος μέλλων εἰς urus sim εἰναι τῆς περιφραστικῆς συζυγίας.

Ο ἐλλείπων μέλλων τῆς ὑποτακτικῆς ἀναπληροῦται ως ἐξῆς.

A'. Απλοῦς μέλλων.

Οὗτος ἀναπληροῦται

1) Διὰ τῶν τύπων εἰς urus sim καὶ urus essem τῆς περιφραστικῆς συζυγίας εἰς τὰς ἐξηρτημένας ἔρωτηματικάς, εἰς τὰς προτάσεις τῆς ἀκολουθίας καὶ εἰς τὰς διὰ τοῦ quin μετὰ τὸ ρήμα dubitare ἀρ-

νηγικῶς ἐκφερόμενον εἰσχομένας. Ulixes Tiresiam interrogavit quae fortuna sua futura esset (δὲ Ὁδυσσεὺς ἡρώτησε τὸν Τειρεσίαν ποίᾳ θάλασσαν εἶναι ἡ τύχη του).—Caesar est talis ut eius laudes obscuratura nulla umquam sit oblivio (δὲ Καῖσαρ εἶναι τοιοῦτος ὡς τε τοὺς ἐπαίνους αὐτοῦ οὐδεμίᾳ λήθῃ θάλασσον εἰσκοτίσῃ).—Romani non dubitabant quin Caesar Gallos superaturus esset (οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἀμφέβαλλον διὰ δὲ Καῖσαρ θάλασσῃ τοὺς Γαλάτας).

ΣΗΜ. Ἀντὶ τῶν τύπων εἰς urus sīm καὶ urus essem γίνεται πολλάκις χρῆσις τῆς περιφράσσως futurum sit ut μετὰ τοῦ ἐνεστῶτος τῆς ὑποτακτικῆς καὶ futurum esset ut μετὰ τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς.⁶ Ἡ περίφρασις εἶναι ἀναγκαῖα ἐπὶ τῶν ἀνευ ὑπτίου ῥημάτων ὡς καὶ ἐπὶ τῆς παθητικῆς φωνῆς: Non dubito quin futurum sit ut huius te rei pāeniteat (δὲν ἀμφιβάλλω διὰ θάλασσαν διὰ τοῦτο τὸ πρᾶγμα).—Romani non dubitabant quin futurum esset ut Galli a Caesare superarentur (οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἀμφέβαλλον διὰ οἱ Γαλάται θάλασσαν διὰ τοῦ Καῖσαρος).

2) Διὰ τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς

α') διαν τὸ ῥῆμα στερῆται ὑπτίου ἢ εἶναι παθητικῆς φωνῆς: Non dubito quin huius consilii mox te pāeniteat (δὲν ἀμφιβάλλω διὰ θάλασσαν διὰ ταύτην τὴν γνώμην).—Nemo dubitabat quin hostes celeriter vincerentur (οὐδεὶς ἀμφέβαλλεν διὰ οἱ πολέμιοι ταχέως θάλασσαν).

6') διαν ἢ κυρία πρότασις περίεχη μέλλοντα ἢ ἄλλην λέξιν ἔχουσαν μελλοντικὴν ἔννοιαν ἢ διαν ἐν τῇ ἔννοιᾳ τῆς ἐξηρτημένης προτάσσεως ἔνυπάρχη ἢ μελλοντικὴ σχέσις, διπερ συμβάνει λίχι μετὰ τὰ φόβου σημαντικὰ ῥῆματα. Confidit amicus nos tacituros esse quam diu possimus (πιστεύει δὲ φίλος διὰ θάλασσαν, ἐφ' διον θάλασσαν μελλουμενον) — Crassus quid hostes consilii caperent exspectabat (δὲ Κράσσος περιέμενεν τίνα ἀπόφασιν θάλασσαν οἱ πολέμιοι).—Si pueri semper ludunt, timeo ne non multum discant (ἐὰν πάντοτε οἱ παιδεῖς παίζωσιν, φοβοῦμαι μήπως δὲν μάθωσι πολλά).

B'. Τετελεσμένος μέλλων.

Οὗτος ἔναπληροῦται συνήθως διὰ τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ ὑπερσυντελίκου: Affirmo tibi me magnopere gavisurum esse, si ad me veneris (σὲ βεῖκιῶ διὰ μεγάλως θάλασσα, ἐὰν ἔλθῃς πρός με).

B'. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς ἔξηρτημέναις προτάσεσιν.

1. Τελικαὶ προτάσεις

§ 244. Αἱ τελικαὶ προτάσεις εἰσάγονται διὰ τῶν συνδέσμων ut (ἴνα), ne (ἴνα μή), neve ἢ neu (καὶ ἴνα μή), quo (ὅπως) καὶ ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν ἐνεστῶτος ἢ παρατατικοῦ ἀναλόγως τοῦ χρόνου τῆς προτάσεως, ἐξ ἣς ἔξαρτῶνται. Edere oportet ut vivas, non vivere ut edas (πρέπει νὰ τρώγῃς ἴνα ζῆς, δχι νὰ ζῆς ἴνα τρώγῃς). — Amicis adsimus, ne frustra auxilium amicorum imploremus (Ἄς βοηθῶμεν τοὺς φίλους, ἴνα μὴ μάτην τὴν βοήθειαν τῶν φίλων ἐπικαλώμεθα).

Tù quo (ut eo=ἴνα διὰ τούτου) συνάπτεται συνήθως πρὸς συγκριτικόν. Legem brevem esse oportet, quo facilius ab imperitis teneatur (δό νόμος πρέπει νὰ είναι βραχύς, ἴνα εὐκολώτερον ὑπὸ τῶν ἀπείρων φυλάττηται τῇ μνήμῃ).

ΣΗΜ. 1. Ἀντὶ τοῦ πε τίθεται ut non, ὅταν ἡ ἀρνησις ἀναφέρηται εἰς μίαν μόνον λέξιν τῆς προτάσεως καὶ οὐχὶ εἰς δλόκληρον τὴν πρότασιν : Egredere, Catilina, confer te ad Manlium ut non electus ad alienos sed invitatus ad tuos isse videaris (ἔξελθε, Κατιλίνα, ὕπαγε πρὸς τὸν Μάνλιον διὰ νὰ φαίνησαι ὅτι οὐχὶ ἐκδηληθεὶς πρὸς τοὺς ἔνονους ἀλλὰ προσκληθεὶς ἐπορεύθης πρὸς τοὺς σεαυτοῦ).

ΣΗΜ. 2. Ἐπὶ ἐμφάσεως ἀντὶ τοῦ πε τίθεται ut ne : Adhibenda diligentia est, ut ne quid temere agamus (πρέπει νὰ ἐπιμελώμεθα ἴνα μὴ πράττωμέν τι ἀλόγως).

2. Ἀντικειμενικαὶ τελικαὶ προτάσεις

§ 245. Τὰ ρήματα τὰ σημαίνοντα φροντίδα (curare, videre, operam dare, providere, id agere, nihil antiquius habere...), ἐνέργειαν (efficere, perficere, assequi, impetrare, committere...), παράκλησιν, προσταγὴν ἢ παραίνεσιν (rogare, petere, obsecrare, optare, postulare, imperare, præcipere, edicere, mandare, monere, hortari, suadere, persuadere, incitare, impellare, permovere, adducere...), ἐπιτρέπειν (permittere, concedere...) δέχονται ὡς ἀντικείμενον πρότασιν τελικοῦ περιεχομένου διὰ τοῦ ut ἢ ne εἰσαγομένην : Virginibus Vestalibus præscriptum erat, ut curarent ne ignis sacer in templo Vestæ restingueretur (εἰς τὰς Ἐστιάδας

παρθένους ἡτο ἐπιτεταγμένον νὰ φροντίζωσι νὰ μὴ σδεσθῇ τὸ ίερὸν πῦρ ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἐστίας).—Plebs Romana assecuta est ut omnia jura civium paria essent (ἡ ρωμαϊκὴ πληθὺς ἐπέτυχεν δλα τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν νὰ εἰναι ἵστα).—Semper homines adhortandi sunt, ne divitiis glorientur (πάντοτε οἱ ἀνθρωποι πρέπει νὰ παρκινῶνται νὰ μὴ καυχῶνται διὰ τὸν πλοῦτον).—Caesar militibus decimae legionis permisit, ut equos concenderent (ὁ Καῖσαρ ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς στρατιώτας τοῦ δεκάτου λεγεῶνος νὰ ἀναβῶσιν ἐπὶ τοὺς ἵππους).

ΣΗΜ. 1. Πολλὰ τῶν ὥρμάτων τούτων, ιδίᾳ τὰ σημαίνοντα παράκλησιν ἢ παραίνεσιν συντάσσονται καὶ μεθ' ἀπλῆς ὑποτακτικῆς ἀγενούς τοῦ ut : A te id peto me absentem diligas atque delendas (παρὰ σοῦ τοῦτο ζητῶ, ἀπόντα νὰ μὲ ἀγαπᾶς καὶ νὰ ὑπερασπίζῃς).

ΣΗΜ. 2. Τινὰ τῶν ὥρμάτων τούτων συντάσσονται καὶ πρὸς accusat. cum infinitivo : Caesar quinque cohortes de melia nocte proficisci imperat (ὁ Καῖσαρ διατάσσει πέντε τάγματα περὶ τὸ μεσονύκτιον νὰ ἀπέλθωσιν).

Περὶ τοῦ velle, nolle, malle cupere πρᾶ. § 202, περὶ δὲ τοῦ pati, sinere, jubere καὶ vetare πρᾶ. § 203.

§ 246. Πήματά τινα (persuadere, videre, monere, admonere, concedere, censere, statuere, constituere, decernere, contendere...) συνήθως μετὰ τοῦ ut ἢ ne πρὸς δῆλωσιν ἐπιθυμίας συντασθμένα, εὑρηνται ἐνίστε μετὰ accusat. cum infinitivo πρὸς δῆλωσιν κρίσεως.

Παραδείγματα.

Caesar milites ante pugnam admonuit, ut veterum victoriarum memores vetere fortitudine pugnarent (ὁ Καῖσαρ πρὸ τῆς μάχης προέτρεψε τοὺς στρατιώτας, μνήμωνες τῶν ἀρχαίων νικῶν, μετὰ τῆς ἀρχαίας ἀνδρείας νὰ ἀγωνισθῶσιν).—Dux milites suos admonuit hostes jam multis præliis victos esse (ὁ ἡγεμὼν ὑπέμνησε τοὺς στρατιώτας του, διτι οἱ πολέμιοι ἦδη εἰς πολλὰς μάχας ειχον νικηθῆ).—Hannibal cum sibi persuasisset Romanos nisi in Italia vinci non posse regi Antiocho suasit ut ibi cum Romanis bellum gereret sed ei persuadere non potuit ut consilio suo pareret (ὁ Ἀννίβας ἐπειδὴ εἶχε πεισθῆ, διτι οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἦδύναντο νὰ νικηθῶσιν εἰμὴ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ συνεργάλευσε τὸν βασιλέα Ἀντίοχον

νὰ πολεμήσῃ ἔκει πρὸς τοὺς Ὄρωμαίους ἀλλὰ δὲν ἡδυνήθη νὰ καταπείσῃ αὐτὸν νὰ πεισθῇ εἰς τὴν συμβουλήν του).

ΣΗΜ. 1. Τὰ ῥῆματα statuere, constituere, decernere καὶ contendere συντάσσονται μετὰ τοῦ ut, ἐὰν τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐξηρτημένης προτάσσων εἰναι διάφορον τοῦ τῆς κυρίας, ἀλλως συντάσσονται πρὸς ἀπλοῦν ἀπαρέμφατον (σπανιώτερον ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ut ἢ ne : Galli constituant ut ii qui inutiles sint bello oppido excedant (οἱ Γαλάται ἀποφασίζουσι νὰ ἐξέλθωσι τῆς πόλεως, διοτε εἰναι ἀνωφελεῖς εἰς τὸν πόλεμον).—Caesar in Haedus proficisci statuit (δ Καῖσαρ ἀπεφύσισε νὰ ἀπέλθῃ εἰς τοὺς Αἰδούους).

ΣΗΜ. 2. Καὶ τὰ λεκτικὰ (dicere, nuntiare, scribere, respondere...) πλὴν τῆς accusat. cum infinitivo δέχονται ἐνίστε πρὸς δήλωσιν ἐπιθυμίας ὑποτακτικὴν μετὰ ἢ ἀνευ τοῦ ut (ἐπὶ ἀρνήσεω ne) : Pater ad me scripsit (ut) rus venirem neque in urbem manerem (δ πατὴρ μοὶ ἔγραψε νὰ ἔλθω εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ νὰ μὴ μείνω ἐν τῇ πόλει).—Ἄλλὰ pater ad me scripsit se in urbem venturum esse (δ πατὴρ μοὶ ἔγραψεν ὅτι θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν πόλιν).

§ 247. Μετὰ τὰ ῥῆματα τὰ σημαίνοντα κωλύειν, ἀνθίστασθαι (impedire, deterrere, obstare, officere, recusare, retinere κτλ.), ἔτι δὲ μετὰ τὰς φράσεις fieri per aliquem, stare per aliquem (ἐξαρτάσθαι ἐκ τινος) ἀντὶ τοῦ ne δύναται νὰ τεθῇ καὶ δ σύγδεσμος quominus (ut eo minus) : Milites Luculli recusaverunt ne longius progrederentur (οἱ στρατιῶται τοῦ Λουκούλου ἡρνήθησαν νὰ προχωρήσωσι μακρότερον).—Parmenio deterrere Alexandrum voluit quominus medicamentum biberet (δ Παρμενίων ἡθέλησε νὰ ἀποτρέψῃ τὸν Ἀλέξανδρον νὰ πίῃ τὸ φάρμακον).—Caesar cognovit per Afranium stare quominus proelio dimicaretur (δ Καῖσαρ ἐνόησεν ὅτι ἐκ τοῦ Ἀφρανίου ἐξηρτάτο νὰ μὴ κριθῇ ὁ ἄγων, διὰ μάχης).

"Αγ τὰ ῥῆματα τὰ σημαίνοντα κωλύειν, ἀνθίστασθαι κτλ. ἐκφέρωνται ἀρνητικῶς ἢ εὑρίσκωνται εἰς ἐρωτηματικὴν πρότασιν ίσοδυναμοῦσαν πρὸς ἀρνησιν, ἀντὶ τοῦ quominus δύναται νὰ τεθῇ καὶ τὸ quin. Nuntii docent non posse milites contineri quin in urbem irrumpant urbemque deleant (οἱ ἀγγελοι ἀγγέλλουσιν ὅτι δὲν εἰναι δυνατὸν νὰ κρατηθῶσιν οἱ στρατιῶται ὥστε νὰ μὴ εἰσορμήσωσιν εἰς τὴν πόλιν καὶ τὴν πόλιν νὰ καταστρέψωσιν).—Quis potest retineri quin hostem adgredientem defendat? (τίς δύναται νὰ κρατηθῇ ὥστε νὰ μὴ ἀποκρούσῃ τὸν πολέμιον ἐπερχόμενον):

§ 248. Τὰ φέδου σημαντικὰ ῥῆματα metuere, vereri, timere συντάσσονται μετὰ τοῦ ut καὶ ne καθ' ὑποτακτικήν. Καὶ τὸ μὲν ne

(έλληνικὸν μὴ) τίθεται πρὸς δήλωσιν ὅτι δὲν θέλομεν νὰ γίνῃ τι : metuo ne abeat (φοβοῦμαι μὴ ἀπέλθῃ). τὸ δὲ ut (έλληνικὸν μὴ οὐ= ne non) τίθεται πρὸς δήλωσιν ὅτι θέλομεν νὰ γίνῃ τι : vereor ut veniat καὶ vereor ne non veniat (φοβοῦμαι μὴ δὲν ἔλθῃ).

Tὸ ne non εἰναι εὐχρηστότερον ἀντὶ τοῦ ut ἀν τὰ φόβου σημαν- τικὰ ῥήματα ἐκφέρωνται ἀρνητικῶς ἢ ἡ ἀρνησις ἀνήκη στεγώτερον εἰς μέρος τι τῆς ἐξηρτημένης προτάσεως : Non sum veritus ne sus- tinere tua in me beneficia non possem (δὲν ἔφοβήθην μήπως δὲν δυνηθῶ νὰ ὑπομείνω τὰς σὰς πρὸς ἐμὲ εὐεργεσίας).

3. Συμπερασματικαὶ προτάσεις

§ 249. Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις εἰσάγονται διὰ τοῦ ut (ῶστε), ut non (ῶστε μή), ut nemo, ut nullus, ut nihil, ut nun- quam, ut neque... neque κτλ. Αὗται ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν καὶ κατὰ τὸν χρόνον, διὰ τὰ εἰχον, ἐὰν ἐξεφέροντο ὡς ἀνεξάρτητοι, ἀνεξαρτήτως τοῦ χρόνου τῆς προτάσεως, ἐξ ἡς ἐξαρτῶνται (πρὸ καὶ § 241).

‘Ως ὑποτακτικὴ τοῦ perfectum historicum χρησιμεύει ἡ ὑποτα- κτικὴ τοῦ παρατατικοῦ.

Παραδείγματα.

Adeo excellebat Aristides abstinentia, ut unus post homi- num memoriam cognomine justus sit appellatus. Ἀνεξάρ. ap- pellatus est (δ 'Αριστείδης τοσοῦτο διέπρεπεν ἐπ' ἀφιλοκερδεῖχ, ὕστε μόνος αὐτὸς κατὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων μνήμην προσηγορεύθη διὰ τοῦ ἐπωνύμου δίκαιος).— Epaminondas adeo veritatis diligens erat ut ne joco quidem mentiretur. Ἀνεξάρ. ne joco quidem men- tiebatur (δ 'Ἐπαμειγώνδας ἦτο τοσοῦτο φιλαλήθης, ὕστε οὐδὲ πα- ζων ἐψεύδετο).— Summa erat difficultas rei frumentariæ usque eo ut complures dies frumento milites caruerint (μεγίστη ἔλλει- φις σιτηρῶν ἦτο ἐπὶ τοσοῦτον ὕστε πλείστας ἡμέρας οἱ στρατιῶται ἐστερήθησαν τοῦ σίτου). Ἀνεξάρ. milites caruerunt frumento.— Virtus hostium tanta fuit ut nemo fugeret (ἢ ἀγδρεία τῶν πολε- μίων τοσαύτη ἦτο ὕστε οὐδεὶς ἔφυγεν). Ἀνεξ. nemo fugit.

ΣΗΜ. Πρὸ τοῦ συμπερασματικοῦ ut συνήθως προηγοῦνται αἱ λέξεις tantus, talis, tot, tam, tantopere, totiens, is (=talis), ita, sic, ejusmodi, adeo, usque eo.

§ 250. Μετὰ τὰ ἀπρόσωπα ρήματα καὶ τὰς ἀπροσώπους ἐκφράσεις, ἀτινα σημαίνουσι συμβαίνειν, ἀκολουθεῖν..., ἀκολουθεῖ συμπερασματικὴ πρότασις διὰ τοῦ ut. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ἐκλογὴ τῶν χρόνων βυθιζεται κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἀκολουθίας τῶν χρόνων. Τοιαῦτα ρήματα καὶ ἐκφράσεις εἰναι : fit, fieri potest, accidit, contingit, obtingit, evenit, usu venit, occurrit,—relicum est, relinquitur, restat, superest, sequitur, futurum est, extremum est, proximum est, in eo est, prope est : Sæpe fit, ut homines ea, quae volunt, credant (πολλάκις συμβαίνει οἱ ἀνθρωποι νὰ πιστεύωσιν ἐκεῖνα τὰ ἀποῖα θέλουσιν).—Restat, ut doceam omnia quae sint in hoc mundo, hominum causa facta esse et parata (ὑπολείπεται νὰ διδάξω δτι πάντα, δσα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰσίν, ἐγένοντο καὶ παρεσκευάσθησαν χάριν τῶν ἀνθρώπων).

§ 251. Ἀντὶ τοῦ ut non δύναται νὰ τεθῇ καὶ quin, δταν ἡ κυρία πρότασις, ἐξ ἣς ἔξαρταται, εἰναι ἀρνητικὴ ἡ ἐρωτηματικὴ ἔχουσα ἀρνητικὴν ἔννοιαν. Ἀντὶ τοῦ ut non, quin δύναται νὰ τεθῇ καὶ qui non. Nemo adeo stultus est quin aliquem inveniat stultiorem (οὐδεὶς εἰναι τοσοῦτον ἀνόητος, ὥστε νὰ μὴ εὔρῃ τινὰ ἀνοητότερον).—Quis est (nemo est) quin (qui non) cernat quanta vis sit in sensibus ? (τις ἔστιν δστις νὰ μὴ διακρίνῃ πόση δύναμις εἰναι εἰς τὰς αἰσθήσεις ;)

Παράρτημα περὶ τοῦ quin

§ 252. Τὸ quin (ἐκ τοῦ qui ἀρχαίας ἀφαιρετικῆς=quo καὶ ne=non=ῶστε μή, μὴ οὐχί, τί οὐ;) συντάσσεται καθ' ὑποτακτικὴν καὶ τίθεται

α') μετὰ τὰ ρήματα κωλύειν, ἀνθίστασθαι, δταν ἐκφέρωνται ἀρνητικῶς ἡ εύρισκωνται ἐν ἐρωτηματικῇ προτάσει lσοδυναμούσῃ πρὸς ἀρνησιν ἀντὶ τοῦ quominus Πρβ. § 247

β') μετὰ τὰς ἀρνητικὰς προτάσεις ἡ τὰς ἐρωτηματικὰς τὰς ἔχουσας ἀρνητικὴν ἔννοιαν ἀντὶ τοῦ ut non καὶ qui non Πρβ. § 251

γ') μετὰ τὰ ρήματα τὰ σημαίνοντα ἀμφιβάλλειν, ἀπέχειν, κωλύειν, παραλείπειν ἀρνητικῶς ἐκφερόμενα, μάλιστα δὲ μετὰ τὰς φράσεις non dubito, non est dubium, quis dubitat (δὲν ἀμφιβάλλω δτι...), non impedio (δὲν ἐμποδίζω νά), non deterreo (δὲν ἀποκρούω νά),

non recuso (δὲν ἀργοῦμαι νά), non multum (paulum) abest, nihil abest (δὲν ἀπέχει πολὺ νά...), nihil prætermitto (οὐδὲν παραλείπω νά), temperare mihi non possum, tenere me nom possum, retineri non possum, vix me contineo (δὲν δύναμαι νά ξπόσχω νά...), facere non possum, fieri non potest (δὲν δύναμαι νά κάμω νά μή.).

Παραδείγματα.

Non dubitari debet quin fuerint ante Homerum poëtae (δὲν πρέπει νά ἀμφιθάληται δι: πρὸ τοῦ Ὁμῆρου ὑπῆρξαν ποιηταί).— Quis dubitet quin in virtute divitiæ sint? (τίς δύναται νά ἀμφιθάληγ ὅτι ἐν τῇ ἀρετῇ ἔστι πλοῦτος :)— Nuntii docent non posse milites contineri quin in urbem irrumpant urbemque deleant (οἱ ἄγγελοι γνωρίζουσιν ὅτι δὲν δύνανται οἱ στρατιῶται νά κρατηθῶσιν εἰς τὴν πόλιν νά εἰσορμήσωσιν καὶ τὴν πόλιν νά καταστρέψωσι).— Facere non possum quin cotidie ad te litteras mittam ut tuas accipiam (δὲν δύναμαι νά κάμω νά μὴ στέλλω καθ' ἐκάστην πρὸς σὲ ἐπιστολήν, ἵνα σήν λαμβάνω).

ΣΗΜ. "Οταν τὸ dubito σημαίνῃ διστάζω, δίκνω, συντάσσεται πάντοτε πρὸς ἀπαρέμφατον: Caesar dubitabat conjuratos supplicio afficere (δι Καῖσαρ ἐδιστάζε νά τιμωρήσῃ διὰ θανάτου τοὺς συνωμότας). Ὁμοίως τὸ non dubito (δὲν διστάζω) δηπερ διμως εὑρηται καὶ πρὸς τὸ quin: Nolite dubitate quin uni Pompeio creditis omnia (μὴ διστάζητε νά ἐμπιστευθῆτε πάντα τῷ Πομπηϊῳ μόνῳ).

Tὸ dubito num σημαίνει ἀμφιθάλω ἀν, τὸ δὲ dubito an ἀμφιθάλω ἀν δέν, ίσως. Si per se virtus sine fortuna ponderanda sit dubito an hunc (Thrasybulum) primum omnium ponam (ἐάν πρέπη νά κριθῇ καθ' ἐκαυτήν ἡ ἀρετὴ ἀνευ τῆς τύχης, ίσως θέσω (θείην ἀν) τοῦτον (τὸν Θρασύδουλον) πρῶτον πάντων).

§ 253. Tὸ quin λαμβάνεται καὶ ἐρωτηματικῶς πῶς δέν; διατί δέν; Quin tu respondes? (διατί δὲν ἀποκρίνεται;) Ἡ τοιαύτη ἐρώτησις ίσοδυγαμεῖ πρὸς προσταγήν: responde (ἀποκρίθητι). "Οθεν τὸ quin δύναται νά συνταχθῇ καὶ πρὸς ὑποτακτικήν καὶ προστακτικήν. Quin experiamus (ἀς δοκιμάσωμεν).—Quin dic (ἄλλο εἰπέ).

4. Αἰτιολογικαὶ προτάσεις

§ 254. Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις εἰσάγονται διὰ τῶν συνδέσμων cum (ἐπειδή), quod, quia (διότι, ἐπειδή), quoniam (ἐπειδή), quandoquidem (ἐπειδή περ), quando (ἐπεῑ ποτε), si quidem (εἰ γε).

Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις αἱ διὰ τοῦ *cum εἰσαγόμεναι ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικήν* μετὰ τὰ ῥήματα ὅμως laudo, gaudeo, gratulor, laetor, gratias ago, δὲ *cum εὕρηται συντεταγμένος πρὸς δριστικήν*. Cum vita sine amicis insidiarum plena sit, ratio ipsa monet amicitias comparare (ἐπειδὴ ὁ βίος ἄγει φίλων εἶναι πλήρης ἐνεργῶν, αὐτὸς δὲ λόγος παραπενεὶ νὰ παρασκευάζωμεν φιλίας).—Tibi maximas gratias ago cum tantum litterae meae potuerunt (μεγίστας σοὶ δμολογῶ χάριτας, διότι τοσοῦτον ἵσχυσεν ἡ ἐπιστολή μου).

Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις αἱ διὰ τῶν ἀλλων συνδέσμων εἰσαγόμεναι ἐκφέρονται καθ' ὑριστικήν: ἐάν ὅμως ἡ αἰτιολογικὴ πρότασις ἐκφράζῃ τὸ διανόημα ἃ τοὺς λόγους οὐχὶ τοῦ συγγραφέως ἀλλὰ τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ῥήματος τῆς προτάσεως, ἐξ ἣς ἡ αἰτιολογικὴ, τότε ἐκφέρεται καθ' ὑποτακτική: Sapiens legibus paret, qui id salutare esse judicat (δὸς φὸς πείθεται τοῖς νόμοις, διότι γομίζει δτι τοῦτο εἶναι σωτήριον).—Noctu ambulabat in publico Themistocles, quod somnum capere non posset (νύκτωρ περιεπάτει ἐν τῇ ἀγορᾷ δὲ Θεμιστοκλῆς, διότι, (ώς ἔλεγεν), δὲν ἤδυνατο νὰ κοιμηθῇ).

ΣΗΜ. Μετὰ τὸ *non quod* (συνηθέστερον *non quo*) (ὅχι διότι), καὶ μετὰ τὸ *non quod* (*quo*) *non* (ὅχι διότι δὲν), ἢνθ' οὐ καὶ *non quin* δύναται νὰ τεθῇ, ἀκολουθεῖ ὑποτακτικὴ πρὸς δήλωσιν οὐχὶ ἀληθοῦς αἰτίας (Dicam *non quo* hoc sit necesse, verum ut experiar utrum ille ferat molestius me tunc tacuisse an nunc dicere (θὰ εἴπω ὅχι διότι τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον, ἀλλ' ἵνα δοκιμάσω πότερον ἐκεῖνος φέρει δχληρότερον δτι τότε ἐσώπησα ἃ δτι νῦν λέγω)).

Παράρτημα περὶ τοῦ *quod*

§ 255. Οἱ σύνδεσμοις *quod* (δτι, διότι) εἶναι κυρίως τὸ οὐδέτερον τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, ὡς καὶ τὸ ἑλληνικὸν δτι, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀναφέρεται πολλάκις εἰς προηγουμένην δεικτικὴν ἀντωνυμίαν, εἰς ἐπεξήγησιν τῆς δποίας χρησιμεύει (*quod explicativum*). Τὸ *quod* τοῦτο συντάσσεται πρὸς δριστικὴν καὶ τίθεται:

α') "Οταν ἡ δι' αὐτοῦ εἰσαγομένη πρότασις σημαίνη πραγματικὸν γεγονός· ἐν τῇ περιπτώσει ταύτη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχει δεικτικὴ τις ἀντωνυμία (hoc, id, illud, haec res, ea res, illa res, ex eo...) Mihi quidem videntur homines hac re maxime bestiis praestare, quod loqui possunt (εἰς ἐμὲ τούλαχιστον φαίνεται δτι οἱ ἄνθρωποι κατὰ τοῦτο μάλιστα ὑπερέχουσι τῶν

θηρίων, δτι δηλ. δύνανται νὰ διαλέγωνται).—Victori est honori, quod agros rusticorum non vastavit (πρὸς τιμὴν τοῦ γινητοῦ εἶναι δτι δὲν ἡρήμωσε τοὺς ἀγροὺς τῶν χωρικῶν).

6') Μετὰ τὰ ῥήματα facio, fit, evenit, accidit κτλ., ἐὰν ταῦτα συνάπτωνται μετ' ἐπιρρημάτων, ώς bene, male, recte, opportune, commode, καὶ περιέχωσι κρίσιν περὶ τοῦ διὰ τῆς διὰ τοῦ quod εἰσαγομένης προτάσεως ἐκφραζομένου γεγονότος: Bene fecistis, quod me admonnistis (καλῶς ἐπράξατε, δτι μὲν πεμνήσατε).—Feliciter est, quod amicus in urbe est (εὐτύχημα εἶναι δτι δ φίλος εἶναι ἐν τῇ πόλει)

γ') ἐπὶ τῆς σημασίας: δσον ἀφορῷ τοῦτο, δτι (ἰδίως εἰς ἐπιστολὰς καὶ προφορικὰς ἀπαντήσεις) δτε κανονικῶς τίθεται ἐν ἀρχῇ τῆς δλης προτάσεως: Quod scribis te velle scire, qui sit rei publicae status, summa dissensio est (δσον ἀφορῷ τοῦτο τὸ δποῖον γράφεις, δτι θέλεις νὰ μάθης τίς εἶναι ἡ κατάστασις τῆς πολιτείας, μεγίστη διχόνια ὑπάρχει).

Ἄπὸ τῆς σημασίας ταύτης ἐπήγασεν ἡ αἰτιολογικὴ σημασία τοῦ quod (διότι). Τὸ αἰτιολογικὸν quod συντασσόμενον μεθ' δριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς (πρ. § 254) ἀκολουθεῖ κανονικῶς μὲν μετὰ τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα ἐπιχιεν, φέγειν, κατηγορεῖν, εὔγνωμονεῖν, συγχαίρειν (laudare, vituperare, reprehendere, queri, gratulari, gratias agere, gratias habere, consolari, accusare, damnare, condemnare κτλ.), ἐγίστε δὲ καὶ μετὰ τὰ ψυχικοῦ πάθους σημαντικὰ ῥήματα, ἀτινα συχνότερον συντάσσονται μετὰ accus. cum infinitivo (πρ. § 203): Laudandus es quod bono exemplo tuo industriam ceterorum discipulorum excitavisti (εἰσαι ἀξιέπαινος, διότι διὰ τοῦ καλοῦ παραδείγματός σου ἔξήγειρας τὴν ἐπιμέλειαν τῶν λοιπῶν μαθητῶν).—Corinthii legatos Spartam miserunt questum, quod Athenienses Corcyraeos adjuvissent (οἱ Καρίνθιοι ἔστειλαν πρέσεις εἰς τὴν Σπάρτην ἵνα παραπονεθῶσιν, διότι οἱ Ἀθηναῖοι ἔδοήθησαν τοὺς Κερκυραίους).—Doleo quod Trojanis nocere non possumus (λυποῦμαι διότι δὲν δυνάμεθα γὰ βλάψωμεν τοὺς Τρῶας).

5. Συγκριτικαὶ ἡ παραβολικαὶ προτάσεις

§ 256. Αἱ συγκριτικαὶ ἡ παραβολικαὶ προτάσεις, ἐκφέρονται καθ' δριστικὴν καὶ ὑποτακτικὴν.

Καὶ καθ' δριστικὴν μὲν ἐκφέρονται, ὅταν σημαίνωσι κρίσιν πραγματικὴν καὶ εἰσάγονται

α') διὰ τῶν συσχετικῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων: quantus, qualis, quot, qui, quam, quantopere, quo, ut. Ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει τίθεται συνήθως ἡ συσχετικὴ δεικτικὴ λέξις tantus, talis, tot, idem, tam, tantopere, eo, ita, sic: Ut salutas, ita resalutaris (ὅπως χαιρετίζεις, οὕτω ἀντιχαιρετίζεσαι).—Tantum scimus, quantum memoria tenemus (τοσοῦτον γνωρίζομεν, ὅσον κρατοῦμεν ἐν τῇ μνήμῃ).

β') διὰ τοῦ quam (ἢ) μετὰ τὰ συγχριτικὰ Studium est hominis doctioris quam est discipulus (τὸ μάθημα εἶναι ἀνδρὸς σοφωτέρου η εἶναι ὁ μαθητὴς)

γ') διὰ τοῦ atque, ac (ἀρχ. ἔλλην. καὶ) μετὰ λέξεις δηλούσας λστήτητα, ἀμοιότητα ἢ τάναντία (idem, similis, par, aliis, simili- ter, pariter, aequi, perinde, aliter, secus...) Non dixi secus ac sentiebam (δὲν εἶπον ἄλλως ἢ ἡσθανόμην) Πρᾶ. αἱ δαπάναι οὐχ δμοίως καὶ πρὸι (=ώς πρὸι).

Καθ' ὑποτακτικὴν δὲ ἐκφέρονται, ὅταν ἔχωσιν ὑποθετικὴν ἔννοιαν καὶ εἰσάγονται διὰ τῶν συνδέσμων quasi, tamquam, tamquamsi, velutisi, utsi, proinde quasi, proinde ac si, κτλ. Male vivunt, qui ita se gerunt, quasi semper se victuros esse credant (κακῶς ζῶσιν, ὅσοι οὕτως πράττουσιν, ως ἐὰν πιστεύωσιν ὅτι πάντοτε θάζωσι).—Sic cogitandum est tamquam aliquis in pectus intimum inspicere possit (οὕτω πρέπει νὰ σκέπτηται τις, ως ἐὰν δύναται τις νὰ ἰδῃ εἰς τὰ ἐνδότατα τοῦ στήθους).

6. Παραχωρητικοὶ προτάσεις

§ 257. Αἱ παραχωρητικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται

α') καθ' δριστικὴν μετὰ τῶν συνδέσμων quamquam (ἄν καὶ), et si, tametsi (καὶ ἄν), ἢν τὸ περιεχόμενον αὗτῶν εἶναι πραγματικόν. Medici, quamquam intellegunt sæpe, tamen numquam dicunt ægrotis illo morbo eos esse morituros (οἱ λατροί, ἢν καὶ κατανοοῦσι πολλάκις, δημος οὐδέποτε λέγουσιν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ὅτι θὰ ἀπόθανωσιν ἔξι ἐκείνης τῆς νόσου)

β') καθ' ὑποτακτικὴν μετὰ τῶν συνδέσμων cum (ἄν καὶ), quam-

vis (ὅσον καὶ ἄν), ut, licet (καὶ ἄν), ἐὰν τὸ περιεχόμενον αὐτῶν εἰναι μόγον ὑποτιθέμενον η̄ δυνατόν. Quamvis dives amicus sit, ego ei non invideo (ὅσον καὶ ἄν εἰναι πλούσιος δ φίλος, ἐγὼ δὲν φθονῶ αὐτόν).—Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas (καὶ ἄν ἐλλείπωσιν αἱ δυνάμεις, δημας εἰναι ἀξία ἐπαίγου η̄ διάθεσις).—Licet fremant omnes, dicam quod sentio (καὶ ἄν γογγύζωσιν πάντες, θὰ εἴπω δ, τι αἰσθάνομαι).

ΣΗΜ. 1. Ἡ παραχώρησις ἐκφέρεται καὶ ἐν κυρίᾳ προτάσει καθ' ὑποτακτικήν (πρβ. § 232. γ).

ΣΗΜ. 2. Αἱ διὰ τοῦ ετιamsi εἰσαγόμεναι προτάσεις ἐκφέρονται καὶ καθ' ὅριστικήν καὶ καθ' ὑποτακτικήν, αἱ δὲ διὰ τοῦ εtsi, tametsi εἰσαγόμεναι ἐκφέρονται ενίστε καὶ καθ' ὑποτακτικήν πρὸς δήλωσιν τοῦ δυνατοῦ η̄ τοῦ μὴ πραγματικοῦ: Etsi non fueris suasor profectionis μετε, approbator certe fuisti (καὶ ἄν δὲν συνεδούλευσας τὴν ἀναχώρησίν μου, βεβαίως ἐπεδοκίμασας αὐτήν).

7. Χρονικαὶ προτάσεις

§ 258. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις, ἂν μὲν δι' αὐτῶν δηλοῦται χρονικὴ διάρκεια, εἰσάγονται διὰ τῶν συνδέσμων dum, donec, quoad, quamdiu (ἔως, ἐφ' ὅσον), ἂν δὲ δηλοῦται χρονικόν τι σημεῖον, εἰσάγονται διὰ τῶν συνδέσμων cum (ὅτε), postquam, poste aquam, ut, ut primum, ubi, ubi primum, cum primum, simul η̄ simulacrum (ἔως ἄν), priusquam, antequam (πρὶν η̄).

§ 259. Οἱ σύνδεσμοι postquam η̄ poste aquam, ubi, ut, ubi primum, ut primum, cum primum, simul, simulacrum, simulatque συντάσσονται πρὸς δήλωσιν μὲν τοῦ ἀπαξ γενομένου ἐν τῷ παρελθόντι πρὸς παρακείμενον τῆς ὅριστικῆς, δτε ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει τίθεται ἐπίσης παρακείμενος η̄ ἴστορικὸς ἐνεστώς πρὸς δήλωσιν δὲ τοῦ κατ' ἐπανάληψιν γενομένου ἐν τῷ παρελθόντι (ἀλλὰ μόγον οἱ σύνδεσμοι ubi, ut, simulacrum) πρὸς ὑπερσυντέλικον τῆς ὅριστικῆς, δτε τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας κεῖται κατὰ παρατατικόν, σπανίως δὲ κατὰ ὑπερσυντέλικον πρὸς δήλωσιν δὲ διαρκοῦς καταστάσεως ἐν τῷ παρελθόντι πρὸς ἐνεστῶτα η̄ παρατατικὸν τῆς ὅριστικῆς.

Παραδείγματα.

Postquam Apollo et Diana liberos Niobae necaverunt, Nioba a deis in saxum mutata est (ἀφ' οὐ δ 'Απόλλων καὶ η̄ "Αρ-

τεμις ἐφόνευσαν τὰ τέκνα τῆς Νιόβης, ἡ Νιόβη ὑπὸ τῶν θεῶν εἰς βράχον μετεβλήθη).—Ubi magister signum surgendi dedit omnes discipuli surrexerunt (ὅτε δὲ διδάσκαλος ἔδωκε τὸ σημεῖον τῆς ἐγέρσεως, πάντες οἱ μαθηταὶ ἡγέρθησαν) —Apud veteres Romanos, ubi tonuerat comitia dimittebantur (παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ῥωμαίοις, δσάκις ἥθελε βροντήσει, ἡ ἐκκλησία διελύετο).—Postquam res Romanorum satis prospera satisque pollens videbatur, invidia ex opulentia orta est (ἔξ οὖ χρόνου ἡ κατάστασις τῶν Ῥωμαίων ἐφάνετο ἵκανῶς εὐτυχῆς καὶ ἵκανῶς ἴσχυρά, ἐγεννήθη φθόνος ἐκ τῆς εὐπορίας).

ΣΗΜ. Τὸ postquam συντάσσεται συνήθως πρὸς ὑπερσυντέλικον δταν προσδιορίζηται τὸ χρονικὸν διάστημα μετὰ παρέλευσιν τοῦ δποίου συμβαίνει τι. Milites septem mensibus, postquam ad bellum profecti erant, victores redierunt (οἱ στρατιῶται ἐπτὰ μῆνας, ἀφ' ὅτου ἀνεχώρησαν πρὸς πόλεμον, ἐπανῆλθον νικηταὶ).

§ 260. Οἱ σύνδεσμοι: dum, quoad, donec ἐπὶ τῆς σημασίας ἔως, ἐφ' ὅσον, συντάσσονται μεθ' ὅριστικῆς Dum vivo, spero (ἐφ' ὅσον ζῶ, ἐλπίζω).—Donec felix eris, multos numerabis amicos (ἐφ' ὅσον θὰ εἰσαι εὐτυχῆς, πολλοὺς φίλους θὰ ἀριθμήσῃς) · ἐπὶ δὲ τῆς σημασίας ἔως ὅτου, ἐφ' ὅσον, φέρονται πρὸς ὅριστικὴν μέν, δταν δηλοῦται ἀπλῶς σχέσις χρόνου μεταξὺ τῆς κυρίας προτάσεως καὶ τῆς ἐξηρτημένης, πρὸς ὑποτακτικὴν δέ. ἂν ὑποδηλοῦται ἐκ μέρους τοῦ κυρίου ὑποκειμένου σκοπός τις ἡ προσδοκία: Lacedæmonium gens fortis fuit, dum Lycurgi leges vigebant (τὸ ἔθνος τῶν Δακεδαιμονίων ὑπῆρξεν ἴσχυρόν, ἐφ' ὅσον οἱ νόμοι τοῦ Δυκούργου ἴσχυον).—Ultionem differte in aliud tempus, dum defervescat ira (τὴν τιμωρίαν ἀναβάλλετε εἰς ἄλλον χρόνον, ἔως ὅτου πραΰνθῃ ἡ ὀργή).

ΣΗΜ. Τὸ dum, δταν σημαίνει ἐν φ., συντάσσεται συνήθως μετὰ ἴστορικοῦ ἔνεστιθτος ἀντὶ παρατατικοῦ, δτε ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει τίθεται παρατατικὸς ἡ παρακείμενος: Euryklea, dum Ulixis pedes lavat, casu cicatricem manu tetigit (ἐν φ. ἡ Εὔρυκλεια ἔνιπτε τοὺς πόδας τοῦ Ὀδυσσέως, κατὰ τύχην ἦψατο διὰ τῆς χειρὸς τῆς οὐλῆς).

§ 261. Οἱ σύνδεσμοι antequam καὶ priusquam (καὶ ἀναλειλυμένοι, ἵδιως ἐὰν ἐκφέρωνται ἀργητικῶς, non ante... quam, non prius..., quam) συντάσσονται ἡ πρὸς ὅριστικὴν ἐνεστῶτος (ἐπὶ τοῦ παρόντος), παρακειμένου (ἐπὶ τοῦ παρελθόντος), καὶ τετελεσμένου μέλλοντος (ἐπὶ τοῦ μέλλοντος) ἡ πρὸς ὑποτακτικὴν συνήθως μὲν ἐνεστῶτος ἡ παρατα-

τικοῦ, σπανιώτερον δὲ ὑπερσυντελίκου. Τοῦ παρατατικοῦ καὶ ὑπερσυντελίκου γίνεται χρῆσις συνήθως ἐν διηγηματικῷ λόγῳ καὶ μετὰ παρατατικὸν ἢ παρακείμενον ἐν τῇ κυρίᾳ, τοῦ δὲ ἐνεστῶτος, δταν παρίσταται ἐσωτερική τις σχέσις μεταξὺ τῆς κυρίας καὶ τῆς ἔξηρτημένης προτάσεως (ἐν τῇ κυρίᾳ ἐνεστώς ἢ μέλλων).

Ἡ δριστικὴ τοῦ παρακείμενου τίθεται. ιδίως μετὰ ἀρνητικὴν κυρίαν πρότασιν.

Παραδείγματα.

Fulgur spectatur, priusquam tonitrus auditur (ἢ ἀστραπὴ παρατηρεῖται πρὶν ἢ βροντὴ ἀκουσθῇ).—Caesar collem celeriter, priusquam ab adversariis sentiatur, communis (δ Καίσαρ ὁχυρώνει τὸν λόφον, πρὶν γίνη ἀντιληπτὸς ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων).—Legati non ante profecti sunt, quam impositos in naves milites videbunt (οἱ πρέσβεις δὲν ἀνεχώρησαν πρὶν ἢ εἰδού τοὺς στρατιώτας ἐπιβιβασθέντας ἐπὶ τὰς ναῦς).—De Carthagine vereri non desinam, priusquam excisam esse cognovero (περὶ τῆς Καρχηδόνος δὲν θὰ πάνων νὰ φοβῶμαι, πρὶν μάθω δι τι κατεσκάψῃ).—Aristides interfuit pugnae navalī apud Salamina, quae facta est, priusquam poena exilii liberaretur (δ Ἀριστείδης παρευρέθη εἰς τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἥτις ἐγένετο πρὶν ἀπαλλαγῇ τῆς ποινῆς τῆς ἔξορίας).

§ 262. Τοῦ χρονικοῦ cum (quum, quom) διεκρίνομεν τὰ κάτωθι εἰδη

α') cum temporale. Τοῦτο τιθέμενον μετὰ πάντων τῶν χρόνων τῆς δριστικῆς ἀναφέρεται εἰς προηγούμενον tum, tunc, eo tempore, nunc, εἴτε κείμενον ἐν τῷ λόγῳ, εἴτε γοούμενον, καὶ σημαίνει δτε. Fuit quoddam tempus, cum in agris homines passim bestiarum modo vagabantur (ὑπῆρξε χρόνος τις, δτε ἐν τοῖς ἄγροις οἱ ἀνθρώποι σποράδην δίκην κτηνῶν ἐπλανῶντο).

β') cum iterativum. Τοῦτο συντασσόμενον πρὸς δριστικὴν δηλοῖ πρᾶξιν κατ' ἐπανάληψιν γινομένην καὶ ίσοδυναμεῖ πρὸς τὸ quotiens (διάκις). Καὶ ἀν μὲν ἡ τῆς χρονικῆς προτάσεως πρᾶξις εἶναι σύγχρονος πρὸς τὴν τῆς κυρίας, ἔχει τὸν χρόνον αὐτῆς, ἀν δὲ εἶναι προγενεστέρα, ἐκφέρεται καθ' ὑπερσυντέλικον. Improbis sumus, si amicis non prosunimus, cum possumus (πονηροὶ ἐσμέν, ἐὰν δὲν ὠφελοῦμεν, καὶ προστατεύομεν τοῖς πόνηροις).

λῶμεν τοὺς φίλους, ὁσάκις δυγάμεθα).— Veteres ad hospites deverti solebant, cum in alienas urbes venerant (οἱ ἀρχαῖοι εἰς τοὺς ξένους συνήθιζον νὰ καταλύωσιν, ὁσάκις ἥρχοντο εἰς ἄλλας πόλεις).

γ') cum inversum (ἀνεστραμμένον). Τοῦτο φέρεται πρὸς δριστικὴν παρακειμένου ἡ ἴστορικοῦ ἐνεστῶτος, πολλάκις μετὰ τῶν ἐπιρρημάτων repente, subito. Ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει τίθεται παρατατικὸς (ἐπὶ συγχρόνου πράξεως) ἢ ὑπερσυντέλικος (ἐπὶ προγενεστέρας), πολλάκις μετὰ τῶν μορίων jam, vix, aegre, nondum : Vix cursor in forum pervenerat, cum exhaustus labore collapsus est (μόλις δὲ δρομεὺς εἶχε φθάσει εἰς τὴν ἀγοράν, δτε ἔχηντλημένος ἐκ τοῦ κόπου κατέπεσεν) — Nondum castra munita erant, cum equites ex statione nuntiant magnum exercitum hostium venire (δὲν εἶχεν ἀκόμη διχρωθῆ τὸ στρατόπεδον, δτε ἵππεῖς ἐκ τῆς φυλακῆς ἀγγέλουσιν δτι μέγας στρατὸς πολεμίων ἥρχετο).

δ') cum coincidens. Ἡ διὰ τῆς χρονικῆς προτάσεως τῆς καθ' δριστικὴν ἐκφερομένης δηλουμένη πρᾶξις συμπίπτει κατ' οὐσίαν πρὸς τὴν τῆς κυρίας. Ὅθεν ἀμφότεραι ἔχουσι τὸ αὐτὸ διποκείμενον καὶ χρόνον : Cum tacent, clamant (ἐνῷ σιγῶι, βοῶιν, ἡ σιγὴ αὐτῶν ἰσοδυναμεῖ πρὸς κραυγὴν).

ε') cum historicum ἢ narrativum. Τοῦτο εὔχρηστον ἐν τῇ διηγήσει παρελθόντων γεγονότων φέρεται πρὸς παρατατικὸν (ἐπὶ συγχρόνου) ἢ πρὸς ὑπερσυντέλικον (ἐπὶ προγενεστέρας πράξεως) τῆς ὑποτακτικῆς, δτε συνήθως ἐν τῇ κυρίᾳ κείται παρακειμένος ἡ ἴστορικὸς ἐνεστώς. Ἐνῷ δὲ τὸ χρονικὸν cum μεθ' δριστικῆς χρησιμεύει νὰ δρίζῃ ἀπλῶς τὸν χρόνον τῆς κυρίας προτάσεως, τὸ ἴστορικὸν cum, ἐνῷ δηλοῖ τὴν στενὴν σχέσιν δύο πράξεων τοῦ παρελθόντος, παρουσιάζει τὴν μίαν ως δρον τῆς κυρίας πράξεως. Οὕτως ἐγγὺς τῆς χρονικῆς σχέσεως τῶν δύο πράξεων ὑπάρχει κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ἡτον φανερὰ καὶ αἰτιολογικὴ σχέσις : Cyrus minor cum fratrem vidisset exclamavisse dicitur, video hominem ! (ὁ Κῦρος δὲ νεώτερος, δτε εἴδε τὸν ἀδελφόν, λέγεται δτι ἀγεφώνησε· βλέπω τὸν ἀνθρωπὸν !) Cum Hannibal exercitum ad urbem Romam admoveret, in urbe magnus pavor fuit (δτε δὲ Ἀννίβας ὠδήγηει τὸν στρατὸν πρὸς τὴν πόλιν Ῥώμην, μέγας τρόμος ἐν τῇ πόλει ἐγένετο).

8. Πλάγιαι ἐρωτηματικαι προτάσεις

§ 263. Αἱ πλάγιαι ἐρωτηματικαι προτάσεις εἰσάγονται ἡ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων ἡ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν μορίων πυνθανόμενων (χωρὶς ταῦτα νὰ ὑποδηλῶσιν ὅτι προσδοκᾶται ἀπόκρισις ναὶ ἢ ὅχι) ἡ διὰ τοῦ nonne, ἐκφέρονται δὲ πάντοτε καθ' ὑποταχτικήν. Diogenes interrogatus qua re maxime homines delectarentur exclamavit, libertate! (διὸ Διογένης ἐρωτηθεὶς τίνει πράγματι μάλιστα τέρπονται οἱ ἀνθρωποι ἀνεφώνησε· τῇ ἐλευθερίᾳ!) — Videamus verane sint quae reus dixit (ἄς ιδωμεν ἀν εἴναι ἀληθῆ, ὅσα δικαιογορούμενος εἰπεν). — Sacerdos ab Alexandro quaevisisse dicitur num lyram Paridis videre vellet (διὸ ερευνά λέγεται ὅτι ἡρώτησε τὸν Ἀλέξανδρον, ἀν ηθελε νὰ ιδῃ τὴν λύραν τοῦ Πάριδος).

§ 264. Αἱ διπλαῖ πλάγιαι ἐρωτήσεις ἐκφέρονται κατὰ τοὺς ἔξι τέσσαρας τρόπους.

α')	utrum	an
β')	—	an (anne)
γ')	ne (ἐγκλιτικὸν)	an
δ')	—	ne (ἐγκλιτικὸν)

Themistocles interrogatus est utrum Achilles esse mallet an Homerus (διὸ Θεμιστοκλῆς ἡρωτήθη πότερον προετίμα νὰ εἴναι Ἄχιλλεὺς ἢ Ὁμηρος). — Haec vera an falsa sint nescio (ἀγνοῶ ἀν ταῦτα εἴναι ἀληθῆ ἢ ψευδῆ). — Quæritur virtus suamne propter virtutem an propter fructum aliquem expetatur (ἐρωτᾶται ἀν ἢ ἀρετὴ διὰ τὴν ἔαυτῆς ἀρετὴν ἡ δι' ὠφέλειάν τινα ἐπιζητήται).

Τὸ ἡμέτερον ἡ ὅχι ἐκφέρεται συνήθως μὲν διὰ τοῦ necne, ἐνίστε δὲ καὶ διὰ τοῦ an non : Quæritur sintne dii necne (sint) (ἐρωτᾶται ἀν ὑπάρχωσι θεοὶ ἢ ὅχι).

§ 265. Μετὰ τὰς φράσεις haud scio, nescio, dubito, dubium est, incertum est καὶ ἄλλας ὁμοίας τίθεται εἰς τὰς ἀπλάσις πλαγίας ἐρωτήσεις τὸ an. Διὰ τῆς προσθήκης τοῦ an ἡ ἀμφιβολία κλίνει πρὸς κατάφασιν καὶ ὅχι πρὸς ἀρνησιν. Aristotelem haud scio an recte dixerim principem philosophorum (δὲν γνωρίζω ἀν δρθῶς θέλω δομάσσει τὸν Ἀριστοτέλη πρῶτον τῶν φιλοσόφων). — Nesciebam an

aliquando nos arma capere necesse esset (ἢ γνόσουν ἀν ποτε ἡτο
ἀνάγκη νὰ λάβωμεν τὰ δπλα).

9. Ὑποθετικοὶ λόγοι

§ 266. Οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι σύγκεινται ἐκ δύο προτάσεων, τῆς ὑποθετικῆς ἢ ἡγούμενου καὶ τῆς ἀπόδοσεως.

Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις εἰσάγονται διὰ τῶν συγδέσμων si (εἰ, ἔάν), nisi (εἰμή, ἔάν μή), etiam si (εἰ καί, καὶ εἰ), si forte (ἔάν ισως), nisi forte (ἔάν μὴ ισως).

Καθαρὰ εἰδη τῶν ὑποθετικῶν λόγων εἰναι τὰ ἔξης τρία.

α') Εἰς τὸ ἡγούμενον ώς καὶ εἰς τὴν ἀπόδοσιν δριστικὴν παντὸς χρόνου, δταν οὐδεμία ἔνδειξις παρέχηται δτι τὸ ὑποτιθέμενον συμβαίνει ἢ δὲν συμβαίνει ἀλλ' ἀπλῶς δηλοῦται δτι, ἔάν πραγματοποιήται τὸ ἐν τῇ ὑποθέσει λεγόμενον, πραγματοποιεῖται ἀναγκαίως καὶ ἡ ἀπόδοσις. Si dies est, lucet (εἰ ἡμέρα ἔστι, φέγγει).—Si avarus eris, amice, nunquam beatus eris (ἔάν εἰσαι φιλάργυρος, φίλε, οὐδέποτε θὰ εἰσαι εὐτυχής).—Naturam si sequemur ducem, nunquam aberrabimus (ἔάν ἀκολουθῶμεν τὴν φύσιν ώς ὁδηγόν, οὐδέποτε θὰ πλανηθῶμεν).

β') Εἰς τὸ ἡγούμενον ὑποτακτικὴν ἐνεστῶτος ἢ παρακειμένου, εἰς τὴν ἀπόδοσιν ὅμοίως ἐνεστώς ἢ παρακείμενος τῆς ὑποτακτικῆς, δταν ἡ ὑπόθεσις καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ ἀπόδοσις παρίσταται ώς δυνατή. Dies deficiat, si velim res gestas imperatoris enumerare (θέλεις ἐπιλείψεις ἡ ἡμέρα, ἔάν θελήσω νὰ ἀπαριθμήσω τὰ κατορθώματα τοῦ στρατηγοῦ). Ἐλλ. ἐπιλίποι δ' ἀν ἡμᾶς δ πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἔκεινου πράξεις καταριθμησαίμεθα).

γ') Εἰς τὸ ἡγούμενον παρατακτικὸς (διὰ τὸ παρόν) καὶ ὑπερσυντέλικος, (διὰ τὸ παρελθόν) τῆς ὑποτακτικῆς, εἰς τὴν ἀπόδοσιν ὅμοίως παρατακτικὸς καὶ ὑπερσυντέλικος τῆς ὑποτακτικῆς, δταν ἡ ὑπόθεσις καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ ἀπόδοσις παρίσταται ώς μὴ πραγματική. Si mater me castigasset, non huiusce processissem et in mortem abducerer (ἄν ἡ μήτηρ μὲ εἰχε κολάσει, δὲν θὰ είχον προχωρήσει ἔως ἐδῶ καὶ δὲν θὰ ὠδηγούμην εἰς τὸν θάνατον).

ΣΗΜ. Τὰ τρία εἰδη τῶν ὑποθετικῶν λόγων δὲν εὑρίσκονται πάντοτε καθαρά, ἀλλὰ πολλάκις παρατηρεῖται ἀνάμειξις τις. Memoria (minuitur, nisi eam exerceas (ἢ μνήμη ἐλαττοῦται, ἔάν μὴ ἐξασκῆς αὐτήν).

§ 267. Ἡ ἀρνησις ἐν τῇ ὑποθέσει είναι συνήθως nisi, ἐὰν η ἀρνησις ἀνήκη εἰς δληγη τὴν πρότασιν καὶ si non η si minus, ἀν ἀνήκη εἰς μίαν μόνον λέξιν τῆς προτάσεως. Nisi Alexander essem, ego vero vellem esse Diogenes (ἐὰν μὴ ἦμην Ἀλέξανδρος, ἐγὼ βεβαίως θὰ ηθελον νὰ εἰμαι Διογένης).—Aequitas tollitur omnis si habere suum cuique non licet (η δικαιοσύνη πᾶσα αἴρεται, ἐὰν μὴ ἐπιτρέπηται (ἀπαγορεύηται) εἰς ἔκκστον νὰ ἔχῃ τὰ ἔαυτοῦ).

ΣΗΜ. Τοῦ si non (si minus), γίνεται χρῆσις μάλιστα ἐν ταῖς ἀντιθέσεσι καὶ δὴ α') "Οταν ἐν τῇ ἀντιθέσει εἰς προηγούμενον δρον συγάπτηται δεύτερος ἀρνητικῶς ἐκφερόμενος. Si potero hodie ad te veniam; Si non potero, nuntium ad te mittam (ἐὰν δυνηθῶ, θὰ ἔλθω πρὸς σὲ σῆμερον· ἐὰν δὲν δυνηθῶ, θὰ πέμψω πρὸς σὲ ἄγγελον).

β') "Οταν εἰς τὴν διὰ τοῦ si non (si minus) εἰσαγομένην πρότασιν ἀκολουθῇ διορθοῦσα αὐτὴν η κυρία πρότασις διὰ τοῦ at, tamen, certe, at certe, at tamen: Si non præsens periculum, at certe longinqua obsidione fames est timenda (ἐὰν δὲν είναι παρών δ κινδυνος, ἀλλ' ἐκ τῆς μακρᾶς πολιορκίας πρέπει νὰ φοβώμεθα τούλαχιστον τὴν πεῖναν).

Τὸ si minus (εἰδὲ μὴ) τίθεται ἀναγκαῖως, δταν παραλείπηται τὸ ρῆμα: Educ, Catilina, omnes tuos; Si minus quam plurimos (ἐξάγαγε, Κατιλίνα, πάντας τοὺς ἔταιρους σου· εἰ δὲ μὴ ὡς πλείστους).

Τὸ ἐὰν μόνον, ἀρκεῖ μόνον νά, λέγεται dum, dummodo, modo, τὸ δὲ ἐὰν μόνον μὴ, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ, dum ne, dummodo ne, modo ne μεθ' ὑποτακτικῆς διότι ὑποδηλοῦται ἐπιθυμία, εὐχὴ καὶ οὐχὶ πραγματικὸν γεγονός. Imperator Ca-ligula dicebat; oderint, dum metuant (δ Αὐτοκράτωρ Καλιγούλας ἔλεγεν· ἀς μὲ μισθσιν, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὲ φοβῶνται).

Τὸ εἰμὴ ἄρα, ἐκτὸς ἐὰν τυχόν (εἰρωνικῶς) λέγεται nisi forte η nisi vero: Nemo fere saltat sobrius, nisi forte insanit (οὐδεὶς σχεδόν νηφάλιος ὀρχεῖται, ἐκ-τὸς ἐὰν τυχόν μαίνηται).

Τὸ εἴτε... εἴτε λέγεται sive... sive μεθ' δριστικῆς. Moriendum est nobis sive contemnimus mortem, sive metuimus (ἀνάγκη νὰ ἀποθάνωμεν, εἴτε καταφρο-νοῦμεν τὸν θάνατον, εἴτε φοβούμεθα).

§ 268. Ὁταν δ ὑποθετικὸς λόγος ἔξαρταται ἐκ τιγος ρήματος οὐ-τως ὥστε η ἀπόδοσις κατ' ἀνάγκην νὰ τίθεται καθ' ὑποτακτικὴν η κατ' αἰτιατικὴν μετ' ἀπαρεμφάτου (accusat. cum infinitivo), τότε η ὑπόθεσις ἐπὶ μὲν τοῦ α' καὶ δ' εἰδους ἐκφέρεται πάντοτε καθ' ὑπο-τακτικὴν καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἀκολουθίας τῶν χρόνων: Mater rogat filium quid facturus sit, si pater venerit (η μήτηρ ἐρωτᾷ τὸν υἱὸν τὶ θὰ κάμη, ἐὰν ἔλθῃ δ πατήρ). Ἀνεξάρτ. Quid facies, si pater venerit?—Hædui sperabant Cæsarem sibi auxilio ventu-

rum esse, si ab Helvetiis premerentur (οἱ Αἴδουσι ἥλπιζον ὅτι δὲ Καῖσαρ θὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν αὐτῶν, ἐὰν πιέζωνται ὑπὸ τῶν Ἐλου-ητίων). Ἀνεξάρτ. Caesar auxilio veniet, si premimur.

Ἐπὶ δὲ τοῦ γ' εἰδους ἡ μὲν ὑπόθεσις μένει πάντοτε ἀμετάβλητος, ἐν δὲ τῇ ἀποδόσει, ἐὰν μὲν εἶναι ἀνάγκη αὕτη νὰ τεθῇ καθ' αἰτια-κήν μετ' ἀπαρεμφάτου, ἀντὶ μὲν τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς τίθεται ὁ τύπος εἰς urum esse, ἀντὶ δὲ τοῦ ὑπερσυντελίκου ὁ τύπος εἰς ſurum fuisse (ἐν ἐλλείψει ὑπτίου ἐκφέρεται περιφραστικῶς διὰ τοῦ futurum esse ut καὶ futurum fuisse ut) ἐὰν δὲ εἶναι ἀνάγκη νὰ τεθῇ καθ' ὑποτακτικήν, τότε καὶ αὐτὴ μένει ἀμετάβλητος, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ὑπερσυντελίκου τῆς ὑποτακτικῆς τίθεται συνήθως, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, ὁ τύπος εἰς urus fuerim : Puto te mentiturum esse, si hoc dices (νομίζω ὅτι θὰ ἐψεύδεσο, ἐὰν ἔλεγες τοῦτο). — Puto futurum fuisse ut te paeniteat, si hoc dixisses (νομίζω ὅτι θὰ εί-χεις μετανοήσει, ἐὰν είχεις εἴπει τοῦτο). — Non dubito quin menti-teris, si hoc dices (δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ ἐψεύδεσο, ἐὰν ἔλεγες τοῦτο). — Non dubito quin mentiturus fueris, si hoc dixisses (δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ είχεις φευσθῇ, ἐὰν είχεις εἴπει τοῦτο).

10. Ἀναφορικαὶ προτάσεις

§ 269. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων. Διακρίνονται δὲ εἰς προσδιοριστικάς, αἰτιολογικάς, τελικάς, ἐναντιωματικάς καὶ συμπερασματικάς ἀναφο-ρικάς προτάσεις.

1) Αἱ προσδιοριστικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις, ἀντιστοιχοῦσαι πρὸς τὰς ἐπιθετικὰς καὶ παραθετικὰς ἀναφορικὰς προτάσεις τῆς ἐλληνικῆς, εἶναι προτάσεις κρίσεως καὶ προτάσεις ἐπιθυμίας.

“Οταν εἶναι προτάσεις κρίσεως, ἂν μὲν τὸ περιεχόμενον αὐτῶν παρίσταται ως πραγματικόν, ἐκφέρονται καθ' δριστικήν, ἂν δὲ τὸ πε-ριεχόμενον παρίσταται ως δυνατὸν ἢ ως οὐ δυνατὸν καὶ ἀπραγματο-ποίητον, ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικήν. Eorum praecepta sequi so-leo, quos sapientes esse cognovi (ἐκείνων τὰ παραγγέλματα συνη-θίζω νὰ ἀκολουθῶ, οὓς ἔγνώρισα ὅτι εἶναι σοφοί). — Non exercitus neque thesaуri præsidia regni sunt, verum amici, quos neque armis cogere, neque auro parare possimus (οὗτε οἱ στρατοὶ οὗτε

οἱ θησαυροὶ εἶναι φύλακες τῆς βασιλείας, ἀλλ᾽ οἱ φίλοι, οὓς οὕτε διὰ τῶν δπλῶν νὰ ἀναγκάσωμεν, οὕτε διὰ τοῦ χρυσοῦ νὰ παρασκευάσω· μεν ἡθέλομεν δυνηθῆ).

"Οταν δὲ εἰναι προτάσεις ἐπιθυμίας, ἔκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν ἥ προστακτικὴν. *Istae sunt vanae opiniones, quibus ne credamus (αὐταὶ εἰναι κεναὶ δόξαι, εἰς ἃς μὴ πιστεύωμεν).* — *Mendax est ille, Teucri, cui credere nolite (αὐτὸς εἰναι ψεύστης, Τρῶες, εἰς ὃν μὴ πιστεύετε);*

2) Αἱ ἀναφορικαὶ αἰτιολογικαὶ προτάσεις ἔκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν. Τότε δὲ τὰ ἀναφορικὰ δύνανται νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς τὰ ἔξης: *cum ego, cum tu κτλ.* Πρὸ τῶν τοιούτων ἀναφορικῶν προτάσσεται πολλάκις πρὸς ἔμφασιν τὸ quippe, ut, utpote: *O matrem crudelēm, quae innocentēs pueros ferro necare potuerit (ὦ ἡ σκληρὰ μῆτηρ, ἐπειδὴ αὕτη ἡ δυνηθῆ νὰ φονεύσῃ διὰ τοῦ σιδήρου τοὺς ἀθώους παιδαῖς).* — *Ad te venire non poterimus, quippe qui aegri simus (δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἔλθωμεν πρὸς σέ, ἐπειδὴ εἴμεθα ἀσθεγεῖς).*

3) Αἱ ἀναφορικαὶ τελικαὶ προτάσεις ἔκφέρονται πάντοτε καθ' ὑποτακτικὴν, τότε δὲ τὰ ἀναφορικὰ δύνανται νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς τὰ ἔξης: *ut ego, ut tu, ut is, ut ibi, ut unde κτλ.*: *Juno duos serpentes misit, qui Herculem puerum morderent (ἢ Ἡρα ἐπεμψε δύο δράκοντας, ἵνα οὗτοι δήξωσι τὸν Ἡρακλέα παιδᾶ ὅντα).*

4) Αἱ ἀναφορικαὶ παρχωρητικαὶ προτάσεις ἔκφέρονται πάντοτε καθ' ὑποτακτικὴν: *Nioba Thebanas reprehendit, quod Latonam matrem duorum liberorum sibi, quae tot liberos peperisset, præponerent (ἢ Νιόβη φέγει τὰς Θηβαίας διέτι τὴν Δητώ, μητέρα δύο τέκνων, προτιμῶσιν αὐτῆς, καίτοι αὕτη τόσα τέκνα είχε γεννήσει).*

5) Αἱ ἀναφορικαὶ συμπερασματικαὶ προτάσεις ἔκφέρονται πάντοτε καθ' ὑποτακτικὴν, τότε δὲ τὰ ἀναφορικὰ δύνανται νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς τὰ ἔξης *qui=ut ego, ut tu κτλ., unde=ut inde, ubi=ut ibi κτλ.* *Ἡ ὑποτακτικὴ αὕτη εἶναι συνήθης μετὰ τὰ ἀναφορικὰ*

α') *ὅταν προηγήται δεικτικὸν δηλοῦν ποιέτητα προσδιοριζομένην ὅπδ. τοῦ ἀναφορικοῦ (talis, eiusmodi, is=talis, tantus, tam κτλ.). Τὸ δεικτικὸν δύναται καὶ νὰ παραλείπηται ὡς εὐκόλως ἐννοούμενον, μάλιστα μετὰ τὰς φράσεις sunt, inveniuntur, reperiuntur, nemo est, quis est, nihil est, quid est κτλ. Nihil tam est difficile et arguum, quod non humana mens vincat (οὐδὲν εἶναι τοσοῦτον*

δύσκολον καὶ δυσχερές, ὅπερ νὰ μὴ νικᾶ ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια).—Εαν est Romana gens, quae victa quiescere nesciat (τοιοῦτο εἰναι τὸ ῥωμαϊκὸν ἔθνος, ὃστε ἡγητημένον οὐδέποτε νὰ ἡσυχάζῃ).—Nulla gens tam fera, nemo omnium tam est immanis, cuius mentem non imbuerit deorum opinio (οὐδὲν ἔθνος εἰναι τόσον ἄγριον, οὐδεὶς τῶν πάντων ἀνθρώπων εἰναι τόσον ὡμός, ὃστε νὰ μὴ εἰσχωρῇ εἰς τὸν νοῦν του ἡ σκέψις τῶν θεῶν).—Sunt qui discessum animi a corpore putent esse mortem (εἰσὶν οἱ νομίζοντες ὅτι θάνατος εἰναι δὲ χωρισμὸς τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος).

6') Ωταν προηγγίται συγκριτικὸν μετὰ τοῦ quam Maior sum quam cui possit fortuna nocere (μεγαλύτερος εἴμαι ἡ ὃστε νὰ δύναται ἡ τύχη νὰ μὲ βλάψῃ)

γ') Ωταν προηγγίωνται τὰ ἐπίθετα dignus, indignus, aptus, idoneus. Voluptas non est digna, ad quam sapiens respiciat (ἡ γῆδονή δὲν εἰναι ἀξία, ὃστε δὲ σοφὸς νὰ ἀποβλέπῃ εἰς αὐτήν).

ΣΗΜ. Αἱ ἀναφορικαὶ συμπερασματικαὶ προτάσεις ἔχουσι πάντοτε, ἀνεξαρτήτως τοῦ χρόνου τῆς προτάσεως, ἕκ τῆς ἐξαρτῶνται, τὸν χρόνον, ὃν θὰ εἰχον, ἔαν ησαν ἀνεξαρτητοι.

§ 270. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις αἱ εἰσαγόμεναι διὰ τῶν ἀορίστων ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν quisquis, quidquid, quotquot, quicumque κτλ. ἐκφέρονται καθ' ὅριστικήν. Quidquid id est, timeo Danaos et dona ferentis (ὅτιδήποτε εἰναι τοῦτο, φοβοῦμαι τοὺς Δαναούς καὶ δῶρα φέροντας).

§ 271. "Αν ἡ ἀναφορικὴ πρότασις προσδιορίζῃ πρότασιν καθ' ὅποτακτικὴν ἐκφερομένην, καθ' ἔλξιν τίθεται καὶ αὕτη πολλάκις καθ' ὅποτακτικὴν (attractio modi) Nemo improbus aut avarus adhuc inventus est cui id, quod haberet (=habet), esset satis (οὐδεὶς πονηρὸς ἡ φιλάργυρος εὑρέθη μέχρι τοῦτο, εἰς ὃν νὰ εἰναι ἀρκετόν, ὅτι ἔχει).

ΣΗΜ. Ἡ ἔλξις αὕτη τῆς ἐγκλίσεως τῆς ἐξηρτημένης προτάσεως ὑπὸ τῆς ὅποτακτικῆς τῆς προτάσεως, μεθ' ἡσυχίαν, παρατηρεῖται οὐ μόνον εἰς τὰς ἀναφορικὰς ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας ἐξηρτημένας προτάσεις. Vereor ne, dum minuere velim laborem, augeam (φοβοῦμαι μή, ἐν φθέλω νὰ ἐλαττώσω τὸν πόνον, αὐξήσω αὐτόν).—Sunt qui, quod sentiunt, etsi optimum sit, tamen non audiunt dicere (ὑπάρχουσιν οἵτινες δὲν τολμῶσι νὰ εἰπωσιν δὲ, τι αἰσθάνονται, καὶ ἔαν εἰναι ἀριστον).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΒ'.

Πλάγιος λόγος (oratio obliqua)

§ 272. Εὐθὺς η δρθὸς λόγος (oratio recta) λέγεται η αὐτολεξεῖ έκφραστος τοῦ λόγου η τῶν διαγοημάτων τινός.

Πλάγιος λόγος (oratio obliqua) λέγεται δ λόγος τινὸς δ ἐκφερόμενος οὐχὶ ἀπ' εὐθείας ἀλλὰ διηγηματικῶς ὑπὸ τοῦ συγγραφέως η ἀλλού τινός η καὶ ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ ἴδιου καὶ ἐκ λεκτικοῦ (η γνωστικοῦ) ρήματος ἔξαρτώμενος.

§ 273. Περὶ τοῦ πλαγίου λόγου ἔχομεν τοὺς ἔξῆς κανόνας
α') Αἱ ἀνεξάρτητοι προτάσεις τῆς κρίσεως ἐκφέρονται ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ κατ' ἀπαρέμφατον. Καὶ δ μὲν ἐνεστῶς τῆς ἀνεξαρτήτου προτάσεως τρέπεται εἰς ἐνεστῶτα τοῦ ἀπαρεμφάτου, δ παρατατικός, παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος εἰς παρακείμενον καὶ δ μέλλων εἰς μέλλοντα εἰς urum esse. Democritus dicit innumerabiles esse mundos (δ Δημόκριτος λέγει: δτι οἱ κόσμοι εἶγαι ἀπειροι). Εὐθὺς λόγος Democritus dicit; innumerabiles sunt mundi.

β') Αἱ ἀνεξάρτητοι προτάσεις τῆς ἐπιθυμίας αἱ ἐκφερόμεναι καθ' ὑποτακτικὴν η προστακτικὴν τρέπονται ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ εἰς ὑποτακτικὴν παρατατικοῦ, εἰς ὑποτακτικὴν δὲ ἐνεστῶτος μόνον, ἂν τὸ κύριον ρῆμα εἴγαι ἵστορικοῦ ἐνεστῶτος. Alexandro Epiri regi a Dodonaeo Jove data dictio erat; Caveret Acherusiam aquam Pandosiamque urbem; ibi fatis eius terminum dari (Άλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ τῆς Ἡπείρου εἴχε δοθῇ χρησμὸς ὑπὸ τοῦ Δοδωναῖου Διὸς νὰ προφυλάττηται ἀπὸ τὸ Ἀχερούσιον θύδωρ καὶ ἀπὸ τὴν πόλιν Πανδοσίαν ἐκεῖ δίδεται τέρμης εἰς τὴν ζωὴν αὐτοῦ). Εὐθὺς λόγος: Cave Acherusiam aquam Pandosiamque urbem; ibi fatis tuis terminus datur.

γ') Αἱ πραγματικαὶ ἐρωτήσεις ἐκφέρονται ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ καθ' ὑποτακτικὴν αἱ ρήτορικαὶ ὅμως ἐρωτήσεις ἐκφέρονται κατ' ἀπαρέμφατον, ἐκτὸς ἐάν τὸ ρῆμα τοῦ εὐθέος λόγου ητο δευτέρου προσώπου, δτε ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικὴν. Ariovistus ad postulata Cæsaris respondit; quid sibi vellet? cur in suas possessiones veniret? (δ Ἀριόδιστος ἀπεκρίνατο εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Καίσαρος· τί ηθελε;

διετέλεσθαι εἰς τὰς κτήσεις αὐτοῦ;) Εὐθὺς λόγος: Quid tibi vis? cur in meas possessiones venis?—Caesar legatis Helvetiorum ita respondit; si veteris contumeliae oblivisci vellet num etiam recentium injuriarum memoriam deponere posse? (δ Καίσαρ ἀπεκρίνατο πρὸς τοὺς πρέσβεις τῶν Ἐλουητίων σύταξ· καὶ ἀνὴφελε νὰ λησμονήσῃ τὴν παλαιὰν ὑδρίην, ἥδύνατο ἀράγε νὰ ἀποθάλῃ τὴν μνήμην τῶν προσφάτων ἀδικιῶν;) Εὐθὺς λόγος: Si veteris contumeliae oblivisci volo num etiam recentium injuriarum memoriam deponere possum?—Cæsar cum animadvertisset trepidare suos milites graviter eos incusavit quid tandem vererentur (δ Καίσαρ ἐπειδὴ κατενόησεν δτι οἱ στρατιῶται αὐτοῦ ἐφοδοῦντο, θαρέως ἐπετίμησεν αὐτοὺς (λέγων) τί τέλος πάντων ἐφοδοῦντο) Εὐθὺς λόγος: Quid tandem veremini?

δ') Αἱ ἐν τῷ εὐθεῖ λόγῳ καθ' ὅριστικήν ἡ ὑποτακτικήν ἐκφερόμεναι ἔξηρτημέναι προτάσεις, ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικήν, ἐκτὸς ἐὰν ἀποτελῶσιν ἐπεξήγησιν εἰς ἀλλότριον διανόημα: ἡ τὸν ἀλλότριον λόγον, προερχομένην ἐκ τοῦ ἀναφέροντος αὐτὰ συγγραφέως, ὅτε ἐκφέρονται καθ' ὅριστικήν. Helvetii legatos mittunt ad Caesarem, qui dicent sibi esse in animo iter per provinciam facere, propterea quod aliud iter haberent nullum: rogare ut eius voluntate id sibi facere liceat (οἱ Ἐλουήτιοι πέμπουσι πρέσβεις πρὸς τὸν Καίσαρα, οἵτινες νὰ εἴπωσιν δτι διανοοῦνται νὰ πορευθῶσι διὰ τῆς ἐπαρχίας, διότι ἀλλην ὅδην οὐδεμίαν είχον καὶ δτι παρακαλοῦσι νὰ ἐπιτραπῇ εἰς αὐτοὺς νὰ κάμωσι τοῦτο τῇ θελήσει του) Εὐθὺς λόγος: Nobis est in animo iter per provinciam facere propterea quod aliud iter habemus nullum: rogamus ut tua voluntate hoc nobis facere liceat. Ἀλλὰ Themistocles certiorē regem fecit id agi, ut pons, quem ille in Hellesponto fecerat, dissolveret (δ Θεμιστοκλῆς ἐπληροφόρησε τὸν βασιλέα δτι κατεβάλλετο ἐνέργειαν νὰ διαλυθῇ ἡ γέφυρα, ἣν ἐκεῖνος ἐν Ἐλλησπόντῳ είχε κατασκευάσει).—Caesar Helvetios in fines suos, unde erant profecti, reverti jussit (δ Καίσαρ διέταξε τοὺς Ἐλουητίους νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν, δθεν είχον ἀναχωρήσει).

§ 274. Αἱ ἐν τῷ εὐθεῖ λόγῳ ἀντωνυμίαι, ἀν μὲν ἀναφέρωνται εἰς τὸ α' πρόσωπον, ἐκφέρονται εἰς τὸν πλάγιον λόγον διὰ τῶν sui, sibi, se, suus, sua, suum ἡ ἐνίστε διὰ τῆς ipse ἀν δὲ ἀναφέρωνται εἰς

τὸ δέ πρόσωπον, ἐκφέρονται ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τῆς ille, σπανιώτερον δὲ διὰ τῆς is ἀ· δὲ ἀναφέρωνται εἰς τὸ γέ πρόσωπον, ἐκφέρονται διὰ τῆς is ἦ, μάλιστα ἐπὶ ἐμφάσεως διὰ τῆς ille, δτε καὶ ibi, eo, inde, eo die, ad id tempus, tum ἀντί hic, hunc, hinc, hodie, adhuc, nunc τίθεται.

Παραδείγματα.

Alexander ad Parmenionem conversus dixit sese cum Darius terram ureret sui compotem non fuisse (ἕ Ἀλέξανδρος στραφεὶς πρὸς τὴν Παρμενίωνα εἶπεν δτι, ἥφ' οὐ δ Δρεῖος ἔκαιε τὴν χώραν, δὲν ἦτο κύριος ἑαυτοῦ).—Cicero respondet : Non esse consuetudinem populi Romani accipere ab hoste armato conditionem : Si ab armis discedere velint se adjutore utantur legatosque ad Caesarem mittant. Sperare se eos a Caesare, quae petierint, impetraturos (δ Κικέρων εἰς τοὺς πρέσβεις ἀποκρίνεται δτι δὲν εἶναι συνήθεια τοῦ ῥωμαϊκοῦ λαοῦ νὰ δέχηται συνθήκην παρ' ἔχθρῶν ὡπλισμένων, δτι, ἐὰν θέλωσι νὰ καταθέσωσι τὰ δπλα, δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτὸν συνεργὸν καὶ πρέσβεις πρὸς τὸν Καίσαρα νὰ πέμψωσιν, δτι ἐλπίζει δτι θὰ τύχωσι παρὰ τοῦ Καίσαρος δτι ηθελον ζητήσει).—Caesar cum de natura moribusque Nerviorum quæreret sic reperiebat : Nullum aditum esse ad eos mercatoribus ; nihil pati vini reliquarumque rerum ad luxuriam pertinentium inferri, quod iis rebus relanguescere animos existimarent (δτε περὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν ἡθῶν τῶν Νερουτῶν δ Καίσαρ ηρώτα, οὗτως ἐμάνθανεν : δτι οὐδεμίᾳ πρὸς αὐτοὺς εἰσοδος τῶν ἐμπόρων ἐπιτρέπεται, δτι οὐδόλως ἀνέχονται νὰ εἰσάγηται οἶνος καὶ τὰ λοιπὰ τὰ συντείγοντα πρὸς τρυφήν, διότι διὰ τούτων ἐνόμιζον δτι χαυνοῦνται αἱ ψυχαί).—Cæsar cum quæreret, quae civitates in armis essent, sic reperiebat : Plerosque Belgas esse ortos ab Germanis Rhenumque antiquitus traductos propter loci fertilitatem ibi consedisse Gallosque, qui ea loca incoherent, expulisse (δτε δ Καίσαρ ηρώτα, τίνες πολιτεῖαι ἐν δπλοις ἤσαν, οὗτως ἐμάνθανεν, δτι δηλαδὴ οἱ πολλοὶ τῶν Βελγῶν κατάγονται ἀπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ δτι ἀρχαιόθεν τὸν Ῥήγον διαβάντες διὰ τοῦ τόπου τὴν εὐφορίαν ἔκει κατέμειναν, καὶ δτι τοὺς Γαλάτας, οἵτινες ὥκουν τοὺς τόπους τούτους, ἔξεδιωξαν).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Τὸ Ῥωμαϊκὸν ἡμερολόγιον

§ 275. Καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἔχρονοι λέγουσιν κατὰ ἔτη, μῆνας καὶ ἡμέρας. ὥριζον δὲ τὸ ἔτος εἴτε ἐκ τῶν ὑπάτων μόνον Archia Romam venit Mario consule et Catulo (δὲ Ἀρχίας γῆλθεν εἰς τὴν Ῥώμην ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ Μαρίου καὶ τοῦ Κάτλου), εἴτε ἐκ τῶν ὑπάτων προσθέτοντες καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἔτους ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης (753 π. Χ.) Anno sexcentesimo octogesimo quarto ab urbe condita G. Pompeio M. Licinio consulibus Vergilius natus est (δὲ Οὐεργίλιος ἐγεννήθη τῷ 684 ἔτει ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης ἐπὶ τῆς ὑπατείας Γυαλού Πομπηίου καὶ τοῦ Μ. Δικινίου).

§ 276. Τὸ ἔτος κατὸς ἀρχὰς ὥρχιζεν ἀπὸ τοῦ Μαρτίου, ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους 150 περίπου π.Χ. ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου καὶ διηρεῖτο εἰς 12 μῆνας οὔτινες ἥσαν

- 1) Martius (Μάρτιος)
- 2) Aprilis (Ἀπρίλιος)
- 3) Maius (Μάϊος)
- 4) Junius (Ἰούνιος)
- 5) Quintilis (πέμπτος) ἀπὸ δὲ τοῦ 44 π. Χ. πρὸς τιμὴν τοῦ Γαῖου Ιουλίου Καίσαρος Julius (Ἰούλιος)
- 6) Sextilis (ἕκτος), ἀπὸ δὲ τοῦ 8 μ. Χ. πρὸς τιμὴν τοῦ αὐτοκράτορος Αὐγούστου Augustus (Αὔγουστος)
- 7) September (ἔβδομος) (Σεπτέμβριος)
- 8) October (δύδοος) (Ὀκτώβριος)
- 9) November (ἕνατος) (Νοέμβριος)
- 10) December (δέκατος) (Δεκέμβριος)
- 11) Januarius (Ιανουάριος)
- 12) Februarius (Φεβρουάριος).

ΣΗΜ. Τὰ ὄνόματα τῶν μηνῶν κυρίως εἰναι ἐπίθετα καὶ ἐννοεῖται τὸ οὖσια-στικόν mensis (μῆν).

§ 277. Τὸ ἔτος κατὰ τὸ ὄπο τοῦ Γατίου Ἰουλίου Καίσαρος τῷ 45 π. Χ. εἰσαχθὲν Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον, ὅπερ μέχρι πρό τινος (1924) ἵσχε καὶ παρ' ἡμῖν, ἀπετελεῖτο ἐκ 365 ἡμερῶν καὶ ἀνὰ πᾶν τέταρτον ἔτος ἐκ 366. Τὸ ἐκ 366 ἡμερῶν ἀποτελούμενον ἔτος ἐκαλεῖτο annus bis sextus, δῆθεν τὸ ἑλληνικὸν βίσεκτον ἢ δίσεκτον· ὥγομάσθη δὲ οὕτως διότι ἡ ἐμδόλιμος ἡμέρα (dies intercalaris) δὲν προσετίθετο μετὰ τὴν 28, ὡς παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ παρενεθάλλετο μετὰ τὴν 24 Φεβρουαρίου καὶ ἐλογίζετο ὡς 24 δῖς, ἐπειδὴ δὲ ἡ 24 κατὰ τοὺς Δατίνους ἐκαλεῖτο dies sextus ante Calendas Martias, ἡ ἐμδόλιμος ἡμέρα πρὸς διάκρισιν ἐκλήθη dies bis sextus.

§ 278. Τὰς ἡμέρας τοῦ μηνὸς οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἡρίθμουν ὡς ἡμέτεραι, ἀλλ᾽ εἴχον ἴδιουν τρόπον ἀριθμήσεως, διέκρινον δηλαδὴ ἐκάστου μηνὸς τρεῖς κυρίας ἡμέρας, τὴν 1 τὴν 5 καὶ τὴν 13. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἐκαλεῖτο Calendæ (Καλάνδαι), ἡ 5 Nonæ (Νῶναι ἢ Νόνναι) καὶ ἡ 13 Idus (Εἰδοί).

Τοῦ Μαρτίου, Ματίου, Ἰουλίου καὶ Ὀκτωβρίου Νῶναι ἢ 7, Eīdoi δὲ ἡ 15.

Καὶ δταν μὲν ἥθελον γὰρ δηλώσωσιν δτι γεγονός τι συνέδη κατὰ τὰς κυρίας ταύτας ἡμέρας, συνεδύαζον τὴν ἀφαιρετικὴν τοῦ ὄνόματος τούτων Calendis, Nonis, Idibus μετὰ τοῦ ὄνόματος τοῦ μηνὸς ὡς ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ π.χ. τῇ 1 Μαρτίου=Calendis Martiis, τῇ 7 Μαρτίου=Nonis Martiis, τῇ 15 Μαρτίου Idibus Martiis.

Οταν δὲ ἥθελον γὰρ δηλώσωσι τὴν προτεραίαν τῶν κυρίων ἡμερῶν μετεχειρίζοντο τὸ pridie (τῇ προτεραίᾳ) μετὰ τῆς αἰτιατικῆς τῆς κυρίας ἡμέρας π.χ. pridie Nonas Januarias (τῇ προτεραίᾳ τῶν Νωνῶν τοῦ Ἰανουαρίου=τῇ 4 Ἰανουαρίου), pridie Idus Januarias (τῇ 12 Ἰανουαρίου), pridie Calendas Februarias (τῇ 31 Ἰανουαρίου).

Τὰς λοιπὰς ἡμέρας τοῦ μηνὸς ἐξέφραζον διὰ τοῦ ταχτικοῦ ἀριθμητικοῦ ὅπερ εὑρίσκον δι' ἀφαιρέσεως ἀπὸ τῆς προτεχοῦς κυρίας ἡμέρας διπισθιδρομοῦντες, συνυπολογιζομένης ὅμως καὶ ταύτης εἰς τὸν ὄπολογισμόν. Οὕτως τῇ 10 Ἰανουαρίου ἔλεγον: die quarto ante Idus Januarias, διότι αἱ Eīdoi τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι ἡ 13 αὐτοῦ, ἐπομένως ἡ 10 Ἰανουαρίου εἶναι ἡ 4 ἡμέρα πρὸ τῶν Eīdoi, ἐφ' ὅσον ἐν τῷ ὄπολογισμῷ συνυπολογίζονται καὶ αὗται.
$$\frac{13}{1} \quad \frac{12}{2} \quad \frac{11}{3} \quad \frac{10}{4}$$
. Ομοίως τῇ 29

Μαρτίου ἔλεγον die quarto ante Calendas Apriles, τῇ 6 Ἰανουαρίου die octavo ante Idus Januarias.

Ἄντιθέτως die quarto ante Calendas Augustas=τῇ 29 Ἰουλίου, διότι δταν ἀπὸ τῆς 1 Αὐγούστου, συγυπολογιζομένης, ἀφαιρεθῶσιν 4 ἡμέραι προκύπτει: 29 ($\frac{1 \text{ Αὔγ.}}{1} \quad \frac{31 \text{ Ιουλ.}}{2} \quad \frac{30 \text{ Ιουλ.}}{3} \quad \frac{29 \text{ Ιουλ.}}{4}$)

*Ομοίως die sexto ante Nonas Martias=τῇ 2 Μαρτίου, die septimo ante Idus Januarias=τῇ 7 Ἰανουαρίου.

*Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτουσιν οἱ κάτωθι πρακτικοὶ κανόνες πρὸς εὑρεσιν ἐκ δεδομένης ἡμετέρας χρονολογίας τῆς ἀντιστοίχου ρωμαϊκῆς καὶ τὸνάπαλιν.

1) Δεδομένης χρονολογίας ἡμετέρας διαφόρου τῆς 1 (Calendæ) 5 ή 7 (Nonæ) καὶ 13 ή 15 (Idus) η τῆς προτεραίας τούτων (pridie Calendas, Nonas, Idus), παρατηροῦμεν ποιὰ κυρίᾳ ἡμέρᾳ ἀκολουθεῖ εἰς τὴν ἡμετέραν χρονολογίαν καὶ ἀν μὲν ἀκολουθῶσιν αἱ Νώναι η αἱ Εἰδοί, προσθέτομεν εἰς τὰς Νώνας η τὰς Εἰδούς μίαν μονάδα καὶ ἀπὸ τοῦ ἀθροίσματος ἀφαιροῦμεν τὴν καθ' ἡμᾶς χρονολογίαν: π.χ. τῇ 8 Ἰανουαρίου=die sexto ante Idus Januarias· ἐὰν δὲ ἀκολουθῶσιν αἱ Καλάνδαι τοῦ ἐπομένου μηνός, τότε εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν τοῦ μηνός, δοστις δηλοῦται ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς χρονολογίᾳ, προσθέτομεν δύο μονάδας καὶ ἀπὸ τοῦ ἀθροίσματος ἀφαιροῦμεν τὴν καθ' ἡμᾶς χρονολογίαν π.χ. τῇ 26 Μαρτίου=die septimo ante Calendas Apriles.

2) Δεδομένης ρωμαϊκῆς χρονολογίας διαφόρου τῶν Καλανδῶν, Νωγῶν καὶ Εἰδῶν η τῆς προτεραίας τούτων (pridie Calendas, pridie Nonas, pridie Idus), ἐὰν μὲν η χρονολογία εἰναι ante Nonas η ante Idus προσθέτομεν εἰς τὴν ἡμέραν τῶν προσεχῶν Νωγῶν η Εἰδῶν μίαν μονάδα καὶ ἀπὸ τοῦ ἀθροίσματος ἀφαιροῦμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, αἵτινες εἰναι ante Nonas η ante Idus π.χ. die tertio ante Nonas Novembres=3 Νοεμβρίου ἐὰν δὲ εἰναι ante Calendas μηνός τινος προσθέτομεν εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ προηγουμένου μηνὸς 2 μονάδας καὶ ἀπὸ τοῦ ἀθροίσματος ἀφαιροῦμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, αἵτινες εἰναι ante Calendas: die XIV ante Calendas Januarias=τῇ 19 Δεκεμβρίου.

ΣΗΜ. 1. Καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις οἱ μῆνες εἶχον τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ἡμερῶν καὶ παρ' ἡμῖν, ητοι Januarius, Martius, Maius, Julius, Augustus, October,

December 31. Aprilis, Junius, September, November 30. Februarius 28 καὶ ἐπειδὴς
δισέκτου 29.

ΣΗΜ. 2. Ὁπως ἔλεγον pridie Calendas, Nonas, Idus, οὕτως ἔλεγον ἐνίστε
postridie Calendas, Nonas, Idus (τῇ διστεραιᾳ τῶν Καλανῶν, Νωνῶν, Εἰδῶν).

ΣΗΜ. 3. Ἡ ὁρθὴ γραμματικὸς ἔκφρασις εἶναι die tertio ante Calendas Martias· ἀντὶ τούτου ὅμως συνηθέστερον λέγεται ante diem tertium Calendas Martias ἢ συντομώτερον tertio Calendas Martias (III Cal. Mar.). Οὕτως καὶ pridie Calendas Martias ἀντὶ pridie Calendarum Martiarum.

ΣΗΜ. 4. Ἡ ἔκφρασις ante diem ἐθεωρήθη ώς ἀκλιτον οὐσιαστικόν καὶ συντάσσεται πολλάκις μετὰ προθέσεων (ex, in, ad) π.χ. Supplicatio indicta est ex ante diem quintum Idus Octobres (a. d. v. id. oct.) cum eo die in quinque dies (ἐκηρύχθησαν χαριστήρια ἀπὸ τῆς 11 Ὁκτωβρίου ἐπὶ 5 ἡμέρας συμπεριλαμβανομένης ταύτης τῆς 5ημέρας).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Συντομίαι λέξεων (Notæ ἢ compendia scripturæ)

§ 279. Ἐν τοῖς βιβλίοις, ταῖς ἐπιγραφαῖς καὶ ἀλλαχοῦ συνήθεις τινὲς λέξεις καὶ φράσεις γράφονται συντετμημέναι·

Ἄν συνηθέστεραι τούτων εἶναι:

1) Συντομίαι προωνυμίων

A	Aulus	Mam	Mamercus
Ap	Appius	N	Num Numerius
D	Decimus	P.	Publius
G ἢ C	Gaius	Q.	Quintus
Gn ἢ Cn	Gnaeus	S ἢ Sex	Sextus
K.	Kæso	Ser	Servius
L.	Lucius	Sp.	Spurius
M.	Marcus	T.	Titus
M'	Manius	Ti	Tiberius

2) Συντομίαι ὀνομάτων ἀρχῶν

aed	aedilis	pr.	praetor
cos., coss	consul, consules	præf.	praefectus
imp.	imperator	proc.	proconsul
leg	legatus	s.	senatus
Pont.	Pontifex Maximus	tr. (pl.)	tribūnus (plebis)

3) Ἐπεργαὶ συντομίαι ἐν τοῖς γραπτοῖς ἔγγροις

Cand.	candidatus
D	divus
des	designatus
dn	dominus
EQR	eques Romanus
Ictus	Iuris consultus (<i>νομοστάτωρ</i>)
O.M.	optimus, maximus
P.C.	patres conscripti
Pl.	plebs
P.R	populus (Romanus)
Q.D.B.V.	quod deus bene vertat ἢ quod di bene vertant
Q.(B)f.f.(f)Q.S	quod (bonum) felix faustum (fortunatum) que sit
Quir	Quirites
Resp.	respublica
SC	SCtum senatus consultum
SPQR	senatus populusque romanus

4) Συντομίαι ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς

S(P)d.	salutem (plurimam) dicit
S.V.B.E.E.V.	Si vales bene est, ego valeo

5) Συντομίαι ἐν χρονολογίαις

a.Chr.	ante Christum natum ἢ anno Christi
a.d	ante diem
a.c.	anno currente

a.m	anno mundi
a.pr.	anno præterito
a.u.c.	anno urbis conditae
C ἡ Cal	Calendae
Id.	Idus
N.	Nonae
p.Chr.	post Christum natum.

6) Συντομίατ εν ἐπιγραφαῖς τάφων ή ἀναθημάτων

d.d(d)	dono dedit (dicavit)
DM(S)	Diis manibus (sacrum)
d.s	de suo
d.s.p.p	de sua pecunia posuit
f.c. ἡfac.	cur. faciendum curavit
f.	filius ἡ filia
g.p.r.f.	genio populi romani feliciter
h.s.e.	hic situs (sita) est
l.	libertus (liberta)
n.	nepos
pr.	pronepos
p.v.a.	pius vixit annos
(q)v.a.	(qui, quae) vixit annos
s.t.t.l.	sit tibi terra levis

7) Συντομίατ εν βιβλίοις

c.	caput
cf	confer ἡ conferatur
i.e	id est
l.	loco ἡ lege
h.l	hoc loco ἡ hac legе
l.c	loco citato
l.s.	loco sigilli
ms,mss	manuscriptus, manuscripti
pag.m.	pagina mea

p.s.	postscriptum
scil	scilicet
sq.bq.	sequens, sequentes
v.	versus
vid.	vide ἢ videatur.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

‘Ρωμαϊκὰ νομίσματα, μέτρα καὶ σταθμα

Ταῦτα εἶγας

1) α') as, assis ἀρσ. (ἀσσόριον)=10 λεπτὰ

β') sestertius (sestertium) (σηστέριος)=25 λεπτὰ

γ') denarius (δηνάριον)=1 δραχμὴ

ΣΗΜ. Τὸ sestertius δηλοῦται συντόμως διὰ τοῦ HS π.χ. HSX=decem sestertiī (10 σηστέριοι), HSM mille sestertiī (1000 σηστέριοι), HSV quinque milia sestertiū ἢ quinque sestertia (5000 σηστέριοι), HSD quingenta milia sestertiū ἢ quingenta sestertia (500000 σηστέριοι), HSIXI decies centena milia sestertiū ἢ decies sestertiū (1000000 σηστέριοι).

2) α') pes pedis (ποὺς) 0,3 τοῦ μέτρου

β') passus-us (διπλοῦν βῆμα) 1,50 μέτρου (1000 passus=1500

μέτρα ἢ 1 ρωμαϊκὸν μίλιον, 5000 passuum=7500 μέτρα ἢ
1 γεωγραφικὸν μίλιον)

γ') jugerum (πλέθρον) 2,5 στρέμματα

δ') modius (μόδιος) περίπου 22 ὁκάδες

3) libra ἢ pondo (λίτρα) $\frac{1}{3}$ τοῦ χιλιογράμμου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

A'. Προσωδία

§ 281. Ἐπειδὴ ἐν τῇ λατινικῇ ὡς καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ διμετρικὸς ρυθμὸς βάσιν ἔχει τὴν ποσότητα τῶν συλλαβῶν, ἀνάγκη νὰ γνωρίζωμεν τίνες συλλαβαῖ εἰναι μακραὶ καὶ τίνες βραχεῖαι.

Κανόνες γενικοὶ περὶ τούτου ἀφορῶντες εἰς πάσας τὰς λέξεις δὲν ὑπάρχουσιν. Οἱ κάτωθι ὅμως κανόνες διευκολύνουσιν ἡμᾶς ὅπωσδήποτε εἰς τοῦτο.

1) Περὶ μακρῶν, βραχειῶν καὶ διχρόνων συλλαβῶν πρᾶ. § 11.

2) Τὰ ἐκ διφθόγγων προερχόμενα φωνήνεια aequus iniquus, τὰ ἐκ συναιρέσεως cōgo (co - ago), tibīcen (tibi - i - cen) καὶ τὰ ἐξ ἀνκπληρωτικῆς ἔκτάσεως sīdo (sisdo), tēlum (tex - lum) εἰναι πάντοτε μακρά.

3) Φωνῆν πρὸ φωνήντος, μὴ ὑπολογιζομένου τοῦ ἢ ως συμφώνου, εἰναι βραχὺ (vocalis ante vocalem corripitur) bestia, tūus, vēho.

*Εξαιροῦνται

α') ἡ κατάληξις ἡι τῆς γενικῆς τοῦ ἑνίκου τῆς α' κλίσεως terrāi καὶ τῆς κλητικῆς τοῦ ἑνίκου τῶν εἰς aius κυρίων ὀνομάτων τῆς δὲ κλίσεως Gai

β') ἡ κατάληξις εἰ τῆς ἑνίκης γενικῆς καὶ κλητικῆς τῶν εἰς eius κυρίων ὀνομάτων τῆς δὲ κλίσεως Pompēi καὶ τῆς ἑνίκης γενικῆς καὶ δοτικῆς τῆς ε' κλίσεως, ὅταν πρὸ αὐτῆς ὑπάρχῃ φωνῆν : diēi

γ') αἱ γενικαὶ εἰς īus, τὰς δοίας ὅμως καὶ συστέλλουσιν οἱ ποιηταὶ πλὴν τοῦ alius, olov totius, illius

δ') τὸ fio πλὴν τῶν τύπων fīeri καὶ fīrem

ε') αἱ Ἑλληνικαὶ λέξεις αἱ ἔχουσαι ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ μακρὸν φωνῆν ἡ δίφθογγον ἄει (ἄηρ), Agēsilāus, Mēdēa, Darīus.

§ 282. Ποσότης τῶν καταλήξεων.

1) Ἡ κατάληξις α εἰναι μακρὰ laudā, trigintā, anteā

*Εξαιροῦνται

α') ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ ἑνίκου καὶ τοῦ πληθυντικοῦ mensā, nominā

β') τὸ itā καὶ quiā

2) Ἡ κατάληξις i εἰναι μακρὰ dominī, marī, amarī

*Εξαιροῦνται τὸ nisī, quasi καὶ διφοροῦνται τὰ mihi, tibī, sibī, ibī, ubī, πάντοτε ὅμως ibīdem, ibīque, ubīque

3) Ἡ κατάληξις o εἰναι μακρὰ dominō, legiō, amō

*Εξαιροῦνται τὰ egō, duō, octō, ambō, citō, subīto, quandō, illīcō, modō καὶ ἐνίστε τὸ α' πρόσωπον τῶν ὁμάτων amō, amabō καὶ ἡ ὀνομαστικὴ τῶν ὀνομάτων τῆς γ' κλίσεως sermō, legiō

4) Ἡ κατάληξις u εἰναι πάντοτε μακρὰ manū, cornū, jussū

5) Ἡ κατάληξις ε εἰναι βραχεῖα dominē, marē, amarē
Ἐξαιροῦνται:

α') ή ἀφαιρετική τῆς ε' κλίσεως rē, diē

β') τὰ ἐξ ἐπιθέτων τῆς δ' κλίσεως παραγόμενα ἐπιρρήματα longē, pulchrē πλὴν τῶν benē, malē

γ') ή προστακτική τῆς δ' συζυγίας monē, habē

6) Πᾶσα τελική συλλαβή δισυλλαβου ἡ πολυσυλλαβου λέξεως λή-
γουσα εἰς ἄλλο σύμφωνον πλὴν τοῦ s εἰναι βραχεῖα: mensām, puēr,
arbōr, calcār, animāl semēn, legīt.

Ἐξαιροῦνται τὰ ἀντωνυμικὰ ἐπιρρήματα istīc, istūc, istāc,
istōc, illīc, illōc, illūc, illāc.

7) Ἡ κατάληξις as εἰναι μακρὰ aetās, mensās, amās πλὴν τοῦ
anās, anātis (ἡ νῆσσα)

8) Ἡ κατάληξις es εἰναι μακρὰ vulpēs, diēs, amēs, audiēs

Ἐξαιροῦνται:

α') τὸ δ' πρόσωπον τοῦ sum ɛs

δ') ή πρόθεσις penēs

γ') ή ἐνική δνομαστική καὶ κλητική τῶν εἰς es γεν. ītis, īdis-
δνομάτων τῆς γ' κλίσεως segēs segētis, milēs milītis, absēs obsīdis
ἄλλα τὰ εἰς ies iētis ἔχουσιν τὸ es μακρὸν abiēs, ariēs, pariēs.

9) Ἡ κατάληξις os εἰναι μακρὰ dominōs, custōs

Ἐξαιροῦνται τὰ ἐπίθετα compōs compōtis, impōs impōtis

10) Ἡ κατάληξις is εἰναι βραχεῖα civīs, patrīs, amaverīs

Ἐξαιροῦνται:

α') αἱ πτωτικαὶ καταλήξεις τοῦ πληθυντικοῦ mensīs, donīs, ci-
vīs ait., omnīs ait.

β') τὸ δ' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος τῆς δ' συ-
ζυγίας audīs, venīs καὶ οἱ τύποι sīs, possīs, vīs, mavīs, velīs,
nolīs, malīs

γ') ή δνομαστική τῶν εἰς is ītis ἐθνικῶν δνομάτων Quirīs, Samnīs.

11) Ἡ κατάληξις us εἰναι βραχεῖα dominūs, manūs

Ἐξαιροῦνται:

α') ή ἐνική δνομαστική τῶν εἰς us ūtis καὶ ūdis δνομάτων τῆς
γ' κλίσεως virtūs, palūs

β') ή ἐνική γενική καὶ ή πληθυντική δνομαστική, aitiatikή καὶ
κλητική τῆς δ' κλίσεως manūs

12) Αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις αἱ λήγουσαι εἰς φωνῆεν γενικῶς εἰναι μακραὶ ἄ, δῆ, ἔ, πέ, πρό, μῆ, τῆ, σῆ

Ἐξαιροῦνται καὶ ἐγκλιτικαὶ σὲ (hic cē), πέ (egonē), καὶ (popul-lusquē), τέ (tutē), ψέ (ipsē), πτέ (suaptē), νέ (quidvē)

13) Αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις καὶ λήγουσαι εἰς ἀπλοῦν σύμφωνον ἔχουσαι τὸ φωνῆεν μακρὸν μὲν ἀν εἰναι οὐσιαστικὰ σοί, σᾶλ, νέρ, jūs, σος (oris), μῆσ, πέσ (ἀλλὰ cōr, fēl, mēl, vīr καὶ σος (γεν. ossis) καὶ τὰ ἐπίθετα πār, plūs: βραχὺ δὲ ἀν εἰναι ἔνικαι ὀνομαστικαὶ ἀντωνυμιῶν ἡ ἀκλιτα ἴς, ἵd, quīd, quōd, quōt, tōt, ἄd, ἄb, ὅb, ἔt, pēr; (ἀλλὰ τὰ ἐπιρρήματα hīc, hōc, hūc, crās, nōn, cūr, sīc, quīn, sīn, ēn).

14) Αἱ Ἑλληνικαὶ καταλήξεις διατηροῦσι καὶ ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ τὴν ποσότητα αὐτῶν Aeneā, epitomē, Delōs, Didūs, Paridiū (ἀλλὰ rhetōr (ῥήτωρ), Hectōr ("Εκτωρ").

§ 283. Ποσότης παραγώγων καὶ συνθέτων.

1) Τὰ παράγωγα διατηροῦσι συγήθως τὴν προσῳδίαν τῶν πρωτοτύπων lux, lūcis, lūceo· τινὰ ὅμως μεταβάλλουσιν αὐτὴν rex, rēgis rēgo;—dux, dūcis dūco.

2) Αἱ μονοσύλλαβοι προθέσεις, δταν μὲν συντεθῶσι μετὰ λέξεως ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένης, κανονικῶς τηροῦσι τὴν μακρὰν ποσότητα dēmitto, ēdūco (μόνον ἡ prō πολλάκις συστέλλεται ἐν συνθέσει καὶ μάλιστα ἀν ἀκολουθῆ f prōnepos, prōfugus). δταν ὅμως συντεθῶσι μετὰ λέξεως ἀρχομένης ἀπὸ φωνήεντος ἡ h, κανονικῶς βραχύνονται dēambulo, prōhībeo

3) Τῶν ἀχωρίστων μορίων τὰ μὲν dī, sē καὶ vē εἰναι μακρά, dī-mitto, sēpōno, vēsanus, τὸ δὲ rē^η red βραχὺ rēmitto, rēdeo.

B'. Μετρικὴ

§ 284. Ἐν τῇ λατινικῇ ποιήσει ἥτις ἡκολούθησε τὰ αὐτὰ μέτρα τῆς Ἑλληνικῆς παρατηροῦμεν γενικῶς τὰ ἔξης:

1) Βάσις τοῦ μέτρου καὶ παρὰ Λατίνοις εἰναι δ πούς. "Εκαστος ποὺς σύγκειται ἐκ μακρῶν καὶ βραχειῶν συλλαβῶν" καὶ ἡ μὲν μακρὰ συλλαβὴ φέρει τὸν ῥυθμικὸν τόνον καὶ λέγεται θέσις τοῦ ποέδρου, ἡ δὲ βραχεῖα στερεῖται τοῦ ῥυθμικοῦ τόνου καὶ λέγεται ἀρσις.

- 2) Οι κυριώτεροι τῶν ποδῶν εἰναι: ὁ δάκτυλος (dactylus) ὑπὸ^τ ό ἀνάπαιστος (anapæstus) υπὸ^τ ό τροχαῖος (trochaeus) ὑπὸ^τ ό ἴαμβος (iambus) υπὸ^τ ό ἰωνικὸς ἀπὸ μείζονος (ionicus a majore) — υπὸ^τ ό ἰωνικὸς ἀπὸ ἐλάσσονος (ionicus a minore) υπὸ^τ

3) Μία μακρὰ συλλαβὴ ἵσσοδυναμεῖ πρὸς δύο βραχεῖας· ὥστε ἀντὶ μιᾶς μακρᾶς δύνανται νὰ τεθῶσι δύο βραχεῖαι καὶ μία μακρὰ δύναται νὰ ἀντικαταστῆσῃ δύο βραχεῖας. "Οθεν ἀντὶ τοῦ τροχαίου ὑπὸ τοῦ λάμβου υπὸ δύναται νὰ τεθῇ ὁ τρίβραχος υψοῦ καὶ ἀντὶ τοῦ δακτύλου ὑπὸ τοῦ ἀναπαιστοῦ υπὸ ὁ σπονδεῖος (spondeus)."

4) "Εκαστος στίχος σύγκειται ἐκ ποδῶν, ἐκ δὲ τοῦ εἶδους αὐτῶν & στίχος λέγεται δακτυλικός, ἀναπαιστικός, τροχαϊκός, λαμβικός κτλ.

5) Δύο τροχαῖοι, δύο λαμβοὶ καὶ δύο ἀνάπαιστοι, ἢτοι μία τροχαϊκή, λαμβικὴ καὶ ἀναπαιστικὴ διποδία ἀποτελεῖ ἐν μέτρον, τούναντίον εἰς μόνος δάκτυλος ἀποτελεῖ καθ' ἑαυτὸν μέτρον, διὸ ὁ λέγομεν ὅτι οἱ μὲν τροχαῖοι, λαμβικοὶ καὶ ἀναπαιστικοὶ στίχοι μετροῦνται κατὰ διποδίαν, οἱ δὲ δακτυλικοὶ κατὰ πόδα. Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μέτρων ἑκάστου στίχου δ στίχος καλεῖται μονόμετρος, δίμετρος, τρίμετρος, τετράμετρος, πεντάμετρος καὶ ἑξάμετρος.

6) Ό τελευταῖος ποὺς ἑκάστου στίχου καλεῖται κατάληξις, κατὰ δὲ ταύτην οἱ στίχοι εἰναι ἡ ἀκατάληκτοι ἡ καταληκτικοί. Καὶ ἀκατάληκτοι μὲν εἰναι ὅσοι ἔχουσιν δλόκληρον τὸν τελευταῖον πόδα· μόνον ἡ τελευταία συλλαβὴ δύναται νὰ εἰναι ἀντὶ μακρᾶς βραχεῖας καὶ τὸν ἀπαλιν, διότι ἡ τελευταία συλλαβὴ παντὸς στίχου δύναται νὰ εἰναι διχρονος (syllaba anceps). Καταληκτικοὶ δὲ λέγονται ὅσοι δὲν ἔχουσι πλήρη τὸν τελευταῖον πόδα· λέγονται δὲ καταληκτικοὶ μὲν εἰς δισύλλαθον, ἐὰν δ τελευταῖος ποὺς ἔχῃ δύο μόνον συλλαβάς, ἐν τῷ δ πλήρης ποὺς ἔχει πλειόνας τῶν δύο, καταληκτικοὶ δὲ εἰς συλλαβήν, ἐὰν δ τελευταῖος ποὺς ἔχῃ μίαν μόνον συλλαβήν.

7) Τομὴ (caesura) λέγεται ἡ διακοπὴ τῆς φωνῆς ἡ γινομένη ἐν τέλει λέξεως καὶ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ μετρικοῦ ποδός. "Εκαστος στίχος ἔχει μίαν τούλαχιστον κυρίαν τομήν.

8) "Οταν λέξις τις λήγῃ εἰς φωνήν ἡ τὸ σύμφωνον πι, ἡ δὲ ἐπομένη λέξις ἀρχηται ἀπὸ φωνήνετας ἡ h, τότε πρὸς ἀποφυγὴν τῆς

χασμωδίας (hiatus) ἐν τῇ μετρήσει τοῦ στίχου τὸ τελικὸν φωνῆν ἢ τὸ σύμφωνον μετὰ τοῦ πρὸ αὐτοῦ φωνήνετος ἀποσιωπᾶται : molitqu (e) animos, suprem (um) audire laborem. Ἡ ἀποσιώπησις αὕτη καλεῖται elisio (ἐκθλιψίς).

ΣΗΜ. Δὲν γίνεται ἢ ἐκθλιψίς ἂν ἡ προηγουμένη λέξης εἶγαι μονοσύλλαβον ἐπιφώνημα ἢ ἂν μεταξὺ τῶν δύο λέξεων μεσολαβῇ στίξις ἢ ἡ κυρία τομὴ τοῦ στίχου. "Οταν δὲ μετὰ τὴν εἰς φωνῆν ἢ εἰς τὴν λήγουσαν λέξιν ἀκολουθῇ τὸ εἰς ἢ est τότε μένει τὸ φωνῆν τῆς προηγουμένης λέξεως καὶ ἀποσιωπᾶται τὸ εἰς τοῦ εἰς ἢ est : quæsita (e) st, utendum (e)st.

9) Βραχεῖα συλλαβὴ κειμένη ἐν τῇ θέσει τοῦ ποδὸς δύναται νὰ ληφθῇ ως μακρά (διαστολὴ diastole). Ἀλλοτε μακρὰ συλλαβὴ λαμβάνεται ως βραχεῖα (ιυστολή, systole).

10) Δύο συλλαβαὶ πολλάκις συνιζάνονται καὶ συνεκφωνοῦνται ως μία aurea=aura (synæresis ἢ synizēsis), ἀλλοτε δὲ γίνεται συγκοπὴ τοῦ φωνήνετος puertia (pueritia), calfacio (calefacio).

11) Τὰ φωνήντα i καὶ u πολλάκις συμφωνοῦνται χάριν τοῦ μέτρου abjete (abiete), genva (genua) τούγαντίον δὲ τὸ v πολλάκις φωνηεντοποιεῖται (diæresis ἢ dialysis) : siluae (silvæ), disoluo (dissolvo).

12) Τμῆσις καλεῖται ὁ χωρισμὸς τῶν συγθετικῶν μερῶν τῆς συνθέτου λέξεως διὰ παρεμπτώσεως ἑτέρας λέξεως. Quo me cumque rapit tempestas.

§ 285. Δακτυλικὸς ἔξαμετρος

Ο δακτυλικὸς ἔξαμετρος (versus hexameter dactylicus) εἶγαι στίχος ἀκατάληκτος ἀποτελούμενος ἀπὸ ἔξ ποδῶν ὃ τελευταῖος εἶναι πάντοτε σπονδεῖος ἢ τροχαῖος. "Εκαστος τῶν τεσσάρων πρώτων δακτύλων δύναται νὰ ἀντικατασταθῇ ὑπὸ σπονδείου, τούγαντίον ὁ πέμπτος σπανίως ἀντικαθίσταται ὑπὸ σπονδείου, δτε ὁ στίχος καλεῖται σπονδειάζων ἢ σπονδειακὸς (spondiacus). "Οθεν ὁ δακτυλικὸς ἔξαμετρος δύναται νὰ λάβῃ τὸ ἔξῆς σχῆμα

υπὲ/υπὲ/υπὲ/υπὲ/υπὲ/υπὲ

Κυρία τομὴ εἶναι ἡ πενθημιμερής (penthemimeres) ἢ, ἣν αὕτη δὲν εἶναι δυνατή, ἡ ἑφθημιμερής (hephthemeris), δτε συνήθως ὑποστηρίζεται ὑπὸ μιᾶς τριημιμεροῦς (trithemimeres). Ἡ κατὰ τρίτου τροχαῖον τομὴ εἶναι σπανία, σπανιωτέρα δὲ ἡ βουκολικὴ διαιρεσίς.

Είς δακτυλικὸν ἔξαμετρον ἔχει ποιήσει ὁ Βεργίλιος τὴν Αἰγειάδα καὶ ὁ Ὁδίδιος τὰς μεταμορφώσεις.

§ 286. Πλὴν τῶν καθαρῶν δακτυλικῶν, τροχαιϊκῶν, λαμβικῶν καὶ ἀγαπαιστικῶν στίχων ὑπάρχουσι καὶ στίχοι ἀποτέλουμενοι ἀγαμίξ ἐκ δακτυλικῶν καὶ τροχαιϊκῶν ποδῶν καλούμενοι λογαοιδικοί.

Οἱ λογαοιδικοὶ δύνανται νὰ εἰναι καταληκτικοὶ ἢ ἀκατάληκτοι. Ἔγιοτε προηγεῖται τοῦ κυρίου μέτρου ἐν τοῖς λογαοιδικοῖς στίχοις μία μογοσύλλαβος ἢ δισύλλαβος ἀνάκρουσις.

Οἱ συνηθέστεροι λογαοιδικοὶ στίχοι εἰναι

1) ὁ ἀδώνειος ὕψη/ὕψη, ἀκατάληκτος λογαοιδικὴ διποδία μετὰ δακτύλου ἐν τῷ πρώτῳ ποδί

2) ὁ φερεκράτειος, ἀκατάληκτος λογαοιδικὴ τριποδία κατὰ τὴν θέσιν τοῦ δακτύλου πρῶτος ὕψη/ὕψη/ὕψη ἢ δεύτερος ὕψη/ὕψη/ὕψη καλούμενος. Ἀμφότεροι οἱ τύποι ἀπαντῶσι καὶ καταληκτικοὶ ὕψη/ὕψη/ὕψη καὶ ὕψη/ὕψη/ὕψη

3) ὁ γλυκώνειος, καταληκτικὴ λογαοιδικὴ τετραποδία καὶ τὴν θέσιν τοῦ δακτύλου δεύτερος ὕψη/ὕψη/ὕψη ἢ τρίτος ὕψη/ὕψη/ὕψη καλούμενος

4) ὁ ἐννεασύλλαβος ἀλκαιϊκὸς ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη, τροχαιϊκὴ ἀκατάληκτος τετραποδία μετ' ἀνακρούσεως

5) ὁ δεκασύλλαβος ἀλκαιϊκὸς ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη, ἀκατάληκτος λογαοιδικὴ τετραποδία

6) ὁ ἑνδεκασύλλαβος ἀλκαιϊκὸς ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη, καταληκτικὴ λογαοιδικὴ πενταποδία μετ' ἀνακρούσεως

7) ὁ ἑνδεκασύλλαβος σαπφικὸς (ἐλάσσων) ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη, ἀκατάληκτος λογαοιδικὴ πενταποδία

8) ὁ σαπφικὸς μείζων ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη

9) ὁ ἀσκληπιάδειος ἐλάσσων ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη, ἀκατάληκτος λογαοιδικὴ πενταποδία. Οὔτος σύγκειται ἐξ ἑνὸς φερεκρατείου δευτέρου καὶ ἑνὸς φερεκρατείου πρώτου

10) ὁ ἀσκληπιάδειος μείζων ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη

11) ὁ ἀρχιλέχιος ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη/ὕψη

12) ὁ ἀριστοφάνειος ὕψη/ὕψη/ὕψη

§ 287. Η σύνδεσις πλειόνων διμοίων ἢ ἀνομοίων στίχων καλεῖται σύστημα ἢ στροφή. Ο Ὄρατιος ἔχει ἐν ταῖς ψιθαῖς τὰς κάτωθι στροφὰς.

1) α' ἀσκληπιαδείαν

— / ^τυν / ^τυν / ^τυν / ^τυ / ^ύ ἀσκληπ. ἐλάσ.

— / ^τυν / ^τυν / ^τυν / ^τυ / ^ύ » »

— / ^τυν / ^τυν / ^τυν / ^τυ / ^ύ » »

— / ^τυν / ^τυν / ^τυν / ^τυ / ^ύ » »

φῦσαι I 1, III 30, IV 8

2) β' ἀσκληπιαδείαν

— / ^τυν / ^τυν / ^τυν / ^τυ / ^ύ ἀσκληπ. ἐλάσ.

— / ^τυν / ^τυν / ^τυν / ^τυ / ^ύ » »

— / ^τυν / ^τυν / ^τυν / ^τυ / ^ύ » »

— / ^τυν / ^τυ / ^ύ γλυκώνειος

φῦσαι I 6, 15, 24, 33, II 12, III 10, 16, IV 5, 12

3) γ' ἀσκληπιαδείαν

— / ^τυν / ^τυν / ^τυ / ^ύ ἀσκληπ. ἐλάσ.

— / ^τυν / ^τυν / ^τυν / ^τυ / ^ύ » »

— / ^τυν / ^τυ — φερεκράτειος

— / ^τυν / ^τυ / ^ύ γλυκώνειος

φῦσαι I 5, 14, 21, 23 III 7, 13 IV 13

4) δ' ἀσκληπιαδείαν

— | ^τυν | ^τυ | ^ύ γλυκώνειος

— | ^τυν | ^τυ | ^τυν | ^τυ | ^ύ ἀσκληπ. ἐλάσ.

— | ^τυν | ^τυ | ^ύ γλυκώνειος

— | ^τυν | ^τυ | ^τυν | ^τυ | ^ύ ἀσκληπ. ἐλάσ.

φῦσαι I 3, 13, 19, 36, III 9, 15, 19, 24, 25, 28, IV 1, 3

5) ε' ἀσκληπιαδείαν

— | ^τυν | ^τυ | ^τυν | ^τυ | ^τυν | ^τυ | ^ύ ἀσκληπ. μείζ.

— | ^τυν | ^τυ | ^τυν | ^τυ | ^τυν | ^τυ | ^ύ » »

— | ^τυν | ^τυ | ^τυν | ^τυ | ^τυν | ^τυ | ^ύ » »

— | ^τυν | ^τυ | ^τυν | ^τυ | ^τυν | ^τυ | ^ύ » »

φῦσαι I 11, 18, IV 10

6) σαπφικὴν

^τυ | ^τ — | ^τυν | ^τυ | ^τυν σαπφικὸς ἐλάσ.

^τυ | ^τ — | ^τυν | ^τυ | ^τυν » »

^τυ | ^τ — | ^τυν | ^τυ | ^τυν » »

^τυν | ^τυ

ἀδώνειος

ῳδαὶ I 2, 10, 12, 20, 22, 25, 30, 32, 38 II 2, 4, 6, 8, 10, 16 III
8, 11, 14, 18, 20, 22, 27 IV 2, 6, 11 καὶ carmen saeculare

7) σαπφικήν μείζονα

$\underline{\sigma}$	uv	$ $	$\underline{\sigma}$	v	$ $	$\underline{\sigma}$	$\bar{u}$			$\delta\pi\iota\sigma\tau\omega\phi\acute{\alpha}\nu\epsilon\iota\sigma$								
$\underline{\sigma}$	v	$ $	$\underline{\sigma}$	$-$	$ $	$\underline{\sigma}$	uv	$ $	$\underline{\sigma}$	vv	$ $	$\underline{\sigma}$	v	$ $	$\underline{\sigma}$	$\bar{u}$	$\sigma\alpha\pi\varphi.$	$\mu\acute{\epsilon}\zeta.$
$\underline{\sigma}$	uv	$ $	$\underline{\sigma}$	v	$ $	$\underline{\sigma}$	$\bar{v}$			$\delta\pi\iota\sigma\tau\omega\phi\acute{\alpha}\nu\epsilon\iota\sigma$								
$\underline{\sigma}$	v	$ $	$\underline{\sigma}$	$-$	$ $	$\underline{\sigma}$	vv	$ $	$\underline{\sigma}$	vv	$ $	$\underline{\sigma}$	v	$ $	$\underline{\sigma}$	$\bar{v}$	$\sigma\alpha\pi\varphi.$	$\mu\acute{\epsilon}\zeta.$

ວົດທະນາ

8) ἀλκαικήν

- υ | ο υ | ο — | ο υυ | ο υ | ο ύ έγθεκασύλλ. άλκαξικός
 υ | ο υ | ο — | ο υυ | ο υ | ο ψ » »
 υ | ο υ | ο — | ο υ | ο ώ ένγεασύλλ. »
 ο υυ | ο υυ | ο υ | ο υ θεκασύλλ. »

Φδατ I 9, 16, 17, 26, 27, 29, 31, 34, 35, 37, II 1, 3, 5, 7, 9,
11, 13, 14, 15, 17, 19, 20, III 1, 2, 3, 4, 5, 6, 17, 21, 23, 26,
29 IV 4, 9, 14, 15

9) α' ἀρχιλοχίαν

Φδαὶ I 7, 28

10) 6' αρχιλοχίαν

ພົດທະວາງ IV 7

11) γ' ἀρχιλοχίαν

ωδη I 4

12) Ἰππωνακτεῖαν	ῡ υ ῡ υ ύ	δίμετρ. τροχαϊκ. καταλ.
	ῡ υ ῡ υ ῡ ύ	τριμ. ίσχιδ. καταλ.
×	ῡ υ ῡ υ ύ	δίμετρ. τροχαϊκ. καταλ.
	ῡ υ ῡ υ ῡ ύ	τριμ. ίσχιδ. καταλ.
φόδη ΙΙ 18		

13) Ἰωνικὴν	υυ— υυ— υυ— υυ— υυ— υυ—
	υυ— υυ— υυ—
δεκάμετρος Ἰωνικὸς ἀπ' ἐλάσσονος τετράκις ἐπαναλαμβανόμενος	
φόδη ΙΙ 12.	

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ*

1. Προστακτικὴ καὶ ἐνεστῶς καὶ παρατατικὸς τῆς δριστικῆς τῆς α' συζυγίας. Πρώτη οὐλίσις.

1) Προσεύχου καὶ ἐργάζου 2) Ναῦται, τὴν πατρίδα ἐλευθεροῦτε, ὑπὲρ ³ ** βωμῶν ἀγωνίζεσθε. 3) Ἐάν ² τις πλανᾶται, τὴν δόδον δεικνύετε. 4) Ο γεωργὸς δὲς ἀγαπᾷ τὰ ζῷα 5) Τὰ κοράσια τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος διὰ στεφάνων ⁶ ἀς κοσμῶσι. 6) Αἱ γυναῖκες τῶν γεωργῶν ἀγαπῶσι τὰ ζῷα 7) Ἡ φιλία κοσμεῖ τὴν ζωὴν 8) Ἐφ' ὅσον ἀγαπνέομεν, ἐλπίζομεν. 9) Τί ⁵ βλέπετε ἐκ ⁶ τοῦ παραθύρου τῆς ⁷ καλύβης, κοράσια; βλέπομεν τὸν ἀετὸν ὅστις ⁸ τὰς περιστερὰς καὶ τὰς ὅρνιθας κυρίας;

* Αἱ ἐν ταῖς ἀσκήσεσιν λέξεις εὑρίσκονται ἐν τῷ ὅπισθεν λεξιλογίῳ. ὁ διδάσκων δημιώς θὰ γράψῃ ἐπὶ τοῦ πίνακος τὰς ἔκαστοτε τὸ πρῶτον ἀπαντώσας λέξεις ὡστε ἡ χρήσις τοῦ λεξιλογίου διπό τοῦ μαθητοῦ νὰ περιορίζηται μόνον εἰς τὴν εὑρεσιν τῶν γνωστῶν ἐκ προηγουμένων μαθημάτων λέξεων, ἀλλὰ τὰς δόποις δι μαθητὴς δὲν ἐνθυμεῖται πλέον. "Ομοίως διδάσκων θὰ κανονίζῃ τὸ μέρος ἐπάστης ἀσκήσεως, τὸ δόποιον πρέπει νὰ δίδεται δι' ἕκαστον μαθηματικά εἰς τοὺς μαθητάς, γιδία προκειμένου περὶ τῶν ἐκτενῶν ἀσκήσεων.

** Οἱ ἀριθμοὶ παραπέμπουσιν εἰς τὰς ὅπισθεν σημειώσεις.

νηγεῖ. 10) Ἡ φιλοπονία παρασκευάζει πλοῦτον εἰς τοὺς γεωργούς⁸. 11) Αἱ γυναικεῖς τὴν θεάν Ἐστίαν ἐλάτρευον καὶ τὸν βωμὸν τῆς θεᾶς διὰ ῥόδων⁹ ἔκσημουν. 12) Ποῦ¹⁰ εἰργάζεσθε χθές; 10) Εἰργαζόμεθα ἐν¹¹ τῇ καλύβῃ τοῦ γεωργοῦ. 13) Οἱ ποιηταὶ τὴν Ἀθηνᾶν, τὴν θεὰν τῆς σοφίας, ἐπικινοῦσιν. 14) Ποῦ κατοικεῖς, ναῦτα; Κατοικῶ ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ.

2. Οὐσιαστικὰ τῆς β' αλίσεως εἰς -us καὶ -um. Ἐπίθετα εἰς us - a - um.

1) Αἱ παιδιὰ τοὺς μαθητὰς τέρπουσι. 2) Ὁ ψωμαϊκὲς λαὸς δἰ αἷμαντικῶν καὶ ἐπιθετικῶν δηλών ἐμάχετο καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐφυγάδευεν: ἡ στρατιὰ τὸ στρατόπεδον διὰ χαρακώματος καὶ τάφρου¹ ἡσφάλιζεν. 3) Οἱ ιατροὶ τὸν Ἀσκληπιὸν θεὸν τῆς Ιατρικῆς ἐνόμιζον καὶ ἐν² τοῖς ἀλσεσι τοὺς βωμοὺς τοῦ θεοῦ διὰ χλένης καὶ στεράνων³ ἔκσημουν. 4) Τοὺς ἀτρομήτους ναύτας οἴτινες⁴ τὰ κύματα καὶ τοὺς ἀνέμους νικῶντι μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως⁴ χαιρετίζομεν. 5) Ἐν⁵ πολλαῖς πόλεσι σκιεροὺς κήπους μετὰ⁵ ὑψηλῶν δαφνῶν καὶ λευκῶν αἰγείρων βλέπομεν. Ἡ σκιὰ τῶν κήπων τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων τέρπει. 6) Οἱ ναῦται τὴν βοήθειαν τοῦ Ποσειδῶνος, τοῦ μεγάλου κυρίου τῶν ποταμῶν καὶ τῶν ὅδῶν, ἐν τοῖς κινδύνοις ἐπεκαλοῦντο καὶ εἰς αὐτὸν⁶ ἐπιπους καὶ τχύρους ἐθυσίαζον. 7) Οἱ παλαιοὶ περὶ⁷ τὰς πόλεις ὑψηλὰ τείχη ψικοδόμουν 8) Ἡ πρόνοια τοῦ θεοῦ διοικεῖ τὸν κόσμον.

3. Οἱ λοιποὶ χρόνοι τῆς δριστικῆς. Οὐσιαστικὰ τῆς β' αλίσεως εἰς -er καὶ -ir. Ἐπίθετα εἰς er, (e) ra, (e) rum.

1) Ὑπὲρ¹ βωμῶν καὶ ἐστιῶν γῆγωνίσθημεν καὶ πάντοτε² θὰ ἀγωνιζόμεθα. 2) Πολλοὺς φίλους θὰ ἀριθμήσῃ, ἐὰν³ ἡ τύχη δῖδῃ³ εἰς σὲ⁴ πλοῦτον. 3) Οἱ σοφοὶ ἄνδρες πάντοτε ἐν ἑαυτοῖς⁵ φέρουσι τὸν πλοῦτον. 4) Ὁ γεωργὸς ἐπήγειρε τὰ ἑαυτοῦ⁶ τέκνα δῖτι⁷ τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ δι⁸ ὥραιον στεφάνου εἶχον κοσμήσει. 5) Ἐν τῇ δεξιᾷ καὶ ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὅχθῃ πολλῶν ποταμῶν πολλάκις⁸ πολλάκις καὶ μεγάλας πόλεις βλέπομεν. 6) Οἱ διδάσκαλοι εἰς τοὺς ἐπιμελεῖς μαθητὰς⁹ καλὰ βιβλία δωροῦνται, τοὺς δκνηρούς τιμωροῦσι. 7) Ὁ ὑπνος εἰς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ δυστυχεῖς εἴναι πρὸς παρηγορίαν. 10) 8) Ἡ τραχεῖα γῆ τῆς Γερμανίας εἶχε συχνὰ θηρία, κάπτους, ἄρκτους καὶ λύκους. 9) Οἱ γε-

ωργοί μετά¹¹ τῶν παιδῶν καὶ τῶν γαμέρων ἀροτριῶσι μετὰ μεγάλης φιλοπονίας¹² τοὺς καρποφόρους ἄγρους 10) Οἱ καλοὶ μαθηταὶ ὑπακούουσιν εἰς τὰς ἐντολὰς τῶν διδασκάλων.

4. Οἱ χρόνοι τῆς ὑποτακτικῆς. ‘Ο ἐνεστώς καὶ ὁ παρακείμενος τοῦ ἀπαρεμφάτου.

1) Τὴν ἡμετέραν πατρίδα ἃς¹ ἀγαπῶμεν καὶ ἀπὸ τῶν κινδύνων ἃς ἀπαλλάττωμεν. 2) Μή² λίαν σπεῦδε, σπεῦδε βραδέως. 3) Εἴθε³ ἡ ἡμέτέρα στρατιὰ νὰ εἰχει ἀποφύγει τὸν νυκτερινὸν ἀγώνα. 4) Ἄς φροντίζωσιν⁴ οἱ δοῦλοι νὰ⁵ ἐπαινῶσιν οἱ κύριοι τὴν ἑαυτῶν φιλοπονίαν. 5) Μάτην οἱ “Ἐλληνες παρεκάλουν τὸν Ἀχιλλέα νὰ⁶ ἀνανεώσῃ τὸν ἀγώνα ἵνα μὴ⁷ δ “Ἐκτωρ ἐκπολιορκήσῃ τὸ στρατόπεδον καὶ καύσῃ τὰς ναῦς· ἔκεινος⁸ ἥρνετο. Τέλος⁹ διέταξε τὸν φίλον Πάτροκλον νὰ⁹ φυγαδεύσῃ τοὺς ἔχθρους καὶ, ἐὰν ἥθελε φυγαδεύσει¹⁰, νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ἑαυτοῦ στρατιὰν ἐκ τῆς μάχης. Ἐὰν¹⁰ δ Πάτροκλος ὑπήκουεν εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ φίλου, δ “Ἐκτωρ αὐτὸν¹¹ δὲν θὰ¹² ἐφόνευεν οὐδὲ θὰ¹² ἐστέρει τῶν σπλαντ. 6) Τὸ πλανᾶσθαι εἶναι ἀνθρώπινον. 7) Γνωστὸν εἶναι δτὶ¹³ δ λατρὸς Φίλιππος ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου 8) Δὲν ἀγνοοῦμεν δτὶ¹³ οἱ παλαιοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ¹⁴ ἔκαιον τοὺς νεκροὺς. 9) Οἱ Ῥωμαῖοι, ἐπειδὴ¹⁵ ἐνδύμιζον δτὶ δ οἵνος ἀπαλλάσσει τὰς ψυχὰς τῶν φροντίδων, τὸν Βάκχον, τὸν θεὸν τοῦ οἴνου, καὶ Ἐλευθερέα ἐκάλεσαν.

5. Τὸ ὄημα esse.

1) Ἡ ἀναβολὴ εἶναι φάρμακον τῆς δργῆς 2) Αἱ ἀληθεῖς φιλίαι εἶναι αἰώνιαι. 3) Οἱ ἄγροι τῆς Σικελίας πάντοτε γόνιμοι ἔσαν, δθεν δ Κάτων τὴν Σικελίαν σιτοθολῶντα τῶν Ῥωμαίων ἐκάλει. 4) Ἐὰν¹ εἰσαι φιλάργυρος, φίλε, οὐδέποτε θὰ εἰσκι εὐτυχῆς. 5) Ποῦ εἶναι δσοι² πρὸ ἡμῶν³ κάτοικοι τῆς γῆς ὑπῆρξαν; Ἡσαγ δ, τι⁴ εἰμεθα, θὰ εἰμεθα δ τι⁴ εἶναι. 6) Ἐὰν⁵ εἰμεθα ἐπιμελεῖς, μέγαν πλοῦτον εἰς τὰ ἡμέτερα τέκνα θὰ παρασκευάσωμεν. 7) Ἐπιθυμῶ τὰ τέκνα μου προσεκτικοὶ μαθηταὶ νὰ εἶγαι⁶. 8) Ἐὰν δὲν⁷ ἔσαν πόλεμοι καὶ οἱ γεωργοὶ ἥροτρίων τοὺς ἄγρους, αἱ ἀποθῆκαι θὰ ἔσαν⁸ πλήρεις σίτου. 9) Παιδεῖς, εἴθε γὰ εἰσθε⁹ εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς ὑμετέρας τύχης. 10) Νὰ μὴ εἶσαι¹⁰ ἀχάριστος, κόρη. 11) Φίλοι, ἔστε ἐπιθυμητικοὶ δόξης, κόραι, σεμναὶ ἔστε

12) Οἱ κύριοι πάντοτε δίκαιοι πρὸς ¹¹ τοὺς δούλους ἀς εἰγαι. 13) Τίς ¹² ἀγνοεῖ δτι οἱ ἀγαθοὶ γείτονες εἰναι μέγκ ἀγαθόν; 14) Γνωστὸν εἰναι δτι μεταξὺ τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν κατὰ τὴν εὐγλωττίαν ¹³ ὁνομα- στὸς ὑπῆρξεν δ Δημοσθένης.

6. Τὰ ἐκ τοῦ esse σύνθετα.

1) Τοὺς φίλους ἀς βοηθῶμεν, ἵνα μὴ ¹ μάτην τὴν βοήθειαν τῶν φίλων ἐπικαλώμεθα. 2) Ὁ Πελοπίδας εἰς πολλοὺς κινδύνους παρεγέ- νετο. 3) Ὁ Σόλων μετενάστευσεν εἰς ² πολλὰς χώρας καὶ ἐπὶ πολὺ ³ ἦτο μακρὰν τῆς πατρίδος. 4) Ἐν τῷ πολέμῳ ἡ σύνεσις καὶ τὸ θάρρος οὐδέποτε ⁴ ἀπέλιπεν ἡμᾶς ⁵. 5) Ἐν τῇ γῇ χρυσὸς καὶ ἄργυρος ἔνυπάρ- χει. 6) Πολλάκις εἰς τὰς μάχας καὶ τοὺς πολέμους καὶ ⁶ γυναικες ἐπι- θυμητικαὶ δόξης παραγίγνονται. 7) Ἄς ὥφελῶμεν τοὺς φίλους, τοὺς ἔχθροὺς ἀς μὴ βλάπτωμεν. 8) Τὴν πατρίδα ἡ ὅμοργοια ὥφελετ, ἡ διχόνοια βλάπτει. 9) Εἴθε ⁷ ἀνδρες ἔμπειροπόλεμοι τῆς ἡμετέρας στρατιᾶς νὰ προΐσταντο· ἔὰν ⁸ ἀνδρες ἔμπειροι προΐσταντο ἡμῶν, ἡ νίκη θὰ ἦτο ⁹ βεβαία. 10) Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπειδὴ ¹⁰ ἦτο πλήρης ὀργῆς δὲν παρίστατο εἰς τὰς μάχας τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἑλλήνων· μάτην ἐπὶ πολὺ οἱ φί- λοι παρεκάλουν αὐτὸν ¹¹ γὰ ¹² παραστῆ εἰς τὴν μάχην. 11) Εἰς τὸν Ἀλέξανδρον μεγάλη χαρὰ ἦτο δλίγον ¹³ μετὰ τὴν νόσου γὰ παρευ- ρεθῆ εἰς τὴν μάχην. 12) Οἱ ἴατροὶ δὲν ὥφελοισι πάντοτε τοὺς ἀσθενεῖς εἰς τοὺς ¹⁴ δποίους παρίστανται.

7. Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων.

Ἡ ἀρχαία Ἑλλὰς εἶχε ¹ μέγαν ἀριθμὸν πόλεων. Τὰς πόλεις εὐ- ρεταὶ δδοὶ καὶ ὥρατοι ναοὶ τῶν θεῶν καὶ τῶν θεαινῶν ἐκόσμουν. Γνω- στὸς εἰναι δ μαρμάρινος ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς ὅστις ² ἦτο ἐν Ἀθήναις ³ μετὰ ⁴ τοῦ ἐν μέρει ⁵ χρυσοῦ, ἐν μέρει ἐλεφαντίνου ἀγάλματος τῆς θεᾶς. Ἐπειδὴ ⁶ οἱ Ἑλληνες ἦσαν ἐπιθυμητικοὶ σοφίας, πολλάκις ἐτα- ξίδευον ἵγα ⁷ δλέπωσι νέας χώρας καὶ νέους λαούς.

Μεταξὺ τῶν λαῶν τῆς Ἑλλάδος τοὺς κατοίκους τῶν Ἀθηνῶν ἡ σπουδὴ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς σοφίας, τῆς Σπάρτης τὰ ὅπλα, τὸ στρατόπεδον, οἱ πόλεμοι, αἱ μάχαι, τῆς Κορίνθου δ πλοῦτος ἔτερπον. Εἴθε δ φθόνος νὰ μὴ εἶχε παρορμήσει ⁸ τὰς πόλεις γὰ ⁹ πολεμῶσι πρὸς ἀλλήλας ¹⁰. Ἐπειδὴ ¹¹ ἦσαν ἔμπειροι τῶν ὅπλων καὶ τοὺς ἐπικινδύ-

νους πολέμους γηγάπων, εύκόλως θὰ ἐστέρουν¹² τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς δυνάμεως καὶ εἰς ἑαυτοὺς¹³ μεγάλην δόξαν καὶ λείαν θὰ παρεσκεύαζον¹⁴.

Μαθηταί, ἀγαπᾶτε τὴν ὁμόνοιαν, φεύγετε¹⁴ τὴν διχόνοιαν.

8. Δ'. οὐλίσις. Οἱ ἀπὸ τοῦ θέματος τοῦ ὑπερίου τύποι τῆς παθητικῆς φωνῆς. Ε' οὐλίσις.

1) Ἡ τόλμη τῶν ἀρχέγυτων πολλάκις τὸν λαὸν ἀπὸ τοῦ δλέθρου σφίζει. 2) Ἡ ἀσκητικὲς ἔξαρτετος διδάσκαλος ὅπὸ τῶν σοφῶν¹ ἐκλήγη. 3) Ὑπὸ συχνῶν σεισμῶν² ἡ Ἰταλία καὶ ἄλλαι χῶραι ἐκακώθησαν. 4) Οἱ παλαιοὶ στρατοὶ ἐν ταῖς μάχαις ὧς ἐπὶ τὸ πολὺ³ τὸ ἵππικὸν ἐν τοῖς κέρασιν, τὸ πεζικὸν μεταξὺ τῶν κεράτων εἰχον⁴. παρὰ⁵ τὸν Γρανικὸν ποταμόν, ὅπου⁶ ὁ ὄλεθρος τῶν Περσῶν μέγας ὑπῆρξεν, τὸ μακεδονικὸν ἵππικὸν ἐν τῷ δεξεῖφε κέρατι, τὸ ἵππικὸν τῶν συμμάχων ἐν τῷ ἀριστερῷ κέρατι εἶχε τοποθετηθῆ. 5) Ἐάν⁷ ὅπὸ τοῦ στρατοῦ¹¹ αἱ ἔφοδοι τῶν πολεμίων ὑπεμένοντο ὁ λαὸς δὲν θὰ ἐστερεῖτο⁸ τῆς ἑαυτοῦ⁹ πατρίδος. 6) Ἐπιπνεύσαντος τοῦ ἀνέμου¹⁰ αἱ γῆες, αἴτινες¹¹ ἐκτὸς¹² τοῦ λιμένος ἤσαν, διεσκορπίσθησαν. 7) Παῖδες, μὴ¹³ ἐπιθυμεῖτε τοὺς ἀώρους καρποὺς. 8) Γνωστὸν είναι ὅτι ἐκ τῆς ὄψεως¹⁴ τῶν ἐλεφάντων τοῦ Πύρρου μέγας φόδος εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ῥωμαίων παρεσκευάσθη. 9) Ὁ Διονύσιος ἐνόμιζεν ὅτι ἡ πίστις δὲν είναι ματαία ἐλπίς 10) Ὁ Ἐπίκουρος ηὔχετο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπαθῶς νὰ φέρωσι¹⁵ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὰς ἀτυχίας. 11) Ὁρθὸν είναι ἀνδρες ἔμπειροι τῶν πολεμικῶν νὰ προϊστανται¹⁶ τοῦ στρατοῦ, σοφοὶ ἀρχοντες τῆς πολιτείας. 12) Ὁ Ἡρόδοτος διηγεῖται ὅτι ὁ ὄλεθρος τῶν Περσῶν ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Μαραθῶνος¹⁷ ὑπῆρξε μέγας.

9. Οἱ ἀπὸ τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστῶτος τύποι τῆς παθητικῆς φωνῆς.

1) Πολλάκις δ στρατὸς σφίζεται ἀπὸ τοῦ δλέθρου διὰ τῆς καρτερίας¹ καὶ τῆς τόλμης¹ τῶν ἀρχόντων. 2) Οἱ ὑπατοὶ ἀρχοντες, οἵτινες² ἐν Ῥώμῃ³ ἐτησίως ἔξελέγοντο, ὑπατοὶ⁴ ἐκαλοῦντο. 3) Ὑπὸ τῆς εὐτυχίας¹ οἱ φίλοι παρακευάζονται, διὰ τῶν ἀτυχιῶν¹ δοκιμάζονται 4) Θὰ ἐπαινεθῆτε, ἐάν⁵ σώσητε τὴν πατρίδα ἀπὸ τοῦ δλέθρου. 5) Ἀγαπᾶτε ἵνα⁶ ἀγαπᾶτε. 6) Ὅπως⁷ χαιρετίζομεν, οὕτως⁷ ἀντιχαι-

ρετιζόμεθα. 7) Ἐάν⁸ γῆμεθα προσεκτικοί, φίλοι, δὲν θὰ ἐψεγόμεθα⁹. 8) Ο διδάσκαλος διέταξε γὰ¹⁰ τιμωρηθῇ δικαιητής, διότι¹¹ εἰς τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ δὲν ὑπῆκουσεν. 9) Ἐντολὴ τοῦ Δυκούργου γέτο οἱ πατέρες τῶν Λακεδαιμονίων ἐν τῷ βαμῷ τῆς Ἀρτέμιδος διὰ ῥάβδων νὰ τιμωρῶνται ἵνα σκληρύνωνται⁶. 10) Δὲν ἀγγοοῦμεν διτὶ δ κόσμος ὑπὸ τοῦ θεοῦ δισικεῖται. 11) Γυωστὸν εἶναι διτὶ δ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐσώθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, τοῦ ἴατροῦ. 12) Οἱ τραυματισθέντες ὑπὸ τῶν ἴατρῶν θεραπεύονται. 13) Εἰς τὸν μέλλοντα νὰ πλανηθῇ¹² τὴν ὅδον ἀς δεικνύωμεν. 14) Πλεῖστα εἶναι τὰ θέλγητρα τοῦ ἄμαρτάνειν. 15) Διὰ τῆς ἔργασίας¹³ δ πλοῦτος παρασκευάζεται. 16) Ἡ ἐπιμέλεια εἶναι ἐπαινετέα, ἡ ἀμέλεια ψεκτέα.

10. Ἐνεργητικὴ φωνὴ τῆς β' συζυγίας.

1) Ἡ λέαινα στερεῖται χαίτης. 2) Ἐν τοῖς ὅπλοις αἱ Μοῦσαι σιγῶσι. 3) Οἱ μαθηταὶ δφείλουσι νὰ ἔχωσι πάντοτε πρὸ δφθαλμῶν τὰς ἐντολὰς τοῦ διδασκάλου. 4) Οὐ δέποτε θὰ λυπηθῶμεν, ἐὰν¹ ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασι μεταχειριζόμεθα μέτρον. 5) Οἱ μογομαχικοὶ ἀγῶνες μεγάλην εὐχαρίστησιν εἰς τοὺς Ῥωμαίους παρεῖχαν. 6) Τὴν μνήμην πάντοτε ἀς ἔξασκῶμεν. 7) Μὴ² κλαίετε, παῖδες, οἱ παῖδες³ δὲν πρέπει νὰ κλαίωσιν, τὰ κοράσια ἀς κλαίωσιν. 8) Ο Δαχούρων φοβούμενος μήπως⁴ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἑυλίνου ἵππου κίνδυνος παρασκευάζηται, συνεδιόλευσε τοὺς Τρῶας νὰ⁵ καταστρέψωσι τὸν ἵππον· ἀλλὰ μάτην προσεπάθησε νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα ἀπὸ τοῦ δλέθρου. Ἐάν⁶ οἱ Τρῶες ἐπείθογτο εἰς τὴν συμβουλὴν αὐτοῦ, ἡ Γροία δὲν θὰ ἔξεπολιορκεῖτο⁷. 9) Φιθεῖσθε τὸν κολακευτικὸν φίλον, οὐχὶ τὸν αὐστηρόν. 10) Εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους δὲν ἐπετρέπετο νὰ μετοικῶσιν εἰς ἔνας χώρας ἵνα κατοικήσωσιν⁸ ἐκεῖ. 11) Ὁστις⁹ προσπαθεῖ νὰ ἀρέσκῃ εἰς δλους, εἰς πολλοὺς θὰ ἀπαρέσκῃ. 12) Γυωστὸν εἶναι διτὶ δ ἐν¹⁰ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ οἱ Λακεδαιμόνιοι δὲν παρέσχου εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Ἀθηνῶν τὴν ζητηθεῖσαν βοήθειαν.

11. Παθητικὴ φωνὴ τῆς β' συζυγίας.

1) Αἱ πολιτεῖαι ὑπὸ τῆς δμανοίας σώζονται, ὑπὸ τῆς διχονοίας καταστρέφονται. 2) Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκ² παιδῶν ἐν τοῖς ὅπλοις ἔξεπολιορκήθησκοῦντο. 3) Αἱ Θηρῖαι ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἔξεπολιορκήθη-

σαν καὶ κατεστράφησαν· ἐπὶ πολλὰ ἔτη⁸ κατεστραμμέναι κατέκειντο
4) Πάντοτε εὐτυχεῖς θὰ θεωρῶνται δοἱ⁹ ὑγιαίνουσι 5) Ἐπειδὴ διὸ
τῆς πυρκαϊᾶς¹ πολλὰ οἰκοδομήματα τῆς πόλεως εἰχον καταστραφῆ, οἱ
ἀρχοντες διέταξαν νὰ¹⁰ παρασχεθῶσιν εἰς τοὺς δυστυχεῖς κατοίκους
τροφαὶ καὶ ἐνδύματα. 6) Ἐν τοῖς δπλοῖς δὲς ἔξασκώμεθα. 7) Ἐν πᾶσι τοῖς
πράγμασιν δὲς χρησιμοποιηται σύνεσις καὶ ἐπιμέλεια 8) Δὲν ὑπάρχει
ἀμφιδολία δτι οἱ πολέμιοι ἐκ τῆς ἀφίξεως⁸ τοῦ ἡμετέρου στρατεύμα-
τος σφόδρα ἐπτοήθησαν 9) Γνωστὸν εἶναι δτι ἐκ τοῦ φόδου⁸ τῆς ποι-
νῆς οἱ πονηροὶ ἀπὸ⁹ τῶν ἀνοσίων βουλευμάτων ἀποτρέπονται. 10) Πολ-
λοὶ εἶναι ἐπιθυμητικοὶ τοῦ βλάπτειν καὶ καταστρέψειν. 11) Εἰς τοὺς
δυστυχεῖς καὶ τοὺς ἀσθενεῖς τροφαὶ καὶ ἐνδύματα πρέπει νὰ παρέχων-
ται¹⁰. 12) Εἰς τὴν μνήμην ἐνετυπώθη δτι ἡ Τροία, μάτην ἐπὶ δέκα
ἔτη⁸ διὸ τῶν Ἑλλήνων πολιορκηθεῖσα, διὰ δόλου¹¹ τοῦ Ὁδυσσέως
ἔξεπολιορκήθη καὶ κατεστράφη.

12. Ὁμαλὴ κλίσις τῶν ὀνομάτων τῆς γ' κλίσεως.

1) Οἱ ἄνθρωποι τὸν λέοντα βασιλέα τῶν ζώων καλοῦσι. 2) Μέγας
τρόμος ἡ¹ πικρὰ λύπη δύναται² νὰ στερήσῃ τὸν ἄνθρωπον καὶ τοῦ
χρώματος καὶ τοῦ λόγου. 3) Πάντες τερπόμεθα ἐκ τῆς ὄψεως³ καὶ τῆς
ὤμης τῶν ἀνθέων. 4) Οἱ παλαιοὶ ἐνόμιζον δτι πολλάκις ἄνθρωποι
μετεβλήθησαν εἰς ποικίλα δένδρα 5) Ἀπειρος εἶναι ἡ πληθὺς τῶν νό-
σων. 6) Τὰ ὑψηλὰ δένδρα δὲν ἔχουσι πάγτοτε μακρὰς ρίζας. 7) Ἡ
ἄρχη² πολλῶν πραγμάτων εἶναι ἀγνωστος εἰς τοὺς ἀνθρώπους. 8) Ἡ
ἄργη² εἶναι διπηρέτις τῆς σκληρότητος. 9) Αἱ δεῖγσεις καὶ τὰ δάκρυα
εἶναι δπλα τῶν γυναικῶν. 10) Οἱ ἡγεμόνες τοῦ στρατοῦ δφείλουσι νὰ
ἀποθηκωσιν δπὲρ⁴ τῆς ἐλευθερίας μετὰ⁵ τῶν ἔαυτῶν στρατιωτῶν.
11) Τὴν ὑγείαν δφείλομεν εἰς τὴν λιτότητα. 12) Κατὰ τοὺς ἀρχαίους
(ρόνους⁶) οἱ ἔγγονοι πολλάκις είχον τὰ δνόματα τῶν πάππων⁷ οἱ ρω-
μαῖαι ἐδηλοῦντο διὰ τοῦ πρωγυμίου, ὀγόματος καὶ ἐπωγυμίου⁷. 13)
Γὰ τραύματα τοῦ στήθους εἰς τοὺς τραυματισθέντας εἶναι κόσμημα.
14) Τὰ ώραια ποιήματα τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων σφόδρα τέρπουσι.
15) Ἡ γῆ ἔχει πολλοὺς ποταμούς: αἱ τερπναὶ ὅχθαι τῶν ποταμῶν εἰς
οὺς δφθαλμοὺς ἥδονήγη παρέχουσι.

13. Ἀνωμαλίαι τῶν ὀνομάτων τῆς γ' κλίσεως.

1) Κατὰ τὴν χειμῶνα¹ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι αἱ γύκτες εἶναι μα-

κραί, κατὰ τὸ θέρος¹ αἱ ἡμέραι μακραί. 2) Ἀριστος² ἐπαινος καὶ τῶν ἔθνων καὶ τῶν πολιτῶν εἰναι ἡ ἀγάπη τῆς ἑλευθερίας. 3) Αἱ ἀκροπόλεις πολλῶν πόλεων ἔκσημοντο δι'³ ὥραιών ναῶν⁴, δι' ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς ἐν τῇ ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν ἦτο ἐξαιρέτου τέχνης⁵. 4) Καθήκον τῶν γονέων εἰναι νὰ ἀνατρέψωσι τὰ τέκνα, τῶν τέκνων νὰ ἀγαπῶσι τοὺς γονεῖς. 5) Πολλὰ ζῷα σὲ κυνηγοὶ τῇ βοηθείᾳ⁶ τῶν κυνῶν θηρῶσι. 6) Κατὰ τὸν ψυχρὸν χειμῶνα⁷ παρατηροῦνται πολλὰ δένδρα πλήρη χιόνος. 7) Ὁ πως⁸ δι' λευκὸς κόραξ εἰναι σπάνιον πτηγόν, σὲ τως⁹ σὲ ἀληθεῖς φίλοι εἰναι σπάνιοι. 8) Ἡ φθορὰ τοῦ στόλου τῶν ἔχθρων ἐκ τῆς ἀγρίας θυέλλης¹⁰ διπήρει μεγάλη. 9) Πολλὰ γένη ζῷων εἰναι καὶ ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῷ ἀέρι. 10) Ἡ δέξανπερμέγεθες κέντρον ἔχει. 11) Ἡ ὁμόνοια τῶν πολιτῶν εἶγαι σωτηρία τῆς πολιτείας. 12) Εὔκολωτερον¹¹ εἰναι νὰ φέρῃς τὴν πειναν¹² τὴν δίψαν. 13) Ὁ Τ. Μάλλιος Τορκουστος, διπάτος, διέταξε νὰ φογευθῇ¹³ δι' αὐτοῦ διὰ πελέκεως¹⁴ διότι¹⁵ παρὰ¹⁶ τὴν διαταγὴν αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἡγεμόνος τῶν ἔχθρων ἐπολέμησεν. 14) Ἡ πόλις Ρώμη, ἡ πρωτεύουσά ποτε ὅλης¹⁷ τῆς οἰκουμένης, κεῖται¹⁸ παρὰ τὸν Τίβεριν.

14. Γένος τῶν δινομάτων τῆς γ' οἰλίσεως.

1) Πολλὰ ἄγνη ἔχουσιν ὥραιῶν χρῆμα. 2) Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ θαλάσσῃ εἰναι πολλαὶ νῆσοι· αἱ ἀκταὶ τῶν νήσων πολλάκις ἔχουσιν ὑψηλὰ δένδρα. 3) Ἐθος πάτριον ἦτο ἡ προΐξ τῶν Ρωμαίων γυναικῶν νὰ εἰναι μικρά. 4) Τὰ πρόσωπα τῶν δειλῶν στρατιωτῶν εἰναι ὡχρά. 5) Κατὰ τὸ δροσερὸν ἔαρ¹⁹ αἱ πορεῖαι εἰναι μακραί, κατὰ τὸ θερμὸν θέρος αἱ πορεῖαι εἰναι μικραί. 6) Τὰ ἀφθονα σπαρτὰ τὰς ψυχὰς καὶ τοὺς ὄφθαλμοὺς τῶν γεωργῶν τέρπουσι. 7) Ἡ ἀρχὴ τῶν ἀνθρώπων εἰναι θεία. 8) Οἱ στρατιῶται οἰτινες²⁰ ἐν ταῖς μάχαις δὲν φυλάττουσι τὰς ἔαυτῶν τάξεις εὐκόλως διαταράσσονται. 9) Μεγάλη εἰναι ἡ ποικιλία τῶν γλωσσῶν ἐν²¹ τοῖς ἀνθρώποις. 10) Αἱ φιλόπονοι μέλισσαι ἀς εἰναι παρὰ δειγμικές²² εἰς τοὺς παῖδας. 11) Εἰς τοὺς ἵκθυς αἴμα ἐρυθρὸν καὶ ψυχρὸν εἰναι. 12) Οἱ καλοὶ νόμοι εἰναι σωτηρία τοῦ λαοῦ. 13) Οἱ ναοὶ τῶν θεῶν πολλάκις δι'²³ ἀγαλμάτων²⁴ ἐξαιρέτου τέχνης ἔκσημοντο. 14) Ἡ χώρα ἡμῶν ἔχει πολλοὺς λόφους διπωροφόρους²⁵ ἐν τῇ σκιᾷ τῶν δένδρων βλέπομεν μεγάλας ἀγέλας, εἰς ἀς²⁶ ψυχραὶ πηγαὶ τὸ ἀναγκαῖον βδῶρ παρέχουσι. 15) Τὸ κρέας πολλῶν ζῷων εἰναι τροφὴ τῶν ἀνθρώ-

πων τινὲς⁷ νομίζουσιν δτι τὸ κρέας εἶναι ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν ὑγείαν τῶν ἀνθρώπων. 16) Ὁ θερινὸς γῆλιος πολλάκις ἔηραίνει τοὺς ρύακας καὶ τοὺς ποταμοὺς. 17) Ὁ χρόνος τοῦ θανάτου εἶναι ἀδέβαιος, διθάνατος εἶναι βέδαιος. 18) Μία σωτηρία εἰς τοὺς ἡττημένους⁸, οὐδεμίαν γὰ ἐλπίζωσι⁹ σωτηρίαν. 19) Κατὰ τὸ θερμὸν θέρος¹ ἀναψυχόμεθα διὰ φυχροῦ γάλακτος. 20) Πολλὰ ζῷα ἔχουσι θαυμασίαν δύναμιν.

15. Κλίσις τῶν τριτοκλίτων ἐπιθέτων.

1) Ὁ Πελοπίδας καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐπιφραγεῖς ἀνδρες τῆς ἀρχαιότητος εἶχον σφοδρὸν ἔρωτα¹ τῆς ἐλευθερίας. 2) Πολλάκις τὰς πεζικὰς δυνάμεις ἡ ἕφοδος τῶν ἱππικῶν δυνάμεων ἀπὸ τοῦ δλέθρου σύζει. 3) Αἱ ἑλώδεις χῶραι δὲν δύνανται γὰ ἔχωσιν ὑγιεινὸν κλίμα. 4) Γυνωστὸν εἶναι δτι οἱ ἵπποι τῶν Ἀράδων εἶναι ταχέα ζῷα. 5) Ἐν τῷ θυητῷ σώματι τῶν ἀνθρώπων εἶναι ψυχὴ ἀθάνατος. 6) Ἡ ὅργη εἶναι βραχεῖα μανία. 7) Εἰς πᾶσαν ἥλικιαν διθάνατος εἶναι κοινὸς. 8) Δὲν εἶναι πάντες οἱ στρατιῶται ἀνδρεῖοι. 9) Σωτηρίων φαρμάκων ἡ γῆ εἶναι πλήρης. 10) Ἡ πατρὶς δύναται νὰ κληθῇ κοινὴ μήτηρ πάντων τῶν πολιτῶν. 11) Πάντα τὰ ἀνθρώπινα εἶναι θυητά. 12) Οἱ εὐσταθεῖς ἀνδρες ἐν ταῖς ἀτυχίαις δὲν ἀπελπίζουσι. 13) Οἱ Πέρσαι ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἀνδρὸς τολμηροῦ καὶ συνετοῦ, μετὰ² σφοδρούς ἀγῶνας ἐνικήθησαν. 14) Ἀληθῆς εἶναι διπλοῦτος τῶν σοφῶν. 15) Πολλάκις ὑπὸ³ τὰς στέγας τῶν πενήτων κρύπτεται ἡ εὔτυχία. 27) Πολλοὶ ἀνθρωποι ποθοῦσι τοὺς παλαιοὺς χρόνους³. 17) Τῶν πλουσίων εἶναι πολλοὶ φίλοι, τῶν πενήτων δλίγοι. 18) Ἐπερχομένου τοῦ φθινοπώρου⁴ τὰ πτηγὰ ἐπταγταὶ εἰς τὰς θερμὰς χώρας.

16. Παράθεσις τῶν ἐπιθέτων.

1) Οὐδὲν εἶναι ἀθλιώτερον τῆς δουλείας¹, οὐδὲν ὥραιότερον τῆς ἐλευθερίας¹. 2) Ὁ ἀδάμας εἶναι σκληρότερος τοῦ σιδήρου, δισδηρος σκληρότερος τῶν λοιπῶν μετάλλων. 3) Οὐδὲν ίκανὸν εἶναι σφοδρότερον καὶ ὀχληρότερον τοῦ φθόνου. 4) Τὰ λαμπρὰ παραδείγματα εἶναι ὡφελιμώτερα τῶν παραγελμάτων. 5) Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους οἱ ἀνθρωποι δὲν εἶχον πόλεις ἀλλὰ² κατώκουν ἐν σπηλαίοις. 6) Ἡ αἰσθητὴς τῆς ὅράσσεως³ εἶναι πασῶν τῶν ἡμετέρων αἰσθήσεων⁴ διευτάτη. 7) Οἱ παλαιότατοι οἶνοι πολλάκις γλυκύτατοι καὶ ώς ἐπὶ τὸ πολὺ⁵.

δηγιεινότατοι είναι. 8) Ὁ ληστής είναι δμοιότερος πρὸς τὸ θηρίον⁶ η πρὸς τὸν ἄνθρωπον. 9) Τὰ δυσκολώτατα πολλάκις είναι εύκολώτατα. 10) Οἱ πένητες πολλάκις είναι μεγαλοπρεπέστεροι τῶν πλουσίων. 11) Ὁ Θερσίτης, ἀνὴρ δυσειδέστατος καὶ στρατιώτης δειλότατος, πάντων τῶν στρατιωτῶν τῶν Ἑλλήνων κακολογώτατος ὑπῆρξεν. 12) Περισσότερον δύναται⁷ μικρὸς στρατὸς δστις ἀριστὸν ἔχει ἡγεμόνα η⁸ μέγιστος στρατὸς δστις κακὸν ἔχει ἡγεμόνα. 13) Οὐδεὶς θὰ χρημθῇ δτι οὐδὲν είναι χειρότερον τοῦ ψευδοῦς φίλου. 14) Ὁ σίδηρος είναι ἀναγκαιότερος τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου· δ σίδηρος είναι τὸ ἀναγκαιότερον πάντων τῶν μετάλλων. 15) Κατὰ πάντας τοὺς χρόνους πολλοὶ ἀνθρώποι ἐκ ταπεινοτάτου γένους⁹ γεννηθέντες¹⁰ κατέλαβον τὰ ὅπατα ἀξιώματα. 16) Τὸ ἐνδότερον μέρος τῆς γῆς είναι θερμότερον τοῦ ἔξωτέρου. 17) Ἡ ἄκρα δικαιοσύνη πολλάκις είναι ἄκρα ἀδικία.

17. Δ'. Συζυγία.

1) Πολλῶν πραγμάτων τὴν ἀρχὴν ἀγνοοῦμεν. 2) Ὁ μύρμηξ εἰς τὸν τέττιγα, δστις τὸν χειμῶνα¹ ἐπείνα, τροφὴν δὲν μετέδιδε. 3) Οἱ στρατιώται οἱ μέλλοντες νὰ δχυρώσωσι² τὸ στρατόπεδον ἥκουσαν τὸν στρατὸν τῶν πολεμίων νὰ πλησιάζῃ. 4) Ψπακούσατε εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ διδασκάλου, διότι δστις δὲν ὅπακούσῃ³ θὰ τιμωρηθῇ. 5) Μὴ κοιμᾶσθε⁴ ὑπερβαλλόντως, φίλοι, ἵνα⁵ καλῶς κοιμᾶσθε. 6) Ὁ στρατηγὸς ἐφοδεῖτο μῆπως⁶ η διχόνοια τῶν συμμάχων ἐμποδίσῃ τὴν νίκην τοῦ στρατοῦ. 7) Καθῆκον τῶν γονέων είναι νὰ τρέψωσι καὶ ἐκπαιδεύωσι τὰ τέκνα, τῶν τέκνων νὰ ἀγαπῶσι τοὺς γονεῖς. 8) Πλαύσιος δουλεύων εἰς τὸ χρῆμα δὲν δύνχται νὰ θεωρηθῇ εύτυχής. 9) Τινὲς ἄνθρωποι καὶ πάντα σχεδὸν τὰ ζῷα τρέφονται διὰ καρπῶν⁷ τῆς γῆς, οὐχὶ διὰ κρέατος⁷. 10) Δὲν θὰ τρέφησθε πάντοτε καὶ δὲν θὰ ἐνδύησθε ὑπὸ τῶν γονέων. 11) Οἱ κακοὶ ἄνθρωποι ἀς τιμωρῶνται, ἵνα ἀπὸ τῶν ἐγκλημάτων ἀποτρέπωνται⁸. 12) Ἐθος ητο ἐν Ἀθήναις οἱ ἄνδρες οἶτιγες⁸ τὴν πολιτείαν εὐηργέτησαν ἐν τῷ πρυτάνειῷ δημοσίᾳ νὰ τρέφωνται⁹. 13) Γνωστὸν είναι δτι πᾶσαι αἱ ἀλγηδόνες καὶ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς διὰ τοῦ χρόνου⁷ μαλάσσονται καὶ πραύνονται 14) Πάντες γνωρίζομεν δτι οἱ στρατιώται ἥμιῶν κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ἡμιποδίσθησαν ὑπὸ τῶν συμμάχων νὰ καταλάθωσι τὴν ποθητὴν πόλιν. 15)

15) Ὁ Λυκοῦργος ἐνόμιζεν δτι οὕτως πρέπει νὰ τρέφωνται¹⁰ οἱ παῖδες, ὥστε αἱ τροφαὶ οὐχὶ διὰ τῶν ἀρτυμάτων, ἀλλὰ διὰ τοῦ μόχθου καὶ τῆς πείνης καὶ τῆς δίψης¹¹ νὰ ἀρτύωνται¹². 16) Οἱ ἀσθενεῖς ἐπιθυμοῦσι τὸν ὕπνον¹³.

18. Προσωπικαὶ καὶ ιτητικαὶ ἀντωνυμίαι.

1) Οὐδὲν κόσμημα οὔτε εἰς ἡμᾶς, οὔτε εἰς σᾶς, οὔτε εἰς πάντας τοὺς ἀγθρώπους είναι καλύτερον τῆς ἀρετῆς. 2) Εἴθε¹ δὲ θεὸς νὰ σύζη καὶ ἔμε καὶ σὲ καὶ πάντας ἡμᾶς ἐκ τοῦ κινδύνου. 3) Τὰ δάκρυα είναι εἰς ἡμᾶς φάρμακα καὶ τοῦ ἀλγούς καὶ τῶν δεινῶν. 4) Τὴν ζωὴν καὶ τὴν ψυχὴν ἔχεις οὐ μόνον² διὰ σεαυτόν³, φίλε, ἀλλὰ καὶ² διὰ τοὺς σοὺς πολίτας³. 5) Μή αἰσχύνεσθε⁴ διὰ τὴν ὑμετέραν πενίαν, αἰσχύνεσθε διὰ τὴν ὑμετέραν δκνηρίαν. 6) Ὁ ἐμὸς παῖς είναι ἐπιμελῆς, δ σὸς ἀμελῆς. 7) Οὐδεὶς ἡμῶν είναι ἀπηλλαγμένος κακιῶν. 8) Ἡ ἀνάμηνης ὑμῶν πάντοτε εἰς ἡμᾶς θὰ είγαι εὐχάριστος. 9) Νόμιζε δτι τὰ ἔμα καὶ σά. 10) Οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἡσαν ἀνδρειότατοι. 11) Ὁ Βίας, ἀνὴρ σοφώτατος, ἐκαυχᾶτο δτι πάντα τὰ ἔαυτοῦ ἔφερε μεθ⁵ ἔαυτοῦ. 12) Ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν σοὶ καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν ψυχὴ ἀθάνατος ὑπάρχει· ἡ ψυχὴ είναι τὸ καλύτερον μέρος ἡμῶν· ὑπάρχουσί τινες οἰτιγες⁵ ἀγνοοῦσιν δτι τὸ καλύτερον μέρος αὐτῶν είναι ἀθάνατον. 13) Θείᾳ ἐντολῇ είγαι: ἀγαπᾶτε ἀλλήλους⁶.

19. Δειητικαὶ, δριστικαὶ, ἀναφορικαὶ, ἔρωτηματικαὶ καὶ συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι.

1) Οὗτος δὲ γόμος πρῶτος καὶ μέγιστος ὑπάρχει: ἀγάπα τὸν θεὸν ὑπὲρ¹ πάντας καὶ τὸν πλησίον ὡς σεαυτόν²: ὑπάκουε λοιπόν, ἀνθρωπε, εἰς τοῦτο τὸν νόμον. 2) Ὑπάρχουσι σκυθρωποὶ καὶ δργίλοι καὶ δύστροποι γέροντες· ἀλλὰ ταῦτα είναι ἐλαττώματα τῶν τρόπων, οὐχὶ τοῦ γήρατος. 3) Μεγάλως³ δὲς ἐκτιμῶμεν τὴν ἀρετὴν ἔκείνων, οἰτιγες τὴν ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν πατρίδα⁴ ἔθυσίασαν. 4) Ποῦ είγαι αὐτοὶ οἰτιγες νομίζουσι τὴν δργὴν ὠφέλιμον; 5) Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν είναι δὲ αὐτὸς ἐν τῷ γήρατι οἰος⁵ ὑπῆρξε νέος. 6) Δὲν βλάπτει πλειστον τοὺς ἔχθρους τὸ ξίφος ἔκεινο τὸ δποῖον είγαι δξύτατον, ἀλλ' ἔκεινο τὸ δποῖον ἔχει⁶ ἀνὴρ ἀνδρεῖος. 7) Ὁ, τι ἐν τῇ νῇ είγαι δὲ κυβερνήτης, τοῦτο ἐν τῇ πολιτείᾳ είγαι δὲ γόμος. 8) Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔκεινοι οἰτι-

νες ἐκ τῶν μαχῶν ἐπέζων, ἐν αἷς πάγτε οἱ ζλοιποὶ εἰχον φονευθῆ, ησαν δῆμοιροι πάσης τιμῆς, αὐτοὶ καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν. 9) Ὄτι δήποτε εἶγα δίκαιοι καὶ ἔντιμοι, τὸ αὐτὸν εἶναι καὶ ὡφέλιμον θτὶ δήποτε αἰσχρόν ἀγωφελές. 10) Τοιοῦτος εἶναι τῶν ἀνθρώπων δ λόγος οἰος δ βίος. 11) Ὅν τινα δήποτε ὑπηρετοῦμεν, ἀς δημηρετῶμεν ἀκριβῶς. 12) Ὁ Θαλῆς ἐρωτηθεὶς «τί ὑπάρχει κοινὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους» εἶπεν «ἡ ἐλπίς· διότι ταύτην ἔχουσι καὶ ἔκεινοι οἵτινες οὐδὲν ἄλλο ἔχουσι». 13) Ποτὸν κακὸν εἶναι δειγότερον τοῦ ἐμψυλίου πολέμου; ποτοὶ ἔχθροι εἶναι πικρότεροι τῶν ἐσωτερικῶν;. 14) Εἰς τίνα μετὰ τὸν θεὸν διφείλομεν μεγαλυτέραν εὐγνωμοσύνην ἢ εἰς τοὺς γονεῖς ἡμῶν;

20. Ἀριθμητικά.

1) Ὁ Σόλων ὑπῆρξεν εἰς ἔξ ἐκείνων τῶν ἑπτὰ σοφῶν, ὃν τὰ δυόματα κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἔνδοξα ησαν. 2) Οὐδεὶς δύναται¹ νὰ δουλεύῃ εἰς δύο κυρίους. 3) Πέντε ἔφοροι μετὰ² δύο βασιλέων τῆς πολιτείας τῶν Σπαρτιατῶν προΐσταντο. 4) Ὁ Ἀχιλλεὺς δώδεκα πόλεις παραθαλασσίας τῶν Τρώων διὰ τοῦ στόλου³, ἔνδεκα ἐν τῇ μεσογαίᾳ κειμένης διὰ τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ³ κατέστρεψε. 5) Ἡ ἡμέρα εἶναι διάστημα εἴκοσι τεσσάρων ὥρων. 6) Ἐν τῇ μάχῃ ἐτραυματίσθησαν 5636 στρατιῶται, 1278 στρατιῶται ἐφονεύθησαν. 7) Ἡ ἔξις εἶναι ὥσει⁴ δευτέρα φύσις. 8) Οἱ ἀρχαῖοι τὴν τρίτην ἡμέραν, τὴν ἐνάτην καὶ τὴν τριακοστὴν⁵ μετὰ τὸν θάνατον ἐσπεγδον εἰς τοὺς νεκρούς. 9) Ὁ Θαλῆς ἐθεβαίου διὰ διάτι⁶ τρία πράγματα ἦτο εὐγνώμων εἰς τὸν θεόν: πρῶτον διάτι⁷ ἦτο ἀγθρωπός, καὶ οὐχὶ ζῷον· δεύτερον διότι ἦτο ἀνήρ, οὐχὶ γυνή· τρίτον διάτι⁸ ἦτο Ἑλλην, οὐχὶ βάρδαρος. 10) Κατὰ τὸ θέρος τοῦ τετρακοσιοστοῦ τριακοστοῦ ἔτους π.Χ.⁸ βαρυτάτη γόσος ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν ἐμαίνετο, ἥτις καὶ⁹ εἰς τὸν Περικλέα μοιραία ὑπῆρξεν. 11) Κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἐγεακοσιοστὸν εἰκοστὸν δεύτερον ἔτος δ ἡμέτερος πεζικὸς στρατός, δεστις ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν ἔλληνικῶν χωρῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπολέμει, μετὰ πλειστας καὶ ἐνδόξοτάτας νίκας ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐνικήθη καὶ ἐψυγαδεύθη. 12) Ἄλλοι μῆνες ἔχουσιν ἀνὰ τριάκοντα¹⁰ ἡμέρας καὶ ἄλλοι ἀνὰ τριάκοντα μίαν¹¹ δ μῆν Φεβρουάριος ἔχει εἰκοσιν δικτὼ ἢ εἰκοσιν ἐνγέα ἡμέρας. 13) Ὁ αὐτοκράτωρ Αὔγουστος τρισκαιδεκάκις ὑπατος ὑπῆρξεν. Ἐν τῇ δεκάτῃ τρίτῃ ὑπατείᾳ ἀνὰ ἔξήκοντα δηγάρια εἰς τὴν πληθύν, ἐκατὸν

πεντήκοντα ἑκατομμύρια ⁱⁱ σηστερτίων εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ἔδω-
κεν. 14) Ἡ θύρα εἶναι διπλῇ. 15) Αἱ δυνάμεις τῶν ἐχθρῶν γῆσαν τετρα-
πλάσιαι τῶν ἡμετέρων. 16) Τίς ἀριθμὸς εἶγαι τὰ ⁱⁱⁱ τῶν εἰκοσιτεσσά-
ρων ώρῶν; Δέκα πέντε ώραι.

21. Ἐνεργητικὴ φωνὴ τῆς γ' συζυγίας.

1) Ἡδυπαθής καὶ ἀκόλαστος νεότης παραδίδει εἰς τὸ γῆρας ἀσθε-
νὲς σῶμα. 2) Εἰς τὸν φεύστην ἄνθρωπον οὐδὲ ¹ δταν λέγῃ ² τὴν ἀλή-
θειαν πιστεύομεν. 3) Ἡ τιμὴ τρέφει τὰς τέχνας. 4) Εἰς ἐμὲ τούλαχι-
στον ³ φαίνονται ὅτι, δσοι πλάττουσι φιλίας χάριν ⁴ ὠφελείας, αἴρουσι
τὸν ἔρασμιώτατον δεσμὸν τῆς φιλίας. 5) Τὸν χειμῶνα ⁵ ἡ χιῶν πολλὰ
ὅρη, ἀτιγα τώρα εἶναι γυμνά, ἐκάλυπτε. 6) Ἐὰν ⁶ εἰσθε ἐπιμελεῖς,
παιδεῖς, πᾶσαν δυσκολίαν θὰ νικήσητε. 7) Ἡ φύσις εἰς τὰ ζῷα ποικίλα
σκεπάσματα ἔδωκεν: δστρακα, δέρμα, ἀκάνθας, πτερά, λέπια. 8) Μετὰ
ἀγαθῶν ἀγθρώπων ἀγαπώντων σε ⁷ γὰρ ζῆς. 9) Ἄς προτιμῶμεν τὰς
ἀρετὰς τῆς ψυχῆς τῶν ἀγαθῶν ⁸ τοῦ σώματος. 10) Ἄς ζῆ, ἀς ἀκμάζῃ
καὶ ἀς αὐξάνηται ἡ πολιτεία ἡμῶν. 11) Ο διδάσκαλος συγεδούλευε
τοὺς μαθητὰς πάντοτε τὴν ἀλήθειαν γὰρ λέγωσι ⁹, τὸ φεῦδος γὰρ κατα-
φρονῶσι. 12) Ἐπαξίως εἰς τὴν εὐστάθειαν τῶν Ἠρωμαίων μέγαν ἔπαι-
νον ἀπογέμοιμεν· μετὰ τὴν ἐν Κάνγναις ¹⁰ συμφόραν δυσκόλως βεβαίως
ἄλλο τι: ἔθνος θὰ ἀπεφάσιζε ¹¹ γὰρ ἐπιμείνη εἰς τὸν πόλεμον. 13) Ἀν-
δρείων ἀνδρῶν εἶναι γὰρ ὑπερασπίζωσι τὴν πατρίδα οὐδὲ γὰρ φοβῶνται
τὸν θάνατον. 14) Γνωστὸν εἶναι ὅτι μετὰ μεγίστης δικαιοσύνης ¹² ὥρι-
σεν δ' Ἀριστείδης πόσον χρῆμα, πόσας ναῦς, πόσους στρατιώτας θὰ
ἔδιδεν ¹³ ἐκάστη ἔνσπονδος πόλις εἰς τὸν πόλεμον τῶν Περσῶν.

22. Παθητικὴ φωνὴ τῆς γ' συζυγίας.

1) Ἡ ἀρετὴ οὕτε διὰ ναυαγίου ¹ οὕτε διὰ πυρκαϊᾶς ἀποβάλλεται.
2) Ο ἀγόντος ἄνθρωπος ἐτρέφετο διὰ τῆς ἐλπίδος. 3) Διὰ τῆς ἐργασίας
τὰ πάντα γιγάντων. 4) Πάντα τὰ κεκρυμμένα ποτὲ θὰ ἀποκαλυφθῶσι.
5) Κατ' ἔτος ² σχεδὸν ὑπὸ τῶν Ἠρωμαίων πόλεμοι διεξήγοντο· οἱ πό-
λεμοι οὗτοι λέγεται ³ ὅτι δὲν ὑπῆρξαν πάντες δίκαιοι· 6) Ως τὸ σῶμα
ἀγεύ ψυχῆς διαλύεται, οὕτως καὶ πολιτεῖται ἀγεύ νόμων θὰ ἀνατραπῶσιν.
7) Ὅποι τοῦ Κάτωνος ἐλέχθη ὅτι αἱ ρίζαι τῶν γραμμάτων εἶγαι πι-

κραί, οἱ καρποὶ γλυκεῖς. 8) Ὑπερασπίσατε τὴν πόλιν, πολεῖται, ἵνας μὴ⁴ νικηθέντες ἀναγκασθῶμεν ὑπὸ τῶν νικητῶν νὰ εἰμεθα δοῦλοι. 9) Πέλεμοι δὲν θὰ διεξήγοντο⁵, ἐὰν⁶ πάντες οἱ ἀνθρωποι ἡγάπων τὴν δικαιοσύνην. 10) Εἴθε νὰ μὴ⁷ εἰχεν ἀναγγνωσθῇ τὸ βιβλίον τοῦτο ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ. 11) Ὁ βέδαιος φίλος ἐν ἀθεοτάφῳ πράγματι διακρίνεται. 12) Τὰ παρελθόντα⁸ εὐκολώτερον δύνανται νὰ φέγωνται παρὰ⁹ νὰ διορθῶνται. 13) Αἱ εὐεργεσίαι δὲν πρέπει νὰ ἔκχέωνται¹⁰ εἰς τὸν δχλον. 14) Ὡς συνέδησις τῆς καλῶς διηγμένης ζωῆς εἶναι γλυκυτάτη εἰς τὸν ἀνθρωπον.

23. Ὄμαλὰ ἀποθετικὰ καὶ ἡμιαποθετικά.

1) Τὰ κατορθώματα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν θαυμάζομεν. 2) Οἱ πράγματοι ἡμῶν ἐσέθοντο πολλοὺς θεούς. 3) Οἱ σύμμαχοι ἡμῶν δὲν ἔσοήθησαν ἡμᾶς ἐν τῷ κινδύνῳ. 4) Εὐφραίνου. 5) Συκοφαντεῖτε εὐτόλμως· πάντοτε μένει τι. 6) Τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους ἀς παρηγορῶμεν. 7) Ὁ Σωκράτης συνεδούλευε τοὺς ἀνθρώπους νὰ μὴ καυχῶνται¹ διὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ὥραιότητα τοῦ σώματος. 8) Ἐὰν ἐλεῆῃς² τοὺς ἀλλούς, ὁ θεὸς θὰ σὲ ἐλεήσῃ. 9) Φοβήθητε τὸν θεόν, ἐλεήσατε ἡμᾶς. 10) Οἱ λατροὶ δὲν³ θεραπεύουσι πάσας τὰς γόσους. 11) Ἀνευ κακιῶν οὐδεὶς γεννᾶται, οὐδεὶς ἐγεννήθη, οὐδεὶς θὰ γεννηθῇ. 12) Ὁ, τι αἰσθανόμεθα, ἀς λέγωμεν· δ, τι λέγομεν, ἀς αἰσθανόμεθα. 13) Γλυκὺ καὶ ἔντιμον εἶναι νῦ ἀποθηγήσκωμεν ὑπὲρ πατρίδος· δ θάνατος καὶ τὸν φυγάδα ἄγδρα καταδιώκει. 14) Ἐὰν⁴ λέγης δτι φεύδεσαι καὶ λέγης τὴν ἀλήθειαν, φεύδεσαι. 15) Οὐδένα ἀς κολακεύωμεν. 16) Οἱ ὑπατοὶ ἔκληροιντα ποῖος ἐκ⁵ τῶν δύο⁶ νὰ φυλάττῃ⁷ τὴν πόλιν, ποῖος ἐκ τῶν δύο νὰ ἀναχωρήσῃ⁸ εἰς⁹ τὸν πόλεμον. 17) Ὁ Δημήτριος συνεδούλευε τὸν βασιλέα Πτολεμαῖον νὰ ἀναγνώσῃ¹⁰ τὰ βιβλία τὰ δύο¹¹ αὐτοῦ γραφέντα περὶ τῆς βασιλικῆς ἀρετῆς¹² διότι δ, τι οἱ φίλοι δὲν τολμῶσι¹³ νὰ λέγωσιν εἰς τοὺς βασιλεῖς, τοῦτο εὑρίσκεται γεγραμμένον ἐν τοῖς βιβλίοις. 18) Ἀς χαίρωμεν λοιπὸν ἐφ¹⁴ δῖσον¹⁵ εἰμεθα νέοι· μετὰ τὴν γλυκεῖαν νεότητα, μετὰ τὸ δχληρὸν¹⁶ γῆρας, θὰ ἔχῃ ἡμᾶς ἡ γῆ. 19) Ηστευε, ἀλλὰ εἰς ποῖον πιστεύεις, βλέπε. 20) Ἔγίστε οἱ ἀνθρωποι ἐξ ἀνάγκης¹⁷ συνανυνοῦσιν εἰς γνώμας, τὰς δποίας δὲν ἐπιδοκιμάζουσιν. 21) Οἱ παλαιοὶ συνήθιζον¹⁸ καταλύωσιν εἰς¹⁹ τοὺς ξένους, δσάκις²⁰ ἥρχοντο εἰς ξένας πόλεις.

24. Ἀνώμαλα ρήματα α' καὶ β' συζυγίας *.

1) Τὴν εὐεργεσίαν ἀποδίδει δστις εἶναι μνήμων αὐτῆς. 2) Τοὺς τολμηροὺς ἔδογθησεν ἡ τύχη, βοηθεῖ καὶ πάντοτε θὰ βοηθῇ. 3) Οἱ Ἀθηναῖοι ἔδωσαν εἰς τὸν Μιλτιάδην στόλον ἔθδομήκοντα γεῶν ἵνα¹ τὰς νῆσους, αἰτινες εἶχον βοηθήσει τοὺς βαρβάρους, τιμωρήσῃ. 4) Τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον ἀποθνήσκοντα πάντες οἱ ἡγεμόνες τοῦ στρατεύματος περιεκύλωσαν· τότε ἐκεῖνος παρέδωκε τὸν ἑαυτοῦ δακτύλιον εἰς τὸν Περδίκκαν δηλῶν δτι παραδίδει εἰς αὐτὸν τὴν ὑπερτάτην ἀρχήν². 5) Παροιμία ἡτο : ἡ χεὶρ τὴν χεῖρα γίπτει. 6) Ὁ Ἀλέξανδρος, δστις πάντα τὰ ἔθνη τῆς Ἀσίας ἔδάμασεν, τὴν ἑαυτοῦ δργὴν δὲν ἥδυνθη³ νὰ δαμάσῃ. 7) Οἱ παλαιοὶ δειπνοῦντες ἦσαν κατακεκλιμένοι. 8) Ὁ Δυκοῦργος ἥμποδίσε τοὺς ἑαυτοῦ πολίτας νὰ μετοικῶσιν, ἵνα μὴ μανθάνωσι⁴ τὰ ξένα ἥθη. 9) Ὁσάκις⁵ ἔδρόντα καὶ ἥστραπτε, οἱ παλαιοὶ ἐνόμιζον δτι ἡτο καλὸς οἰωνός. 10) Ἡ λύρα τοῦ Ὁρφέως τέσσον⁶ μαλακῶς λέγεται δτι ἥχησεν, ὥστε⁷ τὰ ἄγρια θηρία ὑπὸ τοῦ ἥδεος ἥχου αὐτῆς ἐμαλάσσοντο. 11) Ἄς προφυλασσώμεθα ἀπὸ τὸν κύνα, δστις ἔδακεν ἥμας. 12) Εἰς⁸ ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους, εἰς τοὺς ὅποιους ἡ ἀνθρωπίνη πίστις θεραπεύεται, εἶναι: σεθαστὸν δ, τι ἥγγυσθησαν. 13) Θὰ ἐγελάτε⁹, φίλοι, ἐὰν ἐβλέπετε¹⁰ τὸν ἀδειφόρον μου παιδα μόλις ἔξ ἐτῶν καθήμενον ἐπὶ¹¹ τοῦ ὅνου. 14) Μακάριοι οἱ κατέχοντες. 15) Ὁ ἡγεμὼν διέταξε τοὺς συμμάχους νὰ αὖξησωσι τὰς ἱππικὰς δυνάμεις. 16) Οἱ στρατιῶται τὸν θάνατον τοῦ στρατηγοῦ μεγάλως ἐθρήνησαν καὶ τὴν κόμην ἔκειραν. 17) Ἡ χαρὰ δὲν διαιμένει ἀλλὰ φυγὰς ἐπιταται. 18) Ἡ σελήνη φέγγει οὐχὶ διὰ τοῦ ἰδίου φωτός¹², ἀλλὰ διὰ τοῦ φωτὸς τὸ δόποιον ἀπὸ τοῦ ἥλιου ἔχει. 19) Ὅσα βλάπτουσι, διδάσκουσι. 20) Οἱ παλαιοὶ ἐνόμιζον δτι εἶναι ἴδιον ἀκολασίας νὰ πίνωσιν οἶγον ἀκρατον. 21) Δὲν δύναται νὰ συγκρατῇ ἀλλογ ἐκείνος δστις ἑκυτὸν δὲν συγκρατεῖ. 22) Σᾶς συμβουλεύω νὰ μὴ εὔγοητε¹³ τὰς ἐπιθυμίας. 23) Ἡ γῆ κινεῖται.

25. Ἀνώμαλα ρήματα τῆς γ' συζυγίας.

1) Ὁ Κάτων παρέδωκεν εἰς τὴν μνήμην δτι οἱ παλαιοὶ Ῥωμαῖοι

* Τὰ ἐν ταῖς ἀσκήσεσιν ἀπαντῶντα ρήματα ζήτει εἰς κατάλογον ἀνωμάλων ρημάτων.

ἐν τῷ δείπνῳ ἔψαλλον πρὸς¹ αὐλὸν ἐγκώμια ἐνδόξων ἀνδρῶν. 2) Ὁ μικριώδης ἀνθρωπὸς οὐδὲ² τῶν ἰδίων τέκνων, φείδεται. 3) Τὸ δένδρον, τὸ δόπιον οἱ γεωργοὶ ἔκοψαν³, ἔπεισε μετὰ μεγάλου κρότου⁴. 4) Οὐδεὶς δυτικοὶ παρέβη τὴν πίστιν, δύναται γὰ εἶναι φίλος ἡμῶν. 5) Οἱ Ἀθηναῖοι πολλοὺς ἐνδόξους ἀνδρας εἰς ἔξορίαν ἀπήγλασαν. 6) Οἱ ἑταῖροι τοῦ Ὀδυσσέως, τοὺς δόπιούς ἡ Κίρκη διὰ τῆς ῥάβδου ἔγγισεν, εἰς ὃς μετεβλήθησαν· δτε⁵ δ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔμαθεν τοῦτο ἔτρεξε πρὸς τὴν θεὰν καὶ ἀπήγησεν οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ ἐκ νέου⁶ εἰς ἀνθρώπους γὰ μεταβληθῶσιν⁸, δπερ τῇ δόηγίᾳ⁹ τοῦ Ἐρμοῦ τέλος ἐπέτυχε. 7) Οἱ ἀντιτεταγμένοι στρατοὶ σύνεθεντο γὰ μὴ πολεμήσωσιν¹⁰ οἱ στρατιῶται, ἀλλ᾽ δ ἀγῶν γὰ κριθῇ⁸ διὰ μονομαχίας τῶν ἡγεμόνων. 8) Ψεκτέοι εἶναι δσοι οὐδὲν πράττοντες διάγουσι τὴν ζωήν. 9) Οἱ πολέμοι ἡγαγκάσθησαν δπὸ τοῦ γιγητοῦ γὰ δώσωσιν ὅμηρούς. 10) Ἔθος τῶν Ρωμαίων ἦτο γὰ ἀφαιρῶσι πάντα σχεδὸν τὰ δικαιώματα ἀπὸ τὰ ὑποταχθέντα ἔθνη. 11) Ὁ σίτος, τὸν δόπιον ἡ πολιτεία ἡγόρασε, ἐδόθη εἰς τὴν πληθὺν ἀντὶ μικρᾶς τιμῆς¹¹. 12) Δὲν ἐνόσσα πάντα δσα σήμερον ἀνέγνωσα. 13) Πᾶν ζῷον ἔκαυτὸ¹² ἀγαπᾷ. 14) Ὁ Λυκούργος διέταξεν αἱ παρθένοι ἀνευ προικὸς γὰ δίδωνται εἰς γάμον, ἵνα¹³ δπὸ τῶν ἀνδρῶν σύζυγοι, οὐχὶ χρήματα ἐκλέγωνται. 15) Κακοὶ τινες ἀνθρωποι: διὰ χρημάτων διαφθαρέντες προέδωσαν τὴν πατρίδα. 16) Οἱ στρατιῶται ἀπήγνησαν τοὺς ἐχθρούς εἰσπίπτοντας εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ ἐνίκησαν καὶ κατέβαλον αὐτούς.

26. Συνέχεια ἀνωμάλων γ' συζυγίας.

1) Ὁ στρατηγὸς ἐφοβεῖτο μῆπως¹ ἐκ τῶν συγεχῶν ἡττῶν² τὸ κύρος καὶ τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ ἐλαττωθῆ. 2) Ἄμα τῇ ἡμέρᾳ οἱ γαῦται τὰς ναῦς ἔλυσαν. 3) Οἱ πολῖται τὰ τείχη τῆς πόλεως δπὸ τῶν ἐχθρῶν κατασκαφέντα ἐντὸς βραχέος χρόνου⁴ ἀνωρθωσαν. 4) Ἡ δικαιοσύνη τὸ ἔκαυτον εἰς ἔκαστον ἀπονέμει. 5) Ὁ Διογένης δτε⁵ ἤκουσε σοφὸν ἀνδρα διαλεγόμενον πολλὰ περὶ τῶν οὐρανίων πραγμάτων εἰπε «πότε σὺ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατέβης;» 6) Ὁ Δημόκριτος, εἰς δν δ πατήρ ὑπερμεγέθη πλοῦτον είχε καταλίπει, πᾶσαν σχεδὸν τὴν πατρῷαν οὐσίαν ἔδωκεν εἰς τοὺς πολίτας, ἵνα μὴ¹⁶ ἐκ τῆς φροντίδος² τῶν οἰκείων ἀποτρέπηται ἀπὸ τῆς σπουδῆς τῆς φιλοσοφίας. 7) Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπειδὴ κατ³ οὐδένα τρόπον ἤδυναντο γὰ ὑπομείγωσι τὴν ἔφοδον τῶν Περσῶν καταλιπόντες τὴν πόλιν⁹ ἐπέβησαν τῶν πλοίων καὶ τὴν ἐλευ-

θερίαν τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ στόλου ὑπερήσπισαν. 8) Μέρος τῶν ἔχθρων ἐν τῇ μάχῃ ἐφονεύθη, μέρος ἐν τῇ φυγῇ συνελήφθη. 9) Οἱ νόμοι τοῦ Δράκοντος ησαν τόσον αὐστηροὶ ὥστε¹⁰ ἐλέγοντο δτι ἐγράψησαν δι¹¹ αἰματος. 10) Οἱ πολῖται καταναλώσαντες ὅλον τὸν σῖτον¹² καὶ πάσης ἐλπίδος σωτηρίας ἀφαιρεθείσης, παρεδόθησαν. 11) Αἱ νῆσες ἐκ τῆς μεγάλης θυέλλης¹³ βλαβεῖσαι δὲν ἤδυναντο νὰ κυβερνῶνται ὑπὸ τῶν κυβερνητῶν. 12) Ἀμα¹⁴ διδάσκαλος ἔδωκε τὸ σημεῖον τῆς ἐγέρσεως¹⁵ πάντες οἱ μαθηταὶ ἡγέρθησαν. 13) Οἱ λόγοι διδάσκουσι, τὰ παραδείγματα ἔλκουσι. 14) Τοῦ βασιλέως¹⁶ Ἀλεξανδρου τοῦ Μεγάλου τὴν εἰκόνα δ¹⁷ Ἀπελλῆς ἐζωγράφησε, δ¹⁸ Λύσιππος ἔπλασε. 15) Κακῶς ζῶσιν δοι οὕτως φέρονται ως ἐάν¹⁹ πιστεύωσιν δτι πάντοτε θὰ ζῶσιν ἀλλὰ καὶ ἐκείνος κακῶς ζῇ δστις καθ²⁰ ἐκφοβίζεται ὑπὸ τοῦ φόδου²¹ τοῦ θανάτου. 16) Οἱ πολέμιοι πάσας τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας κατέκαυσαν καὶ πολλὰς μακρὰς ναῦς ἐναυπήγησαν, ἐν αἷς πύργους ξυλίνους κατεσκεύασαν ὥστε²² νὰ ὑπερβάλλωσι τὰς γαῖς τῶν ἔχθρων κατὰ τὸ ὄψος. 17) Οἱ ἀγρότης ἴδιᾳ χειρὶ²³ πολὺν σπόρον ἔσπειρεν ἐλπίζων δτι ποτὲ θὰ συγκομίσῃ ἐκ τῶν ἀγρῶν πολὺν σῖτον εἰς τὰς ἀποθήκας. 18) Καρφθεὶς ἐξ οίκτου δικινητῆς ἐφείσθη τῶν ἡττημένων. 19) Ἡ Ἀφροδίτη, ή θεὰ τοῦ ἔρωτος, ἐνομίζετο δτι ἀνέδυσεν ἐκ τοῦ ἀφροῦ τῆς θαλάσσης. 20) Οἱ πατῆδες παίζοντες εἶναι φαιδροί. 21) Ἀφ²⁴ οὐ²⁵ οἱ ἔχθροι, ἀφήσαντες τὴν πολιορκίαν²⁶, ἀπῆλθον, οἱ ἀγθυρωποί, οἵτινες καταλιπόντες τὴν πόλιν²⁷ διεσκορπισμένοι εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰ δάση εἰχον κρυθῆ, πάλιν εἰς τὴν πόλιν συνέρρευσαν. 22) Οἱ Πλάτων ἀχθεὶς ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας²⁸ τῆς μαθήσεως²⁹ περιῆλθε τὴν Αἴγυπτον καὶ ὑπὸ τῶν ιερέων τῆς χώρας ἐκείνης τὴν γεωμετρίαν καὶ τὴν ἀστρονομίαν ἐδιδάχθη.

27. Συνέχεια ἀνωμάλων τῆς γ' συζυγίας.

- 1) Οἱ Ῥωμαῖοι στρατιῶται ἐπειδὴ¹ ἐφαίνοντο δτι ἐγκατελείποντο ὑπὸ τῆς τύχης, πᾶσαν ἐλπίδα σωτηρίας εἰς τὴν ἀνδρείαν² ἔθεσαν. 2) Οἱ ἀνδρεῖοι ἀνδρεῖς προτιμῶσι τὸν θάνατον τῆς δουλείας. 3) Δέντρον ὑπάρχει ἀμφισσόλια δτι³ ή Πυθία πολλάκις διὰ σκοτεινῶν ἀποκρίσεων τοὺς συμβουλευομένους τὸ μαντεῖον ἡπάτησεν. 4) Αἱ θυγατέρες τοῦ Ἀριστείδου, δστις, καίτοι⁴ εἰχε δυνηθῆ νὰ εἶναι πλουσιώτατος, ἐν ἀκρᾳ πενήᾳ εἰχεν ἀποθάνει, δημοσίᾳ δαπάνῃ ἐτράφησαν. 5) Ός οἱ ἀγροὶ

οίτινες γεωργοῦνται δὲν εἶναι πάντες καρποφόροι, οὕτως αὐχὶ πᾶσαι αἱ ἐπιμεμελημέναι ψυχαὶ καρπὸν φέρουσι. 6) Ὁ Αναλογίζου, βασιλεῦ, δτὶ ἔγεννήθης θνητός. 7) Ὁ Διογένης ἐρωτηθεὶς διατὶ⁵ εἰχεν ἀνάψει φανόν, ἐνῷ⁶ ἦτο μεσημβρίᾳ, εἶπεν «ἄνθρωπον ζητῶ». 8) Πολλοῖ, δσα ἐμπαθέστατα ἐπεθύμησαν, ὑστερον καταφρονοῦσιν. 9) Ὁ ποταμὸς ἐκ τῆς χιόνος καὶ τῶν ὅμβρων οὕτως εἰχεν αὐξηθῆ, ὥστε⁷ δ στρατὸς νὰ μὴ δύναται νὰ διαβιβασθῇ. 10) Οὐδεμία μεγάλη πολιτεία δύναται ἐπὶ πολὺ νὰ ἡσυχάζῃ. 11) Γνῶθι σαυτόν⁸. 12) Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους οἱ υἱοὶ τῶν βασιλέων πολλάκις ἔβδοκγρασαν ἀγέλας. 13) Ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς ἐκ τῆς γῆς⁹ ἥρετο, διὸ οὐ πράγματος ἐκεῖνος ἐδήλου δτὶ ἀναγγωρίζει τὸν υἱόν. Καὶ ἐκεῖνοι οἱ υἱοὶ οἰτινες εἰχον γίνει ἔφηδοι ἐν τῇ πατρικῇ ἔξουσίᾳ ἔμενον. 14) Οἱ παλαιοὶ λόγοι ἔπαισαν νὰ ἀναγιγώσκωνται.

28. Ἀνώμαλα δήματα τῆς δ' συζυγίας.

1) Ὁ Ἀρχιμῆδης ὅτε¹ καθήμενος ἐν τῷ λουτρῷ κατενόησεν δτὶ τὸ βάρος τῶν πραγμάτων τῶν καταδυτισθέντων εἰς τὸ ὕδωρ ἐλαττοῦται, λέγεται δτὶ ἀνεφώνησεν «εὔρηκα». 2) Ἐν τῷ τάφῳ ἀρχαίου βασιλέως ἦτο ἐπιγεγραμμένον: χρηστὸς ἔζησα, τοὺς πονηροὺς ἔδεσα, τοὺς ἔχθροὺς ἔνίκησα. 3) Ἡλθον, εἶδον, ἐνίκησα. 4) Γνωστὸν εἶναι δτὶ οἱ βασιλεῖς τῶν Αἰγυπτίων ἐτάφησαν εἰς τὰς πυραμίδας². Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἡμῶν³ ἦγοιξαν τοὺς τάφους τῶν βασιλέων καὶ τὰ σώματα τῶν τεθαμμένων βασιλέων ἀνεῦρον. 5) Ὁ Σωκράτης καταδικασθεὶς εἰς θάνατον, εἰ καὶ⁴ ἦτο ἀθῷος, φαιδρὸς κατέπιε τὸ δηλητήριον. 6) Ἡ φύσις τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων διὰ μεμβρανῶν ἐνέδυσε καὶ ἔφραξεν. 7) Ἐνίστε εὑρίσκομεν τὰς ψυχὰς τῶν θηρίων ἡμερωτέρας ἢ⁵ τῶν ἀνθρώπων. 8) Οἱ Γερμανοὶ ἐν ταῖς ἱππομαχίαις πολλάκις ἐκ⁶ τῶν ἵππων κατεπήδων καὶ πεζοὶ ἐμάχοντο. 9) Εἰς⁷ τοὺς ἀρχαίους Ῥωμαίους ἵερὸν ἦτο δτὶ οἱ πολεῖται διὰ δημοψήφισματος εἰχον κυρώσει.

29. Ἀνώμαλα ἀποθετικά.

1) Οἱ κάπροι ἐν ταῖς νόσοις θεραπεύουσιν ἔαυτοὺς διὰ τοῦ κισσοῦ. 2) Οἱ κύνες φυλάττουσι τὸν οἰκον ἀπὸ τῶν κλεπτῶν. 3) Συγχώρει τὸν δμολογοῦντα δτὶ ἥμαρτε. 4) Ὁ Σόλων ἐλευθέρως εἰς τὸν βασιλέα Κροῖσον ὠμολόγησεν δτὶ εἰς αὐτὸν δ πλοῦτος καὶ ἡ δύναμις φαίνονται

ἀδέέδαια ἀγαθά. 5) Μάτην δ στρατηγὸς ἐνόμισεν ὅτι ἡδύνατο νὰ σώσῃ τὸν στρατὸν ἀπὸ τοῦ ὀλέθρου. 6) Πολλοὶ καταχρῶνται τὸν ἑαυτῶν πλοῦτον. 7) Ἰδιον τῆς μωρίας εἶναι νὰ διακρίνῃ τὰ ἐλαττώματα τῶν ἀλλων, τὰ ἑαυτῆς νὰ λησμονῇ. 8) Τὰ κακῶς παρεσκευασμένα κακῶς διαρρέουσιν. 9) Δι^ε ἔκεινα τὰ πράγματα μᾶλλον χαίρομεν τὰ διοῖα διὰ τῆς ἐργασίας ἐπιτυγχάνομεν ἢ^ε δι^ε ἔκεινα τῶν διοίων τυχαίως^ε τυγχάνομεν. 10) Ἀς ἐργαζώμεθα κατὰ τῶν ἀμαρτημάτων. 11) Οἱ γέροντες ἐπὶ τῶν βάκτρων στηρίζονται. 12) Ο πατὴρ ἀποθνήσκων ἡσπάσθη τοὺς υἱούς καὶ συνεδούλευσε νὰ μὴ^ε λησμονήσωσι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. 13) Κατὰ τοὺς χρόνους τοι^α Αὐγούστου δ κόσμος ἀπέλαυσε μακρᾶς εἰρήνης. 14) Οἱ ληγσταὶ τρέφονται διὰ τοῦ κακουργήματος. 15) Οἱ σύμμαχοι παρεπονέθησαν διὰ τὰ ἀδικήματα τοῦ στρατοῦ. 16) Ὁ Θαλῆς, εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ σοφῶν, ἔλεγεν ὅτι πάντα ἔξι οὐδατος ἔγενοντο. 17) Ὁ Ἀλέξανδρος δ Μέγας εἰς τοὺς φίλους συμβουλεύοντας γὰ προσδόλη^ε τοὺς ἔχθρούς ἐν καιρῷ νυκτὸς^ε δὲν συνῆγεσεν, ἀλλ^ε εἰπεν ὅτι εἰναι ἀνάξιον τοῦ βασιλέως νὰ κλέπτῃ τὴν νίκην. 18) Οἱ πολέμιοι μάτην ἀνέμειναν βοήθειαν, μάτην πάντα ἀπεπειράθησαν· τέλος ἥρχισαν νὰ ἀπάγωσι τὸ στράτευμα. 19) Τίς ποτε τὲ μέγεθος τοῦ κόσμου ἐμέτρησε, τίς τοὺς ἀστέρας ἥριθμησεν;

30. *Πήματα εἰς ιο τῆς γ' συζυγίας.*

1) Οὐ μόνον τὰ πτηνὰ ἀλλὰ καὶ οἱ ὄφεις καὶ οἱ ἰχθύες καὶ ἄλλα ζῷα γεννῶσιν φά. 2) Νόμος τοῦ Σόλωνος ἦτο, δστις ἥθελε δεχθῆ^ε φυγάδα, αὐτὸς νὰ ἀπελαύνηται^ε. 3) Ἡ ἀφιξις τοῦ στρατοῦ τοσοῦτον τρόμον ἐγένεται τοὺς ἔχθρούς ὡςτε^ε ἀπορρίψαντες τὰ δπλα^ε ἔξήτουν διὰ τῆς φυγῆς τὴν σωτηρίαν. 4) Ὅστις προκόπτει ἐν τοῖς γράμμασι καὶ διτερεῖ ἐν τοῖς ἥθεσιν, μᾶλλον διτερεῖ^ε προκόπτει. 5) Φεῦγε τὰς ἡδονάς, φίλε, διότι τὰ θέλγητρα αὐτῶν εὐκόλως δύνανται νὰ σὲ κυριεύσωσιν. 6) Ὄτι δήποτε πράττεις, πράττε συνετῶς καὶ ἀπόθλεπε εἰς τὸ τέλος. 7) Υπὸ μεγίστου σεισμοῦ^ε πολλάκις ἡ Σικελία ἐσείσθη. 8) Ο ἡγεμὼν τοῦ ημετέρου στρατοῦ διὰ δόλου τοὺς ἔχθρούς ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἐξήγαγε προσποιούμενος ὅτι φεύγει. 9) Οἱ στρατιῶται τὴν κυριευθεῖσαν πόλιν ἐπειθύμησαν νὰ διαρπάσωσι. 10) Ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέθανε τὸ τριακοστὸν τρίτον ἔτος^ε τῆς ἥλικίας. 11) Ὁ Διογένης δτε^ε ποτὲ ἥλθεν εἰς μικρὰν πόλιν, ἵς αἱ πύλαι πάνυ μεγάλαι

ῆσαν, εἶπε «κλείσατε τὰς πύλας ἵγα μὴ⁸ η̄ πόλις ήμῶν ἔξέλθῃ». 12) Οἱ σοφοὶ τὰ κακὰ ἀνδρείως ὑπομένουσι.

31. Possum, edo, volo, nolo, malo.

1) Δὲν δύναται γὰρ κυθερᾶς δστις δὲν εἰναι ἔμπειρος τῆς θαλάσσης. 2) Φανερὸν εἰναι δτι δὲν δύναται πάντες γὰρ εἰναι ἔνδρες ἔνδοξοι, ἀλλὰ πάντες δύνανται γὰρ εἰναι χρηστοὶ καὶ δίκαιοι. 3) Δὲν θὰ δυνηθῶμεν γὰρ ὡφελήσωμεν τὴν πατρίδα, ἐὰν δὲν¹ ὑπάρχῃ μεταξὺ ήμῶν ὅμονοια. 4) Ἡ χαρὰ μου θὰ ἥτο² μεγάλη, ἐὰν³ ἡδυνάμην γὰρ ὡφελήσω τὸν ἀσθενῆ ἄνδρα. 5) Πρέπει νὰ τρώγης ἵγα⁴ ζῆς, δχι νὰ ζῆς, ἵγα⁴ τρώγης. 6) Οἱ πολέμοι τὸν σῖτον καὶ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς κατέστρεψαν, ἵγα μὴ⁵ δὲ στρατιῶται ήμῶν ἔχωσῃ τι νὰ τρώγωσι⁶. 7) Ὁν δ θεδς θέλει γὰρ ἀπολέσῃ, τὸν νοῦν αὐτοῦ τυφλώνει. 8) Παλαιὸς νόμος τῆς φιλίας εἰναι οἱ φίλοι πάντοτε τὸ αὐτὸν γὰρ θέλωσιν⁷ καὶ τὸ αὐτὸν γὰρ μὴ θέλωσι⁷. διότι νὰ θέλωσι⁸ τὸ αὐτὸν καὶ τὸ αὐτὸν γὰρ μὴ θέλωσι⁸ αὐτὸν μόνον εἰναι ἀληθής φιλία. 9) Προτιμῶ νὰ διγιαίνω η̄⁹ νὰ είμαι πλούσιος. 10) Ὁ Κάτων προετίμα νὰ εἰναι ἀγαθὸς η̄ νὰ φαίνηται. 11) Γνωστοὶ εἰναι οἱ λόγοι τοῦ¹⁰ Ἀλεξανδροῦ πρὸς τὸν Διογένη «ἐὰν δὲν¹⁰ ημην¹¹ Ἀλέξανδρος, ἐγὼ ἀληθῶς θὰ ἥθελον¹¹ νὰ είμαι Διογένης». 12) Οἱ στρατιῶται ἐπειδὴ¹² δὲν ἥθελησαν νὰ παραδοθῶσι πάντες μέχρις¹³ ἑνὸς ἔφορεύθησαν. 13) Ὁ Θεμιστοκλῆς ἐρωτηθεὶς ποῖον ἐκ τῶν δύο¹⁴ προετίμα¹⁵, νὰ εἰναι¹⁶ Ἀχιλλεὺς η̄¹⁴ Ὅμηρος, ἀπεκρίθη «εἰπὲ σὺ αὐτὸς πρότερον ποῖον ἐκ τῶν δύο προτιμᾶς, νὰ είσαι νικητὴς τῶν¹⁷ Ολυμπιακῶν ἀγώνων η̄ κήρυξ δστις ἀνακηρύττει τοὺς νικητάς»;

32. Εο καὶ τὰ ἔξ αὐτοῦ σύνθετα fio.

1) Οἱ ἔμποροι ἔρχονται εἰς ἄλλας χώρας ἵγα¹ ποικίλα ἔμπορεύματα εἴτε ἀγοράσωσιν εἴτε πωλήσωσιν. 2) Φήμη ἀνά¹² τὰς πόλεις ἥρχετο δτι δ στρατὸς ἔπαθε μεγάλην συμφοράν. 3) Ἐν τῷ μέσῳ³ ἀσφαλέστατος θὰ βαδίζῃς. 4) Ἄς ὑπάγωμεν πρὸς Ὑπνον⁴, διότι η̄ νῦν εἰναι παροῦσα. 5) Οἱ ἀμύνητοι ἀς ἀπέλθωσιν. 6) Οἱ πολέμοι οἴτινες ἐν τῇ μάχῃ δὲν είχον ἀπολεσθῆ, ἐν τῇ φυγῇ σχεδὸν πάντες συνελήφθησαν καὶ ἐπωλήθησαν ώς δοῦλοι. 7) Οὗτως παρέρχεται η̄ δόξα τοῦ κόσμου. 8) Οἱ Λακεδαιμόνιοι, δσάκις⁵ ἔξήρχοντο πρὸς μάχην, ἔθυσίαζον εἰς τὰς Μούσας. 9) Ὁ ἄπορος, ἐφ⁶ δσον⁶ θέλει νὰ μιμηθῇ τὸν δυνατὸν

εἰς χρήματα⁷, ἀπόλλυται. 10) Οἱ ἐπειὲς προσῆλθον εἰς τοὺς πεζοὺς ἥμῶν ἐπίζοντες δτὶ θὰ βοηθηῶσιν ὅπ⁸ αὐτῶν. 11) Παρῆλθον αἱ χιάνες, ἐπανέρχονται ἦδη τὰ χόρτα εἰς τὰς πεδιάδας. 12) Οἱ σοφοὶ ἀνδρες δύνανται γὰρ καταφρογώσι τὸν θάνατον. 13) Ἀδυγατοῦμεν γὰρ θεώμεθα κατέναντι τὸν ἥλιον. 14) Πολλάκις γίνεται ὥστε⁹ οἱ ἄγρωποι ἔκεινα τὰ δποῖα θέλουσι πιστεύουσι. 15) Ἡς γίνῃ δικαιοσύνη καὶ ἡς καταστραφῇ δ κόσμος. 16) Ὁλα ἦδη θὰ γίνωσιν, δσα ἥρνούμην δτὶ ἥδύναντο γὰρ γίνωσιν. 17) Οὐδεὶς ποτε τυχαίως¹⁰ ἐγένετο ἀγαθός. 18) Εἰς τὸν ἀνθρωπὸν πλεῖστα ἐκ τοῦ ἀνθρώπου γίνονται κακά. 19) Ὁ βασιλεὺς Μίδας ἔζητησεν ἀπὸ τὸν Βάκχον, δτὶ δήποτε ἥθελεν ἔγγίσει¹¹, γὰρ γίνηται¹² χρυσός· τὸ δποῖον ἀφ' οὗ ἐπέτυχεν¹³. δτὶ δήποτε ἥγγιζεν¹⁴, καὶ αἱ τροφαὶ, χρυσός ἐγίνετο. 20) Ἐν Σπάρτῃ οἱ παιδες ἀπὸ τῆς πρώτης παιδικῆς ἥλικίας συνήθιζον γὰρ σπουδάζωσι περὶ τὸν σκληρὸν βίον. 21) Φρόντισον γὰρ θερμανθῆ¹⁵ τὸ σδωρ.

33. Fero καὶ τὰ ἔξ αὐτοῦ σύνθετα. Ἑλλιπῆ.

- 1) Δὲν φέρει πᾶς ἀγρός δστις ἔρωτειαται καρπούς. 2) Οὐδεμία πδλις παρήγαγε τόσους ποιητάς, τόσους ῥήτορας, τόσους φιλοσόφους καὶ τόσους ἀπὸ πάσης ἀπόψεως¹ ἐπιφανεῖς ἄνδρας, δσους αἱ Ἀθῆναι. 3) Οἱ παλκοὶ Γαλάται κατὰ τὴν γλῶσσαν, τὰ ἥθη καὶ τοὺς νόμους² διέφερον ἀλλήλων³. 4) Ὄτι δήποτε εἰναι τοῦτο, φοδοῦμαι τοὺς Δακαούς καὶ δῶρα φέροντας. 5) Πᾶσα ἀτυχία ἀνδρείως καὶ ὑπομονητικῶς πρέπει γὰρ ὑπομένηται⁴. 6) Ὅπερ ἀναβάλλεται, πολλάκις ἀφαιρεῖται. 7) Ὁ Ἀριστείδης ἐν τοσαύτῃ πενίᾳ ἔζησε καὶ ἀπέθανεν, ὥστε δημοσίᾳ δαπάνῃ ἐκηδεύθη⁵. 8) Συγκαλέσαντες τὴν σύγκλητον⁶ οἱ ὑπατοὶ εἰσηγήθησαν περὶ τῆς πολιτείας. 9) Οἱ Λακεδαιμόνιοι προετίμων τὸν μέλανα ζωμὸν πολλῷ ἀλλων τροφῶν⁷. 10) Ἡ Ἑλλὰς καταληφθεῖσα γῆμαλώτισε τὸν ἄγριον νικητὴν καὶ εἰσήγαγε τὰς τέχνας εἰς τὸ ἄγρον Λάξιον. 11) Αἱ γῆκαι τοῦ στρατοῦ ἥμῶν παρέσχον εἰς ἥμαξ μεγάλην εὐχαρίστησιν. 12) Αἱ ἥδοναι πολλάκις φέρουσι ζημίαν. 13) Ὁ Θεμιστοκλῆς δτὶ⁸ δ Σιμωνίδης ὑπεσχέθη εἰς αὐτὸν τὴν τέχνην τῆς μνήμης «θὰ ἐπεθύμουν⁹, εἴπε, γὰρ ἔχω τὴν τέχνην τῆς λήθης¹⁰. διότι ἐνθυμοῦμαι καὶ δσα δὲν θέλω καὶ δὲν δύναμαι γὰρ λησμογήσω δσα θέλω». 14) Τὸ γῆμισυ τοῦ ἔργου, ὃς λέγουσιν, ἔχει δστις καλῶς ἥρχισε. 15) Ἡς μισῶσιν, ἀρκετοὶ μόνοι¹¹ γὰρ φοβῶνται. 16) Οἱ ἀγαθοὶ μισοῦσι

νὰ ἀμαρτάνωσιν ἐξ ἀγάπης τῆς ἀρετῆς. 17) Μέμνησθε τῶν εὐεργεσιῶν, ἃς ἔλάθετε παρὰ τῶν γονέων.

34. Προσθέσεις καὶ ἐπιφρήματα.

1) Προτίθεται πρὸ τῶν διφθαλμῶν τοὺς θεούς. 2) Περισσότερον ἃς ἱσχύῃ παρὸν ἡμῖν δὲ ἀληθῆς λόγος ἢ ἡ γνώμη τοῦ δχλου. 3) Ἡ γῆ στρέφεται περὶ τὸν ἄξονα. 4) Ὅπο τὴν σελήνην οὐδὲν ὑπάρχει εἰμὴ θητὸν καὶ φθαρτὸν πλὴν τῶν ψυχῶν τῶν ἀνθρώπων. 5) Τὸν οὐρανόν, οὐχὶ τὴν ψυχὴν ἀλλάσσουσιν, ὅσοι πέραν τῆς θαλάσσης τρέχουσι. 6) Πολλὰ ζῷα συναγελάζονται καὶ κατ’ ἀλλῶν μάχονται. 7) Τὰ ἀστρα ἀπὸ τῆς ἀνυποτολῆς πρὸς τὴν δύσιν μεταβαίνουσι. 8) Ἡδὲ καὶ εὑπρεπὲς εἶναι νὰ ἀποθάνῃ (τις) διπέρ πατρίδος. 9) Τὰ ἐμὰ πάντα μετ’ ἐμοῦ φέρω, εἰπεγ δὲ Βίας. 10) Ἄς ζῷμεν κατὰ φύσιν. 11) Ἡ ἔξουσία τῶν λαῶν εἶναι εἰς τὰς χεῖρας¹ τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἀρχόντων. 12) Μεγάλη εἶναι ἡ ἀγάπη τῶν γονέων πρὸς τὰ τέκνα. 13) Μόνη ἡ πενία εἶναι ἀγενὸς φθόνου. 14) Οὐ μόνον² διὰ λύπην, ἀλλὰ καὶ³ διὸ χαρᾶς συνηθίζουσιν οἱ ἀνθρώποι νὰ κλαίωσιν. 15) Ἐν τῇ φυγῇ εἶναι αἰσχρός θάνατος, ἐν τῇ νίκῃ ἔγδοξος. 16) Πάμπολλα πράγματα δὲν πίπτουσιν ὑπὸ τὰς αἰσθήσεις. 17) Πολλάκις διὸ ρυπαρὸν ἴμάτιον κρύπτεται ἡ σοφία. 18) Τὸ ξετος διαιρεῖται εἰς τὸ ἔχαρ, τὸ θέρος, τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα. 19) Ἐξοχος εἰκὼν κρέμαται διπέρ τὴν θύραν. 20) Ὁ ῥήτωρ πολλὰ πράγματα διὰ βραχέων⁴ ἃς ἀπαγγέλλῃ, τινὰ ἐκτενῶς ἃς διηγήσται. 21) Ὁ γέρων τὴν ἔχυτον γγώμην δὲν μεταβάλλει εὐκόλως. 22) Οἱ ἔγθροι τὸ πρῶτον τὴν ἔφοδον τοῦ γκυτικοῦ εὐτόλμως διέπειναν, ὕστερον ὡς⁵ τάχιστα πάντες ὥρμησαν εἰς φυγήν. 23) Μὴ νομίζῃς δτι οἱ ἀγθρωποι διτιμωρητὶ ἀμαρτάνουσι, διότι δὲν τιμωροῦνται εὐθὺς πάντες. 24) Διὰ πάντας τοὺς ἀγαθοὺς⁶ εἶναι βέβιοις ὥρισμένος ἐν τῷ οὐρανῷ τόπος δπου εύτυχεῖς νὰ ἀπολαύωσι τῆς αἰωνίου ζωῆς. 25) Ὁρθῶς φαίνονται δτι διδάσκουσιν, ὅσοι παρατιγοῦσι νὰ φερώμεθα τοσούτῳ ταπειγότερον, διῷ ἀνώτεροι εἴμεθα.

35. Ἀόριστοι ἀντωνυμίαι.

1) Ὁτε¹ ποτὲ ἀνὴρ φαῦλος τοὺς Λακεδαιμονίους ὠφέλιμόν τι συνεῖδούλευεν, οὗτοι διέταξαν αὐτὸν γὰρ σιωπήσῃ λέγοντες δτι δὲν² θὰ πράξωσι τοῦτο, ἐὰν μὴ³ συμβουλεύσῃ αὐτοὺς τὸ αὐτὸν ἀνὴρ ἔντιμος.

2) Οὐδεὶς εἶναι τόσον μωρός, ώστε νὰ μὴ⁴ εὕρῃ τινὰ μωρότερον ὅστις αὐτὸν γὰρ θαυμάζῃ. 3) Οἱ δρθαλμοὶ διὰ τῶν βλεφάρων ἔχουσιν δχυρωθῆ, ἵνα μὴ⁵ ἐμπίπτῃ τι. 4) Μήπως⁷ τις δργίζεται κατὰ τῶν παιδῶν, τῶν δποίων ἡ ἥλικία δὲν γνωρίζει ἀκόμη⁸ τὰς διαφορὰς τῶν πραγμάτων; 5) "Ἄς ἵδωσιν οἱ ὑπατοὶ νὰ μὴ⁹ πάθῃ⁹ ζημίαν τινὰ ἡ πολιτεία. 6) Οἱ φιλάργυροι περισσότερον πάντοτε ἐπιθυμοῦσιν, οὐδὲ εὑρέθη ἀκόμη τις αὐτῶν, εἰς δὲν γὰρ εἶγαι¹⁰ ἀρκετόν, διὰ τοῦτο¹¹. 7) Εἰσὶ τινες ἀνθρώποι οὓχι πράγματι ἀλλὰ ὀνόματι. 12) 8) Εἰς τινας πᾶν σπαγιώτατον φαίνεται πολυτιμότατον. 9) "Εκαστος εἶναι δημιουργὸς τῆς ἑαυτοῦ τύχης. 10) Οἱ μάρτυρες προσήχθησαν· ἔκαστος ὥρκίσθη διὰ εἰποῦ τὰ ἀληθῆ. 11) Οὐδεὶς τῶν θυητῶν κατὰ πάσας τὰς ὥρας¹³ σωφρονεῖ, 12) Οὐδὲν κακὸν εἶναι σφοδρότερον καὶ δχληρότερον τοῦ φθένου. 13) Οὐδὲν εἶναι τῆς ἐπιεικείας θειότερον, οὐδὲν ὠραιότερον.

36. Συμφωνία τῶν ὄρων τῆς προτάσεως (ὅρματος, κατηγορουμένου, ἀντωνυμιῶν).

1) "Ἡ τύχη οὐδέποτε μένει πιστὴ καὶ μόνιμος. 2) Πολλοὶ ἐπτώχευσαν οἵτινες ὑπερπλούσιοι ἐγγενήθησαν. 3) Ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος καὶ ὁ χαλκὸς εἰναι μέταλλα. 4) Ἡ εὔσεβεια, ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ ἐλευθεριότης πρέπει γὰρ θεραπεύωνται¹. 5) Διότι² σὺ καὶ ὁ σὸς πατὴρ ὑγιαίνετε, χαίρω³ καὶ ὁ ἔμδεις πατὴρ ὑγιαίνομεν. 6) Ὁ ἀνθρώπος δὲν δύναται πάντοτε γὰρ γίνη σοφός, πάντοτε χρηστὸς δύναται. 7) Οἱ αἰχμάλωτοι ὑπῆρξαν λεία τῶν στρατιωτῶν. 8) Ἡ δργὴ εἶναι ὑπηρέτις τῆς σκληρότητος. 9) Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἀπέθανον 10) Ἡ ἀπάτη καὶ τὸ φεῦδος εἶναι αἰσχρά. 11) Ὁ Διομέδων καὶ ὁ πλοῦτος αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Ἐπαμεινῶνδου κατεφρονήθησαν. 12) Ὁ Πύρρος τοὺς πρέσβεις, οἵτινες εἶχον σταλῇ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων πρὸς αὐτόν, εὔμενῷς ἐδέχθη. 13) Ὁ Καῖσαρ ἐφείδετο τῆς ζωῆς τῶν ἑαυτοῦ ἀντιπάλων, δπερ κατὰ τοὺς χρόνους τῶν ἐμφυλίων πολέμων ἦτο ἀξιον μεγίστου θαυμασμοῦ. 14) Αἴπολεις καὶ οἱ ἀγροί, τοὺς δποίους οἱ πολέμιοι εἶχον καταλάβει, ἥρημώθησαν. 15) Ἡ Κόρινθος, ἥτις ἦτο πόλις τῆς Ἑλλάδος ἐπιφανής, ὑπὸ τοῦ Μομμίου ἐξεπολιορκήθη καὶ κατεστράφη.

37. Ἐπιθετικοὶ καὶ παραθετικοὶ προσδιορισμοί. Οἱ διὰ πτώσεων προσδιορισμοί. Ὄνομαστική.

1) Γλυκεῖα εἶναι ἡ ἀνάμνησις τῶν παρελθόντων κακῶν. 2) Ὅπο-

τοῦ Τακίτου, συγγραφέως Ἀριστού, τὰ χρηστὰ ἡθη τῶν Γερμανῶν ἐπαινοῦνται. 3) Αἱ Ἀθῆναι, πόλις τῆς Ἑλλάδος, πατῶν τῶν τεχνῶν ἐφευρέτις εἰναι. 4) Ἡ ἔξις εἶναι δευτέρα φύσις. 5) Πάντες οἱ ἀνθρώποι γεννῶνται ἀνίσχυροι καὶ ἀσθενεῖς. 6) Οὐδεὶς διὰ τῆς δκνηρίας ἐγένετο ἀθάνατος. 7) Ἡ πρὸς τοὺς θεόντες εὐσέβεια δικαίως¹ μεγίστη ἀρετὴ ἐνομίζετο. 8) Οὐδεὶς θεωρεῖται μέγας στρατηγὸς ἀνευ μεγίστης γνώσεως τῶν στρατιωτικῶν. 9) Ὁ αὐτοκράτωρ Τίτος ἐλέγετο ἀγάπη καὶ ἐντρύφημα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. 10) Ὁ Κικέρων ἔξελέγη ὑπάτος ὑπὸ τοῦ Ἀριστού λαοῦ.

38. Γενική.

- 1) Παικίλαι εἰναι αἱ κρίσεις τῶν ἀνθρώπων. 2) Ὁ πλοῦτος τῶν σοφῶν εἶναι ἀληθής. 3) Ὁ βασιλεὺς Λεωνίδας διὰ τὴν μεγάλην φιλοπατρίαν εἰναι ἄξιος αἰωνίου θαυμασμοῦ. 4) Ἡ δικαιοσύνη μηδὲν ἀγάπη μοι εἶναι εὐχαρεστοτάτη. 5) Οἱ φίλοι εἰλικρινοῦς πίστεως κατ' ἔξοχὴν¹ ἐν ταῖς ἀτυχίαις γιγνώσκονται. 6) Πάντων τῶν θηρίων ἡ τίγρις εἶναι ἀγριωτάτη. 7) Οὐδεὶς τῶν θηριῶν δύναται νὰ ἴδῃ τὸν θεόν. 8) Μέγιστον πλῆθος ἀνθρώπων πανταχόθεν μετὰ εὐχαριστηρίων πρὸς τὸν Κικέρωνα συνέρχεται. 9) Ἡ ζωὴ τῶν πλείστων ἀνθρώπων ἔχει περισσότεραν² ταλαιπωρίαν, ὀλιγωτέραν³ ἥδονήν. 10) Ἄρκετούς⁴ ἐπαιγέτας ἔχει πάντοτε διτις πράττει δρθῶς. 11) Τίς τῶν θηριῶν εἶναι ἀνευ καικιῶν; 12) Εἶναι⁵ ἰδίον μωρῶν νὰ διακρίνωσι τὰ ἐλαττώματα τῶν ἀλλων, νὰ λησμογῶσι δὲ τὰ ἔαυτῶν. 13) Τὰ θηρία εἶναι ἀμέτοχα τοῦ λογικοῦ καὶ τοῦ λόγου. 14) Πάντοτε νὰ είσαι μνήμων τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας. 15) Ὁ Ἐπαμειγώνδας ὑπῆρξε τοσοῦτον φιλαλήθης ὥστε οὐδὲ⁶ παῖς⁷ ἔψεύδετο. 16) Ἀνδρείας καὶ εὐσταθίος⁸ ψυχῆς εἶναι νὰ μὴ ταράττηται ἐν ταῖς ἀτυχίαις. 17) Ὅμετερον, ὑπάτοι, εἶναι νὰ σκεψῇτε τὶ εἶναι⁹ ἀριστὸν εἰς τὴν πολιτείαν. 18) Ὁ Παυσανίας ἀγαληθεῖς εἰς τὴν πατρίδα καὶ κατηγορηθεῖς ἐπὶ προδοσίᾳ ἀπαλλάσσεται (τῆς ποιηῆς) τοῦ θυνάτου, τιμωρεῖται δμως διὰ χρημάτων. 19) Οἱ ἔμποροι δὲν πωλοῦσιν εἰς τὴν αὐτὴν τιμὴν εἰς δσην¹⁰ ἥγοράςαν. 20) Ὁ πλοῦτος ὑπὸ τῶν σοφῶν ἐλαχίστου ἐκτιμάται. 21) Ἡ ἀταραξία τῆς ψυχῆς οὔτε διὰ χρυσοῦ οὔτε διὰ πολυτίμων λίθων ἀγοράζεται. 22) Ἡ ψυχὴ ἐνθυμεῖται τὰ παρελθόντα, τὰ παρόντα διακρίνει, τὰ μέλλοντα προβλέπει. 23) Ὁ σοφὸς ἀνθρωπὸς εὐκόλως λησμονεῖ τὰ ἀδικήματα. 24) Ἐκείνο

πάντοτε ἐνθυμιοῦ· δστις αὐτὸς ἔκατὸν δὲν ὠφελεῖ, οὐδὲ⁹ ἄλλους γὰρ ὠφελήσῃ δύναται. 25) Τὸν διδάσκαλον ἐνδιαφέρει πολὺ οἱ μαθηταὶ γὰρ εἰναι ἐπιμελεῖς. 26) Ἐκεῖνο μεγάλως ἐνδιαφέρει, γὰρ βλέπω τοὺς φίλους. 27) Ὁ Καΐσαρ συνήθιζε γὰρ λέγη δτι δὲν ἐνδιαφέρει τόσον αὐτὸν δσον τὴν πολιτείαν γὰρ εἰναι ἀδλαδῆς¹⁰. 28) Δὲν ἐνδιαφέρει πόσον πολλὰ βιβλία, ἀλλὰ πόσον καλὰ ἔχεις¹¹.

39. Δοτική.

1) Οὐδὲν πάντων τῶν ἀγαθῶν εἰναι εὐαρεστότερον εἰς τὸ πλῆθος τῆς ἐλευθερίας. 2) Ἡ δργὴ εἰναι δμοιοτάτη τῇ μανίᾳ. 3) Τὰ ψευδῆ εἰναι: δμορφεῖς τὰ ἀληθῆ, τὰ κακὰ γειτονικὰ εἰς τὰ ἀγκαλά. 4) Ὁ νωθρὸς ἀνθρώπος εἰς οὐδὲν πρᾶγμα εἰναι κατάλληλος. 5) Οἰανδήποτε τύχην μοι ἔδωκεν δ θεὸς διπομονητικῶς θὰ φέρω. 6) Υπὸ τῆς τύχης μέγας πλούτος εἰς ἡμᾶς ἔδόθη, ἡ ὑγεία. 7) Τοὺς ἀγαθοὺς βλάπτει δστις φείδεται τῶν κακῶν. 8) Πάντες οἱ ἀνθρώποι ἐπιμελοῦνται τῆς ἐλευθερίας καὶ μισοῦνται τὴν κατάστασιν τῆς δουλείας. 9) Οὐδέποτε θὰ πεισθῶ δτι αἱ ψυχαὶ δὲν εἰναι ἀθάνατοι. 10) Οὐδέποτε ἀνὴρ εὑρεθῆς ἐκακολόγησε τὴν τύχην. 11) Ὁ θεὸς προέστησε τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος. 12) Ὁ φόρος προσθέτει εἰς τοὺς πόδας πτέρυγας. 13) Ἡ φύσις ἐνέδωκεν ἡμῖν τὴν ἀγάπην τῆς ἐλευθερίας. 14) Κακοὶ χρονίτες μέρους τῶν πολιτῶν ἐπιμελοῦνται καὶ μέρους ἀμελοῦσιν. 15) Ὁ ίατρὸς πολλάκις προσβλέπει τὰς γόσους, δ γαύτης τὰς θυέλλας. 16) Αἱ φιλόπονοι μέλισσαι ἀς εἰναι εἰς τοὺς παιδεῖς παράδειγμα. 17) Ἡ Δημάνειρα ἔστειλεν εἰς τὸν Ἡρακλέα δῶρον φαρμακῶδες ἔνδυμα. 18) Ἡ διπερηφάνεια καὶ ἡ δργὴ εἰς πολλοὺς πρὸς δλεθρούν πηρόξν. 19) Πλούσιος εἰναι ἔκεινος εἰς δν τοσούτη κτῆσις διάρχει ὥστε¹ οὐδὲν πλέον² γὰρ ἐπιθυμῆ. 20) Εἰς τοὺς βασιλεῖς διάρχουσι μακραὶ χεῖρες. 21) Εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Αἰγαίου δνομή ἦτο Ἀσκάνιος. 22) Τὴν Αἴγυπτον εἰχε καταλάβει δ Πτολεμαῖος εἰς δν διῆρξε τὸ ἐπώνυμον Φιλοπάτωρ. 23) Ὁ, τι μανθάνεις, μανθάνεις διὰ σεκυτόν, οὐχὶ διὰ τὸν καθηγητήν. 24) Οὐ μόνον διὰ τοὺς ἔκατούς μας θέλομεν γὰρ εἰμεθα πλούσιοι, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ τέκνα, τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους καὶ μάλιστα τὴν πολιτείαν. 25) Ἐν τῇ μάχῃ οἱ στρατιῶται πρέπει γὰρ νικῶσι³ γη γὰρ ἀποθηγῆσκωσι³.

40. Αἰτιατική.

1) Πολλοὶ ἀνθρώποι ποθοῦσι τοὺς ἀρχαίους χρόνους. 2) Τοὺς ἀν-

δρείους οὐ μόνον ἡ τύχη βοηθεῖ, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον δ λόγος. 3) Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον. 4) Ἡ δόξα τὴν ἀρετὴν ὥσπερ¹ σκιὰ ἀκολουθεῖ. 5) Οἱ πολῖται πρέπει² νὰ φοβῶνται μάλιστα τοὺς ἐμφυλίους πολέμους. 6) Οἱ λόγοι τοῦ Κάτωνος ἀπόζουσιν ἀρχαιότητα. 7) Ὁ στρατὸς ἐν καιρῷ γυντὸς³ διέβη τὸν ποταμὸν καὶ προσέθαλε τοὺς πολεμίους. 8) Ὁ Καίσαρ διαβιβάζει τοὺς στρατιώτας πέραν τοῦ ποταμοῦ διὰ γεῶν. 9) Οἱ δοῦλοι ὅτι δήποτε ἡμάρτανον⁴ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις σκληρότατα ἐτιμωροῦντο. 10) Ἐκείνη ἡ πόλις εἶναι εὐδαιμονεστάτη ἐν ἣ τὰ ἀγαθὰ ἦθη τῶν πολιτῶν περισσότερον ἵσχουσι τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ πλούτου. 11) Ὁ Ἀνάχαρσις εἰς τὸν Ἀττικὸν τὸν χλευάζοντα αὐτὸν διέτι ἦτο⁵ Σκύθης εἶπε «ἐγὼ δὲν αἰσχύνομαι διὰ τὴν πατρίδα μου, ἀλλ᾽ ἡ πατρίς σου θὰ αἰσχύνηται διὰ σέ». 12) Δὲν αἰσχύνομαι γὰρ δημοιογήσω ὅτι ἔγνω⁶. 13) Ὁ σοφὸς πρέπει νὰ ἀποπειρᾶται πάντων πρότερον διὰ τῶν λόγων ἢ διὰ τῶν δπλων. 14) Αἱ λοιδορίαι εἶναι ἀπρεπεῖς εἰς τοὺς δυστυχεῖς. 15) Δέκα ἔτη ἡ Τροία διὸ τῶν Ἑλλήνων ἐπολιορκήθη. 16) Οἱ στρατιώται κατεσκεύασαν πρόχωμα πλατὺ τριακοσίους πόδας καὶ ὑψηλὸν δγδοήκοντα πόδας. 17) Ἡ εὐγλωττία κατορθώγει ὕστε⁷ ἐκεῖνα τὰ δποῖα γνωρίζομεν νὰ δυνάμεθα νὰ διδάσκωμεν ἄλλους. 18) Ἄληθής φίλος εἶναι ἐκεῖνος δστις οὐδὲν κρύπτει ἀπὸ τὸν φίλον. 19) Ζήτει συγγράμμην ἀπὸ τοὺς θεούς. 20) Οἱ Ταραντῖνοι ἀπὸ τὸν Πύρρον, βασιλέα τῆς Ἕπείρου, ἐζήτησαν βοήθειαν. 21) Τοῦτο μόνον ζητῶ ἀπὸ σας, φίλοι, νὰ μὴ⁸ ἐγκαταλείπητε ἐν τῷ κινδύνῳ τὴν πατρίδα. 22) Ὁ Διογένης δ φιλόσοφος τὴν ἀπλουστάτην ζωὴν ἐνόμιζε πολλῷ εὐδαιμονεστάτην. 23) Ὁ χρυσοῦς χαλινὸς δὲν κάμνει καλύτερον τὸν ἴππον. 24) Τὸ λογικὸν καθιστᾶ τὸν ἀνθρωπὸν κύριον τῆς γῆς. 25) Ὁ Σωκράτης, δν τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος σοφώτατον πάντων τῶν ἀνθρώπων ἔκρινε, ὅπηρε⁹ εἰδὼς γλύπτου. 26) Ἡ ἀσκησις καὶ διδάσκαλος καλεῖται καὶ ἔξοχος διδάσκαλος εἶγαι.

41. Ἄφαιρετική.

1) Πολλοὺς ἡ τύχη ἀπαλλάσσει τῆς τιμωρίας, οὐδένα τοῦ φέδου. 2) Διὰ τῆς πείρας διδασκόμεθα πόσον¹ δύσκολον εἶναι νὰ ἔχωμεν τὰς χειρας, τοὺς ὀφθαλμούς, τὴν ψυχὴν μακρὰν τοῦ χρυσοῦ. 3) Τὰ μεγάλα ἔργα δέονται μεγάλων βοηθῶν. 4) Τοσαύτην τιμωρίαν λαμβάνομεν

παρὰ τῶν πονηρῶν, δσηγ ἡ ἐπιείκεια καὶ ἡ φιλανθρωπία ἀνέχεται. 5) Οἱ Ἑλληνες τὴν κοιλίαν τοῦ ἔνδιου ἵππου ἐπλήρωσαν ἀνδρῶν ἐνόπλων. 6) Οὐδεὶς ἡμῶν εἶναι ἀπηλλαγμένος κακιῶν. 7) Ἐκαστος δφείλει νὰ εἶναι εὔχαριστημένος ἐκ τῆς ἑαυτοῦ τύχης. 8) Πολλοὶ θητοὶ πεποιθότες εἰς τὸν πλοῦτον κακῶς διάγουσιν. 9) Ὅστις θέλει νὰ ἀπολάξῃ τῆς ἀληθοῦς δόξης, ἀς ἐπιτελῇ τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης. 10) Πολέμους διεξάγομεν ἵνα ἀπολαύμεν² εἰρήνης. 11) Ὁ δόςιπόρος στηρίζεται ἐπὶ τῆς ῥάβδου. 12) Τρεφόμεθα διὰ ζώων καὶ χερσαίων καὶ ὄντος. 13) Εἰς τὸ σῶμα εἶναι ἀνάγκη πολλῆς τροφῆς καὶ πολλοῦ ποτοῦ. 14) Κεφαλῆς εἶναι ἀνάγκη, συστρατιῶται· ὅχλος στρατιωτικὸς ἀνευ ἡγεμόνος εἶναι σῶμα ἀνευ πνεύματος. 15) Τίνος εἶναι ἀνάγκη εἰς ἐμὲ; — Εἶναι ἀνάγκη γὰ διγιάνης τὴν ψυχήν. 16) Ὁ Μιλιτιάδης ἔξ εὐγενοῦς γένους ἔγεννήθη. 17) Ὁ Πλάτων, ἀνὴρ σοφώτατος, ἀπὸ τοῦ Κόδρου ἔγεννήθη. 18) Τὸ φῶς εἶναι ταχύτερον τοῦ ἥχου 19) Εὐτελέστερος τοῦ χρυσοῦ εἶναι δ ἄργυρος, τῶν ἀρετῶν δ χρυσός. 20) Οἱ πενέστατοι ἀνθρωποι πολλάκις εἶναι εὐτυχέστεροι τῶν πλουσιωτάτων. 21) Ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ³ πλέον ἦ εἴκοσι πόλεις τῶν Γαλατῶν ἐπυρπολήθησαν. 22) Πολὺ αἷμα τιμᾶται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ⁴ ἡ νίκη. 23) Ἀντὶ πλείστων χρημάτων πολλάκις οἱ ἡττημένοι ἀγοράζουσι τὴν εἰρήνην. 24) Ἡ δικεία εἶναι πολλῷ γλυκυτέρχει εἰς ἐκείνους οἵτινες ἐκ βαρείας νόσου ἀνέρρωσαν ἢ εἰς ἐκείνους οἵτινες οὐδέποτε ἔσχον νοσοῦν τὸ σῶμα⁵. 25) Ὁ Κάτων ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν ὑπῆρξε μοναδικῆς συγέσεως καὶ φιλοπονίας. 26) Ὁ σοφὸς οὐδέποτε ἡττάται ὑπὸ τοῦ πένθους. 27) Ὅπο τοῦ θεοῦ πάντα ἐγένοντο καὶ κατεστάθησαν. 28) Τὰ μεγάλα πράγματα δὲν πράττονται διὰ τῆς ῥώμης ἢ τῆς εὐκιγησίας ἢ τῆς ταχύτητος τοῦ σώματος, ἀλλὰ διὰ τῆς φρογήσεως, τοῦ κύρους καὶ τῆς γνώσεως. 29) Οἱ Κορίνθιοι διὰ πρέσβεων⁶ Αλέξανδρον τὸν Μακεδόνα συνεχάρησαν καὶ τὴν πολιτείαν εἰς τὸν βασιλέα ἔδοσαν. 30) Ὁ Ἀριστείδης μετὰ μεγίστης ἀκριβείας τὸ δημόσιον χρῆμα διεχειρίσθη. 31) Ῥύαξ μετὰ καχλάσματος ῥέων ἀποδιώκει τὰς ἀνθρωπίνας μερίμνας 32) Τὰ ἐλαττώματα διότι τινα ἔποψιν⁷ εἶναι ἀμαρτήματα τῆς ψυχῆς. 33) Οἱ πένητες ἀπαθῶς ἀς προσδιέπωσι τὰ ἀγαθὰ τῶν πλουσίων. 34) Τοσούτῳ βραχύτερος εἶναι πᾶς χρόνος, δσφ εὐτυχέστερος. 35) Πολλῷ ἐπιπονώτερον εἶναι νὰ νικᾶς τις ἑαυτὸν ἢ τοὺς ἔχθρούς. 36) Οἱ χρηστοὶ ἀνθρωποι οὐδέποτε ἐκ φθόνου θὰ ἔκμηδενίσωσι τὸν ἔπαινον τῆς ἀρετῆς. 37) Πρέπει νὰ λυπήσται (τις) ἐπὶ τῷ ἀμαρτήματι καὶ νὰ χαίρῃ

Δατινικὴ Γραμματικὴ

έπι τῇ διορθώσει. 38) Πάντοτε οἱ ἀνθρωποι πρέπει νὰ συμβουλεύωνται νὰ μὴ ⁷ καυχῶνται ἐπὶ τῷ πλούτῳ καὶ τῇ ὥραιότητι τοῦ σώματος. 39) Κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν ἡ εὐσέδεια εἰναι τὸ θεμέλιον πασῶν τῶν ἀρετῶν. 40) Ἡ ἀλώπηξ πάντων τῶν ζώων ὑπερέχει κατὰ τὴν πανουργίαν. 41) Γό τι ἄγαλμα τοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἦτο κατεσκευασμένον ἐξ ἔλεφαντος καὶ χρυσοῦ.

42. Προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου.

1) Αἱ χειλιδόνες ἀπέρχονται εἰς τὰς θερμὰς χώρας κατὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας καὶ ἐπανέρχονται ἀρχομένου τοῦ ἔαρος ¹. 2) Καθ' ἣν νύκτα ἐγεννήθη ὁ Ἀλέξανδρος κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκάη ὅναδες τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος. 3) Ἡ Ῥώμη ἐκτίσθη κατὰ τὸ τριακοσιοτὸν ἐνενηκοστὸν τέταρτον ἔτος μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Τροίας. 4) Ἡ Καρχηδὼν ἐκτίσθη ὀγδοήκοντα δύο ἔτη πρὸ τῆς Ῥώμης. 5) Ὁ Νέρων ἐγεννήθη ἐννέα μῆνας, ἀφ' οὗ ἀπέθανεν ὁ Τιθέριος. 6) Ὁ Δημοσθένης, λέγει ὁ Κικέρων, ἔζησε σχεδὸν πρὸ τριακοσίων ἔτων. 7) Ὁ Κικέρων εἶπεν· οὐδεὶς ἔντος τῶν εἴκοσι ἔτῶν διπῆρεν ἐχθρὸς τῆς πολιτείας δύστις κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον νὰ μὴ ² κηρύξῃ καὶ κατ' ἐμοῦ τὸν πόλεμον. 8) Οἱ χεῖτοι φωλεύουσιν εἰς τοὺς βράχους καὶ τὰ δένδρα. 9) Ἐκ τοῦ βίου ἀπέρχομαι ὡς ἐκ ξενῶνος, οὐχὶ ὡς ἐξ οἴκου. 10) Οἱ πολιτικοὶ ἀποκαμόντες ἐκ τῆς πολιορκίας ἐπεχείρησαν διὰ πλειόνων πυλῶν ἔξοδον ἐκ τῆς πέλεως. 11) Οἱ χεῖτοι τὴν λείαν εἰς τὰς αὔρας φέρουσι καὶ εἰς τὰ δάση καταβροχθίζουσι. 12) Εἰς πολλοὺς θεοὺς καὶ θεᾶς καὶ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Ῥώμῃ καὶ ἐν Καρχηδόνι καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσιν ὥραιότατοι γαοὶ ἥσαν ἀφιερωμένοι. 13) Πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας ἐκ Ῥώμης ἐπέμφθησαν καὶ τοὺς περιφήμους νόμους τοῦ Σόλωνος διετάχθησαν νὰ ἀντιγράψωσι. 14) Ὁ Ἀννίβας ἐκδιωχθεὶς ἐκ τῆς Καρχηδόνος ἥλθεν εἰς τὴν Ἐφεσον πρὸς τὸν Ἀντίοχον. 15) Τὸ Κολοσσαῖον ἦτο μέγιστον οἰκοδόμημα· ἐν δλῃ τῇ οἰκουμένῃ οὐδὲν δμοῖον δύναται νὰ εὑρεθῇ. 16) Ἡ Μήδεια δὲν ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ ἐν τῇ πόλει τῆς Κορίνθου ἀλλ' ἐφ ἀρματος ³ διὰ τοῦ ἀέρος εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν ἐκομίσθη. 17) Χθὲς ἐκ τοῦ ἀγροῦ εἰς τὸν οἴκον ἐπανηλθον οἵμερον θὰ μείνω ἐν τῷ οἴκῳ διότι περιμένω τὴν ἀφίξιν τοῦ φίλου μου δύστις ἐπὶ πολὺ διέτριψεν ἐν Κρήτῃ, αὔριον μετὰ τοῦ φίλου θὰ ἀναχωρήσω πάλιν εἰς τὸν ἀγρόν. 18) Μετὰ μεγάλης χαρᾶς ἀνέγνωσα

ὅσα ἐπιφανῆ κατορθώματα καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ κατὰ γῆν
καὶ κατὰ θάλασσαν δι στρατηγὸς ἔπραξεν.

43. Χρῆσις τῶν ἀντωνυμιῶν.

1) Πολλοὶ ἀνθρωποί φέγουσι τὰς κακίας τῶν ἄλλων, τὰς ἑαυτῶν
βλέπουσι. 2) Ὁ Σωκράτης, γνωρίζω, εἶπεν, διτὶ πολλὰ ἀγνοῶ· διτὸν δὲν
εἴμαι πολὺ σοφώτερος τῶν ἀνθρώπων οἵτινες νομίζουσιν διτὶ πάντα γνω-
ρίζουσιν. 3) Οἱ πολέμιοι ἐφοδήθησαν μήπως¹ τι βαρὺ κατ' αὐτῶν δι
στρατηγὸς ἀποφασίσῃ. 4) Ὁ Ἀνγίδης ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν γερουσίαν
τῶν Καρχηδονίων νὰ² σταλῶσιν εἰς αὐτὸν χρήματα καὶ ἐπικουρίαι.
ἐπικουρία οὐδεμία σχεδὸν ἔσταλη εἰς αὐτόν. 5) Ἐντολὴ τῆς δικαιοσύ-
νης εἶναι: εἰς ἔκαστον τὸ ἑαυτοῦ ἀπόνεμε. 6) Οἱ ἀνθρωποὶ δις ἀγαπῶ-
σιν ἄλλήλους. 7) Ἡ ἀρετὴ οὐδεμίαν ἄλλην ἀμοιβὴν τῶν μόχθων ἐπι-
θυμεῖ πλὴν τῆς³ τοῦ ἐπαίνου καὶ τῆς δόξης. 8) Ὁ βασιλεὺς Παυσα-
νίας διέταξε τὸν Σιμωνίδην τὸν ποιητὴν γὰρ εἶπεν τι ἀξιοῦ σοφοῦ ἀν-
δρός. 9) Ὁ Ὅδυσσεὺς ἔνα μὴ⁴ ἀκούσῃ τις τοὺς λόγους τῆς τροφοῦ, τὸ
στόμα αὐτῆς διὰ τῆς χειρὸς ἔκλεισε. 10) Μάτην καὶ ἄνευ αἰτίας νὰ
πράττῃ τι δὲν εἶναι ἀξιοῦ τοῦ θεοῦ. 11) Ὁ Καῖσαρ ἀπηγόρευσεν εἰς
τοὺς πρέσβεις νὰ ἀπέλθωσιν ἀπὸ τοῦ δχυρώματος πρὶν ἢ⁵ τὸ στρα-
τόπεδον δχυρωθῆ, οὐδὲ ἐτόλμησέ τις νὰ παραβῇ τὴν διαταγὴν αὐτοῦ.
12) Ἡ Ἑλλὰς κατέχει μικρόν τιγα τόπον τῆς Εύρωπης. 13) Ἐκαστος
ὅφείλει νὰ ἀγαπᾷ τοὺς ἑαυτοῦ.

44. Απαρέμφατον.

1). Ἐλπίζομεν διτὶ θὰ βοηθήσῃς ήμᾶς κατὰ τῶν ἔχθρῶν. 2) Ἡ λύπη·
φάγινεται διτὶ εἶναι δεινότατος ἀντίπαλος τῆς ἀρετῆς. 3) Αἰσθανόμεθα
διτὶ τὸ πῦρ καίει; ή χιών εἶναι λευκή, τὸ μέλι: γλυκύ. 4) Ἡ Ξανθίππη
ἔλεγεν διτὶ ἔβλεπε τὸν Σωκράτη μετὰ τῆς αὐτῆς ὅψεως ἔξερχόμενον
ἐκ τοῦ οἴκου καὶ ἐπανερχόμενον. 5) Αἱ τρίχες τῶν ἀρχαίων Γερμανῶν
λέγεται διτὶ ἡσαν ξανθαῖ. 6) "Ἄς μὴ φευδόμεθα, φίλοι, τὸ φεύδεσθαι
εἶναι αἰσχρόν. 7) Οἱ στρατιῶται ἐπεθύμησαν νὰ διαρπάσωσι τὴν κυ-
ριεύθεισαν πόλιν. 8) Οἱ δειλοὶ ἀνθρωποὶ προτιμῶσι νὰ δουλεύωσιν ἢ
νὰ μάχωνται. 9) Ὁ Κατιλίνας ἐν τῇ πρώτῃ τάξει ἀνεστρέφετο¹, τοὺς
καταπονουμένους ἔδοήθει, τὰ πάντα προσέβλεπε, ἐπὶ πολὺ διδίος ἐμά-
χετο. 10) Ὁ δικαστὴς πρέπει οὐ μόνον τὰς χεῖρας ἄλλα καὶ τοὺς

δρθαλμούς νὰ ἔχῃ ἐγκρατεῖς. 11) Δίκαιοι εἰναι δικηγόροις νὰ φείδηται τοῦ ήττημένου. 12) Ὁ Θαλῆς ἔλεγεν δτι πάντα ἔξι υδατος ἐγένοντο. 13) Ὁ Θεμιστοκλῆς τὸν δοῦλον, εἰς δν ἐνόμιζεν δτι μάλιστα ἡδύνατο νὰ ἔχῃ πεποίθησιν, μετ' ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Ξέρξην ἐπεμφεν. 14) Ἐκείνων τὰ πράγματα συνηθίζω νὰ ἀκολουθῶ, οὓς ἐγνώρισα δτι εἰναι σοφοί. 15) Πλειστοὶ ἔκεινους ἔκλεγουσι φίλους, ἔξι δν ἐλπίζουσιν δτι θὰ λάδωσι μεγίστην ωφέλειαν. 16) Ὁ Θαλῆς δι Μιλήσιος πρῶτος λέγεται δτι προειπεν ἔκλειψιν τοῦ ἥλιου. 17) Παρετηρήθη δτι η πανώλης πάγιτοτε ἀπὸ τῶν μεσημβριῶν μερῶν ἔρχεται πρὸς τὴν δύσιν. 18) Ὁ Ἀρχιμῆδης ἐφονεύθη ὑπὸ Ρωμαίου στρατιώτου δι Μάρκελλος δὲν ἦθελεν αὐτὸς νὰ φονευθῇ. 19) Θέλω νὰ είμαι ἔκεινος, δν σὺ ἤθελησας νὰ είμαι. 20) Ὁ Ἀλέξανδρος οὐ μόνον ἦνέχθη νὰ καληται υἱὸς τοῦ Διὸς ἀλλὰ καὶ διέταξεν. 21) Ὁ Ζήνων διέταξε νὰ φονευθῇ δοῦλος συλληφθεὶς ἐπὶ κλοπῇ, ἐπειδὴ σύτος ἀπελογεῖτο οὕτως ὥστε ἔλεγεν δτι εἰς αὐτὸν πεπρωμένον ἦτο νὰ κλέπτῃ, καὶ γὰρ φονευθῆς, εἶπεν. 22) Ὁ Ἀριόβιστος ἔκαυχατο δτι σύδεις ποτε συνεκρούσθη μετ' αὐτοῦ ἀγεν τοῦ ἔαυτοῦ διέθρου.

45. Μετοχή.

- 1). Θεόπομπος δι Λακεδαιμόνιος ἀνταλλάξας τὸ φόρεμα μετὰ τῆς συζύγου ἔκ τῆς φυλακῆς ὡς γυνὴ ἐξῆλθεν. 2) Γνωρίσαντες τὴν φύσιν πάντων τῶν πραγμάτων, ἀπαλλασσόμεθα τῆς δεισιδαιμονίας. 3) ΑΕ Θῆβαι καὶ πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἐπαμεινῶδου καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὑπῆκουον εἰς διηγεκή ξένην ἀρχήν. 4) Πλειστα πρὸ τῶν δρθαλμῶν κείμενα¹ παρερχόμεθα. 5) Η ἀπερισκεψία εἰναι ιδία τῆς ἀκμαίας² ἥλικίας, η σύνεσις τῆς φθινούσης. 6) Ὁλιγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου οἱ μαθηταὶ ἥκουσαν τὸν Σωκράτη διαλεγόμενον περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. 7) Ὁ Διογύσιος ἔκαιε τὴν κόμην διὰ διαπύρου ἀνθρακος φοδούμενος τὴν κουρευτικὴν μάχαιραν. 8) Ὁ Διογένης κρατῶν διὰ τῆς χειρὸς ἀνημμένον φανὸν περιεπάτει ἐν τῇ ἀγορᾷ. 9) Ὁ Πυθαγόρας, Ταρκυνίου τοῦ ὑπερηφάνου βασιλεύοντος εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἥλθεν. 10) Οἱ Ἀθδηρῖται ἔγεικα τοῦ πλήθους τῶν βατράχων καὶ τῶν μυῶν καταλιπόντες τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος γέκεις οἰκήσεις ἐζήτουν. 11) Ἀκοντος τοῦ θεοῦ μάτκιος πᾶς κόπος. 12) Οἱ Ρωμαῖοι ἐνόμιζαν δτι ζῶντος τοῦ Ἀγγίδου σύδέποτε θὰ εἴγαι: ἀνευ ἐπιθουλῆς. 13) Ὁ Ἀλέξανδρος ἀκούσας δτι δι Ναρεῖος ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὰ Ἐκδάτανα, σπεύδει νὰ τὸν καταδιώξῃ φεύγοντα.

46. Γερούνδιον, γερουνδιακόν, ὕπτιον.

1) Τίς ἀγνοεῖ ὅτι μέγιστον δέλεαρ τοῦ ἀμαρτάνειν εἶναι ή ἐλπὶς τῆς ἀτιμωρησίας ; 2) Ὁ βραχὺς χρόνος τοῦ βίου εἶναι ἀρκούντως μακρὸς πρὸς τὸ καλῶς καὶ ἐντίμως ζῆν. 3) Οἱ λέοντες γέροντες γενόμενοι δρμώσιν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους διέτι αἱ δυνάμεις δὲν ἐπαρκοῦσι πρὸς τὴν καταδίωξιν¹ τῶν θηρίων. 4) Οἰκονομία εἶναι ή ἐπιστήμη τοῦ ἀποφεύγειν τὰς περιττὰς δαπάνας καὶ τοῦ μεταχειρίζεσθαι δρθῶς τὰ οἰκεῖα. 5) Πάντοτε εἶναι εὐκαιρία τοῦ ἀναγινώσκειν, τοῦ ἀκούειν οὐχ πάντοτε. 6) Οἱ μισθοφόροι στρατιῶται συνηθίζουσι νὰ φροντίζωσιν οὐχὶ διὰ τὸ νικᾶν ἀλλὰ διὰ τὸ λεηλατεῖν. 7) Οἱ Γερμανοὶ ησαν ἐπιθυμητοὶ τοῦ μετοικεῖν καὶ πάντοτε ησαν παρεσκευασμένοι πρὸς τὸν πόλεμον². 8) Διὰ τοῦ τολμᾶν καὶ πράττειν ή Ὁρμαϊκὴ ἀρχὴ ηὗξηθη. 9) Ἡ ἀρετὴ διακρίνεται ἐν τῷ καταφρονεῖν τὴν ηδονήν. 10) Πρέπει νὰ παρατηρῶμεν τὸ παράδειγμα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν. 11) Παρὰ τῷ Πυθαγόρᾳ οἱ μαθηταὶ ἔπρεπε νὰ σιωπῶσι πέντε ἔτη. 12) Ὁ Ἀντίγονος τὸν Εὔμενην ἀποθανόντα παρέδωκεν εἰς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ ἵνα ἐνταφιάσωσι³. 13) Ὅπο τοῦ Σύλλα τὰ ἀγαθὰ τῶν προγραφέντων παρεχωρήθησαν εἰς τοὺς φίλους αὐτοῦ πρὸς διαρπαγήν⁴. 14) Ὁ Φίλιππος ὑπὸ τοῦ Παυσανίου, ἐνῷ ἥρχετο ἵνα ἴδῃ τοὺς ἀγῶνας, ἐγγὺς τοῦ θεάτρου ἔφονεύθη. 15) Τί εἶναι τόσον εὔδρεστον ώς πρὸς τὸ νὰ γνωσθῇ καὶ ἀκουσθῇ η λόγος κεκοσμημένος διὰ σοφῶν γνωμῶν καὶ ἐμβριθῶν λόγων ; 16) Δύσκολον εἶναι νὰ εἰπῃ (τις) πόσον συνάπτει τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων η φιλοφροσύνη καὶ η εὐπροσηγορία τοῦ λόγου.

47. Οἱ χρόνοι τῆς δριστικῆς.

1). Οἱ ἀνδρεῖοι ἐπαινοῦνται, οἱ δειλοὶ ψέγονται. 2) Ὁ Καῖσαρ, ἐπαναληφθεῖσης τῆς μάχης, μέρος τῶν ἓπιέων διατάσσει γὰρ ἀκολουθήσῃ ἔαυτόν, μέρος νὰ περέλθῃ τὰς ἔξωτερικὰς δύχυρώσεις καὶ ἐκ τῶν νώτων νὰ προσδάλῃ τοὺς ἔχθρούς. 3) Οἱ Ὅρμαῖοι καὶ ἄλλοι ἀρχαῖοι λαοὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἐπώλουν ώς δούλους. 4) Ὁ Εύμαιος καὶ δὲ Φιλόίτιος, οἱ δοῦλοι τοῦ Ὀδυσσέως, δτε¹ ἀνεγγάρισαν τὸν κύριον αὐτῶν ἐπανελθόντα εἰς τὴν πατρίδα, ησπάσθησαν αὐτὸν καὶ ἐφίλησαν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὅμοιους αὐτοῦ. Ὡσκύτως δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐφίλησε τὴν κεφαλὴν ἐκείνων. 5) Ἐχομεν ὑπάρξει οἱ Τρῶες, ἔχει ὑπάρξει τὸ Ἰλιον

καὶ ἡ μεγίστη δόξα τῶν Τρώων. 6) Ὁ πατὴρ ἔχαιρε διότι ὁ οὐδὲ ἐπέστρεψε. 7) Καλῶς ἐπραξάς διότι μὲν ἐδοήθησας 8) Ὅστισδήποτέ ποτε ἦρχετο εἰς τὰς Ἀθήνας συνήθιζε νὰ ἐπισκέπτηται τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς. 9) Ὅστισδήποτε ἔλθη εἰς τὴν Πώμην μετὰ θαυμασμοῦ θὰ ἵδῃ τὸ Φλάδιον ἀμφιθέατρον. 10) (ἐπιστολή). Οὐδὲν ἔχω ὅπερ ² νὰ γράψω· διότι οὕτε νέον τι ἥκουσα καὶ εἰς πάσας τὰς ἐπιστολάς σου διπήντησα τῇ προτεραίᾳ· φήμη δύμως εἶναι ὅτι ¹ οὐκκλησίαι θὰ ἀναβληθῶσι.

48. *Αἱ ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.*

1) Ὡς Τιθέριος Γράκχος τὴν ζωὴν, ἣν ἐνδοξότατα ἦδύνατο νὰ διαγάγῃ, διὰ προώρου θανάτου ἐτελείωσε. 2) Τοῦτο ἄνευ τινὸς ἀμφιθολίας δύναμαι νὰ βεβιώσω ὅτι ἡ εὐγλωττία εἶναι πρᾶγμα πάντων δυσκολώτατον. 3) Τίς τοτε θὰ ἐνόμιζεν ὅτι οὗτος ὁ τοσοῦτος πόλεμος τόσον ταχέως ἦδύνατο νὰ λήξῃ; 4) Εἴθε οἱ ἀθάνατοι θεοὶ νὰ δώσωσιν εἰς ἐμὲ ἀγαθὸν νοῦν. 5) Ὡς πατή, εἴθε νὰ μὴ ἥσοι ἀχάριστος· ἢ κατάστασίς σου θὰ ἥτο διάφορος. 6) Ἐστω ὅτι ἐκλείπουσι ² πάντα, δύμως ἡ ψυχὴ τὰ πάντα νικᾷ. 7) Ἄς ἀγαπῶμεν τὴν πατρίδα, ἃς ὑπακούωμεν εἰς τοὺς νόμους, ἃς ἐπιμελώμεθα τῶν ἀγαθῶν. Τοῦτο ἃς νομίζωμεν ὅτε εἶναι ἄριστον, ὅπερ θὰ εἶναι ὀρθότατον ἃς σκεπτώμεθα· τέλος ὅτι τὰ σῶμα τῶν ἴσχυρῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν μεγάλων ἀνθρώπων εἶναι θυητόν, τῆς δὲ ψυχῆς αἱ ἐνέργειαι καὶ τῆς ἀρετῆς ἡ δόξα εἶναι αἰώνιαι. 8) Τε νὰ πράξω; ποῦ νὰ στραφῶ; πανταχόθεν ἔχθροί, πανταχόθεν ὁ θάνατος. 9) Θὰ ἔχαιρον, ἔὰν ³ ἔκεινο συνέδικινεν εἰς ἐμέ, ὅχι εἰς τὸν πατέρα. 10) Ἀκολούθει μοι. 11) Ὑγίαινε, ω φίλε, καὶ ἀγάπα με ως ἀγαπᾶς. 12) Ὁ κύριος διατάσσει, ὁ δοῦλος ἃς ὑπακούγ. 13) Ἐχε μεγάλην ψυχὴν καὶ ἀγαθὴν ἔλπιδα. 14) Πωμαϊκὴ ἐντολὴ ἥτο: νεκρὸς ἐντὸς τῶν τειχῶν τῆς Πώμης νὰ μὴ θάπτηται. 15) Μηδὲν φασοῦ. 16) Μὴ σπεῦδε, μή μου ἀπτου, μή μου τοὺς κύκλους τάραττε.

49. *Ἀκολουθία τῶν χρόνων.*

1) Ὁ Πωμύλος, ἵνα ¹ αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν πολιτῶν, ἀσυλον ἀνέψειν, εἰς ² ὁ πολλοὶ ἐκ τῶν πολιτειῶν αὐτῶν ἐκδιωχθέντες προσέτρεξαν. 2) Ἡ φύσις παρορμᾶ ἡμᾶς, ἵνα ἐπιθυμῶμεν τὰ εὐχάριστα, φεύγωμεν δὲ τὰ ἐναντία. 3) Εἰς τοὺς ἀρχοντας ἃς ὑπακούωμεν, ἵνα ἡ πολιτεία ἀκμάζῃ καὶ ἀνθῇ. 4) Εἰπέ μοι τι ³ θὰ πράξῃς. 5) Οἱ Πωματο-

νέοι ἐσύχναζον εἰς τὰς σχολὰς τῶν φιλοσόφων ἐν Ἑλλάδι, ἵνα τὰ παραγγέλματα ἐκείνων ἀκούωσι. 6) Ἀλέξανδρος δὲ Μέγας διέταξε νὰ μὴ⁴ ζωγραφήσῃ τις αὐτὸν ἐκτὸς⁵ τοῦ Ἀπελλοῦ. 7) Ἄς ἔξετάσωμεν ἀν⁶ ἡ ἀρετὴ διὰ τὴν ἔχυτῆς ἀρετὴν ζητῆται ἥ⁶ δι⁷ ὠφέλειάν τινα. 8) Ὁ Καῖσαρ καταπέθει τὸν Κάστικον νὰ καταλάβῃ ἐν τῇ ἔχυτοι πολιτείᾳ τὴν βασιλείαν ἦν δὲ πατήρ πρότερον ἔσχε 9) Οἱ Ἐλουήτιοι καταπέθουσι τοὺς δμόρους καύσαντες τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας νὰ⁷ ἀπέλθωσιν δμοῦ μετ⁸ αὐτῶν. 10) Πρέσβεις πρὸς τὸν Καίσαρα ἥλθον ἵνα παρακαλέσωσι⁸ νὰ⁷ βοηθήσῃ τὴν πολιτείαν. 11) Τὸν Χυρσίλον συμβουλεύοντα νὰ⁷ μείνωσιν ἐν τῇ πόλει, οἱ Ἀθηγαῖοι ἐλιθοβόλησαν. 12) Τοῦτο βραχύτατα θὰ εἴπω, δτὶ οὐδεὶς ὑπῆρξε ποτε τόσον ἀγαιόης, δστις, νὰ τολμήσῃ νὰ εὐχηθῇ ἀπὸ τοὺς ἀθανάτους θεοὺς τόσα καὶ τοσαῦτα πράγματα. 13) Ὁ Ἀνγίθας, τοσοῦτον ἔμπειρος ἦτο τῶν στρατιωτικῶν καὶ τοῦ πολέμου ὥστε¹⁰ δλίγοι φαίνονται δτὶ δύνανται νὰ συγκριθῶσι πρὸς αὐτόν.

50. Ἐρωτηματικὰ προτάσεις.

- 1) Ὁ κύων δὲν εἶναι δμοιος τῷ λύκῳ ; 2) Τίς ὑπάρχει δστις¹ νὰ ἀγνοῇ δτὶ ἡ ἀνδρεία τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς πολέμους τῶν Περσῶν ὑπῆρξε μεγάλη καὶ θαυμασία ; 3) Ποῦ ἡ ποῖος εἶναι δ νοῦς σου ; δύνασαι νὰ εἴπῃς ; 4) Εἰς τίνα μᾶλλον θέλομεν πιστεύει ἥ εἰς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα ; 5) Μήπως ἀμφιβάλλετε δτὶ² δ Σωκράτης ἀθῷος κατεδικάσθη εἰς θάνατον ; 6) Ἐργάζεσθε δὲν βλέπετε δτὶ ἡ ζωὴ εἶναι βραχεῖα ; 7) Τί νὰ εἴπω ; νὰ εἴπω δτὶ πάντες οἱ ἀνθρώποι εἶναι δυστυχεῖς ; 8) Εἰς ποῖον ἐκ τῶν δύο ἔφερες τὴν ἐπιστολήν μου· εἰς αὐτὸν τὸν φίλον μου ἥ εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ; 9) Μὴ στερήσητε τούτους τῆς βοηθείας ἡμῖν· ἥ διότι δὲν ἥλθον εἰς τὴν δρισμένην ἡμέραν³ ἀμφιβάλλετε περὶ τῆς πίστεως αὐτῶν καὶ εὐσταθείας ; 10) Ὁ Ἐπίκητος ἐρωτηθεὶς τίς εἶναι πλούσιος· ἐκεῖνος εἰς δν, εἴπεν, εἶναι ἀρκετὸν, τι ἔχει. 11) Εἰς τὸν ἐρωτῶντα ποῦ εἶναι δ θεὸς ἀπεκρίθη τις· εἴπε ποῦ δὲν εἶναι δ θεός. 12) Ὁ Ἀριστοτέλης ἐρωτηθεὶς τι εἶναι φίλος· μία ψυχὴ, εἴπεν, εἰς δύο σώματα 13) Πολλάκις σκέπτομαι κατ⁷ ἐμκυτὸν μήπως δφείλω νὰ σὲ συμβουλεύσω τὸ αὐτό, δπερ συνεθούλευσα τὸν φίλον. 14) Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἀποθνήσκων ἥρωτησεν ἢν ἦτο σώα ἥ ἀσπίς. 15) Ὁ Ταρκίνιος δ Ὑπερήφανος τοῦ Πρίσκου Ταρκίνιου τοῦ

βασιλέως πότερον υἱὸς ἢ ἔγγονος ὑπῆρχεν δὲ γονεῖς εἶναι σαφές. 16) Ἐξετάζεται ἀν διάρχη εἰς κόσμος ἢ πλείονες. 17) Ἡ σύγκλητος βουλεύεται νὰ ἐξαγοράσῃ ἀπὸ τῶν πολεμίων τοὺς αἰχμαλώτους ἢ ὅχι. 18) Ἐὰν πρέπη νὰ κριθῇ καθ' ἔκυτὴν ἢ ἀρετὴν ἀνευ τῆς τύχης ἵσως⁴ θέσω τὸν Θρασύδουλον πρώτον πάντων.

51. *Τελικαὶ καὶ συμπερασματικαὶ προτάσεις, τὸ quin.*

- 1) Τὰ κάτοπτρα ἐφευρέθησαν, ἵνα δὲ ἀνθρωπος γνωρίζῃ ἔκυτόν. 2) Ἡ Μήδεια φεύγουσα μετὰ τοῦ Ἰάσονος, ἵνα τὸν ἐκ τῶν νώτων ἐπικείμενον κατέρα σταματήσῃ, οὐδὲν οἰκτείρασα τὸν ἀδελφὸν Ἀψυρτον διεσπάραξε καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος εἰς πολλὰ μέρη διέσπειρε. 3) Αἱ ὅρνιθες καὶ τὰ λοιπὰ πτηνὰ διὰ τῶν πτερῶν θερμαίνουσι τοὺς νεοσσούς, ἵνα μὴ ὑπὸ τοῦ ψύχους βλάπτωνται. 4) Οἱ αἰχμαλώτοι δένονται διὸ ἀλύσεων ἵνα μὴ ἀποδράσωσι. 5) Ὁ ἡγεμὼν ηὗξησε τὰς διχυρώσεις ἵνα ἔχῃ αὐτὰς ὡς¹ τεῖχος καὶ μὴ² ἀναγκασθῇ ἄκων νὰ πολεμήσῃ. 6) Ὁ ἀγρός οὐχὶ ἀπαξ ἀροτριᾶται ἀλλὰ πάλιν ἀροτριᾶται ἵνα δύναται νὰ παραγάγῃ γεννήματα καλύτερα καὶ μεγαλύτερα. 7) Ὁ Κατσαρ πρὸ τῆς μάχης ἀπεμάκρυνε³ τοὺς ἵππους, ἵνα ἀφαιρεθῇ ἢ ἐλπὶς τῆς φυγῆς⁴. 8) Οἱ στρατιῶται τοῦ Λουκούλλου ἡρνήθησαν νὰ προχωρήσωσι μακρότερον. 9) Οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι οὔτε βουλῆς οὔτε τόλμης ποτὲ ἡπόρησαν· οὔτε δὲ ὑπερηφάνεια ἡμπόδισε νὰ μιμῶνται τοὺς ἔνενους θεσμούς, ἀρκεῖ μόνον⁵ νὰ ἥσαν δόκιμοι. 10) Τίς θὰ μὲ ἐμποδίσῃ νὰ διερασπίσω τὸ δίκαιον ὑμῶν; 11) Φοβοῦμαι μήπως ἐνῷ⁶ θέλω νὰ ἐλαττώσω τὸν πόνον αὐξήσω αὐτόν. 12) Φοβοῦμαι μήπως οἱ στρατιῶται ἡμῶν δὲν δυνηθῶσι νὰ ὑπομείνωσι τὴν ἔφοδον τῶν πολεμίων. 13) Πρέπει νὰ φυλαχθῶμεν μήπως ἡ φιλία μεταβληθῇ εἰς δεινὴν ἔχθραν ἐξ ἡς γεννῶνται λοιδορίαι καὶ ὕβρεις. 14) Τὸ στράτευμα ἀπεχώρησεν οὕτως ὥστε ἡ ἀποχώρησις αὐτοῦ ἔφαίνετο δόμοια πρὸς φυγήν. 15) Τοσοῦτον δὲ Πυλάδης ἡγάπησε τὸν Ὀρέστην, ὥστε ἡτοιμος νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ αὐτοῦ. 16) Πρὸ τοῦ γήρατος ἔφρόντισα ὥστε νὰ ζῷ καλῶς, ἐν τῷ γήρατι φροντίζω ὥστε νὰ ἀποθάνω καλῶς. 17) Ὁ θεὸς εἶναι τόσον δυνατὸς ὥστε πάντα δσα θέλει⁷ δύναται νὰ πράττῃ, ἀλλ᾽ οὐδὲν θέλει ὅπερ νὰ ἀντιτάσσηται εἰς τὴν ἀγιότητα καὶ σοφίαν αὐτοῦ. 18) Οὐδεὶς διῆρξε ποτε τόσον ἴσχυρὸς ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ ἀνάγκην τῆς βοηθείας τῶν ἀνθρώπων. 19) Οὐδὲν εἶναι τόσον δύσκολον ὥστε νὰ μὴ

δύναται νὰ εύρεθῃ διὰ τῆς ζητήσεως⁸. 20) Οὐδεὶς εἶναι τόσον ἴσχυρὸς ὥστε νὰ μὴ ταράττηται ὑπὸ γέου συμβόλου⁹. 21) Οὐδέποτε ἔργοςαι εἰς σοφοὺς ὥστε νὰ μὴ ἀπέρχησαι σοφώτερος. 22) Οἱ διδάσκαλοι δὲν ἀμφιβάλλουσιν διτὶ οἱ μαθηταὶ θὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὰς ἐντολὰς αὐτῶν. 23) Τίς ἀγαθὸς θέλει ἀμφιβάλει νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐὰν μέλλῃ γὰρ ὡφελήσῃ¹⁰ αὐτήν; 24) Δὲν ἥδυνήθην νὰ σιωπήσω ὥστε νὰ μὴ σοὶ δηλώσω καὶ τὴν γνώμην καὶ τὴν θέλησίν μου. 25) Δὲν ἀμφιβάλλω διτὶ εἰς τοὺς πλείστους ἐξ ἡμῶν τὸ δνομα καὶ αἱ πράξεις τοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορος Τίτου εἶναι γνωσταί. "Ομως οὐδὲν ἐμποδίζει νὰ ἀνακαλέσωμεν εἰς τὴν μνήμην τὴν δόξαν τοῦ τόσον μεγάλου ἀνδρός. 26) Δὲν διστάζομεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὰ δπλα κατὰ τῶν ἔχθρῶν τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν.

53. Αἰτιολογικαὶ, παραβολικαὶ καὶ ἐναντιωματικαὶ προτάσεις.

1) Μάτην εὔχεσαι διὰ σεαυτὸν δυνάμεις ἐλέφαντος ἀφ' οὐ ἔχεις τὸ λογικόν, δι' οὐ καὶ ὁ ἐλέφας δικαίεται. 2) Πρᾶττε σήμερον δ, τι πρέπει νὰ πράξῃς¹, ἐπειδὴ ή αὔριον ἡμέρᾳ εἶναι ἀθεναῖα. 3) Μέγας ἀριθμὸς αἰχμαλώτων ἦτο κατὰ τὸν Καρχηδονιακὸν πόλεμον, οὓς δ' Ἀντίθας ἐπειδὴ ὑπὸ τῶν οἰκείων δὲν ἐξηγοράζοντο ἐπώλησεν. 4) Χαίρω ἐπειδὴ δυνάμεθα νὰ βλάπτωμεν τοὺς πολεμίους. 5) Διότι οἱ Πέρσαι τοὺς ἄγρους τῆς Ἑλλάδος ἐλεγάτουν οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων μετώκησαν εἰς τὰς νήσους. 6) Οἱ Ἀθηναῖοι τὰς νίκας τῶν Δακεδαιμονίων εἰς τὸ ἔαυτῶν σφάλμα ἀπέδιδον, διότι εἰχον ἔξορίσει ἐκ τῆς πολιτείας τὸν Ἀλκιβιάδην. 7) Ο σεδασμὸς τῶν γερόντων εἰς² οὐδὲν ἔθνος τῆς Ἑλλάδος ἦτο τόσος, διασεις εἰς τοὺς Δακεδαιμονίους. 8) Περὶ τῶν ἐλαττωμάτων σου μὴ κρίνε ἀλλως ἢ περὶ τῶν ἐλαττωμάτων τῶν ἀλλων. 9) Οἱ Σηκουανοὶ ἐφοδοῦντο τὴν σκληράτητα τοῦ ἀπόντος Ἀριοθίστου ὡς ἐὰν ἦτο παρών. 10) "Ο, τι εἶναι αἰσχρόν, τοῦτο καίτοι κρύπτεται, δημως κατ' οὐδένα τρόπον δύναται νὰ γίνῃ ἐντιμον. 11) Δίκαιον εἶναι εἰς τὰς ἔριδας, εἰ καὶ ἀκούομεν ἀνάξια ἡμῶν, νὰ τηρῶμεν δημως τὴν σεμνότητα, νὰ ἀπωθῶμεν δὲ τὴν ὀργήν. 12) Ο βίος εἶναι βραχὺς καὶ ἀνύπερβῆ τὰ χίλια ἔτη. 13) Οἱ ἄνθρωποι, εἰ καὶ κατὰ πολλὰ πράγματα εἶναι εὐτελέστεροι καὶ ἀσθενέστεροι, κατὰ τοῦτο τὸ πρᾶγμα μάλιστα ὑπερέχουσα: τῶν θηρίων, διτὶ δύνανται νὰ δημιλῶσι.

53. Χρονικαὶ προτάσεις.

- 1) Ἄφ' οὐδὲ Ἀπόλλων καὶ ή Ἀρτεμις τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας τῆς Νιόβης ἐφόνευσαν, ή Νιόβη οὔτως ἔκλαυσε τὴν ἀπώλειαν τῶν φονευθέντων τέκνων ὥστε ὑπὸ τῶν θεῶν εἰς βράχον μετεβλήθη.
- 2) Ως εἶδον οἱ πολέμιοι τὴν ἔφοδον τοῦ γῆμετέρου ἵππικοῦ καταλιπόντες τὰ ὅπλα ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.
- 3) Οἱ Κικέρων, εὐθὺς ως μετέβαινεν εἰς τὸ ἐν τῷ ἀγρῷ κτήμα, ἐπεμελεῖτο τῆς φιλοσοφίας.
- 4) Οἱ Αμίλκας τὸ ἔνατον ἔτος ἀφ' ὅτου ἤλθεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἐφονεύθη.
- 5) Μεγάλα δρεῖλομεν νὰ ἐπιχειρῶμεν ἐφ' ὅσον ἐπαρκοῦσιν αἱ δυνάμεις.
- 6) Φέρ' ὅσον διαρκεῖ δύολεμος ή ἔκδικσις εἰναι ἀδειάτια.
- 7) Οἱ στρατηγὸς ἡθέλησε νὰ ἀναμείνῃ, ἔως ὅτου συνέλθωσι πάντες οἱ στρατιῶται.
- 8) Ἐνῷ οἱ ἡμέτεροι συλλέγουσι τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἀργυρὸν, αὐτὸς δὲ βάσιλεὺς ἐκ τῶν χειρῶν διέφυγεν.
- 9) Οἱ πρέσδεις δὲν ἀνεγάρησαν πρὶν ἢ εἶδον ἐπιβιβασθέντας εἰς τὰς ναῦς τοὺς στρατιῶτας.
- 10) Περὶ τῆς Καρχηδόνος δὲν θὰ παύσω νὰ φοβῶμαι πρὶν ἢ μάθω δι τι κατεσκάψῃ.
- 11) Πρὶν ἢ δι τόλος ἄρη τὰς ἀγκύρας, συνέσῃ ὥστε ἐν Ἀθήναις νὰ ἀκρωτηριασθῶσι πάντες οἱ Ἐρματί.
- 12) Οτε αἱ δυνάμεις τῶν Περσῶν εἰς τὰς Πλαταιὰς κατεστράφησαν τότε συγχρόνως ἐν Ἀσίᾳ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πρὸς τεῦς Πέρσας μάχη ἐγένετο.
- 13) Οσάκις δὲν ἦτο πόλεμος οἱ Ῥωμαῖοι ἡροτρίων τοὺς ἀγροὺς καὶ φιλόπονοι γεωργοὶ ἦσαν.
- 14) Οἱ Ῥωμαῖοι ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ ἀνεφώνουν «ἔχει» δοσάκις δὲ μονομάχος ἐτραυματίζετο.
- 15) Οτε οἱ λοιποὶ ἀνοίξαντες τὰς Τρωϊκὰς πύλας κατέφευγον εἰς τὴν πόλιν, δὲ Ἐκτωρ ἀπεφάσισε νὰ ἐναντιώθῃ πρὸς τὸν Ἀχιλλέα καὶ νὰ πολεμήσῃ μετ' αὐτοῦ. Μόλις δημιώσει εἰχεν εἶδει ἐκείνον ἐμπίπτοντα δι τε ἐτράπη εἰς φυγὴν καὶ τρὶς περὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως ἔφυγεν.
- 16) Ηδη οἱ στρατιῶται ήμῶν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐπιέζοντο δι τε αἰφνιδίως δλον τὸ ἱππικὸν ἔφθισε.

54. Υποθετικοὶ λόγοι.

- 1) Η μνήμη ἐλαττοῦται ἐὰν μὴ αὐτὴν ἀσκῆς.
- 2) Εάν ἀκολουθῶμεν δδηγὸν τὴν φύσιν οὐδέποτε θὰ ἀποπλανηθῶμεν.
- 3) Τὴν φιλίαν δὲν δυγάμεθα νὰ διαφυλάττωμεν, ἐὰν μὴ τοὺς φίλους ἐπίσης ως ἡμᾶς αὐτοὺς ἀγαπῶμεν.
- 4) Εάν τις ἡθελε καταθέσει εἰς σὲ τὸ ξίφος καὶ

γῆθελεν ἀπαιτήσει μαινόμενος, θέλει εἶναι ἀμάρτημα νὰ ἀποδώσῃς, καθήκον νὰ μὴ ἀποδώσῃς. 5) Ἐάν ἔλεγες τοῦτο θὰ ἐψεύδεσο. 6) Ἐάν δὲν εἰχομεν φῶς, θὰ ἡμεθα ὅμοιοι πρὸς τοὺς τυφλούς. 7) Τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον μάτην ἡ φύσις θὰ εἴχε γεννήσει, ἐὰν ἡ αὐτὴ δὲν εἴχε διδᾶξει κατὰ τίνα τρόπον. θὰ ἐφθάνομεν εἰς τὰς φλέδας αὐτῶν. 8) Ἐάν τις ἥθελε λέγει διτο πάντοτε ὑπῆρξεν εὐτυχής, ἀλογίστως μὴ πίστευε. 9) Ἐάν οἱ ἀνθρώποι δὲν ζῶσι μετ' ἀρετῆς, δὲν θέλουσι ζῆ καλῶς. 10) Ἀρκούντως μακρὰ ἥθελεν εἶναι ἡ ζωὴ ἡμῶν, ἐὰν καλῶς ἥθελομεν μεταχειρισθῇ αὐτήν. 11) Ἐάν δὲν ἔχῃς χρήματα, καταφρόνεις ἐάν ἔχῃς, εἰσφερε εἰς εὐεργεσίαν. 12) Πολλοὶ παραμελοῦσι τὴν ἀρετήν, ἀρκετ μόνον νὰ πορίσωνται χρήματα. 13) Πολλοὶ πάντα τὰ δρθὰ καὶ ἔντιμα παραμελοῦσιν, ἀρκετ μόνον νὰ ἀποκτῶσι ισχύν. 14) Εἴτε πλούσιοι, εἴτε πένητες εἰμεθα, εὐτυχεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ εἰμεθα. 15) Εἴτε μέγας εἴτε μικρὸς εἶναι δ ἀριθμὸς τῶν πολεμίων ἀμέσως πρέπει νὰ συνάψωμεν μάχην² πρὸς αὐτούς. 16) Δὲν ἀμφιβάλλω διτο θὰ νικήσωμεν τοὺς ἔχθρούς, ἐὰν φθίσωσιν αἱ ἐπικουρίαι. 17) Ἐλπίζομεν διτο οἱ ίατροι θὰ θεραπεύσωσιν ἡμᾶς, ἐὰν εἰμεθα ἀσθενεῖς. 18) Νομίζω διτο θὰ ἐνικώμην, ἐὰν δὲν ἔθογθούμην ὑπὸ σοῦ. 19) Δὲν ἀμφιβάλλω διτο ἡ πόλις θὰ κατελαμβάνετο, ἐὰν προσειδάλλομεν.

55. Ἀναφορικαὶ προτάσεις.

- Οἱ ἀνθρώποι συχνότατα ἐκεῖνα τὰ πράγματα ἐμπαθῶς ἐπιθυμοῦσι, ὣν ἡ ὡρέλεια εἶναι μικρά. 2) Πολλοὶ φέγουσι τὸν Ἀλέξανδρον διτις ἔνεκκ δόξης τόσον πολλούς καὶ τόσον μεγάλους πολέμους διεξήγαγεν. 3) "Οτε δ Ἀλέξανδρος ἔστη ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἀχιλέως ὡ μακάριε νέε, εἰπεν, διτις τὸν Ὁμηρον κήρυκα τῆς σῆς ἀρετῆς εὔρες. 4) Ο θεὸς ἔπλασε τὸν ἥλιον, ἵνα¹ φωτίζῃ καὶ θερμαίνῃ τὴν ἡμετέραν γῆν καὶ τοὺς λοιποὺς πλαγήτας. 5) Οἱ Ἀθηναῖοι οἵτινες ἦσαν κατώτεροι κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν βαρβάρων, ὅμως ἐπέτυχον τὴν γέκην. 6) Μεγίστης ἀφροσύνης εἶναι νὰ ἐλπίζῃς² εἰς τὴν πίστιν τούτων διὰ τῆς ἀπιστίας τῶν δποίων τοσάκις ἡπατήθης. 7) Οὐδεμία λύπη εἶγαι τὴν δποίαν τὸ μῆκος τοῦ χρόνου δὲν μαλάσσει ἡ ἐλαττοῖ. 8) Οὐδὲν εἶναι τόσον ὡφέλιμον τὸ δποίον νὰ μὴ δύναται διὰ τῆς καταχρήσεως νὰ γίνῃ ἐπιβλαβές. 9) Ὅπάρχουσι πολλοὶ οἵτινες λέγουσι· γνωρίζω διτο τοῦτο δὲν ὡφελεῖ αὐτόν, ἀλλὰ τί νὰ πράξω; παρακαλεῖ, εἰς τὰς παρα-

κλήσεις αὐτοῦ δὲν δύναμαι γὰρ ἀντιστῶ. 10) Τινὲς χῶραι τῇδε γῆς εἶγα τόσον ἄγονοι ἐν αἷς οὔτε ἀνθρώποι οὔτε ζῷα δύνανται γὰρ ζῶσι. 11). Ὄπηρέσαν οἰτινες ἔλεγον δτι δὲν γίνεται διὰ τῆς κινήσεως τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις, ἀλλ' δτι ἡμεῖς αὐτοὶ ἀνατέλλομεν καὶ δύομεν. 12) Οἱ πολέμιοι ἐν τῇ ἀποστασίᾳ μεγαλύτερα ἥμαρτον ἦ ὅτε³ γὰρ εἶγι δυνατὸν νὰ τύχωσι συγγράμμης. 13) Ὅστις τοὺς ἑαυτοῦ γονεῖς δὲν ἀγαπᾷ, δὲν εἶναι ἀξιος γὰρ⁴ ἀγαπᾶται. 14) Ὅστις εἰς οὐδένα ἐμπιστεύεται εἶναι ἀνάξιος εἰς αὐτὸν⁵ ἀλλοι γὰρ ἐμπιστεύωνται. 15) Τῶν ἀρχόντων (ἔργον) εἶναι γὰρ φυλάττωσι τὴν πατρίδα, οἰοιδήποτε ἔχθροι ἀπειλοῦσιν αὐτήν. 16) Οὐδεὶς πονηρὸς ἡ φιλάργυρος εὑρέθη μέχρι τοῦδε εἰς δὲν γὰρ εἶναι ἀρκετὸν δτι ἔχει.

56. Πλάγιος λόγος.

ΣΗΜ. Ὁ εὐθὺς λόγος τῆς κάτωθι ἀσκήσεως γὰρ μεταβληθῇ εἰς πλάγιον.

- 1) Ὁ Μάριος καλέσας ἐκκλησίαν τῶν στρατιωτῶν προσηγόρευεν αὐτοὺς διὰ τούτων σχεδὸν τῶν λόγων «Χαίρω διότι ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ὧνομάσθην στρατηγός· ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τῆς ἀνδρείας τῶν στρατιωτῶν ἡ διὰ τῆς ἐμῆς ἐμπειρίας τῆς πολεμικῆς τέχνης οἱ πολέμιοι ἐνικήθησαν· ἔχω ἐν νῷ πολλοὺς διὰ τὴν ἔξαρτετον ἀνδρείαν γὰρ τιμήσω διὲ πάχθων, ἀλλὰ σύμπας δ στρατός τόσον ἀνδρείον παρέσχεγεν ἔχυτὸν ὅστε οὐδεὶς πρέπει¹ γὰρ μείνῃ ἀμέτοχος τοῦ ἐπαίνου καὶ τοῦ ἐπάθλου· δληγ τὴν λείαν, ἢτις εἶναι μεγίστη, παραχωρῶ εἰς τοὺς στρατιώτας». 2) Ὁ Κ. Κικέρων, δ ὑπαρχος, ἔγραψεν εἰς τὸν Καίσαρα «πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν Νερούιων ἔφθασαν ἵνα πολιορκήσωσι² τὰ χειμάδιά μου· αἱ δυνάμεις μου ἔξεινταλήθησαν· ὡς τάχιστα βούθησάρη με». 3) Καλέσασα τὰ τέκνα ἡ Λητὼ εἶπεν «ὑπὸ τῆς Νιόδης³ σχεδὸν ἀτεκνος ἐκλήθηγεν τοῦτο εἶναι αἰσχρὸν καὶ ἀνάξιον· τιμωρήσατε τὴν ὑπερηφάνειαν τῆς Νιόδης». 4) Ὁ Μιλιτιάδης προέτρεψε τοὺς φύλακας τῆς γεφύρας «τὴν ὑπὸ τῆς τύχης δοθεῖσαν εὐκαιρίαν τῆς ἀπελευθερώσεως⁴ τῆς Ἐλλάδος μὴ ἀφήσητε». 5) Ὁ Αριόδιστος ἐκαυχάτο· «οὐδεὶς συγεκρούσθη μετ' ἐμοῦ ἀνευ τοῦ ἑαυτοῦ δλέθρου· ἐὰν δὲ Καίσαρ ἐπιθυμῇ δὲς συγκρουσθῇ». 6) Ὁ Σωκράτης συνήθιζε γὰρ λέγη «πάντες εἶναι ἀρκούντως εὕγλωττοι ἐν τούτῳ, τὸ δποῖον γνωρίζουσι». 7) Ὁ Τιτούριος ἔδρα «τίς θέλει πεισθῇ δτι δ Ἀμβιόριξ ἀνευ βεβίας ἐλπίδος κατηλθεν εἰς τοιοῦτο⁵ βούλευμα;» 8) Οἱ χιλίαρχοι τέλος ἔδείκυνον «τί εἶναι κουφότερον ἡ

αἰσχρότερον ἢ εἰσηγουμένου⁵ τοῦ ἔχθροῦ νὰ ἀποφασίζῃ τις περὶ τῶν
ὑψίστων πραγμάτων ;»

~~~~~

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. 1) pro μετ' ἀφ. 2) si μεθ' ὁρ. 3) ἀφ. 4) dum μεθ' ὁρ. 5) quid 6) ex μετ' ἀφ. 7) quae 8) δοτ. 9) ubi 10) heri 11) in μετ' ἀφ.—Κρήτη Creta æ, Ἀρτεμις Diāna æ, Ἔστία Vesta æ, Ἄθηνᾶ Minerva æ.

2. 1) ἀφ. 2) in μετ' ἀφ. 3) qui 4) ἀφ. 5) cum μετ' ἀφ. 6) ei 7) circa μετ' αἵτ.—Ρωμαῖκὸς Romānus a um, Ἀσκληπιὸς Aesculapius i, Ποσειδῶν Neptūnus i.

3. 1) pro μετ' ἀφ. 2) semper 3) si μετὰ τετελ. μέλ. ὁρ. 4) tibi 5) in se 6) suus a um 7) quod 8) saepe 9) δοτ. 10) δοτ. 11) cum μετ' ἀφ. 12) ἀφ.—Germania æ.

4. 1) ἐν ὑποτ. 2) Ne μετὰ πρκ. ὑπ. 3) utinam μετὰ ὑπερ. ὑποτ. 4) ut μετὰ ἐν ὑπ. 5) ut μετὰ πρτ. ὑπ. 6) ne μετὰ πρτ. ὑπ. 7) ille 8) tandem 9) ut μετὰ πρτ. ὑποτ. 10) si μετὰ ὑπερ. ὑπ. 11) eum 12) non... neque μετὰ ὑπερ. ὑπ. 13) αἵτ. μετ' ἀπαρ. 14) plerumque 15) cum μετὰ πρτ. ὑπ.—Ἐλλην Graecus i, Ἐλευθερεὺς Liber ēri, Achilles is, Hector ὄris, Patrōclus i, Philippus i, Alexander dri, Romānus i, Bacchus i.

5. 1) si μεθ' ὁρ. 2) qui 3) ante nos 4) quod 5) si μετὰ τετελ. μέλ. ὁρ. 6) ut μεθ' ὑπ. ἐν. 7) si non μετὰ πρτ. ὑποτ. 8) πρτ. ὑπ. 9) utinam μεθ' ὑπερ. ὑπ. 10) ne μετὰ πρκ. ὑπ. 11) erga μετ' αἵτ. 12) quis 13) ἀφ. Sicilia æ, Cato ὄnis, Demosthēnes is.

6. 1) ne μετὰ ἐν. ὑπ. 2) in μετ' αἵτ. 3) diu 4) nunquam 5) nobis 6) etiam 7) utinam μετὰ πρτ. ὑπ. 8) si μετὰ ὑπερ. ὑποτ. 9) ὑπερ. ὑποτ. 10) quod 11) eum 12) ut μετὰ πρτ. ὑπ. 13) paulo 14) quibus—Pelopōidas æ, Solo ὄnis, Trojānus i.

7. 1) Habēbat 2) quod 3) ἀφ. 4) cum μετ' ἀφ. 5) partim 6) cum μετὰ πρτ. ὑπ. 7) ut μετὰ πρτ. ὑπ. 8) utinam μετὰ ὑπερ. ὑπ. 9) ut μετὰ πρτ. ὑπ. 10) inter se 11) quod μετὰ πρτ. ὁρ. 12) ὑπερ.

ὑποτ. 13) sibi 14) fugite—Graecia æ, Athēnae ἄρυν, Sparta æ, Corinthus i.

8. 1) α μετ' ἀφ. 2) ἀφ. 3) plerumque 4) habēbant 5) ad μετ' αἰτ. 6) ubi 7) si μεθ' ὑπερ. ὑπ. 8) ὑπερ. ὑπ. 9) suus, a, um 10) ἀφ. 11) quae 12) extra μετ' αἰτ. 13) ne μετὰ προ. ὑπ. 14) ἀφ. 15) ut μετὰ προ. ὑπ. 16) ut μετὰ ἐν. ὑπ.—Italia æ, Granīcus-i, Persa ae, Macedonīcus a, um, Pyrrhus i, Dionysius i, Epicūrus i, Herodōtus i, ἥ πεδιὰς τοῦ Μαραθῶνος Marathonia planities.

9. 1) ἀφ. 2) qui 3) γεν. 4) consules 5) si μετὰ τετελ. μέλ. δο. 6) ut μετὰ ἐν. ὑπ. 7) ut ita 8) si μετὰ προ. ὑπ. 9) προ. ὑπ. 10) ut μετὰ προ. ὑπ. 11) quod μετὰ ὑπερ. ὑπ. 12) μετοχ. μέλλ. 13) διὰ τοῦ ἔργασθαι ἀφ.—Roma ae, Lycurgus i, Lacedaemonius i.

10. 1) si μετὰ τετελ. μέλ. δο. 2) ne μετὰ προ. ὑπ. 3) αἰτ. 4) ne μετὰ προ. ὑπ. 5) ut μετὰ προ. ὑπ. 6) si μετὰ ὑπερ. ὑπ. 7) ὑπερ. ὑπ. 8) ὑπιον 9) qui—Musa ae, Laocōon ontis, ἥ ἐν Μαραθῶνι μάχη pugna Marathonia.

11. 1) ἀφ. 2) α μετ' ἀφ. 3) αἰτ. 4) qui 5) quod μετὰ ὑπερ. δο. 6) ut μετὰ προ. ὑπ. 7) quin μετὰ προ. ὑπ. 8) ἀφ. 9) α μετ' ἀφ 10) γερουνδιακὸν 11) ἀφ.—Thebae arum, Troja ae, Ulixes is.

12. 1) aut 2) potest 3) ἀφ. 4) pro μετ' ἀφ. 5) cum μετ' ἀφ. 6) ἀφ. 7) ἀφ.

13. 1) ἀφ. 2) optīmus 3) ἀφ. 4) ἀφ. 5) ut.. ita 6) ἀφ. 7) fa-cilius 8) quam 9) ut μετὰ προ. ὑπ. 10) quod μετὰ ὑπερ. ὑπ. 11) contra μετ' αἰτ. 12) totius 13) sita est—T. Manlius Torquātus, Tiberis is.

14. 1) ἀφ. 2) qui 3) inter μετ' αἰτ. 4) δοτ. 5) ἀφ. 6) quibus 7) nonnulli 8) victis 9) ἀπαρ.

15. 1) ἡσαν σφοδροῦ ἔρωτος (ἀφ.) 2) post μετ' αἰτ. 3) sub μετ' ἀφ. 4) ἀφ.—Arabs Arābis.

16. 1) ἀφ. ἥ quam καὶ δμοιοπτώτως πρὸς τὸν α' ὅρον 2) sed 3) τοῦ ὁρᾶν 4) γεν. 5) plerumque 6) δοτ. 7) potest 8) quam 9) ἀφ. 10) nati—Thersites ae.

17. 1) ἀφ. 2) μετοχὴ μέλλ. 3) πον μετὰ μέλ. δο. 4) ne μετὰ προ. ὑπ. 5) ut μετὰ ἐν. ὑπ. 6) ne μετὰ προ. ὑπ. 7) ἀφ. 8) qui μετὰ ὑπερ. δοιστ. 9) ut μετὰ προ. ὑπ. 10) γερουνδιακὸν 11) διὰ τοῦ

μοχθεῖν καὶ τοῦ πεινᾶν καὶ τοῦ διψᾶν 12) ut μετὰ πρ. ὑπ. 13) εἶναι ἐπιθυμητικοὶ τοῦ κοιμᾶσθαι.

18. 1) utinam μεθ' ὑπ. ἐν. 2) non modo... sed etiam 3) δοτ. 4) ne μετὰ ἐν. ὑπ. 5) qui μετὰ ἐν. ὑπ. 6) inter vos—Bias antis.

19. 1) ante μετ' αἰτ. 2) ut te ipsum 3) magni 4) δοτ. 5) qui—Thales is καὶ ἔτις.

20. 1) potest 2) cum μετ' ἀφ. 3) ἀφ. 4) quasi 5) ἀφ. 6) propter μετ' αἰτ. 7) quod μετὰ πρ. ὑπ. 8) ante Christum natum 9) quoque 10) διανεμητικὸν 11) νὰ μεταφρασθῇ: χιλιάκις πεντακοσιάκις ἐκατὸν χιλιάδας σηστερτίων—Atheniensis is, Pericles is, Asia ae, Augustus i, Februarius i.

21. 1) nequidem 2) μετοχὴ 3) quidem 4) rausā 5) ἀφ. 6) si μετὰ μέλ. δρ. 7) γεν. 8) ἀφ. 9) ut μετὰ πρ. ὑπ. 10) clades Cannensis 11) ὑπερ. ὑπ. 12) ἀφ. 13) πρ. ὑπ. 14) singuli ae a—Aristides is.

22. 1) ἀφ. 2) quotannis 3) λέγονται 4) ne μετὰ ἐν. ὑπ. 5) non μετὰ πρ. ὑπ. 6) si μετὰ πρ. ὑπ. 7) utinam ne μεθ' ὑποτ. 8) praeterita. 9) quam 10) gerundivum.

23. 1) ne μετὰ πρ. ὑπ. 2) si μετὰ μέλ. δρ. 3) si μετὰ ἐν δρ. 4) uter 5) πρ. ὑπ. 6) ut μετὰ πρ. ὑπ. 7) non μετὰ πρ. ὑπ. 8) ἀπαρεμφ. 9) dum 10) ὀφ. 11) ad μετ' αἰτ. 12) cum μετὰ ὑπερ. δρ.—Ptolemaeus i.

24. 1) ut μετὰ πρ. ὑπ. 2) summa imperii 3) non potuit 4) ne μετὰ πρ. ὑπ. 5) cum μετὰ πρ. δρ. 6) tam 7) ut μετὰ πρ. ὑπ. 8) apud μετ' αἰτ. 9) ὑπερ. ὑπ. 10) si μεθ' ὑπερ. ὑπ. 11) in μετ' ἀφ. 12) ἀφ. 13) ne μετὰ ἐν. ὑπ.—Miltiades is, Perdiccas ae, Orpheus i.

25. 1) ad μετ' αἰτ. 2) ne quidem 3) ὑπερ. 4) ἀφ. 5) ὑπερ. δρ. 6) cum μετὰ πρ. ὑπ. 7) denuo 8) ut μετὰ πρ. ὑπ. 9) ἀφ. 10) ne μετὰ πρ. ὑπ. 11) ἀφ. 12) se ipsum 13) ut μετὰ πρ. ὑπ.—Circe es, Ἐρμῆς Mercurius i.

26. 1) ne μετὰ πρ. ὑπ. 2) ἀφ. 3) prima luce 4) ἀφ. 5) cum μετὰ πρ. ὑπ. 6) ne μετὰ πρ. ὑπ. 7) cum μετὰ πρ. ὑπ. 8) ἀφ. 9) καταλειφθείσης τῆς πόλεως 10) ut μετὰ πρ. ὑπ. 11) καταναλωθέντος ὅλου τοῦ σίτου 12) ubi 13) gerundium 14) quasi μετὰ ἐν. ὑπ. 15) cotidie 16) ἀφ. 17) ut μετὰ πρ. ὑπ. 18) ἀφ. 19) cum

μετὰ ὑπερ. ὑπ. 20) ἀφεθείσης τῆς πολιορκίας—Diogēnes is, Democritus i, Draco ſnis, Aegyptus i.

27. 1) cum μετὰ ποτ. ὑπ. 2) in μετ^ο ἀφ. 3) quin μετὰ ποκ. ὑπ. 4) quamquam μεθ^ο δο. 5) cur μετὰ ὑπερ. ὑπ. 6) cum μετὰ ποτ. ὑπ. 7) ut non posset 8) te ipsum 9) humo—Pythia ae.

28. 1) cum μετὰ ὑπερ. ὑπ. 2) in μετ^ο ἀφ. 3) nostrā memoriā 4) cum μετὰ ποτ. ὑπ. 5) quam 6) de μετ^ο ἀφ. 7) apud μετ^ο αἰτ.—Archimēdes is, Aegyptius i, Socrates is, Germānus i.

29. 1) quam 2) casu 3) ne μετὰ ποτ. ὑπ. 4) ut μετὰ ποτ. ὑπ. 5) noctu—Croesus i.

30. 1) ὑπερ. ὑπ. 2) ut μετὰ ποτ. ὑπ. 3) ut μετὰ ποτ. ὑπ. 4) ἀπορριφθέντων τῶν ὅπλων 5) ἀφ. 6) ἀφ. 7) cum μετὰ ὑπερ. ὑπ. 8) ne μετὰ ἐν. ὑπ.

31. 1) nisi μετὰ μελ. δο. 2) ὑπερ. ὑπ. 3) si μετὰ ὑπερ. ὑπ. 4) ut μετὰ ἐν. ὑπ. 5) ne μετὰ ποτ. ὑπ. 6) ποτ. ὑπ. 7) ut μετὰ ἐν. ὑπ. 8) ἀπαρ. 9) quam 10) nisi μετὰ ποτ. ὑπ. 11) ποτ. ὑπ. 12) cum μετὰ ὑπερ. ὑπ. 13) ad μετ^ο αἰτ. 14) ποῖον ἐκ τῶν δύο... ḥ utrum.. an 15) ποτ. ὑπ.—Themistocles is, Olympīcus a um.

32. 1) ut μετὰ ἐν. ὑπ. 2) per μετ^ο αἰτ. 3) ἀφ. 4) ὕπτιον τοῦ dormīre 5) cum μεθ^ο δο. 6) dum μεθ^ο δο. 7) ἀφ. 8) ut μετὰ ἐν. ὑπ. 9) casu 10) ὑπερ. ὑπ. 11) ut μετὰ ποτ. ὑπ. 12) cum μετὰ ὑπερ. ὑπ. 13) ὑπερ. δο. 14) ut μετὰ ἐν. ὑπ.—Midas ae.

33. 1) ἐν παντὶ γένει 2) ἀφ. 3) inter se 4) gerundivum 5) ut μετὰ ποτ. ὑπ. 6) συγκληθείσης τῆς συγκλήτου 7) δοτ. 8) cum μετὰ ὑπερ. ὑπ. 9) ποτ. ὑπ. 10) τοῦ λησμονεῖν 11) dum μετὰ ἐν. ὑπ.—Γαλάτης Gallus i, Danaus i, Lacon ſnis, Latium i, Simonides is.

34. 1) penes 2) non solum...sed etiam 3) breviter 4) quam 5) δοτ. 6) ἐν. ὑπ. 7) ut μετὰ ἐν. ὑπ. 8) ἐν. ὑπ.

35. 1) cum μετὰ ποτ. ὑπ. 2) negantes μετὰ μέλ. ἀπαρ. 3) nisi μετὰ ποτ. ὑπ. 4) quin μετὰ ἐν. ὑπ. 5) ἐν. ὑπ. 6) ne μετὰ ἐν. ὑπ. 7) num 8) nondum novit 9) ne μετὰ ἐν. ὑπ. 10) ποτ. ὑπ. 11) ποτ. ὑπ. 12) ἀφ. 13) ἀφ.

36. 1) gerundivum 2) quod μεθ^ο δο.—Diomedon ontis, Caesar aris, Mummius i.

37. 1) jure—Tacitus i, Cicero ſnis, Titus i.

38. 1) praecipue 2) plus 3) minus 4) sat 5) ut ne... quidem

μετὰ προτ. ὑπ. 6) joco 7) ὑποτ. ἐν. 8) tantidem, quanti 9) ne... quidem 10) ut μετὰ προτ. ὑπ. 11) ὑπ. ἐν—Leonidas ae, Epaminondas ae, Pausanias ae.

39. 1) ut μετὰ ἐν. ὑπ. 2) amplius 3) gerundivum—Deia nira ae, Hercules is, Ascanius i, Aeneas ae, Philopator oris.

40. 1) tamquam 2) debent 3) noctu 4) ὑπερ. δρ. 5) προτ. ὑποτ. 6) ἐνεσ. ὑπ. 7) ut μετὰ ἐν. ὑπ. 8) ne μετὰ ἐν. ὑπ.—Anacharsis Idis, Atticus i, Scytha ἡ Scythes ae, Terentinus i, Apollo Iiris.

41. 1) quam μετὰ ἐν. ὑπ. 2) ut μετὰ ἐν. ὑπ. 3) ἀφ. 4) plerumque 5) ὑπῆρχαν τοσούτου σώματος 6) quodam modo 7) ne μετὰ ἐν. ὑπ.—Codrus i, Macedo onis, Corinthius i, Olympia ae, Zeus Jupiter Jovis.

42. 1) primo vere 2) qui non μετὰ προκ. ὑπ. 3) ἀφ.—Ephesius a. um, Carthago Iiris, Nero onis, Tiberius i, Hannibal alis, Ephesus i, Antiochus i, Colosseum i, Medea ae.

43. 1) ut μετὰ προτ. ὑπ. 2) ut μετὰ προτ. ὑπ. 3) hanc 4) ne μετὰ προτ. ὑπ. 5) priusquam μετὰ ὑπερ. ὑποτ.—Carthaginiensis is, Europa ae.

44. 1) ἴστορικὸν ἀπαρέμφατον 2) ut μετὰ προτ. ὑπ.—Xanthippe es, Catilina ae, Xerxes is, Milesius i, Marcellus i, Zeno onis-Ariovistus i.

45. 1) posita 2) ἀκμαζούσης —Theopompus i, Pythagoras ae, Tarquinius Superbus i, Abderita ἡ Abderites ae, Darrius i, Ecbatana onum.

46. 1) πρὸς τὸ καταδιώκειν τὰ θηρία 2) πρὸς τὸ πολεμεῖν 3) γερουνδιακὸν 4) γερουνδιακὸν—Antigonus i, Eumenes is, Sulla ae.

47. 1) cum μετὰ ὑπερ. ὑπ. 2) quod μετὰ προτ. ὑπ.—Eumaeus i, Philoetius i, Tros onis, Ilium i, Teucus a um, Flavium amphitheatre.

48. 1) utinam μετὰ ὑπερ. ὑπ. 2) Conjunct. concessivus 3) si μετὰ ὑπερ. ὑποτ.—Tiberius gracchus i.

49. 1) ut μεθ' ὑπ. 2) ad μετ' αἰτ. 3) quid μεθ' ὑπ. 4) ne μεθ' ὑπ. 5) praeter 6) ne.. an μεθ' ὑπ. 7) ut μεθ' ὑπ. 8) ὑπτιον 9) qui μεθ' ὑπ. 10) ut μεθ' ὑπ.—Romulus i, asylum i, Castor i, Helvetius a um, Chrysitus i.

50. 1) qui μεθ' ὑπ. 2) quin μεθ' ὑπ. 3) ad diem 4) dubito
an—Epictētus i, Tarquinius Priscus i, Thrasybūlus i.

51. 1) pro μετ' ἀφ. 2) neu 3) ὑπερ. 4) gerundium 5) si modo
μετὰ πρ. ὑπ. 6) dum μετὰ ὑποτ. 7) ὑποτ. ἐν. 8) gerundium 9)
novitas rei 10) ὑποτ. μέλ.—Iāson ὄνις, Absyrtus i, Lucullus i,
Pylădes ae καὶ is, Orestes ae καὶ is.

52. 1) gerundivum 2) apud—Καρχηδονιακὸς punicus a um,
Alcibiādes is, Sequāni ὄrum.

53. 1) dimicātum est—Νιόβα ae καὶ Niōbe es, Hamilcar
āris, Hispania ae, Herma καὶ Hermes ae, Plataeae ārum, Tro-
jānus a um.

54. 1) quem ad modum 2) gerundivum.

55. 1) qui 2) νὰ ἔχῃς ἐλπίδα 3)=ἢ εἰς οὓς (quam quibus) 4)
qui 5) εἰς δν 6) ὑποτ.—Homērus i.

56. 1) ὀφείλει 2) πρὸς τὸ πολιορκῆσαι 3) τοῦ ἀπελευθερῶσαι 4)
eiusmodi 5) auctor—Marius i, Q. Cicero ὄnis, Nervii ὄrum
Latōna ae, Titurius i, Ambiorix Ἱgis.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ

ἀβέβαιος incertus, a, um
ἀβλαβῆς salvus, a, um
ἀγαθὸς bonus, a, um, τὰ ἀγαθὰ
fortūna ae θ. καὶ πλ. fortū-
nae ārum, ἀγαθότης bonitas
ātis θ.
ἄγαλμα statua ae θ., simulāc-
rum i oνδ.
ἀγάπη amor ōris ἀρ., ἀγαπῶ a-
mo, diligo, exi, ectum, ἔre 3
ἄγγελος nuntius i ἀρ.
ἀγέλη grex gregis ἀρ.
ἀγιότης sanctitas ātis θ.
ἀγκιστρον hausus i ἀρ.
ἀγκυρα ancōra ae θ.
ἀγνοῶ ignōro 1, nescio, Ivi, ᾧ,
Itum, ἔre 4
ἀγνωστος ignōtus, a, um
ἀγονος infertīlis e
ἀγοράζω emo, emi, emptum,
ἔre 3, coēmo, ēmi, emptum,
ἔre 3
ἀγριος saevus, a, um, ferus. a
um, crudēlis e
ἀγροῖκος agrestis e
ἀγρός ager gri ἀρ., arvum, i
ονδ., ἀγρότης rusticus, a, um.
ἀγω duco, xi, ctum, ἔre 3
ἀγών luđus i ἀρ., proelium, i
ονδ. ἀγωνίζομαι dimicō 1.
ἀδελφὸς frater tris ἀρ.

ἀδίκημα, ἀδικία injuria ae θ
ἀετὸς aquila ae θ.
ἀθάνατος immortālis e
ἀθλιος miser, ēra, ērum
ἀθῷος innōcens entis
aīgēiōs popūlus i θ.
αἷμα sanguis īnis ἀρ.
αἴω tollo, sustūli, sublātum
ἔre 3
αἰσθάνομαι sentio, sensi, sen-
sum, ἔre 4, aīsthēsīs sensus
us ἀρ.
αἰσχρὸς turpis e, foedus a um.
αἰσχύνομαι διά τι pudet, puduit
ἢ puditum est, ἔre 2 me ali-
cuius rei.
αἰχμαλωτīzō capio, cēpi, cap-
tum, ἔre 3 αἰχμάλωτος cap-
tus, a, um, captīvus a um.
αἰώνιος sempiternus a um
ἄκανθα spina ae θ.
ἀκμάζω floreo, ui. ἔre 2, vigeo,
ui, ἔre 2.
ἀκόλαστος intempērans ntis, ἀ-
κολασία intemperantia ae θ.
ἀκολουθῶ tīva sequor, cūtus
sum, sequi 3 aliquem.
ἀκούω audio, Ivi, Itum, ἔre 4.
ἀκρατος non mixtus a um
ἀκρίβεια religio, ōnis θ. ἀκρι-
βῶs religiōse.

- ἀκρόπολις arx arcis ③.
 ἄκρος summus a um
 ἀκρωτηριάζω mutilo 1
 ἀκτή, litus ōris ovd.
 ἄκων invītus a um
 ἀλγηδών, ἄλγος dolor ōris ἀq.
 ἀληθής verus, a, um, ἀλήθεια
 veritas ἄtis ③. verum 1,
 ovd.
 ἀλιεύω piscor 1
 ἀλλάσσω muto 1
 ἀλλότριος alienus a^{em}um
 ἄλλως al^{ter}
 ἀλογίστως temēre
 ἄλσος lucus i ἀq.
 ἄλυσις catēna ae ③.
 ἀλώπηξ vulpes is ③.
 ἀμάρτανω delinquo, Iqui, ictum
 ἔre 3 pecco 1, ἀμάρτημα pec-
 catum, i ovd.
 ἀμελής negligens entis, ἀμέλεια
 negligentia ae ③. ἀμελῶ ne-
 gligo, lexi, lectum, ἔre 3.
 ἀμέτοχος expers rtis
 ἀμοιβὴ merces ēdis ③.
 ἀμοιδος expers rtis
 ἀμύητος profānus a um
 ἀμφιβάλλω dubito 1, ἀμφιβολία
 dubitatio, σnis ③, dubium i
 ovd.
 ἀναβάλλω differo, distuli, dilā-
 tum, differre 3, ἀναβολὴ mo-
 ra, ae ③.
 ἀναγινώσκω lego lēgi lectum
 ἔre 3.
 ἀναγκάζω cogo, coēgi, coactum,
- cogere 3, ἀνάγκη necessitas
 atis ③, ἔχω ἀνάγκη egeo, ui,
 ἔre 2, είναι ἀνάγκη τινὸς o-
 pus est aliqua re, ἀναγκαῖος
 necessarius a, um.
 ἀναγνωρίζω agnosco, nōvi, nō-
 tum, ἔre 3.
 ἀναδύομαι emergeo, rsi, rsum
 ἔre 3.
 ἀναιδῆς impudens ntis
 ἀνακαλῶ revoco 1.
 ἀνακηρύττω pronuntio 1.
 ἀναλογίζομαι repūto 1.
 ἀναμένω exspecto 1, opperior,
 opperitus ἢ opportus sum,
 r̄ti 4.
 ἀνάμνησις memoria ae ③.
 ἀνανεῶ renovo 1.
 ἀνάξιός τινος indignus a um a-
 liqua re
 ἀναπνέω spiro 1.
 ἀνάπτω accendo, ndi, nsum ἔ-
 re 3.
 ἀναρρώννυμι recreo 1.
 ἀναστρέφομαι versor 1.
 ἀνατέλλω orior, ortus sum o-
 r̄ti 4, ἀνατολὴ ortus us ἀq.
 ἀνατρέπω evertō, rti, rsum, ἔre 3
 ἀνατρέφω edūco 1,
 ἀναφωνῶ exclāmo 1.
 ἀναχωρῶ proficiscor, profectus
 sum, proficisci 3.
 ἀναψύχω recreo 1.
 ἀνδρεῖος fortis e, ἀνδρείως for-
 titer, ἀνδρεία virtus, ūtis ③.
 ἀνεμος ventus i ἀq.

ἀνευοίσκω reperio, repp̄eri, per-
tum, ἵre 4.
ἀνέχομαι patior, passus sum,
pati 3.
ἀνήρ vir, viri ἀρ.
ἀνθίσταμαι resisto, st̄sti, st̄tum
ἕre 3.
ἀνθραξ carbo ὅnis ἀρ.
ἀνθός flos ὅris ἀρ., ἀνθῶ floreo
ui, ἕre 2.
ἀνθρωπός homo ḥnis ἀρ., ἀνθρώ-
πιος humānus a um
ἀνίσχυρος infirmus a um
ἀνόητος stultus a um
ἀνοίγω aperio, rui, ertum ἵre 4,
patefacio, fēci, factum, ἕre 3
ἀνορθῶ, rest̄tuo, ui, uthum, ἕre 3
ἀνόσιος nefarius a um
ἀνταλλάσσω permūto 1.
ἀντιγράφω descrībo, psi, ptum,
ἕre 3
ἀντίπαλος adversarius, a, um.
ἀντιτάσσω oppōno, sui, s̄tum
ἕre 3 ἀντιτάσσομαι εἰς τι re-
p̄ugno 1 aliqui.
ἀντιχαιρετίζω resalūto 1.
ἀνωφελῆς inut̄lis e
ἀξιομνημόνευτος memorab̄lis e
ἀξιός τινος dignus a um aliqua
re
ἀξίωμα dignitas ātis θ, honor
ὅris ἀρ.
ἀναγγέλλω pronuntio 1.
ἀπαγόρεύω εἰς τινα veto, ui, ἵ-
tum ἄre 1 aliquem.
ἀπάγω abduco, xi, ctum ἕre 3.

ἀπαθῶς aequo animo
ἀπαιτῶ rep̄eto ḥvi καὶ ii, ḥtum
ἕre 3, posco, poposci, ἕre 3.
ἀπαλλάττω ἀπό τινος levo 1, li-
b̄ero 1 aliqua re, ἀπαλλάττω
τινὰ τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου
absolvo, lvi. lūtum, ἕre aliquem cap̄tis, ἀπηλλαγμένος
liber, ἕra, ȳrum.
ἀπαντῶ respondeo, ndi, nsum
ἕre 2, ἀπαντῶ δι' ἐπιστολῆς
rescrībo, psi, ptum, ἕre 3,
ἀπαντῶ τινα occurro, occurri
καὶ occucurri, occursum ἕre
3 alicui.
ἀπαρέσκω displiceo, ui, ḥtum
ἕre 2.
ἀπάτη fraus, ȳdis θ., ἀπατῶ de-
cipio, cēpi, ceptum, ἕre 3,
fallo, feſelli, falſum, fallēre 3
ἀπειλῶ τινα immineo, ἕre 2 ali-
cui.
ἀπειρος infinitus a um.
ἀπελαύνω pello, pepūli, pulsum,
ἕre 3.
ἀπελπίζω despēro 1.
ἀπερισκεψία temer̄tas ātis θ.
ἀπέρχομαι abeo, ḥvi καὶ ii, ḥtum,
ἵre 4 proficiscor, profectus
sum, sci 3 ἀπό τινος discēdo,
ssi, ssum, ἕre 3 ab aliqua re
ἀπιστία perfidia ae θ.
ἀπλοὺς simplex, ȳcis.
ἀποβάλλω amitto, ȳsi, issum
ἕre 3.
ἀποβλέπω εἰς τι respicio, exi,

- ectum, ἔτε 3 aliquid.
ἀποδιδράσκω effugio, fūgi, ἔτε 3
ἀποδίδω redoo, dīdi, dītum ἔτε
3, tribuo ui, ūtum, ἔτε 3.
ἀποδιώκω expello, pūli, pulsum
ἔτε 3.
ἀπόζω redoleo ui ἔτε 2.
ἀποθήκη horreum, i οὐδ.
ἀποθνήσκω morior mortuus
sum, mori 3, efflo 1 vitam,
animam efflo 1, de vita de-
cēdo, ssi, ssum ἔτε 3, oppē-
to, īvi καὶ ii, ītum, ἔτε 3
mortem, morti occumbo, cu-
bui, cubitum, ἔτε 3.
ἀποκάμνω defetiscor, fessus sum,
defetisci 3.
ἀποκαλύπτω detēgo, xi, ctum,
ἔτε 3.
ἀποκρίνομαι respondeo, n̄di,
nsum, ἔτε 2, ἀπόκρισις res-
ponsum i οὐδ.
ἀποκτῶ assēquor, cūtus sum,
s̄qui 3.
ἀπολαύω τινὸς fruor, perfruor,
fructus sum, frui 3 aliqua re
ἀπολείπω τινὰ desum, defui, de-
esse alicui.
ἀπόλλυμι perdo, dīdi, dītum,
ἔτε 3, ἀπόλλυμαι pereo, inte-
reo, ii, ītum īre 4, ἀπώλεια
jactūra æ θ., interītus us ἀρ.
ἀπολογοῦμαι excūro 1 me
ἀπομακρύνω removeo, mōvi,
m̄tum, ἔτε 2.
ἐπ νέμω tribuo, ui, ūtum ἔτε 3
- ἀποπειρῶμαι experior, pertus-
sum, īri 4.
ἀποπλανῶμαι aberro 1.
ἀποδος inops, ὅpis, ἀποδῶ τι-
νος egeo, ui, ēre 2 aliqua re
ἀποδοίπτω abicio, jēci, jectum
icēre 3.
ἀποστασία defectio, ὅnis θ.
ἀποτρέπω deterreo, ui, ītum,
ἔτε 2.
ἀποφασίζω statuo, ui, ūtum,
ἔτε 3 constituo, ui, ūtum ἔτε
3, consilium capio, cēpi,
captum ἔτε 3.
ἀποφεύγω effugio, fūgi, ἔτε 3,
vito 1.
ἀποχωρῶ discēdo, ssi, ssum,
ἔτε 3 ἀποχώρησις discessus
us ἀρ.
ἀποεπῆς indēcens ntis, ἀποεπὲς
εῖναι dedēcet, dedecuit, ἔτε 2
ἀπτοματινος tango, tetīgi, ta-
ctum ἔτε 3 aliquid.
ἀπωθῶ repello, pūli, pulsum,
ἔτε 3
ἀργυρος argentum i οὐδ.
ἀρέσκω placebo, cui, cītum, ἔτε 2
ἀρετὴ virtus ūtis θ
ἀριθμὸς numerus i ἀρ. ἀριθμῶ
num̄tro 1.
ἀριστερὸς sinister, ra, rum, lae-
vus a um.
ἀρκτος ursus i ἀρ.
ἀρμα currus us ἀρ.
ἀρνοῦμαι recuso 1, nego 1.
ἀροτρῶ aro 1, ἀροτρῶ πάλιν

- ιτέρο 1.
 ἀστύω condio, ἵνι καὶ ῥι, ἵτυμ,
 Ἱre 4, ἀστυμα condimentum i αὐστοιον crastinus,
 ovd.
- ἀρχὴ imperium i ovd., orīgo
 Ἰnis θ. ἀρχίζω ordior, orsus
 sum, Ἱri 4.
- ἀρχαιός vetus ἔρις, antiquus a
 um, ἀρχαιότης antiquitas
 atis θ.
- ἀρχων magistratus us ἀρ., ar-
 chon, ontis ἀρ.
- ἀσθενής aeger, gra, grum, ae-
 grōtus a um, debilis e, effe-
 tus a um, infirmus a um, ἀ-
 σθένεια morbus i ἀρ., aegri-
 tūdo Ἰnis θ., infirmitas atis
 θ.. fragilitas atis θ.
- ἀσκῶ exerceo, cui, citum, ἔρε
 2, ἀσκησις usus us ἀρ.
- ἀσπάζομαι complector, exus
 sum, cti 3.
- ἀστήρ, ἀστρον stella ae θ., si-
 dus ἔρις ovd.
- ἀστράπτω fulgeo, fulsi, ἔρε 2.
- ἀσφαλῆς tūtus a um, ἀσφαλῆς
 firmo 1.
- ἀταραξία tranquillitas atis θ.
- ἀτεκνος orbus a um
- ἀτιμωρησία impunītas atis θ.
 ἀτιμωρητὶ impune
- ἀτρόμητος impavīdus a um
- ἀτυχία fortuna ae θ., ἀτυχίαι res
 asp̄rae res adversae
- αὐλὸς tibia ae θ.
- αὔξανω augeo, xi, ctum, ἔρε 2
- αὔξανομαι augeor cresco,
 crēvi, crētum, ἔre 3.
- αὔστηρος sevērus, a, um.
- ἀφαιρῶ tollo, sustūli, sublā-
 tum, ἔre 3 aufero, abstūli,
 ablātum, auferre 3,—τι ἀπό^{τινος} adīmo, adēmi emptum,
 ἔre 3 aliquid alicui
 ἀφθονος laetus a um
 ἀφιερώνω consēcro 1.
- ἀφίνω omitto, dimitto, Ἰsi,
 issum, ἔre 3.
- ἀφίξις adventus us ἀρ.
- ἀφρός spuma ae θ.
- ἀφροσύνη amentia ae θ.
- ἀγάριστος ingrātus a um.
- ἀψυχος inanīmus a um.
- ἀώρος immatūrus a um.

B

- βαδίζω eo, ἵνι καὶ ῥι, ἵτυμ
 Ἱre 4.
- βάκτρον bacūlum i ovd.
- βάρος pondus ἔρις ovd., βαρὺς
 gravis, e.
- βασιλεὺς rex regis ἀρ., βασιλεύω
 regno 1, βασιλεία regnum i
 ovd. βασιλικὸς regius a um.
- βάτραχος rana ae θ.
- βέβαιος certus a um, βεβαίως
 certe, profecto, quidem, βε-
 βιῶ affirmo 1, confirmo 1
 βιβλίον liber bri ἀρ.

βίος vita ae θ.

βλάπτω lədo, si, sum ēre 3, af-
flīgo xi, cītum, ēre 3, obsum
obfui obesse alicui, noceo,
cui, cītum ēre 2.

βλέπω specto 1, video, vīdi vi-
sum ēre 2 conspicio, exi,
ectum ēre 3.

βλέφαρον palpēbra ae θ.

βοηθός adjūtor ūris ἀq. βοήθεια
auxilium i oύd. βοηθῶ τινα
subvenio, vēni, ventum īre 4
alicui, adsum adfui adesse
alicui, adjūvo, jūvi, jūtum,
āre 1, succurro, curri cursum
ēre 3.

βόσκω pasco pāvi pastum ēre 3
βουλεύομαι delibero 1, βούλευμα
consilium i oύd.

βοῶ clam̄to 1.

βραδέως lente.

βράχος saxum i oύd. rupes is θ.
βραχὺς brevis, e.
βροντῶ tono, ui āre 1.
βωμὸς ara ae θ.

Γ

γάλα lac lactis oύd.

γαμβρὸς gener eri ἀq.

γάμος matrimonium i, oύd.

γείτων, γειτονικὸς vicinus a um

γειῶ rideo, rīsi, rīsum, ridēre 2

γεννῶ gigno genui genitum
ēre 3 pario, pepēri partum
ēre 3, γεννῶμαι nascor, na-

tus sum, sci 3 γέννημα foe-
tus ἥ fetus us ἀq.

γένος genus ūris oύd.

γέρων senex sénis, γερουσία se-
nātus us ἀq.

γεωργὸς agricōla ae ἀq., γεωργῶ
colo, colui, cultum ēre 3.

γῆ terra ae θ., humus i θ.

γῆρας senectus ūtis θ.

γίγνομαι orior, ortus sum, orī-
ri 4.

γιγνώσκω nosco nōvi nōtum
ēre 3 cognosco ūvi ītum

ēre 3.

γλυκὺς dulcis e, jucundus a um
suāvis e.

γλύπτης sculptor ūris ἀq.

γλῶσσα lingua ae θ.

γνῶμη sententia ae θ., consili-
um i oύd., opinio, ūnis θηλ.

γνωρίζω scio, īvi καὶ īi, ītum
īre 4 nosco, nōvi, nōtum ēre
3, cognosco, nōvi, nōtum
ēre 3.

γνῶσις scientia ae θ., γνωστὸς
notus a um

γονεὺς parens entis ἀq. καὶ θηλ.
οῖ γονεῖς parentes um ἀq.

γόνιμος fecundus a um

γράφω scribo psi ptum ēre 3,
γράμμα littēra ae θ.

γυμνὸς nūdus a, um.

γυνὴ femīna ae θ., mulier ē-
ris θ.

▲

διαβιβάζω tradūco xi ctum ἔre
3 διαβιβάζω τινὰ πέραν τινὸς
trans porto 1 aliquem ali-
quid.

διάγω ago ἐgi actum ἔre 3,
διάγω τὴν ζωὴν ago vitam,
dego, dēgi ἔre 3 vitam.

διαιρῶ divīdo vīsi vīsum ἔre 3
διακοίνω cerno crēvi crētum
ἔre 3.

διαλέγομαι dispūto 1.
διαλύω dissolvo lvi, lūtum ἔre 3

διαμένω remaneo nsi ἔre 2.

διάπυρος candens ntis
διαρκῶ dūro 1.
διαρπάζω diripio, pui, reptum

ἔre 3.
διαρρέω dilābor lapsus sum, i 3
διασκορπίζω dissipō 1, disper-

go, rsi, rsum ἔre 3.
διασπαράττω dilacero 1.
διασπείω dispergo, rsi, rsum,

ἔre 3.
διάστημα spatium i oὐδ.

διαταράσσω perturbo 1.
διατάσσω impēro 1 alicui, ju-

beo, jussi, jussum ἔre 2, e-
dīco xi ctum ἔre 3, διαταγὴ
imperium i oὐδ., edictum i oὐδ.

διατρίβω versor 1.
διαφέω differo, distūli, dilā-

tum, differre 3, διάφορος di-
versus a, um, διαφορὰ dis-
crīmen īnis oὐδ.

διαφένγω effugio, fūgi, ἔre 3.

διαφθείρω corruptio, rūpi, rup-

δάκνω mordeo, momordi, mor-
sum ἔre 2.

δάκρυνον lacrīma ae θ.

δακτύλιος anulus i ἀq.

δαμάζω domo, mui, ītum āre 1

δαπάνη sumptus us ἀq.

δάφνη laurus i θ.

δέησις prex prēcis θ.

δεικνύω monstro 1, doceo, cui,
ctum, ἔre 2.

δειλός ignāvus a um.

δεινός gravis e, acer cris cre,
tò δεινὸν malum i oὐδ.

δεῖπνον epūlae ārum θ., δειπνῶ
cenō 1.

δεισιδαιμονία superstatio ōnis θ.

δένδρον arbor ōris θ.

δένω vincio vinxi vinctum īre 4

δεξιός dexter ēra καὶ tra, ērum
καὶ trum.

δέομαι egeo, ui, ἔre 2.

δέουμα corium i oὐδ.

δεσμός nodus i ἀq.

δέχομαι excipio, recipio, cēpi
ceptum, ἔre 3.

δηλητήριον venēnum i oὐδ.

δηλῶ declāro 1, significo 1.

δημιουργὸς faber bri ἀq.

δημόσιος publīcus a um, δημο-
σίᾳ publīce.

δημοψήφισμα plebis cītum i oὐδ.

δηνάριον denarius i ἀq.

διαβαίνω transeo, īvi καὶ ii, ī-
tum īre 4.

tum, ἔτε 3.
διαφυλάττω tueor, tuſtus ἢ tuſtus sum ἔτη 2.
διαχειρίζομαι administro 1.
διδάσκω doceo docui doctum
ἔτε 2 praecipio, cēpi, ceptum
ἔτε 3. διδάσκαλος magister
stri ἀρ.

δίδω do dedi dātum ἄρε 1, tri-
buo bui, ūtum ἔτε 3, dono
1, δίδω τὴν πολιτείαν εἰς τινα
dono aliquem civitate.
διηγοῦμαι narro 1.
διηνεκής perpetuus a, um.
δικαστής judex ἵcis ἀρ.
δίκαιος justus a um, aequus a
um, δικαιοσύνη justitia ae θ.
jus juris ovd. δικαίωμα jus
juris ovd.
διοικῶ administro 1.
διορθῶ corrīgo exi ectum ἔτε
3 διόρθωσις correctio ὅnis θ.
διχόνοια discordia ae θ.
δίψα sitis is θ., διψῶ sitio, ἵvi
καὶ ἵi, ἵtum, ἵre 4.
δοκιμάζω probo 1, δόκιμος pro-
bus a um.
δόξα gloria ae θ.
δουλός servus i ἀρ, δουλεύω ser-
vio, ἵvi καὶ ἵi, ἵtum ἵre 4,
δουλεία servitius ūtis θ
δροσερὸς roſcīdus a um
δύναμις potentia ae θ. robur
ὅris ovd. ops opis, θ., αἱ δυ-
νάμεις vires virium θ., copi-
ae ἄτum θ., δυνατὸς potens

ntis.
δυσειδῆς malus a um
δύσκολος difficultis e, δυσκολία
difficultas ἀτις θ, δυσκόλως
vix.
δύστροπος difficultis e.
δυστυχῆς infelix ἵcis, miser ἔτα
έρum.
δύω occido, cīdi cāsum ἔτε 3
δύσις occāsus us ἀρ., occi-
dens ntis ἀρ.
δῶρον donum i ovd., δωροῦμαι
dono 1.

■

ἔαρ ver veris ovd.
ἔγγιζω tangotetīgi tactum ἔτε 3
ἔγγονος nepos ὅtis ἀρ.
ἔγγυῶμαι spondeo spopondi
sponsum ἔτε 2.
ἔγείρομαι surgo surrexi, sur-
rectum ἔτε 3
ἔγκαταλείπω desero, rui, rtum
ἔτε 3.
ἔγκλημα scelus ἔris ovd.
ἔγκρατής abstīnens ntis.
ἔγκρωμιον laus ūdis θ., ἔγκρεμιά-
ζω laudo 1.
ἔδαφος solum i ovd.
ἔθνος gens ntis θ.
ἔθος mos ὅris ἀρ.
εἰκὼν imāgo ἴnis θ.
εἰλικρινής sincērus a um
εἰρήνη pax cis θ, ἐν εἰρήνῃ καὶ
ἐν πολέμῳ domi militiaeque

εἰσάγω introdūco xi ctum ἔre
3, infēro, intūli illātum, in-
ferre 3.

εἰσηγοῦμαι refēro, retūli, relā-
tum, referre 3.

εἰσπίπω irrumbo, rūpi, ruptum,
ἔre 3.

εἰσφέρω confēro, contūli, col-
lātum, ferre 3.

ἐκβασις exītus us ἀq.

ἐκδιώκω expello pūli pulsum
ἔre 3.

ἐκκλησία comitium i oύδ., con-
cio, σnis ḥ.

ἐκλέγω creo 1, elīgo, delīgo, lē-
gi, lectum ᔪre 3.

ἐκλείπω deficio, fēci fectum ᔪre
3, ἐκλειψις defectio σnis ḥ.

ἐκμηδενίζω obtēro trīvi, trītum
ἔre 3.

ἐκπαιδεύω erudio, Ivi καὶ II I-
tum Ite 4.

ἐκπολιορκῶ expugno 1.

ἐκτενῶ copiōse

ἐκτιμῶ aestīmo 1.

ἐκφοβίζω terrīto 1.

ἐκχέω effundo, fūdi, fūsum ᔪre 3
ἐλαττῶ minuo, ui, utum ᔪre 3,

ἐλάττωμα vitium i oύδ
ἐλευθερος liber ᔪra ērum, ἐλευ-

θέρως libēre, ἐλευθερία liber-
tas atis ḥ., ἐλευθεριότης libe-
ralitas atis ḥ., ἐλευθερῶ li-
bēro 1.

ἐλέφας elephantus i καὶ el·phas-
ntis ἀq., ἐλεφάντινος eburne-

us a, um.
ἐλεῶ tūta misereor, Itus sum,
ēri z alicuius.

ἐλκω traho xi ctum ᔪre 3.
ἐλπīc spes ei ḥ., ἐλπīzō spero 1

ἐλώδης paluster tris tre
ἐμβάλλω inicio, jēci, jectum,
ἔre 3 induo, ui, utum ᔪre 3

ἐμβοιθῆς gravis e
ἐμπαθῶς cupīde.

ἐμπειρος perītus a um, ἐμπει-
οπόλεμος belli perītus, ἐμ-
πειρία peritia ae ḥ.

ἐμπίπτω incido cīdi cāsum ᔪre
3 invādo si sum ᔪre 3.

ἐμπιστεύομαι εīc tūta confido,
fīsus sum, ere 3 alicui.

ἐμποδīzō impedio Ivi καὶ II.
Itum, Ite 4.

ἐμπορος mercātor ḥris ἀq., ἐμ-
πόρευμα merx cis ḥ.

ἐναντίος contrarius a um, ἐναν-
τιοῦμαι πρός tūta occurro, oc-
curri καὶ occucurri, occur-
sum. ᔪre alicui.

ἐνδοξος gloriōsus a um, clarus
a um, ἐνδόξως gloriose.

ἐνδύω vestio, Ivi καὶ II, Itum
Ite 4, ἐνδυμα vestis is ḥ.
vestimentum i oύδ.

ἐνέργεια motus us ἀq.
ἐνθυμοῦμαι tu mem̄ini isse ali-
cuius rei.

ἐνίοτε interdum.

ἐννοῶ intelligo xi ctum ᔪre 3-
ἐνοπλος armātus a um

ἔνσπονδος foederātus a um
 ἐνταφιάζω sepelio, ἵvi καὶ ᾧ,
     pultum, Ἱre 4.
 ἐντιμος honestus a um, ἐντίμως
     honeste,
 ἐντολὴ praeceptum i ovd.
 ἐντρύφημa deliriae ārum θ.
 ἐντράχω insum infui inesse
 ἐξαγοράζω redīmo ēmi, emp-
     tum ēre 3.
 ἐξάγω elicio, elicui καὶ lexi, li-
     cītum ēre 3.
 ἐξαίρετοс egregius a um, insi-
     gnis, e ἐξαιρέτως egregie.
 ἐξαντλῶ exhaurio, si, stum,
     Ἱre 4.
 ἐξασκῶ exerceo, cui, citum ēre 2
 ἐξέρχομαι exeo, ᾧ. ὢtum Ἱre 4,
     egrēdior, gressus sum, di-
     3, evādo, si, sum ēre 3.
 ἐξετάζω quaero sīvi, sītum,
     ēre 3.
 ἐξιс consuetūdo dñnis θ.
 ἐξόδος eruptio ūnis θ;
 ἐξορίа exsilium, i ovd., ἐξορίζω
     expello, pūli pulsum ēre 3.
 ἐξουσίа potestas ātis θ., impe-
     rium i ovd.
 ἐξοχοс praeclārus a um, egre-
     gius, a, um.
 ἐπαινοс laus ūdis θ., ἐпaiνῶ lau-
     do 1, ἐпaiνέτης fautor ūris ἀo.
 ἐпаналамбáνω restituo, ui, ū-
     tum ēre 3.
 ἐпанéхомai redeo, ᾧ, ὢtum Ἱre
     4. revertor, reversus sum καὶ
     reverti, i 3.
 ἐпаноqмô penso 1.
 ἐпаxíwс merito.
 ἐпаoкѡ πρόс tu suppēto, ἵvi καὶ
     ā, ὢtum ēre 3 ad aliquid.
 ἐпéqчomai advento 1.
 ἐпibaiwс tivōс conscendo, ndi,
     nsum ēre 3 aliquid.
 ἐпiбiвáзw impōno sui, sītum
     ēre 3.
 ἐпiбlаbήzс noxious a um.
 ἐпiбouлh insidiae ārum θ.
 ἐпiгoáфw inscrībo psi ptum
     ēre 3.
 ἐпiдiвkω sector 1.
 ἐпiдokimáзw probo 1.
 ἐпiеiкeia clementia ae θ, aequi-
     tas ātis θ.
 ἐпiзzw superstes ūtis sum.
 ἐпiмuмia cupiditas ātis θ, ἐпi-
     mum opto 1, capto 1, desi-
     dēro 1, cupio, ἵvi καὶ ᾧ, ὢtum,
     ēre 3, appēto, oppēto,
     ἵvi καὶ ᾧ, ὢtum, ēre 3, ἐпi-
     mumηtikos cupidus a um.
 ἐпiкаloумai implōro 1.
 ἐпiкeemai insto, instīto, āre 1.
 ἐпiкiнduпoс periculōsus, a, um.
 ἐпiкouгia auxilium i ovd. καὶ
     auxilia ūrum ovd.
 ἐпiмeлh сédūlus a um, diligens,
     ntis, ἐпiмeleia diligentia ae θ;
 ἐпiмeloумai tivōс studeo, ui,
     ēre 2 alicui, consūlo, lui, sul-
     tum ēre alicui, colo, colui,
     cultum, ēre 3.

ἐπιμένω εἰς τι persevēro 1 in aliqua re ~~in aliis in oīo~~ 1.
ἐπιπνέω afflo 1.
ἐπίπονος operōsūs a um.
ἐπίσης aequē.
ἐπισκέπτομαι viso si sum ἔre 3.
ἐπιστήμη scientia ae θ.
ἐπιστρέφω revertor, reversus sum reverti, 3.
ἐπιτελῶ τι fungor, functus sum, i aliqua re.
ἐπιτρέπεται licet, cuit ἢ cītum est, ἔre 2.
ἐπιτυγχάνω τι assēquor, consēquor, cutus sum, i 3 aliquid, adipiscor deputus sum, sci 3.
ἐπιφανῆς praeclārus a, um, cēlēber, bris, bre.
ἐπιχειρῶ conor 1, suscipio, cēpi, ceptum, ἔre 3.
ἐράσμιος amabīlis e.
ἐργάζομαι labōro 1, ἐργασία labor ūris ἀq. ἐργον factum i oūd.
ἐρυθρὸς ruber, rubra, brum.
ἐρχομαι eo, īvi καὶ īi, ītum, īre 4, venio, vēni ventum īre 4.
ἐρώς amor ūris ἀq.
ἐρωτῶ interrōgo 1, quaero, sivi, situm, ἔre 3,
ἐστία focus, i, ἀq.
ἐσωτερικὸς intestīnus a um.
ἐταῖρος socius a um.
ἐτησίως quotannis.
εὐάρεστος jucundus a um
εὐγλωττος elōquens ntis, εὐγλωτ-

εὐγνώμων gratus a um, εὐγνωμοσύνη gratia ae θ.
εὐεργετῶ tīta bene mereo, ui, itum ἔre 2 de aliquo, εὐεργεσία beneficium, i oūd.
εὐθὺς statim.
εὐκαιρία occasio ūnis θ.
εὐκόλος facīlis e, εὐκόλως facīle.
εὖνοῶ tīta faveo, fāvi, fautum ἔre 2 alicui.
εὐπρεπῆς decōrus a um.
εὐπροσηγορία affabiliitas aatis θ.
εῦρισκω invenio, vēni, ventum, īre 4, reperiō, pēri, pertum, īre 4.
εὐρὸς latus a um.
εὐσταθῆς constans ntis, εὐστάθεια constantia ae θ.
εὐτόλμως audacter.
εὐτυχῆς beātus a um εὐτυχία felicitas aatis θ, res secundae θ.
εὐφορίονται laetor 1.
εὐχάριστος gratus a um, εὐχαρίστησις laetitia ae θ. εὐχαριστημένος ἐξ tīnos contentus a um aliqua re.
εὐχομαι opto 1.
ἐφηβός adolescēns ntis, ἐφηβος γίγνομαι adolesco, ēvi, ultum ἔre 3.
ἐφόδος impētus us ἀq.
ἐχθρὸς adversarius, a, um, hostis is ἀq. καὶ θ.
ἐχω habeo, ui bītum ἔre 2.

Z

ζημία *damnum*, i oύδ., detri-
mentum, i oύδ. πάσχω *ζημιάν*
detrimentum capio, cēpi,
captum, ēre 3.

ζητῶ *quaero*, sīvi, sītum, ēre
3, peto, expēto, īvi, καὶ ii,
ītum ēre 3, posco, poposci,
ēre 3, ζητῶ τι ἀπό τινος oro
aliquid aliquem, postūlo 1
aliquid ab aliquo

ζῶ vivo xi ctum ēre 3, ζῶν vi-
vus a um, ζωὴ vita ae θ, ae-
vum i oύδ.

ζωγραφῶ *pingo*, pinxi, pictum
ere.

ζωμὸς *jus juris* oύδ.

ζῶν bestia ae θ. animal, alis
oύδ.

■ ■

ἥγεμὼν *dux cis* ἀq.

ἥδονὴ *voluptas* atis θ, delecta-
tio ōnis θ.

ἥδυπαθῆς *libidinosus* a um.

ἥδὺς *dulcis* e.

ἥθος *mos ōris* ἀq. institūtum i,

ἥλικιά *aetas* atis θ. (oύδ.)

ἥλιος *sol sōlis* ἀq.

ἥμέρα *dies* ēi ἀq. ήμερος *mitis* e

ἥμισυς *dimidius* a um.

ἥσυχάζω *quiesco*, ēvi, ētum,
ēre 3.

ἥττα *incommodum* i oύδ.

ἥχος *sonitus* us ἀq. sonus i ἀq.
ἥχω *sono* ui ītum āre 1.

θάλασσα *mare* is oύδ., aequor
θris oύδ.

θάνατος *mors* rtis θ., interitus
us ἀq.

θάπτω *humo* 1, sepelio, īvi καὶ
ii, pultum, īre 4.

θάρρος *anīmus* i ἀq.

θαυμάζω *admiror* 1, θαυμάσιος
mirus a, um, admirabīlis e

θαυμασμὸς *admiratio* ōnis θ.

θεῖος *divīnus* a um

θέλγητρον *illecēbra* ae θ. καὶ
illecēbrae ārum θ.

θεμέλιον *fundamentum* i oύδ.

θεραπεύω *sano* 1, medeor ēri

alicui, colo, colui, cultum,
colére 3.

θερμαίνω *foveo*, fōvi, fōtum

ēre 2, calefacio, fēci, factum

ēre 3 θερμαίνομαι calefīo,
factus sum fi 'ri, θερμὸς ca-

līdus, a, um, fervīdus a um.

θέρος *aestas* atis θ, θέρνὸς aes-
tivus a, um.

θεσμὸς *constitūtum*, i oύδ.

θεῶμαι *intueor*, intuitus sum,
ēri 2.

θεωρῶ *considēro* 1, θεωροῦμαι
habeor habītus sum, habē-

ri 2.

θήρα *captūra* ae θ.

θηρίον fera ae θ. bestia ae θ.
θνητὸς mortālis e.
θηγνῶ lugeo xi ctum ἔre 2,
θῷξ capillus i ἀq.
θύελλα tempestas ἄtis θ.
θύρα janua ae θ.
θυσιάζω immōlo 1, sacrificō 1.

■

ἰατρὸς medicus, ἀq. ἰατρικὴ me-
dicina ae θ.
ἴδιος proprius a um.
ἱερεὺς sacerdos ὅtis ἀq. καὶ θ.
ἱμάτιον palliōlum i, οὐδ.
ἴππος equus i ἀq. ἵππικὸς eque-
ster, stris, stre, τὸ ἵππικὸν
equitātus us ἀq. ἵππεὺς eques
itis ἀq. ἵππομαχία proelium
equestre, ἵππόδρομος circus
i, ἀq.
ἴπταμαι advōlo 1. vōlo 1.
ἴσταμαι adsto stīti st̄re 1.
ἴσχὺς potentia ae θ. ἴσχύω va-
leo, ui, itum ἔre 2.
ἴχθὺς piscis is ἀq.

■

καθηγητὴς professor oris ἀq.
καθῆκον officium i οὐδ.
κάθημαι sedeo, sēdi, sessum,
ἔre 2.
καθιστῶ reddo, dīdi, dītum,
ἔre 3.
καίω cremo 1, caleo, ui ἔre 2,

ardeo rsi rsum ἔre, 2. exuro,
ssi, stum, ere 3, καίουαι de-
flāgro 1.
κακία vitium i οὐδ.
κακολόγος maledīcus, a, um,
κακολογῶ tūta maledīco, xi,
ctum, ἔre 3 alicui.
κακῶ tūta vexo 1.
καλὸς bonus a um, καλῶς bene
καλύβη casa ae θ.
καλύπτω tego xi ctum ἔre 3.
καλῶ voco 1, appello 1, nomīno
1, advōco 1.
κάμνω facio, fēci, factum, ἔre 3
κάμπτω flecto xi xum ἔre 3.
κάρδος aper pri ἀq.
καρπὸς fructus, us ἀq, frux gis,
θ. καὶ συνήθ. fruges um, καρ-
ποφόρος frugifer ἔra ἔrum.
καρτερία constantia ae θ.
καταβαίνω descendō ndi nsum
ἔre 3.
καταβάλλω fundo fūdi fūsum
ἔre 3.
καταβοχθίζω devōro 1.
καταβυθίζω demergo rsi rsum
ἔrs 3.
καταδικᾶς condemnō 1, κατα-
δικᾶς tūnā εἰς θάνατον ac-
cūso aliquem capit̄is, capit̄is
damno 1 aliquem.
καταδιώκω insēquor, persē-
quor, seculitus sum, qui 3.
κατακαίω combūro ssi stum
ἔre 3.
κατάκειμαι jaceo, cui ἔre 2.

κατακλίνομαι accumbo, cubui,
cubitum, ἔre 3, κατακελιμέ-
νος εἰμὶ cubo, cubui, cubi-
tum ἄre 1.
καταλαμβάνω occipo 1, capio,
cēpi, captum ἔre 3.
καταλείπω relinquō liqui, lictum
ἔre 3.
κατάλληλος aptus a um.
καταλύω θevertō καὶ devertor,
rti rsum ἔre καὶ i 3.
καταναλίσκω consūmo, mpsi,
mptum, ἔre 3.
κατανοῶ sentio, sensi, sensum,
īre 4.
καταπείθω persuadeo si sum
ἔre 2.
καταπηδῶ desilio, silui, ul-
tum īre 4.
καταπίνω haurio, si, stum,
īre 4.
καταποῦμαι labōro 1.
κατασκάπτω diruo, ui, ūtum ἔre
3 excido, cīdi, cīsum ἔre 3.
κατασκευᾶσκω exstruo xi ctum
ἔre 3.
κατάστασις conditio ὅnis θ.
καταστρέφω deleo, ēvi, ētum,
ἔre 2, corrumpo, rūpi rup-
tum ἔre 3, καταστρέφομαι
pereo, ūi, ūtum īre 4, κατα-
στροφὴ excidim i ovd.
κατατίθημι depōno, sui, sītum,
ἔre 3.
καταφεύγω configlio, fūgi ἔre 3
καταφρονῶ contemno, mpsi,

mptum, ἔre 3, sperno, sprēvi,
sprētum, ἔre 3.
καταχθῶμαι τι abūtor, ūsus
sum, i 3 aliqua re, κατάχοη
σις abūsus, us, ἀq.
κατέναντι adversus.
κατέρχομαι descendō ndi nsum
ἔre 3.
κατέχω possideo, sēdi, sessum
ēre 2, teneo, tenui, ntum
ēre 2.
κατηγορῶ accūso 1.
κάτοικος incōla ae θ., κατοικῶ
habito 1.
κάτοπτρον specūlum i ovd.
κατορθώνω efficio, fēci, fectum,
ἔre 3, κατόρθωμα facīnus,
ōris ovd., res gesta θ.
καυχῶμαι διά τι glorior 1 ali-
qua re, jacto 1.
κάχλασμα murmur ūris ovd.
κεῖμαι jaceo, cui ἔre 2, situs
sum.
κείω tondeo, totondi, tonsum,
ēre 2.
κέντρον calcar ūris ovd.
κέρας cornu us ovd.
κέρδος lucrum i ovd.
κηδεύω effero, extūli, elātum,
efferre 3.
κῆπος hortus i ἀq.,
κῆρυξ praeco ὅnis ἀq. κηρύττω
indīco, xi, ctum, ἔre 3.
κίνδυνος periculum i ovd.
κινῶ moveo, mōvi mōtum,
ēre 2. κίνησις mōtus us ἀq.

κισσός hedēra ae ϑ.
 κλαίω fleo, defleo, ēvi, ētum,
     ēre 2.
 κλείω claudio, si, sum; ēre 3.
 κλέπτης fur furis κλέπτω fu-
     tor 1.
 κληροῦμαι sortior, rtitus sum,
     īri 4.
 κλίμα caelum i oύδ.
 κοιλία alvus i θηλ.
 κοιμῶμαι dormio, īvi καὶ ū,
     Itum, īre 4.
 κοινὸς commūnis e.
 κολακεύω tivā blandior ītus
     sum īri 4 alicui, κολακευτικὸς
     blandus a um.
 κόμη capillus i ἀq.
 κομῆσθαι porto 1.
 κόπος labor ūris ἀq.
 κόπτω caedo, caecīdi caesum,
     ēre 3.
 κόραξ cervus i ἀq.
 κοράσιον puella ae ϑ.
 κόσμος mundus i ἀq., κοσμῶ
     orno 1, κόσμημα decus ūris λαμβάνω accipio, cepi, ce-
     oύδ.
 κουρευτικὸς tonsorius a um
 κρέας caro rnis ϑ.
 κρέμαμαι pendeo, pependi,
     pendere 2.
 κρίνω cerno crēvi crērum,
     ēre, 3, pondēro 1, judīco 1,
     κρίσις judicium i oύδ.
 κρότος fragor ūris ἀq.
 κρύπτω tego xi ctum ēre 3, oc-
     culto 1, κρύπτω τι ἀπό tiva

Δατινικὴ Γραμματικὴ

celo 1 aliquid aliquem, κρύ-
 πτομαι lateo, ui, ēre 2, oc-
     culto 1 me.
 κτῆμα praedium, i oύδ., κτῆσις
     possessio ūnis ϑ.
 κτίζω condo, dīdi, dītum
     ēre 3.
 κυβερνῶ guberno 1, rego, xi,
     ctum, ēre, 3 κυβερνήτης gu-
     bernātor, ūris ἀq.
 κῦμα unda ae ϑ.
 κυνηγὸς venātor ūris ἀq., κυ-
     νηγῶ capto 1.
 κυριεύω capio, cēpi, captum,
     ēre 3, κύριος domīnus, i, ἀq.
 κῦρος auctoritas ātis ϑ., κυρῶ
     cancio, nxi, noctum, īre 4.
 κύων canis, is ἀq. καὶ ϑ.
 κωλύω obsto, stīti, stātum,
     stāre 1.
 κώμη vicus i ἀq.

▲

λαμβάνω accipio, cepi, ce-
     ptum, ēre 3.
 λαμπρὸς praeclārus a um
 λαδὸς popūlus i ἀq.
 λατρεύω adōro 1.
 λέγω dico xi ctum ēre 3, lo-
     quor locūtus sum, qui 3.
 λεηλατῶ vasto 1, praedor 1.
 λεία praeda ae ϑ.
 λέπιον squama ae ϑ.
 λευκὸς álbus a um.
 λήγω desīno, sīvi καὶ sīi, sī-

tum, ἔτε 3. *παντοία* i. αἴσι
λήθη oblivio, σnis, θ. λησμονῶ
obliviscor, oblitus sum, sci
3 alicuius rei.
ληστῆς latro σnis ἀq. praedo
σnis ἀq.
λίεν nimir.

λίθος lapis ἦdis ἀq. πολύτιμος
λίθος gemma ae θ, λιθοβολῶ
τινα obrūo, rūi, ȳtum, ἔτε 3
lapidibus aliquem.

λιμὴν portus us ἀq.
λιτότης frugalitas ἄtis θ,
λόγος sermo σnis ἀq. ratio, σnis
θ, oratio σnis θ. verbum i ovd.
λογικὸν ratio σnis θ.
λοιδορία convicium, i ovd. jur-
gium i ovd.

λοιπὸς cetērus a um, relīquus
a, um.

λουτρὸν balneum i ovd.
λόφος collis is ἀq.
λύκος lupus i ἀq.
λύπη dolor σris ἀq. λυποῦμαι
doleo, lui, ȳtum, ἔτε 2.
λύω solvo, lvi, ȳtum ἔτε 3.

M

μαθητῆς discipūlus, i ἀq.
μαίνομαι sævio, ȳi, ȳtum, ἔτε
4, insanio, ȳvi καὶ ȳi, ἔτε 4.
μακάριος beātus a um.
μακρὸς longus a um, μακρὰν
longe, procul, εἴμαι μακρὰν
absum a (b) fui, abesse ab a-

liqua re, ἔχω μακρὰν cohi-
beo, bui, bītum, ἔτε 2.
μαλακῶς mollīter, μαλάσσω
mollio, ȳvi καὶ ȳi, ȳtum ἔτε 4.
μανθάνω disco, didīci ἔτε 3,
cognosco, nōvi, nītum, ἔτε 3
μανία furor σris ἀq. insania ae-
θ. μανιώδης furiōsus a um.
μαντεῖον oracūlum i ovd.
μαρμάρινος marmoreus a um.
μάρτυνς testis is ἀq. καὶ θ.
μάταιος vanus a um, irrītus a,
um, μάτην frustra.
μάχαιρα culter tri ἀq.
μάχη proelium i ovd. pugna æ
θ. μάχομαι pugno 1, dimīco
1, μάχομαι πεζὸς dimīco pe-
dibus.
μέγας magnus a um, ingens
ntis, grandis e, πάνυ μέγας
permagnus a um, μεγάλως
magnopere, μεγαλοπρεπῆς
magnificus a, um.
μέγεθος magnitūdo ȳnis θ.
μέλας niger gra grum.
μέλισσα apis is θ.
μέλος membrum i ovd.
μέμνημαι τίνος memini isse ali-
cuius rei.
μένω maneo, nsi, nsum ἔτε 2
haereo si sum ἔτε 2.
μέριμνα sollicitūdo ȳnis θ.
μέρος locus i ἀq. pars rtis θ.
μεσημβρία meridies ȳi ἀq. με-
σημβρινὸς meridiānus a um.
μεσόγαια ᮓ media terra

- μέσος medius a. um. μεταβάνω commeo 1, confero,
contuli, collatum, conferre
3 πε.
- μεταβάλλω muto 1, μεταβάλλο-
μαι converto rti rsum ἔre 3
me.
- μεταδίδω impertio, ἵvi καὶ ῥι,
Itum, Ἱre 4.
- μεταναστεύω migro 1.
- μεταχειρίζομαι adhibeo, hibui,
b̄tum ἔre 2, utor usus sum,
uti 3 aliqua re.
- μετοικῶ em̄gro 1.
- μέτρον modus i ἀq. μετρῶ me-
tior mensus sum, Ἱri 4.
- μῆκος longinquitas atis ϑ.
- μὴν mensis is ἀq.
- μικρός parvus a. um.
- μιμοῦμαι im̄tor 1.
- μισθοφόρος mercenarius a. um.
- μισῶ odi odisse.
- μνήμη memoria ae ϑ. ἐντυπῶ
εἰς τὴν μνήμην memoris man-
do 1, μνήμων memor ὅris.
- μοιραῖος fatālis e.
- μοναδικὸς singulāris e.
- μόνιμος tenax acis.
- μονομάχος gladiātor ὅris ἀq.
μονομαχία singulāre certā-
men, μονομαχικὸς gladiatori-
us a. um.
- μόνος solus a. um, μόνον demum
μόχθος labor ὅris ἀq. μοχθῶ la-
b̄ro 1.
- μύρμηξ formīca ae ϑ.
- μῆν mus mūris ἀq.
μωρὸς stultus a. um, μωρία stu-
titia ae ϑ.
-
- ναὸς templum i οὐδ.
- ναυάγιον naufragium i οὐδ.
- ναυπηγῶ aedifīco 1 navem
- ναῦς navigium i οὐδ. navis is ϑ,
ναύτης nauta ae ἀq. naviga-
tor ὅris ἀq.
- νεκρὸς mortuus a. um.
- νέος adolescens ntis ἀq. καὶ ϑ., novus
a. um νεότης adolescentia
ae ϑ.
- νεοσσὸς pullus i ἀq.
- νῆσος insula ae ϑ.
- νίκη victoria ae ϑ, νικῶ supē-
ro 1 vinco, ci ctum ἔre 3, νι-
κητῆς victor, ὅris ἀq.
- νίπτω lavo, lävi, lautum ḥlō-
tum, āre 1.
- νομίζω puto 1, existīmo 1,
arbītror 1 censeo, sui, sum.
- ἔre 2, reor, rātus sum, rē-
ri 2.
- νόμος lex gis ϑ.
- νόσος morbus i ἀq.
- νοῦς anīmus i ἀq. mens ntis ϑ.
- νὺξ nox ctis., ϑ. νυκτερινὸς no-
cturnus a. um.
- νωθὸς piger gra grum
- νῶτον tergum i οὐδ. ἐκ τῶν νώ-
των ab tergo.

- ≡
- Ξανθός flavus a um.
Ξένος alienus a um, peregrinus
a um, hospes itis ἀρ. καὶ θ.
Ξενών hospitium i ovd.
Ξηραίνω sicco 1.
Ξίφος gladius i ἀρ.
Ξύλινος ligneus a um.

 ὅδηγός dux cis ἀρ. ὅδηγία institutio ὄντος θ.
ὅδοιπόρος viator ὄρις ἀρ.
ὅδος via ae θ.
οἰκεῖος familiāris e, domestīcus ὅπωροφόρος pomifer fēra fērum
a um, τὰ οἰκεῖα res familiāres, ὁργὴ Ira ae θ, iracundia ae
res domestīcae.
οἰκησις sedes is θ.
οἰκοδομῶ aedifico 1, οἰκοδόμημα
aedificium i. ovd.
οἰκονομία parsimonia ae θ.
οἰκουμένη orbis terrārum
οἴκτείω miseror 1, οἴκτος misericordia ae θ.
οἶνος vinum i ovd.
οἰωνός omen inis ovd.
ὄκνηρός piger gra grum, ignavus a um, ὄκνηρία ignavia
ae θ.
ὄλεθρος exitium i ovd. interitus
us ἀρ. pernicies ei θ.
ὄλιγος paucus a um.
ὄλος cunctus a um.
ὄμβρος imber bris ἀρ.
- ὅμηρος obres ἔρις ἀρ. καὶ θ.
ὅμιλῶ loquor, locūtus sum
qui 3.
ὅμοιος similis e
ὅμολογῶ fateor, fassus sum,
fatēri 2, confiteor, fessus
sum, ἔρι 2.
ὅμόνοια concordia ae θ.
ὅμορος finitimus a um.
ὄνομα nomen ἔρις ovd. ὄνο-
μάζω appello 1, nomino 1,
ὄνομαστὸς clarus a um.
ὄνος asinus i ἀρ.
ὄξης acutus a um, acer cris cre,
ὄπλα ἀμυντικὰ arma ὄρυμ, ovd.
ἐπιθετικὰ tela ὄρυμ ovd.
οἰκεῖος familiāris e, domestīcus ὅπωροφόρος pomifer fēra fērum
a um, τὰ οἰκεῖα res familiāres, ὁργὴ Ira ae θ, iracundia ae
θ, ὁργίζομαι κατά τινος ira-
scor sci 3 aliui, ὁργίλος ira-
cundus a um.
ὅρθος rectus a um, ὁρθῶς re-
cte.
ὅρίζω statuo, ui, ὕτum ἔre 3,
constituo, ui, ὕτum ἔre 3,
definio ἔvi καὶ ἔii, ὕtum,
Ire 4.
ὅρκίζομαι juro, avi καὶ ἄτus-
sum, ἔre 1.
ὅρμῶ ἐπί τινα appέto, ἔvi καὶ
ἔii, ὕtum, ἔre 3 aliquem.
ὅρνις gallina ae θ.
ὅρος mons mnis ἀρ.
ὅρῶ video vīdi, vīsum ἔre 2.
ὅσμη odor ὄρις ἀρ.
ὅστρακον testa ae θ.

οὐράνιος caelestis e
δόφεύλω debo, bui, býtum ēre 2.
δόφιαλμὸς oculus i ἀq.
δόφις serpens ntis ἀq. καὶ θ.
δόχθη ripa ae θ.
δόχληρὸς importūnus a, um,
molestus, a, um.
δόχλος turpa ae θ, vulgus i ovd.
δόχνω munio, īvi καὶ ī, ītum,
īre 4 δόχνωμα opus ēris ovd,
δόχνωσις munitio, ōnis θ.
δόψις vultus us ἀq. species ēi θ.

II

παιδιὰ ludus i ἀq,
παῖς ludo si sum ēre 3.
παῖς puer ēri ἀq. παιδικὸς puer-
rīlis e, παιδικὴ ἡλικία pueri-
tia ε θ.
παλαιὸς antiquus a um, vetus
ēris.
πάλιν rursus
πάμπολνς permultus a um
πανοῦργος callīdus a um
πανταχόθεν undīque
πάντοτε semper
πανώλης pestilentia ε θ.
πάππος avus i ἀq.
πᾶς omnis e, cunctus a um.
παραβαίνω neglēgo xi ctum
ēre 3 fallo, fefelli, falsum
ēre 3.
παράγγελμα præceptum i ovd.
παραγίγνομαι adsum, adfui, ad-
esse alicui, intersum, fui,

esse alicui.
παράγω edo, dīdi, dītum, ēre 3.
παράδειγμα exemplum i ovd.
παραδίδω trado, dīdi, dītum,
ēre 3 tribuo, ui, ītum ēre 3,
παραδίδομαι dedo, dīdi, dī-
tum, ēre 3 me.
παραθαλάσσιος maritīmus a um
παράθυρον fenestra ε θ.
παραινῶ moneo, ui, ītum ēre 2.
παρακαλῶ rogo 1, oro 1, παρά-
κλησις prex cis θ.
παρακαλῶ neglēgo, exi, ectum,
ēre 3.
παραποῦμαι διά τι queror,
questus sum, queri 3 de a-
liqua re.
παρασκευᾶς paro 1.
παρατηρῶ observo 1, specto 1.
παραχωρῶ concēdo, ssi, ssum,
ēre 3.
πάρειμι, εἴμαι παρὸν adsum,
adfui, adesse.
παρέρχομαι transeo, prætereo,
īi, ītum, īre 4.
παρενοίσχομαι intersum, fui,
esse alicui
παρέχω præbeo, bui, býtum,
ēre 2, offero, obtuli, oblā-
tum, offerre 3.
παρηγορία solacium i ovd. πα-
ρηγορῶ consōlor 1.
παρένενος virgo īnis θ.
παρίσταμαι adsum, adfui, esse
alicui.
παροιμία proverbium i ovd.

- παρορμῶ incito 1, impello, pūli, pulsum, ἔre 3.
πατοὶς patria æ θ, πάτριος patrius a um.
πατοῦς paternus a um, patrius a um, πατρῷα οὐσία patrimonium i οὐδ.
παύω desinō sīvi καὶ sīj, sītum, ἔre 3.
πεδιὰς campus i ἀq. planities, εῖ θ.
πεζικὸς pedester stris stre, τὸ πεζικὸν peditatus us ἀq.
πείθω persuadeo si sum ēre 2,
πείθομαι pareo, ui, ītum, ἔre 2
persuadeo mihi, πείθομαι
ὑπό τινος persuadetur mihi.
πεῖνα fames is θ, πεινῶ esurio,
īvi καὶ īj, ītum, īre 4.
πεῖνα experientia æ θ.
πέλεκυς secūris is θ.
πέμπω mitto isi, issum, ἔre 3.
πένης pauper ēris, πενία pau-
pertas ἄtis θ.
πένθος luctus us ἀq.
πέποιθα, ἔχω πεποίθησιν confi-
do, fīsus sum, ἔre 3 alicui,
πεποιθώς εἰς τι fretus aliqua re.
πεποιθέντων fatum i οὐδ. εἴναι
πεποιθέντων εἰς τινα in fatis
alicui est.
περιέχομαι circu(m) eo, īvi καὶ
īj, ītum, īre 4, perāgro 1.
περικυκλῶ circumdo, dēdi, dā-
tum dāre 1.
περιμένω exspecto 1.
- περιπατῶ ambūlo 1
περιστερὰ columba ae θ.
περιπτὸς supervacuus a um.
περίφημος inclītus a um.
πηγὴ fōns ntis ἀq.
πιέζω premo ssi ssum ἔre 3.
πικρὸς acerbus a um, amārus
a um.
πίνω bibo, bībi bibere 3.
πίπτω cado, cecīdi, casum, ἔre 3.
πιστεύω credo, dīdi, dītum,
ἔre 3, fīdo, fīsus sum, ἔre
3, πίστις fides εῖ θ. πιστὸς
certus a um.
πλανῶμαι erro 1.
πλάττω fingo, finxi, fictum,
ἔre 3, creo 1.
πλατὺς latus a um.
πλῆθος, πλῆθὺς multitūdo, īnis.
θ, plebs, plebis θ.
πλήρης plenus a um aliqua re,
πληρῶ compleo ēvi ētum ēre 2.
πλησιάζω appropinquō 1, δ
πλησίον propinquus a um.
πλούσιος dives ītis, πλοῦτος di-
vitiae ārum θ,
πνεῦμα spirītus us ἀq.
ποθῶ desidēro 1, opto 1, πο-
θητὸς optatus a um.
ποίημα carmen īnis οὐδ.
ποικίλος varius a um, ποικιλία
variētas ἄtis θ.
πολέμιος hostis is ἀq. καὶ θηλ.,
adversarius, a, um. ini-
mīcus a um, πόλεμος bellum
i οὐδ, ἐμφύλιος πόλεμος bel-

- lum civile, διεξάγω πόλεμον
bellum gero ssi stum ἔre 3
πόλεμῶ bello 1, pugno 1, di-
mīco 1, contendō, ndi, ntum,
ἔre 3, πολεμικὸς bellīcus a,
um, τὰ πολεμικὰ res bellica.
πολιορκία obsidio ὅnis θ. op-
pugnatio ὅnis θ. πολιορκῶ
oppugno 1.
πόλις oppidum, i oὐδ. urbs bis
θηλ. πολιτεία civītas ātis θ.
respublica, πολίτης civis is
ἀρ. καὶ θ.
πολλάκις saepe
πολὺς multus a um
πολύτιμος pretiōsus a um
πονηρὸς imprōbus a um
πόνος labor ὅris ἀρ.
πορεία iter itinēris oὐδ.
πορίζομαι compāro 1
ποταμός fluvius, i ἀρ. flumen,
Īnis oὐδ.
ποτὲ quando, aliquando
ποτὸν potio, ὅnis θ,
πρᾶγμα res, rei θ, πράttω ago,
ēgi, actum, ᔪre 3, facio, fēci,
factum, facere 3. gero, ssi,
stum, ᔪre 3, πρᾶξις actio,
ὅnis θ.
πραῦνω lenio, īvi καὶ īi, ītum,
īre 4
πρέπει oportet, uit, ēre 2, decet
decuit ēre 2.
πρεσβευτὴς legātus i ἀρ.
προβλέπω provideo, praevideo,
vīdi, vīsum, vidēre 2.
- πρόγονος major natu, οἱ πρό-
γονοι majōres ūrum.
προγοάφω proscrībo psi, ptum
ἔre 3.
προδίδω prodo, dīdi, dītum,
ἔre 3. προδοσία proditio ὅnis θ.
προὶ̄ dos dōtis θ.
προί̄στημι τινά τινος praeficio,
fēci, fectum, ficere 3 ali-
quem alicui, προί̄σταμαι
praesum, fus, esse alicui.
προκόπτω proficio, fēci, fectum,
ficere 3.
προλέγω praedīco xi ctum ᔪre 3
πρόνοια providentia ae θ.
προσαγορεύω allōquor, locūtus
sum, allōqui 3.
προσάγω produco xi ctum
ἔre 3.
προσβάllω adorior, ortus sum,
īri 4, aggredior gressus
sum, i 3.
προσβλέπω intueor, intuītus
sum, īri 2.
προσέρχομαι εἰς τινα adeo, īi,
ītum īre aliquem.
προσεύχομαι oro 1.
προσέχω adtendo, ndi ntum, ᔪre
3 προσεκτικὸς attentus, a, um.
προσθέτω addo, dīdi, dītum,
ἔre 3.
προσπαθῶ studeo, ui ēre 2.
προσποιοῦμαι simūlo 1.
προστρέχω accurro, curri, cur-
sum, ēre 3.
πρόσωπον os oris oὐδ.

- προτεραίᾳ τῇ pridie.
 προτίθημι propōno sui, sītum, ἐre 3.
 προτιμῶ malo, lui, malle, προ-
 tiμῶ tī tivōs antepōno, sui,
 sītum, ἐre 3, praefēro, tūli
 lātum, ferre 3 aliquid alicui.
 προφυλάττομαι ἀπό tivā caveo,
 cāvi, cātum, cavēre 2 ali-
 quem.
 πρόχωμα agger ēris ἀq.
 προχωρῶ progrēdior, gressus
 sum, grēdi 3.
 προωνύμιον praenōmen īnis
 oǚd.
 πρόώρος immatīrus a um.
 πρωτεύονσα caput ītis oǚd.
 πτερὸν penna ae ḥ.
 πτέρυξ ala ae ḥ.
 πτηνὸν avis is ḥ.
 πτοῶ terreo, ui, ītum, ēre 2.
 πτωχεύω mendīco 1.
 πύτη porta ae ḥ.
 πύργος turris is ḥ.
 πυρκαϊὰ incendium i oǚd.
 πωλῶ vendo, dīdī, dītum, dēre 3,
 venum do, dēdi, dātum,
 dāre 1, πωλῶ tivā ὡς δοῦλον,
 sub corōna vendo aliquem.
 πωλοῦμαι ὡς δοῦλος sub co-
 rōna veneo, ivi καὶ īi, ītum,
 īre 4.
- P
- οὐδ.
 ὁέω labor, lapsus sum, labi 3.
 ὁήτωρ orātor ὄris ἀq.
 ὁῖζα radix īcis ḥ.
 ὁύαξ rīvus i ἀq.
 ὁυπαρὸς sordīdus a um.
 ὁώμη vis, vim, vi πλ. vires, vi-
 riūm viribus.
- Σ
- σαφῆς perspicuus a um, clarus
 a um, σαφὲς εἶναι liquet, li-
 quit καὶ licuit, ēre 2.
 σεβασμὸς reverentia ae ḥ. σεβα-
 στὸς sanctus a um, σέβομαι
 venērōr 1.
 σεισμὸς motus terrae, σείω con-
 cutio, cussi, cussum, ἐre 3.
 σελήνη luna ae ḥ.
 σεμνὸς modestus a um, σεμνό-
 της gravītas atis ḥ.
 σημεῖον signum i oǚd.
 σήμερον hodie.
 σιγῶ sileo, silui, ēre 2.
 σίδηρος ferrum i oǚd.
 σιωπῶ taceo, cui, cītum, ēre 2
 σῖτος frumentum i oǚd.
 σκέπασμα tegumentum i oǚd.
 σκέπτομαι cogīto 1, considē-
 ro 1.
 σκιὰ umbra ae ḥ. σκιερὸς um-
 brōsus a um.
 σκληρὸς durus a um, σκληρὸς
 βίος duritia ae ḥ. σκληρότης
 crudelītas atis ḥ. σκληρόνω

- δύτο 1.
σκοτεινὸς obscurus a um.
σκυθρωπὸς morōsus a um.
σοφὸς sapiens ntis, doctus a um.
σοφία sapientia ae θ.
σπάνιος rarus a um.
σπαρτὸν seges ētis θ., σπείω
spargo, rsi, rsum, ēre 3, σπό-
ρος semen īnis oǚd.
σπένδω lībo 1.
σπεύδω propēro 1. festīno 1.
σπήλαιον spelunca ae θ.
σπουδὴ studium, i, oǚd. σπουδᾶζω
περὶ tu studeo, ui, ēre 2
alicui.
σταματῶ moror 1.
στέγη tectum i oǚd.
στέλλω mitto, isi, issum, ēre 3.
στενάζω gemo, mui, ītum,
ēre 3.
στερῶ tivā tivos privo 1. spo-
lio 1 aliquem aliqua re, στε-
ροῦμαι careo, ui, ītum ēre 2.
aliqua re.
στέφανος corōna ae θ.
στῆθος pectus ὄris oǚd.
στηρίζομαι ἐπὶ tivos nitor, nisus
ἢ pīxus sum, in aliqua re.
στόλος classis is θ.
στόμα os oris oǚd.
στρατηγὸς imperātor ὄris aq.
στρατὰ copia ae θ. καὶ συνήθ.
copiae arum θ. στρατιώτης
miles ītis, aq. στρατιωτικὸς
militaris e, τὰ στρατιωτικὰ
res militāres, στρατόπεδον
- castra ὄrum oǚd., στρατὸς
exercitus us aq.
στρέφω vēto 3, converto, rti,
rsum ēre 3, στρέφομαι vēto
me, converto me.
συγγενῆς propinquus a ḡn.
συγγνώμη venia ae θ., τυγχάνω
συγγνώμης mihi ignoscitur.
συγγραφὲς scriptor ὄris aq.
συγκαλῶ coniōco 1.
σύγκλητος senātus us aq.
συγκομīζω comparto 1.
συγκρατῶ contineo, tinui, ten-
tum, ēre 2.
συγκρίνω πρός tivā compāro 1
cum aliquo.
συγκρούομαι congrēdior, gres-
sus sum, grēdi 3.
συγχαίρω tivā gratiāl 1 alicui
συγχωρῶ tivā ignosco, nōvi,
nōtum, noscēre 3 alicui.
σύζυγος ἢ uxor ὄris θ.
συκοφαντῶ calumnior 1.
συλλαμβάνω capio, cēpi, ca-
ptum, ēre 3, comprehendendo,
ndi, nsum ēre 3, συλλαμβάνω
ἐπὶ tivi comprehendendo in ali-
qua re.
συλλέγω collīgo lēgi, lectum
ēre 3.
συμβαίνει accēdit, accēdit ēre 3.
συμβουλεύω cohortor 1 moneo,
admoneo, ui, ītum ēre 2,
συμβουλεύω tivā tu suadeo, si,
sum, ēre 2 aliquid alicui,
συμβουλεύομαι tivā consulo,

lui ultum, ἔre 3 aliquem,
συμβουλὴ consilium i oὐδ.
σύμμαχος socius a um
σύμπας universus a um
συμφορὰ clades, is ḥ, calamitas
ātis ḥ., πάσχω συμφορὰν af-
ficiar, fectus sum, fīci 3 ca-
lamitātē.

συναγελάζω congrēgo 1.
συναινῶ εῖς τι adsentior, sensus
sum, ἵri 4 alicui.

συνάπτω concilio 1, συνάπτω
μάχην πρός τινα pugno 1 cum
aliquo.

συνείδησις conscientia ae ḥ.
συνέρχομαι convevio, vēni, ven-
tum, ἵre 4.

σύνεσις prudentia ae ḥ, συνετὸς
prudens, ntis, συνετῶς pru-
denter.

συνεχῆς continuus a um.

συνηθίζω soleo, solitus sum, ēre
2, assuefio, factus sum, fiēri
συντίθεμαι pango, pepīgi, pac-
tum, ēre 3.

συρρέω confluo xi ēre 3.

συστρατιώτης commilito ὅnis ἀq.
συχνάζω εῖς τι frequento 1 ali-
quid, συχνάκις saepe, συχνὸς

creber bra brum.

σφάλμα culpa ae ḥ.

σφόδρα valde, σφοδρὸς acer-
cris cre, vehēmens ntis
σχεδὸν fere.

σώζω servo 1, σώζω ἀπό τινος
servo ab aliqua re

σῶμα corpus ὅris oὐδ.
σωτηρία salus Ṛtis ḥ, σωτήριος
salutāris e.
σωφρονῶ sapio, ἵvi καὶ ῥi, ēre 3-

T

ταλαιπωρία aerumna ae ḥ.
ταμεῖον aerarium i oὐδ.
ταξιδεύω navīgo 1.
τάξις acies ēi ḥ, ordo ἵnis ἀq.
ταπεινῶς submissē
ταράττω turbo 1, perturbo 1.
ταῦρος taurus i ἀq.
τάφος tumūlus i ἀq. sepul-
crum i, oὐδ.
τάφρος fossa ae ḥ.
ταχὺς velox ὅcis, celer ἔris ēre
ταχέως celerīter, ταχύτης cele-
rītas ātis ḥ.
τεῖχος murus i ἀq. τὰ τείχη moe-
nia ium oὐδ.
τέκνα libētri ὅrum ἀq.
τελειώνω finio ἵvi καὶ ῥi ῥitum
ἵre 4 τέλος finis is ἀq.
τερπνὸς amoenus a um, téropo-
delecto 1.
τέττιξ cicāda ae ḥ.
τέχνη ars rtis ḥ.
τηρῶ retineo, tinui, tentum
ēre 2.
τίθημι pono sui sītum ēre 3.
τιμὴ honos ὅris ἀq. pretium i
oὐδ. τιμῶ τινα διά τινος dono-
1 aliquem aliqua re, τιμῶμαι
consto st̄ti st̄tum ēre 1.

τιμωρία poena ae θ., τιμωρίαν
λαμβάνω παρά τινος afficio,
feci factum ἔτει 3 aliquem
poena, τιμωρῶ punio, ἵνι καὶ
ἵη Ἰτυμ Ἱτε 4, vindicto 1,
multo 1 castigo 1.
τόλμη audacia ae θ., τολμηδός
audax αἰσις, τολμῶ audeo,
ausus sum ἔτει 2.
τοποθετῶ collōco 1.
τοσάκις toties.
τραυματίζω vulnēro 1.
τραχὺς asper ἔτει 3rum.
τρέφω nutrio, ἵνι καὶ ἵη, Ἰτυμ,
Ἴτε 4 alio, alui, alītum καὶ al-
tum, ἔτει 3, pasco, pāvi, pa-
stum, ἔτει 3, τρέφουμαι pas-
cor 3, τρέφουμαι διά τινος ves-
cor i 3 aliqua re.
τρέχω curro cucurri cursum
ἔτει 3.
τρόμος terror ὄρis ἀρ.
τρόπος mos ὄρis ἀρ.
τροφὴ cibus i ἀρ. τροφὸς nu-
trix icis θ.
τρώγω edo ἔdi ēsum edere 3.
τυγχάνω nanciscor, nactus ἢ
nanctus sum sci 3,
τυφλὸς caecus a um, τυφλώνω
occaeco 1.
τύχη fortūna ae θ.
τώρα nunc.

•

νγεία bona valetūdo ἵnis θ.
νγιαίνω valeo ui, Ἰτυμ Ἱτε 2.
νγιεινὸς salūber bris bre.
νδρόβιος aquatīlis e.
νδωρ aqua ae θ.
νπάγω eo ἵνι καὶ ἵη Ἰτυμ Ἱτε 4.
νπακούω pareo, ui Ἰτυμ Ἱτε 2
obtempero 1, oboedio ἵνι καὶ
ἵη Ἰτυμ Ἱτε 4.
νπαρχος legātus i ἀρ.
νπάρχω sum fui esse.
νπατος consul ὕλις ἀρ. νπατος.
ἀρχων summus magistrātus.
νπατεία consulatus us ἀρ.
νπερασπίζω defendo ndi nsum
ἔτει 3.
νπερβαίνω τι exeo ἵη Ἰτυμ Ἱτε
4 supra aliquid.
νπερβάλλω supero 1, νπερβαλ-
λόντως nimium.
νπερέχω τινὸς praesto st̄ti,
st̄tum καὶ st̄atum ἀτε 1.
νπερηφανία fastus us ἀρ. su-
perbia ae θ..
νπεριμεγέθης ingens ntis, im-
mensus a um.
νπερπλούσιος praedīves vītis.
νπηρέτης minister stri ἀρ. νπη-
ρέτις ministra ae θ., νπηρετῶ
servio ἵνι καὶ ἵη Ἰτυμ Ἱτε 4
alicui.
νπισχνοῦμαι polliceor pollici-
tus sum ἔτει 2.
νπνος somnus i ἀρ.
νπομένω sustineo tinui ten-
tum ἔτει 2 patior passus.

sum pati 3, fero, tuli, latum ferre 3 sustento 1, ὑπομνητικῶς patienter.

ὑποτάσσω subigo ēgi, actum ēre 3.

ὗς sus suis Ө.

ὕστερον postea, ὕστερον deficīo fēci fectum ēre 3.

ὕψηλός altus a um, ὕψος altitude 1nis Ө.

φαιδρὸς laetus a um.

φαίνομαι videor, visussum, ēri 2. φανερὸς apertus a um.

φανὸς lucerna ae Ө.

φάρμακον remedium i ovd. medicamentum i ovd, φαρμακώδης venenātus a um.

φαῦλος pravus a um

φέγγω luceo xi ēre 2.

φείδομαί τινος parco pepercī, parcītum ēre 3 alicui.

φέρω asporto 1, apporto 1, porto 1, toléro 1, fero tuli, latum, ferre 3, affēro, attūli, allātum, afferre 3, φέρομαι gero ssi stum ēre 3 me.

φεύγω fugio fūgi fugītum ēre 3, refugio fūgi, fugītum ēre 3

φήμη rumor Өris Ө.

φθάνω advenio, pervenio vēni ventum īre 4.

φθαρτὸς cadūcus a um

φθινόπωρον autumnus i Ө

φθίνω senesco senui ēre 3.

φθόνος invidia ae Ө.

φθορὰ clades is Ө.

φιλαλήθης veritātis dilīgens.

φιλανθρωπία humanitas ătis Ө.

φιλάργυρος avārus a um.

φιλοπατρία amor patriae.

φιλόπονος sedūlus a um, φιλοπονία industria ae Ө.

φίλος amīcus a um, φιλία amicitia ae Ө. φιλῶ oscūlor 1.

φιλοφροσύνη comītas ătis Ө.

φιλὲψ vena ae Ө.

φόβος metus us ăq., φοβοῦμαι reformīdo 1, horreo ēre 2 timeo, ui ēre 2. vereor, verītus sum ēri 2, metuo ui ēre 3. φονεύω caedo cecīdi caesum ēre 3, occīdo cīdi cīsum ēre 3, neco 1,

φόρεμα habītus us ăq.

φράττω saepio psi, saeptum īre 4.

φρόνησις consilium i ovd.

φροντὶς cura ae Ө. φροντīζω curo 1, φροντīζω διά τι stu deo ui ēre 2 alicui.

φυγὰς exsul ūlis Ө. καὶ Ө, fugax ăcis, fugitīvus, a um, φυγαδεύω fugo 1, φυγὴ fuga ae Ө, τρέπομαι εἰς φυγὴν in fugam me do, fugam capesso īvi ītum ēre 3.

φυλακὴ custodia ae Ө.

φυλάττω servo 1, tueor, tuītus καὶ tūtus sum ēri 2, φυλάτ-

τομαι caveo, cāvi cautum ēre 2.	χρηστὸς probus a um. χρόνος tempus ὅris οὐδ.
φύσις natūra ae θ. φυλεύω nidifico 1.	χρυσὸς aurum, i, οὐδ. χρυσοῦς aureus a um.
φῶς lux cis θ. φωτίζω collu- stro 1.	χρῶμα color ὅris ἀρ. χώρα regio ὅnis θ.

Χ

¶

χαιρετίζω salūto 1.	ψάλλω cano cecīni cantum χαίρω gaudeo gavīsus sum ēre
χαίρω διά τι laetor 1 aliqua rez.	ψέγω vitupero 1, reprehendo χαίτη juba ae θ.
χαλινὸς frenum i οὐδ.	ψευδῆς falsus a um, ψεύδομαι χαλκὸς aes aeris οὐδ.
χαρὰ gaudium i οὐδ.	ψεῦδος mendacium, i οὐδ. χαράκωμα vallum i οὐδ.
χειμάδια hiberna ὅrum οὐδ.	ψεύστης mendax ἄρις.
χειμερινὸς hibernus a um.	ψυχὴ animus i ἀρ.
χειμῶν hiems hiemis θ.	ψυχος frigus ὅris οὐδ. ψυχός gelidus a um,
χειρ manus us θ.	frigidus a um.
χελιδὼν hirundo īnis θ.	Σ
χερσαῖος terrēnus a um.	δμος umerus i ἀρ.
χθὲς heri.	δὸν ovum i οὐδ.
χιλίαρχος tribūnus milītum	δραῖος pulcher chra chrum
χιὼν nix nivis θ.	δραιότης pulchritudo īnis θ.
χλευάζω insulto 1.	δρφέλεια utilitas ἄτις θ, fructus
χλόν herba ae θ.	us ἀρ. δρφέλιμος utilis e, δρφέλω prosum, profui, pro-
χόρτον gramen īnis οὐδ.	desse alicui.
χρῆμα pecunia ae θ, τὰ χρή- ματα opes opum θ.	δρχόδς pallidus a um.
χρησιμοποιῶ adhibeo hibui hi- bītum ēre 2.	

Π ΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Παραγ.	Σελ.
ΕΙΣΑΓΩΓΗ		3
ΜΕΡΟΣ Α' ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ		5
Γράμματα	§	1—6
Προφορὰ τῶν γραμμάτων	§	7—8
Δίφθογγοι	§	9
Συλλαβισμός, ποσότης συλλαβῶν, τονισμός, ...	§	10—12
Σημεῖα στίξεως	§	13
Μέρη τοῦ λόγου	§	14—15
Πτωτικά.	§	16—18
Πρώτη κλίσις.	§	19—22
Δευτέρα κλίσις.	§	23 26
Τρίτη κλίσις.	§	27—35
Τετάρτη κλίσις.	§	36—38
Πέμπτη κλίσις.	§	39—41
Ἄνωμαλα οὐσιαστικά.	§	42—50
Ἐπίθετα.	§	51—57
Κλίσις τῶν μετοχῶν	§	58
Παράθεσις τῶν ἐπιθέτων	§	59—66
Παράθεσις τῶν ἐπιρρημάτων.	§	67—68
Ἄριθμητικά.	§	69—74
Ἀντωνυμίαι	§	75—84
Παρεπόμενα τοῦ δήματος.	§	85—88
Σχηματισμὸς τοῦ δήματος esse.	§	89—90
Σχηματισμὸς τῶν δημάτων τῶν 4 συζυγῶν.	§	91—94
Περιφραστικὴ συζυγία	§	95
Ἀποθετικά.	§	96—97
Ἡμιαποθετικά	§	98
Ῥήματα οὐδέτερα παθητικὰ	§	99

	Παραγρ.
⁷ Ανώμαλα δήματα	§ 100—113
⁷ Ελλιπή δήματα	§ 114
⁷ Αποδόσωπα δήματα	§ 115
⁷ Επιφράζοντα δήματα	§ 116—119
Προθέσεις	§ 120—122
Σύνδεσμοι	§ 123—125
⁷ Επιφωνήματα	§ 126
Παραγωγή	§ 127—130
Σύνθεσις	§ 131—134
Κατάλογος τῶν ἀνωμάλων δημάτων	§ 135

ΜΕΡΟΣ Β' ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

⁷ Οροι τῆς προτάσεως καὶ συμφωνία αὐτῶν	§ 136—143
Σύνδεσις τῶν προτάσεων	§ 144
⁷ Επιθετικοὶ καὶ παραθετικοὶ προσδιορισμοί	§ 145—146
Οἱ διὰ πτώσεων προσδιορισμοί. ⁷ Όνομαστική	§ 147—148
Γενική	§ 149—152
Δοτική	§ 153—161
Αἰτιατική	§ 162—170
⁷ Αφαιρετική	§ 171—177
Κλητική	§ 178
⁷ Ο προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου	§ 179—181
⁷ Ο προσδιορισμὸς τοῦ τόπου	§ 182—186
⁷ Εμπρόθετοι προσδιορισμοί	§ 187—188
Χρῆσις τῶν ἀντωνυμιῶν	§ 189—193
Περὶ δήματος	§ 194
⁷ Απαρέμφατον	§ 195—204
Μετοχή	§ 205—212
Γερουνδιακόν.	§ 213—214
Γερούνδιον.	§ 217—223
⁷ Υπτιον	§ 224—225
Οἱ χρόνοι τοῦ δήματος.	§ 226—229 [*]
Αἱ ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων	§ 230—235
Εὔθεται ἢ ἀνεξάρτητοι ἐρωτήσεις	§ 236—240
⁷ Ακολουθία τῶν χρόνων.	§ 241—242

Παράγο.

Χρησις του μέλλοντος τῆς ὑποτακτικῆς ἐν ταῖς ἔξηρτημέναις προτάσεσιν	§ 243
Αἱ ἐγκλήσεις ἐν ταῖς ἔξηρτημέναις προτάσεσιν* τε- λικαὶ προτάσεις.	§ 244
*Αντικειμενικαὶ τελικαὶ προτάσεις	§ 245—248
Συμπερασματικαὶ προτάσεις	§ 249—251
Περὶ τοῦ quin	§ 252—253
Ἄλτιολογικαὶ προτάσεις	§ 254
Περὶ τοῦ quod	§ 255
Συγκριτικαὶ ἡ παραβολικαὶ προτάσεις	§ 256
Παραχωρητικαὶ προτάσεις.	§ 257
Χρονικαὶ προτάσεις	§ 258—262
Πλάγιαι ἐρωτηματικαὶ προτάσεις	§ 263—265
*Υποθετικοὶ λόγοι	§ 266—268
*Αναφορικαὶ προτάσεις	§ 269—271
Πλάγιος λόγος	§ 272—274
*Ρωμαϊκὸν ἡμερολόγιον.	§ 275—278
Νομίσματα, μέτρα καὶ σταθμά	§ 279—280
Συντετμημέναι λέξεις καὶ φράσεις.	§
Προσῳδία	§ 281—283
Μετρική.	§ 28
*Ασκήσεις	Σελ. 23
Σημειώσεις.	» 26
Λεξιλόγιον	» 275
Πίναξ τῶν περιεχομένων	» 302

